

# **Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégium**

## **HELYI TANTERV**

**5540 Szarvas, Szabadság u. 29.  
OM: 200417**

## Ének- zene 1-4 évfolyam

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain.

Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

**A tanulás kompetenciái:** A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérezés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

**A kommunikációs kompetenciák:** Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés, mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

**A digitális kompetenciák:** A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

*„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...” (Kodály Zoltán)*

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik, ezért a témakörök nem alkotnak zárt egységet és nem időrendben követik egymást. Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok, csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik. Ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél, az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékörzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást.

További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömeit, kifejező éneklésük, hangszeres játékok, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik a koncert-pedagógia. A tanulók számára biztosítani kell, tanévenként legalább egy közös hangverseny látogatást, mely hozzásegíti őket az élő muzsikálás szépségének megbecsüléséhez.

Az alapozás időszakában, az első félévben törekszünk arra, hogy sok játék és önfelelt éneklés jellemezze az órákat, s az ismeretek tanítása csak ezután következzen. A zenei elemek tudatosítása a második félévben kezdődik. Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. Ugyancsak folyamatos feladat az osztály hangzásának fejlesztése, egységessé tétele, és a tiszta intonáció kialakítása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történik. A tanulókat arra ösztönözzük, hogy a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotó munkája.

A harmadik és negyedik évfolyamokon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd testhangszerekkel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenében figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenében felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó cél továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára.

Az ének-zene tantárgy alapóraszám: éves 34 óra, 5 témakör.

A témakörök áttekintő táblázata:

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
Zeneművek/Énekes anyag	16
Zeneművek/Zenehallgatás	6
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	4
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	4
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	4
Összes óraszám:	34
Projekt	2

### 1. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>1. Zenei reprodukció – Éneklés</b>	<b>Javasolt óraszám: 16 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;</li> <li>– különböző hangerővel tud énekelni;</li> <li>– a zenei produkciók kifejező előadasmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;</li> <li>– a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;</li> <li>– hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;</li> <li>– ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat;</li> <li>– kézjelről énekel;</li> <li>– belső hallása fejlődik</li> <li>– emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt (10 szlovák, 10 magyar);</li> <li>– jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d'' hangterjedelemben;</li> <li>- elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;</li> <li>- alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában;</li> <li>- a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;</li> </ul>	

	- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése</li> <li>- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.</li> <li>- Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül</li> <li>- A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán</li> <li>- A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban</li> <li>- Legalább 15-15 szlovák és magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete</li> <li>- A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása</li> <li>- Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció</li> <li>- A kézjel, mint jelrendszer ismerete</li> <li>- Szolmizációs kézjelről való éneklés</li> </ul>	
<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>	
<b>Fogalmak</b>	Népdal; ľudová piesen; népi gyermekjáték; detská hra, körjáték; néptánc ľudový tanec; szolmizáció solmizácia; kézjel rukoznačka; énekelni, spievať; tapsolni; tleskať; ritmus; rytmus; ritmuskíséret, ritmický sprievod; légzés, dýchanie; dallam, nápev; ismétlés, opakovanie, hangszerkíséret-instrumentálny sprievod, dallam-melódia, kiszámoló; vyčítanka; mondóka; riekanka magyar és szlovák népszokások- maďarské a slovenské ľudové zvyky, jeles napok-výročné zvyky, táncház-tanec
<b>Javasolt tevékenységek</b>	-Dalkincs bővítése elsősorban hallás utáni daltanítással. -Az éneklés helyes szokásainak kialakítása (helyes légzés, helyes hangzóformálás, hangadószer megóvása, a hangerő akaratlagos alkalmazása, szövegejtés, artikuláció), a hangterjedelem bővítése (c’ d’’).

<b>Témakör</b> <b>Zeneművek/zenehallgatás</b>	<b>2. Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</li> <li>- érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zenehallgatási élményekkel gazdagodik;</li> <li>– megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is;</li> <li>– képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre;</li> <li>– megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet;</li> </ul> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;</li> <li>– a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömeit;</li> <li>– felismeri a zongora hangját;</li> <li>– felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását;</li> <li>– meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;</li> <li>– képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;</li> <li>– képes az érzelmi azonosulásra;</li> <li>– egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;</li> <li>– képes megérteni az zenék üzenetét;</li> <li>– szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása;</li> <li>– Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése;</li> <li>– Természet hangjainak ábrázolása a zenében</li> <li>– Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;</li> <li>– A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;</li> <li>– Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre;</li> <li>– Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban;</li> <li>– A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban;</li> <li>– A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek - kérdés és felelet.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> önkifejezés erősítése, néptánc.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció.</p>

<p>Tempó, ritmus, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Tempó metrum Egyenletes mérőütés, és a 2/4-es ütem gyakorlása kreatív feladatokkal.</li> <li>– Énekléssel megismert ritmusképletekhez kapcsolódó ritmus gyakorlat változatosabb mozgásokkal (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), ritmusnevekkel csoportosan és párban (ritmusvariáció, ritmusimitáció párban, ritmuslánc)</li> <li>– Dallam:</li> <li>– Dinamikai változások gyakorlása kreatív gyakorlatokkal.</li> <li>– Ritmuskíséret komponálása, ritmus osztinató,</li> </ul> <p>Zenei formaalkotás egyszerű szerkezettel:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Kérdés-felelet valamint dallami párbeszéd alkotása.</li> </ul> <p>Belső hallás és zenei memória fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Játékos memória gyakorlatok rögtönzött dallamfordulatokkal, hangzó és „néma” éneklés.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	énekhang, spev; gyermekkar, detský spevácky zbor; vegyeskar, miešaný spevácky zbor; zongora, klavír; kíséret, sprievod; népdalfeldolgozás; zenekar; duó
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mozgásos tevékenységek</li> <li>– Egyéni, páros és csoportmunka</li> <li>– Improvizáció</li> <li>– Éneklés</li> <li>– Memorizálás</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>3. Zenei ismeretek /Ritmikai fejlesztés Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri a páros és a páratlan lüktetést;</li> <li>– az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti;</li> <li>– aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban.</li> </ul> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben</li> <li>– érzékeli az ütemhangsúlyt;</li> <li>– tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;</li> <li>– felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet;</li> <li>– mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<p>Egyenletes mérő hangoztatása éneklés közben Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a zenei hangsúly érzékeltetésével,</li> <li>– mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,</li> <li>– felelgetős ritmusjátékokkal,</li> <li>– ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére</li> </ul> <p>Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában; Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével. Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása Egyenletes lüktetés, mérő Negyed, nyolcadpár, negyed szünet 2/4-es ütem Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang – záróhang Ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon</p>	<p><i>Matematika:</i> halmazok, számsorok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Mérő, rovnomerný tá; ritmus, ritmus; szünet, pomlčka; ütem, takt; ütemvonal, taktová číara; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés improvizácia; ötvonalas rendszer, notová osnova; vonal-vonalköz číara-medzera; kezdőhang - záróhang; gyors, rýchly; lassú, pomalý; osztinató, ritmuskánon</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– -Éneklés csoportban és lehetőség szerint önállóan</li> <li>– -Egyszerű dallamok kirakása, olvasása</li> <li>– Memorizálás</li> <li>– Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése;</li> <li>– Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása;</li> <li>– Rögtönzés dallammal, ritmussal;</li> <li>– -Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;</li> </ul>



Témakör	4. Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	Javasolt óraszám: 4 óra
Tanulási eredmények	<p>A csendre való képesség, a zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének fejlesztése. A tanulók zeneértővé nevelése a rendszeres zenehallgatás által. Alapismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan. Hangszínhallás, a többszólamú halláskészség és a formaérzék fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;</li> <li>– érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között;</li> <li>– rövid dallamsorokat rögtönöz;</li> <li>– örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban</li> <li>– megismeri, éneklí és alkalmazza a tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat (l, s, m) képes azok kézjelről történő éneklésére;</li> <li>– a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklí, kézjelekkel mutatja;</li> <li>– a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik;</li> <li>– megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;</li> <li>– a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;</li> <li>– különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;</li> <li>– Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban;</li> <li>– Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal;</li> <li>– Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;</li> <li>– A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;</li> <li>– Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre;</li> <li>– A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszíneinek megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;</li> <li>– A l, s, m hangok ismerete</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő.</p> <p><i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése.</p>

	– A tanult dalok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;	
<b>Fogalmak</b>	halk tichý, hangos, hlasný, hangmagasság, výška hlasu hangszín, tón; hangerő, sila hlasu; dallam, melódia; dallamsor, rad nót	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Éneklés</li> <li>- Figyelemkoncentráció</li> <li>- Értelmezés</li> <li>- Befogadás</li> <li>- Memorizálás</li> <li>- Megfigyelés</li> <li>- Azonosítás-megkülönböztetés</li> <li>- Vizuális technikák használata</li> <li>- Fejlesztő hatás fokozása, tanult ismeret elmélyítése: <ul style="list-style-type: none"> <li>– rövid történetek zeneszerzőkről, híres előadóművészek;</li> <li>– a dalok szövegének értelmezése, dramatizált előadás; vizuális megjelenítés (különböző technikák);</li> </ul> </li> <li>- Beszámoló, kutatómunka</li> <li>- Értelmezés, véleményalkotás, vizuális megjelenítés</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>5.Zenei ismeretek/ Zenei írás-olvasás Zenei befogadás – Zenehallgatás</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában;</li> <li>– kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat;</li> <li>– érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.</li> <li>– tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;</li> <li>– tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;</li> <li>– képes egyszerű kottában tájékozódni;</li> <li>– megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</li> <li>– A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</li> </ul>		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül.

<ul style="list-style-type: none"> <li>– A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.;</li> <li>– A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével;</li> <li>– A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével;</li> <li>– Negyed, nyolcadpár, a negyed szünet grafikai képe és írása</li> <li>– Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása;</li> <li>– A lá - szó - mi szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban</li> </ul>	<p><i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ütemmutató, hangjegy, nota; szünet, pmlcka; vonal linka–vonalköz, medzera; ütemvonal,taktová ciara; kezdőhang, zaciatočný tón-záróhang, záverecny tón; stb.;</li> </ul>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– figyelem erősítése</li> <li>– egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával;</li> <li>– a finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével;</li> </ul>

### Javasolt dalok és mondókák:

Életkori sajátosságoknak megfelelő gyermekdalok, gyermekjátékdalok, vagyis olyan zeneművek, melyek az életkornak megfelelő élethelyzetek zenei képét adják. Lehetőséget adnak játékra, különböző mozgásformák kitalálására, gyakorlására. A dalok elsősorban, de nem kizárólagosan pentaton hangkészletűek, figyelembe véve a gyermek hangterjedelmét is.

*Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok*

Aki nem lép egyszerre; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertem kerteltem; Fecskét látok; Fehér liliomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hód, hód, fényes lánc; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsi; Nyisd ki Isten kikapudat; Szólj síp, szólj; Zsipp-zsupp

Gyű, paci, paripa; Bújj, bújj zöld ág; Zsipp, zsupp; Hinta, palinta; Lánc, lánc; Szólj síp, szólj; Erdő mellett nem jó lakni; Én Kis kertem; Koszorú; Csigabiga, gyere ki ;Mit játsszunk lányok?; Esik az eső; Ég a gyertya, ég; An, tán ditijom; Kék selyem kendő; Süss fel, na ; Körtéfa; Elvesztettem a zsebkendőmet;

Csíp, csíp, csóka; Kiskacsa fürdik; Gyertek, lányok; Iglíce, szívem; Éliás, Tóbiás; Hold, hold fényes lánc; Kis kece lányom; Itt a köcsög ; Keren, kerem kása

Hijo heta, na koničku; Slepá baba kam ideš ?; Zlatá brána; Hajsó, balajsó; Ó, re'az, ó, re'az; Rúb, rúb, rúb; Prší, prší; Kolo, kolo mlynské; Tancovala putňa s baňou; Mám ručiček, mám; Hrej slniečko, hrej; Sial Peter proso; Javor, Javorová brána; Na tej našej čiernej zemi..

*Dalok alkalmakra, jeles napokra*

Výtaj našej škole; Tělapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Sviet' nám stromček; Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűjj el; Esik eső karikára; Balázs Á. – Nádas Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére (vers:Károlyi Amy); Hová mégý te kis nyulacska?; Pôjdeme mi do lesíčka

*Mondókák, kiszámolók*

Egy – megérett a meggy; Névcsőfolók – pl. Balázs, csípjen meg a darázs; Hüvelykujjam almafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet, Egykem, begyem

Vyčítanka: Inci finci, na kame

## 2. évfolyam

Az ének-zene tantárgy alapóraszám: éves 34 óra, 5 témakör.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	16
Zeneművek/Zenehallgatás	6
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	4
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	4
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	4
<b>Összes óraszám:</b>	<b>34</b>
<b>Projekt</b>	<b>2</b>

## 2. évfolyam

Témakör	1. Zenei reprodukció – Éneklés	Javasolt óraszám: 17 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;</li> <li>– különböző hangerővel tud énekelni;</li> <li>– a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;</li> <li>– a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;</li> <li>– hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;</li> <li>– ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat;</li> <li>– kézjelről énekel;</li> <li>– belső hallása fejlődik.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt;</li> <li>– jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d'' hangterjedelemben;</li> <li>– elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;</li> <li>– alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában;</li> <li>– a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;</li> <li>– aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>		Kapcsolódási pontok
<p><b>FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Magyar és szlovák gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése</li> <li>– A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.</li> <li>– Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül</li> <li>– A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán</li> <li>– A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban</li> <li>– Évfolyamonként legalább 15 magyar és 15 szlovák gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete</li> <li>– A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása</li> <li>– <b>Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció</b></li> <li>– A kézjel, mint jelrendszer ismerete</li> <li>– Szolmizációs kézjelről való éneklés</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Népdal; ľudová pieseň; népi gyermekjáték; detská hra, körjáték; néptánc ľudový tanec; szolmizáció solmizácia; kézjel, rukoznačka; énekelni; spievať; tapsolni; tleskať; ritmus; rytmus; ritmuskíséret; ritmický sprievod hangszerkíséret-instrumentálny sprievod, dallam-melódia, kiszámoló; včítanka; mondóka; riekanka magyar és szlovák népszokások- maďarské a slovenské ľudové zvyky, jeles napok-vyročné zvyky</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– -Dalkincs bővítése elsősorban hallás utáni daltanítással, de egyszerűbb dallamok esetén kézjelről, vagy szolmizálva.</li> <li>– -Az éneklés helyes szokásainak kialakítása (helyes légzés, helyes hangzóformálás, hangadószer megóvása, a hangerő akaratlagos alkalmazása, szövegejtés, artikuláció), a hangterjedelem bővítése (c'd”).</li> </ul>	

<b>Témakör</b> <b>Zeneművek/</b> <b>zenehallgatás</b>	<b>2. Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</b></p>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;</li> <li>– zenehallgatási élményekkel gazdagodik;</li> <li>– megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is;</li> <li>– képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre;</li> <li>– megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet;</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;</li> <li>– a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét;</li> <li>– felismeri a zongora hangját;</li> <li>– felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását;</li> <li>– meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;</li> <li>– képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;</li> <li>– képes az érzelmi azonosulásra;</li> <li>– egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;</li> <li>– képes megérteni az zenék üzenetét;</li> <li>– szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása;</li> <li>– Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése;</li> <li>– Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;</li> <li>– A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;</li> <li>– Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre;</li> <li>– Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban;</li> <li>– A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban;</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek - kérdés és felelet.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> önkifejezés erősítése, néptánc.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció</p>

	– A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.	
<b>Fogalmak</b>	énekhang, spev; gyermekkar, detský zbor; vegyeskar, miešaný spevácky zbor; zongoramű klavírny kus; kíséret, sprievod; népdalfeldolgozás; zenekar, orchester; duó	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Mozgásos tevékenységek — kérdés-felelet improvizáció, többszólamú ritmus, improvizáció a korábban tanult, ritmusképletek felhasználásával — a 2/4 -es metrum érzete és helyes hangsúlyozása — ritmushangszerek használata — komponálás	

<b>Témakör</b>	<b>3. Zenei ismeretek /Ritmikai fejlesztés Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát;</li> <li>– megkülönbözteti a mérőt és a ritmust;</li> <li>– a testét hangszerként is használja;</li> <li>– egyszerű ritmushangszereket használ.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben</li> <li>– érzékeli az ütemhangsúlyt;</li> <li>– tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;</li> <li>– felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet;</li> <li>– mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz.</li> </ul>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben</li> <li>– Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója</li> <li>–</li> </ul>	<i>Matematika:</i> halmazok, számsorok.



<ul style="list-style-type: none"> <li>- Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: <ul style="list-style-type: none"> <li>• a zenei hangsúly érzékeltetésével,</li> <li>• mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,</li> <li>• felelgetős ritmusjátékokkal,</li> <li>• ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére</li> </ul> </li> <li>- Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában;</li> <li>- Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.</li> <li>- Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása</li> <li>- Egyenletes lüktetés, mérő</li> <li>- Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet</li> <li>- 2/4-es ütem</li> <li>- Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang – záróhang</li> <li>- Ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon</li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Mérő rovníomerný tá; ritmus, rytmus; szünet, pmíčka; ütem, takt; ütemvonal, taktová čiara; záróvonal, záverečná čiara; ismétlőjel, opakovacie znamienko; ütemmutató; ritmushangszer rytmický nástroj; rögtönzés, improvizácia; ötvonalas rendszer, notová osnova; vonal, linka-vonalköz, medzera; pótvonat, pomocná linka; kezdőhang, začiatocný tón – záróhang, záverečný tón; gyors; lassú, ; osztinató, ritmuskánon</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-éneklés, önállóan és csoportosan</li> <li>-feladatmegoldás</li> <li>-gyakorlat</li> <li>-írás önállóan és csoportosan</li> </ul>

Témakör	4. Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés  Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	Javasolt óraszám:  3 óra
Tanulási eredmények	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;</li> <li>– érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között;</li> <li>– rövid dallamsorokat rögtönöz;</li> <li>– örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megismeri, éneklí és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait;</li> <li>– a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklí, kézjelekkel mutatja;</li> <li>– a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik;</li> <li>– megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;</li> <li>– a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;</li> <li>– különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;</li> <li>– Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban;</li> <li>– Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal;</li> <li>– Belső hallás fejlesztése dallambújítással;</li> <li>– A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;</li> <li>– Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában;</li> <li>– Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre;</li> <li>– A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszíneinek megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő.</p> <p><i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete kiegészülve az alsó „lá”-val;</li> <li>– A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;</li> <li>– kánon éneklésmódjának elsajátítása.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	halk tichý, hangos hlasny, hangmagasság výška hlasu, hangszín, tón, hangerő, dallam, melódia;dallamsor rad tónov, kánon
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Éneklés csoportban és lehetőség szerint önállóan</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása;</li> <li>- Rőgtönzés dallammal, ritmussal;</li> </ul> <p>-Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;</p>

<b>Témakör</b>	<b>5.Zenei ismeretek/ Zenei írás-olvasás</b>	<b>Javasolt óraszám:</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p style="text-align: center;"><b>Zenei befogadás – Zenehallgatás</b></p> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában;</li> <li>– kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat;</li> <li>– érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;</li> <li>– tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;</li> <li>– képes egyszerű kottában tájékozódni;</li> <li>– megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.</li> </ul>	<b>3 óra</b>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</li> <li>– A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</li> </ul>	<p style="text-align: center;"><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória</p>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>– A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.;</li> <li>– A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével;</li> <li>– A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével;</li> <li>– Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása</li> <li>– Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása;</li> <li>– A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.</li> </ul>	<p>fejlesztése a tanult szövegeken keresztül.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése</p>
<b>Fogalmak</b>	hangjegy
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– figyelem erősítése</li> <li>– egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával;</li> <li>– a finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével;</li> <li>– az ötfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.</li> </ul>

### Zeneművek / Énekes anyag /

*Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek*

A gúnárom elveszett; A part alatt; Csillagoknak teremtője;; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; ; Hová mégy?; Isten éltesen, Péter, Pál!; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tűt; Két krajcárom; Kis kece lányom; Kivirágzott a diófa; Kőketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Méz, méz, méz; ; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit; Széles az én kedvem ma; Ti csak esztek; ; Virágéknál ég a világ

*Dalok alkalmakra, jeles napokra*

Hull a pelyhes; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Regöljünk, regöljünk; Ma van húsvét napja (Húsvétoló); Állj be, Berci katonának!; Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép

## **Zeneművek / Zenehallgatás / Második osztály**

Erkel Ferenc: Himnusz; Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnóvesztő – gyermekkar; Csillagoknak teremtője – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermekeknek I./1. Játzó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnatánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./7. Játékdal (Keresd meg a tűt); I II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett); Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli: A tyúk; A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel; W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Rimszkij–Korszakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojáshéjban; Állatos dalok; Betlehemes /A kis Jézus aranyalma

### 3. évfolyam

Az ének-zene tantárgy alapóraszám: éves 34 óra, 5 témakör.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	17
Zeneművek/Zenehallgatás	7
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	4
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3
Összes óraszám:	34
Projekt	2

### 3. évfolyam

Témakör	1. Zenei reprodukció – Éneklés	Javasolt óraszám: 17 óra
Tanulási eredmények	<p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;</li> <li>– különböző dinamikai szinteken tud énekelni;</li> <li>– a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;</li> <li>– a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;</li> <li>– hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;</li> <li>– hangterjedelme túllép az oktávon.</li> <li>– emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt;</li> <li>– emlékezetből éneklő a Himnuszot;</li> <li>– ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;</li> <li>– előadói készsége tovább fejlődik;</li> <li>– aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;</li> <li>– a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;</li> <li>– érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<p><b>FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Magyar népdalok hallás utáni megtanulása;</li> <li>– A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció;</li> <li>– A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, tánccházban és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra;</li> <li>– Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkíséret segítségével;</li> <li>– Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra;</li> <li>– Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése;</li> <li>– Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;</li> <li>– Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ;</li> <li>– Évfolyamonként legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése – ezt írjuk közös megegyezéssel;</li> <li>– A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése;</li> <li>– A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése;</li> <li>– A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>parlando, , páros ütemek hangszerkíséret, dallamvonal, sorszerkezet.</p> <p>tempo giusto, magyar népszokások- maďarské ľudové zvyky, jeles napok-slávné dni, tánccház- tanečný dom</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- a tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.</li> <li>- dalkincs bővítése elsősorban hallás utáni, a könnyebb dalok megfelelő előkészítéssel jelrendszerről tanítással.</li> <li>- a többszólamú éneklés fejlesztése.</li> <li>- az éneklés helyes szokásainak további alakítása (helyes légzés, helyes hangzóformálás, hangadószer megóvása, a hangerő akaratlagos alkalmazása, szövegejtés, artikuláció, frazeálás), a hangterjedelem bővítése (a–e”).</li> </ul>

Témakör Zeneművek/ zenehallgatás	2. .Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Javasolt óraszám: 7 óra
Tanulási eredmények	<p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zenehallgatási élményekkel gazdagodik;</li> <li>– további zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra;</li> <li>– népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel;</li> <li>– megismerkedik a zenében alkalmazható humorral;</li> <li>– ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által;</li> <li>– megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet;</li> <li>– megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita);</li> <li>– megismerkedik a zenében alkalmazott humorral.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől;</li> <li>– megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;</li> <li>– képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;</li> <li>– képes az érzelmi azonosulásra;</li> <li>– egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;</li> <li>– kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban;</li> <li>– Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában;</li> <li>– Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében;</li> <li>– Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;</li> <li>– A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;</li> <li>– Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül;</li> <li>– Zenei befogadói készség fejlődése;</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek - kérdés és felelet.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> önkifejezés erősítése, néptánc.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció</p>



<ul style="list-style-type: none"> <li>– Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással;</li> <li>– A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása;</li> <li>– A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése;</li> <li>– A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése;</li> <li>– Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Ritmusvariáció, 2/2 és 4/4 ütemmutató, osztinató, zenei forma, nyitás és zárás, kérdés és felelet, zenei mondat, memória, „néma” éneklés.  Himnusz-Hymna; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett-duet; szólóének (dal)- sólo
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- a páros tagolódású zenei formaegységek érzete</li> <li>- kérdés-felelet improvizáció, többszólamú ritmus improvizáció a korábban tanult, ritmusképletek felhasználásával</li> <li>- a 2/4 és 4/4-es metrum érzete és helyes hangsúlyozása</li> <li>- ritmushangszerek használata</li> <li>- komponálás</li> </ul>

<b>Témakör 3.</b>	<b>3. Zenei ismeretek /Ritmikai fejlesztés</b> <b>Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri a páros és a páratlan lüktetést;</li> <li>– az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti;</li> <li>– aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel;</li> <li>– ismeri a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát;</li> <li>– megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést;</li> <li>– felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus;</li> <li>– ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket;</li> <li>– egyszerű ritmussorokat rögtönöz.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben;</li> <li>– Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése;</li> <li>– Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal;</li> <li>– Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: <ul style="list-style-type: none"> <li>• a zenei hangsúly érzékeltetésével,</li> <li>• mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,</li> <li>• felelgetős ritmusjátékokkal,</li> <li>• ritmusvariációval,</li> <li>• osztinatóval,</li> <li>• befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz</li> </ul> </li> <li>– Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;</li> <li>– szinkópa, nyújtott és éles ritmus;</li> <li>– egyedül álló nyolcad és szünete;</li> <li>– egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete;</li> <li>– <math>\frac{3}{4}</math> és <math>\frac{4}{4}</math> –es ütemfajta</li> </ul>		<p><i>Matematika:</i> halmazok, számsorok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Az ismert ritmusok neve és gyakorlóneve, a dallami elemek szolmizációs neve, kézjele, betűjele, violinkulcs-husľový kl'uč. Prím és oktáv.</p> <p>Szinkópa; zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– szinkópa- synkopa;</li> <li>– nyújtott ritmus - predľ'žený rytmus</li> <li>– éles ritmus - ostrý rytmus;</li> </ul>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-éneklés, önállóan és csoportosan</li> <li>-feladatmegoldás</li> <li>-gyakorlat</li> <li>-írás önállóan és csoportosan</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>4. Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– különböző dinamikai szinteken tud énekelni;</li> <li>– a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;</li> <li>– énekel a pentaton hangsorban;</li> <li>– énekel a hétfokú hangsorban;</li> <li>– a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megismeri, éneklés és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat;</li> <li>– megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket;</li> <li>– a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban;</li> <li>– Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;</li> <li>– A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;</li> <li>– Kánonok éneklése, gyakorlása;</li> <li>– A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése;</li> <li>– A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal;</li> <li>– fá és ti hangok - hétfokú hangsor;</li> <li>– A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;</li> <li>– Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben;</li> <li>– A violinkulcs.</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő.</p> <p><i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Kórusfajta, zenekartípus, azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció, különbözőség, zenei ellentétpár, staccato-legato, szóló-tutti, forte-piano, egyszólamú-többszólamú, hangszertípus.</p> <p>Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; hétfokú hangsor; violinkulcs</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére;</p> <p>-gyűjtőmunka -éneklés, önállóan és csoportosan</p>

Témakör	5.Zenei ismeretek/ Zenei írás-olvasás Zenei befogadás – Zenehallgatás	Javasolt óraszám: 3 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában;</li> <li>– kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat;</li> <li>– érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;</li> <li>– tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;</li> <li>– elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában;</li> <li>– megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;</li> <li>– a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni;</li> <li>– a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat;</li> <li>– pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;</li> <li>– helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</li> <li>– A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</li> <li>– A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</li> <li>– A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</li> <li>– A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével;</li> <li>– A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére;</li> <li>– Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére;</li> <li>– Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után;</li> <li>– A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során;</li> <li>– Violinkulcs írása;</li> <li>– Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása;</li> </ul>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása;</li> <li>– Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása;</li> <li>– A <math>\frac{3}{4}</math> és <math>\frac{4}{4}</math> –es ütemfajta grafikai képe és írása;</li> <li>– Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában;</li> <li>–</li> </ul>	<i>Vizuális kultúra: zenei tartalmak vizuális megjelenítése</i>
<b>Fogalmak</b>	Zenei téma, kíséret, kórusok- chór, zenés mese, balett- balet  A korábbiak elmélyítése
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– figyelem erősítése</li> <li>– egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával;</li> <li>– a finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével;</li> <li>– a hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.</li> </ul>

### Tematikai ajánlás az éves haladáshoz

Dalok, ismétlő feladatok  
Az alsó szó hang  
A négyes ütem  
Az egész értékű hangjegy  
Az egyedül álló nyolcad  
A szinkópa  
A felső dó  
A prím hangköz  
Az oktáv hangköz  
Évszakok dalai  
Énekeljünk két szólamban!  
Táncdallamok  
Népek gyermekdalai  
Ünnepek népszokások  
Újabb dalok karácsonyra,  
Március 15-re  
Ünnepek, jeles napok  
Regölés  
Gergely-járás  
Kiszeajtás, villőzés  
Pünkösöd  
Összefoglalás-ismétlés

## Zenehallgatási anyag

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Benyomások zenéről: különböző zenei karakterek, azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció, vokális együttesek (a szólóhangtól a kórusig), hangszeres együttesek (szólóhangszertől a zenekarig), hangszeres virtuozitás. A tanult népdalok felvételei, népi hangszerek bemutatása felvételtől (kapcsolódjon gyakorlati zenéléshez), táncrend a népzeneben, idegen népek zenéje. Népdalok feldolgozásai.

Zenés mese, meseopera, gyermekopera, daljáték. (ajánlott: Benjamin Britten: A kis kéményseprő [The Little Sweep], in: Csináljunk operát! [Let's Make an Opera] op. 45, Kodály Zoltán: Hány János) – DVD-felvételekről

## Zenehallgatási ajánlás

Bartók: Gyermekeknek – Cickom

Elvesztettem páromat

Hopp, Juliska

Szegény legény vagyok én

Bartók.: Allegro Kanásztánc

Bartók Medvetánc-zongora

Bartók: medvetánc –Magyar képek II. tétel

Kodály: Mély erdőn – bicinium

Volt nekem egy kecském – bicinium

Gergelyjárás

Pünkösdlő

Hány János – Toborzó

Egressy: Klapka-induló

Prokofjev: Péter és a farkas – zenés mese

Népzenei felvételek, táncmuzsika: Ugyan édes komámasszony, szélről legeljetelek

Dudamuzsika: Házasodik a tücsök, Volt nekem egy kecském, Hopp Juliska

Két szál pünkösdrózsa, én istenem minek élek-ének és zenekar

Regölés

Villőzés, zöldágjárás

Pünkösdlés

Gergely-járás

Régi magyar táncok (Kájoni és Vietoris kódex)

Antonio Vivaldi: A négy évszak (Le Quattro Stagioni)

Johann Sebastian Bach: Mer hahn en neue Oberkeet (Parasztkantáta), BWV 212

Leopold Mozart: G-dúr (Vadász) szimfónia

Camille Saint-Saëns: Az állatok farsangja (Le carnaval des animaux)

Bartók: Negyvennégy duó két hegedűre, BB 104,

Kodály Zoltán: Gyermek- és nőikarok Jézus és a gyermekek

Bartók Béla: Egynemű karok

## Énekes anyag ajánlása

Áll egy ifjú nyírfán – orosz népdal

A pünkösdeknek – m. népének

Betlehem kis falucskában – m. népdal

Cickom, cickom – népi játékdal  
 Csillag Boris – m. nd.  
 Csillagos az ég – Bölcsődal Szőnyi E. biciniuma  
 Csipkefa bimbója – m. népdal  
 De jó a dió – Kodály Zoltán – Csukás István  
 Egy boszorka van – szlovák népdal  
 Elszaladt a kemence – m. nd.  
 Ettem szőlőt – m. nd.  
 Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal  
 Fut a kicsi kordé – kánon  
 Gólya, gólya, gilice – népi játékdal  
 Három éjjel, három nap – m. nd.  
 Herceg volnék gazdag legény  
 Hol jártál, báránkám? – m. nd.  
 Hopp, Juliska – m. nd.  
 Itt a három, itt, itt – népi játékdal  
 János bácsi-francia kánon  
 Itt ül egy kis kosárba’ – m. nd.  
 Kakukk, kakukk szól a liget-német népdal  
 Két szál pünkösdrózsa – m. nd.  
 Ki játszik körbe – népi mondóka  
 Kis kertemben uborka – m. nd.  
 Láttál-e már valaha – m. nd.  
 Megismerni a kanászt – m. nd.  
 Mondok egyet, Elemér barátom – Kodály Z. – Weöres S.  
 Most viszik, most viszik – népi játékdal  
 Szántottam gyöpöt – m. nd.  
 Szegény legény vagyok én – m. nd.  
 Szélről legeljetek – m. nd.  
 Szent Gergely doktornak – szokásdallam  
 Udvarom, udvarom – m. nd.  
 Úgy tetszik, hogy – m. nd.  
 Volt nekem egy kecském – m. nd.  
 Zöld erdőben a tücsök – m. nd. ..  
 A dalok és zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint, a tananyag 25  
 százalékával bővíthető

### **Zeneművek / Énekes anyag / Harmadik osztály**

#### *Életképek*

Járok egyedül, A tokaji szőlőhegyen, Ettem szőlőt; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Volt nekem egy kecském, Szegénylegény vagyok én, Hopp juliska,

#### *Párosítók---> Leányok, legények*

Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa; Most viszik, most viszik, Tavaszi szél vizet áraszt

#### *Táncnóták-→Táncos dalok*

Erdőjáróznak a lányok; Három éjjel; Ég a gyertya, ha meggyújtják, Megismerni a kanászt

### *Tréfás dalok*

A faragószék nótája; Házasodik a tücsök; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot;; Szélről lejeljetelek; Télen nagyon hideg van; „Mesés” dalok  
Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök;

### *Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra*

Erkel Ferenc – Himnusz; Menetel az ezred, Bécs várásán, Kodály Zoltán-Gazdag Erzs: Ezüst szánkót hajt a dér; Bicskei ének Betlehem kis falucskába; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán– Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy);

### **Zeneművek / Zenehallgatás / Harmadik osztály**

Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica – Volt nekem egy kecském; (Csipkefa bimbója), Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (Elhozta az Isten); Háy János – A császári udvar bevonulása; Napóleon csatája; Sej, Nagybonyban; Székely fonó;  
Bartók Béla: Gyermekeknek I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./ 29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám) Bartók Béla: Mikrokozmosz – II./95. A kertemben uborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szúnyogtánc (Megfogtam egy szúnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony)  
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa – Itt ül egy kis kosárba’; Ugyan, édes komámasszony; Elszaladt a kemence; Egy boszorka van Josquin: A tücsök  
Leopold Mozart: Gyermekszimfónia - részlet  
Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ  
Csajkovszkij: Diótörő- Kínai tánc, Orosz tánc  
Johann Strauss: Tik-Tak polka  
Ránki György: Pomádé király új ruhája I. szvit III. tétel; „Munkában a szemfényvesztők, készül a csodaruha”  
Szokolay Sándor: Hüvelyk Matyi  
Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ

### **Ajánlott szlovák dalok/Zoznam piesní**

-Bol by ten Jánošík- Slovenská ľudová  
-Bol jeden gajdoš- Slovenská ľudová  
-Cengajte,spievajte-(O.Francisci)Pozdrav  
-čie sú tokone- Tekovská  
-Ej,cindruška- Dievčenská hra  
-Hore Váhom- Slovenská ľudová  
-Išlo dievča- Slovenská ľudová  
-Jano,Jano- Slovenská ľudová  
-Martinko z Majera- Západoslovenská ľudová  
-Po valašky od zeme- Slovenská ľudová  
-Povedal mi jeden chlapec- Liptovská  
Sedemdesiat sukieň mala- Slovenská ľudová  
-Spievajte si,spievajte- Slovenská ľudová  
-V poli breza stála samotná- Ruská ľudová  
-Vrabček,vrabček- Slovenská ľudová  
-Vyukuklo slniečko- M.Haštová-J.Matuška



## Ajánlott fogalmak, kifejezések: Slovensko-mad'arský výrazový slovník

-bicí nástroj-ütőhangszer  
bubon-dob  
dirigent-karmester  
dirigovat'-vezényelni  
dolný hlas-alsó szólam  
drevený dychový hudobný nástroj-fafűvós hangszer  
dvojhlasne-két szólamban  
dychový orchester-fűvószenekar  
fagot-fagott  
flauta-fuvola  
gajdy-duda  
gitara-gitár  
hoboj-oboa  
horný hlas-felső szólam  
hudobné dielo-zenemű  
hudobný motív-zenei motívum  
hudobný skladateľ'-zeneszerző  
husle-hegedű  
inštrumentálna hudba-hangszeres zene  
jednohlasný-egyszólamú  
klarinet-klarinét  
klavír-zongora  
klvírny kus-zongoradarab  
koncert-koncert  
kontrabas-nagybőgő  
kotly-üstdob  
lesny roh-vadászkürt  
l'ahko-könnyedén  
nota celá-egész hangjegy  
ohyb-hajlítás  
organ-orgona  
orchester-zenekar  
orchestrálna skladba-zenekari mű  
plechový dychový hudobný nástroj-rézfűvós hangszer  
počúvanie hudby-zenehallgatás  
pomlčka celá-egész szünetjel  
potichu-halkan  
rýchlo-gyorsan  
silne-erősen  
sláčikový nástroj-vonós hangszer  
sláčikový orchester-vonós zenekar  
symfonický orchester-szimfónikus zenekar  
synkopa-szinkópa  
štvordobý takt-négyegyedes ütem  
trúbka-trombita

#### 4. évfolyam

A negyedik évfolyamon is fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd testhangszerekkel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó cél továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára.

#### 4. évfolyamon

**Az ének-zene tantárgy alapóraszama: éves 34 óra, 5 témakör.**

**A témakörök áttekintő táblázata:**

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Zeneművek/Énekes anyag</b>	17
<b>Zeneművek/Zenehallgatás</b>	7
<b>Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés</b>	4
<b>Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés</b>	3
<b>Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás</b>	3
<b>Összes óraszám:</b>	34
<b>Projekt</b>	2
<b>Témakör Zeneművek/Énekes anyag</b>	<b>1. Zenei reprodukció – Éneklés Javasolt óraszám 17 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>– emlékezetből énekel legalább 20 magyar népdalt, legalább 10 szlovák nyelvű dalt</li><li>– emlékezetből éneklé a Himnusz;</li><li>– ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;</li><li>– előadói készsége tovább fejlődik;</li><li>– aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;</li></ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;</li> <li>– érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.</li> <li>– csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangisajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;</li> <li>– különböző dinamikai szinteken tud énekelni;</li> <li>– a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;</li> <li>– a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;</li> <li>– hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;</li> <li>– hangterjedelme túllép az oktávon.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Magyar népdalok hallás utáni megtanulása;</li> <li>– A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció;</li> <li>– A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban,</li> <li>– Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkíséretes segítségével;</li> <li>– Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra;</li> <li>– Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése;</li> <li>– Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömét; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömét; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;</li> <li>– Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ;</li> <li>– A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése;</li> <li>– A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése;</li> <li>– A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.</li> </ul> <p>Népi gyermekjátékok: lakodalom, leánykérés, kézfogó, magyar népdalok: változatos téma és hangulat szerint válogatva, dalos kalendárium: betlehemes, farsang, Gergely-járás, húsvét, pünkösdlő.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókinccs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>

<b>Fogalmak</b>	Rubato, parlando, tempo giusto és alkalmazkodó ritmus, váltakozó ütem, hangszerkíséret-instrumentálta hudba, dallamvonal-melódie linka, sorszerkezet. magyar népszokások- maďarské ľudové zvyky, jeles napok-slávné dni, táncház-tanec
<b>Javasolt tevékenységek</b>	-Dalkincs bővítése elsősorban hallás utáni, a könnyebb dalok megfelelő előkészítéssel jelrendszerről tanítással. -A többszólamú éneklés fejlesztése. -Az éneklés helyes szokásainak további alakítása (helyes légzés, helyes hangzóformálás, hangadószer megóvása, a hangerő akaratlagos alkalmazása, szövegejtés, artikuláció, frazeálás), a hangterjedelem bővítése (a–e”).

<b>Témakör</b>	<b>2. Zeneművek/ Zenehallgatás Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység</b>	<b>Javasolt óraszám: 7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zenehallgatási élményekkel gazdagodik;</li> <li>– további zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra;</li> <li>– népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel;</li> <li>– megismerkedik a zenében alkalmazható humorral;</li> <li>– ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által;</li> <li>– megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet;</li> <li>– megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű-husle, cselló-violončelo, fuvola-flauta, oboa-hoboj, klarinét-klarinet, kürt-lovecký roh, trombita-trumpeta);</li> <li>– megismerkedik a zenében alkalmazott humorral.</li> <li>– meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől;</li> <li>– megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;</li> <li>– képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;</li> <li>– képes az érzelmi azonosulásra;</li> <li>– egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;</li> </ul> <p>kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban;</li> <li>– Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában;</li> <li>– Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében;</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek - kérdés és felelet.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> önkifejezés erősítése, néptánc.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;</li> <li>– A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, táncsal és/vagy szabad mozgás improvizációval;</li> <li>– Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül;</li> <li>– Zenei befogadói készség fejlődése;</li> <li>– Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással;</li> <li>– A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása;</li> <li>– A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése;</li> <li>– A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése;</li> </ul> <p>Belső hallás és zenei memória fejlesztése:</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció.</p>
--	---

<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Ritmusvariáció, <math>\frac{3}{4}</math> ütemmutató, osztinató, dudabasszus, orgonapont, zenei forma, nyitás és zárás, kérdés és felelet, zenei mondat, (forte, piano, crescendo, decrescendo), memória, „néma” éneklés. Himnusz-Hymna; visszatérés a zenében, vagy ABBA forma; duett-duet; szólóének (dal)- pieseň, zenehallgatás-počúvanie hudby szlovák népdal-slovenská ľudová pieseň hegedű-husle, cselló-violenčelo, fuvola-flauta, oboa-hoboj, klarinét-klarinet, kürt-lesný roh, trombita-trúbka;</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mozgásos tevékenységek</li> <li>– Variálás, improvizáció</li> <li>– Egyéni, páros és csoportmunka</li> <li>– Mozgások</li> <li>– Improvizáció</li> <li>– Éneklés</li> <li>– Olvasás: Kodály Zoltán, S.S. Prokofjev, W.A. Mozart, Bartók Béla</li> </ul> <p>Memorizálás</p>

<p><b>Témakör</b></p>	<p align="center"><b>3. Zenei ismeretek /Ritmikai fejlesztés</b> <b>Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek</b></p>	<p align="center"><b>Javasolt óraszám:</b> <b>3 óra</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri a páros és a páratlan lüktetést;</li> <li>– az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti;</li> <li>– aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban.</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel;</li> <li>– ismeri a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát;</li> <li>– megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést;</li> <li>– felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus;</li> <li>– ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket;</li> <li>– egyszerű ritmussorokat rögtönöz.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben;</li> <li>– Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése;</li> <li>– Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal;</li> <li>– Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: <ul style="list-style-type: none"> <li>• a zenei hangsúly érzékeltetésével,</li> <li>• mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,</li> <li>• felelgetős ritmusjátékokkal,</li> <li>• ritmusvariációval,</li> <li>• osztinatóval,</li> <li>• befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz</li> </ul> </li> </ul> <p>Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés-tudatosítás-gyakorlás/alkalmazás hármasságában.</p> <p style="text-align: center;">Ritmikai elemek, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Ritmikai elemek: önálló nyolcadérték és szünete, szinkópa, egész kotta és szünete, pontozott fél és szünete, nyújtott és éles ritmus.</li> <li>– Ütemmutató, ütemfajta: 3/4.</li> </ul> <p style="text-align: center;">Dallami elemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Belépő szolmizációs hangok: alsó ti, fá, felső dó' és ti.</li> <li>– A pentaton, pentachord, hexachord és a hétfokú hangsor dallamfordulatai.</li> </ul> <p style="text-align: center;">Hangközök:</p> <p>Tiszta hangközök: oktáv, kvint, kvart, prím- megismerés szintjén</p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Matematika:</i> halmazok, számsorok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>A ritmusok neve és gyakorló neve, a dallami elemek szolmizációs neve, kézjele, betűjele, hármasság, violinkulcs, <i>kereszt</i> és <i>b</i> mint előjegyzés.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-szinkópa, nyújtott és éles ritmus;</li> <li>-egyedül álló nyolcad és szünete;</li> <li>-egész értékű és pontozott félértékű kotta és szünete;</li> <li>-3/4 és 4/4 –es ütemfajta</li> <li>-szinkópa-synkopa;</li> <li>- zenei hangsúly- prízvuk;</li> <li>- nyújtott ritmus - predl'žený rytmus</li> <li>- éles ritmus - ostrý rytmus;</li> <li>- páratlan lüktetés</li> </ul>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	-Éneklés önállóan -Olvasás -Írás -Analízis - Szintézis - Memorizálás - Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; - Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; - Rögtönzés dallammal, ritmussal; -Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>4. Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Csendre való képesség, figyelem a zenehallgatásra, fejlődő hangszínhallás, többszólamú halláskészség és formaérzék. Alapismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.</p> <p>A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének további fejlesztése. A tanulók zeneértővé nevelése a rendszeres zenehallgatás által. Hangszínhallás, a többszólamú halláskészség és a formaérzék fejlesztése.</p> <p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>  <b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;</li> <li>– különböző dinamikai szinteken tud énekelni;</li> <li>– a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;</li> <li>– énekel a pentaton hangsorban;</li> <li>– énekel a hétfokú hangsorban;</li> <li>– a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva.</li> <li>– megismeri, éneklés és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat;</li> <li>– megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket;</li> </ul> <p>a tanult dalok, zenei részeket éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.</p>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban;</li> <li>– Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;</li> <li>– A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;</li> </ul>	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő.

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kánonok éneklése, gyakorlása;</li> <li>– A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése;</li> <li>– Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére;</li> <li>– A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal;</li> <li>– fá és ti hangok - hétfokú hangsor;</li> <li>– A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;</li> <li>– Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben;</li> <li>– A violinkulcs.</li> </ul> <p>Zenei jelenségek megfigyeltetésével:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– hangfajták (szoprán, mezzo, alt) hangszínhallás fejlesztése;</li> </ul>	<p><i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Kórusfajta, zenekartípus, azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció, különbözőség, zenei ellentétpár, staccato-legato, szóló-tutti, forte-piano, egyszólamú-többszólamú, hangszertípus. Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; hétfokú hangsor; violinkulcs</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>; - Éneklés - Figyelemkoncentráció - Értelmezés - Befogadás - Memorizálás - Megfigyelés - Azonosítás-megkülönböztetés - Vizuális technikák használata - Fejlesztő hatás fokozása, tanult ismeret elmélyítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rövid történetek zeneszerzőkről, híres előadóművészek;</li> <li>– a dalok szövegének értelmezése, dramatizált előadás; vizuális megjelenítés (különböző technikák);</li> </ul> <p>- Beszámoló, kutatómunka - Értelmezés, véleményalkotás, vizuális megjelenítés</p>

Témakör	5. Zenei ismeretek/ Zenei írás-olvasás Zenei befogadás – Zenehallgatás	Javasolt óraszám: 3 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában;</li> <li>– kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat;</li> <li>– érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.</li> <li>– tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;</li> </ul>	



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;</li> <li>– elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában;</li> <li>– megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;</li> <li>– a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni;</li> <li>– a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat;</li> <li>– pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;</li> <li>– helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</li> <li>– A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</li> <li>– A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</li> <li>– A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</li> <li>– A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével;</li> <li>– A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével;</li> <li>– A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére;</li> <li>– Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére;</li> <li>– Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után;</li> <li>– A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során;</li> <li>– Violinkules írása;</li> <li>– Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása;</li> <li>– Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása;</li> <li>– Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása;</li> <li>– A <math>\frac{3}{4}</math> és <math>\frac{4}{4}</math> –es ütemfajta grafikai képe és írása;</li> <li>– Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában;</li> <li>– A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése</p>

<b>Fogalmak</b>	A korábbiak elmélyítése
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Zenei példák hallgatása és zenei tartalmak megfogalmazása az énekes, generatív tevékenységeihez és a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódva:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– -Zenés mese, gyermekopera, daljáték: Kodály: Hány János.</li> <li>– A cselekmény és a zenei folyamatok összevetése.</li> <li>– szereplők karakterének azonosítása, kifejezőeszközök felismerésével.</li> <li>– Feszültség és oldás megfigyeltetése zenei anyag felidézésével a szereplő felismertetése.</li> </ul>

<b>Továbblépés feltételei 4. évfolyam vége</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Könnyű többszólamú dalok éneklése.</li> <li>– Rövid zenei részletet figyelemmel követése, megadott szempontok alapján.</li> <li>– Tanári irányítással ritmus- és dallammotívumok visszaidézése (utóritmizálás és szolmizálás, felismerés, lejegyzés, reprodukálás).</li> <li>– 20 magyar dal (pl. 15 népdal, 5 műdal) és legalább 10-12 szlovák nyelvű éneklése emlékezetből.</li> <li>– A dalok és zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint, a tananyag 25 százalékával bővíthető</li> <li>– - Karakteres zenei szemelvények felismerése.</li> </ul>
<b>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén, negyedik osztály végén</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanulók 20 dalt el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, egyszerű kétszólamú zenei anyag, kánon).</li> <li>– Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult szolmizációs hangokból dallamfordulatokat improvizálnak, kérdés-felelet jellegű formaegységeket alkotnak a tanult dalok hangkészlete alapján lalázva vagy szolmizálva is.</li> <li>– A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük.</li> <li>– Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.</li> </ul>

	– Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.
--	---

### Tematikai ajánlás az éves haladáshoz

Bartók Béla

Népdalaink

Ismétlés és készségfejlesztés:

Egyenletes lüktetés, negyed és nyolcad, szünetek, ütem, fél és egész érték+szünete, szinkópa

Szomszédos és távolabbi hangok, t oktáv

A pentaton hangsor

A t5 hangköz

A felső dó, a motívum, az alsó szó

A fafűvósok családja

A vonósok családja: hegedű, mélyhegedű, cselló, nagybőgő

A  $\frac{3}{4}$ -es metrum és a pontozott fél kotta

A vegyes kar

A variáns

Az alsó ti hang

Váltakozó ütem

Nyújtott ritmus

Váltóhang

Éles ritmus

A ti hang

A kereszt mint előjegyzés

Fá hang

A bé mint előjegyzés

A kvart hangköz

A pentachord

Hétfokú hangsor

Kodály Zoltán

Népelemek

Jeles napok

Más népek dalai

Wolfgang Amadeus Mozart

Összefoglalás-ismétlés

Ritmusértékek

Szünetfajták

Ritmusképletek

Szolmizációs hangok

Hangnemek: ötfokú pentaton és hétfokú pentachord hangsor

Zenei formálás: szekvencia, rondó

## ZENEHALLGATÁSI ANYAG

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, meseopera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Benyomások zenéről: különböző zenei karakterek, azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció, vokális együttesek (a szólóhangtól a kórusig), hangszeres együttesek (szólóhangszertől a zenekarig), hangszeres virtuozitás.

A tanult népdalok felvételei, népi hangszerek bemutatása felvételtől (kapcsolódjon gyakorlati zenéléshez), táncrend a népzeneben, idegen népek zenéje.

### Zenehallgatási ajánlás

Bach: D-dúr szvit-gavotte

Bartók: Cipósütés, Házasodik a tücsök, a 15 magyar parasztdalból a 11. –zongorával

Bartók: Új a csizmám

Bárdos: Kossuth Lajos táborában

Handel: Vízizene

Hej, Jancsika népi előadó

Kodály: Esti dal

Kodály : Ábécédé

Kodály: Két tyúkom tavali ( Mátrai képek)

Mozart. A bűvös csengettyű

Mozart: Kis éji zene : menüett

Muszorgszkij : Egy kiállítás képei-csibék tánca

C. Saint-Saens: Az állatok farsangja

Népdalok feldolgozásai .(ajánlott: Bartók Béla: Negyvennégy duó két hegedűre, BB 104 – részletek,

Benjamin Britten: A kis kéményseprő

Bedřich Smetana: Moldva (Vltava) in: Hazám (Má vlast)

Johann Strauss: Kék Duna keringő, Radetzky-induló, Tere-fere polka

### Zeneművek/ Zenehallgatás /Negyedik osztály

A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a *motiváció*, melyhez hozzátartozik a lehetőség szerinti koncert látogatás, a Lényeges a zenei anyagok minél élményszerűbb, a zenéhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételtől történő megtekintése.

Erkel Ferenc: Himnusz

Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat)

Kodály Zoltán: Hány János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (A pünkösdnek)

Bartók Béla: Gyermekeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök)

Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar

Clément Janequin: A madarak éneke

W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal

Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca  
Muszorgszkij: Egy kiállítás képei - Baba Yaga kunyhója  
Rossini: Macska – duett  
Prokofjev: Péter és a farkas - részletek  
Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca  
Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska

### **Ajánlott énekes anyag**

Az árgyélus kismadár mnd.  
Ábécédé  
Béreslegény mnd  
Csömödéri faluvégén mnd  
Erdő mellett estvéledtem mnd  
Este van már mnd  
Farkas Ilka bő szoknyája mnd  
Hej Jancsika mnd  
Hej tulipán Kodály Zoltán  
Huszárgyerek mnd  
Isten áldja meg e háznak mnd  
Kakukk német gyd.  
Kácsa-kácsa m nd  
Kocsi szekér mnd  
Kossuth Lajos táborában mnd  
Kósziklán felfutó mnd  
Láttál-e valaha mnd  
Ma van húsvét napja  
Megkötöm lovamat mnd  
Mély erdőn Kodály-Weöres  
Pásztorok keljünk fel mnd  
Sárga csikó m nd Szőnyi Erzsébet  
Suttog a fenyves Karai-Weöres  
Szánt a babám mnd  
Szép szakmári lányok mnd  
Szívünk rég idevár orosz nd.  
Új a csizmám mnd

### **Zeneművek / Énekes anyag / Negyedik osztály**

#### *Életképek*

A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, Pásztorember vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám

#### *Párosítók- → Leányok, legények*

Azt hallottam; Hej, Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső; Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szatmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi

#### *Állatos dalok*

A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár;

*Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra*

Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pásztortánc; Farsang három napjába;  
Huszárgyerek, huszárgyerek; Most szép lenni katonának; A pünkösznek jeles napján

### **Ajánlott szlovák dalok/Zoznam piesní**

-Fašiangy, Turíce-Slovenská ľudová, Zvolen  
-Hymna Slovenskej republiky  
-Idem, idem neviem skade-Zvolenská  
-Ja som dobrý remeselník-Trenčianska  
-Kdeže ideš Helenko-Rejdová  
-Keby moje nōžky-Slovenská ľudová  
-Nad Tatrou sa blýska-J.Matuška  
-Páslo dievča pávy-Vážec  
-Pod horou d'atelina-Piliscsév  
-Pod'te chlapani k nám-Kesztölc  
-Radujme sa valasi-Podkonice  
-Zdravo pole-Sielnica-Liptovská

### **Ajánlott fogalmak, kifejezések: Slovensko-mad'arský výrazový slovník**

alt- alt  
detský spevácky zbor- gyermekkar  
chór- kórus  
koruna- korona  
ladit'- hangolni  
miešaný spevácky zbor- vegyeskar  
mužský spevácky zbor- férfikar  
nota trojštvt'ová- háromnegyedes hangjegy  
opera- opera  
ostrý ritmus- éles ritmus  
pentatonický rad- ötfokú hangsor  
perióda- periódus  
polová nota s bodkou- pontozott félhang  
predl'žený rytmus- nyújtott ritmus  
prechodný tón- átmenő hang  
prízvuk- hangsúly  
rad tónov- hangsor  
skladba- zenemű  
sólo- szóló  
soprán- szoprán  
tempo- tempó  
tenor- tenor  
trojdobý takt- hármass ütem  
trojštvt'ový takt- háromnegyedes ütem  
viachlasy- többszólamú  
violončelo- cselló  
výška hlasu- hangmagasság  
ženský spevácky zbor- női kar

## Etika 1-4 évfolyam

Az etika tantárgy alapvető célja az egyéni és közösségi identitás formálása, stabilizálása, az egyének és a csoportok közti együttműködés megteremtése. Ehhez járulnak hozzá a kulturális hagyományokban gyökerező erkölcsi elvek, társas szabályok megismertetése, az egyén gondolkodásában formálódó, a szocio-emocionális készségek fejlesztése.

A tantárgy magába foglalja az ember fontos viszonyulásait társaihoz, közösségeihez, környezetéhez és önmagához. Ezzel olyan szintézist kínál a tanulónak, amelyben eddigi személyes tapasztalatait és a más területeken megszerzett ismereteket reflektív módon vizsgálja. A tartalom szorosan kötődik más tantárgyak fejlesztési területeihez is.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanuló erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése, a tanuló segítése a társas szabályok, a viselkedésminták azonosításában és saját alakuló értékrendjének tudatosításában. Az egyént és a közösségeket érintő etikai elvek és az ezekből következő kérdések felismerése az árnyalt, a másik ember vagy csoport szempontjait is megértő gondolkodást fejleszti.

Az etika tantárgy felkészíti a tanulót az egyéni életvezetésének és társas környezetének erkölcsi szempontból történő mérlegelésére, miközben saját tudását vizsgálja és fejleszti. Eszközei a kérdés, a rejtett nézetek és a dilemmák feltárása, az érvelés, a meggyőzés, a meggyőződés, a társadalmi normák és közösségi értékek értelmezése.

A tananyag alapvető értékeket közvetít. Ezek a segítség, megértés, együttérzés, törődés, szabadság, felelősség igazságosság, becsületesség, méltányosság, tolerancia, önazonosság. Ezek a tanuló lelkiismeretének fejlődését szolgálják. A témák feldolgozása a tanulót megfontolt döntésre, kulturált véleményalkotásra és felelős tevékenységre készíteti.

A tanulóközösség tevékenységei mintát nyújtanak arra, hogy milyen érzelmi-, érdekkonfliktusok és viselkedésmódok segítik vagy akadályozzák az együttműködést. Az ajánlott tantárgyi tartalmak és tanulói tevékenységek olyan képességeket is fejlesztenek, melyek a tanulót az életvezetésében sikeressé és tudatosabbá, társai és környezete problémái iránt érzékenyebbé tehetik, erősítik identitását, aktív társadalmi cselekvésre készítetik és segítik a nehéz helyzetek megoldásában.

Az etika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A tanulás kompetenciái:** A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

**A kommunikációs kompetenciák:** A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

**A digitális kompetenciák:** A digitális kompetenciák fejlesztését támogatja a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik. A különböző esettanulmányi példákban és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkézség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést. A gyakorlatok során az érzelmek felismerésének és kifejezésének, az érzelmi állapotok szabályozásának, a társas helyzetek észlelésének, a konfliktusok kezelésének és a döntéshozatali készségeknek a fejlesztése válik hangsúlyossá.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A tanulók önállóan vagy csoportosan lehetőséget kapnak kreatív alkotások tervezésére, készítésére, projektfeladatok szervezésére, kivitelezésére. A szocio-emocionális készségek fejlesztése drámajátékkal, szerepjátékkal valósul meg, az érzelmek kifejeződése zenei produkciókban, vizuális alkotásokban ölt testet. A tudatosság erősítését segítik elő azok a feladatok, amelyekben kulturális hagyományok megismerésére kerül sor.

#### **Az etika kerettanterv főbb pedagógiai alapelvei:**

- A tanulók komplex személyiségfejlesztése, értelmi, érzelmi, társas-lelkületi formálás és a cselekvő magatartásra, viselkedésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása.
- Célrendszere és ajánlásai élményt adók, személyiséget, meggyőződést formálók.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoportok egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.
- Az aktív, cselekvő viselkedés, magatartás megélésére ösztönzi a diákokat a különböző élethelyzeteiben.
- Fontosnak tartja a nevelés három színterét (család, iskola, társadalom).
- Ebben a tantervben elsődleges az érzelmi, érületi nevelés, a morálfejlesztés, amely során a gyermekek cselekedtetése, meggyőződésének formálása elengedhetetlenül szükséges a lelkiismeretes magatartás megszilárdulása érdekében.



- A nevelés mindig egy társadalmi közegben történik, így a nemzeti értékeink megismerése és megőrzése alapfeladat.

Korosztályi adottságaiknál fogva (alsó tagozatos) a gyermekek még nem képesek a tudatosan, teljes felelősséggel meghozott döntések felvállalására, ezért őket folyamatosan tanítani, nevelni, cselekedtetni kell, figyelembe véve a tanulók tipikus és egyéni életkori és fejlődési sajátosságait.

Az etika tanítása nagyfokú empátiát, sokirányú ismeretet, adaptivitási készséget és rugalmasságot igényel a pedagógustól, aki szakmailag is felkészült személy, fejlődés-lélektani, pedagógiai, szakdidaktikai és módszertani ismeretekkel rendelkezik. Tisztában van az alapelvekkel, melyeknek szellemiségében tanít. Együttműködik azokkal, akikkel munkatársi kapcsolatban van (szülők, osztályfőnök, igazgató, tanárok).

## **1-2. évfolyam**

Az alsó tagozat első két évfolyamán az etika tantárgy elsődleges feladata az öntudatos erkölcsi-etikai gondolkodás kialakítása. Továbbá a tanuló önmagáról és közvetlen környezetéről szerzett ismereteinek tudatossá tétele, a legalapvetőbb szocio-emocionális eszköztárának létrehozása és a szokásszintű viselkedések belsővé válása.

Az érzelmi-lelkületi nevelés során figyelembe kell vennünk, hogy a korai iskoláskorban elcsitulnak a viharos ösztöntendenciák, és a tanuló érzelmvilágában is törekszik a felnőtt világ elvárásainak megfelelni. A család, mint az érzelmek legfontosabb biztosítója, továbbra is döntő jelentőségű a számára, de már képes elfogadni a pedagógusok és a kortársak érzelmi megnyilvánulásait. A megterhelő érzelmekkel nem tud egyedül megküzdeni. A gyermekkor meghatározó érzelmei: a szeretet, a biztonság, a bizalom, a félelem. Fontos e korosztály esetében a szülővel, a tanárokkal, a tekintélyszemélyekkel való kapcsolat.

Fontos szempont a tanító nyitott, válaszkész, az őszinte véleménynyilvánítást folyamatosan fenntartó, támogató és tiszteletben tartó pedagógiai attitűdje a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével. A tanórákon a korosztály képességeihez alkalmazkodva nagyobb súllyal jelennek meg a rajzos, kreatív, mozgásos, dramatikus játékok, helyzetgyakorlatok. Új elem az önmagára figyelő magatartás fejlesztése, az érzések, gondolatok pontos megfogalmazása. Mind az életkor, mind a tantárgy sajátosságai miatt az 1–2. osztályos kerettantervben különös jelentősége van az egyéni különbségeket figyelembe vevő, tanulói sokszínűségekre érzékenyen reagáló differenciált bánásmódnak.

Az 1–2. évfolyam kerettantere a tanulók önmagukhoz való viszonyulására, alapvető önismeretére, valamint elemi környezetükre, a rokoni és kortárskapcsolatok közegeire összpontosít. Az első két évfolyamon a társadalmunk kulturális életét alapvetően meghatározó zsidó-keresztény kultúra világképével és szokásrendszerével ismerkednek meg. Ezek az egyházi ünnepkörök és hagyományok közös feldolgozásával valósulnak meg. A tevékenységközpontú, tanulási tapasztalatokra épülő módszerek lehetőséget nyújtanak a személyes véleményalkotásra, a közösséghez tartozás élményének megélésére.

**Az 1–2. évfolyamon az etika tantárgy alapóraszám: 68+4 óra.**

**A témakörök áttekintő táblázata:**

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>	<b>1.o.</b>	<b>2.o.</b>
1. Éntudat – Önismeret	10	5	5
2. Család – Helyem a családban	12	6	6
3. Helyem az osztály közösségében	12	6	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	10	5	5
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	12	6	6
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	12	6	6
<b>Összes óraszám:</b>	68	34	34

### 1. osztály

Témakörök áttekintő táblázatban: évi 34+2 projektóra

<b>Témakör neve</b>	<b>1.o.</b>
1. Éntudat – Önismeret	5
2. Család – Helyem a családban	6
3. Helyem az osztály közösségében	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
<b>Összes óraszám:</b>	34+2

<b>Témakör</b>	<b>Éntudat-Önismeret</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a kitűzött célok teljesíthetők;</li> <li>- csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is megnevezi a saját érzelmi állapotait;</li> <li>- felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit.</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket;</li> <li>- céljai megvalósítása közben önkontrollt végez.</li> </ul>
--	--

<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Önismeret</li> <li>• Saját jellemzők</li> <li>• Külső és belső tulajdonságok azonosítása, azok megítélésformáló ereje</li> <li>• Saját környezet bemutatása</li> <li>• Saját szokások azonosítása</li> <li>- Érzelmek megismerése</li> <li>• Saját alapérzelmek felismerése, szóbeli megfogalmazása</li> <li>• Gondolatok és érzelmek kifejezése a helyzethez illően</li> <li>• Kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése</li> <li>• Gondolatok és érzelmek kifejezési módjainak gyakorlása</li> <li>• A veszélyt jelentő helyzetek azonosítása</li> <li>- Fejlődés</li> <li>• A változások felismerése</li> <li>• A testi és szellemi fejlődés lépéseinek azonosítása</li> <li>• Saját erősségek és fejlesztésre váró területek, a két oldal egyensúlyának megtalálása</li> <li>• Hatékony tanulási technikák és feltételek gyűjtése</li> <li>• Saját tanulási célok és jó szokások meghatározása</li> <li>• Saját viselkedésre vonatkozó reflektálás gyakorlása</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a beszédképesség fejlesztése, bemutatkozás, szövegértés fejlesztése, érzelmeket megjelenítő szövegek, versek, képek tartalmának elmesélése, személyes döntést tartalmazó történetek</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> személyes élmények megjelentetése sík vagy plasztikus alkotásokban, képekről alkotott gondolataink, érzéseink megfogalmazása</p>
Javasolt tevékenység:	Ki vagyok én?
<b>Kulcsfogalmak/ fogalmak</b>	én, viszonyulás a másik emberhez, érzélem, érzület, öröm, bánat, félelem, harag, otthon, védettség, bizalom, fejlődés, változás, cél, szokás

	<b>Helyem az osztály közösségében</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>– felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában;</li> <li>– megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki;</li> <li>– felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben;</li> <li>– ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;</li> <li>– mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;</li> <li>– különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;</li> <li>– megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;</li> <li>– rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;</li> <li>– ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat.</li> </ul>	

<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kommunikáció <ul style="list-style-type: none"> <li>• A társas érintkezés és a beszélgetés alapvető szabályainak ismerete</li> <li>• Alapvető testbeszéd-jelzések azonosítása és értelmezése</li> <li>• A verbális és-nonverbális kommunikációs elemek azonosítása, az együttérzés kifejezése</li> <li>• Egyenrangú és kölcsönös kommunikáció, kommunikációt és megértést segítő verbális és non-verbális elemek felismerése</li> </ul> </li> <li>– Kortárs kapcsolatok <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kapcsolatok kialakítása, ápolása kortársakkal</li> </ul> </li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a beszéd-készség fejlesztése, bemutatkozás, szövegértés fejlesztése, szavak jelentésének értelmezése egyszerű ítéletalkotás mesék szereplőiről, mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékban szöveges üzenetek érzelmi tartalmának megértése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> átélt esemény vizuális megjelenítése, a kép és a hang szerepének megfigyelése animációs mesékben,</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• A kapcsolatok kialakulását segítő és gátló viselkedési formák megkülönböztetése</li> <li>• A kortárs kapcsolatok minőségének meghatározása, a barátságok jellemzőinek felismerése</li> <li>• A barátság kezdeményezése és ápolása</li> <li>– Konfliktusok</li> <li>• Az elfogadás és az elutasítás jelzéseinek azonosítása</li> <li>• Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása</li> <li>• Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása</li> </ul>	<p>a közvetlen és közvetett kommunikáció közti különbségek felismerése, képekről alkotott gondolataink, érzéseink megfogalmazása, videojátékokkal kapcsolatos élmények feldolgozása</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás, zenéhez kapcsolódó érzések kifejezése.</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Kommunikációs játékok

<b>Fogalmak</b>	figyelem, testbeszéd, tisztelet, sértés, vita, harag, kibékülés, elfogadás, megbocsátás, lelkiismeret
-----------------	---

<b>Témakör:</b>	<b>Család-Helyem a családban</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket</li> <li>- azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást</li> <li>- átéli a különböző családi események fontosságát</li> <li>- megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;</li> <li>- felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz.</li> <li>- felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait;</li> <li>- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában;</li> <li>- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit;</li> <li>- felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat.</li> </ul>	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Kapcsolódási pontok
<p>Egészséges életmód</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A testi és lelki állapotok néhány fő jellemzőinek azonosítása, az érzelmek hatása a fiziológiai állapotokra</li> <li>• Az egészséges életmód alapelemei, az egészségmegtartó stratégiák ismerete</li> <li>• A biztonság feltételeinek megérzése a mindennapokban</li> <li>• Kellemetlen, bántó, feszült helyzetek azonosítása (a jó és rossz stressz megkülönböztetése)</li> <li>• Helyzetek azonosítása, melyekben segítség nyújtására vagy kérésére van szükség</li> </ul> <p>A tanács, segítség ajánlásának és kérésének módjainak gyakorlása</p> <p>– Családi és tágabb kapcsolatok</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Családtagok, családi viszonyok jellemzése</li> <li>• A családtagok közös tevékenységeinek megismerése</li> <li>• Szokások a családban, és azok szerepének felismerése</li> <li>• Ünnepek a családban, a családi ünnepekhez kapcsolódó szokások átélése</li> <li>• A család tágabb kapcsolatrendszerének azonosítása: barátok, szomszédok, távoli rokonok, ismerősök</li> </ul> <p>– Érzelmek kifejezése a családban, sorsfordító események</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A pozitív, megtartó emberi kapcsolatokban megjelenő esetleges negatív érzelmek felismerése</li> <li>• Módszerek megismerése a negatív érzelmek kezelésére</li> <li>• A családon belüli lehetséges konfliktusok megérzése</li> <li>• Változások, események azonosítása a családban</li> <li>• A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása</li> </ul>	<p><i>Technika és tervezés</i></p> <p>élet a családban; családi rendezvények, ünnepek, események</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>családdal kapcsolatos irodalmi szövegek, ünnepkörökkel kapcsolatos irodalmi alkotások, a beszédkészség fejlesztése, bemutatkozás, szövegértés fejlesztése,</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>átélt esemény vizuális megjelenítése</p>

<b>Fogalmak:</b>	biztonság, egészség, családtag, barát, ismerős, hétvége, szeretet, tisztelet
<b>Javasolt tevékenységek:</b>	Családrajz készítése

<b>Témakör</b>	<b>A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban</b>	<b>Javasolt óraszám 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri az állami, nemzeti és vallási ünnepek jelentését, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;</li> <li>– felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre;</li> <li>– ismer néhány, a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó, alapvető kulturális és természeti értéket-</li> <li>– érdeklődést mutat Magyarország történelmi emlékei iránt, felismer közülük néhányat;</li> <li>– különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit;</li> <li>– az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fiktív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről;</li> <li>– felismeri a közösségek működésének feltételeit,—és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A lakóhely jellemzői</li> <li>• Saját kedvelt helyszínek a lakókörnyezetben, a lakóhelyhez kötődés megfogalmazása</li> <li>• Saját lakóhely néhány nevezetességének, fontos helyeinek, személyeinek megismerése</li> <li>• Felismeri a lakókörnyezet közös gondozásának módjait és fontosságát</li> <li>– Közös ünnepek</li> <li>• Az egyes egyházak ünnepkörei</li> <li>• A nemzeti ünnepek háttérben álló történetek megismerése</li> <li>• Családi, iskolai és nemzeti ünnepek jellegének megkülönböztetése</li> </ul>	<p><i>Technika és tervezés</i> ünnepekkel kapcsolatos jelképek alkotása, helyi rendezvények, ünnepek, események</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> nemzeti és vallási ünnepekkel kapcsolatos irodalmi szövegek, ünnepkörökkel</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az ünnepekhez való saját kapcsolódási pontok keresése (érzelmeik, gondolatok, szokások)</li> <li>• Személyes részvétel a közös ünneplés előkészítésében, lebonyolításában</li> <li>– Az együttélés szabályai</li> <li>• A társas szabályok szerepének meghatározása az együttélésben</li> <li>• A szabályszegés következményeinek felismerése</li> <li>• Az osztály életének közös megszervezése, megbeszélési technikák gyakorlása, kompromisszumos megoldások felismerése</li> </ul>	<p>kapcsolatos irodalmi alkotások, a beszéd-készség fejlesztése, szövegértés fejlesztése,</p>
<b>Fogalmak</b>	lakóhely, szabály, alkalmazkodás, egyenlőség, igazságosság, együttműködés, érzelem, büszkeség
<b>Javasolt tevékenységek</b>	városi rendezvények, megemlékezések látogatása

<b>Témakör</b>	<b>A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri a természet esztétikus rendjét,</li> <li>– megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének fejlesztésére.</li> <li>– felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről;</li> <li>– megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme;</li> <li>– fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A természet védelme</li> <li>• Példák megfogalmazása ember és természet kapcsolódására</li> <li>• Állatok és növények felelős gondozásának gyakorlása</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> természettel kapcsolatos irodalmi szövegek,</p>



<ul style="list-style-type: none"> <li>• A saját környezetben található természeti értékek gyűjtése</li> <li>• A természetvédelem fontosságának a felismerése</li> <li>• Veszélyeztetett élőlények és veszélyeztetettségük okainak megismerése</li> <li>• Környeztkárosító cselekvések azonosítása, elkerülése – Környezetvédelem</li> <li>• A fenntarthatóság helye a mindennapi cselekvésben</li> <li>• A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása</li> <li>• A takarékoság elvének elfogadása, megfogalmazása</li> <li>• A környeztkárosító magatartások elkerülési módjainak megismerése</li> <li>• A saját, a természetben tanúsított viselkedésének kontrolálása</li> <li>• Stratégiák kialakítása a környeztkárosító magatartás elkerülésére</li> </ul>	<p>ünnepkörökkel kapcsolatos irodalmi alkotások, a beszédképesség fejlesztése, szövegértés fejlesztése,</p> <p><i>Technika és tervezés</i> Víz-állatok világnapjával kapcsolatos rendezvények, ünnepek, események,</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>gondozás, gondoskodás, veszélyeztetett, természetvédelem, környeztkárosítás, hulladék, szelektív gyűjtés, környezetvédelem.</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Az Arborétum takarítása (szervezett rendezvény), az iskolai gyakorlókerthben való munkálatok</p>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri az olvasott vagy a hallott bibliai tanításokban és más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat;</li> <li>– megismer többféle, a jelentősebb vallási ünnepekhez kapcsolódó egyházi és kulturális szokást.</li> <li>– megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet;</li> <li>– a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kérdések a világról</li> <li>• Saját kérdések megfogalmazása az ismeretlenről</li> <li>• A környező világ megismerési módjainak összegyűjtése (megfigyelés, magyarázat, kérdések a tapasztaltabbakhoz, szöveges, filmes források)</li> <li>• Gondolatok megfogalmazása a tapasztalaton túli világról (a gondolkodás, gondviselés, megismerés, képzelet, világmindenség, idő fogalma)</li> <li>– Vallás, hit</li> <li>• Egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó népszokások: Mikulás, karácsony, húsvét, pünkösd történetének megismerése (például Jézus születésének története a keresztény vallásokban; a hanuka ünnepe a zsidó vallásban)</li> <li>• A környezetben található egyházak, felekezetek néhány vallási szokásának megismerése</li> <li>– Erkölc</li> <li>• Az együttélést befolyásoló főbb értékek azonosítása vallási vagy kulturálisan hagyományozott történetekben (bibliai történetek, mesék, mondák)</li> <li>• A szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem megjelenési módjainak felismerése a mindennapokban</li> <li>• Gondolatok megfogalmazása a jóról és a rosszról</li> <li>• Annak felismerése, hogy az emberek nem egyértelműen jók vagy rosszak, csak a cselekvéseik ítélték meg</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i>  vallással kapcsolatos irodalmi szövegek, ünnepkörökkel kapcsolatos irodalmi alkotások, a beszédképesség fejlesztése, szövegértés fejlesztése,</p> <p><i>Technika és tervezés</i>  vallási ünnepkörökhöz kapcsolódó rendezvények, ünnepek, események, tevékenységek</p>
<b>Fogalmak</b>	vallás, hit, egyházi ünnepkörök, népszokások, érték, szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem, jó és rossz.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	mesék, videófilmek megtekintése, színházlátogatás

## 2. osztály

Témakörök áttekintő táblázatban: évi 34+2 projektóra

Témakör neve	2.osztály
4. Éntudat – Önismeret	5
5. Család – Helyem a családban	6
6. Helyem az osztály közösségében	6
7. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5
8. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
9. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
<b>Összes óraszám:</b>	34+2

Témakör	Éntudat – Önismeret	Javasolt óraszám 5 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a kitűzött célok teljesíthetők;</li> <li>- csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is megnevezi a saját érzelmi állapotait;</li> <li>- felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit.</li> <li>- célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket;</li> <li>- céljai megvalósítása közben önkontrollt végez.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Önismeret</li> <li>• Saját jellemzők</li> <li>• Külső és belső tulajdonságok azonosítása, azok megítélésformáló ereje</li> <li>• Saját környezet bemutatása</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv:</i> a beszédképesség fejlesztése, szövegértés fejlesztése</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Saját szokások azonosítása</li> <li>– Érzelmek megismerése</li> <li>• Saját alapérzelmek felismerése, szóbeli megfogalmazása</li> <li>• Gondolatok és érzelmek kifejezése a helyzethez illően</li> <li>• Kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése</li> <li>• Gondolatok és érzelmek kifejezési módjainak gyakorlása</li> <li>• A veszélyt jelentő helyzetek azonosítása</li> <li>– Fejlődés</li> <li>• A változások felismerése</li> <li>• A testi és szellemi fejlődés lépéseinek azonosítása</li> <li>• Saját erősségek és fejlesztésre váró területek, a két oldal egyensúlyának megtalálása</li> <li>• Hatékony tanulási technikák és feltételek gyűjtése</li> <li>• Saját tanulási célok és jó szokások meghatározása</li> <li>• Saját viselkedésre vonatkozó reflektálás gyakorlása</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	én, viszonyulás a másik emberhez, érzelem, érzület, öröm, bánat, félelem, harag, otthon, védettség, bizalom, fejlődés, változás, cél, szokás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Önismereti játékok

<b>Témakör</b>	<b>Család-Helyem a családban</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket</li> <li>- azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást</li> <li>- átéli a különböző családi események fontosságát</li> <li>- megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;</li> <li>- felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz.</li> <li>- felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait;</li> <li>- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában;</li> <li>- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit;</li> </ul>	

	- felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat.
--	---

<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Egészséges életmód</li> <li>• A testi és lelki állapotok néhány fő jellemzőinek azonosítása, az érzelmek hatása a fiziológiai állapotokra</li> <li>• Az egészséges életmód alapelemei, az egészségmegtartó stratégiák ismerete</li> <li>• A biztonság feltételeinek megérzése a mindennapokban</li> <li>• Kellemetlen, bántó, feszült helyzetek azonosítása (a jó és rossz stressz megkülönböztetése)</li> <li>• Helyzetek azonosítása, melyekben segítség nyújtására vagy kérésére van szükség</li> </ul> <p>A tanács, segítség ajánlásának és kérésének módjainak gyakorlása</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Családi és tágabb kapcsolatok</li> <li>• Családtagok, családi viszonyok jellemzése</li> <li>• A családtagok közös tevékenységeinek megismerése</li> <li>• Szokások a családban, és azok szerepének felismerése</li> <li>• Ünnepek a családban, a családi ünnepekhez kapcsolódó szokások átélése</li> <li>• A család tágabb kapcsolatrendszerének azonosítása: barátok, szomszédok, távoli rokonok, ismerősök</li> <li>- Érzelmek kifejezése a családban, sorsfordító események</li> <li>• A pozitív, megtartó emberi kapcsolatokban megjelenő esetleges negatív érzelmek felismerése</li> <li>• Módszerek megismerése a negatív érzelmek kezelésére</li> </ul>	<p><i>Technika és tervezés:</i> iskolai és osztályrendezvények</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> családi étellel, iskolai étellel kapcsolatos irodalmi szövegek, a beszédképesség fejlesztése, szövegértés fejlesztése, mások véleményének meghallgatása</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• A családon belüli lehetséges konfliktusok megérzése</li> <li>• Változások, események azonosítása a családban</li> <li>• A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása</li> </ul>	
--	--

<b>Fogalmak</b>	biztonság, egészség, családtag, rokon, barát, ismerős, hétvége, ünnep, szeretet, tisztelet
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Bizalom játékok

<b>Témakör</b>	<b>Helyem az osztály közösségében</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában;</li> <li>– megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki;</li> <li>– felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben;</li> <li>– ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;</li> <li>– mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;</li> <li>– különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;</li> <li>– megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;</li> <li>– rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;</li> <li>– ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kommunikáció <ul style="list-style-type: none"> <li>• A társas érintkezés és a beszélgetés alapvető szabályainak ismerete</li> <li>• Alapvető testbeszéd-jelzések azonosítása és értelmezése</li> <li>• A verbális és-nonverbális kommunikációs elemek azonosítása, az együttérzés kifejezése</li> <li>• Egyenrangú és kölcsönös kommunikáció, kommunikációt és megértést segítő verbális és non-verbális elemek felismerése</li> </ul> </li> <li>– Kortárs kapcsolatok <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kapcsolatok kialakítása, ápolása kortársakkal</li> <li>• A kapcsolatok kialakulását segítő és gátló viselkedési formák megkülönböztetése</li> <li>• A kortárs kapcsolatok minőségének meghatározása, a barátságok jellemzőinek felismerése</li> <li>• A barátság kezdeményezése és ápolása</li> </ul> </li> <li>– Konfliktusok <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az elfogadás és az elutasítás jelzéseinek azonosítása</li> <li>• Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása</li> <li>• Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása</li> </ul> </li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv:</i> a beszédkészség fejlesztése, szövegértés fejlesztése</p>
<b>Fogalmak</b>	figyelem, testbeszéd, tisztelet, sértés, vita, harag, kibékülés, elfogadás, megbocsátás, lelkiismeret	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Koopratív játékok	

<b>Témakör:</b>	A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet-Helyem a társadalomban	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri az állami, nemzeti és vallási ünnepek jelentését, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;</li> <li>– felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre;</li> <li>– ismer néhány, a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó, alapvető kulturális és természeti értéket.</li> <li>– érdeklődést mutat Magyarország történelmi emlékei iránt, felismer közülük néhányat;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit;</li> <li>– az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fiktív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről;</li> <li>– felismeri a közösségek működésének feltételeit,—és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez.</li> </ul>
--	---

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A lakóhely jellemzői</li> <li>• Saját kedvelt helyszínek a lakóköznyezetben, a lakóhelyhez kötődés megfogalmazása</li> <li>• Saját lakóhely néhány nevezetességének, fontos helyeinek, személyeinek megismerése</li> <li>• Felismeri a lakóköznyezet közös gondozásának módjait és fontosságát</li> <li>– Közös ünnepek</li> <li>• Az egyes egyházak ünnepeköréi</li> <li>• A nemzeti ünnepek háttérében álló történetek megismerése</li> <li>• Családi, iskolai és nemzeti ünnepek jellegének megkülönböztetése</li> <li>• Az ünnepekhez való saját kapcsolódási pontok keresése (érzelmek, gondolatok, szokások)</li> <li>• Személyes részvétel a közös ünneplés előkészítésében, lebonyolításában</li> <li>– Az együttélés szabályai</li> <li>• A társas szabályok szerepének meghatározása az együttélésben</li> <li>• A szabályszegés következményeinek felismerése</li> <li>• Az osztály életének közös megszervezése, megbeszélési technikák gyakorlása, kompromisszumos megoldások felismerése</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv:</i> a beszédképesség fejlesztése, bemutatkozás, szövegértés fejlesztése</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> köznyezetünk külső és belső terei</p>



<b>Fogalmak:</b>	szabály, alkalmazkodás, egyenlőség, igazságosság, együttműködés, érzelem, büszkeség
<b>Javasolt tevékenységek:</b>	városi rendezvények, megemlékezések látogatása (Történelmi emlékút)

<b>Témakör:</b>	<b>A természet endjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
-----------------	---	------------------------------------

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A természet védelme</li> <li>• Példák megfogalmazása ember és természet kapcsolódására</li> <li>• Állatok és növények felelős gondozásának gyakorlása</li> <li>• A saját környezetben található természeti értékek gyűjtése</li> <li>• A természetvédelem fontosságának a felismerése</li> <li>• Veszélyeztetett élőlények és veszélyeztetettségük okainak megismerése</li> <li>• Környezetkárosító cselekvések azonosítása, elkerülése</li> <li>– Környezetvédelem</li> <li>• A fenntarthatóság helye a mindennapi cselekvésben</li> <li>• A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása</li> <li>• A takarékoság elvének elfogadása, megfogalmazása</li> <li>• A környezetkárosító magatartások elkerülési módjainak megismerése</li> <li>• A saját, a természetben tanúsított viselkedésének kontrolálása</li> <li>• Stratégiák kialakítása a környezetkárosító magatartás elkerülésére</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv:</i> a beszédképesség fejlesztése, bemutatkozás, szövegértés fejlesztése</p> <p><i>Vizuális kultúra</i> a természeti környezet elemeinek megjelenítése</p> <p><i>Technika és tervezés</i> növényápolás, állatgondozás</p>

<b>Fogalmak</b>	gondoskodás, veszélyeztetett, környezetkárosítás, hulladék, szelektív gyűjtés, környezetvédelem.
<b>Javasolt tevékenység</b>	Munkálatok az iskolai gyakorlókertben, szelektív hulladékgyűjtés, Körösvölgyi Állatpark megtekintése, tanya élővilágának megtekintése

<b>Témakör</b>	<b>Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri az olvasott vagy a hallott bibliai tanításokban és más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat;</li> <li>– megismer többféle, a jelentősebb vallási ünnepekhez kapcsolódó egyházi és kulturális szokást.</li> <li>– megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet;</li> <li>– a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kérdések a világról</li> <li>• Saját kérdések megfogalmazása az ismeretlenről</li> <li>• A környező világ megismerési módjainak összegyűjtése (megfigyelés, magyarázat, kérdések a tapasztaltabbakhoz, szöveges, filmes források)</li> <li>• Gondolatok megfogalmazása a tapasztalaton túli világról (a gondolkodás, gondviselés, megismerés, képzelet, világmindenség, idő fogalma)</li> <li>– Vallás, hit</li> <li>• Egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó népszokások: Mikulás, karácsony, húsvét, pünkösd történetének megismerése (például Jézus születésének története a keresztény vallásokban; a hanuka ünnepe a zsidó vallásban)</li> <li>• A környezetben található egyházak, felekezetek néhány vallási szokásának megismerése</li> <li>– Erkölc</li> <li>• Az együttélést befolyásoló főbb értékek azonosítása vallási vagy kulturálisan hagyományozott történetekben (bibliai történetek, mesék, mondák)</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv:</i> a beszédkészség fejlesztése, bemutatkozás, szövegértés fejlesztése</p>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem megjelenési módjainak felismerése a mindennapokban</li> <li>• Gondolatok megfogalmazása a jóról és a rosszról</li> <li>• Annak felismerése, hogy az emberek nem egyértelműen jók vagy rosszak, csak a cselekvéseik ítéelhetőek meg</li> </ul>
<b>Fogalmak</b>	vallás, hit, egyházi ünnepkörök, népszokások, érték, szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem, jó és rossz.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Templomlátogatás

### 3–4. évfolyam

Az alsó tagozat 3–4. évfolyamán az etika tantárgy célkitűzése a korábbi években megalapozott ismeretek elmélyítése, a készségek továbbfejlesztése; a felvetett témákban való alaposabb elmélyülés. A reális énkép kialakítására építve megkezdődhet a személyes erősségek és hiányosságok feltérképezése és alakítása; a szocio-emocionális készségek tudatos fejlesztése és a tanulót közvetlenül körülvevő társadalmi közegek után a tágabb környezet etikai szempontú vizsgálata és megértése.

A 3–4. évfolyamon folytatódik a zsidó-keresztén-keresztyén erkölcsi értékrend alapozása, a tanulók által képviselt értékek személyre szabott mintázatának kialakulása. A lelki én, a lelkiismeret kialakulása révén a tanulók már képesek megérteni viszonylag ellentmondásos érzelmeket és tulajdonságokat is; empátiás képességük fejlődésével pedig egyre inkább képesek mások élethelyzetének megértésére. Felerősödik a kortársak hatása, de még a pedagógus által közvetített értékeket tekintik mérvadónak. A pedagógus feladata ebben az időszakban a csoportok értékrendbeli azonosítása a szélsőségek elkerülése, valamint a tanulókkal együtt a megismert közegek kereteinek kibővítése, az eddig alapszinten ismert és alkalmazott viselkedési minták szélesebb körben való alkalmazhatósága. A 3–4. évfolyamon fontos szerepet kapnak a tanulók önszerveződési folyamatai, saját kitűzött fejlődési céljai, valamint az azok megvalósításához vezető út megtervezése, és ennek pedagógusi nyomon követése. A pedagógus feladata ebben az életkorban az érzékenyítés, a tanulók személyes véleményére és tapasztalataira vonatkozó elfogadás és nyitottság, a társadalmi felelősségvállalás modellálása. Az alkalmazott pedagógiai módszerekben a szóbeli kifejezőkészség és az öntudatosság fejlődésével fokozatosan bővül a szóbeli, majd írásbeli feladatok köre, ugyanakkor fontos, hogy legyenek cselekedeteken alapuló, dramatikus és kreativitást igénylő, alkotó feladatok is a tanórákon.

A 3–4. évfolyamokon előtérbe kerül a hithez kapcsolódó alapvető erkölcsi értékrend megismerése, megértése és belsővé tétele is. Lényege, hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljon: az alapvető értékek eredete, forrásai és ezek belsővé válása tovább formálhatja spirituális világképüket is. A pedagógiai munka fontos eleme a tanulók önálló kötelezettség-tudatának, akaraterejének és öntevékenységének fejlesztése; a szorgalom, kitartás és felelősségvállalás autonóm erkölcsi értékrendbe való beépülésének előmozdítása. Az alsó tagozat 3–4. évfolyamán a korábbi években megalapozott normatív erkölcsi gondolkodás,

önismeret, érzelmi intellektus, spirituális világkép és társas felelősségvállalás tovább fejlődik, elmélyül, az értékrend stabilizálódik, ennek következtében a tanulók egyre határozottabban nyilvánítják ki saját véleményüket, egyre megalapozottabban hoznak döntéseket.

**A 3–4. évfolyamon az etika tantárgy alapóraszám: 68+4 óra.**

**A témakörök áttekintő táblázata:**

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>	<b>3.o.</b>	<b>4.o.</b>
1. Éntudat – Önismeret	10	5	5
2. Család – Helyem a családban	12	6	6
3. Helyem az osztály közösségében	12	6	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	10	5	5
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	12	6	6
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	12	6	6
<b>Összes óraszám:</b>	<b>68</b>	<b>34+2</b>	<b>34+2</b>

#### 4. osztály

Témakörök áttekintő táblázatban évi 34+2 projektóra

<b>Témakör neve</b>	<b>3.o.</b>
1. Éntudat – Önismeret	6
2. Család – Helyem a családban	7
3. Helyem az osztály közösségében	6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
<b>Összes óraszám:</b>	34+2

<b>Témakör:</b>	<b>Éntudat-Önismeret</b>	<b>Javasolt óraszám 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>– meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a gyengeségek fejleszthetők, és teljesíthető rövid távú célokat tűz maga elé saját tudásának és képességeinek fejlesztése céljából.</li><li>– csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is felismeri és megnevezi a saját érzelmi állapotait;</li><li>– felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit;</li><li>– célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket;</li><li>– céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol.</li></ul>	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Kapcsolódási pontok
	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jellemezés készítése emberekről, vélemények összevetése.</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> önismeret</p>

<p>Önismeret</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Saját főbb testi tulajdonságok és személyiségjegyek azonosítása, az önértékelés és a környezettől érkező jelzések értelmezése</li> <li>• Annak felismerése, hogy minden embernek vannak erősségei és fejleszthető területei</li> <li>• Saját fejlődési folyamatok észlelése, jellemzése</li> <li>• Önfegyelem gyakorlása</li> <li>– Érzelmek kezelése</li> <li>• Az alapérzelmeken túlmutató kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése, az ezekre adott társadalmilag elfogadható reakciók gyakorlása</li> <li>• Az önuralom fejlesztése, és cselekvési készségének megismerése</li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> emberábrázolás a művészetben; portré és karikatúra; emberi gesztusok értelmezése és kifejezése; a karakterábrázolás filmes eszközei; saját érzelmek felismerése és kifejezése mozgóképek és hanganyagok segítségével.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az érzelmek konstruktív kifejezési módjai és egyénspecifikus érzelemszabályozási stratégiák kialakítása.</li> <li>– Célok és tervek</li> <li>• Saját vágyak és célok megfogalmazása és ezek elkülönítése</li> <li>• Terv kialakítása egy saját cél elérése érdekében: cselekvéses feladatok, tervszerű lépések meghatározása, a haladás ellenőrzése és értékelése</li> <li>• Önmotiváló és önjuttalmazási stratégiák megismerése, a kitűzött cél és a valóban elért eredmény összehasonlítása</li> <li>– Siker és kudarc értelmezése</li> <li>• A kitartás és a pozitív viszonyulás megtartása kudarc esetén is, annak felismerése, hogy a kudarcból levont következtetések is az egyén fejlődését szolgálják</li> <li>• Reális és irreális célok felismerése, a vágyak és célok összefüggéseinek feltárása</li> <li>• Személyes példaképek kiválasztása</li> </ul>	

<b>Fogalmak</b>	tulajdonság, önuralom, vágy, terv, siker, eredmény, meggyőződés
<b>Javasolt tevékenység:</b>	Önarckép készítése

<b>Témakör</b>	<b>Család – Helyem a családban</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a család testi, lelki -védelemmel kapcsolatos feladatait</li> <li>– motivált az őt érintő problémák megoldáskeresésében;</li> <li>– saját maga is keres módszereket a stresszhelyzetben keletkezett negatív érzelmek, gondolatok és tettek kezeléséhez;</li> <li>– ismeri a családi biztonság kereteit az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat;</li> <li>– felismeri a különböző élethelyzetek (pl.: új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait</li> <li>– megérti az ünneplés jelentőségét, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;</li> <li>– megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában, természetesnek tartja ezek különbözőségét;</li> <li>– felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz;</li> <li>– képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Egészség-biztonság</li> <li>• A testi és lelki egészség jellemzőinek megismerése, az egészségmegőrzés főbb lehetőségeinek feltárása</li> <li>• Stresszhelyzetek azonosítása saját példákon keresztül, jó és rossz stressz megkülönböztetése, a stressz- és</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>családdal kapcsolatos irodalmi szövegek,</p>

	<p>indulatkezelés tudatos alkalmazása az azt megkívánó helyzetekben</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A bántalmazás felismerése, megelőzése, az elérhető segítő személyek és szervezetek azonosítása</li> <li>• A kiközösítés azonosítása, elhárításának és megelőzésének lehetőségei</li> <li>• Annak megértése, hogy mindenkinek joga van a biztonsághoz és az emberi méltósághoz</li> <li>– Családok</li> <li>• Ismerkedés a saját család múltjával, az idősebb generációk életével</li> <li>• Családi hagyományok azonosítása, családi ünnepek megtartása</li> <li>• Érzelmi kötelékek a családon belül, az összetartozás jeleinek felismerése</li> <li>• Saját szerep vállalása az ünnepek előkészítésében és megtartásában</li> <li>– Családi élet</li> <li>• Saját szerepvállalás azonosítása a család mindennapjaiban</li> <li>• A gyermekek és felnőttek feladatai</li> <li>• Saját tettekért való felelősségvállalás, a következmények elfogadása</li> <li>• A „szabad”, „lehet” és „kell” értelmezése</li> <li>• Az együttérzés, empátia, a kommunikáció módjainak gyakorlása</li> <li>• A családtagok egymásrautaltsága, közös feladatok azonosítása, a részvállalás szükségszerűségének felismerése</li> </ul>	<p>ünnepkörökkel</p> <p>kapcsolatos irodalmi alkotások, a beszédképesség fejlesztése, szövegértés fejlesztése,</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>együttérzés, bizalom, közösség, felelősség, következmény, feladatmegosztás, joga van</p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Családfa készítése</p>	



<b>Témakör:</b>	<b>Helyem az osztály közösségében</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában</li> <li>– megkülönbözteti a sértő és tiszteletteljes közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt; saját érdekeit és véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki;</li> <li>– felismeri az együttműködést segítő vagy akadályozó tevékenységeket és saját szerepét az együttműködésben.</li> <li>– ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;</li> <li>– mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;</li> <li>– különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;</li> <li>– megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;</li> </ul>	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;</li> <li>– társas kapcsolatait a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség szempontjából vizsgálja és értelmezi;</li> </ul>	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kommunikáció <ul style="list-style-type: none"> <li>• A kommunikációban részt vevő partnerek nézőpontjának megismerése, a megértésre törekvés eszközeinek használata</li> <li>• Az indulatszabályozás, a türelem, a másik fél érzelmeinek és véleményének tiszteletben tartása</li> <li>• A többszereplős kommunikációban fellépő félreértés felismerése, tisztázó kérdések megfogalmazása</li> <li>• Ismerkedés az erőszakmentes kommunikációval: az értő figyelem és az én-közlés</li> <li>• Verbális és non-verbális jelzések közötti ellentmondás felismerése</li> <li>• Az érvelés szabályainak megismerése</li> </ul> </li> <li>– Kortárs kapcsolatok <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kölcsönös és megtartó kortárs kapcsolatok kezdeményezése és fenntartása</li> <li>• A barátság kialakulásához szükséges személyes preferenciák azonosítása, a visszautasítás feldolgozása</li> <li>• Az előítélet felismerése és a bizalom feltételei</li> <li>• A társak megismerésének módjai</li> <li>• Saját kapcsolatok véleményezése, a kapcsolatok jobbításának lehetőségei</li> </ul> </li> <li>– Jogok, szabályok <ul style="list-style-type: none"> <li>• Néhány alapvető gyermeki jog megismerése</li> <li>• A gyermekek joggyakorlásában részt vevő felnőttek, az alapjogok elérésének különböző módjai</li> <li>• Az alapvető gyermeki jogok sérülésének felismerése, a segítségkérés lehetőségei</li> <li>• Megérti, hogy a tanulás jog és kötelesség</li> </ul> </li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> híres emberek, történelmi személyiségek</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> figurális alkotások létrehozása a környezetben élő emberek megjelenítésével</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> iskolai és osztályrendezvények, a közösségért végzett munka</p>

<b>Fogalmak</b>	megértés, ismerős, barát, kortárs, vélemény, türelem, jog és kötelesség
<b>Javasolt tevékenység:</b>	Kooperatív játékok

<b>Témakör</b>	<b>A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségét, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;</li> <li>– felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre.</li> <li>– ismeri a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó legfontosabb kulturális és természeti értékeket, ezekről képes ismereteket rendszerezni,</li> <li>– érdeklődést mutat a nemzet történelmi emlékei iránt, ismer közülük néhányat;</li> <li>– ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, valamint az európai népek közös alapkultúrájáról;</li> <li>– különböző kontextusokban azonosítja és társaival megvitatja az együttélési alapszabályok jelentőségét, megfogalmazza a szabályszegés következményeit;</li> <li>– ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermeki szükségleteket;</li> <li>– tájékozott a gyermeki jogokról, ennek családi, iskolai és iskolán kívüli következményeiről, a gyermekek és felnőttek ezzel kapcsolatos kötelelességeiről;</li> <li>– mérlegeli az igazságosság és igazságtalanság fogalmát, a valós helyzetekben véleményt alakít ki ezekről.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Teremtett értékek</li> <li>• A lakóhely, a nemzet legfőbb természeti, épített, művészeti értékei és történelmi helyei</li> <li>• Főbb nemzetiségek és hagyományaik a lakókörnyezetben</li> <li>• Ismerkedés más népek életmódjával, szokásaival</li> <li>• A tárgyak és technológiák szerepe az életmódban</li> <li>• Az újítás és a kreativitás, mint a teremtett értékek megőrzésének, fejlesztésének alapja</li> <li>– Közösség</li> <li>• A társas szabályok értelme, célja, értelmezése</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hazafias érzelmű olvasmányok irodalmi szövegek, a beszédkészség fejlesztése, szövegértés fejlesztése,</p> <p><i>Technika és tervezés</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Közösségi szabályalkotási és -értékelési technikák alkalmazása</li> <li>• A befogadó és együttműködő közösség jellemzőinek feltárása</li> <li>• Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése</li> <li>• Az ünneplés közösségformáló ereje</li> <li>• A másokért és a közösségért végzett tevékenységek formái</li> <li>• A nehéz helyzetben lévők közös segítése</li> <li>– Jog és biztonság</li> <li>• A tárgyi és szellemi tulajdon és az ahhoz való jog fogalmai</li> <li>• A személyiségi jogok érvényesülése és sérelme a virtuális és valós térben</li> <li>• A virtuális térben való viselkedés biztonsági szabályai</li> </ul>	<p>nemzeti ünnepekkel kapcsolatos rendezvények, ünnepek, események, tevékenységek</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>hagyomány, tulajdon, ünnep, egyházi ünnep, természeti érték, történelmi érték, szabályalkotás, együttműködés, befogadás, felelősségvállalás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Tanulmányi séta, vessző kirándulás keretében nevezetességek megtekintése, látogatás idősek otthonában</p>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b></p> <p><b>6 óra</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére.</li> <li>– felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét</li> <li>– felismeri, hogy miért szükséges az élővilág védelme; minderről képes információt gyűjteni fizikai és digitális környezetben is;</li> <li>– fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok, és felhívja társai figyelmét is ezekre.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Környezetszennyezés <ul style="list-style-type: none"> <li>• A környezetszennyezés jelensége, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére</li> <li>• Az élet védelmének és a felelősségvállalás etikai elvének megismerése</li> <li>• A környezetszennyezés és a fajok pusztulása közötti összefüggés felismerése</li> </ul> </li> <li>– Környezetvédelem <ul style="list-style-type: none"> <li>• A környezetvédelem főbb szempontjai</li> <li>• A fenntartható életvitel néhány alapelve és azok figyelembevétele a saját döntések és választások során</li> <li>• Pazarlás és annak mérséklése, felesleges tárgyak és a mértékletes fogyasztási szokások</li> <li>• A hulladék és a szemét fogalma, a hulladék-újrahasznosítás</li> <li>• Cselekvési minták és újítások megismerése a környezet megújítása, szépítése, élhetőbbé tétele érdekében</li> <li>• Személyes és közös lista készítése a megőrzendő kulturális és természeti értékekről</li> </ul> </li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i>  ismeretterjesztő irodalmi szövegek,  alkotások,  a beszédkészség fejlesztése,  szövegértés fejlesztése,</p>
<b>Fogalmak</b>	környezetszennyezés, környezettudatosság, újrahasznosítás, fejlődés, mértékletesség, környezetvédelem, teremtett rend, természeti érték	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Látogatás a HAKI-ban, ismeretterjesztőfilm megtekintése	

Témakör	: Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	Javasolt óraszám 6 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– azonosítja az olvasott vagy a hallott zsidó és keresztény bibliai tanításokban vagy más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat;</li> <li>– megérti, értelmei az európai, a nemzeti kultúra eredetét, forrását.</li> <li>– értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket, azokat konkrét példákon keresztül alkalmazza, és megoldási javaslatokat fogalmaz meg a helytelen viszonyulásokkal kapcsolatban;</li> <li>– megismer az egyes egyházak ünnepköreihez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzá kapcsolódó</li> </ul>	

	<p>zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történeteket;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- megismer az egyes egyházi ünnepkörökhöz (karácsony, húsvét, pünkösd, hanuka, pészah) kapcsolódó tartalmakat, jelképeket, szokásokat, néphagyományokat</li> <li>- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz.</li> </ul>
--	--

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kérdések a világról <ul style="list-style-type: none"> <li>• A környező világ megismerésének lehetőségei</li> <li>• A hitbeli, és az erkölcsi tartalmú ítéletek értelmezése</li> <li>• A lelkiismeret működésének jelei, erkölcsi értékek a mindennapokban: a tisztelet, a becsületesség, a mértéktartás, a felelősség, az akaraterő, az önbecsülés erényei</li> </ul> </li> <li>- Vallás <ul style="list-style-type: none"> <li>• A zsidó-keresztény kultúrkör teremtéstörténete, és világképe</li> <li>• Alapvető egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó vallási szokások, események: a karácsonyi, a húsvéti és pünkösd ünnepkör (például halál, az élet és az újjászületés értelmezése a keresztény vallásokban, ünnepek a zsidó vallásban)</li> <li>• Személyes meggyőződés és hit jelentése</li> <li>• Az azonos hittel rendelkezők közössége</li> </ul> </li> <li>- Értékek a vallási történetekben <ul style="list-style-type: none"> <li>• A hit, a vallás által közvetített alapvető emberi értékek értelmezése (önzetlenség, igazságosság, megbocsátás, jótekingodás), az életünket vezérlő aranyszabályok, példázatok megismerése (a tékozló fiú története, a magvető példázata, a talentumokról szóló példabeszéd)</li> <li>• A vallási történetekben gyökerező erkölcsi értékek és tanítás megfogalmazása</li> </ul> </li> </ul>	<p>Ének-zene: Himnuszok hallgatása</p>
<b>Fogalmak</b>	érték, önzetlenség, mértékletesség, igazságosság, megbocsátás, lelkiismeret, világkép, Isten, élet, halál
<b>Javasolt tevékenységek</b>	A vallási ünnepek hagyományainak (Hollókő, Ópusztaszer-Húsvéti hagyományok) felelevenítése

## 5. osztály

Témakörök áttekintő táblázatban évi 34+2 projektóra

Témakör neve	4.o.
7. Éntudat – Önismeret	5
8. Család – Helyem a családban	6
9. Helyem az osztály közösségében	6
10. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5
11. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6
12. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6
<b>Összes óraszám:</b>	<b>34+2</b>

Témakör	Éntudat – Önismeret	Javasolt óraszám 5 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a gyengeségek fejleszthetők, és teljesíthető rövid távú célokat tűz maga elé saját tudásának és képességeinek fejlesztése céljából.</li> <li>– csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is felismeri és megnevezi a saját érzelmi állapotait;</li> <li>– felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit;</li> <li>– célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket;</li> <li>– céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
– Önismeret	Testnevelés: eltérő testi sajátosságok Környezetismeret:

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Saját főbb testi tulajdonságok és személyiségjegyek azonosítása, az önészlelés és a környezettől érkező jelzések értelmezése</li> <li>• Annak felismerése, hogy minden embernek vannak erősségei és fejleszthető területei</li> <li>• Saját fejlődési folyamatok észlelése, jellemzése</li> <li>• Önfegyelem gyakorlása <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmek kezelése</li> </ul> </li> <li>• Az alapérzelmeken túlmutató kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése, az ezekre adott társadalmilag elfogadható reakciók gyakorlása</li> <li>• Az önuralom fejlesztése, és cselekvési készségének megismerése</li> <li>• Az érzelmek konstruktív kifejezési módjai és egyénspecifikus érzelemszabályozási stratégiák kialakítása. <ul style="list-style-type: none"> <li>– Célok és tervek</li> </ul> </li> <li>• Saját vágyak és célok megfogalmazása és ezek elkülönítése</li> <li>• Terv kialakítása egy saját cél elérése érdekében: cselekvéses feladatok, tervszerű lépések meghatározása, a haladás ellenőrzése és értékelése</li> <li>• Önmotiváló és önjutalmazási stratégiák megismerése, a kitűzött cél és a valóban elért eredmény összehasonlítása <ul style="list-style-type: none"> <li>– Siker és kudarc értelmezése</li> </ul> </li> <li>• A kitartás és a pozitív viszonyulás megtartása kudarc esetén is, annak felismerése, hogy a kudarcból levont következtetések is az egyén fejlődését szolgálják</li> <li>• Reális és irreális célok felismerése, a vágyak és célok összefüggéseinek feltárása</li> <li>• Személyes példaképek kiválasztása</li> </ul>	<p>Testünk, egészségünk, időbeli tájékozódás</p> <p>Vizuális kultúra:</p> <p>észlelhető változások megfigyelése és megjelenítése,</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>tulajdonság, érzelem, önuralom, vágy, terv, siker, eredmény, meggyőződés, példakép</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Ez vagyok én-saját jellemzés készítése</p>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Család – Helyem a családban</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b></p> <p><b>6 óra</b></p>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a család testi, lelki -védelemmel kapcsolatos feladatait</li> <li>– motivált az őt érintő problémák megoldáskeresésében;</li> </ul>	



<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- saját maga is keres módszereket a stresszhelyzetben keletkezett negatív érzelmek, gondolatok és tettek kezeléséhez;</li> <li>- ismeri a családi biztonság kereteit az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat;</li> <li>- felismeri a különböző élethelyzetek (pl.: új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait</li> <li>- megérti az ünneplés jelentőségét, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;</li> <li>- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában, természetesnek tartja ezek különbözőségét;</li> <li>- felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz;</li> <li>- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit.</li> </ul>
-----------------------------------	---

<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Egészség-biztonság <ul style="list-style-type: none"> <li>• A testi és lelki egészség jellemzőinek megismerése, az egészségmegőrzés főbb lehetőségeinek feltárása</li> <li>• Stresszhelyzetek azonosítása saját példákon keresztül, jó és rossz stressz megkülönböztetése, a stressz- és indulatkezelés tudatos alkalmazása az azt megkívánó helyzetekben</li> <li>• A bántalmazás felismerése, megelőzése, az elérhető segítő személyek és szervezetek azonosítása</li> <li>• A kiközösítés azonosítása, elhárításának és megelőzésének lehetőségei</li> <li>• Annak megértése, hogy mindenkinek joga van a biztonsághoz és az emberi méltósághoz</li> </ul> </li> <li>- Családok <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ismerkedés a saját család múltjával, az idősebb generációk életével</li> <li>• Családi hagyományok azonosítása, családi ünnepek megtartása</li> <li>• Érzelmi kötelékek a családon belül, az összetartozás jeleinek felismerése</li> <li>• Saját szerep vállalása az ünnepek előkészítésében és megtartásában</li> </ul> </li> </ul>	<p>Környezetismeret: testünk, egészségünk</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Családi élet</li> <li>• Saját szerepvállalás azonosítása a család mindennapjaiban</li> <li>• A gyermekek és felnőttek feladatai</li> <li>• Saját tettekért való felelősségvállalás, a következmények elfogadása</li> <li>• A „szabad”, „lehet” és „kell” értelmezése</li> <li>• Az együttérzés, empátia, a kommunikáció módjainak gyakorlása</li> <li>• A családtagok egymásrautaltsága, közös feladatok azonosítása, a részvállalás szükségszerűségének felismerése</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	együttérzés, bizalom, közösség, felelősség, következmény, feladatmegosztás, joga van
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Szülői szerepek dramatizálása

<b>Témakör</b>	<b>Helyem az osztály közösségében</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában</li> <li>– megkülönbözteti a sértő és tiszteletteljes közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt; saját érdekeit és véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki;</li> <li>– felismeri az együttműködést segítő vagy akadályozó tevékenységeket és saját szerepét az együttműködésben.</li> <li>– ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;</li> <li>– mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;</li> <li>– különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;</li> <li>– megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;</li> <li>– rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;</li> <li>– társas kapcsolatait a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség szempontjából vizsgálja és értelmezi;</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kommunikáció <ul style="list-style-type: none"> <li>• A kommunikációban részt vevő partnerek nézőpontjának megismerése, a megértésre törekvés eszközeinek használata</li> <li>• Az indulatszabályozás, a türelem, a másik fél érzelmeinek és véleményének tiszteletben tartása</li> <li>• A többszereplős kommunikációban fellépő félreértés felismerése, tisztázó kérdések megfogalmazása</li> <li>• Ismerkedés az erőszakmentes kommunikációval: az értő figyelem és az én-közlés</li> <li>• Verbális és non-verbális jelzések közötti ellentmondás felismerése</li> <li>• Az érvelés szabályainak megismerése</li> </ul> </li> <li>– Kortárs kapcsolatok <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kölcsönös és megtartó kortárs kapcsolatok kezdeményezése és fenntartása</li> <li>• A barátság kialakulásához szükséges személyes preferenciák azonosítása, a visszautasítás feldolgozása</li> <li>• Az előítélet felismerése és a bizalom feltételei</li> <li>• A társak megismerésének módjai</li> <li>• Saját kapcsolatok véleményezése, a kapcsolatok jobbításának lehetőségei</li> </ul> </li> <li>– Jogok, szabályok <ul style="list-style-type: none"> <li>• Néhány alapvető gyermeki jog megismerése</li> <li>• A gyermekek joggyakorlásában részt vevő felnőttek, az alapjogok elérésének különböző módjai</li> <li>• Az alapvető gyermeki jogok sérülésének felismerése, a segítségkérés lehetőségei</li> <li>• Megérti, hogy a tanulás jog és kötelesség</li> </ul> </li> </ul>	<p>Magyar nyelv és irodalom: szóbeli kifejezőkészség, szóbeli megnyilvánulás</p>
<b>Fogalmak</b>	megértés, ismerős, barát, kortárs, vélemény, türelem, jog és kötelesség
<b>Javasolt tevékenységek</b>	kommunikációs játékok

Témakör	A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	Javasolt óraszám 5 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségét, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;</li> <li>– felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre.</li> <li>– ismeri a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó legfontosabb kulturális és természeti értékeket, ezekről képes ismereteket rendszerezni,</li> <li>– érdeklődést mutat a nemzet történelmi emlékei iránt, ismer közülük néhányat;</li> <li>– ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, valamint az európai népek közös alapkulturájáról;</li> <li>– különböző kontextusokban azonosítja és társaival megvitatja az együttélési alapszabályok jelentőségét, megfogalmazza a szabályszegés következményeit;</li> <li>– ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermeki szükségleteket;</li> <li>– tájékozott a gyermeki jogokról, ennek családi, iskolai és iskolán kívüli következményeiről, a gyermekek és felnőttek ezzel kapcsolatos kötelességeiről;</li> <li>– mérlegeli az igazságosság és igazságtalanság fogalmát, a valós helyzetekben véleményt alakít ki ezekről.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Teremtett értékek <ul style="list-style-type: none"> <li>• A lakóhely, a nemzet legfőbb természeti, épített, művészeti értékei és történelmi helyei</li> <li>• Főbb nemzetiségek és hagyományaik a lakókörnyezetben</li> <li>• Ismerkedés más népek életmódjával, szokásaival</li> <li>• A tárgyak és technológiák szerepe az életmódban</li> <li>• Az újítás és a kreativitás, mint a teremtett értékek megőrzésének, fejlesztésének alapja</li> </ul> </li> <li>– Közösség <ul style="list-style-type: none"> <li>• A társas szabályok értelme, célja, értelmezése</li> </ul> </li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> helyek, helyszínek megjelenítése személyes élmények alapján, a környezetben terekhez kapcsolódó érzelmek, hangulatok azonosítása.</p> <p>Technika és tervezés:</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Közösségi szabályalkotási és -értékelési technikák alkalmazása</li> <li>• A befogadó és együttműködő közösség jellemzőinek feltárása</li> <li>• Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése</li> <li>• Az ünneplés közösségformáló ereje</li> <li>• A másokért és a közösségért végzett tevékenységek formái</li> <li>• A nehéz helyzetben lévők közös segítése</li> <li>– Jog és biztonság</li> <li>• A tárgyi és szellemi tulajdon és az ahhoz való jog fogalmai</li> <li>• A személyiségi jogok érvényesülése és sérelme a virtuális és valós térben</li> <li>• A virtuális térben való viselkedés biztonsági szabályai</li> </ul>	<p>a technika vívmányainak mindennapi használata</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>hagyomány, tulajdon, ünnep, egyházi ünnep, természeti érték, történelmi érték, szabályalkotás, együttműködés, befogadás, felelősségvállalás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Szabály- és szokásrendszer alkotása, osztályszintű jótékonyági vásár</p>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b></p> <p><b>6 óra</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére.</li> <li>– felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét</li> <li>– felismeri, hogy miért szükséges az élővilág védelme; minderről képes információt gyűjteni fizikai és digitális környezetben is;</li> <li>– fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok, és felhívja társai figyelmét is ezekre.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Környezetszennyezés <ul style="list-style-type: none"> <li>• A környezetszennyezés jelensége, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére</li> <li>• Az élet védelmének és a felelősségvállalás etikai elvének megismerése</li> <li>• A környezetszennyezés és a fajok pusztulása közötti összefüggés felismerése</li> </ul> </li> <li>– Környezetvédelem <ul style="list-style-type: none"> <li>• A környezetvédelem főbb szempontjai</li> <li>• A fenntartható életvitel néhány alapelve és azok figyelembevétele a saját döntések és választások során</li> <li>• Pazarlás és annak mérséklése, felesleges tárgyak és a mértékletes fogyasztási szokások</li> <li>• A hulladék és a szemét fogalma, a hulladék-újrahasznosítás</li> <li>• Cselekvési minták és újítások megismerése a környezet megújítása, szépítése, élhetőbbé tétele érdekében</li> <li>• Személyes és közös lista készítése a megőrzendő kulturális és természeti értékekről</li> </ul> </li> </ul>		Technika és tervezés: tárgykészítés különböző anyagokból, közlekedés
<b>Fogalmak</b>	környezetszennyezés, környezettudatosság, újrahasznosítás, fejlődés, mértékletesség, környezetvédelem, teremtett rend, természeti érték	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Hulladékgyűjtés, újrahasznosítás	

<b>Témakör</b>	<b>Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– azonosítja az olvasott vagy a hallott zsidó és keresztény bibliai tanításokban vagy más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat;</li> <li>– megérti, értelmei az európai, a nemzeti kultúra eredetét, forrását.</li> <li>– értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket, azokat konkrét példákon keresztül alkalmazza, és megoldási javaslatokat fogalmaz meg a helytelen viszonyulásokkal kapcsolatban;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- megismer az egyes egyházak ünnepköreihez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történeteket;</li> <li>- megismer az egyes egyházi ünnepkörökhöz (karácsony, húsvét, pünkösd, hanuka, pészah) kapcsolódó tartalmakat, jelképeket, szokásokat, néphagyományokat</li> <li>- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz.</li> </ul>
--	---

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kérdések a világról</li> <li>• A környező világ megismerésének lehetőségei</li> <li>• A hitbeli, és az erkölcsi tartalmú ítéletek értelmezése</li> <li>• A lelkiismeret működésének jelei, erkölcsi értékek a mindennapokban: a tisztelet, a becsületesség, a mértéktartás, a felelősség, az akaraterő, az önbecsülés erényei</li> <li>- Vallás <ul style="list-style-type: none"> <li>• A zsidó-keresztény kultúrkör teremtéstörténete, és világképe</li> <li>• Alapvető egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó vallási szokások, események: a karácsonyi, a húsvéti és pünkösd ünnepkör (például halál, az élet és az újjászületés értelmezése a keresztény vallásokban, ünnepek a zsidó vallásban)</li> <li>• Személyes meggyőződés és hit jelentése</li> <li>• Az azonos hittel rendelkezők közössége</li> </ul> </li> <li>- Értékek a vallási történetekben <ul style="list-style-type: none"> <li>• A hit, a vallás által közvetített alapvető emberi értékek értelmezése (önzetlenség, igazságosság, megbocsátás, jótékonykodás), az életünket vezérlő arany szabályok, példázatok megismerése (a tékozló fiú története, a magvető példázata, a talentumokról szóló példabeszéd)</li> <li>• A vallási történetekben gyökerező erkölcsi értékek és tanítás megfogalmazása</li> </ul> </li> </ul>	<p>Magyar nyelv és irodalom: vallási vonatkozású irodalmi szövegek, alkotások, a beszéd-készség fejlesztése, szövegértés fejlesztése,</p>
<b>Fogalmak</b>	érték, önzetlenség, mértékletesség, igazságosság, megbocsátás, lelkiismeret, világkép, Isten, élet, halál
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Vallási ünnepek dramatizálása

## **Magyar nyelv és irodalom 1-4. osztály helyi tanterv – óraszámok**

Az iskolába kerülő gyermekek nyelvhasználata nagyon eltérő. Ennek a két évfolyamnak az egyik fő feladata az ösztönös nyelvhasználat tudatosítása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének eredményeként fejlődik a tanuló fonémahallása, szótagolási, valamint analizáló-szintetizáló képessége, mindeközben elsajátítja az olvasás-írás jelrendszerét.

Az olvasás és írás készségének kialakítása alapvetően meghatározhatja a tanuló későbbi tanulási képességeinek fejlődését, iskolai sikerességét. Ezért szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált alapozás.

Az első tanév első féléve előkészítő időszak, melynek célja a tanulók megfigyelése, valamint a megfigyelések alapján a részképességek koncentrált és differenciált fejlesztése. Bár ebben az időszakban már megkezdődik a betűtanítás, a fő hangsúly a képességfejlesztésen van.

Az első félévben az írás előkészítése történik, melynek során kialakulnak a helyes írásszokások, és megtörténik a tanulók tájékozódási és finommotorikus képességének a fejlesztése. Megtörténik továbbá a betűelemek megismerése, vázolása, s a betűolvasás tanításával párhuzamosan elkezdődik a kisbetűk írásának tanítása.

Az olvasás jelrendszerének megtanítása párhuzamosan folyik az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztésével az egyes témakörök mentén. Az olvasástechnika elsajátításától folyamatosan a szövegértésre tevődik a hangsúly.

Az első két évfolyamon megkezdődik a rendezett íráshasználat kialakítása. Ez lendületes vázolással, vonalvezetés gyakorlásával, rendezett írásképre, önellenőrzésre és javításra való szoktatással történik.

Az *írás, helyesírás* tevékenységi kör kapcsán az elsődleges cél a nyelvi tapasztalatszerzésre épülő helyesírás kialakítása és fejlesztése.

**Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.**

Az éves alapóraszám a két hetes projekt óráival egészül ki.



<b>1. évfolyam</b>	
<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszámok 6 óra/hét (216 óra)</b>
<b>Beszéd és olvasás</b>	
- Beszéd és kommunikáció	20
- Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	40
- Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	55
- Népmesék, műmesék	6
- Versek, népköltészeti alkotások	5
- Helyem a közösségben – család, iskola	3
- Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	4
- Állatok, növények, emberek	4
<b>Írás és helyesírás</b>	
- Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	27
- Írás jelrendszere	28
- A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	11
- A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	2
- Kisbetű – nagybetű	4
- A magyar ábécé – a betűrend	2
- Hangok időtartamának jelentés megkülönböztető szerepe	5
<b>Összesen:</b>	<b>216</b>
Projekt	2 hét (12 óra)

## Magyar irodalom

Témakör	Beszéd és kommunikáció	Javasolt óraszám: 20 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza;</li> <li>– részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</li> <li>– használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés,</li> <li>– élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol;</li> <li>– beszédlegzése és artikulációja megfelelő;</li> <li>– figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;</li> <li>– a szavakat hangokra, szótagokra bontja;</li> <li>– a hangokból, szótagokból szavakat épít;</li> <li>– a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;</li> <li>– részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;</li> <li>– bekapcsolódik párbeszédnek, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</li> <li>– Beszédfejlesztés: beszédlegzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó</li> <li>– Ritmusérzék-fejlesztés</li> <li>– Hangok, szótagok analízise, szintézise</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Beszédeszlelés, beszédértés</li> <li>– Kifejező, érthető beszéd</li> <li>– Helyesejtés kialakítása</li> <li>– Nem nyelvi jelek használata</li> <li>– Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok</li> </ul> <p>Párbeszédnek, szituációs játékok</p>		<p><i>Ének-zene; testnevelés és sport:</i> helyes légzéstechnika.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> képek, képzetek, képi kompozíciók; egyszerű (pl. kitalált vagy átélt) cselekmény megjelenítése képekkel (pl. rajzzal, képsorozattal, fotóval) megfelelő hanghatásokkal (pl.</p>

	zörejjel, énekhanggal) kiegészítve.  <i>Dráma és tánc:</i> szituációs játékok.  <i>Etika:</i> saját vélemény megfogalmazása
<b>Fogalmak</b>	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Szituációs játékok („Mit mesélnél a testvérednek?“, „Én vagyok a riporter“)  Chován Kálmán Alapfokú Művészeti Iskola színjáték tanszakán foglalkozás megtekintése

<b>Témakör</b>	<b>Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám: 40 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát,</li> <li>– érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– a történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</li> <li>– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért,</li> <li>– észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;</li> <li>– részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban;</li> <li>– megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;</li> <li>– szavakat hangokra, szótagokra bont;</li> <li>– hangokból, szótagokból szavakat épít.</li> </ul>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése</li> <li>– Szókincs gyarapítása</li> <li>– Szókincs aktivizálása</li> <li>– Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése</li> <li>– Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése</li> <li>– Szerialitás (sorrendiség, szabályszerűség, ismétlődés) fejlesztése</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Betű-hang azonosítás</li> <li>– Szótagolás</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe</li> <li>– A-szövegi kifejezőkészség fejlesztése</li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> ábra, illusztráció, reprodukció.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus, tempó, dallam.</p> <p><i>Matematika:</i> irányok.</p>
<b>Fogalmak</b>	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Könyvtárlátogatás; szóbeli szövegalkotás segítséggel; memóriajáték	

<b>Témakör</b>	<b>Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám: 55 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát;</li> <li>– érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– rövid szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása,) fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;</li> <li>– megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókincset;</li> <li>– szavakat hangokra, szótagokra bont;</li> <li>– hangokból, szótagokból szavakat épít;</li> <li>– biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.</li> </ul>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Érzelmi nevelés</li> <li>– Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése</li> <li>– Szókincs gyarapítása</li> <li>– Szókincs aktivizálása</li> <li>– Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése</li> <li>– Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése</li> <li>– Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Betű-hang azonosítás</li> <li>– Összeolvasási képesség fejlesztése</li> <li>– Szótagolás</li> <li>– Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése</li> <li>– Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe</li> <li>– A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése</li> <li>– A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi</li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> betűtípus, betűforma; síkbáb készítése</p>
<b>Fogalmak</b>	hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	kommunikációs játékok; karakterek, szituációk, párbeszéd kitalálása, eljátszása	

<b>Témakör</b>	<b>Népmesék, műmesék</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</li> <li>– biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;</li> <li>– felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.</li> </ul>	

<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában;</li> <li>– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</li> <li>– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;</li> <li>– megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;</li> <li>– részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;</li> <li>– megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;</li> <li>– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</li> <li>– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</li> <li>– közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p><b>TÖRZSANYAG</b></p> <p><i>Magyar népmesék:</i> A vadgalamb és a szarka; Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre?; A sajtot osztó róka; Két kecske találkozott a pallón; A varga, a szikra és a bab; A róka és a kácsák; Jakab meg az apja; Az okos leány; Az öreg halász és a nagyravágyó felesége (Illyés Gyula); A hiú király; Csalimese (Benedek Elek); Lázár Ervin: Mese reggelre; Zelk Zoltán: A három nyúl (verses mese); A pap meg a tojások (cigány népmese); Csukás István: Sün Balázs; Kormos István: Vackor az első bében (részletek)</p>	<p><i>Dráma és tánc:</i> dramatikus és improvizációs játékok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus, ismétlődések.</p>

	<p><b>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b></p> <p>Csukás István: A téli tücsök meséi /részlet/; A galamb, a réce meg a lúd; Az állatok vitája; Ki a legelőbbvaló?; A szegényember káposztája; A kiskakas gyémánt félkrajcárja (Arany László); Kinek köszönt a vándor?; Az állatok nyelvén tudó juhász; Tréfás mese (Benedek Elek gyűjtése); Móra Ferenc: Levelek hullása; Osváth Erzsébet: A fecskerepülőtéren; Lázár Ervin: Kék meg a sárga; Lázár Ervin: A fába szorult hernyó /részlet/; Kányádi Sándor: A néma tulipán; Kányádi Sándor: Mogyoró király meséje; Csukás István: Egy különös idegen; Csukás István: Süsü /részlet/; Kányádi Sándor: A mindennapi kenyér; Fazekas Anna: Öreg néne özikéje (verses mese); Jékely Zoltán: A három pillangó; Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Móricz Zsigmond: Iciri-piciri; Kutya-macska barátság; Kányádi Sándor: Mesemorzsa; Hárs Ernő: Vége a vakációnak; A kiscigány; A kismalac és a farkasok (Arany László); Lázár Ervin: A lyukas zokni</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Érzelmi nevelés</li> <li>- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>- Szótagoló olvasás</li> <li>- Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</li> <li>- Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>- Szövegértő olvasás fejlesztése</li> <li>- Események helyszíne, ideje, sorrendje</li> <li>- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</li> <li>- Olvasási stratégiák: jóslás, keresés</li> <li>- Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása.</li> <li>- Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok</li> <li>- A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> Jelmez, kellék, díszlet, színpadi tér és lépték. Különböző médiaszövegek (pl. animációs mesék) cselekménye kezdő- és végpontjának, a cselekményelemek sorrendjének megfigyelése közvetlen példák alapján. Címadás. Saját megélt élmények és tapasztalatok összevetése a média által közvetített, megjelenített világokkal (pl. gyermekműsorok, gyermekújságok, képregények, életkornak megfelelő rajzfilmek, gyermekeknek készülő internetes honlapok alapján). A hang és kép szerepe a mesevilágban.</p> <p><i>Etika:</i> én és szűkebb közösségeim.</p>
<b>Fogalmak</b>	szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, kezdő és záró fordulat, meseszám	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Bábozás síkbábokkal,</li> <li>- Színházlátogatás</li> <li>- Meseíró meghívása (író-olvasó-találkozó szervezése)</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Versek, népköltészeti alkotások</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;</li> <li>– részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</li> <li>– élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból;</li> <li>– érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát</li> <li>– felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a szereplőket, az esetleges konfliktust és annak megoldását,</li> <li>– részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;</li> <li>– megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;</li> <li>– segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskísérettel;</li> <li>– a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);</li> <li>– a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;</li> <li>– segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;</li> <li>– különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;</li> <li>– megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b>  Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz; Kányádi Sándor: Ha a napnak;  József Attila: Hangya; Weöres Sándor: Galagonya; Zelk Zoltán:  Este jó, este jó...; Romhányi József: A bűnbánó elefánt; Csoóri  Sándor: Esti párbeszéd; Csoóri Sándor: Csodakutya; Kiss Anna: A  nappal és az éjszaka; <b>Móra Ferenc: A cinege cipője; József Attila:  Altató; Petőfi Sándor: Anyám tyúkja;</b> Petőfi Sándor: Arany  Lacinak; Gazdag Erzsébet: Álmomban; Móricz Zsigmond: A török  és a tehének (A vastag betűs művek memoritek.)</p>	<p><i>Dráma és tánc:</i>  dramatikus és  improvizációs játékok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus,  ismétlődések.</p>



<p><b>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b>  Kányádi Sándor: Ballag már; Móra Ferenc: Csókai csóka; Nemes Nagy Ágnes: A titkos út; Kányádi Sándor: Szarvasitató; Nemes Nagy Ágnes: Névnepre; Romhányi József: A pék pókja; Weöres Sándor: Nyári este; Móra Ferenc: Zengő ABC; Kányádi Sándor: Aki fázik; Tarbay Ede: Mit beszélt a vízimalom a patakkal?; Nemes Nagy Ágnes: Lila fecske; Zelk Zoltán: Kóc, kóc; Weöres Sándor: Nyári este; Tamkó Sirató Károly: Pinty és ponty</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Érzelmi fejlesztés</li> <li>- Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</li> <li>- Ritmusérzék fejlesztése</li> <li>- Olvasástechnika fejlesztése: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Szótagoló olvasás</li> <li>- Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</li> </ul> </li> <li>- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>- Verbális memória fejlesztése</li> <li>- Belső képalkotás</li> <li>- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</li> <li>- A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> <li>- A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén</li> <li>- Magánhangzók, mássalhangzók</li> </ul>		<p><i>Vizuális kultúra:</i>  Jelmez, kellék, díszlet, színpadi tér és lépték. Különböző médiaszövegek (pl. animációs mesék) cselekménye kezdő- és végpontjának, a cselekményelemek sorrendjének megfigyelése közvetlen példák alapján. Címadás. Saját megélt élmények és tapasztalatok összevetése a média által közvetített, megjelenített világokkal (pl. gyermekműsorok, gyermekújságok, képregények, életkornak megfelelő rajzfilmek, gyermekeknek készülő internetes honlapok alapján). A hang és kép szerepe a mesevilágban.</p> <p><i>Etika:</i> én és szűkebb közösségeim.</p>
<b>Fogalmak</b>	vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Bábozás síkbábokkal,</li> <li>- Színházlátogatás</li> <li>- Költő meghívása (író-olvasó–találkozó szervezése)</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Helyem a közösségben – család, iskola</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> <li>- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;</li> <li>- képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni</li> <li>- felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását, részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</li> <li>– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</li> <li>– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– Képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására;</li> <li>– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</li> <li>– megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük;</li> <li>– részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</li> <li>– önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet.</li> <li>– rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz,</li> <li>– mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;</li> <li>– élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;</li> <li>– megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</li> <li>– képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;</li> <li>– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</li> <li>– önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;</li> <li>– könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;</li> <li>– részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;</li> </ul>
--	---

	– megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b>  Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részletek); Hervay Gizella: Elfelejtő mese; Zelk Zoltán: Kicsi vagyok én; Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben</p> <p><b>A törzssanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b>  Fésűs Éva: Csupafül huszonkét meséje (részlet); Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Beszédkészség fejlesztése</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Verbális memória fejlesztése</li> <li>– Időben való tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szótagoló olvasás</li> <li>– Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése</li> <li>– Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</li> <li>– Empatikus képesség fejlesztése</li> <li>– A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> <li>– Olvasási stratégiák: jóslás, keresés</li> <li>– Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek</li> </ul>	<p><i>Etika: Család – Helyem a családban</i></p>
<b>Fogalmak</b>	iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szociális otthon, idősek otthona látogatása, - részvétel családi napon, idősek napján, iskolai események szervezése

Témakör	Évszakok, ünnepkörök hagyományok	Javasolt óraszám: 4 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;</li> <li>– életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását;</li> <li>– jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;</li> <li>– felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást,</li> <li>– megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;</li> <li>– részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;</li> <li>– élményeket és tapasztalatokat szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről;</li> <li>– feladatok megoldása során társaival együttműködik.</li> <li>– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b>  <b>Magyar népköltés: Hónapsoroló;</b> Zelk Zoltán: Négy vándor; Kányádi Sándor: Jön az ősz; <b>Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra /részlet/;</b> Lázár Ervin: Mit ugrálsz, hideg?; <b>Weöres Sándor: Száncengő;</b> Betlehemes játék; Weöres Sándor: Újévi mese; Gazdag Erzsébet: Itt a farsang; Devecsery László: Húsvét; A virágok vetélkedése (népköltészet – húsvét); Szabó Lőrinc: Tavasz; Szilágyi Domokos: Két nyári mondóka; Ágh István: Virágosat álmodtam; valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakörben (A vastag betűs művek memoritek.)</p> <p><b>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b>  Hónapmondóka; Csanádi Imre: Négy testvér; Zelk Zoltán: Őszi mese; Csanádi Imre: Doromboló; Csanádi Imre: Farkas üvölt; Zelk Zoltán: Téli fák; Móra Ferenc: A kíváncsi hópelyhek; Zelk Zoltán: Téli mese; Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben; Kányádi Sándor: Betemetett a nagy hó; Szabó Lőrinc: Esik a hó; Devecsery László: Karácsonyi éjben, Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Szilágyi Domokos: Ősz; Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Kodály Zoltán: Pünkösdlő (részlet); Elindult Mária – magyar népének; Kányádi Sándor: Aki fázik; Zelk Zoltán: Csilingel a gyöngyvirág</p>	<p><i>Ének-zene: adott ünnepkörhöz kapcsolódó énekek, zeneművek megismerése</i></p> <p><i>Vizuális kultúra: adott ünnepkörhöz kapcsolódó népművészeti alkotások megismerése; kép és szöveg kompozíciós kapcsolatának elemzése.</i></p> <p><i>Technika és tervezés: adott ünnepkörhöz</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Szótagoló olvasás</li> <li>– Az olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Verbális memória fejlesztése</li> <li>– Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> <li>– Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink</li> <li>– Magyar hagyományok tisztelete</li> <li>– Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk</li> <li>– keresztény/keresztyén ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd</li> <li>– nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről</li> <li>– Lakóhely hagyományainak megismerése</li> <li>– Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák</li> </ul>	<i>kapcsolódó tárgy elkészítése</i>
<b>Fogalmak</b>	keresztény/keresztyén ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon</li> <li>- Szarvasi helytörténeti gyűjtemény meglátogatása (Szlovák Tájház, Tessedik Sámuel Múzeum, Szárazmalom, templomok)</li> </ul> Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása

Témakör	Állatok, növények, emberek	Javasolt óraszám: 4 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– egyszerű, játékos formában megismerkedik a szövegek különböző modalitásával, médiumok szövegalkotó sajátosságainak alapjaival;</li> <li>– tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;</li> <li>– gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;</li> <li>– különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen,</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést,</li> <li>– biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.</li> <li>– a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi;</li> <li>– képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;</li> <li>– érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b> Ismerettartalmú szövegek az Állatok, növények, emberek témakörben</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértés fejlesztése</li> <li>– Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára</li> <li>– Beszédfejlesztés</li> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása</li> <li>– Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről</li> <li>– Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése</li> <li>– Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék)</li> <li>– Lényegkiemelés képessége</li> <li>– Szövegben való tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>– Egyszerű grafikus szervezők megismerése</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Belső képalkotás</li> <li>– Válogató olvasás</li> <li>– Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</li> <li>– Tanulás tanulása</li> </ul>		<p><i>Etika: A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében</i></p>
<b>Fogalmak</b>	ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció természetvédelem, környezettudatosság, szelektív hulladékgyűjtés élő/élettelen világ, élőhely, táplálék	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása</li> <li>- Részvétel természetvédelmi projektben</li> </ul>	

## ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS

<b>Témakör</b>	<b>Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám: 27 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre</li> <li>- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál,</li> <li>- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben, érzékelő játékokban;</li> <li>- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése</li> <li>- Hallásfejlesztés-beszédhallás fejlesztése</li> <li>- Testséma, nagymozgások fejlesztése</li> <li>- Tapintás, érzékelés fejlesztése</li> <li>- Finommotorika fejlesztése</li> <li>- Síkbeli tájékozódás fejlesztése</li> <li>- Tájékozódás a hármas osztatú vonalrendszerben</li> <li>- Helyes ceruzafogás kialakítása</li> <li>- Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása</li> <li>- Írástechnika fejlesztése</li> <li>- Lendületes vonalvezetés</li> <li>- Betűelemek</li> </ul>		<p><i>Technika és tervezés:</i> a finommozgások fejlesztése gyurmázással, gyöngyfűzéssel.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a finommozgások fejlesztése rajzolással, festéssel, mintázással.</p> <p><i>Etika:</i> az írott nyelvi kommunikációs viselkedés szabályai.</p> <p><i>Ének-zene:</i> hallásfejlesztés:</p>
<b>Fogalmak</b>	betűelem, számelem, vonalrendszer, kapcsolat; téri irányok (viszonyszavak): bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	betűelem alakítása fonál, gyurma segítségével, gyöngyfűzés, finommotorikát fejlesztő játékok	

Témakör	Írás jelrendszere	Javasolt óraszám: 28 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>– törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.</li> <li>– részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;</li> <li>– tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold;</li> <li>– saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;</li> </ul>	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése</li> <li>– Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</li> <li>– Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése</li> <li>– Tapintás, érzékelés fejlesztése</li> <li>– Finommotorika fejlesztése</li> <li>– Síkbeli tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Helyes ceruzafogás kialakítása</li> <li>– Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása</li> <li>– Írástechnika fejlesztése</li> <li>– Írott kis- és nagybetűk alakítása, kapcsolása</li> <li>– Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése</li> <li>– Betű- és hangazonosítás</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Magyar ábécé írott kis- és nagybetűi és kapcsolásaik</li> <li>– 3-4 szóból álló mondatok írása</li> </ul>		<p><i>Technika és tervezés:</i> a finommozgások fejlesztése gyurmázással, gyöngyfűzéssel.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a finommozgások fejlesztése rajzolással, festéssel, mintázással</p>
<b>Fogalmak</b>	hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, közötté, mellette	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Könyvtárlátogatás, különböző betűformák (iniciálék) megismertetése; nyelvi játékok	



Témakör	A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó	Javasolt óraszám: 11 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét;</li> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre;</li> <li>– törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</li> <li>– a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;</li> </ul>	
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon;</li> <li>– feladatvégzés során társaival együtt működjék;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa.</li> <li>– megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</li> <li>– különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;</li> <li>– a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Fonémahallás fejlesztése</li> <li>– Vizuális memória fejlesztése</li> <li>– Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)</li> <li>– Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése</li> <li>– Helyesírási készség fejlesztése</li> <li>– Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban</li> <li>– A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása;</li> <li>– Aktív szókincs fejlesztése</li> <li>– Szótagolás, elválasztás</li> <li>–</li> </ul>		<p>Vizuális kultúra: hangfelvételek és képfelvételek készítése; a helyes kiejtés vizsgálata a felvétel segítségével.</p> <p>Ének-zene: ritmusjátékok ütőhangszereken</p>
<b>Fogalmak</b>	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Logopédiai foglalkozás megtekintése	

<b>Témakör</b>	<b>A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg</b>	<b>Javasolt óraszám: 2 óra</b>
	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> </ul>	
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja;</li> <li>– a szövegalkotás során törekszik meglévő szókincsének aktivizálására;</li> <li>– megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 3-4 mondatos szöveget alkot,</li> <li>– megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;</li> <li>– a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</li> <li>– szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ösztönös nyelvtudás formálása</li> <li>– Nyelvi tudatosság fejlesztése</li> <li>– Önellenőrzés, hibajavítás képessége</li> <li>– Hibajavítás szöveg minta alapján</li> <li>– Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése</li> <li>– Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek</li> <li>– A kijelentő és kérdő mondatok</li> <li>– Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése</li> </ul>		<i>Magyar irodalom: hang-betű kapcsolata; nyomtatott és írott betűk alakja közti különbségek, hasonlóságok megfigyeltetése</i>
<b>Fogalmak</b>	betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	nyelvi játékok, jelfelismerés, jelalkotás	

<b>Témakör</b>	<b>Kisbetű – nagybetű</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> <li>– élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</li> <li>– biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;</li> <li>– a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás</li> <li>– Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással</li> <li>– Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése</li> <li>– Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján</li> <li>– Élőlény, tárgy neve</li> <li>– Több hasonló élőlény, tárgy neve és helyesírása</li> <li>– Mondatkezdő nagybetű</li> </ul>	<i>Magyar irodalom: magyar ábécé ismerete</i>
<b>Fogalmak</b>	kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Tanulmányi séta során feliratok, cégtáblák megfigyeltetése; különböző, gyermekek számára készült folyóiratok bemutatása

<b>Témakör</b>	<b>A magyar ábécé – a betűrend</b>	<b>Javasolt óraszám: 2 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;</li> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;</li> <li>– törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</li> <li>– a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja;</li> <li>– érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– ismeri a kis- és nagybetűs ábécét.</li> <li>– feladatvégzés során társaival együttműködik;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</li> <li>– segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat;</li> <li>– megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</li> <li>– különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Fonémahallás fejlesztése</li> <li>– Vizuális memória fejlesztése</li> <li>– Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)</li> <li>– Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése</li> <li>– Helyesírási készség fejlesztése</li> <li>– Aktív szókincs fejlesztése</li> <li>– A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> <li>– A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása</li> </ul>		Magyar irodalom: ABLAK-ZSIRÁF alkalmazása
<b>Fogalmak</b>	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Könyvtárlátogatás, gyermeklexikonok megismertetése	

<b>Témakör</b>	<b>Hangok időtartamának jelentés- megkülönböztető szerepe</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;</li> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>– törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</li> <li>– írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja.</li> <li>– megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</li> <li>– a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Fonémahallás fejlesztése</li> <li>– Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése)</li> </ul>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szókincsfejlesztés</li> <li>– Artikuláció fejlesztése</li> <li>– Beszédfejlesztés</li> <li>– Helyesírási készség fejlesztése</li> <li>– Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása</li> </ul>	<i>Magyar irodalom: helyes ejtés, magánhangzók időtartamának helyes olvasása</i>
<b>Fogalmak</b>	mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam
<b>Javasolt tevékenységek</b>	memóriajátékok

2.évfolyam

Témakör neve	Javasolt óraszámok
	6 óra/hét (216 óra)
Beszéd és kommunikáció	folyamatos
Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	folyamatos
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	7
Népmesék, műmesék	30
Versek, népköltészeti alkotások	23
Helyem a közösségben – család, iskola	14
Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	20
Állatok, növények, emberek	15
<b>Írás és helyesírás</b>	
Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	0
Írás jelrendszere	12
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	15
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	25
Kisbetű – nagybetű	15
A magyar ábécé – a betűrend	15
Hangok időtartamának jelentés megkülönböztető szerepe	25
<b>Összesen:</b>	<b>216</b>
Projekt	2 hét (12 óra)

Témakör	Beszéd és kommunikáció	Javasolt óraszám: folyamatos
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza;</li> <li>– részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</li> <li>– használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdés,</li> <li>– élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol;</li> <li>– beszédlegzése és artikulációja megfelelő;</li> <li>– figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;</li> <li>– a szavakat hangokra, szótagokra bontja;</li> <li>– a hangokból, szótagokból szavakat épít;</li> <li>– a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;</li> <li>– részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;</li> <li>– bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</li> <li>– Beszédfejlesztés: beszédlegzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó,</li> <li>– Ritmusérzék-fejlesztés</li> <li>– Hangok, szótagok analízise, szintézise</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Beszédészlelés, beszédértés</li> <li>– Kifejező, érthető beszéd</li> <li>– Helyes ejtés kialakítása</li> </ul>	<p><i>Ének-zene; testnevelés és sport:</i> helyes légzéstechnika. <i>Dráma és tánc:</i> szituációs játékok.</p> <p><i>Etika: Éntudat – Önismeret</i></p>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Nem nyelvi jelek használata</li> <li>– Kapcsolat felvételi formák, társalgási fordulatok</li> <li>– Párbeszéd, szituációs játékok</li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> képek, képzetek, képi kompozíciók; egyszerű (pl. kitalált vagy átélt) cselekmény megjelenítése képekkel (pl. rajzzal, képsorozattal, fotóval) megfelelő hanghatásokkal (pl. zörejjel, énekhanggal) kiegészítve.</p>
<b>Fogalmak</b>	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyiszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Szituációs játékok, dramatizálás	

<b>Témakör</b>	<b>Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám: folyamatos</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát,</li> <li>– érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– a történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</li> <li>– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért,</li> <li>– észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;</li> <li>– részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobbal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban;</li> <li>– megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;</li> <li>– szavakat hangokra, szótagokra bont;</li> <li>– hangokból, szótagokból szavakat épít.</li> </ul>	



<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</li> <li>– Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése</li> <li>– Szókincs gyarapítása</li> <li>– Szókincs aktivizálása</li> <li>– Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése</li> <li>– Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése</li> <li>– Szerialitás (sorrendiség, szabályszerűség, ismétlődés) fejlesztése</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Betű-hang azonosítás</li> <li>– Szótagolás</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe</li> <li>– A-szóbeli és kifejezőképesség fejlesztése</li> </ul>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> ábra, illusztráció, reprodukció.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus, tempó, dallam.</p> <p><i>Matematika:</i> irányok.</p>
<b>Fogalmak</b>	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Könyvtárlátogatás	

<b>Témakör</b>	<b>Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám: 7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát;</li> <li>– érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> </ul> <p>ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban);</li> </ul>	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókincset;</li> <li>– szavakat hangokra, szótagokra bont;</li> <li>– hangokból, szótagokból szavakat épít;</li> <li>– biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi nevelés</li> <li>– Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése</li> <li>– Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése</li> <li>– Szókincs gyarapítása</li> <li>– Szókincs aktivizálása</li> <li>– Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése</li> <li>– Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése</li> <li>– Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Betű-hang azonosítás</li> <li>– Összeolvasási képesség fejlesztése</li> <li>– Szótagolás</li> <li>– Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése</li> <li>– Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe</li> <li>– A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése</li> <li>– A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi</li> </ul>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> betűtípus, betűforma</p>
<b>Fogalmak</b>	hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Finommotorikát fejlesztő játékok	

Témakör	Népmesék, műmesék	Javasolt óraszám: 30 óra
	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> </ul>	
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</li> <li>– biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában;</li> <li>– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</li> <li>– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;</li> <li>– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat,</li> <li>– megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;</li> <li>– részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;</li> <li>– megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;</li> <li>– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</li> <li>– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</li> <li>– közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést .</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<p><b>TÖRZSANYAG</b></p> <p><i>Magyar népmesék:</i> A vadgalamb és a szarka; Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre?; A sajtot osztó róka; Két kecske találkozott a pallón; A varga, a szikra és a bab; A róka és a kácsák; Jakab meg az apja; Az okos leány; Az öreg halász és a nagyravágyó felesége (Illyés Gyula); A hiú király; Csalimese (Benedek Elek); Lázár Ervin: Mese reggelre; Zelk Zoltán: A három nyúl (verses</p>	<p>Ének-zene: népzenei kíséret mese hallgatása közben</p> <p>(jellegzetes magyar motívumok megismerése)</p>
<p>mese); A pap meg a tojások (cigány népmese); Csukás István: Sün Balázs; Kormos István: Vackor az első bében (részletek)</p> <p><b>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b></p> <p>Csukás István: A téli tücsök meséi /részlet/; A galamb, a réce meg a lúd; Az állatok vitája; Ki a legelőbbvaló?; A szegényember káposztája; A kiskakas gyémánt félkrajcárja (Arany László); Kinek köszönt a vándor?; Az állatok nyelvén tudó juhász; Tréfás mese (Benedek Elek gyűjtése); Móra Ferenc: Levelek hullása; Osváth Erzsébet: A fecskerepülőtéren; Lázár Ervin: Kék meg a sárga; Lázár Ervin: A fába szorult hernyó /részlet/; Kányádi Sándor: A néma tulipán; Kányádi Sándor: Mogyoró király meséje; Csukás István: Egy különös idegen; Csukás István: Süsü /részlet/; Kányádi Sándor: A mindennapi kenyér; Fazekas Anna: Öreg néne özikéje (verses mese); Jékely Zoltán: A három pillangó; Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Móricz Zsigmond: Iciri-piciri; Kutya-macska barátság; Kányádi Sándor: Mesemorzsa; Hárs Ernő: Vége a vakációnak; A kiscigány; A kismalac és a farkasok (Arany László); Lázár Ervin: A lyukas zokni</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi nevelés</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Szótagoló olvasás</li> <li>– Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése</li> <li>– Események helyszíne, ideje, sorrendje</li> <li>– Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</li> <li>– Olvasási stratégiák: jóslás, keresés</li> <li>– Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása.</li> <li>– Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok</li> <li>– A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> </ul>	<p>Vizuális kultúra: illusztráció készítése</p>

<b>Fogalmak</b>	szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Bábozás síkbábokkal,</li> <li>- Színházlátogatás</li> <li>- Meseíró meghívása (író-olvasó–találkozó szervezése)</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Versek, népköltészeti alkotások</b>	<b>Javasolt óraszám: 23 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;</li> <li>– felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;</li> <li>– részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</li> <li>– élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból;</li> <li>– érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát</li> <li>– felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a szereplőket, az esetleges konfliktust és annak megoldását,</li> <li>– részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;</li> <li>– megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömeit és élményét;</li> <li>– segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskísérettel;</li> <li>– a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);</li> <li>– a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;</li> <li>– különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;</li> <li>– megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;</li> </ul>
Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p><b>TÖRZSANYAG</b>  Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz; Kányádi Sándor: Ha a napnak; József Attila: Hangya; Weöres Sándor: Galagonya; Zelk Zoltán: Este jó, este jó...; Romhányi József: A bűnbánó elefánt; Csoóri Sándor: Esti párbeszéd; Csoóri Sándor: Csodakutya; Kiss Anna: A nappal és az éjszaka; <b>Móra Ferenc: A cinege cipője; József Attila: Altató; Petőfi Sándor: Anyám tyúkja;</b> Petőfi Sándor: Arany Lacinak; Gazdag Erzsébet: Álmomban; Móricz Zsigmond: A török és a tehenek (A vastag betűs művek memoritek.)</p> <p><b>A törzshanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b>  Kányádi Sándor: Ballag már; Móra Ferenc: Csókai csóka; Nemes Nagy Ágnes: A titkos út; Kányádi Sándor: Szarvasitató; Nemes Nagy Ágnes: Névnepára; Romhányi József: A pék pókja; Weöres Sándor: Nyári este; Móra Ferenc: Zengő ABC; Kányádi Sándor: Aki fázik; Tarbay Ede: Mit beszélt a vízimalom a patakkaal?; Nemes Nagy Ágnes: Lila fecske; Zelk Zoltán: Kóc, kóc; Weöres Sándor: Nyári este; Tamkó Sirató Károly: Pinty és ponty</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</li> <li>– Ritmusérzék fejlesztése</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> <li>– Szótagoló olvasás</li> <li>– Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Verbális memória fejlesztése</li> <li>– Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb.</li> <li>– Belső képalkotás</li> <li>– Ritmusélmény</li> <li>– Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</li> <li>– Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel</li> <li>– A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> </ul> </li> </ul>	<p><i>Dráma és tánc:</i>  dramatikus és improvizációs játékok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus, ismétlődések.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i>  Jelmez, kellék, díszlet, színpadi tér és lépték.  Különböző médiaszövegek (pl. animációs mesék) cselekménye kezdő- és végpontjának, a cselekményelemek sorrendjének megfigyelése közvetlen példák alapján. Címadás. Saját megélt élmények és tapasztalatok összevetése a média által közvetített, megjelenített világokkal (pl. gyermekműsorok, gyermekújságok, képregények, életkornak megfelelő rajzfilmek, gyermekeknek készülő internetes honlapok alapján).</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén</li> <li>– Magánhangzók, mássalhangzók</li> </ul>	<p>A hang és kép szerepe a mesevilágban.</p> <p><i>Erkölcstan: én és szűkebb közösségeim</i></p>
---	--

<b>Témakör</b>	<b>Helyem a közösségben – család, iskola</b>	<b>Javasolt óraszám: 14 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;</li> <li>– képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni</li> <li>– felismeri, segítséggel értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását, részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</li> <li>– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– Képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására;</li> <li>– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</li> <li>– megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük;</li> <li>– részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</li> <li>– önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet.</li> <li>– rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz,</li> <li>– megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;</li> <li>– mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;</li> <li>– élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;</li> </ul>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</li> <li>– képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;</li> <li>– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</li> <li>– önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;</li> <li>– könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;</li> <li>– részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;</li> <li>– megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.</li> </ul>



Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p><b>TÖRZSANYAG</b>  Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részletek); Hervay Gizella: Elfelejtő mese; Zelk Zoltán: Kicsi vagyok én; Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben</p> <p><b>A törzssanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b>  Fésűs Éva: Csupafül huszonnégy meséje (részlet); Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Beszédkészség fejlesztése</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Verbális memória fejlesztése</li> <li>– Időben való tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szótagoló olvasás</li> <li>– Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése</li> <li>– Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</li> <li>– Empatikus képesség fejlesztése</li> <li>– A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> <li>– Olvasási stratégiák: jóslás, keresés</li> <li>– Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek</li> </ul>	<p><i>Etika: Helyem az osztály közösségében; Család - Helyem a családban</i></p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>- szociális otthon, idősek otthona látogatása,  - részvétel családi napon, idősek napján, iskolai események szervezése</p>

Témakör	Évszakok, ünnepkörök hagyományok	Javasolt óraszám: 20 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;</li> <li>– életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– felismeri, segítséggel értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását;</li> <li>– jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;</li> <li>– felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást,</li> <li>– megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;</li> <li>– részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;</li> <li>– élményeket és tapasztalatokat szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről;</li> <li>– feladatok megoldása során társaival együttműködik;</li> <li>– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<p><b>TÖRZSANYAG</b>  <b>Magyar népköltés: Hónapsoroló;</b> Zelk Zoltán: Négy vándor; Kányádi Sándor: Jön az ősz; <b>Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra /részlet/;</b> Lázár Ervin: Mit ugrálsz, hideg?; <b>Weöres Sándor: Száncengő;</b> Betlehemes játék; Weöres Sándor: Újévi mese; Gazdag Erzsébet: Itt a farsang; Devecsery László: Húsvét; A virágok vetélkedése (népköltészet – húsvét); Szabó Lőrinc: Tavasz; Szilágyi Domokos: Két nyári mondóka; Ágh István: Virágosat álmodtam; valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakörben (A vastag betűs művek memoriték.)</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> természeti formák megjelenítése, élményközlés</p>	

<p><b>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b>  Hónapmondóka; Csanádi Imre: Négy testvér; Zelk Zoltán: Őszi mese; Csanádi Imre: Doromboló; Csanádi Imre: Farkas üvölt; Zelk Zoltán: Téli fák; Móra Ferenc: A kíváncsi hópelyhek; Zelk Zoltán: Téli mese; Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben; Kányádi Sándor: Betemetett a nagy hó; Szabó Lőrinc: Esik a hó; Devecsery László: Karácsonyi éjben, Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Szilágyi Domokos: Ősz; Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Kodály Zoltán: Pünkösdlő (részlet); Elindult Mária – magyar népének; Kányádi Sándor: Aki fázik; Zelk Zoltán: Csilingel a gyöngyvirág</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Szótagoló olvasás</li> <li>– Az olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Verbális memória fejlesztése</li> <li>– Nyomatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> <li>– Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink</li> <li>– Magyar hagyományok tisztelete</li> <li>– Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15. húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk</li> <li>– keresztény/keresztyén ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd</li> <li>– nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről</li> <li>– Lakóhely hagyományainak megismerése</li> <li>– Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>keresztény/keresztyén ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon  Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása  Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása</p>

Témakör	Állatok, növények, emberek	Javasolt óraszám: 15 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri, segítséggel értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– egyszerű, játékos formában megismerkedik a szövegek különböző modalitásával;</li> <li>– tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;</li> <li>– gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;</li> <li>– ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;</li> <li>– különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen,</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést,</li> <li>– biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.</li> <li>– a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi;</li> <li>– képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;</li> <li>– érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál</li> </ul>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértés fejlesztése</li> <li>– Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára</li> <li>– Beszédfejlesztés</li> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása</li> </ul>		<p><i>Etika: A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről</li> <li>- Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése</li> <li>- Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék)</li> <li>- Lényegkiemelés képessége</li> <li>- Szövegben való tájékozódás fejlesztése</li> <li>- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>- Egyszerű grafikus szervezők megismerése</li> <li>- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>- Belső képalkotás</li> <li>- Válogató olvasás</li> <li>- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</li> <li>- Tanulás tanulása</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció természetvédelem, környezettudatosság, szelektív hulladékgyűjtés élő/élettelen világ, élőhely, táplálék
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása</li> <li>- Részvétel természetvédelmi projektben</li> </ul>

### Magyar nyelv

<b>Témakör</b>	<b>Írás jelrendszere</b>	<b>Javasolt óraszám: 12 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>- egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.</li> <li>- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;</li> <li>- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold;</li> <li>- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;</li> <li>- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;</li> <li>- írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése</li> <li>– Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</li> <li>– Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése</li> <li>– Tapintás, érzékelés fejlesztése</li> <li>– Finommotorika fejlesztése</li> <li>– Síkbeli tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Helyes ceruzafogás kialakítása</li> <li>– Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása</li> <li>– Írástechnika fejlesztése</li> <li>– Írott kis- és nagybetűk alakítása, kapcsolása</li> <li>– Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése</li> <li>– Betű- és hangazonosítás</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Magyar ábécé írott kis- és nagybetűi és kapcsolásai</li> <li>– 3-4 szóból álló mondatok írása</li> </ul>		<p><i>Technika és tervezés:</i> <i>mintázás, fonás, fűzés</i></p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> <i>térérzékelés, esztétikai igényesség</i></p>
<b>Fogalmak</b>	hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Finommotorikát fejlesztő gyakorlatok végzése.	

<b>Témakör</b>	<b>A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó</b>	<b>Javasolt óraszám: 15 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;</li> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre;</li> <li>– törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</li> <li>– a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;</li> <li>– érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon;</li> <li>– feladatvégzés során társaival együtt működjék;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa.</li> </ul>	

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</li> <li>– különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;</li> <li>– a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja.</li> </ul>
<p style="text-align: center;"><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Fonémahallás fejlesztése</li> <li>– Vizuális memória fejlesztése</li> <li>– Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)</li> <li>– Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése</li> <li>– Helyesírási készség fejlesztése</li> <li>– Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban</li> <li>– A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása;</li> <li>– Aktív szókinccs fejlesztése</li> <li>– Szótagolás, elválasztás</li> <li>– Legalább 20-20 (összesen 40) gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kétagú szavak) helyes leírása</li> <li>– 20 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó</li> <li>– 4-5 szóból álló mondat leírása</li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra: jel, jelzés, információ; természeti ritmusok.</i></p> <p><i>Ének-zene: ritmusjátékok ütőhangszereken; hangfelvételek és képfelvételek készítése; a helyes kiejtés vizsgálata a felvétel segítségével.</i></p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>nyelvi játékok, nyelvi rejtvények megoldása, készítése</p>

Témakör	A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg:	Javasolt óraszám 25 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja;</li> <li>– a szövegalkotás során törekszik meglévő szókincsének aktivizálására;</li> <li>– megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 3-4 mondatos szöveget alkot,</li> <li>– megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;</li> <li>– a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.</li> <li>– szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ösztönös nyelvtudás formálása</li> <li>– Nyelvi tudatosság fejlesztése</li> <li>– Önellenőrzés, hibajavítás képessége</li> <li>– Hibajavítás szöveg minta alapján</li> <li>– Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése</li> <li>– Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek</li> <li>– A kijelentő és kérdő mondatok</li> <li>– Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése</li> </ul>		<p>Magyar irodalom: szöveg helyes tagolása, beszélt szöveghez közelítő olvasása</p> <p>Vizuális kultúra: esztétikai igényesség</p>
<b>Fogalmak</b>	betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	írásbeli szövegalkotás /segítséggel; naplóírás; kommunikációs játékok	



Témakör	Kisbetű – nagybetű	Javasolt óraszám: 15 óra
	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> <li>– élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</li> <li>– biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;</li> </ul>	
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;</li> <li>– a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hangjejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.</li> <li>– a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;</li> <li>– a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás</li> <li>– Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással</li> <li>– Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése</li> <li>– Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján</li> <li>– Élőlény, tárgy neve</li> <li>– Több hasonló élőlény, tárgy neve és helyesírása</li> <li>– Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek)</li> <li>– Mondatkezdő nagybetű</li> </ul>		Magyar irodalom: nyomtatott/írott nagybetűk összehasonlítása
<b>Fogalmak</b>	kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Gyermeklexikonok használata	

Témakör	A magyar ábécé – a betűrend	Javasolt óraszám: 15 óra
Tanulási eredmények	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;</li> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>– törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</li> <li>– a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja;</li> <li>– érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– ismer és használ nyomtatott és digitális forrásokat az ismeretei bővítéséhez, rendszerezéséhez;</li> </ul>	
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>– biztosan ismeri és használja a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. Az erre vonatkozó szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;</li> <li>– feladatvégzés során társaival együttműködik;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja.</li> <li>– különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;</li> <li>– segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat;</li> <li>– megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</li> <li>– különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Fonémahallás fejlesztése</li> <li>– Vizuális memória fejlesztése</li> <li>– Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)</li> <li>– Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése</li> <li>– Helyesírási készség fejlesztése</li> <li>– Aktív szókincs fejlesztése</li> <li>– A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> <li>– A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása</li> </ul>		Ének-zene: ritmusérzék fejlesztése

<b>Fogalmak</b>	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Könyvtárlátogatás, gyermeklexikonok használata

<b>Témakör</b>	<b>Hangok időtartamának jelentés- megkülönböztető szerepe</b>	<b>Javasolt óraszám: 25 óra</b>
	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;</li> </ul>	
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>– törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</li> <li>– írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja.</li> <li>– megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</li> <li>– a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Fonémahallás fejlesztése</li> <li>– Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése)</li> <li>– Szókincsfejlesztés</li> <li>– Artikuláció fejlesztése</li> <li>– Beszédfejlesztés</li> <li>– Helyesírási készség fejlesztése</li> <li>– Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása</li> </ul>		Ének-zene: ritmusérzék fejlesztése
<b>Fogalmak</b>	mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	nyelvi játékok nyelvi rejtvények megoldása, készítése	

### 3. évfolyam

A harmadik-negyedik évfolyamon továbbra is kiemelt feladat az ösztönös nyelvhasználat tudatossá tétele és annak fejlesztése. Figyelembe kell venni, hogy a tanulók nyelvi képességei különbözőek. Ezért folyamatosan szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés.

A beszédfejlesztés, az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztése párhuzamosan folyik. Változatos műfajú és típusú szövegek segítik az egyéni szövegértelmezés kialakulását, és alapozzák a szövegfeldolgozás és a szövegből való tanulás technikáit. A kronologikus gondolkodás fejlesztése ebben az időszakban kezdődik meg történelmi témájú szövegek segítségével. Ezekkel a szövegekkel nem a történelmi ismeretek átadása, évszámok megtanítása a cél, hanem a fejlesztés mellett a nemzeti identitástudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés. Az első-második évfolyamon megjelenő témaköröket a harmadik-negyedik évfolyamon kibővítjük a világról szerzett ismeretekkel, a közösségi értékekkel és a környezettudatossággal. A feldolgozott szövegek mellett ezeken az évfolyamokon hosszabb epikus művekkel is találkozhatnak a tanulók, melynek célja az olvasóvá nevelés.

Törekedni kell arra, hogy az irodalmi alkotás kiválasztása az osztályközösséggel együtt történjen, és olyan, igényes művet olvassanak a gyerekek, amely az adott gyerekcsoport érdeklődésének és sajátosságainak megfelel. Fontos, hogy a kiválasztott művet tanítási óra keretében, folyamatolvasással dolgozzuk fel. Ez azt jelenti, hogy a tanító bemutatja a mű egyes részeit, majd néma (ha regényről van szó, otthoni) olvasásra és/vagy csoportos feldolgozásra jelöli ki.

Az írástechnika fejlesztése és az eszközszintű íráshasználat ezen a két évfolyamon is folytatódik. Nem nyelvi ismereteket tanítunk, hanem játékos, élményszerű tapasztalatokon alapuló fejlesztés folyik. A szófaji fogalmak helyett a szavak jelentésével és helyesírásával foglalkozunk.

A szóbeli és az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése párhuzamosan zajlik. Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek érdemjeggyel történő értékelése – az értékelés szubjektív jellege miatt – nem javasolt.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

A magyar irodalom és nyelvtan tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A tanulás kompetenciái:** A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

**A Kommunikációs kompetenciák:** A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, az adatokra támaszkodó érvelésnek és a megfelelő vitakultúrának, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

**A digitális kompetenciák:** A digitális kompetenciák fejlesztését támogatja a hiteles forrásokon alapuló kutatómunka végzése, a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése és elemzése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik. A különböző esettanulmányi példákban és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkézség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést. A gyakorlatok során az érzelmek felismerésének és kifejezésének, az érzelmi állapotok szabályozásának, a társas helyzetek észlelésének, a konfliktusok kezelésének és a döntéshozatali készségeknek a fejlesztése válik hangsúlyossá.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A tanulók önállóan vagy csoportosan lehetőséget kapnak a kreatív alkotások tervezésére, készítésére, projektfeladatok szervezésére, kivitelezésére. A szocio-emocionális készségek fejlesztése drámajátékkal, szerepjátékkal valósul meg, az érzelmek kifejeződése zenei produkciókban, vizuális alkotásokban ölt testet. A tudatosság erősítését segítik elő azok a feladatok, amelyekben kulturális hagyományok megismerésére kerül sor.

**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A tantárgy az önismeret fejlesztése révén segíti a tanulók jövőképének kialakítását, felkészíti őket a munka világára. Ugyanakkor erősíti a hosszú távú célkitűzéseket, a személyes jövőtervezést, az életpálya-építést, a döntéshozatalt, az életvezetést, a pénzügyi tudatosságot, és a tudatos önfejlesztést.

### 3. évfolyam

<b>3. évfolyam</b>	
Témakör	<b>Javasolt óraszámok</b>
	5 óra/hét ( 180 óra)
<b>OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS</b>	
Beszéd és kommunikáció	14
Mesék, történetek	13
Mondák, regék	16
Versek, népköltészeti alkotások	13
Helyem a világban	15
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	13
Állatok, növények, tájak, találmányok	16
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	8
<b>NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS</b>	
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	8
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	11
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	8
Szótó és toldalék, szóelemzés	6
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	6
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	9
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	9
3. Mennyiségeket kifejező szavak	4
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	11
Összes óraszám:	<b>180</b>
Projekt	2 hét (12 óra)

## OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS

Témakör	Beszéd és kommunikáció	Javasolt óraszám 14 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</li> <li>– részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</li> <li>– használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés;</li> <li>– élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol.</li> <li>– beszédlegzése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra</li> <li>– a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szövegűen, érthetően tolmácsolja;</li> <li>– részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;</li> <li>– képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/ Fejlesztési feladatok</b>		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</li> <li>– Ritmusérzék-fejlesztés</li> </ul>		Minden tantárgy: összefüggő beszéd, érvelés.
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Beszédészlelés, beszédértés</li> <li>– Kifejező, érthető beszéd</li> <li>– Helyes ejtés tanítása</li> <li>– Nem nyelvi jelek használata</li> <li>–</li> </ul>		Környezetismeret: önfenntartás, légzés. Egészséges életmód. Viselkedési normák

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok</li> <li>– Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció</li> </ul>	<p>Vizuális kultúra: Műalkotások megfigyelése, jellemzése, értelmezése, értékelése.  Médiaszövegek közötti különbségek (pl. televíziós műsortípusok, animációs mese-filmek, sorozatok)  felismerése saját médiaélmények felidézésén, megjelenítésén és közvetlen példákon keresztül  Erkölcstan: értékrend alakulása. Szűkebb és tágabb környezetem, barátság.</p>
<b>Fogalmak</b>	helyesejtés, beszédlegzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközsabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció
<b>Javasolt tevékenységek</b>	légzőgyakorlatok, szóbeli és írásbeli szövegalkotás segítségével, karakterek, szituációk, párbeszéd kitalálása, eljátszása, részvétel prezentáció készítésében és előadásában, részvétel író-olvasó találkozón, részvétel műsorok előadásában

<b>Témakör</b>	<b>Mesék, történetek</b>	<b>Javasolt óraszám 13 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan;</li> <li>– részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</li> <li>– mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;</li> <li>– önállóan, képek, grafikai szervezők (kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.) segítségével vagy tanítói segédlettel a szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a történetet;</li> </ul>	



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</li> <li>– azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát;</li> <li>– megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;</li> <li>– részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;</li> <li>– részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat, alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;</li> <li>– a szöveg megértését igazoló feladatokat végez.</li> <li>– megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.</li> <li>– élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;</li> <li>– olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;</li> <li>– részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;</li> <li>– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;</li> <li>– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</li> <li>– képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;</li> <li>– megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;</li> <li>– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</li> <li>– önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;</li> <li>– megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.</li> </ul>
--	---

Ismeretek /Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<p><b>TÖRZSANYAG</b> Magyar népmesék: A furfangos királykisasszony és az okos molnárlegény; A molnár, a fia meg a szamár; Világszép Ilonka; Hazugságmese; Füllentő mese; Kőleves; A só; Szécsi Magda: A cigányasszony meg az ördög; Benedek Elek: A szamár meg az oroszlán; A holló és a róka - Aesopus, La Fontaine; Romhányi József: Interjú a farkassal, aki állítólag megette Piroskát; Rákos Sándor: A két kis vadkörtefa; Tordon Ákos: Pilleruha; Lázár Ervin: Csodapatika; Csukás István: A téli tücsök meséi (részlet)</p> <p><b>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b> Magyar népmesék:A szamárrá változott barát; Az ösvércsikó, a róka meg a farkas; A megszámlálhatatlan sok juh; A csillagszemű juhász; Mese a dohányról; A legfinomabb falat; Benedek Elek: Kígyós Jancsi; Lázár Ervin: A szökevény szeplők; Pilinszky János: A nap születése; Szilvát adok szeméért! (bolgár népmese); Berze Nagy János: A fekete madár; Arany László: A macska és az egér; A farkas és a bárány – Aesopus és La Fontaine; Benedek Elek: Az öregek; Lázár Ervin: Vacskamati; Kányádi Sándor: Kenyérmadár; Kányádi Sándor: Farkasűző furulya</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Hallott szöveg megértésének fejlesztése</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése</li> <li>– Szövegben való tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez</li> <li>– Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása</li> <li>– Kulcsszavak azonosítása</li> <li>– Főbb szerkezeti egységek elkülönítése</li> <li>– Beszédfejlesztés</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Verbális memória fejlesztése</li> <li>– Érzelmi intelligencia fejlesztése</li> <li>– Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</li> <li>– Lényegkiemelő képesség fejlesztése</li> <li>– Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás</li> <li>– Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis...</li> <li>– Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok</li> </ul>		<p>Matematika: szöveges feladatok. Környezetismeret: önálló tanulás, szövegfeldolgozás kialakítása. Erkölcstan: én magam; az én világom. Vizuális kultúra: Személyes élmények és irodalmi szöveg alapján képek készítése. Képzőművészeti műfajok. Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok felismerése, médiaszöveg olvasása. Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan. Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása.</p>
<b>Fogalmak</b>	mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Bábszínház-, színházlátogatás, meseíró meghívása, író-olvasó találkozó szervezése, interjú készítése, szövegszerkesztés segítségével, szövegek önálló átalakítása, dramatizálás, alkotó tevékenység: plakátkészítés, képregény készítése, szereplők/díszletek formázása gyurmából/sólisztból	

Témakör	Mondák, regék	Javasolt óraszám 16 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</li> <li>– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</li> <li>– részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;</li> <li>– saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát;</li> <li>– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</li> <li>– különbséget tesz a mesés és valóságos történetek között;</li> <li>– bővíti a témáról szerzett ismereteit egyéb források feltárásával, gyűjtőmunkával, könyvtárhasználattal, filmek, médiatermékek megismerésével. <ul style="list-style-type: none"> <li>– megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;</li> <li>– nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;</li> <li>– részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</li> <li>– részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;</li> <li>– megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.</li> </ul> </li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<b>TÖRZSANYAG</b>	Gaál Mózes: Mese a csodaszarvasról; Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek; Móra Ferenc: Az Isten kardja; Gárdonyi Géza: Attila temetése; Gaál Mózes: Emese álma; Lázár Ervin: Szent István koronája (részletek); A sapkatöltés – Szent István-legenda – somogyi népmonda nyomán; Mátyást királlyá választják – Benczédi Székely István és	Környezetismeret: önálló tanulás, szövegfeldolgozás kialakítása. Erkölcstan: én magam; az én világom.

<p>Thuróczi János krónikája nyomán; Mátyás király és az öregember – (Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese); Móra Ferenc: Furfangos Támadi; Móra Ferenc: Kevély Kereki valamint ismerettartalmú szövegek</p> <p><b>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b></p> <p>Gaál Mózes: Fiannak; A magyarok eredete – Kézai Simon és Anonymus krónikája nyomán; Garay János: Álmos (részlet); A fehér ló mondája (A Képes Krónika nyomán); Koltay Gergely: Honfoglalás; A vérszerződés - Anonymus krónikája nyomán; Kányádi Sándor: Az elveszett követ; Móra Ferenc: Harmatos zöld fűben... ; Gergő juhász kanala – magyar népmese; Mesék Mátyás királyról; Tatay Sándor: Kinizsi Pál – könyvismertetés; Tatay Sándor: Kinizsi Pál (Két fenevad – részlet); Móra Ferenc: Bem apó kisdobosa; Mikszáth Kálmán: A nagy nap; Galamboskő – népmonda nyomán (Lengyel Dénes: Régi magyar mondák című könyvéből); Hegedűs Géza: Egy külföldi követ levele Mátyás király könyvtárából valamint ismerettartalmú szövegek: a Vérszerződés, honfoglalás, honfoglalók élete a Kárpát-medencében, honfoglalás-kori mesterségek, Szent Korona története, Államalapítás, királyok kora, tatárjárás, török hódoltság kora, kuruc-labanc korszak (Rákóczi), forradalom és szabadságharc</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Kronologikus gondolkodás fejlesztése</li> <li>– Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</li> <li>– Múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése</li> <li>– Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás</li> <li>– Mondák-regék valós és mesei elemei</li> <li>– Híres történelmi személyek és események</li> </ul>	<p>Vizuális kultúra: Személyes élmények és irodalmi szöveg alapján képek készítése. Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p> <p>Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>mondákban előforduló történelmi helyszínek megtekintése, szóbeli szövegalkotás segítségével, írásbeli szövegalkotás segítségével, szövegszerkesztés segítségével, könyvtárlátogatás, könyvtárhasználat, információszerzés gyakorlása segítségével – neten és könyvtárban, alkotó tevékenység: történetek ábrázolása</p>

Témakör	Versek, népköltészeti alkotások	Javasolt óraszám 13 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</li> <li>– életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;</li> <li>– részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</li> <li>– élményt és tapasztalatot szerez változatos ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból;</li> <li>– felismeri és indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</li> <li>– megfigyeli a költői nyelv sajátosságait, megértésélményeit az általa választott módon megfogalmazza, megjeleníti.</li> <li>– részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;</li> <li>– a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);</li> <li>– önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;</li> <li>– szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat, Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részleteit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<b>TÖRZSANYAG</b> Nemes Nagy Ágnes: Fekete hattyú; Nemes Nagy Ágnes: Bodzavirág; Kányádi Sándor: Valami készül; <b>Radnóti Miklós: Éjszaka</b> ; Verböczy Antal: Ősz (képvers); Áprily Lajos: Március; <b>József Attila: Mama</b> ; Tóth Árpád: Láng; József Attila: Kertész leszek; Weöres Sándor: Hold és felhő; Nagy László: Dióverés; Kányádi Sándor: Ballada; Tamkó Sirató Károly: Tengerecki hazaszáll; <b>Kölcsey Ferenc: Himnusz (első két versszak)</b> ;		Ének-zene: a népdalok szövege (művészeti kifejező eszközök, természeti képek). Vizuális kultúra; dráma és tánc: A témához és a

<p><b>Vörösmarty Mihály: Szózat (keretversszakok); Petőfi Sándor: Nemzeti dal;</b> Leksa Manush: Cigány bölcsődal (A vastag betűs művek memoritek.)</p> <p><i>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</i></p> <p>Radnóti Miklós: A mécsvirág kinyílik; Ratkó József: Tavasz; Weöres Sándor: Kánikula; József Attila: Csendes, kévébe...; Kányádi Sándor: Csukástó; Weöres Sándor: Fülemlüle; Weöres Sándor: A tündér; Weöres Sándor: Robogó szekerek – prózaköltemény; Kányádi Sándor: Sóhajtás; Magyar népdalok: Elindultam szép hazámbul; Tavaszi szél vizet áraszt; Ej-haj, gyöngyvirág; Nem szoktam; Serkenj fel, kegyes nép</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése</li> <li>– Ritmusérzék fejlesztése</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Verbális memória fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> <li>– Belső képalkotás</li> <li>– Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</li> <li>– Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel</li> <li>– Ritmus, rím, refrén</li> <li>– Magánhangzók, mássalhangzók</li> <li>– Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót</li> </ul> </li> </ul>		<p>tartalomhoz is illeszkedő kifejezőeszközök elemzése, alkalmazása.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>vers, himnusz, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>bábszínház-, színházlátogatás, költő meghívása, részvétel író-olvasó találkozón, memóriajáték, kommunikációs játékok, asszociációs játékok, részvétel műsorok előadásában, rövid veresek alkotása, infokommunikációs eszközök használata</p>	

Témakör	Helyem a világban	Javasolt óraszám 15 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.</li> <li>– digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a szöveg tartalmát;</li> <li>– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</li> <li>– megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;</li> <li>– részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.</li> <li>– digitális forrásokat is használ;</li> <li>– törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;</li> <li>– megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;</li> <li>– élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről;</li> <li>– megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;</li> <li>– azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;</li> <li>– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;</li> <li>– megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;</li> <li>– tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;</li> <li>– gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;</li> <li>– ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;</li> <li>– különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;</li> <li>– felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;</li> <li>– feladatvégzés során társaival együttműködik.</li> </ul>
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b>  Kiss Anna: Hol van a világ vége? – prózaköltemény; Fekete István: A tölgyfa (részlet); Csukás István: Kurta mese Lázár Ervinről (Lázár Ervin ötvenedik születésnapjára) valamint Ismerettartalmú szövegek a Helyem a világban témakörben</p>	<p>Erkölcstan: én magam; az én világom.</p> <p>Vizuális kultúra: Személyes</p>

<b>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b> Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami (részlet)		élmények és irodalmi szöveg alapján képek alkotása, készítése. A témához és a tartalomhoz is illeszkedő kifejezőeszközök elemzése, alkalmazása. Környezetismeret: környezeti, természeti, környezetvédelmi témájú olvasmányok.
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> <li>– Szótagoló olvasás</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</li> <li>– Élő és élettelen környezet</li> <li>– Kulturális értékek megismerése és tisztelete</li> <li>– Természeti értékek tisztelete</li> <li>– Környezettudatosság</li> <li>– Együttműködés, közösségformálás</li> <li>– Önismeret, társismeret</li> <li>– Kulturált véleménynyilvánítás</li> <li>– Mások véleményének elfogadása</li> <li>– Fenntartható fejlődés</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása, részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése, részvétel természetvédelmi projektben, nemzeti emlékhelyek meglátogatása, múzeumlátogatás, infokommunikációs eszközök használata	

Témakör	Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	Javasolt óraszám 13 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: <ul style="list-style-type: none"> <li>- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;               <ul style="list-style-type: none"> <li>– olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál, a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– ismer és ért néhány egyszerű és gyakori szólást, szóláshasonlatot, közmondást, találós kérdést, nyelvtörőt, kiszámolót, mondókát;</li> <li>– megéli a közösséghez tartozás élményét;</li> <li>– megismeri saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeit.</li> </ul> </li> <li>– megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;</li> </ul>	



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);</li> <li>– megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;</li> <li>– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;</li> <li>– részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;</li> <li>– megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;</li> <li>– jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;</li> <li>– részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;</li> <li>– megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;</li> <li>– jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;</li> <li>– ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.</li> </ul>
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b>  Nagy László: Adjon az Isten; Nagy László: Csodafiú – szarvas; Nagyváradai János: Csendes éj; Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony; Ady Endre: Kis, karácsonyi ének; Szabó Lőrinc: Lóci verset ír; Locsolóvers; Kodály Zoltán: Pünkösdölő (részlet) továbbá ismerettartalmú szövegek az Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek témakörben</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink</li> <li>– Magyar hagyományok tisztelete</li> <li>– Az ünnepek jellemzői, körforgásuk</li> <li>– Lakóhely hagyományainak megismerése</li> <li>– Szólások, szóláshasonlatok, közmondások</li> <li>– Találós kérdések</li> <li>– Régi magyar mesterségek</li> <li>– Jeles történelmi személyek Szent István király, Szent László király, IV. Béla király, Mátyás király, II. Rákóczi Ferenc, Petőfi Sándor, Széchenyi István, Kossuth Lajos</li> </ul>	<p>Környezetismeret: hagyományos mesterségek, foglalkozások feldolgozása olvasott és látott információk alapján.  Ének-zene: a népdalok szövege (művészeti kifejező eszközök, természeti képek).  Vizuális kultúra; dráma és tánc: A témához és a tartalomhoz is illeszkedő kifejezőeszközök elemzése, alkalmazása.</p>

	Erkölcstan: én magam; az én világom.
<b>Fogalmak</b>	családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon, települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása, ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása, találkozás, ismerkedés népi mesterségek művelőivel. alkotó tevékenység: részvétel népi mesterségekhez kapcsolódó tevékenységekben

<b>Témakör</b>	<b>Állatok, növények, tájak, találmányok</b>	<b>Javasolt óraszám 16 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;</li> <li>– gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;</li> <li>– ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;</li> <li>– különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;</li> <li>– felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;</li> <li>– feladatvégzés során társaival együttműködik.</li> <li>– a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja;</li> <li>– röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</li> <li>– kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot,</li> <li>– önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;</li> <li>– információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt.</li> <li>– megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat;</li> <li>– néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;</li> </ul>	

Ismeretek/ Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p><b>TÖRZSANYAG</b>  Buda Ferenc: Kőből rakott mese; Lázár Ervin: Bab Berci köve - dramatizált változat valamint ismerettartalmú szövegek: A föld élőlényei: növények, állatok – az életkori sajátosságoknak megfelelő érdekességek; Különleges tájak bemutatása (Magyarország); Magyar találmányok felfedezések; Nobel-díjasok valamint ismerettartalmú szövegek</p> <p><b>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b>  Fekete István: Csí és más mesék; valamint ismerettartalmú szövegek: A világegyetemről haladva a Földre – a bolygók megismerése (pl: nyughatatlan bolygók; háborgó Föld – vulkánkitörések, földrengések keletkezése; barlangok: cseppkő, jég; a felszín vizei; a légkör; a szivárvány; villámok keletkezése</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértés fejlesztése</li> <li>– Beszédfejlesztés</li> <li>– Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése</li> <li>– A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken</li> <li>– Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása (Jedlik Ányos, Puskás Tivadar, Szentgyörgyi Albert, Bíró László, Gábor Dénes, Neumann János, Rubik Ernő)</li> <li>– Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről</li> <li>– Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint</li> <li>– Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolattérkép)</li> <li>– Lényegkiemelés képessége</li> <li>– Szövegben való tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Verbális memória fejlesztése</li> <li>– Belső képalkotás</li> <li>– Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</li> <li>– Tanulás tanulása</li> </ul>	<p>Környezetismeret: a nemzeti parkok, botanikus kertek látogatása során szerzett ismeretek feldolgozása.</p> <p>Vizuális kultúra: A témához és a tartalomhoz is illeszkedő kifejezőeszközök elemzése, alkalmazása.</p> <p>Növények állatok ábrázolása emlékezetből.</p> <p>Személyes élmények és ismeretterjesztő szöveg alapján képek készítése. Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p>

<b>Fogalmak</b>	ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés
<b>Javasolt tevékenységek</b>	településen, település közelében található állat-,növény-, botanikus kert meglátogatása, részvétel természetvédelmi projektben, múzeumlátogatás, (gyermek)lexikonok használata, infokommunikációs eszközök használata, könyvtárhasználat, önálló információszerzés gyakorlása – neten és könyvtárban

<b>Témakör</b>	<b>Olvassunk együtt! Közös olvasmányok</b>	<b>Javasolt óraszám 8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;</li> <li>– nyitott az irodalmi művek befogadására;</li> <li>– értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását;</li> <li>– verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet;</li> <li>– röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</li> <li>– mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat;</li> <li>– saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését önmaga számára, megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál.</li> <li>– részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;</li> <li>– részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban;</li> <li>– az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</li> <li>– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</li> <li>– az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel.</li> <li>– ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően</li> <li>– választott irodalmi alkotást ismer meg;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</li> <li>– élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;</li> <li>– olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket;</li> <li>– megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;</li> <li>– részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;</li> <li>– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</li> <li>– a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;</li> <li>– azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;</li> <li>– az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;</li> <li>– megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;</li> <li>– képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;</li> <li>– megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;</li> <li>– mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;</li> <li>– részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</li> <li>– önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség nélkül a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát</li> <li>– megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.</li> </ul>
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b> Lázár Ervin: Bab Berci; Tatay Sándor: Kinizsi Pál; Fekete István: Vuk</p> <p><b>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b> Berg Judit: Rumini; Janikovszky Éva: A nagy zuhó; Csukás István: Pom-pom meséi</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi nevelés</li> <li>– Irodalmi műveltség alapozása</li> <li>– Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése</li> <li>– Bemutató olvasás követése</li> </ul>	<p>Minden tantárgy: összefüggő beszéd, érvelés.</p> <p>Matematika: szöveges feladatok.</p> <p>Környezetismeret: önálló tanulás, szövegfeldolgozás kialakítása.</p> <p>Erkölcstan: én magam; az én világom.</p> <p>Vizuális kultúra: Személyes élmények és irodalmi szöveg</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Olvasásra nevelés</li> <li>– Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése</li> <li>– Kreatív befogadás</li> <li>– Kreatív írás</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése</li> <li>– Szövegben való tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése</li> <li>– Beszédfejlesztés</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Verbális memória fejlesztése</li> <li>– Érzelmi intelligencia fejlesztése</li> <li>– Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</li> <li>– Lényegkiemelő képesség fejlesztése</li> <li>– Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás</li> <li>– Grafikus szervezők: pl. fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.</li> <li>– Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása</li> <li>– Lapbook, plakát, könyvajánló, képregény</li> <li>– Kérdésfeltevés</li> </ul>	<p>alapján képek készítése. Képző-művészeti műfajok. Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok felismerése, médiaszöveg olvasása. Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fülszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>szövegszerkesztés segítségével, szövegek átalakítása segítségével könyvtárlátogatás, színház, bábszínház látogatása, részvétel olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítésében közös olvasmány dramatikus feldolgozása közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése, szóbeli szövegalkotás segítségével, írásbeli szövegalkotás segítségével</p>

## NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS

Témakör	A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	Javasolt óraszám 8 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– feladatok megoldása során társaival együttműködik;</li> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;</li> <li>– kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;</li> <li>– a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</li> <li>– írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja.</li> <li>– biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;</li> <li>– életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;</li> <li>– megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</li> <li>– különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;</li> <li>– a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> <li>– biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Fonémahallás fejlesztése</li> <li>– Vizuális memória fejlesztése</li> <li>– Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)</li> <li>– Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése</li> <li>– Helyesírási készség fejlesztése</li> <li>– Aktív szókincs fejlesztése</li> <li>– A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> <li>– Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak</li> <li>– 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása</li> <li>– 20-40 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó</li> </ul>		<p>Matematika, környezetismeret: olvasható, tetszetős és rendezett füzetvezetés.</p>

<b>Fogalmak</b>	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése
<b>Javasolt tevékenységek</b>	finommotorikát fejlesztő játékok, nyelvi játékok, jelértelmezés, jelalkotás, nyelvi rejtvények megoldása, készítése

<b>Témakör</b>	<b>A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései</b>	<b>Javasolt óraszám 11 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően válaszol;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket helyesen alkalmazza;</li> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír;</li> <li>– törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>– gondolatait, érzelmeit, véleményét életkorának, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza;</li> <li>– egyéni képességeinek megfelelően alkot szövegeket írásban;</li> <li>– a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</li> <li>– részt vesz ismert szövegek (például versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;</li> <li>– képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédnek, dramatikus szituációs játékok megalkotásába.</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;</li> <li>– azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;</li> <li>– tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Mondatok és összekapcsolásuk</li> <li>– Történetalkotás szóban</li> </ul>		Matematika, környezetismeret: olvasható,



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése</li> <li>– Íráskészség fejlesztése</li> <li>– Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése</li> <li>– Anyaggyűjtés módjai</li> <li>– szó- és kifejezőkészlet gyűjtése;</li> <li>– Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése</li> <li>– Szerkezeti egységek elkülönítése</li> <li>– Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése</li> <li>– Szövegalkotás főbb lépései</li> <li>– Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</li> </ul>	tetszetős és rendezett fűzetvezetés.
<b>Fogalmak</b>	mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, levél, SMS, e-mail, címzett, feladó, válasz, továbbítás, megszólítás, önellenőrzés, hibajavítás	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szóbeli szövegalkotás segítséggel, írásbeli szövegalkotás segítséggel, szövegszerkesztés segítséggel, szövegek átalakítása segítséggel, önálló információszerzés gyakorlása – neten és könyvtárban, infokommunikációs eszközök használata	

<b>Témakör</b>	<b>A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg</b>	<b>Javasolt óraszám 8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>– megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</li> <li>– írásbeli munkáit segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</li> <li>– törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</li> <li>– a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókinccsének aktivizálására;</li> <li>– a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket;</li> <li>– szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.</li> </ul>	

<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ösztönös nyelvhasználat formálása</li> <li>– Nyelvi tudatosság fejlesztése</li> <li>– Önellenőrzés, hibajavítás képessége</li> <li>– Helyesírási készség differenciált fejlesztése</li> <li>– 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása</li> </ul>		<p>A helyesírási készség fejlesztése. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmaztatása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.</p>
<b>Fogalmak</b>	betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szóbeli szövegalkotás segítségével, írásbeli szövegalkotás segítségével, szövegszerkesztés segítségével, szövegek átalakítása segítségével, önálló információszerzés gyakorlása – neten és könyvtárban, infokommunikációs eszközök használata, részvétel osztályújság, napló, iskolaújság készítésében hagyományos és digitális formában	

<b>Témakör</b>	<b>Szótó és toldalék, szóelemzés</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</li> <li>– írásbeli munkáját segítségével vagy önállóan ellenőrzi, javítja.</li> <li>– szavakat hangokra és szótagokra bont;</li> <li>– kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;</li> <li>– önállóan felismeri és elkülöníti az egytövé ismert szavakban a szótövet és a toldaléket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése</li> <li>– Betű-hang azonosítás</li> <li>– Szótagolási képesség fejlesztése</li> <li>– Hang- és betűanalízis képességének fejlesztése</li> <li>– Szótó és toldalék fogalma felismerés szintjén</li> <li>– Nyelvi elemzőkészség fejlesztése</li> <li>– Szóalak felbontása</li> <li>– Toldalékos szavak helyes használata</li> </ul>		<p>A helyesírási készség fejlesztése. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmaztatása a</p>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása</li> <li>– Helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal</li> <li>– Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése</li> </ul>	szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.
<b>Fogalmak</b>	hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótó, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	nyelvi játékok, jelértelmezés, jelalkotás, nyelvi rejtvények megoldása, készítése, finommotorikát fejlesztő játékok, memóriajátékok	

<b>Témakör</b>	<b>Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló a nevelési-oktatói szakasz végére: <ul style="list-style-type: none"> <li>– az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja az írásbeli és szóbeli szövegalkotásban.</li> <li>– felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;</li> <li>– megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;</li> <li>– különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése</li> <li>– Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása</li> <li>– Árnnyalt nyelvhasználat fejlesztése</li> <li>– Hangalak – jelentés</li> <li>– Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak</li> <li>– Szólások, közmondások, szóláshasonlatok</li> <li>– Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok</li> <li>– Szó szerinti és átvitt jelentés</li> <li>– Szólások, közmondások hagyományőrző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete</li> </ul>		A helyesírási készség fejlesztése. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmaztatása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.
<b>Fogalmak</b>	szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	finommotorikát fejlesztő játékok, nyelvi játékok, jelértelmezés, jelalkotás, nyelvi rejtvények megoldása, készítése, memóriajátékok, activity, szólások, közmondások gyűjtése, könyvtárhasználat, önálló információszerezés gyakorlása – neten és könyvtárban	

Témakör	1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	Javasolt óraszám 9 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>– szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</li> <li>– megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókincset;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</li> <li>– feladatok megoldása során társaival együttműködik.</li> <li>– felismeri, jelentésük alapján csoportosítja és önállóan vagy segítséggel leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;</li> <li>– felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat</li> <li>– megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát</li> <li>– hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;</li> <li>– felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;</li> <li>– ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.</li> <li>– a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;</li> <li>– a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Helyesírási készség differenciált fejlesztése</li> <li>– Aktív szókincs fejlesztése</li> <li>– Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer</li> <li>– Együttműködési képesség</li> <li>– Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve</li> <li>– Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása</li> <li>– Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása</li> <li>– Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek, intézménynevek, címek)</li> <li>– Mondatkezdő nagybetű</li> </ul>		<p>Környezetismeret: térképvázlat készítése tulajdonnevek feltüntetésével.</p>

<b>Fogalmak</b>	élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév, intézménynév, címek neve
<b>Javasolt tevékenységek</b>	finommotorikát fejlesztő játékok, szóbeli szövegalkotás segítségével, írásbeli szövegalkotás segítségével, nyelvi és kommunikációs játékok, memóriajátékok

<b>Témakör</b>	<b>2. Tulajdonságokat kifejező szavak</b>	<b>Javasolt óraszám 9 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>– szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</li> <li>– hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> <li>– a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</li> <li>– feladatok megoldása során társaival együttműködik.</li> <li>– felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;</li> <li>– ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
		Környezetismeret: élőlények jellemzése megfigyelés alapján
<b>Fogalmak</b>	ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, tulajdonságot kifejező szó	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szógyűjtő játékok, könyvtárhasználat, finommotorikát fejlesztő játékok, önálló információszerzés gyakorlása – neten és könyvtárban, infokommunikációs eszközök használata	

<b>Témakör</b>	<b>3. Mennyiségeket kifejező szavak</b>	<b>Javasolt óraszám 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>– szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</li> <li>– hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> <li>– a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</li> <li>– feladatok megoldása során társaival együttműködik.</li> <li>– felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Helyesírási készség differenciált fejlesztése</li> <li>– Aktív szókinccs fejlesztése</li> <li>– Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer</li> <li>– A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja</li> <li>– Együttműködési képesség</li> </ul>		Matematika: számnevek helyesírása.
<b>Fogalmak</b>	különírás, szótó, toldalék, mennyiségeket kifejező szó	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szógyűjtő játékok, könyvtárhasználat, finommotorikát fejlesztő játékok, önálló információszerezés gyakorlása – neten és könyvtárban, infokommunikációs eszközök használata, memóriajátékok, (gyermek)lexikonok használata	

<b>Témakör</b>	<b>4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben</b>	<b>Javasolt óraszám 11 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>– szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</li> <li>– megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</li> <li>– feladatok megoldása során társaival együttműködik.</li> <li>– hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat;</li> <li>– felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat;</li> <li>– megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;</li> <li>– helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;</li> <li>– felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Helyesírási készség differenciált fejlesztése</li> <li>– Aktív szókincs fejlesztése</li> <li>– Fogalmazási alapismeretek</li> <li>– Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer</li> <li>– A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja</li> <li>– Együttműködési képesség</li> </ul>	<p>Minden tantárgy: összefüggő beszéd, érvelés. Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p>
<b>Fogalmak</b>	múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótó, todalék, cselekvést jelentő	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szógyűjtő játékok, könyvtárhasználat, önálló információszerzés gyakorlása – neten és könyvtárban, infokommunikációs eszközök használata, memóriajátékok, (gyermek)lexikonok használata, finommotorikát fejlesztő játékok	

#### 4. évfolyam

Témakör	<b>Javasolt óraszámok</b> 5 óra/hét (180 óra)
<b>OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS</b>	
Beszéd és kommunikáció	14
Mesék, történetek	14
Mondák, regék	15
Versek, népköltészeti alkotások	13
Helyem a világban	15
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	13
Állatok, növények, tájak, találmányok	16
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	8
<b>NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS</b>	
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	4
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	6
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	14
Szótő és toldalék, szóelemzés	7
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	6
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	9
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	6
3. Mennyiségeket kifejező szavak	9
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	11
<b>Összesen:</b>	<b>180</b>
Projekt	2 hét (12 óra)



Témakör	Beszéd és kommunikáció	Javasolt óraszám 11 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését</li> <li>– részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</li> <li>– használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés;</li> <li>– élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol.</li> <li>– beszédlejtése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra</li> <li>– a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;</li> <li>– részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;</li> <li>– képességeihez mértén bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</li> <li>– Ritmusérzék-fejlesztés</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Beszédeszlelés, beszédértés</li> <li>– Kifejező, érthető beszéd</li> <li>– Helyes ejtés tanítása</li> <li>– Nem nyelvi jelek használata</li> <li>– Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok</li> <li>– Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció</li> </ul>	<p>Minden tantárgy: összefüggő beszéd, érvelés.</p> <p>Környezetismeret: önfenntartás, légzés. Egészséges életmód.</p> <p>Viselkedési normák.</p> <p>Vizuális kultúra: Műalkotások megfigyelése, jellemzése, értelmezése, értékelése. Médiaszövegek közötti különbségek (pl. televíziós műsортípusok, animációs mese-filmek, sorozatok) felismerése saját médiaélmények felidézésén, megjelenítésén és közvetlen példákon keresztül</p>	

	Erkölcstan: értékrend alakulása. Szűkebb és tágabb környezetem, barátság.
<b>Fogalmak</b>	helyesejtés, beszédlejtés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközszabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció
<b>Javasolt tevékenységek</b>	légyőgyakorlatok, szóbeli és írásbeli szövegalkotás segítséggel, karakterek, szituációk, párbeszéd kitalálása, eljátszása, részvétel prezentáció készítésében és előadásában, részvétel író-olvasó találkozón, részvétel műsorok előadásában

<b>Témakör</b>	<b>Mesék, történetek</b>	<b>Javasolt óraszám 14 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan;</li> <li>– részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</li> <li>– mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;</li> <li>– önállóan, képek, grafikai szervezők (kerettörténet, történetterkép, mesetáblázat, karakter-terkép, történetpiramis stb.) segítségével vagy tanítói segédlettel a szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a történetet;</li> <li>– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</li> <li>– azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát;</li> <li>– megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;</li> <li>– részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;</li> <li>– részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat, alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– a szöveg megértését igazoló feladatokat végez.</li> <li>– megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.</li> <li>– élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;</li> <li>– olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;</li> <li>– részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;</li> <li>– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;</li> <li>– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</li> <li>– képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;</li> <li>– megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;</li> <li>– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</li> <li>– önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;</li> <li>– megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.</li> </ul>
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b>  Magyar népmesék: A furfangos királykisasszony és az okos molnárlegény; A molnár, a fia meg a szamár; Világszép Ilonka; Hazugságmese; Füllentő mese; Kőleves; A só; Szécsi Magda: A cigányasszony meg az ördög; Benedek Elek: A szamár meg az oroszlán; A holló és a róka - Aesopus, La Fontaine; Romhányi József: Interjú a farkassal, aki állítólag megette Piroskát; Rákos Sándor: A két kis vadkörtefa; Tordon Ákos: Pilleruha; Lázár Ervin: Csodapatika; Csukás István: A téli tücsök meséi (részlet)</p> <p><b>A törzshanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b>  Magyar népmesék: A szamárrá változott barát; Az öszvércsikó, a róka meg a farkas; A megszámlálhatatlan sok juh; A csillagszemű juhász; Mese a dohányról; A legfinomabb falat;  Benedek Elek: Kígyós Jancsi; Lázár Ervin: A szökevény szeplők; Pilinszky János: A nap születése; Szilvát adok szeméért! (bolgár népmese); Berze Nagy János: A fekete madár; Arany László: A macska és az egér; A farkas és a bárány – Aesopus és La Fontaine; Benedek Elek: Az öregek; Lázár</p>	<p>Matematika: szöveges feladatok.  Környezetismeret: önálló tanulás, szövegfeldolgozás kialakítása.  Erkölcstan: én magam; az én világom.  Vizuális kultúra: Személyes élmények és irodalmi szöveg alapján képek készítése. Képzőművészeti műfajok.</p>

<p>Ervin: Vacskamati; Kányádi Sándor: Kenyérmadár; Kányádi Sándor: Farkasúzó furulya</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Hallott szöveg megértésének fejlesztése</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése</li> <li>– Szövegben való tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez</li> <li>– Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása</li> <li>– Kulcsszavak azonosítása</li> <li>– Főbb szerkezeti egységek elkülönítése</li> <li>– Beszédfejlesztés</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Verbális memória fejlesztése</li> <li>– Érzelmi intelligencia fejlesztése</li> <li>– Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</li> <li>– Lényegkiemelő képesség fejlesztése</li> <li>– Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás</li> <li>– Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis...</li> <li>– Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok</li> </ul>	<p>Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok felismerése, médiaszöveg olvasása. Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan. Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Bábszínház-, színházlátogatás, meseíró meghívása, író-olvasó találkozó szervezése, interjú készítése, szövegszerkesztés segítségével, szövegek önálló átalakítása, dramatizálás, alkotó tevékenység: plakátkészítés, képregény készítése, szereplők/díszletek formázása gyurmából/sólisztból</p>

Témakör	Mondák, regék	Javasolt óraszám 15 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</li> <li>– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</li> <li>– részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát;</li> <li>– a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</li> <li>– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</li> <li>– bővíti a témáról szerzett ismereteit egyéb források feltárásával, gyűjtőmunkával, könyvtárhasználattal, filmek, médiatermékek megismerésével.</li> <li>– megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;</li> <li>– nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;</li> <li>– részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</li> <li>– részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;</li> <li>– megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.</li> </ul>
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b>  Gaál Mózes: Mese a csodaszarvasról; Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek; Móra Ferenc: Az Isten kardja; Gárdonyi Géza: Attila temetése; Gaál Mózes: Emese álma; Lázár Ervin: Szent István koronája (részletek); A sapkatöltés – Szent István-legenda – somogyi népmonda nyomán; Mátyást királlyá választják – Benczédi Székely István és Thuróczi János krónikája nyomán; Mátyás király és az öregember – (Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese); Móra Ferenc: Furfangos Támadi; Móra Ferenc: Kevély Kereki valamint ismerettartalmú szövegek</p> <p><b>A törzshoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b>  Gaál Mózes: Fiamnak; A magyarok eredete – Kézai Simon és Anonymus krónikája nyomán; Garay János: Álmos (részlet); A fehér ló mondája (A Képes Krónika nyomán); Koltay Gergely: Honfoglalás; A vérszerződés - Anonymus krónikája nyomán; Kányádi Sándor: Az elveszett követ; Móra Ferenc: Harmatos zöld fűben... ; Gergő juhász kanala – magyar népmese; Mesék Mátyás királyról; Tatay Sándor: Kinizsi Pál – könyvismertetés; Tatay Sándor: Kinizsi Pál (Két fenevad – részlet); Móra Ferenc: Bem apó kisdobosa; Mikszáth Kálmán: A nagy nap; Galamboskő – népmonda nyomán (Lengyel Dénes: Régi magyar mondák című könyvéből); Hegedűs Géza: Egy külföldi követ levele Mátyás király könyvtárából valamint ismerettartalmú szövegek: a Vérszerződés, honfoglalás, honfoglalók élete a</p>	<p>Környezetismeret: önálló tanulás, szövegfeldolgozás kialakítása.  Erkölcstan: én magam; az én világom.  Vizuális kultúra: Személyes élmények és irodalmi szöveg alapján képek készítése.  Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.  Mesék, gyermekirodalmi</p>

<p>Kárpát-medencében, honfoglalás-kori mesterségek, Szent Korona története, Államalapítás, királyok kora, tatárjárás, török hódoltság kora, kuruc-labanc korszak (Rákóczi), forradalom és szabadságharc</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Kronologikus gondolkodás fejlesztése</li> <li>– Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</li> <li>– Múltbeli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése</li> <li>– Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás</li> <li>– Mondák-regék valós és mesei elemei</li> <li>– Híres történelmi személyek és események</li> </ul>		<p>alkotások és azok animációk, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>mondákban előforduló történelmi helyszínek megtekintése, szóbeli szövegalkotás segítségével, írásbeli szövegalkotás segítségével, szövegszerkesztés segítségével, könyvtárlátogatás, könyvtárhasználat, információszerzés gyakorlása segítségével – neten és könyvtárban, alkotó tevékenység: történetek ábrázolása</p>	

<b>Témakör</b>	<b>Versek, népköltészeti alkotások</b>	<b>Javasolt óraszám 13 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</li> <li>– életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;</li> <li>– részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– élményt és tapasztalatot szerez változatos ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból;</li> <li>– felismeri és indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</li> <li>– megfigyeli a költői nyelv sajátosságait, megértésélményeit az általa választott módon megfogalmazza, megjeleníti.</li> <li>– részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;</li> <li>– a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);</li> <li>– önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;</li> <li>– szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat, Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részleteit.</li> </ul>
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b>  Nemes Nagy Ágnes: Fekete hattyú; Nemes Nagy Ágnes: Bodzavirág; Kányádi Sándor: Valami készül; <b>Radnóti Miklós: Éjszaka</b>; Verbóczy Antal: Ősz (képvers); Áprily Lajos: Március; <b>József Attila: Mama</b>; Tóth Árpád: Láng; József Attila: Kertész leszek; Weöres Sándor: Hold és felhő; Nagy László: Dióverés; Kányádi Sándor: Ballada; Tamkó Sirató Károly: Tengerecki hazaszáll; <b>Kölcsey Ferenc: Himnusz (első két versszak)</b>; <b>Vörösmarty Mihály: Szózat (keretversszakok)</b>; <b>Petőfi Sándor: Nemzeti dal</b>; Leksa Manush: Cigány bölcsődal (A vastag betűs művek memoritek.)</p> <p><b><i>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</i></b>  Radnóti Miklós: A mécsvirág kinyílik; Ratkó József: Tavasz; Weöres Sándor: Kánikula; József Attila: Csendes, kévébe...; Kányádi Sándor: Csukástó; Weöres Sándor: Fülemlüle; Weöres Sándor: A tündér; Weöres Sándor: Robogó szekerek – prózaköltemény; Kányádi Sándor: Sóhajtás; Magyar népdalok: Elindultam szép hazámbul; Tavaszi szél vizet áraszt; Ejhaj, gyöngyvirág; Nem szoktam; Serkenj fel, kegyes nép</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi fejlesztés</li> <li>– Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése</li> <li>– Ritmusérzék fejlesztése</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Verbális memória fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> <li>– Belső képalkotás</li> <li>– Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</li> <li>– Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel</li> </ul> </li> </ul>	<p>Ének-zene: a népdalok szövege (művészeti kifejező eszközök, természeti képek).  Vizuális kultúra;  dráma és tánc: A témához és a tartalomhoz is illeszkedő kifejezőeszközök elemzése, alkalmazása.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ritmus, rím, refrén</li> <li>– Magánhangzók, mássalhangzók</li> <li>– Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót</li> </ul>	
Fogalmak	vers, himnusz, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet	
Javasolt tevékenységek	bábszínház-, színházlátogatás, költő meghívása, részvétel író-olvasó találkozón, memóriajáték, kommunikációs játékok, asszociációs játékok, részvétel műsorok előadásában, rövid veresek alkotása, infokommunikációs eszközök használata	

Témakör	Helyem a világban	Javasolt óraszám 15 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.</li> <li>– digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a szöveg tartalmát;</li> <li>– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</li> <li>– megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;</li> <li>– részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.</li> <li>– digitális forrásokat is használ;</li> <li>– törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;</li> <li>– megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;</li> <li>– élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről;</li> <li>– megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;</li> </ul>	



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;</li> <li>– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;</li> <li>– megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;</li> <li>– tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;</li> <li>– gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;</li> <li>– ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;</li> <li>– különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;</li> <li>– felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;</li> <li>– feladatvégzés során társaival együttműködik.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b> Kiss Anna: Hol van a világ vége? – prózaköltemény; Fekete István: A tölgyfa (részlet); Csukás István: Kurta mese Lázár Ervinről (Lázár Ervin ötvenedik születésnapjára) valamint Ismerettartalmú szövegek a Helyem a világban témakörben</p> <p><b>A törzssanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b> Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami (részlet)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> <li>– Szótagoló olvasás</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</li> <li>– Élő és élettelen környezet</li> <li>– Kulturális értékek megismerése és tisztelete</li> <li>– Természeti értékek tisztelete</li> <li>– Környezettudatosság</li> <li>– Együttműködés, közösségformálás</li> <li>– Önismeret, társismeret</li> <li>– Kulturált véleménynyilvánítás</li> <li>– Mások véleményének elfogadása</li> <li>– Fenntartható fejlődés</li> </ul>	<p>Erkölcstan: én magam; az én világom.</p> <p>Vizuális kultúra: Személyes élmények és irodalmi szöveg alapján képek alkotása, készítése. A témához és a tartalomhoz is illeszkedő kifejezőeszközök elemzése, alkalmazása.</p> <p>Környezetismeret: környezeti, természeti, környezetvédelmi témájú olvasmányok.</p>	

<b>Fogalmak</b>	világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása, részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése, részvétel természetvédelmi projektben, nemzeti emlékhelyek meglátogatása, múzeumlátogatás, infokommunikációs eszközök használata

<b>Témakör</b>	<b>Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek</b>	<b>Javasolt óraszám 13 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; <ul style="list-style-type: none"> <li>– olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál, a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</li> <li>– ismer és ért néhány egyszerű és gyakori szólást, szóláshasonlatot, közmondást, találós kérdést, nyelvtörőt, kiszámolót, mondókát;</li> <li>– megéli a közösséghez tartozás élményét;</li> <li>– megismeri saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeit.</li> </ul> </li> <li>– megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;</li> <li>– ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);</li> <li>– megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;</li> <li>– részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;</li> <li>– részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;</li> <li>– megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;</li> <li>– jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;</li> <li>– részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;</li> <li>– megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;</li> <li>– ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.</li> </ul>
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b>  Nagy László: Adjon az Isten; Nagy László: Csodafiú – szarvas; Nagyvárad János: Csendes éj; Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony; Ady Endre: Kis, karácsonyi ének; Szabó Lőrinc: Lóci verset ír; Locsolóvers; Kodály Zoltán: Pünkösdlő (részlet) továbbá ismerettartalmú szövegek az Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek témakörben</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink</li> <li>– Magyar hagyományok tisztelete</li> <li>– Az ünnepek jellemzői, körforgásuk</li> <li>– Lakóhely hagyományainak megismerése</li> <li>– Szólások, szóláshasonlatok, közmondások</li> <li>– Találós kérdések</li> <li>– Régi magyar mesterségek</li> <li>– Jeles történelmi személyek Szent István király, Szent László király, IV. Béla király, Mátyás király, II. Rákóczi Ferenc, Petőfi Sándor, Széchenyi István, Kossuth Lajos</li> </ul>	<p>Környezetismeret: hagyományos mesterségek, foglalkozások feldolgozása olvasott és látott információk alapján.  Ének-zene: a népdalok szövege (művészeti kifejező eszközök, természeti képek).  Vizuális kultúra; dráma és tánc: A témához és a tartalomhoz is illeszkedő kifejezőeszközök elemzése, alkalmazása.  Erkölcstan: én magam; az én világom.</p>
<b>Fogalmak</b>	családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólas, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	részvétel hagyományokhoz, ünnepekörökhöz kapcsolódó programokon, települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása, ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása, találkozás, ismerkedés népi mesterségek művelőivel. alkotó tevékenység:részvétel népi mesterségekhez kapcsolódó tevékenységekben

Témakör	Állatok, növények, tájak, találmányok	Javasolt óraszám 16 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;</li> <li>– gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;</li> <li>– ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;</li> <li>– különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;</li> <li>– felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;</li> <li>– feladatvégzés során társaival együttműködik.</li> <li>– a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja;</li> <li>– röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</li> <li>– kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot,</li> <li>– önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;</li> <li>– információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt.</li> <li>– megismeri és alkalmazza az adott témához kapcsolódó lexikonokat;</li> <li>– néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b> Buda Ferenc: Kőből rakott mese; Lázár Ervin: Bab Berci köve - dramatizált változat valamint ismerettartalmú szövegek: A föld élőlényei: növények, állatok – az életkori sajátosságoknak megfelelő érdekességek; Különleges tájak bemutatása (Magyarország); Magyar találmányok felfedezések; Nobel-díjasok valamint ismerettartalmú szövegek</p> <p><b>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b> Fekete István: Csí és más mesék; valamint ismerettartalmú szövegek: A világegyetemről haladva a Földre – a bolygónk megismerése (pl: nyughatatlan bolygónk; háborgó Föld – vulkánkitörések, földrengések keletkezése; barlangok: cseppkő, jég; a felszín vizei; a légkör; a szivárvány; villámok keletkezése</p>		<p>Környezetismeret: a nemzeti parkok, botanikus kertek látogatása során szerzett ismeretek feldolgozása.</p> <p>Vizuális kultúra: A témához és a tartalomhoz is illeszkedő kifejezőeszközök elemzése,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Olvasástechnika fejlesztése</li> <li>– Szövegértés fejlesztése</li> <li>– Beszédfejlesztés</li> <li>– Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése</li> <li>– A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken</li> <li>– Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása (Jedlik Ányos, Puskás Tivadar, Szentgyörgyi Albert, Bíró László, Gábor Dénes, Neumann János, Rubik Ernő)</li> <li>– Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről</li> <li>– Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint</li> <li>– Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolattérkép)</li> <li>– Lényegkiemelés képessége</li> <li>– Szövegben való tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Verbális memória fejlesztése</li> <li>– Belső képalkotás</li> <li>– Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</li> <li>– Tanulás tanulása</li> </ul>	<p>alkalmazása. Növények állatok ábrázolása emlékezetből. Személyes élmények és ismeretterjesztő szöveg alapján képek készítése. Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p>
<b>Fogalmak</b>	ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása, részvétel természetvédelmi projektben , múzeumlátogatás, (gyermek)lexikonok használata, infokommunikációs eszközök használata, könyvtárhasználat, önálló információszerzés gyakorlása – neten és könyvtárban	

<b>Témakör</b>	<b>Olvassunk együtt! Közös olvasmányok</b>	<b>Javasolt óraszám 8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</li> <li>– felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;</li> <li>– nyitott az irodalmi művek befogadására;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását;</li> <li>– verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet;</li> <li>– röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</li> <li>– mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat;</li> <li>– saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését önmaga számára, megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál.</li> <li>– részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;</li> <li>– részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban;</li> <li>– az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</li> <li>– alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</li> <li>– az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel.</li> <li>– ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően</li> <li>– választott irodalmi alkotást ismer meg;</li> <li>– részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</li> <li>– élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;</li> <li>– olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket;</li> <li>– megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;</li> <li>– részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;</li> <li>– különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</li> <li>– a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;</li> <li>– azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;</li> <li>– az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;</li> <li>– megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;</li> <li>– képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;</li> <li>– megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;</li> <li>– mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;</li> <li>– részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</li> </ul>
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséggel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát</li> <li>– megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>TÖRZSANYAG</b> Lázár Ervin: Bab Berci; Tatay Sándor: Kinizsi Pál; Fekete István: Vuk</p> <p><b>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</b> Berg Judit: Rumini; Janikovszky Éva: A nagy zuhó; Csukás István: Pom-pom meséi</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Érzelmi nevelés</li> <li>– Irodalmi műveltség alapozása</li> <li>– Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése</li> <li>– Bemutató olvasás követése</li> <li>– Olvasásra nevelés</li> <li>– Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése</li> <li>– Kreatív befogadás</li> <li>– Kreatív írás</li> <li>– Szövegértő olvasás fejlesztése</li> <li>– Szövegben való tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése</li> <li>– Beszédfejlesztés</li> <li>– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</li> <li>– Verbális memória fejlesztése</li> <li>– Érzelmi intelligencia fejlesztése</li> <li>– Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</li> <li>– Lényegkiemelő képesség fejlesztése</li> <li>– Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás</li> <li>– Grafikus szervezők: pl. fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.</li> <li>– Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása</li> <li>– Lapbook, plakát, könyvajánló, képregény</li> <li>– Kérdésfeltevés</li> </ul>		<p>Minden tantárgy: összefüggő beszéd, érvelés.</p> <p>Matematika: szöveges feladatok.</p> <p>Környezetismeret: önálló tanulás, szövegfeldolgozás kialakítása.</p> <p>Erkölcstan: én magam; az én világom.</p> <p>Vizuális kultúra: Személyes élmények és irodalmi szöveg alapján képek készítése. Képzőművészeti műfajok.</p> <p>Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok felismerése, médiaszöveg olvasása. Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása.</p>
<b>Fogalmak</b>	regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fűlszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	könyvtárlátogatás, színház, bábszínház látogatása, részvétel olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítésében, közös olvasmány dramatikus feldolgozása, közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése, szóbeli szövegalkotás segítséggel, írásbeli szövegalkotás segítséggel, szövegszerkesztés segítséggel, szövegek átalakítása segítséggel
-------------------------------	--

### NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS

<b>Témakör</b>	<b>A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás</b>	<b>Javasolt óraszám 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– feladatok megoldása során társaival együttműködik;</li> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>– kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;</li> <li>– a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</li> <li>– írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja.</li> <li>– biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;</li> <li>– életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;</li> <li>– megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</li> <li>– különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;</li> <li>– a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> <li>– biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése</li> <li>– Fonémahallás fejlesztése</li> <li>– Vizuális memória fejlesztése</li> <li>– Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)</li> <li>– Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése</li> <li>– Helyesírási készség fejlesztése</li> <li>– Aktív szókincs fejlesztése</li> <li>– A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi</li> <li>– Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak</li> <li>– 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása</li> </ul>		Matematika, környezetismeret: olvasható, tetszetős és rendezett fűzetvezetés.



	– 20-40 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó
<b>Fogalmak</b>	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése
<b>Javasolt tevékenységek</b>	finommotorikát fejlesztő játékok, nyelvi játékok, jelértelmezés, jelalkotás, nyelvi rejtvenyek megoldása, készítése

<b>Témakör</b>	<b>A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</li> <li>– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően válaszol;</li> <li>– a megismert szavakat, kifejezéseket helyesen alkalmazza;</li> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír;</li> <li>– törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;</li> <li>– gondolatait, érzelmeit, véleményét életkorának, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza;</li> <li>– egyéni képességeinek megfelelően alkot szövegeket írásban;</li> <li>– a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</li> <li>– részt vesz ismert szövegek (például versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;</li> <li>– képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába.</li> <li>– felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;</li> <li>– azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</li> <li>– megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;</li> <li>– tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot.</li> </ul>	

Fejlesztési feladatok és ismeretek		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése</li> <li>– Mondatok és összekapcsolásuk</li> <li>– Történetalkotás szóban</li> <li>– Szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése</li> <li>– Íráskészség fejlesztése</li> <li>– Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése</li> <li>– Anyaggyűjtés módjai</li> <li>– szó- és kifejezőkészlet gyűjtése;</li> <li>– Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése</li> <li>– Szerkezeti egységek elkülönítése</li> <li>– Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése</li> <li>– Szövegalkotás főbb lépései</li> <li>– Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</li> </ul>		Matematika, környezetismeret: olvasható, tetszetős és rendezett füzetvezetés.
<b>Fogalmak</b>	mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, levél, SMS, e-mail, címzett, feladó, válasz, továbbítás, megszólítás, önellenőrzés, hibajavítás	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szóbeli szövegalkotás segítséggel, írásbeli szövegalkotás segítséggel, szövegszerkesztés segítséggel, szövegek átalakítása segítséggel, önálló információszerzés gyakorlása – neten és könyvtárban, infokommunikációs eszközök használata	

Témakör	A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	Javasolt óraszám 14 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;</li> <li>– megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</li> <li>– írásbeli munkáit segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</li> <li>– törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</li> <li>– a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókinccsének aktivizálására;</li> <li>– a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket;</li> <li>– szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.</li> </ul>	

<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ösztönös nyelvhasználat formálása</li> <li>– Nyelvi tudatosság fejlesztése</li> <li>– Önellenőrzés, hibajavítás képessége</li> <li>– Helyesírási készség differenciált fejlesztése</li> <li>– 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kétagú szavak) helyes leírása</li> </ul>		<p>A helyesírási készség fejlesztése. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmaztatása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.</p>
<b>Fogalmak</b>	betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szóbeli szövegalkotás segítségével és önállóan, írásbeli szövegalkotás segítségével és önállóan, szövegszerkesztés segítségével, szövegek átalakítása segítségével, önálló információszerzés gyakorlása – neten és könyvtárban, infokommunikációs eszközök használata, részvétel osztályújság, napló, iskolaújság készítésében hagyományos és digitális formában	

<b>Témakör</b>	<b>Szótő és toldalék, szóelemzés</b>	<b>Javasolt óraszám 7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</li> <li>– írásbeli munkáját segítségével vagy önállóan ellenőrzi, javítja.</li> <li>– szavakat hangokra és szótagokra bont;</li> <li>– kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;</li> <li>– önállóan felismeri és elkülöníti az egytövű ismert szavakban a szótövet és a toldalékot.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése</li> <li>– Betű-hang azonosítás</li> <li>– Szótagolási képesség fejlesztése</li> <li>– Hang- és betűanalízis képességének fejlesztése</li> <li>– Szótő és toldalék fogalma felismerés szintjén</li> <li>– Nyelvi elemzőkészség fejlesztése</li> <li>– Szóalak felbontása</li> </ul>		<p>A helyesírási készség fejlesztése. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Toldalékos szavak helyes használata</li> <li>– Toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása</li> <li>– Helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal</li> <li>– Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése</li> </ul>	szabályok alkalmaztatása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.
<b>Fogalmak</b>	hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótó, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés
<b>Javasolt tevékenységek</b>	nyelvi játékok, jelértelmezés, jelalkotás, nyelvi rejtvények megoldása, készítése, finommotorikát fejlesztő játékok, memóriajátékok

<b>Témakör</b>	<b>Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: <ul style="list-style-type: none"> <li>– az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</li> <li>– ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja az írásbeli és szóbeli szövegalkotásban.</li> <li>– felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;</li> <li>– megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;</li> <li>– különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése</li> <li>– Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása</li> <li>– Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése</li> <li>– Hangalak – jelentés</li> <li>– Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak</li> <li>– Szólások, közmondások, szóláshasonlatok</li> <li>– Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok</li> <li>– Szó szerinti és átvitt jelentés</li> <li>– Szólások, közmondások hagyományőrző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete</li> </ul>		A helyesírási készség fejlesztése. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmaztatása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.
<b>Fogalmak</b>	szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	finommotorikát fejlesztő játékok, nyelvi játékok, jelértelmezés, jelalkotás, nyelvi rejtvények megoldása, készítése, memóriajátékok, activity, szólások, közmondások gyűjtése, könyvtárhasználat, önálló információszerzés gyakorlása – neten és könyvtárban	

Témakör	1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	Javasolt óraszám 9 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;</li> <li>– szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</li> <li>– megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</li> <li>– feladatok megoldása során társaival együttműködik.</li> <li>– felismeri, jelentésük alapján csoportosítja és önállóan vagy segítséggel leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;</li> <li>– felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat</li> <li>– megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát</li> <li>– hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;</li> <li>– felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;</li> <li>– ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.</li> <li>– a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;</li> <li>– a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Helyesírási készség differenciált fejlesztése</li> <li>– Aktív szókinccs fejlesztése</li> <li>– Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer</li> <li>– Együttműködési képesség</li> <li>– Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve</li> <li>– Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása</li> <li>– Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása</li> <li>– Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek, intézménynevek, címek)</li> <li>– Mondatkezdő nagybetű</li> </ul>		<p>Környezetismeret: térképvázlat készítése tulajdonnevek feltüntetésével.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév, intézménynév, címek neve</p>	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	finommotorikát fejlesztő játékok, szóbeli szövegalkotás segítséggel és önállóan, írásbeli szövegalkotás segítséggel és önállóan, nyelvi és kommunikációs játékok, memóriajátékok
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>2. Tulajdonságokat kifejező szavak</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>– szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</li> <li>– hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> <li>– a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</li> <li>– feladatok megoldása során társaival együttműködik.</li> <li>– felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;</li> <li>– ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Helyesírási készség differenciált fejlesztése</li> <li>– Aktív szókincs fejlesztése</li> <li>– Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer</li> <li>– A megfigyelt és értelmezett fokozott melléknevek helyes írásmódja</li> <li>– Együttműködési képesség</li> </ul>		Környezetismeret: élőlények jellemzése megfigyelés alapján
<b>Fogalmak</b>	ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótó, toldalék, tulajdonságot kifejező szó	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szógyűjtő játékok, könyvtárhasználat, finommotorikát fejlesztő játékok, önálló információszerzés gyakorlása – neten és könyvtárban, infokommunikációs eszközök használata	

<b>Témakör</b>	<b>3. Mennyiségeket kifejező szavak</b>	<b>Javasolt óraszám 9 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</li> <li>– hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> <li>– a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</li> <li>– feladatok megoldása során társaival együttműködik.</li> <li>– felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Helyesírási készség differenciált fejlesztése</li> <li>– Aktív szókincs fejlesztése</li> <li>– Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer</li> <li>– A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja</li> <li>– Együttműködési képesség</li> </ul>	Matematika: számnevek helyesírása.	
<b>Fogalmak</b>	különírás, szótó, toldalék, mennyiségeket kifejező szó	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szógyűjtő játékok, könyvtárhasználat, finommotorikát fejlesztő játékok, önálló információszerzés gyakorlása – neten és könyvtárban, infokommunikációs eszközök használata, memóriajátékok, (gyermek)lexikonok használata	

<b>Témakör</b>	<b>4. Cselekvés, történet a múltban, jelenben, jövőben</b>	<b>Javasolt óraszám 11 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</li> <li>– szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</li> <li>– megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókincset;</li> <li>– írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</li> <li>– feladatok megoldása során társaival együttműködik.</li> <li>– hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</li> <li>– a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</li> <li>– kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;</li> <li>– felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;</li> <li>– helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;</li> <li>– felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Helyesírási készség differenciált fejlesztése</li> <li>– Aktív szókincs fejlesztése</li> <li>– Fogalmazási alapismeretek</li> <li>– Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer</li> <li>– A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja</li> <li>– Együttműködési képesség</li> </ul>	Minden tantárgy: összefüggő beszéd, érvelés. Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.	
<b>Fogalmak</b>	múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, cselekvést jelentő	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szógyűjtő játékok, könyvtárhasználat, önálló információszerzés gyakorlása – neten és könyvtárban, infokommunikációs eszközök használata, memóriajátékok, (gyermek)lexikonok használata, finommotorikát fejlesztő játékok	



## Matematika 1-4 évfolyam

Az alsó tagozatos matematikatanítás legfőbb célja a matematikai ismeretek és gondolati tevékenységek széles körű tapasztalati alapozása, valamint a kapcsolódó biztos matematikai készségek kialakítása, melyekre a későbbi évfolyamok építhetnek. Alapvető fontosságú, hogy a gyerekek valóságban alapuló saját cselekvő tapasztalataik és élményeik révén jussanak el jól megértett, sok szálon kapcsolódó ismeretekhez, mert ezek jelentik majd a hétköznapi életben hosszú távon használható tudásukat.

A matematika spirális felépítésének megfelelően alsó tagozaton széles körű tárgyi tevékenységek alapozzák meg a változatos képi ábrázolásokat, amelyek szükségesek a későbbi absztrakcióhoz, és alkalmassá teszik a tanulókat a felső tagozaton, középiskolában megjelenő szimbolikus gondolkodásra.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A tanulás kompetenciái:** Az alkalmazható matematikatudás megszerzését segíti a tanulók ösztönzése kérdések, problémák megfogalmazására. Emellett a tanulók szabadabb kommunikációja érdekében fontos, hogy merjenek segítséget kérni a tanítótól és társaiktól, ha nehézségekbe ütköznek munkájuk során. Fontos az is, hogy a tanulóközösség természetesnek vegye, a tanulási folyamat részének tekintse a tévedést, a vitákat. Ez akár az egész tanulócsoportot érintő, interaktív formája az egymástól való tanulásnak.

**A kommunikációs kompetenciák:** A tanulók kommunikációs képességeinek fejlesztését segítik a kooperatív munkaformák, amelyek lehetőséget adnak a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség gyakorlására. Kezdetben saját kifejezőeszközeikkel kommunikálhatnak, például megmutatással, rajzzal, mozgással, saját szavakkal. Ezeket később fokozatosan segítünk egyre pontosabbá, szakszerűbbé tenni. Ez támogatja a matematika nyelvének megértését, a matematikai szövegalkotást, ami elengedhetetlen a matematikai gondolkodáshoz, a valóságos problémákat leíró matematikai modellek megalkotásához. A matematika nyelvének megfelelő alkalmazása a matematikai szókincs ismeretét, valamint a nyelvtani kapcsolatok helyes értését és használatát jelenti, amiket szintén alsó tagozaton alapozunk.

**A digitális kompetenciák:** A tanuló a digitális eszközöket már ebben a nevelési-oktatási szakaszban is a tanulás, gyakorlás szolgálatába állítja, amikor egyszerű matematikai jelenségeket figyel meg számológépen, vagy számítógépes fejlesztő játékokat használ a műveletek, a problémamegoldás gyakorlására.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A matematikai gondolkodás fejlesztése szempontjából kiemelt szerepe van a logikai, a stratégiai és a véletlennel kapcsolatos játékoknak. Alsó tagozaton évfolyamonként spirálisan visszatérnek ugyanazok a témakörök, újabb elemekkel bővülve. Bizonyos tevékenységeket újra és újra elvégezzük, egyrészt azért, mert ez segíti az analógiák épülését, másrészt mert lehetőséget nyújt a kapcsolódási pontok keresésére, megértésére a matematika különböző területei és ismeretei között. Kiemelt szerepe van az alkotó gondolkodás fejlesztésének, ugyanis a gyermek azt érti meg, amit meg is alkot. Az alkotás segít, hogy a tanuló értve tudja megalkotni maga számára az új fogalmakat, beágyazva a formálódó fogalmi rendjébe.

Fontos, hogy egy-egy témakört, problémát, ismeretet több oldalról, sokrétűen és mind szemléletükben, mind matematikai tartalmukban egyaránt változatos eszközök használatával,

tevékenységeken keresztül közelítsünk meg. Ez segíti, hogy a gondolkodás rugalmas maradjon, valamint a fogalmak és ezek egymás közti viszonyai, összefüggései igazán megértésre kerüljenek, elmélyüljenek.

Az ismeretek, fogalmak elmélyülését segíti az analógiás gondolkodás is, mely a felismert törvényszerűségeket alkalmazza hasonló vagy egészen más területeken. Ennek fejlesztése is fontos feladat az egyes témakörökben: a bővülő számkör fejben és írásban végzett műveletei során, a szabályjátékok kapcsán, a méréseknél, egyszerű és gondolkodtató szöveges feladatok különbözőképpen megfogalmazott problémáiban, térben és síkban végzett alkotásoknál, illetve mindezen területek összekapcsolásakor. A tanulók a sokféle formában megjelenő közös jegyek alapján alakítják ki a fogalmak belső reprezentációját, ezért alsó tagozaton nem szerepelnek megtanulandó matematikai definíciók a tananyagban. A konkrét tevékenységek csak lassan válnak belsővé, gondolativá. Ennek kialakulásához megfelelő időt kell biztosítani, ami egyénekenként eltérő lehet, és ritkán zárul le alsó tagozatban. A tanulók a tanórán hallott kifejezéseket először megértik, majd később maguk is helyesen használják azokat. A kerettantervben azok a fogalmak szerepelnek, amelyek helyes alkalmazását elvárjuk a tanulóktól, de a meghatározását nem.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** Alsó tagozaton a matematikai fejlesztés fontos eszköze a játék, mely a személyiségfejlesztő és közösségépítő hatása mellett élvezetes módot kínál minden témakörnél a problémafelvetésre, problémaelemzésre, problémamegoldásra és a gyakorlásra.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A problémafelvetés és -megoldás során a tanuló maga fedezi fel a megoldáshoz vezető utat, megtapasztalja, hogy több lehetséges megoldási út is van. A különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét.

Az alsó tagozaton a témaköröket nem lehet élesen, órákra lebontva elkülöníteni. Az egyes témakörök egymást erősítik, kiegészítik, magyarázzák. A matematikatanítás így lesz igazán komplex. Minden órának szerves része a különféle problémák felvetése. A halmazok képzése, vizsgálata minden témakört áthat. Minden órán lehet számolást gyakorolni, szöveges feladatot megoldani, játékos formában, néhány percben. A gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodik a gyakori tevékenységváltás, és ez egyszerre több témakört is érinthet. A javasolt minimális óraszám tehát nem jelenti azt, hogy a témakört egymás utáni órákon kell feldolgozni, és azt sem, hogy az adott óraszám alatt egy-egy témakör lezárásra kerül. Az egyes témaköröknél megjelenő javasolt minimális óraszám inkább csak a tananyagelosztás időbeli arányaira igyekszik rámutatni, ugyanakkor nem jelöli ki az egyes témakörök fontossági sorrendjét. Azonban azoknál a témaköröknél, ahol kifejezetten fontosnak tartottuk, hogy minden órának részét képezzék, ott a javasolt óraszám mellett külön is feltüntettük: „A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!”

## 1–2. évfolyam

Az 1. osztály első félévét a matematikatanulás területén is előkészítő időszaknak tekintjük. Így biztosítható az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, így adódik lehetőség a más-más óvodából érkező tanulók alapos megfigyelésére, képességeik feltérképezésére. Az előkészítő szakasz megnyújtásával lehetőség nyílik a pszichikus és kognitív funkciók fejlesztésére, megerősítésére, ami által a hátrányokkal induló tanulók is sikeresen felzárkózhatnak.

A képességek fejlesztése, a fogalmak érlelődése hosszú folyamat, amihez gazdag és változatos tapasztalatokra van szüksége minden tanulónak. Ez azt jelenti, hogy tervezéskor egységes szemlélettel kell tekinteni az összes tanulási területre. Egyéni tempóban, sokféle érzékelésre támaszkodva, mozgásokkal és manuálisan összekapcsolható tevékenységekkel indulnak el a tanulók az ismeretszerzés útján.

A matematikai fejlesztés szoros kapcsolatban áll a zenei, művészeti, technológiai és mozgásos fejlesztéssel.

Az előkészítő időszak félévében is megjelenhetnek jelek és egyedi számok, számjelek, elkezdődhet a szám- és műveletfogalom előkészítése összehasonlításokkal, meg- és leszámlálásokkal, mondókázásokkal, változások megfigyelésével. A tanulók érettségéhez, képességeihez igazodó differenciált tanítási, értékelési módszerek megválasztásával valósul meg a tervezés, melyben a differenciált fejlesztés, a többség mellett a lemaradók és a tehetségesebbek gondozása egyaránt teret kap. A differenciálás egyik lehetséges módja a digitális eszközökön való játék és feladatmegoldás vagy a hosszabb ideig biztosított eszközhasználat.

Első osztályban az óvodából érkező gyermekek könnyebb, fokozatosabb beilleszkedését segíti a 45 perces órák, az előre megírt tanmenetek rugalmas kezelése, a tanulók igényeinek, fejlődési tempójának megfelelően alakított és alakítható napirend. A tanítók rövidebb időintervallumonként váltanak a különböző jellegű tevékenységek között, ami a tanulók figyelmének hatékonyabb kihasználását is lehetővé teszi.

A további teendőket, még a második osztály végére előirányzott tanulási eredmények elérésének útját és megvalósítását is, a cselekedtetés módszere vezérli. A kisgyerek a konkrét tárgyi tevékenységek során szerzett tapasztalatai alapján alakít ki belső reprezentációkat. A tevékenységekben szereplő tárgyi valóság képezi az absztrakt fogalmak tartalmát, és az ott átértékelt kapcsolatok alapozzák meg a fogalmak rendszerét. A saját testi mozgások, a hétköznapi életben előforduló tárgyak, dolgok és a már régóta rendelkezésre álló matematikai eszközök (például: logikai készlet, színes rudak) felhasználása megfelelő támaszt nyújtanak a cselekvő tapasztalatra épülő tanítás-tanulás megvalósításában.

Ebben az időszakban történik meg minden témakör alapozása. Fontos, hogy ezek az alapok nagyon szilárdak legyenek, ezért a fő hangsúly a megértésen, fejlesztésen van, nem pedig a számonkérésen. Nem baj, ha még lassúbb a számolás, ha a tanuló még nem ismeri fel az összefüggéseket, segítő jelenlétével a tanító biztosítani tudja az előrehaladást. A fejben számolás egyes lépéseinek megértéséhez alkalmazott eszközök használatát engedhetjük addig, ameddig az eljárások értő, automatikus használata ki nem alakul.

Az 1-2. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszámja 272 óra. A témaköröknél megadott óraszámokba szükség esetén bele kell építeni az ismeretszerzés mellé a differenciált fejlesztést (felzárkóztatást, tehetséggondozást), a játékos gyakorlást és az értékeléseket is.

**Az 1–2. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszámja: 272 óra.**



## 1. osztály

### A témakörök áttekintő táblázata:

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	4
Rendszerezés, rendszerképzés	4
Állítások	4
Problémamegoldás	4
Szöveges feladatok megoldása	5
Szám és valóság kapcsolata	10
Számlálás, becslés	6
Számok rendezése	6
Számok tulajdonságai	9
Számok helyi értékes alakja	5
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10
Alapműveletek értelmezése	10
Alapműveletek tulajdonságai	8
Szóbeli számolási eljárások	10
Fejben számolás	9
Alkotás térben és síkon	4
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
Transzformációk	3
Tájékozódás térben és síkon	4
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	3
<b>Összes óraszám:</b>	<b>136+8 /project/</b>

Témakör	Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	Javasolt óraszám: 4 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;</li> <li>– játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;</li> <li>– tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;</li> <li>– válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;</li> <li>– felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;</li> <li>– folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;</li> <li>– személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;</li> <li>– azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;</li> <li>– megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;</li> <li>– barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;</li> <li>– halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;</li> <li>– adott, címkékkel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;</li> <li>– talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;</li> <li>– megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;</li> <li>– két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;</li> <li>– két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;</li> <li>– megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</li> <li>– megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Tárgyak, dolgok felismerése különféle érzékszervekkel, más érzékszervek kizárásával, például csak hallással, csak tapintással</li> <li>– Tárgyak, dolgok tulajdonságainak felismerése különféle érzékszervekkel, mások kizárásával</li> <li>– Két vagy több dolog különbözőségének és azonosságának felismerése egy vagy több szempont alapján</li> <li>– Közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken</li> <li>– A tulajdonságok változásának felismerése</li> <li>– Rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel</li> <li>– Adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint</li> <li>– Elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása</li> <li>– Megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására</li> <li>– Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például <i>nem piros</i></li> <li>– Konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel</li> <li>– Elemek elhelyezése halmazábrában</li> </ul> <p>Tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása</p>	<p>Technika és tervezés: Tárgyak csoportosítása különböző tulajdonságok alapján.</p>
<b>Fogalmak</b>	tulajdonság - <i>vlastnosť</i> , azonos- <i>rovný</i> , különböző - <i>nerovný/rozdílný</i> , logikai „nem”- <i>nie je (E.sz), nie sú (T.sz.)</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Mi változott?” játék tanulókon, tárgyakon, „Nézd csak! Mi változott?” kártyakészleten történő változtatások megfigyelése</li> <li>– „Varázzsákból” kívánt tulajdonságú plüssállat, forma, logikai lap, tapintható számjegy, betű kiválasztása</li> <li>– Activity-típusú játék különféle témakörökben mutogatással, rajzolással, körülírással</li> <li>– „Repül a..., repül a ...” játék közös tulajdonság megfigyeléséhez</li> <li>– Játék tanító által készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal</li> <li>– Játék tanító által készített logikai kártyacsomaggal</li> <li>– „Kapuőr” útválasztó játék például: mozgással, logikai készletek elemeivel, számokkal, formákkal</li> </ul>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Logikai lapokból „kígyó” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal</li> <li>– Táblás stratégiai játék, logikai lapokkal</li> <li>– Tanulók, tárgyak válogatása hulahoppkarikán belülrre és kívülrre</li> <li>– Átlátszó dobozokba logikai készlet elemeinek válogatása; részalmazra vezető válogatás esetén a dobozok egymásba helyezése tanulói ötlet alapján</li> </ul>
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>Rendszerezés, rendszerképzés</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerülri a felesleges kérdéseket;</li> <li>– két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;</li> <li>– felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;</li> <li>– megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</li> <li>– keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;</li> <li>– adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;</li> <li>– sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;</li> <li>– két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;</li> <li>– megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;</li> <li>– megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;</li> <li>– megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása</li> <li>– Barkochbázis konkrét dolgok kirakásával</li> <li>– Barkochbázis során felesleges kérdések kerülése, felismerése</li> <li>– Adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával</li> </ul>		<p><i>Testnevelés:</i> párok, csoportok alakítása.</p>



<ul style="list-style-type: none"> <li>– Különféle logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után</li> <li>– Feltételeknek megfelelő alkotások felsorolása egyszerű esetekben: két feltétel esetén, kis elemszámú problémánál</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: szavak csoportosítása szótagszám szerint.</i></p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Nincs új fogalom.</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Elvitte a szarka” játék: hiányzó elem megtalálása rendszerezés segítségével</li> <li>– Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is</li> <li>– „Királyos” játék logikai lapokkal párban: egy kiválasztott elem jelképezi a királyt; az egyik játékos olyan lapot választ, ami a királytól két tulajdonságban tér el, a másik játékosnak olyan lapot kell választania, ami a királytól és a társa által választott laptól is két-két tulajdonságban tér el; a következő körben szerepcseré; veszít, aki nem tud rakni</li> <li>– Két szempont szerint elemek táblázatba rendezése, hiányzó elem megtalálása</li> <li>– Öltöztethető papírbaba különböző öltözékeinek kirakása</li> <li>– Többgombócos fagyaltok összeállítása színes korongokkal</li> <li>– Különböző „vonatok” kirakása megadott színes rudakból</li> <li>– Adott feltételeknek megfelelő építmények, szőnyegek színes rúddal</li> <li>– Piros-fehér-zöld csíkokból 3 sávós zászlók összeállítása</li> <li>– Táncos párok, kézfogások szituációs játékokkal</li> </ul>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Állítások</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám:</b> <b>4 óra</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;</li> <li>– megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;</li> </ul>	

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</li> <li>– tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;</li> <li>– hiányos állításokat igazgá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;</li> <li>– egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;</li> <li>– ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;</li> </ul> <p>példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.</p>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;</li> <li>– megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;</li> <li>– megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</li> <li>– tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;</li> <li>– hiányos állításokat igazgá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;</li> <li>– egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;</li> <li>– ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;</li> </ul> <p>példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.</p>	<p><i>Digitális kultúra:</i> igaz-hamis állítások adott halmaz elemeiről.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>igaz-hamis <i>správné-nesprávné</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>„Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy alkotást (tárgyakból, színes rudakból, alakzatokból, számokból) úgy, hogy más ne láthassa; ezután az alkotásról mond mondatokat, ami alapján a többieknek is ugyanazt kell létrehozniuk; lehet kérdezni, ha nem elegendő a megadott információ; ha mindenki kész, ellenőrzik az alkotásokat</p>

<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Rontó” játék: logikai lapokból, számokból, formákból alkotott kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása az új halmazra, és így tovább</li> <li>– „Jancsi bohóc azt mondja, hogy...” játék: állítások értékelése tárcsával, például zöld (mosolygós fej), ha igaz, piros (szomorú fej), ha hamis</li> <li>– „Mi kerülhet a dobozba?” játék: egy hiányos állítás változója egy doboz, amibe tárgyakat helyezve egészítjük ki a mondatot, majd döntünk az állítás igazságáról</li> <li>– „Foltozós” feladat: lyukas papírcsíkon hiányos állítás, például „A hmm-hmm-nek négy lába van”; ha úgy helyezzük a papírcsíkot, hogy a lyukon keresztül egy kutya képe látszik, akkor igaz az állítás, ha egy rigó képe látszik, akkor hamis</li> </ul>
--------------------------------------	---

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Problémamegoldás</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám:</b> <b>4 óra</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;</li> <li>– kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;</li> <li>– megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;</li> <li>– az értelmezett problémát megoldja;</li> <li>– a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;</li> <li>– megoldását értelmezi, ellenőrzi;</li> <li>– kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;</li> <li>– tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;</li> <li>– egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldás keresése</li> <li>– Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel</li> <li>– Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása</li> <li>– Egy- és kétlépéses cselekvéssor, művelet sor elvégzése visszafelé is</li> <li>– Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban</li> <li>– Részvétel egy- és többszemélyes logikai játékokban</li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> hallott, látott, elképzelt történetek vizuális megjelenítése.</p>
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy alkotást (tárgyakból, színes rudakból, alakzatokból, számokból) úgy, hogy más ne láthassa; ezután az alkotásról mond mondatokat, ami alapján a többieknek is ugyanazt kell létrehozniuk; lehet kérdezni, ha nem elegendő a megadott információ; ha mindenki kész, ellenőrzik az alkotásokat</li> <li>– „Rontó” játék: logikai lapokból, számokból, formákból alkotott kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása az új halmazra, és így tovább</li> <li>– „Jancsi bohóc azt mondja, hogy...” játék: állítások értékelése tárcsával, például zöld (mosolygós fej), ha igaz, piros (szomorú fej), ha hamis</li> <li>– „Mi kerülhet a dobozba?” játék: egy hiányos állítás változója egy doboz, amibe tárgyakat helyezve egészítjük ki a mondatot, majd döntünk az állítás igazságáról</li> <li>– „Foltozós” feladat: lyukas papírcsíkon hiányos állítás, például „A hmm-hmm-nek négy lába van”; ha úgy helyezzük a papírcsíkot, hogy a lyukon keresztül egy kutya képe látszik, akkor igaz az állítás, ha egy rigó képe látszik, akkor hamis</li> </ul>

Témakör	Szöveges feladatok megoldása	Javasolt óraszám: 5 óra
Tanulási eredmények	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– értelmezi, elképzezi, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;</li> <li>– szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;</li> <li>– tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;</li> <li>– megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;</li> <li>– megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;</li> <li>– az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;</li> <li>– a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;</li> <li>– a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;</li> <li>– választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;</li> <li>– önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;</li> <li>– nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.</li> </ul>	
Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Elmondott történés, helyzet értelmezése közösen eljátszással; megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal</li> <li>– Elmondott szöveges feladatok értelmezése közösen eljátszással, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel</li> <li>– Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel</li> <li>– Szöveges feladatok megoldása a megjelenítésekről történő leolvasással</li> <li>– Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel</li> <li>– Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel</li> <li>– Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, nyíldiagram, halmazábra, sorozat tanítói segítséggel</li> </ul>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> hallott, látott, elképzelt történetek vizuális megjelenítése.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül</li> <li>– Megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban</li> <li>– Nyelvi és matematikailag helyes válasz megfogalmazása</li> <li>– Egy-, kétlépéses alapműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel</li> <li>– Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz</li> </ul>	
Fogalmak	szöveges feladat, adat- <i>údaj</i> , ismeretlen adat. információ - <i>informácia</i> , ellenőrzés - <i>kontrola</i> , szöveges válasz - <i>odpoved'</i>
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is</li> <li>– Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például: „Ki az idősebb?”, „Kinek van kettővel több ceruzája?”, „Hány gombóc fagyit tudunk megenni összesen?”</li> <li>– Adott szituációt leíró minél több mondat gyűjtése csoportban, például „A bal kezemben 2-vel több ceruza van, mint a jobb kezemben”, „A jobb kezemben 2-vel kevesebb ceruza van, mint a bal kezemben”, „Ha a jobb kezembe még 2 ceruzát veszek, akkor ugyanannyi lesz, mint a bal kezemben”, „Ha a bal kezemből leteszek 2 ceruzát, akkor ugyanannyi lesz, mint a jobb kezemben”</li> <li>– Szöveges feladatról készült ábrák, rajzok összehasonlítása, értékelése; praktikus, de az értelmezést segítő ábrák gyűjtése</li> <li>– „Feladatküldés”: csoportonként adott modellhez szöveges feladat alkotása, a feladat továbbadása másik csoportnak, akik visszaküldik a megoldást; a feladatírók ellenőrzik</li> </ul>

Témakör	Szám és valóság kapcsolata	Javasolt óraszám: 10 óra
---------	----------------------------	-----------------------------

<p style="text-align: center;">Tanulási eredmények</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint;</li> <li>– ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;</li> <li>– helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 10 000-es számkörben;</li> <li>– helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;</li> </ul>		
<p style="text-align: center;">Tanulási eredmények</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 10 000-es számkörben;</li> <li>– használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;</li> <li>– helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;</li> <li>– megfelelő szókinccsel és jelekkel használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.</li> </ul>		
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Ismeretek/Fejlesztési feladatok</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Kapcsolódási pontok</td> </tr> </table>		Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok		

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi</li> <li>– A mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi tapasztalatok során történő tudatosítása</li> <li>– Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 100-as számkörben</li> <li>– Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a &lt;, &gt;, = jelekkel</li> <li>– Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 100-as számkörben</li> <li>– A mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értése és használata szóban és írásban</li> <li>– Számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján</li> <li>– Kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban</li> <li>– Számképek felismerése többfelé bontott alakban is 20-ig</li> <li>– Számok többfelé bontása 20-ig</li> <li>– Tapasztalatszerzés a 100-as számkör számainak mérőszámként való megjelenéséről (például: 28, 28 dl, 28 l, 28 kg; 64 tízes számszomszédjai, 64 cm, 60 cm-nél nagyobb és 70 cm-nél kisebb mennyiség; tízes csoportosítás érzékeltetése kirakással: 64 cm az 6 narancssárga rúd és 4 fehér kis kocka hosszúságú)</li> </ul>	<p>Ének-zene: ritmus, taps.</p> <p>Testnevelés és sport: lépések, mozgások számlálása.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>kisebb - <i>menší</i>., nagyobb - <i>větší</i>, ugyanakkora - <i>rovnako vel'ký</i>, több - <i>viac</i>, kevesebb - <i>menej</i>, ugyanannyi - <i>práve toľko</i>, párosítás, bontás</p>



<p>Javasolt tevékenységek</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például „Ki a magasabb?”, „Melyik ceruza hosszabb?”, „Melyik színes rúd rövidebb a kisujjadnál?”</li> <li>– Érzékszervi tapasztalatok gyűjtése mennyiségekről, darabszámokról, például „Bal kezedbe fogd a sötétkék rudat, csukott szemmel keress nála hosszabbat, rövidebbet, ugyanolyan hosszút!”, „Csukott szemmel dönts el, melyik fonal hosszabb, melyik vastagabb!”, „Melyik zsákban van több gesztenye?”, „Csukott szemmel, hallás alapján dönts el, hogy melyik zsákba ejtettem több gesztenyét!”</li> <li>– „Pénzcsörgető”: a gyerekek csukott szemmel hallgatják, ahogy egy tálba pénzürméket ejtünk; „Mennyi a tálban lévő pénzürmék összege?”, „Milyen értékű pénzeket csörgettünk, ha összesen 15 Ft van a tálban?”</li> <li>– „Helyi értékes pénzcsörgető”: különböző hangot adó tálakba ejtjük az érméket; az egyeseket az egyik tálba, a tízeseket a másikba, tetszőleges sorrendben</li> <li>– Mennyiség megmaradásának vizsgálata, például különböző alakú üvegekbe öntögetéssel</li> <li>– Darabszám megmaradásának vizsgálata, például ugyanannyi korong sűrűn egymás mellett és széthúzva; ugyanannyi korong rendezetlen és rendezett alakzatban</li> <li>– Mennyiségekkel, darabszámokkal kapcsolatos megfigyelések párosítással, összeméréssel a környezetünkben, például „Miből van több? Székből vagy gyerekből? Széklábból vagy asztallábból?”, „Jut-e mindenkinek lufi, pohár, szívószál, csákó?”, „Melyik sál hosszabb?”</li> <li>– Párkereső (2-es, 3-as, 4-es pár) valahányasával előre becsomagolt apró tárgyakkal, az „ugyanannyik” elnevezése</li> <li>– „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék</li> <li>– Játék „pöttyöskártyával”, például memóriajáték többféle szabállyal (párt alkot az azonos számosságú, kettő különbségű, együtt 10-et adó)</li> <li>– Játék dominókkal, például csapni kell arra, amelyiken összesen 7 pötty van</li> <li>– Gyorsolvasások tárgyképekkel, „pöttyöskártyákról”</li> <li>– Lufik számának bontása két csapat között a lufik ütögetésével: két csapat a saját térfeléről lufikat ütöget a másik csapat térfelére; tapsra leállnak, megszámlálják, melyik térfélen hány lufi van</li> <li>– „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból: a felső nyílásán bedobott apró tárgyakkal (például babszemekkel) megjelenített számot a belsejében lévő elválasztók segítségével felbontja kisebb számokra</li> <li>– „Korongforgatás”: belső kép kialakítása a számok kétfelé bontásáról, például 6 kék korong és 0 piros, jobb szélső korong megfordítása, 5 kék korong és 1 piros, és így tovább</li> <li>– Szőnyegezések színes rudakkal</li> </ul>
-------------------------------	--

Témakör	Számlálás, becslés	Javasolt óraszám: 6 óra
Tanulási eredmények	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megszámlál és leszámál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 10 000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel;</li> <li>– ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Meg- és leszámolások egyesével</li> <li>– Számlálás során az utolsó számnév hozzákapcsolása az összességhez</li> <li>– Meg- és leszámolások valahányasával, például kettesével, tízesével, ötösével, négyesével, hármassal oda-vissza 100-as számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül</li> <li>– Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 100-as számkörben</li> <li>– Becslés szerepének, korlátainak megismerése</li> <li>– Becslés során a korábbi tapasztalatok és a becslendő mennyiség tulajdonságainak figyelembevétele</li> <li>– Becslés ellenőrzése párosítással, összeméréssel</li> <li>– Becslések értékelése</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mesékben előforduló számok.</p>
<b>Fogalmak</b>	számlálás - <i>počítanie</i> , becslés - <i>odhad</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hétköznapi helyzetekben történő becslések, mérés számlálással, például „Hány lépés a tanteremtől az ebédlő?”, „Hány evőkanál egy tányér leves?”, „Hány harapással lehet megenni egy almát?”</li> <li>– „Számfuttatás” játék oda-vissza, tetszőleges számról indítva, tetszőleges „lépéssel”, például 60-tól 6-osával visszafelé</li> <li>– Oda-vissza számlálás közben periodikus mozdulatok, például taps elöl, taps fent, taps hátul, ugrás, dobantás</li> <li>– Lépj hozzám!” játékos feladat: a játékvezető a kör közepén áll, és egyesével kéri a játékosokat, hogy lépjenek hozzá egyforma lépésekkel, és fogjanak vele kezét, például „Anna, lépj hozzám 5 egyforma lépéssel!”, „Zsolt, lépj hozzám 24 egyforma lépéssel!”</li> </ul>	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– 12-es, 13-as... 16-os... 20-as gyűjtések; 30-nál nagyobb, de 100-nál kisebb darabszámú dolgok gyűjtése; 100-as gyűjtés apró tárgyakkól leszámllással és előrecsomagolt dolgok megszámlálásával</li> <li>– Tevékenységek madzagra fűzött színes gyöngyökkel, például „Húzz külön adott számú gyöngyöt minél gyorsabban!”, „Készíts négy egyforma csoportot!”; a felfűzés lehet összevissza vagy kettesével, ötösével, ... csoportosítva, 10-es, 20-as, 100-as számkörben tetszőlegesen megválasztott számú gyönggyel</li> <li>– Gyufaskatulyákban apró dolgok (például csavarok) számának becslése rázogatóssal</li> </ul>
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>Számok rendezése</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
Tanulási eredmények	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;</li> <li>– megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;</li> <li>– megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegeyenesen, számtáblázatokban, a számegeyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 10 000-es számkörben;</li> <li>– megnevezi a 10 000-es számkör számainak egyes, tízes, százás, ezres szomszédjait, tízesekre, százásokra, ezresekre kerekített értékét.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb</li> <li>– Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a &lt;, &gt;, = jelekkel</li> <li>– Sorszámok ismerete, alkalmazása</li> <li>– Számvonal, számegeyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 100-as számkörben</li> <li>– Számegeyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével</li> <li>– Leolvasások a számegeyenesről</li> <li>– Számok, műveletes alakban megadott számok (például: 2+3; 10-3; 20:2, 5·2) helyének megkeresése a számegeyenesen 100-as számkörben</li> </ul>		<p>Testnevelés: tanulók elhelyezkedése egymáshoz viszonyítva.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése</li> <li>– Számok helyének azonosítása számtáblázatokban</li> <li>– Számok helyének azonosítása 10×10-es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig)</li> <li>– Számok változásának követése 10×10-es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig)</li> <li>– Számok egyes, tízes szomszédainak ismerete, megnevezése 100-as számkörben</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>sorszám, számegyenes, számtábla, nagyobb - <i>vüčsí</i>, kisebb - <i>menši</i>, növekedés - <i>rast</i>, csökkenés - <i>pokles</i>, egyes számszomszéd, tízes számszomszéd</p> <p>számszomszéd - <i>sused</i>,</p>
<p>Javasolt tevékenységek</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ugróiskolába tetszőleges számok írása, a számokon növekvő, majd csökkenő sorban végigugrálás</li> <li>– Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket növekvő vagy csökkenő sorrendben</li> <li>– Számvonal alkotása, például különféle színű gyufaskatulyákból, gyöngyökből</li> <li>– Korongszámegyenes készítése (pirosak és kékek 5-ös vagy 10-es váltakozásban)</li> <li>– Lépkedések különféle, változatosan alkotott számvonalakon</li> <li>– Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor</li> <li>– Sorszámok húzása várakozáshoz, például ki hányadik sorát olvassa egy versnek</li> <li>– Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például 1–20-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét</li> <li>– Gyufaskatulyákon számok 0–10-ig, mindben annyi csavar, amelyik szám rá van írva; a számokat lefordítjuk, a skatulyák tömege, rázogatója segítségével rendezzük növekvő, csökkenő sorrendbe a számokat</li> <li>– Vigyázz6!” játék</li> <li>– Lépkedések 10×10-es táblán, nevezetes irányok megfigyelése</li> <li>– Üres 10×10-es táblán néhány megadott szám segítségével bizonyos helyek azonosítása</li> </ul>

Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ”</li> <li>– Számbarkochba „valaminél nagyobb”, „valaminél kisebb” kérdések segítségével</li> <li>– Üres 10×10-es táblán néhány megadott szám segítségével bizonyos helyek azonosítása</li> <li>– Számbarkochba „valaminél nagyobb”, „valaminél kisebb” kérdések segítségével</li> </ul>
------------------------	---

Témakör	Számok tulajdonságai	Javasolt óraszám: 9 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;</li> <li>– számot jellemez más számokhoz való viszonyával;</li> <li>– ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen írja az arab számjeleket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: 7+8, 21-6, 3·5</li> <li>– Pároság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással</li> <li>– Hármasával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések során</li> <li>– Háromszögszámok, négyzetszámok megfigyelése különféle eszközökkel végzett alkotások során</li> <li>– Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse</li> <li>– Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya</li> <li>– Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban</li> <li>– Számjelek olvasása, írása</li> </ul>		<p><i>Technika és tervezés:</i> számjegyek formázása gyurmából, emlékezés tapintás alapján a számjegyek formájára.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tájékozódás a síkon ábrázolt térben.</p>

<b>Fogalmak</b>	számjegy - <i>číslica</i> ; egyjegyű, kétjegyű számok; páros - <i>párne</i> , páratlan - <i>nepárne</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból</li> <li>– Gyorsolvasási gyakorlatok meglévő kártyákról vagy a gyerekek saját készítésű számképeiről, pöttyökártyáiról</li> <li>– „Korongforgatás”</li> <li>– Szőnyegezések színes rudakkal</li> <li>– Shut the box típusú játék két kockával</li> <li>– „Ország, város” játék: sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítás</li> <li>– Számjelek megjelenítése nagymozgásokkal, például számjel alakúra formázott kötélén végiglépkedés, locsolókannával az iskolaudvaron, ujjal írás zsemlemorzsaiba</li> </ul>

Témakör	Számok helyi értékes alakja	Javasolt óraszám: 5 óra
Tanulási eredmények	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;</li> <li>– érti a számok ezresekből, százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezresek, százasok, tízesek és egyesek összegére való bontását;</li> <li>– érti a számok számjegyeinek helyi, alak, valódi értékét;</li> <li>– helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 10 000-ig.</li> </ul>	
Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Csoportosítások, beváltások valahánysával különféle eszközökkel, például apró tárgyakkal, tojástartóval, színes rudakkal, pénzekkel, abakusszal</li> <li>– Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel</li> <li>– Leltárak készítése az elvégzett tevékenységek alapján nem tízes számrendszerekben (főleg 3-asával, 4-esével, 2-esével való csoportosítást követően)</li> <li>– Csoportosítások, beváltások tízesével különféle eszközökkel, például: apró tárgyak, tojástartó, építőkockák, pénzek, abakusz</li> <li>– Leltárak készítése 10-esével történő csoportosítások, beváltások után</li> </ul>		Digitális kultúra: helyiérték szerinti elrendezés, leltározás.

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítására és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban</li> <li>– Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 100-as számkörben</li> </ul>	
Fogalmak	csoportosítás - zoskupovanie, beváltás, leltár, bontott alak, tízes, egyes
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában, az elkészült csomagolások alapján leltárkészítés</li> <li>– Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában hármassal, majd ugyanannyi csomagolása négyessel; a csomagolások alapján készült leltárak összehasonlítása</li> <li>– Csomagolások leltárak alapján</li> <li>– Csomagolások átlátszatlan és átlátszó csomagolással</li> <li>– Csoportosítások rajzolt képeken</li> <li>– Leltárak kiolvasása különböző csoportosítások (köztük tízesével is) után</li> <li>– Játék logikai készlettel: csoportosítás, beváltás, gyűjtött vagyon összehasonlítása (6 háromszög ér 1 négyzetet, 2 négyzet 1 kört)</li> <li>– Számországok pénzeinek csoportosítása, beváltása, leltározása, adott összeg kifizetése legkevesebb számú „érmével”, például petákkal (1, 3, 9, 27), fityingekkel (1, 2, 4, 8, 16)</li> <li>– Tevékenységek Dienes-készlettel</li> <li>– Ismerkedés a szorobánnal</li> </ul>

Témakör	Mérőeszköz használata, mérési módszerek	Javasolt óraszám: 10 óra
Tanulási eredmények	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;</li> <li>– helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzele van a mértékegységek nagyságáról;</li> <li>– helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg;</li> <li>– ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;</li> <li>– ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 10 000-es számkörben;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;</li> <li>– összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésakor kapott mérőszámaikat;</li> <li>– megméri különböző sokszögek területét különböző egységekkel;</li> <li>– területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással;</li> <li>– alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;</li> </ul> <p>ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.</p>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása</li> <li>– Változatos mennyiségek közvetlen összemérése</li> <li>– Változatos mennyiségek összemérése közvetítő segítségével</li> <li>– Mérési módszerek megismerése</li> <li>– Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyérföld</li> <li>– Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak</li> <li>– Tapasztalatszerzés a mennyiségről mint az egység többszöröséről</li> <li>– Mérőszám fogalmának megértése</li> <li>– Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség, hányszor akkora, hanyadrésze</li> <li>– Különböző mennyiségek mérése ugyanazzal az egységgel; annak megfigyelése, tudatosítása, hogy a nagyobb mennyiséget több egység teszi ki, a kevesebb mennyiséget kevesebb egység teszi ki</li> <li>– Azonos mennyiségek mérése különböző egységekkel; annak megtapasztalása, megfigyelése, hogy kisebb egységből több teszi ki ugyanazt a mennyiséget, nagyobb egységből kevesebb teszi ki ugyanazt a mennyiséget</li> <li>– Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: cm, dm, m; dl, l; kg</li> <li>– Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról</li> <li>– Skálázott mérőeszközök készítése alkalmi egységekkel, használata tanítói segítséggel</li> <li>– Szabványos mérőeszközök használata</li> <li>– Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése</li> </ul>	<p><i>Testnevelés ; ének-zene:</i> időtartam mérése egységes tempójú mozgással, hanggal, szabványegységekkel.</p>



<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az időmérés egységeinek megismerése: óra, perc, másodperc</li> <li>– Egész órák és percek leolvasása különféle analóg és digitális órákról</li> <li>– Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 100-as számkörben szituációs játékokban</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>összehasonlítás - <i>porovnávanie</i>, mérés - <i>meranie</i>, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, cm, dm, m, dl, l, kg, másodperc - <i>sekunda</i>, perc - <i>minuta</i>, óra - <i>hodina</i>, nap - <i>deň</i>, hét - <i>týždeň</i>, hónap - <i>mesiac</i>, év - <i>rok</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Különböző hangok összehasonlítása, például „Melyik hang hosszabb-rövidebb, magasabb-mélyebb, hangosabb-halkabb?”</li> <li>– Különböző tömegű tárgyak, gyümölcsök, gesztenyék tömegének összehasonlítása érzésre két kézzel, majd ellenőrzése vállfamérleggel</li> <li>– Vállfamérleg és színes rudak segítségével különböző tömegek összemérése, a kettő közti különbség meghatározása</li> <li>– Hosszúság mérése arasszal, lépéssel, tyúklépéssel</li> <li>– Hosszúság mérése egyforma pálcikákkal, egyforma színes rudakkal</li> <li>– Mérőszalag készítése tenyér és ujj léptékekkel; színes rudak által meghatározott léptékekkel</li> <li>– Skálázott mérőedény készítése pohárnyi víz és többszörösének kiméréséhez</li> <li>– Mennyiségek becslése, majd a becslés ellenőrzése méréssel különböző objektív egységek esetén, például szakasz rajzolása, amelyik olyan hosszú, mint 2 világoskék rúd</li> <li>– 1 perc becslése: mindenki becsukja a szemét, lehajtja a fejét, akkor nyitja ki a szemét, amikor úgy gondolja, hogy letelt az 1 perc</li> <li>– Tapasztalatgyűjtés arról, hogy mire elég 1 perc, például hány szót vagy hány számot lehet leírni 1 perc alatt; mennyit ver a szívünk nyugalmi helyzetben, hányat lehet ugrani, mennyit ver a szívünk mozgás után 1 perc alatt</li> </ul>

Témakör	Alapműveletek értelmezése	Javasolt óraszám: 10 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen értelmezi a 10 000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;</li> <li>– hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történethez, egyszerű szöveges feladathoz;</li> <li>– értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;</li> <li>– helyesen használja a műveletek jeleit;</li> <li>– megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;</li> <li>– szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;</li> <li>– szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;</li> <li>– szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen használja a műveletek jeleit;</li> <li>– érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Összeadás és kivonás értelmezései darabszám és mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel</li> <li>– Összeadás, kivonás értelmezése mint hozzáadás és elvétel</li> <li>– Összeadás, kivonás értelmezése mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása</li> <li>– Összeadás, kivonás értelmezése mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több</li> <li>– Kivonás értelmezése mint különbség kifejezése</li> <li>– Szorzás értelmezése tevékenységekkel egyenlő tagok összeadásaként</li> <li>– Többszörösök közötti kapcsolatok megértése a szorzás értelmezése alapján (pl. adott szám 4-szerese a számmal nagyobb az adott szám 3-szorosánál, adott szám 2-szeresének és 3-szorosának az összege a szám 5-szöröse)</li> </ul>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>– A szorzó- és bennfoglaló táblák felépítése összefüggéseik szerint: 2-5-10, 2-4-8, 3-6-9, 7</li> <li>– Osztás mint bennfoglaló osztás és mint egyenlő részekre osztás értelmezése tevékenységekkel (például: szituációs játékok, különböző eszközökkel való kirakások)</li> <li>– Maradékos bennfoglaló osztás értelmezése tevékenységek során</li> <li>– Szorzás és a kétféle osztás kapcsolatának értelmezése tevékenységek során előállított képek, majd megadott ábrák alapján</li> <li>– Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal</li> <li>– Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése</li> <li>– Műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése</li> <li>– Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>összeadás - <i>sčítanie</i>, kivonás - <i>odčítanie</i>, összeg, különbség, szorzás - <i>násobenie</i>, bennfoglalás, egyenlő részekre osztás - <i>delenie</i>, művelet, egyenlővé tevés, többszörös</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az összeadás, kivonás többféle értelmezésének lejátszása konkrét dolgokkal, például gyümölcsökkel, virágokkal, gesztenyékkel</li> <li>– Összeadás, kivonás kirakása univerzális modellekkel (például ujjakkal), korongokkal, színes rudakkal</li> <li>– Egyesítéses összeadás értelmezéséhez tárgyak mérése színes rudakkal, kupakkal vállfamérlegen</li> <li>– Hozzátevéses összeadás lejátszása játéktáblán való lépegetéssel</li> <li>– Valós dolgok számának megállapítása szorzással, például azonos állatok lábainak száma</li> <li>– Szorzat kirakása színes rudakkal, szorzat leolvasása mérőszalag segítségével</li> <li>– Bennfoglaló osztás kirakása tárgyakkal, például ceruzák dobozolása vagy lufik osztogatása</li> <li>– Egyenlő részekre osztás lejátszása, például süteményekkel, cukorkákkal, korongokkal</li> <li>– „Feladatküldés”: műveletről rajz, szöveg készítése</li> <li>– Összeadás, kivonás abakuszon, szorobánon</li> </ul>

Témakör	Alapműveletek tulajdonságai	Javasolt óraszám: 8 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;</li> <li>– megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;</li> <li>– alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása; például: <math>9+62 = 62+9</math>; <math>25-17+5 = (25+5)-17</math>; <math>3 \cdot 9 = 3 \cdot 5 + 3 \cdot 4</math></li> <li>– A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél</li> <li>– Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 100-ig</li> <li>– Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése</li> <li>– Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szőnyegezések színes rudakkal</li> <li>– „Babos” játék összeadások és kivonások közti kapcsolatok megértéséhez, például a tanuló bal kezében 5 babszem van, jobb kezében 6; bal és jobb kéz egymás mellé téve „5+6 az ugyanannyi, mint 11”, a két kéz keresztbe téve „6+5 az 11”, a bal kéz hátra téve „11-5 az 6”, bal kéz visszahozása után a jobb kéz hátra téve „11-6 az 5”</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Hajtogató” segítségével a szorzótáblákon belüli és a szorzótáblák közti összefüggések felfedezése: <math>10 \times 10</math>-es négyzetrács hajtogatása a vonalak mentén, például <math>6 \times 8</math>-as téglalap hajtogatása után, félbehajtással <math>3 \times 8</math> vagy <math>6 \times 4</math>, majd újabb félbehajtással <math>3 \times 4</math>, <math>6 \times 2</math> vagy <math>3 \times 4</math></li> <li>– Lépegetések számegyenesen, például 16-tól 35 lépés, 35-től 16 lépés</li> <li>– Színes rudak egymás mellé fektetésével a tényezők felcserélhetőségének tapasztalása, például 7 lila rúd = 6 fekete rúd: egymás után vonalba („hosszúságuk” érzékeltetése) és egymás mellé szőnyegezve („területük” érzékeltetése)</li> <li>– Négyzetrácson kertek bekerítése</li> <li>– Műveletsor lejátszása egymás mellé állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor visszafelé való lejátszása</li> </ul>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>Szóbeli számolási eljárások</b>	<b>Javasolt óraszám: 10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;</li> <li>– érti a 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal, 1000-rel történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor;</li> <li>– elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;</li> <li>– teljes négyjegyűek összegét, különbségét százasokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 100-as számkörben</li> <li>– Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 100-as számkörben</li> <li>– Bontások és pótlások alkalmazása</li> <li>– Számhoz számszomszédainak hozzáadása (<math>6+7=6+6+1=7+7-1</math>) és a nekik megfelelő kivonások elvégzése (<math>13-6</math>, <math>13-7</math>)</li> <li>– Tízestlépéses összeadás, kivonás bontások és 10-re pótlások alkalmazásával</li> <li>– 10 és 20 közötti számok és egyjegyűek összeadása, kivonása a 10-nél kisebb számokra vonatkozó összeadással, kivonással való analógia alapján</li> </ul>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>– 100-as számkörben való összeadás, kivonás a 20-as számkörben tanultakkal való analógia alapján (tízesekre, egyesekre bontás felhasználásával)</li> <li>– 9 (8, 7) hozzáadása, elvétele 10-1 (10-2, 10-3) alakban</li> <li>– Különféle számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása, például: <math>7+8=8+7=7+7+1=8+8-1=7+3+5=8+2+5=7+10-2</math></li> <li>– Szorzó- és bennfoglaló táblák belső összefüggéseinek és egymás közti kapcsolatainak alkalmazása számolások során, például: <math>6 \cdot 8 = 6 \cdot 5 + 6 + 6 = (6 \cdot 4) \cdot 2</math>; <math>8 \cdot 4 = (4 \cdot 4) \cdot 2</math></li> <li>– Szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mérőszalagon számok hozzáadása és elvétele színes rudak tetszőleges számhoz való hozzáillesztésével, például sötétkék színes rúddal 9 hozzáadása és elvétele; az analógiák megfigyelése</li> <li>– Egyenlő tagok összeadása ujjak segítségével</li> <li>– „Hány ujjadat fogom? Hány ujjadat nem fogom?” játékos feladat párban</li> <li>– Számképek felidézése, számok különböző tagolásainak megválasztása számolási eljárások során</li> <li>– Tojástartóval a 10-re pótlás és tízesátlépés lejátszása</li> <li>– Azonos művelet kapcsán a tanulók egyénileg alkalmazott számolási eljárásainak megfogalmazása, megosztása</li> <li>– „Boltos játék”: csak kerek tízesekkel lehet fizetni, a boltos visszaad</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Fejben számolás</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>9 óra</b>
----------------	------------------------	--

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;</li> <li>– emlékezetből tudja a kiségyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;</li> <li>– érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;</li> <li>– fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;</li> <li>– fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.</li> </ul>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során</li> <li>– Fejben számolás 20-as számkörben</li> <li>– Összeadás és kivonás kerek tízesekkel a 100-as számkörben</li> <li>– Összeadás és kivonás kerek tízesekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben</li> <li>– Összeadás és kivonás teljes kétjegyűekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben</li> <li>– Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben eszközökkel, például tojástartókkal, számtáblázatokkal, abakusszal, pénzzel</li> <li>– Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben, fejben</li> <li>– A szorzó- és bennfoglaló táblákon belüli kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával</li> <li>– A szorzó- és bennfoglaló táblák közti kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával</li> <li>– A 2-es, 5-ös, 10-es, 3-as, 4-es, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek emlékezetből való felidézése tízszeresig</li> <li>– A 6-os, 7-es, 8-as szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek kiszámolása valamilyen számolási eljárás segítségével fejben tízszeresig</li> <li>– 100-as számkörben szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással</li> </ul>		
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>kerek tízes <i>okrúhla desiatka</i></p>	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Boltos játék”</li> <li>– „25 vagy semmi” játék párban</li> <li>– „Számfuttatás” játék</li> <li>– Láncszámolások</li> <li>– Szorzat alapján a társnál lévő szám kitalálása: a szorzatot a csoport mondja a két játékosnál lévő egy-egy szám összeszorzásával, a saját tényezőnket ismerjük</li> <li>– „Hajtogató”</li> <li>– Egy képről többféle művelet olvasása</li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata ujjak segítségével, például 4 gyerek bal kezén mutat 3 ujjat, majd 4 gyerek két kezén mutat 3-3 ujjat; az egyes mutatásokról olvasások „számtannyelven”</li> <li>– 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata korongok (vagy pénzek) kirakásával és azok tükrözésével különböző kiindulási helyzetekből, például két korong kirakása, tükörben látott korongok kirakása a tükör másik oldalára, az új kirakás tükrözése, és így tovább; az egyes helyzetekről olvasások „számtannyelven”</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Alkotás térben és síkon</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;</li> <li>– minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;</li> <li>– sormintát, síkmintát felismer, folytat;</li> <li>– alkotásában követi az adott feltételeket;</li> <li>– testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;</li> <li>– síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;</li> <li>– alaklemez, vonalzót, körzőt használ alkotáskor;</li> <li>– megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;</li> <li>– szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	



<ul style="list-style-type: none"> <li>– Építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint</li> <li>– Építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján</li> <li>– Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel)</li> <li>– Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével, vonalzos rajzolással adott feltételek szerint</li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgyak egymáshoz való viszonyának, helyzetének, arányának megfigyelése.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Sorminták, terülminták kirakása és folytatása síkban, térben</li> <li>– Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és szükség szerint a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás)</li> <li>– Adott feltételeknek megfelelő többféle alakzat, minta előállítása</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	<p>alaprajz - <i>pôdoris</i></p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból, hengerekből (például vécépapír guriga) városépítés, várépítés</li> <li>– „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból, árnyékok megfigyelése</li> <li>– „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból</li> <li>– Kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből</li> <li>– Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére</li> <li>– „Telefonos játék”</li> <li>– Papírharmonika hajtása, a hajtások szélén nyírások, a papírlap szétnyitása után az ismétlődő minta megfigyelése, például egymás kezét fogó gyerekek</li> <li>– Terítő, hópehely készítése hajtogatott papírból való nyírással</li> <li>– Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények</li> <li>– Háromszögek, négyszögek nyírása egy egyenes vonal mentén, a keletkező síkidomok számának és alakjának vizsgálata</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Alakzatok geometriai tulajdonságai</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;</li> <li>– személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;</li> <li>– két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;</li> <li>– megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;</li> <li>– megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;</li> <li>– megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;</li> <li>– megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;</li> <li>– megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;</li> <li>– megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;</li> <li>– megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;</li> <li>– megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;</li> <li>– tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;</li> <li>– megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;</li> <li>– megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;</li> <li>– megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;</li> <li>– megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– különbséget tesz testek és síkidomok között;</li> <li>– kiválasztja megadott síkidomok közül a sokszögeket.</li> </ul>
<p style="text-align: center;"><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Válogatások előállított vagy megadott testek között szabadon</li> <li>– Testek és síkidom modellek megkülönböztetése</li> <li>– Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas – nem lyukas”, „tömör”, „bemélyedés van”, „tükrös”</li> <li>– Sokféle alakú testek közül a gömb és a szögletes testek kiemelése érzékszervi tapasztalatok alapján</li> </ul>	<p style="text-align: center;"><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Technika és tervezés:</i> testek építése.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Sokszöglapokkal határolt testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése</li> <li>– Egyszerű, sokszöglapokkal határolt test lapjainak megszámlálása</li> <li>– Téglatest lapjainak megszámlálása</li> <li>– Válogatások előállított vagy megadott síkidomok között szabadon</li> <li>– Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, „lyukasság”, „szögek beugrása”, „tükrösség”</li> <li>– Sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése</li> <li>– Sokszögek előállítása során az oldal és csúcs szavak megismerése, használata</li> <li>– Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása</li> <li>– Sokszögek elnevezése oldalak és csúcsok száma szerint</li> <li>– Háromszögek, négyszögek, körlapok felismerése, kiválogatása, megnevezése</li> <li>– Téglalap oldalainak és csúcsainak megszámlálása</li> <li>– Téglalap átlóinak és tükör tengelyeinek megfigyelése</li> <li>– Sokszögek közül a nem négyzet téglalapok és négyzetek kiválogatása</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	test - <i>teleso</i> , síkbeli alakzat; sík, görbe felület; egyenes, görbe vonal; oldal - <i>strana</i> , csúcs - <i>vrchol</i> , lap, sokszög, körlap - <i>kruh</i> , háromszög - <i>trojuholnik</i> , négyszög - <i>štvoruholnik</i> , téglalap - <i>obdl'žnik</i> , négyzet - <i>štvorec</i> ,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Olyan tárgycsoportban végzett válogatás, ami lehetőséget ad több szempont szerinti válogatásra (például: anyaguk szerint, színük szerint, alakjuk szerint); a figyelem ráirányítása a tárgyak alakja szerinti válogatásokra</li> <li>– Különböző hétköznapi tárgyak körülrajzolása, például plüssmackó, gumilabda, olló, dobókocka, kulcs; a körülrajzolások tapasztalatainak megbeszélése</li> <li>– Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható tárgyakkal, testekkel; letakart tárgyakkal, testekkel „vakon” tapogatva; hétköznapi tárgyokról készült fotókkal</li> <li>– Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható síkidomokkal</li> <li>– Két téglatest összeragasztása „L” alakba, az „L” alakú test lapok szerinti borítása színes papírral, a keletkező lapok számlálása</li> <li>– Síkidomok, testek alkotása például szívószálakból és madzagból, hurkapálcából és gyurmából</li> </ul>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Háromszögek készítése különféle hosszúságú szívószáldarabokból, például: 3 cm, 6 cm, 5 cm; 3 cm, 6 cm, 9 cm (!); 3 cm, 6 cm, 10 cm</li> <li>– Négyszögek készítése szívószálból, annak megfigyelése, hogy az oldalak hosszúsága nem határozza meg az alakot</li> <li>– Négyszögek készítése szívószálból úgy, hogy két-két szívószál hossza egyenlő (színe azonos); a felfűzés sorrendjének változtatásával többek között a szomszédos és szemközti oldalak fogalmának megértése</li> <li>– Szöges táblán alakzatok kifeszítése gumikarikával megadott minta alapján vagy megadott feltétel szerint</li> <li>– Különféle ponthálókön, rácsokon alakzatok másolása megadott minta alapján vagy rajzolás megadott feltétel szerint</li> </ul>
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>Transzformációk</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;</li> <li>– szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;</li> <li>– megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;</li> <li>– ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;</li> <li>– követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;</li> <li>– térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban</li> <li>– Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével</li> <li>– Tárgyak, építmények, képek tükörképének kirakása, előállítása különböző tevékenységek során; a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével</li> </ul>		<p><i>Technika és tervezés:</i> vonalzó használata</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Geometriai alakzatok rajzolása.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Síkbeli alakzatok tükörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással</li> <li>– Alakzatok eltolt képének előállítását térben és síkban mozgással, mozgatással, másolópapír segítségével</li> <li>– Sor- és síkminták készítése eltolással és tükrözéssel</li> </ul>	<p>A vizuális nyelv alapvető eszközeinek (pont, vonal, forma) használata és megkülönböztetése.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>tükörkép, tükörtengely, eltolt kép, mozgatás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Tükörjáték” során a pár egyik tagja az eredeti, a másik pedig a tükörkép</li> <li>– Építések, mozgatások úgy, hogy a két kéz egyszerre ugyanazt csinálja egymás tükörképeként</li> <li>– Szimmetria tengelye szerint két különböző színnel színezett szív vizsgálata tükörrel; megadott ábrák vizsgálata, „Előállítható-e az adott szív és tükör segítségével az ábra? Ha igen, akkor hogyan?”</li> <li>– Papírlap egyik oldalára festékpaca nyomása, a papír másik felének ráhajtása, a papír szétnyitása, a készült minta kiegészítése</li> <li>– Összehajtott papírból alakzat kivágása</li> <li>– Összehajtott papírra rajzolt alakzat határvonalainak átbökése gombostűvel</li> <li>– Néhány kirakott logikai lap (színes rúd) tükörképének megépítése függőleges tengelyre nézve, vízszintes tengelyre nézve (ahogy a tóban látszik)</li> </ul>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Tájékozódás térben és síkon</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám:</b> <b>4 óra</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;</li> <li>– tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat;</li> <li>– térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.</li> </ul>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Irányokat, távolságokat jelölő szavak jelentésének megismerése térben és síkban tevékenységekkel és játékos szituációkkal</li> <li>– Tájékozódást segítő játékok, tevékenységek nagymozgásokkal</li> <li>– Útvonalak bejárása utánzással; az útvonal tudatosítása</li> <li>– Bejárt útvonal újrajárása emlékezetből</li> <li>– Téri tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával</li> </ul>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Független és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése</li> <li>– Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel</li> <li>– Irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva</li> <li>– Hely meghatározása sakktáblán</li> <li>– Tájékozódás négyzethálón</li> </ul>	<p><i>Testnevelés</i> : térbeli tudatosság, elhelyezkedés a térben, mozgásirány, útvonal, kiterjedés.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>jobb - <i>vpravo</i> , bal - <i>vl'avo</i>, le - <i>dole</i>, fel - <i>hore</i>, előtte - , <i>vpredu</i>, mögötte -<i>vzadu</i>, mellette - <i>vedl'a</i> , kint - <i>vonku</i>, bent - <i>vnútri</i> , előre - <i>dopredu</i>, hátra - <i>dozadu</i>, távolabb - <i>d'alšie</i>, közelebb - <i>blížšie</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Hideg-meleg” játék kincskeresésre</li> <li>– Irányokat jelölő szavak értelmezése térben és síkon, például tolltartó helyezése a szék mellé balra, jobbra, fölé, alá úgy, hogy a székhez nem nyúlunk; majd ceruza helyezése a füzet mellé balra, jobbra, fölé (!), alá (!) úgy, hogy a füzethez nem nyúlunk</li> <li>– Tájékozódás a babaházban: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás labirintusban és négyzethálós mintákon: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás vonalrendszerbe rajzolt házban és a ház „utcájában”: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le</li> <li>– „Telefonos” játék logikai lapokkal, mozaiklapokkal, színes rudakkal</li> </ul>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Különbségkereső” játék párban: két tanuló hátára ragasztott egy-egy kép közötti különbségek megtalálása</li> <li>– Ismert útvonal leírása szóban, például: „Hogyan jutsz az iskolából a játszótérre?”</li> <li>– Bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra</li> <li>– Szituációs játékban színházjegyek, mozijegyek alapján ülőhelyek megtalálása</li> <li>– „Vándorvezér” játék sakktáblán, például „f4-ről 2 mezőt felfele lépve hova jutunk?”</li> <li>– „Vonalvezető” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra...</li> <li>– Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak</li> </ul>

Témakör	Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	Javasolt óraszám: 9 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;</li> <li>– megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;</li> <li>– érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;</li> <li>– megfogalmazza a felismert összefüggéseket;</li> <li>– összefüggéseket keres sorozatok elemei között;</li> <li>– megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;</li> <li>– tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;</li> <li>– elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;</li> <li>– ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;</li> <li>– tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;</li> <li>– felismer kapcsolatot elempárok, elemhármások tagjai között;</li> <li>– szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármásokat;</li> <li>– a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	



<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése</li> <li>– Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése</li> <li>– Számpárok, számhármassok közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése</li> <li>– A problémákban szereplő adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek</li> <li>– Megfigyelt kapcsolatok megfordítása, például Anna alacsonyabb, mint Berci, Berci magasabb, mint Anna</li> </ul>	<p><i>Ének-zene:</i> periodikusság zenei motívumokban.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> fejtörők.</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése</li> <li>– Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése</li> <li>– Számpárok, számhármasok közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése</li> <li>– A problémákban szereplő adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek</li> <li>– Megfigyelt kapcsolatok megfordítása, például Anna alacsonyabb, mint Berci, Berci magasabb, mint Anna</li> <li>– Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal</li> <li>– Sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal</li> <li>– Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között</li> <li>– Sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint</li> <li>– Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott egyszerű periodikus sorozatok folytatása</li> <li>– A mindennapi életünkből jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok</li> <li>– Elkezdett sorozatok, táblázatok egyszerű szabályának felismerése</li> <li>– Megkezdett egyszerű szabályú sorozat folytatása mindkét irányban</li> <li>– Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)</li> <li>– Gépjátékok szabályának felismerése</li> <li>– Gépjátékokban több eset kipróbálása után elempárok, elemhármasok hiányzó elemének megtalálása</li> <li>– Megfigyelt szabály alapján további elempárok, elemhármasok alkotása</li> <li>– Sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása saját szavakkal</li> <li>– Felismert kapcsolatok, összefüggések, szabályszerűségek szóbeli kifejezése</li> <li>– Sorozatok, szabályjátékok alkotása</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	szabály- <i>pravidlo</i> , sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő, kapcsolat, számpár, számhármas
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kakukktojás-kereső játékok</li> <li>– „Mi változott?” játék</li> <li>– Ismétlődő mozgásos cselekvések, például tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás, tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás...</li> <li>– Ismétlődő ritmusjelek letapsolása</li> </ul>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Alakzatokkal kirakott periodikus sorozat lejátszása, például 2 háromszög, 1 kör ismétlődik; a háromszögre tapsolunk, a körre dobbantunk</li> <li>– Sorozatok kirakása szöges táblán kifeszített alakzatokkal</li> <li>– „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt</li> <li>– Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például: szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős</li> <li>– Több gyerek közötti kapcsolati háló megjelenítése rámutatással; a mutatók lejegyzése nyilakkal; például mindenki mutasson az idősebbre</li> <li>– „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel</li> </ul>
-------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Adatok megfigyelése</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– adatokat gyűjt a környezetében;</li> <li>– adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;</li> <li>– gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;</li> <li>– adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;</li> <li>– jellemzi az összességeket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése</li> <li>– Tevékenységek során kapott adatok lejegyzése</li> <li>– Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése kirakással, rajzzal</li> <li>– Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása közösen</li> <li>– Egyenlő adatok keresése, legkisebb, legnagyobb kiválasztása</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	adat - <i>údaj</i> , diagram - <i>diagram</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Tornasor” játék: a tanulók oszlopokba rendeződnek valamilyen szempont szerint, például ki melyik hónapban, évszakban született; mekkora a lábmérete, kisujj mérete; hány betűből áll a neve</li> <li>– Versenyek eredményének feljegyzése, például „Ki tud több gyufaszálat egyesével felvenni a földről egy perc alatt?”; a versenyzők eredményének rögzítése négyzethálós papíron</li> </ul>	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Tornasor” játék: a tanulók oszlopokba rendeződnek valamilyen szempont szerint, például ki melyik hónapban, évszakban született; mekkora a lábmérete, kisujj mérete; hány betűből áll a neve</li> <li>– Versenyek eredményének feljegyzése, például „Ki tud több gyufaszálat egyesével felvenni a földről egy perc alatt?”; a versenyzők eredményének rögzítése négyzethálós papíron</li> <li>– Saját testmérések mérése, a kapott adatok elemzése, például fejkörfogat lemérése fejdísz készítéséhez papírcsíkkal, majd a papírcsíkok felragasztása függőlegesen egymás mellé; helyből távolugrás lemérése spárgával, spárgák felragasztása</li> <li>– Sajtós dobozokból oszlopdiagram építése, például „Kedvenc reggeli italod”</li> </ul>
-------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Valószínűségi gondolkodás</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;</li> <li>– tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;</li> <li>– megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;</li> <li>– tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;</li> <li>– tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;</li> <li>– a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tipppek megfogalmazása</li> <li>– Valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése</li> <li>– Játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről</li> <li>– „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során</li> </ul>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Véletlen események bekövetkezéseinek összeszámlálása, ábrázolása különféle módokon, például: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel</li> <li>– A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	véletlen - <i>náhodné</i> ; „biztos” - <i>isté</i> , „lehetséges - <i>možné</i> , de nem biztos”, „lehetetlen” – <i>nemožné</i> , esemény; tipp - <i>típ</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Kukás” játékok</li> <li>– „Macska-egér harc” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a bábuk, az egér indul, 1-2-3-4-es dobásokra haladhat a dobott értéknek megfelelően, a macska pedig 5-6-os dobásra; utoléri-e a macska az egeret, mielőtt az egér a 20-as mezőn lévő egérlyukba ér?</li> <li>– „Teknős és nyúl” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a „versenyzők”; teknős 1-2-3-4-es dobásra mozdul, nyúl 5-6-ra; az nyer, aki hamarabb ér célba</li> <li>– Tippelős feladat: a tanulók házi kedvencei nevének felírása cetlikre; fajonkénti csoportosításuk (kutya, macska, akvárium stb.); a csoportosítás alapján oszlopdiagram készítése; a cetlik kalapba gyűjtése, majd húzás a kalapból; húzás előtt az oszlopdiagram jellemzőinek figyelembevételével tippelés, hogy milyen állat nevét húzzuk majd ki a kalapból</li> <li>– Valószínűségi kísérletek, például: 3 piros, 3 kék golyó közül 3 golyó húzása, majd 1 piros és 5 kék golyó közül 3 golyó húzása; „Melyik esetben könnyebb 3 egyformát húzni?”, „Tippelj!”, „Végezz 20-20 kísérletet!”</li> <li>– Kockákra számokat írunk a szabályostól eltérő módon, például 1; 2; 2; 3; 3; 4; játék ezekkel a kockákkal (Sárkányok erdeje játék)</li> </ul>

## 2. osztály

### A témakörök áttekintő táblázata:

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	4
Rendszerezés, rendszerképzés	4
Állítások	4
Problémamegoldás	4
Szöveges feladatok megoldása	5
Szám és valóság kapcsolata	10
Számlálás, becslés	6
Számok rendezése	6
Számok tulajdonságai	9
Számok helyi értékes alakja	5
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10
Alapműveletek értelmezése	10
Alapműveletek tulajdonságai	8
Szóbeli számolási eljárások	10
Fejben számolás	9
Alkotás térben és síkon	4
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
Transzformációk	3
Tájékozódás térben és síkon	4
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	3
<b>Összes óraszám:</b>	<b>136+8 /project/</b>

Témakör	Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	Javasolt óraszám: 4 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;</li> <li>– játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;</li> <li>– tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;</li> <li>– válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;</li> <li>– felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;</li> <li>– folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;</li> <li>– személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;</li> <li>– azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;</li> <li>– megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;</li> <li>– barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;</li> <li>– halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;</li> <li>– adott, címkéssel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;</li> <li>– talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;</li> <li>– megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;</li> <li>– két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;</li> <li>– két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;</li> <li>– megfogalmazza a halmazra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</li> <li>– megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Tárgyak, dolgok felismerése különféle érzékszervekkel, más érzékszervek kizárásával, például csak hallással, csak tapintással</li> <li>– Tárgyak, dolgok tulajdonságainak felismerése különféle érzékszervekkel, mások kizárásával</li> <li>– Két vagy több dolog különbözőségének és azonosságának felismerése egy vagy több szempont alapján</li> <li>– Közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken</li> <li>– A tulajdonságok változásának felismerése</li> <li>– Rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel</li> <li>– Adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint</li> <li>– Elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása</li> <li>– Megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására</li> <li>– Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például <i>nem piros</i></li> <li>– Konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel</li> <li>– Elemek elhelyezése halmazábrában</li> </ul> <p>Tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása</p>	<p>Technika és tervezés: Tárgyak csoportosítása különböző tulajdonságok alapján.</p>
<b>Fogalmak</b>	tulajdonság - <i>vlastnost'</i> , azonos - <i>totožný</i> , különböző.- <i>rozdielny</i> , logikai „nem” – <i>logické nie</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mi változott?” játék tanulókon, tárgyakon, „Nézd csak! Mi változott?” kártyakészleten történő változtatások megfigyelése</li> <li>– „Varázsszákból” kívánt tulajdonságú plüssállat, forma, logikai lap, tapintható számjegy, betű kiválasztása</li> <li>– Activity-típusú játék különféle témakörökben mutogatással, rajzolással, körülírással</li> <li>– „Repül a..., repül a ...” játék közös tulajdonság megfigyeléséhez</li> <li>– Játék tanító által készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal</li> <li>– Játék tanító által készített logikai kártyacsomaggal</li> <li>– „Kapuőr” útválasztó játék például: mozgással, logikai készletek elemeivel, számokkal, formákkal</li> </ul>



<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Logikai lapokból „kígyó” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal</li> <li>– Táblás stratégiai játék, logikai lapokkal</li> <li>– Tanulók, tárgyak válogatása hulahoppkarikán belülrre és kívülrre</li> <li>– Átlátszó dobozokba logikai készlet elemeinek válogatása; részalmazra vezető válogatás esetén a dobozok egymásba helyezése tanulói ötlet alapján</li> </ul>
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>Rendszerezés, rendszerképzés</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;</li> <li>– két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;</li> <li>– felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;</li> <li>– megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</li> <li>– keresi az okát annak, ha a halmazára valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;</li> <li>– adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;</li> <li>– sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;</li> <li>– két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;</li> <li>– megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;</li> <li>– megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;</li> <li>– megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása</li> <li>– Barkochbázis konkrét dolgok kirakásával</li> <li>– Barkochbázis során felesleges kérdések kerülése, felismerése</li> <li>– Adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával</li> </ul>		<p><i>Testnevelés:</i> párok, csoportok alakítása.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Különféle logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után</li> <li>– Feltételeknek megfelelő alkotások felsorolása egyszerű esetekben: két feltétel esetén, kis elemszámú problémánál</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: szavak csoportosítása szótagszám szerint.</i></p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Nincs új fogalom.</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Elvitte a szarka” játék: hiányzó elem megtalálása rendszerezés segítségével</li> <li>– Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is</li> <li>– „Királyos” játék logikai lapokkal párban: egy kiválasztott elem jelképezi a királyt; az egyik játékos olyan lapot választ, ami a királytól két tulajdonságban tér el, a másik játékosnak olyan lapot kell választania, ami a királytól és a társa által választott laptól is két-két tulajdonságban tér el; a következő körben szerepcseré; veszít, aki nem tud rakni</li> <li>– Két szempont szerint elemek táblázatba rendezése, hiányzó elem megtalálása</li> <li>– Öltöztethető papírbaba különböző öltözékeinek kirakása</li> <li>– Többgombócos fagyaltok összeállítása színes korongokkal</li> <li>– Különböző „vonatok” kirakása megadott színes rudakból</li> <li>– Adott feltételeknek megfelelő építmények, szőnyegezések színes rúddal</li> <li>– Piros-fehér-zöld csíkokból 3 sávós zászlók összeállítása</li> <li>– Táncospárok, kézfogások szituációs játékokkal</li> </ul>

Témakör	Állítások	Javasolt óraszám: 4 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;</li> <li>– megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;</li> <li>– megfogalmazza a halmazra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a</li> </ul>	

	<p>logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;</li> <li>– hiányos állításokat igazgá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;</li> <li>– egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;</li> <li>– ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;</li> </ul> <p>példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.</p>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;</li> <li>– megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;</li> <li>– megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</li> <li>– tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;</li> <li>– hiányos állításokat igazgá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;</li> <li>– egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;</li> <li>– ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;</li> </ul> <p>példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.</p>	<p><i>Digitális kultúra:</i> igaz-hamis állítások adott halmaz elemeiről.</p>
<b>Fogalmak</b>	igaz - <i>kladné</i> –hamis - <i>zúporné</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy alkotást (tárgyakból, színes rudakból, alakzatokból, számokból) úgy, hogy más ne láthassa; ezután az alkotásról mond mondatokat, ami alapján a többieknek is ugyanazt kell létrehozniuk; lehet kérdezni, ha nem elegendő a megadott információ; ha mindenki kész, ellenőrzik az alkotásokat</li> <li>– „Rontó” játék: logikai lapokból, számokból, formákból alkotott kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása az új halmazra, és így tovább</li> </ul>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Jancsi bohóc azt mondja, hogy...” játék: állítások értékelése tárcsával, például zöld (mosolygós fej), ha igaz, piros (szomorú fej), ha hamis</li> <li>– „Mi kerülhet a dobozba?” játék: egy hiányos állítás változója egy doboz, amibe tárgyakat helyezve egészítjük ki a mondatot, majd döntünk az állítás igazságáról</li> <li>– „Foltozós” feladat: lyukas papírcsíkon hiányos állítás, például „A hmm-hmm-nek négy lába van”; ha úgy helyezzük a papírcsíkot, hogy a lyukon keresztül egy kutya képe látszik, akkor igaz az állítás, ha egy rigó képe látszik, akkor hamis</li> </ul>
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>Problémamegoldás</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;</li> <li>– kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;</li> <li>– megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;</li> <li>– az értelmezett problémát megoldja;</li> <li>– a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;</li> <li>– megoldását értelmezi, ellenőrzi;</li> <li>– kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;</li> <li>– tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;</li> <li>– egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldás keresése</li> <li>– Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel</li> <li>– Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása</li> <li>– Egy- és kétlépéses cselekvéssor, művelet sor elvégzése visszafelé is</li> </ul>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> hallott, látott, elképzelt történetek vizuális megjelenítése.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban</li> <li>– Részvétel egy- és többszemélyes logikai játékokban</li> <li>–</li> <li>– Egy- és kétlépes cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is</li> <li>– Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban</li> <li>– Részvétel egy- és többszemélyes logikai játékokban</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy alkotást (tárgyakból, színes rudakból, alakzatokból, számokból) úgy, hogy más ne láthassa; ezután az alkotásról mond mondatokat, ami alapján a többieknek is ugyanazt kell létrehozniuk; lehet kérdezni, ha nem elegendő a megadott információ; ha mindenki kész, ellenőrzik az alkotásokat</li> <li>– „Rontó” játék: logikai lapokból, számokból, formákból alkotott kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása az új halmazra, és így tovább</li> <li>– „Jancsi bohóc azt mondja, hogy...” játék: állítások értékelése tárcsával, például zöld (mosolygós fej), ha igaz, piros (szomorú fej), ha hamis</li> <li>– „Mi kerülhet a dobozba?” játék: egy hiányos állítás változója egy doboz, amibe tárgyakat helyezve egészítjük ki a mondatot, majd döntünk az állítás igazságáról</li> <li>– „Foltozós” feladat: lyukas papírcsíkban hiányos állítás, például „A hmm-hmm-nek négy lába van”; ha úgy helyezzük a papírcsíkot, hogy a lyukon keresztül egy kutya képe látszik, akkor igaz az állítás, ha egy rigó képe látszik, akkor hamis</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Szöveges feladatok megoldása</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– értelmezi, elképzezi, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;</li> <li>– szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;</li> <li>– tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;</li> </ul>	

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;</li> <li>– megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;</li> <li>– az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;</li> <li>– a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;</li> <li>– a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;</li> <li>– választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;</li> <li>– önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;</li> <li>– nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Elmondott történés, helyzet értelmezése közösen eljátszással; megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal</li> <li>– Elmondott szöveges feladatok értelmezése közösen eljátszással, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel</li> <li>– Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel</li> <li>– Szöveges feladatok megoldása a megjelenítésekről történő leolvasással</li> <li>– Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel</li> <li>– Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel</li> <li>– Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, nyíldiagram, halmazábra, sorozat tanítói segítséggel</li> <li>– Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül</li> <li>– Megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban</li> <li>– Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása</li> <li>– Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel</li> <li>– Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> hallott, látott, elképzelt történetek vizuális megjelenítése.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>szöveges feladat, adat - <i>údaj</i>, ismeretlen adat, információ - <i>informácia</i>, ellenőrzés -<i>kontrola</i>, szöveges válasz - <i>odpoved'</i></p>

<b>Fogalmak</b>	szöveges feladat, adat - <i>údaj</i> , ismeretlen adat, információ - <i>informácia</i> , ellenőrzés - <i>kontrola</i> , szöveges válasz - <i>odpoved'</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábráról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is</li> <li>– Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például: „Ki az idősebb?”, „Kinek van kettővel több ceruzája?”, „Hány gombóc fagyit tudunk megenni összesen?”</li> <li>– Adott szituációt leíró minél több mondat gyűjtése csoportban, például „A bal kezemben 2-vel több ceruza van, mint a jobb kezemben”, „A jobb kezemben 2-vel kevesebb ceruza van, mint a bal kezemben”, „Ha a jobb kezembe még 2 ceruzát veszek, akkor ugyanannyi lesz, mint a bal kezemben”, „Ha a bal kezemből leteszek 2 ceruzát, akkor ugyanannyi lesz, mint a jobb kezemben”</li> <li>– Szöveges feladatról készült ábrák, rajzok összehasonlítása, értékelése; praktikus, de az értelmezést segítő ábrák gyűjtése</li> <li>– „Feladatküldés”: csoportonként adott modellhez szöveges feladat alkotása, a feladat továbbadása másik csoportnak, akik visszaküldik a megoldást; a feladatírók ellenőrzik</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Szám és valóság kapcsolata</b>	<b>Javasolt óraszám: 10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint;</li> <li>– ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;</li> <li>– helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 10 000-es számkörben;</li> <li>– helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;</li> <li>– érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 10 000-es számkörben;</li> <li>– használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;</li> <li>– helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;</li> <li>– megfelelő szókinccset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi</li> <li>– A mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi tapasztalatok során történő tudatosítása</li> <li>– Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 100-as számkörben</li> <li>– Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a &lt;, &gt;, = jelekkel</li> <li>– Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 100-as számkörben</li> <li>– A mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értése és használata szóban és írásban</li> <li>– Számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján</li> </ul>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmus, taps.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> lépések, mozgások számlálása.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban</li> <li>– Számképek felismerése többfelé bontott alakban is 20-ig</li> <li>– Számok többfelé bontása 20-ig</li> <li>– Tapasztalatszerzés a 100-as számkör számainak mérőszámként való megjelenéséről (például: 28, 28 dl, 28 l, 28 kg; 64 tízes számszomszédjai, 64 cm, 60 cm-nél nagyobb és 70 cm-nél kisebb mennyiség; tízes csoportosítás érzékeltetése kirakással: 64 cm az 6 narancssárga rúd és 4 fehér kis kocka hosszúságú)</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	kisebb – <i>menší</i> , nagyobb - <i>váčší</i> , ugyanakkora - <i>rovnako vel'ký</i> , több - <i>viac</i> , kevesebb - <i>menej</i> , ugyanannyi - <i>práve toľ'ko</i> , párosítás, bontás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például „Ki a magasabb?”, „Melyik ceruza hosszabb?”, „Melyik színes rúd rövidebb a kisujjadnál?”</li> <li>– Érzékszervi tapasztalatok gyűjtése mennyiségekről, darabszámokról, például „Bal kezedbe fogd a sötétkék rudat, csukott szemmel keres nála hosszabbat, rövidebbet, ugyanolyan hosszút!”, „Csukott szemmel dönts el, melyik fonal hosszabb, melyik vastagabb!”, „Melyik</li> <li>– „PénzcSORgető”: a gyerekek csukott szemmel hallgatják, ahogy egy tálba pénzürméket ejtünk; „Mennyi a tálban lévő pénzürmék összege?”, „Milyen értékű pénzeket csörgettünk, ha összesen 15 Ft van a tálban?”</li> <li>– „Helyi értékes pénzcSORgető”: különböző hangot adó tálakba ejtjük az érméket; az egyeseket az egyik tálba, a tízeseket a másikba, tetszőleges sorrendben</li> </ul>



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mennyiség megmaradásának vizsgálata, például különböző alakú üvegekbe öntögetéssel</li> <li>– Darabszám megmaradásának vizsgálata, például ugyanannyi korong sűrűn egymás mellett és széthúzva; ugyanannyi korong rendezetlen és rendezett alakzatban</li> <li>– Mennyiségekkel, darabszámokkal kapcsolatos megfigyelések párosítással, összeméréssel a környezetünkben, például „Miből van több? Székből vagy gyerekből? Széklábból vagy asztallábból?”, „Jut-e mindenkinek lufi, pohár, szívószál, csákó?”, „Melyik sál hosszabb?”</li> <li>– Párkereső (2-es, 3-as, 4-es pár) valahányasával előre becsomagolt apró tárgyakkal, az „ugyanannyik” elnevezése</li> <li>– „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék</li> <li>– Játék „pöttyöskártyával”, például memóriajáték többféle szabállyal (párt alkot az azonos számosságú, kettő különbségű, együtt 10-et adó)</li> </ul>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Játék dominókkal, például csapni kell arra, amelyiken összesen 7 pötty van</li> <li>– Gyorsolvasások tárgyképekkel, „pöttyöskártyákról”</li> <li>– Lufik számának bontása két csapat között a lufik ütögetésével: két csapat a saját térfeléről lufikat ütöget a másik csapat térfelére; tapsra leállnak, megszámlálják, melyik térfélen hány lufi van</li> <li>– „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból: a felső nyílásán bedobott apró tárgyakkal (például babszemekkel) megjelenített számot a belsejében lévő elválasztók segítségével felbontja kisebb számokra</li> <li>– „Korongforgatás”: belső kép kialakítása a számok kétfelé bontásáról, például 6 kék korong és 0 piros, jobb szélső korong megfordítása, 5 kék korong és 1 piros, és így tovább</li> <li>– Szőnyegezések színes rudakkal</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Számlálás, becslés</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megszámlál és leszámál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 10 000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel;</li> <li>– ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Meg- és leszámolások egyesével</li> <li>– Számolás során az utolsó számnév hozzákapcsolása az összességhez</li> <li>– Meg- és leszámolások valahányasával, például kettesével, tízesével, ötösével, négyesével, hármassal oda-vissza 100-as számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül</li> <li>– Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 100-as számkörben</li> <li>– Becslés szerepének, korlátainak megismerése</li> <li>– Becslés során a korábbi tapasztalatok és a becslendő mennyiség tulajdonságainak figyelembevétele</li> <li>– Becslés ellenőrzése párosítással, összeméréssel</li> <li>– Becslések értékelése</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mesékben előforduló számok.</p>
<b>Fogalmak</b>	számolás - <i>počítanie</i> , becslés - <i>odhad</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hétköznapi helyzetekben történő becslések, mérés számolással, például „Hány lépés a tanteremtől az ebédlő?”, „Hány evőkanál egy tányér leves?”, „Hány harapással lehet megenni egy almát?”</li> <li>– „Számfuttatás” játék oda-vissza, tetszőleges számról indítva, tetszőleges „lépéssel”, például 60-tól 6-osával visszafelé</li> <li>– Oda-vissza számolás közben periodikus mozdulatok, például taps elöl, taps fent, taps hátul, ugrás, dobbantás</li> <li>– „Lépj hozzám!” játékos feladat: a játékvezető a kör közepén áll, és egyesével kéri a játékosokat, hogy lépjenek hozzá egyforma lépésekkel, és fogjanak vele kezét, például „Anna, lépj hozzám 5 egyforma lépéssel!”, „Zolt, lépj hozzám 24 egyforma lépéssel!”</li> </ul>	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– 12-es, 13-as... 16-os... 20-as gyűjtések; 30-nál nagyobb, de 100-nál kisebb darabszámú dolgok gyűjtése; 100-as gyűjtés apró tárgyakkól leszámllással és előrecsomagolt dolgok megszámlálásával</li> <li>– Tevékenységek madzagra fűzött színes gyöngyökkel, például „Húzz külön adott számú gyöngyöt minél gyorsabban!”, „Készíts négy egyforma csoportot!”; a felfűzés lehet összevissza vagy kettesével, ötösével, ... csoportosítva, 10-es, 20-as, 100-as számkörben tetszőlegesen megválasztott számú gyönggyel</li> <li>– Gyufaskatulyákban apró dolgok (például csavarok) számának becslése rázogatással</li> </ul>
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>Számok rendezése</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;</li> <li>– megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;</li> <li>– megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 10 000-es számkörben;</li> <li>– megnevezi a 10 000-es számkör számainak egyes, tízes, százaz, ezres szomszédjait, tízesekre, százazokra, ezresekre kerekített értékét.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb</li> <li>– Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <math>&lt;</math>, <math>&gt;</math>, <math>=</math> jelekkel</li> <li>– Sorszámok ismerete, alkalmazása</li> <li>– Számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 100-as számkörben</li> <li>– Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével</li> <li>– Leolvasások a számegyenesről</li> <li>– Számok, műveletes alakban megadott számok (például: <math>2+3</math>; <math>10-3</math>; <math>20:2</math>, <math>5\cdot 2</math>) helyének megkeresése a számegyenesen 100-as számkörben</li> <li>– Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése</li> <li>– Számok helyének azonosítása számtáblázatokban</li> <li>– Számok helyének azonosítása <math>10\times 10</math>-es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig)</li> <li>– Számok változásának követése <math>10\times 10</math>-es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig)</li> </ul> <p>Számok egyes, tízes szomszédainak ismerete, megnevezése 100-as számkörben</p>	<p><i>Testnevelés:</i> tanulók elhelyezkedése egymáshoz viszonyítva.</p>
---	--

<b>Fogalmak</b>	sorszám, számegyenes, számtábla, nagyobb - <i>väčši</i> , kisebb - <i>menši</i> , növekedés - <i>rast</i> , csökkenés - <i>pokles</i> , egyes számszomszéd, tízes számszomszéd
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ugróiskolába tetszőleges számok írása, a számokon növekvő, majd csökkenő sorban végigugrálás</li> <li>– Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket növekvő vagy csökkenő sorrendben</li> <li>– Számvonal alkotása, például különféle színű gyufaskatulyákból, gyöngyökből</li> <li>– Korongszámegyenes készítése (pirosak és kékek 5-ös vagy 10-es váltakozásban)</li> <li>– Lépkedések különféle, változatosan alkotott számvonalakon</li> <li>– Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor</li> <li>– Sorszámok húzása várakozáshoz, például ki hányadik sorát olvassa egy versnek</li> <li>– Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például 1–20-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét</li> <li>– Gyufaskatulyákon számok 0–10-ig, mindben annyi csavar, amelyik szám rá van írva; a számokat lefordítjuk, a skatulyák tömege, rázogatása segítségével rendezzük növekvő, csökkenő sorrendbe a számokat</li> <li>– „Vigyázz6!” játék</li> <li>– Lépkedések 10×10-es táblán, nevezetes irányok megfigyelése</li> <li>– Üres 10×10-es táblán néhány megadott szám segítségével bizonyos helyek azonosítása</li> <li>– Számbarkochba „valaminél nagyobb”, „valaminél kisebb” kérdések segítségével</li> </ul>

Témakör	Számok tulajdonságai	Javasolt óraszám: 9 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;</li> <li>– számot jellemez más számokhoz való viszonyával;</li> <li>– ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.</li> </ul> <b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen írja az arab számjeleket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: <math>7+8</math>, <math>21-6</math>, <math>3\cdot 5</math></li> <li>– Pároság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással</li> <li>– Hármásával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések során</li> <li>– Háromszögszámok, négyzetszámok megfigyelése különféle eszközökkel végzett alkotások során</li> <li>– Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse</li> <li>– Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya</li> <li>– Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban</li> <li>– Számjelek olvasása, írása</li> </ul>		<i>Technika és tervezés:</i> számjegyek formázása gyurmából, emlékezés tapintás alapján a számjegyek formájára.  <i>Vizuális kultúra:</i> tájékozódás a síkon ábrázolt térben.
<b>Fogalmak</b>	számjegy - <i>číslica</i> ; egyjegyű, kétjegyű számok; páros.- <i>párne</i> , páratlan - <i>nepárne</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból</li> <li>– Gyorsolvasási gyakorlatok meglévő kártyákról vagy a gyerekek saját készítésű számképeiről, pöttyökártyáiról</li> <li>– „Korongforgatás”</li> <li>– Szönyegezések színes rudakkal</li> <li>– Shut the box típusú játék két kockával</li> <li>– „Ország, város” játék: sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítása</li> </ul> <p>Számjelek megjelenítése nagymozgásokkal, például számjel alakúra formázott kötélén végiglépkedés, locsolókannával az iskolaudvaron, ujjal írás zsemlemorzsaiba</p>	

Témakör	Számok helyi értékes alakja	Javasolt óraszám: 5 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;</li> <li>– érti a számok ezresek, százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezresek, százasok, tízesek és egyesek összegére való bontását;</li> <li>– érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;</li> <li>– helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 10 000-ig.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Csoportosítások, beváltások valahányszor is különböző eszközökkel, például apró tárgyakkal, tojástartóval, színes rudakkal, pénzekkel, abakusszal</li> <li>– Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel</li> <li>– Leltárak készítése az elvégzett tevékenységek alapján nem tízes számrendszerekben (főleg 3-asával, 4-esével, 2-esével való csoportosítást követően)</li> <li>– Csoportosítások, beváltások tízesével különböző eszközökkel, például: apró tárgyak, tojástartó, építőkövek, pénzek, abakusz</li> <li>– Leltárak készítése 10-esével történő csoportosítások, beváltások után</li> <li>– Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban</li> <li>– Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 100-as számkörben</li> </ul>		<p>Digitális kultúra: helyiérték szerinti elrendezés, leltározás.</p>
<b>Fogalmak</b>	csoportosítás - <i>zoskupovanie</i> , beváltás, leltár, bontott alak, tízes, egyes	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában, az elkészült csomagolások alapján leltárkészítés</li> <li>– Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában hármasával, majd ugyanannyi csomagolása négyesével; a csomagolások alapján készült leltárak összehasonlítása</li> <li>– Csomagolások leltárak alapján</li> <li>– Csomagolások átlátszatlan és átlátszó csomagolással</li> <li>– Csoportosítások rajzolt képeken</li> <li>– Leltárak kiolvasása különböző csoportosítások (köztük tízesével is) után</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Játék logikai készlettel: csoportosítás, beváltás, gyűjtött vagyon összehasonlítása (6 háromszög ér 1 négyzetet, 2 négyzet 1 kört)</li> <li>– Számországok pénzeinek csoportosítása, beváltása, leltározása, adott összeg kifizetése legkevesebb számú „érmével”, például petákokkal (1, 3, 9, 27), fityingekkel (1, 2, 4, 8, 16)</li> <li>– Tevékenységek Dienes-készlettel</li> <li>– Ismerkedés a szorobánnal</li> </ul>
--	--

Témakör	Mérőeszköz használata, mérési módszerek	Javasolt óraszám: 10 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;</li> <li>– helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;</li> <li>– helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg;</li> <li>– ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;</li> <li>– ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 10 000-es számkörben;</li> <li>– alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;</li> <li>– összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésakor kapott mérőszámait;</li> <li>– megméri különböző sokszögek területét különböző egységekkel;</li> <li>– területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással;</li> <li>– alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;</li> </ul> <p>ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása</li> <li>– Változatos mennyiségek közvetlen összemérése</li> <li>– Változatos mennyiségek összemérése közvetítő segítségével</li> <li>– Mérési módszerek megismerése</li> <li>– Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyérnyi</li> <li>– Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak</li> </ul>		<p><i>Testnevelés ; ének- zene:</i> időtartam mérése egységes tempójú mozgással, hanggal, szabványegységekkel.</p>



<ul style="list-style-type: none"> <li>– Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása</li> <li>– Változatos mennyiségek közvetlen összemérése</li> <li>– Változatos mennyiségek összemérése közvetítő segítségével</li> <li>– Mérési módszerek megismerése</li> <li>– Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyéryn</li> <li>– Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak</li> <li>– Tapasztalatszerzés a mennyiségről mint az egység többszöröséről</li> <li>– Mérőszám fogalmának megértése</li> <li>– Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség, hányszor akkora, hanyadrésze</li> <li>– Különböző mennyiségek mérése ugyanazzal az egységgel; annak megfigyelése, tudatosítása, hogy a nagyobb mennyiséget több egység teszi ki, a kevesebb mennyiséget kevesebb egység teszi ki</li> <li>– Azonos mennyiségek mérése különböző egységekkel; annak megtapasztalása, megfigyelése, hogy kisebb egységből több teszi ki ugyanazt a mennyiséget, nagyobb egységből kevesebb teszi ki ugyanazt a mennyiséget</li> <li>– Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: cm, dm, m; dl, l; kg</li> <li>– Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról</li> <li>– Skálázott mérőeszközök készítése alkalmi egységekkel, használata tanítói segítséggel</li> <li>– Szabványos mérőeszközök használata</li> <li>– Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése</li> <li>– Az időmérés egységeinek megismerése: óra, perc, másodperc</li> <li>– Egész órák és percek leolvasása különféle analóg és digitális órákról</li> <li>– Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 100-as számkörben szituációs játékokban</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>összehasonlítás - <i>porovnávanie</i>, mérés - <i>meranie</i>, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, cm, dm, m, dl, l, kg, másodperc - <i>sekunda</i>, perc - <i>minuta</i>, óra - <i>hodina</i>, nap - <i>deň</i>, hét - <i>týždeň</i>, hónap - <i>mesiac</i>, év - <i>rok</i></p>

<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Különböző hangok összehasonlítása, például „Melyik hang hosszabb-rövidebb, magasabb-mélyebb, hangosabb-halkabb?”</li> <li>– Különböző tömegű tárgyak, gyümölcsök, gesztenyék tömegének összehasonlítása érzésre két kézzel, majd ellenőrzése vállfamérleggel</li> <li>– Vállfamérleg és színes rudak segítségével különböző tömegek összemérése, a kettő közti különbség meghatározása</li> <li>– Hosszúság mérése arasszal, lépéssel, tyúklépéssel</li> <li>– Hosszúság mérése egyforma pálcikákkal, egyforma színes rudakkal</li> <li>– Mérőszalag készítése tenyér és ujj léptékekkel; színes rudak által meghatározott léptékekkel</li> <li>– Skálázott mérőedény készítése pohárnyi víz és többszörösének kiméréséhez</li> <li>– Mennyiségek becslése, majd a becslés ellenőrzése méréssel különböző objektív egységek esetén, például szakasz rajzolása, amelyik olyan hosszú, mint 2 világoskék rúd</li> <li>– 1 perc becslése: mindenki becsukja a szemét, lehajtja a fejét, akkor nyitja ki a szemét, amikor úgy gondolja, hogy letelt az 1 perc</li> <li>– Tapasztalatgyűjtés arról, hogy mire elég 1 perc, például hány szót vagy hány számot lehet leírni 1 perc alatt; mennyit ver a szívünk nyugalmi helyzetben, hányat lehet ugrani, mennyit ver a szívünk mozgás után 1 perc alatt</li> </ul>	
<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Alapműveletek értelmezése</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám:</b> <b>10 óra</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen értelmezi a 10 000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;</li> <li>– hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;</li> <li>– értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;</li> <li>– helyesen használja a műveletek jeleit;</li> <li>– megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;</li> <li>– szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;</li> <li>– szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;</li> <li>– szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen használja a műveletek jeleit;</li> <li>– érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Összeadás és kivonás értelmezései darabszám és mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel</li> <li>– Összeadás, kivonás értelmezése mint hozzáadás és elvétel</li> <li>– Összeadás, kivonás értelmezése mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása</li> <li>– Összeadás, kivonás értelmezése mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több</li> <li>– Kivonás értelmezése mint különbség kifejezése</li> <li>– Szorzás értelmezése tevékenységekkel egyenlő tagok összeadásaként</li> <li>– Többszörösök közötti kapcsolatok megértése a szorzás értelmezése alapján (pl. adott szám 4-szerese a számmal nagyobb az adott szám 3-szorosánál, adott szám 2-szeresének és 3-szorosának az összege a szám 5-szöröse)</li> <li>– A szorzó- és bennfoglaló táblák felépítése összefüggéseik szerint: 2-5-10, 2-4-8, 3-6-9, 7</li> <li>– Osztás mint bennfoglaló osztás és mint egyenlő részekre osztás értelmezése tevékenységekkel (például: szituációs játékok, különböző eszközökkel való kirakások)</li> <li>– Maradékos bennfoglaló osztás értelmezése tevékenységek során</li> <li>– Szorzás és a kétféle osztás kapcsolatának értelmezése tevékenységek során előállított képek, majd megadott ábrák alapján</li> <li>– Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal</li> <li>– Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése</li> <li>– Műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése</li> <li>– Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	összeadás - <i>sčítanie</i> , kivonás - <i>odčítanie</i> , összeg - <i>delenie</i> , különbség, szorzás - <i>násobenie</i> , bennfoglalás, egyenlő részekre osztás, művelet, egyenlővé tevés, többszörös
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az összeadás, kivonás többféle értelmezésének lejátszása konkrét dolgokkal, például gyümölcsökkel, virágokkal, gesztenyékkel</li> <li>– Összeadás, kivonás kirakása univerzális modellekkel (például ujjakkal), korongokkal, színes rudakkal</li> <li>– Egyesítéses összeadás értelmezéséhez tárgyak mérése színes rudakkal, kupakokkal vállfamérlegen</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hozzátevésees összeadás lejátszása játéktáblán való lépegetéssel</li> <li>– Valós dolgok számának megállapítása szorzással, például azonos állatok lábainak száma</li> <li>– Szorzat kirakása színes rudakkal, szorzat leolvasása mérőszalag segítségével</li> <li>– Bennfoglaló osztás kirakása tárgyakkal, például ceruzák dobozolása vagy lufik osztogatása</li> <li>– Egyenlő részekre osztás lejátszása, például süteményekkel, cukorkákkal, korongokkal</li> <li>– „Feladatküldés”: műveletről rajz, szöveg készítése</li> <li>– Összeadás, kivonás abakuszon, szorobánon</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Alapműveletek tulajdonságai</b>	<b>Javasolt óraszám: 8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;</li> <li>– megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;</li> <li>– alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbítendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása; például: <math>9+62 = 62+9</math>; <math>25-17+5 = (25+5)-17</math>; <math>3 \cdot 9 = 3 \cdot 5 + 3 \cdot 4</math></li> <li>– A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél</li> <li>– Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 100-ig</li> <li>– Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése</li> <li>– Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szőnyegezések színes rudakkal</li> <li>– „Babos” játék összeadások és kivonások közti kapcsolatok megértéséhez, például a tanuló bal kezében 5 babszem van, jobb kezében 6; bal és jobb kéz egymás mellé téve „5+6 az ugyanannyi, mint 11”, a két kéz keresztbe téve „6+5 az 11”, a bal kéz hátra téve „11-5 az 6”, bal kéz visszahozása után a jobb kéz hátra téve „11-6 az 5”</li> <li>– „Hajtogató” segítségével a szorzótáblákon belüli és a szorzótáblák közti összefüggések felfedezése: <math>10 \times 10</math>-es négyzetrács hajtogatása a vonalak mentén, például <math>6 \times 8</math>-as téglalap hajtogatása után, félbehajtással <math>3 \times 8</math> vagy <math>6 \times 4</math>, majd újabb félbehajtással <math>3 \times 4</math>, <math>6 \times 2</math> vagy <math>3 \times 4</math></li> <li>– Lépegetések számegyenesen, például 16-tól 35 lépés, 35-től 16 lépés</li> <li>– Színes rudak egymás mellé fektetésével a tényezők felcserélhetőségének tapasztalása, például 7 lila rúd = 6 fekete rúd: egymás után vonalba („hosszúságuk” érzékeltetése) és egymás mellé szőnyegezve („területük” érzékeltetése)</li> <li>– Négyzetrácson kertek bekerítése</li> <li>– Műveletsor lejátszása egymás mellé állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor visszafelé való lejátszása</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Szóbeli számolási eljárások</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>10 óra</b>
----------------	------------------------------------	---

<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;</li> <li>– érti a 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal, 1000-rel történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor;</li> <li>– elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;</li> <li>– teljes négyjegyűek összegét, különbségét százásokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 100-as számkörben</li> </ul>	<p style="text-align: center;"><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 100-as számkörben</li> <li>– Bontások és pótlások alkalmazása</li> <li>– Számhoz számszomszédainak hozzáadása (<math>6+7=6+6+1=7+7-1</math>) és a nekik megfelelő kivonások elvégzése (<math>13-6, 13-7</math>)</li> <li>– Tízestlépéses összeadás, kivonás bontások és 10-re pótlások alkalmazásával</li> <li>– 10 és 20 közötti számok és egyjegyűek összeadása, kivonása a 10-nél kisebb számokra vonatkozó összeadással, kivonással való analógia alapján</li> <li>– 100-as számkörben való összeadás, kivonás a 20-as számkörben tanultakkal való analógia alapján (tízesekre, egyesekre bontás felhasználásával)</li> <li>– 9 (8, 7) hozzáadása, elvétele 10-1 (10-2, 10-3) alakban</li> <li>– Különféle számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása, például: <math>7+8=8+7=7+7+1=8+8-1=7+3+5=8+2+5=7+10-2</math></li> <li>– Szorzó- és bennfoglaló táblák belső összefüggéseinek és egymás közti kapcsolatainak alkalmazása számolások során, például: <math>6 \cdot 8=6 \cdot 5+6+6+6=(6 \cdot 4) \cdot 2; 8 \cdot 4=(4 \cdot 4) \cdot 2</math></li> <li>– Szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással</li> </ul>	

<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mérőszalagon számok hozzáadása és elvétele színes rudak tetszőleges számhoz való hozzáillesztésével, például sötétkék színes rúddal 9 hozzáadása és elvétele; az analógiák megfigyelése</li> <li>– Egyenlő tagok összeadása ujjak segítségével</li> <li>– „Hány ujjadat fogom? Hány ujjadat nem fogom?” játékos feladat párban</li> <li>– Számképek felidézése, számok különböző tagolásainak megválasztása számolási eljárások során</li> <li>– Tojástartóval a 10-re pótlás és tízesátlépés lejátszása</li> <li>– Azonos művelet kapcsán a tanulók egyénileg alkalmazott számolási eljárásainak megfogalmazása, megosztása</li> <li>– „Boltos játék”: csak kerek tízesekkel lehet fizetni, a boltos visszaad</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Fejben számolás</b>	<b>Javasolt óraszám: 9 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;</li> <li>– emlékezetből tudja a kiegészzeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;</li> <li>– érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;</li> <li>– fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;</li> <li>– fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során</li> <li>– Fejben számolás 20-as számkörben</li> <li>– Összeadás és kivonás kerek tízesekkel a 100-as számkörben</li> <li>– Összeadás és kivonás kerek tízesekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben</li> <li>– Összeadás és kivonás teljes kétjegyűekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben</li> <li>– Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben eszközökkel, például tojástartókkal, számtáblázatokkal, abakusszal, pénzzel</li> <li>– Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben, fejben</li> <li>– A szorzó- és bennfoglaló táblákon belüli kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával</li> <li>– A szorzó- és bennfoglaló táblák közti kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával</li> <li>– A 2-es, 5-ös, 10-es, 3-as, 4-es, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek emlékezetből való felidézése tízszeresig</li> <li>– A 6-os, 7-es, 8-as szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek kiszámolása valamilyen számolási eljárás segítségével fejben tízszeresig</li> <li>– 100-as számkörben szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással</li> </ul>	
---	--



<b>Fogalmak</b>	kerek tízes okrúhla desiatka
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Boltos játék”</li> <li>– „25 vagy semmi” játék párban</li> <li>– „Számfuttatás” játék</li> <li>– Láncszámolások</li> <li>– Szorzat alapján a társnál lévő szám kitalálása: a szorzatot a csoport mondja a két játékosnál lévő egy-egy szám összeszorzásával, a saját tényezőnket ismerjük</li> <li>– „Hajtogató”</li> <li>– Egy képről többféle művelet olvasása</li> <li>– 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata ujjak segítségével, például 4 gyerek bal kezén mutat 3 ujjat, majd 4 gyerek két kezén mutat 3-3 ujjat; az egyes mutatásokról olvasások „számtannyelven”</li> <li>– 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata korongok (vagy pénzek) kirakásával és azok tükrözésével különböző kiindulási helyzetekből, például két korong kirakása, tükörben látott korongok kirakása a tükör másik oldalára, az új kirakás tükrözése, és így tovább; az egyes helyzetekről olvasások „számtannyelven”</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Alkotás térben és síkon</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;</li> <li>– minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;</li> <li>– sormintát, síkmintát felismer, folytat;</li> <li>– alkotásában követi az adott feltételeket;</li> <li>– testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;</li> <li>– síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;</li> <li>– alaklemez, vonalzót, körzöt használ alkotáskor;</li> <li>– megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;</li> <li>– szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint</li> <li>– Építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján</li> <li>– Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezsel)</li> <li>– Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifestésével, vonalzos rajzolással adott feltételek szerint</li> <li>– Sorminták, terülminták kirakása és folytatása síkban, térben</li> <li>– Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és szükség szerint a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás)</li> <li>– Adott feltételeknek megfelelő többféle alakzat, minta előállítása</li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgyak egymáshoz való viszonyának, helyzetének, arányának megfigyelése.</p>
<b>Fogalmak</b>	alaprajz- pödoris
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból, hengerekből (például vécépapír guriga) városépítés, várépítés</li> <li>– „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból, árnyékok megfigyelése</li> <li>– „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból</li> <li>– Kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből</li> <li>– Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére</li> <li>– „Telefonos játék”</li> <li>– Papírharmonika hajtása, a hajtások szélén nyírások, a papírlap szétnyitása után az ismétlődő minta megfigyelése, például egymás kezét fogó gyerekek</li> <li>– Terítő, hópehely készítése hajtogatott papírból való nyírással</li> <li>– Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények</li> <li>– Háromszögek, négyszögek nyírása egy egyenes vonal mentén, a keletkező síkidomok számának és alakjának vizsgálata</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Alakzatok geometriai tulajdonságai</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>6 óra</b>
----------------	---	--

<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;</li> <li>– személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;</li> <li>– két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;</li> <li>– megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;</li> <li>– megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;</li> <li>– megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;</li> <li>– megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;</li> <li>– megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;</li> <li>– megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;</li> <li>– megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;</li> <li>– megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;</li> <li>– megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;</li> <li>– tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;</li> <li>– megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;</li> <li>– megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;</li> <li>– megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;</li> <li>– megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– különbséget tesz testek és síkidomok között;</li> <li>– kiválasztja megadott síkidomok közül a sokszögeket.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Válogatások előállított vagy megadott testek között szabadon</li> <li>– Testek és síkidom modellek megkülönböztetése</li> <li>– Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas – nem lyukas”, „tömör”, „bemélyedése van”, „tükrös”</li> <li>– Sokféle alakú testek közül a gömb és a szögletes testek kiemelése érzékszervi tapasztalatok alapján</li> <li>– Sokszöglapokkal határolt testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése</li> <li>– Egyszerű, sokszöglapokkal határolt test lapjainak megszámlálása</li> <li>– Téglatest lapjainak megszámlálása</li> <li>– Válogatások előállított vagy megadott síkidomok között szabadon</li> <li>– Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, „lyukasság”, „szögek beugrása”, „tükrösség”</li> <li>– Sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése</li> <li>– Sokszögek előállítása során az oldal és csúcs szavak megismerése, használata</li> <li>– Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása</li> <li>– Sokszögek elnevezése oldalak és csúcsok száma szerint</li> <li>– Háromszögek, négyszögek, körlapok felismerése, kiválogatása, megnevezése</li> <li>– Téglalap oldalainak és csúcsainak megszámlálása</li> <li>– Téglalap átlóinak és tükrötengelyeinek megfigyelése</li> <li>– Sokszögek közül a nem négyzet téglalapok és négyzetek kiválogatása</li> </ul>	<p><i>Technika és tervezés:</i> testek építése.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>test - <i>teleso</i>, síkbeli alakzat; sík, görbe felület; egyenes, görbe vonal; oldal - <i>strana</i>, csúcs - <i>vrchol</i>, lap, sokszög, körlap - <i>kruh</i>, háromszög - <i>trojuholník</i>, négyszög - <i>štvoruholník</i>, téglalap - <i>obdl'žnik</i>, négyzet - <i>štvorec</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Olyan tárgycsoportban végzett válogatás, ami lehetőséget ad több szempont szerinti válogatásra (például: anyaguk szerint, színük szerint, alakjuk szerint); a figyelem ráirányítása a tárgyak alakja szerinti válogatásokra</li> <li>– Különböző hétköznapi tárgyak körülrajzolása, például plüssmackó, gumilabda, olló, dobókocka, kulcs; a körülrajzolások tapasztalatainak megbeszélése</li> <li>– Kakuktkojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható síkidomokkal</li> </ul>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható tárgyakkal, testekkel; letakart tárgyakkal, testekkel „vakon” tapogatva; hétköznapi tárgyról készült fotókkal</li> <li>– Két téglatest összeragasztása „L” alakba, az „L” alakú test lapok szerinti borítása színes papírral, a keletkező lapok számlálása</li> <li>– Síkidomok, testek alkotása például szívószálakból és madzagból, hurkapálcából és gyurmából</li> <li>– Háromszögek készítése különféle hosszúságú szívószáldarabokból, például: 3 cm, 6 cm, 5 cm; 3 cm, 6 cm, 9 cm (!); 3 cm, 6 cm, 10 cm</li> <li>– Négyszögek készítése szívószáלבól, annak megfigyelése, hogy az oldalak hosszúsága nem határozza meg az alakot</li> <li>– Négyszögek készítése szívószáלבól úgy, hogy két-két szívószál hossza egyenlő (színe azonos); a felfűzés sorrendjének változtatásával többek között a szomszédos és szemközti oldalak fogalmának megértése</li> <li>– Szöges táblán alakzatok kifeszítése gumikarikával megadott minta alapján vagy megadott feltétel szerint</li> <li>– Különféle ponthálókön, rácsokon alakzatok másolása megadott minta alapján vagy rajzolás megadott feltétel szerint</li> </ul>
-------------------------------	---

Témakör	Transzformációk	Javasolt óraszám: 3 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;</li> <li>– szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;</li> <li>– megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltoló képét;</li> <li>– ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;</li> <li>– követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;</li> <li>– térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban</li> <li>– Sor- és síkminták készítése eltolással és tükrözéssel</li> </ul>		<p><i>Technika és tervezés:</i> vonalzó használata</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével</li> <li>– Tárgyak, építmények, képek tükörképének kirakása, előállítása különböző tevékenységek során; a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével</li> <li>– Síkbeli alakzatok tükörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással</li> <li>– Alakzatok eltolt képének előállítása térben és síkban mozgással, mozgatással, másolópapír segítségével</li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> Geometriai alakzatok rajzolása. A vizuális nyelv alapveti eszközeinek (pont, vonal, forma) használata és megkülönböztetése.</p>
<b>Fogalmak</b>	tükörkép, tükörtengely, eltolt kép, mozgatás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Tükörjáték” során a pár egyik tagja az eredeti, a másik pedig a tükörkép</li> <li>– Építések, mozgatások úgy, hogy a két kéz egyszerre ugyanazt csinálja egymás tükörképéent</li> <li>– Szimmetria tengelye szerint két különböző színnel színezett szív vizsgálata tükörrel; megadott ábrák vizsgálata, „Előállítható-e az adott szív és tükör segítségével az ábra? Ha igen, akkor hogyan?”</li> <li>– Papírlap egyik oldalára festékpaca nyomása, a papír másik felének ráhajtása, a papír szétnyitása, a készült minta kiegészítése</li> <li>– Összehajtott papírból alakzat kivágása</li> <li>– Összehajtott papírra rajzolt alakzat határvonalainak átbökése gombostűvel</li> <li>– Néhány kirakott logikai lap (színes rúd) tükörképének megépítése függőleges tengelyre nézve, vízszintes tengelyre nézve (ahogy a tóban látszik)</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Tájékozódás térben és síkon</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;</li> <li>– tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat;</li> <li>– térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Irányokat, távolságokat jelölő szavak jelentésének megismerése térben és síkban tevékenységekkel és játékos szituációkkal</li> <li>– Tájékozódást segítő játékok, tevékenységek nagymozgásokkal</li> <li>– Útvonalak bejárása utánzással; az útvonal tudatosítása</li> </ul>	<p><i>Testnevelés : térbeli tudatosság, elhelyezkedés a térben, mozgásirány, útvonal, kiterjedés.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Bejárt útvonal újrajárása emlékezetből</li> <li>– Téri tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával</li> <li>– Függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése</li> <li>– Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel</li> <li>– Irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva</li> <li>– Hely meghatározása sakktáblán</li> <li>– Tájékozódás négyzethálón</li> </ul>	<p><i>Testnevelés : térbeli tudatosság, elhelyezkedés a térben, mozgásirány, útvonal, kiterjedés.</i></p>



<b>Fogalmak</b>	jobb - <b>vpravo</b> , bal - <b>vľavo</b> , le - <b>dole</b> , fel - <b>hore</b> , elötte – <b>vpredu</b> , mögötte <b>-vzadu</b> , Mellette - <b>vedľa</b> , kint . <b>vonku</b> , bent - <b>vnútri</b> , előre - <b>dopredu</b> , hátra - <b>dozadu</b> , távolabb - <b>blížšie</b> , közelebb – <b>d’alšie</b>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Hideg-meleg” játék kincskeresésre</li> <li>– Irányokat jelölő szavak értelmezése térben és síkon, például tolltartó helyezése a szék mellé balra, jobbra, fölé, alá úgy, hogy a székhez nem nyúlunk; majd ceruza helyezése a füzet mellé balra, jobbra, fölé (!), alá (!) úgy, hogy a füzethez nem nyúlunk</li> <li>– Tájékozódás a babaházban: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás labirintusban és négyzethálós mintákon: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás vonalrendszerbe rajzolt házban és a ház „utcájában”: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le</li> <li>– „Telefonos” játék logikai lapokkal, mozaiklapokkal, színes rudakkal</li> <li>– „Különbségkereső” játék párban: két tanuló hátára ragasztott egy-egy kép közötti különbségek megtalálása</li> <li>– Ismert útvonal leírása szóban, például: „Hogyan jutsz az iskolából a játszótérre?”</li> <li>– Bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra</li> <li>– Szituációs játékban színházjegyek, mozijegyek alapján ülőhelyek megtalálása</li> <li>– „Vándorvezér” játék sakktáblán, például „f4-ről 2 mezőt felfele lépve hova jutunk?”</li> <li>– „Vonalvezető” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra...</li> <li>– Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése</b>	<b>Javasolt óraszám: 9 óra</b>
----------------	--	------------------------------------

<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;</li> <li>– megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;</li> <li>– érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;</li> <li>– megfogalmazza a felismert összefüggéseket;</li> <li>– összefüggéseket keres sorozatok elemei között;</li> <li>– megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;</li> <li>– tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;</li> <li>– elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;</li> <li>– ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;</li> <li>– tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;</li> <li>– felismer kapcsolatot elempárok, elemhármások tagjai között;</li> <li>– szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármásokat;</li> <li>– a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése</li> <li>– Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése</li> <li>– Számpárok, számhármások közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése</li> <li>– A problémákban szereplő adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek</li> <li>– Megfigyelt kapcsolatok megfordítása, például Anna alacsonyabb, mint Berci, Berci magasabb, mint Anna</li> <li>– Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal</li> </ul>	<p><i>Ének-zene:</i> periodikusság zenei motívumokban.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> fejtörők.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal</li> <li>– Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között</li> <li>– Sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint</li> <li>– Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott egyszerű periodikus sorozatok folytatása</li> <li>– A mindennapi életünkből jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok</li> <li>– Elkezdett sorozatok, táblázatok egyszerű szabályának felismerése</li> <li>– Megkezdett egyszerű szabályú sorozat folytatása mindkét irányban</li> <li>– Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)</li> <li>– Gépjátékok szabályának felismerése</li> <li>– Gépjátékokban több eset kipróbálása után elempárok, elemhármások hiányzó elemének megtalálása</li> <li>– Megfigyelt szabály alapján további elempárok, elemhármások alkotása</li> <li>– Sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása saját szavakkal</li> <li>– Felismert kapcsolatok, összefüggések, szabályszerűségek szóbeli kifejezése</li> <li>– Sorozatok, szabályjátékok alkotása</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	szabály - <i>pravidlo</i> , sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő, kapcsolat, számpár, számhármás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kakukktojás-kereső játékok</li> <li>– „Mi változott?” játék</li> <li>– Ismétlődő mozgásos cselekvések, például tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás, tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás...</li> <li>– Alakzatokkal kirakott periodikus sorozat lejátszása, például 2 háromszög, 1 kör ismétlődik; a háromszögre tapsolunk, a körre dobbantunk</li> <li>– Ismétlődő ritmusjelek letapsolása</li> <li>– Sorozatok kirakása szöges táblán kifeszített alakzatokkal</li> <li>– „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt</li> <li>– Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például: szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Több gyerek közötti kapcsolati háló megjelenítése rámutatással; a mutatók lejegyzése nyilakkal; például mindenki mutasson az idősebbre</li> <li>– „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel</li> <li>–</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Adatok megfigyelése</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– adatokat gyűjt a környezetében;</li> <li>– adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;</li> <li>– gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;</li> <li>– adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;</li> <li>– jellemzi az összességeket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése</li> <li>– Tevékenységek során kapott adatok lejegyzése</li> <li>– Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése kirakással, rajzzal</li> <li>– Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása közösen</li> <li>– Egyenlő adatok keresése, legkisebb, legnagyobb kiválasztása</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	adat - <i>údaj</i> , diagram - <i>diagram</i>	
<b>avasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Tornasor” játék: a tanulók oszlopokba rendeződnek valamilyen szempont szerint, például ki melyik hónapban, évszakban született; mekkora a lábmérete, kisujj mérete; hány betűből áll a neve</li> <li>– Versenyek eredményének feljegyzése, például „Ki tud több gyufaszálát egyesével felvenni a földről egy perc alatt?”; a versenyzők eredményének rögzítése négyzethálós papíron</li> <li>– Saját testméretek mérése, a kapott adatok elemzése, például fejkörfogat lemérése fejdísz készítéséhez papírcsíkkal, majd a papírcsíkok felragasztása függőlegesen egymás mellé; helyből távolugrás lemérése spárgával, spárgák felragasztása</li> <li>– Sajtos dobozokból oszlopdiagram építése, például „Kedvenc reggeli italod”</li> </ul>	

Témakör	Valószínűségi gondolkodás	Javasolt óraszám: 3 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;</li> <li>– tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;</li> <li>– megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;</li> <li>– tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;</li> <li>– tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;</li> <li>– a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tipppek megfogalmazása</li> <li>– Valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése</li> <li>– Játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről</li> <li>– „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során</li> <li>– Véletlen események bekövetkezéseinek összeszámolása, ábrázolása különféle módokon, például: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel</li> <li>– A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával</li> </ul>		

<b>Fogalmak</b>	véletlen - <i>náhodné</i> ; „biztos”, „lehetséges - <i>možné</i> , de nem biztos”, „lehetetlen” – <i>nemožné</i> , esemény; tipp - <i>típ</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Kukás” játékok</li> <li>– „Macska-egér harc” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a bábuk, az egér indul, 1-2-3-4-es dobásokra haladhat a dobott értéknek megfelelően, a macska pedig 5-6-os dobásra; utoléri-e a macska az egeret, mielőtt az egér a 20-as mezőn lévő egérlyukba ér?</li> <li>– „Teknős és nyúl” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a „versenyzők”; teknős 1-2-3-4-es dobásra mozdul, nyúl 5-6-ra; az nyer, aki hamarabb ér célba</li> <li>– Tippelős feladat: a tanulók házi kedvencei nevének felírása cetlikre; fajonkénti csoportosításuk (kutya, macska, akvárium stb.); a csoportosítás alapján oszlopdiagram készítése; a cetlik kalapba gyűjtése, majd húzás a kalapból; húzás előtt az oszlopdiagram jellemzőinek figyelembevételével tippelés, hogy milyen állat nevét húzzuk majd ki a kalapból</li> <li>– Valószínűségi kísérletek, például: 3 piros, 3 kék golyó közül 3 golyó húzása, majd 1 piros és 5 kék golyó közül 3 golyó húzása; „Melyik esetben könnyebb 3 egyformát húzni?”, „Tippelj!”, „Végezz 20-20 kísérletet!”</li> <li>– Kockákra számokat írunk a szabályostól eltérő módon, például 1; 2; 2; 3; 3; 4; játék ezekkel a kockákkal (Sárkányok erdeje játék)</li> </ul>

### 3–4. évfolyam

Az első két évet meghatározó alapozó tevékenységek folytatása mellett ebben az időszakban fokozatosan több szerepet kapnak a fogalmi gondolkodást előkészítő megfigyelések, az összefüggések felfedeztetése, a képi információk feldolgozása és az általánosítás. A tanulók egyre önállóbban értelmezik a hallott, olvasott matematikai tartalmú szövegeket, és maguk is alkotnak ilyeneket szóban és írásban.

A kapcsolatok, összefüggések, feltételezések és magyarázatok felismerése és értelmezése hozzátartozik a fogalmak építéséhez és egyben a kreatív, problémamegoldó és logikai gondolkodás fejlődéséhez. A tanulási folyamat szerves részeként nagy szerepet kap a vélemények megfogalmazása, meghallgatása, ütköztetése. A tanulók munkájának értékelésében hangsúlyt kap az önismeretet és önértékelést alakító szempontok tudatosítása. Mindezek segítik a tanulókat a felső tagozatba lépéskor az átmeneti nehézségek leküzdésében. A kis számok körében – az első két évfolyamon – megkezdett számfogalom-alkítást tovább erősítjük a nagyobb számkör segítségével, és tapasztalatot szerzünk a nagyobb számokról. Emellett tevékenységeket végzünk a tört számok és a negatív számok fogalmának alapozására. Fontos továbblépés, hogy a 4. évfolyam végére rutinszerűvé válik az alpműveletek végzése a 100-as számkörben.

A mérési tapasztalatok gazdagodnak, de még mindig a mennyiségek helyes képzetének kialakítása a fontos. Az eszköz nélküli átváltás nem követelmény.

A tanulók a geometriai feladatok során is egyre önállóbban és pontosabban meg tudják fogalmazni észrevételeiket, jellemezni tudják alkotásaikat. Negyedik évfolyam végére a sok tevékenység eredményeként bizonyos fogalmakról biztos tapasztalattal rendelkeznek, melyekre szükségük lesz a felső tagozaton.

A 3–4. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszámja 272 óra. A témaköröknél megadott óraszámokba szükség esetén bele kell építeni az ismeretszerzés mellé a differenciált fejlesztést (felzárkóztatást, tehetséggondozást), a játékos gyakorlást és a számonkérést is.

**A 3–4. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszámja: 272 óra**

### 3. osztály

#### A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	3
Rendszerezés, rendszerképzés	5
Állítások	4
Problémamegoldás	5
Szöveges feladatok megoldása	8
Szám és valóság kapcsolata	4
Számlálás, becslés	5
Számok rendezése	3
Számok tulajdonságai	8
Számok helyi értékes alakja	6
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10
Alapműveletek értelmezése	3
Alapműveletek tulajdonságai	4
Szóbeli számolási eljárások	6
Fejben számolás	8
Írásbeli összeadás és kivonás	6
Írásbeli szorzás és osztás	6
Törtrészek	5
Negatív számok	3
Alkotás térben és síkon	6
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
Transzformációk	4
Tájékozódás térben és síkon	3
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	3
Összes óraszám:	136+8 /projekt/



Témakör	Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	Javasolt óraszám: 3 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;</li> <li>– játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;</li> <li>– tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;</li> <li>– válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;</li> <li>– felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;</li> <li>– folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;</li> <li>– személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;</li> <li>– azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;</li> <li>– megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;</li> <li>– barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;</li> <li>– halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;</li> <li>– adott, címkékkel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;</li> <li>– talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;</li> <li>– megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;</li> <li>– két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;</li> <li>– két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;</li> <li>– megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</li> <li>– megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Barkochbázás konkrét tárgyak kirakása nélkül</li> <li>– Barkochba játékokban minél kevesebb kérdésre törekvés</li> <li>– Személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint</li> <li>– Elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása</li> <li>– A halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata</li> <li>– Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például <i>nem kör</i></li> <li>– Válogatások kétszer kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értése: a logikai „nem” és a logikai „és”</li> <li>– Két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel</li> <li>– Elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazábra egyes részeinek jellemzése, például piros, de nem háromszög; se nem piros, se nem háromszög</li> <li>– A kétszer kétfelé (két szempont szerint) válogatás ábrázolása Venn-diagramon</li> <li>– Konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása</li> <li>– Két szempont egyidejű figyelembevétele, például: háromjegyű és számjegyeinek összege 8; tükrös és négy szöge van</li> <li>– A logikai „és” helyes használata két halmaz közös részének jellemzésére</li> </ul>	<p>Ének-zene: dallamotívumok sorba rendezése.</p>
<b>Fogalmak</b>	logikai „nem”, logikai „és”
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is</li> <li>– Játék tanulók által csoportban készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal</li> <li>– Játék tanulók által csoportban készített logikai kártyacsomaggal</li> <li>– „Ország, város” játék számokkal: egy-egy oszlopnak egy-egy számtulajdonság felel meg; sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítására</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Kapuőr” útválasztó játék két kapuőrrel</li> <li>– „Ki jut a várba?” játék</li> <li>– Játék logikai lapokkal</li> <li>– Tanulók, tárgyak válogatása két tulajdonság szerint két külön hulahoppkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, tanulói ötlet alapján a hulahoppkarikák összehúzóása (metszetképzés)</li> <li>– Tárgyak, képek, alakzatok, számok válogatása két tulajdonság szerint papírlapra és madzagkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, a papírlappal és a madzagkarikával metszetképzés</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Rendszerezés, rendszerképzés</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;</li> <li>– két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;</li> <li>– felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;</li> <li>– megfogalmazza a halmazra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</li> <li>– keresi az okát annak, ha a halmazra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;</li> <li>– adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;</li> <li>– sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;</li> <li>– két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;</li> <li>– megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;</li> <li>– megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;</li> <li>– megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján (például: a szomszédos elemek pontosan egy tulajdonságban különbözzenek)</li> <li>– A válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor</li> <li>– Alkalmilag összeállított készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással</li> <li>– Adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz</li> <li>– Teljes rendszert alkotó legfeljebb 48 elemnél a hiány felismerése a rendszerezés elvégzése után</li> <li>– Az összes, a feltételeknek megfelelő alkotás felsorolása egyszerű esetekben: 2-3 feltétel esetén, kis elemszámú problémánál</li> </ul>	<p><i>Környezetismeret:</i> élőlények csoportosítása megadott szempontok szerint.</p>
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Logikai „kígyó” vagy „háló” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal</li> <li>– „Királyos játék” logikai lapokkal</li> <li>– Logikai készlet elemeinek körberakása egy különbséggel</li> <li>– Két elem között további elemek segítségével útvonal építése a szomszédos elemekre vonatkozó feltétel alapján</li> <li>– 3×3-as, 4×4-es táblázatba elemek rendezése feltételek alapján, például legyen közös tulajdonság soronként; lerakott elemek átrendezése; hiányzó elemek pótlása</li> <li>– Úthálózaton való végighaladás: az elágazásokba útjelző táblákat rakunk a logikai készlet elemeinek tulajdonságai szerint; az úthálózatot a gyerekek végigjárják kezükben egy logikai elemmel; a megfelelő helyre kell érkezniük; az úthálózatot lerajzolják ágrajzként, a saját útvonalukat jelölik</li> <li>– „Elvitte a szarka” játék, hiányzó elemek megtalálása</li> <li>– Egyszerű logikai készlet készítése csoportmunkában, például tejfőlös poharakból; faágakból; spárgákból</li> <li>– Logikai készlet elemeiből feltételeknek megfelelő összes elem kiválasztása, ágrajz kiegészítése, alkotása</li> <li>– Szendvicsek készítése – összes lehetőség kirakása</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Sorba rendezős feladat: sorban mindenki rak egy új lehetőséget, például 2 piros, 2 kék gyöngyöt fűz fel fogpiszkálóra, úgy, hogy számít a sorrend; ha nem tud rakni, passzol, aki jót rakott, kap egy zsetont, aki olyat rak, ami már volt, visszaad egy zsetont; amikor már senki sem tud rakni, közösen megbeszélik, hogy miért nincs több a kirakott elemek rendszerezésével</li> <li>– Geometriai alkotások során az adott feltételeknek megfelelő alkotások gyűjtése, rendszerezési szempontok keresése tanítói segítséggel, például tetromino elemeinek megalkotása; 3×3-as pontrácson különböző háromszögek alkotása</li> </ul>
--	---

Témakör	Állítások	Javasolt óraszám: 4 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;</li> <li>– megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;</li> <li>– megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</li> <li>– tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;</li> <li>– hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;</li> <li>– egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;</li> <li>– ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;</li> <li>– példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján</li> <li>– Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának és hamisságának eldöntése</li> <li>– Adott halmazra és egyes részeire vonatkozó állítások megfogalmazása</li> <li>– Halmazra és a halmaz részhalmazaira vonatkozó állítások igazságának eldöntése</li> </ul>		<p>Magyar nyelv és irodalom: szavak jelentése, szövegkörnyezettől függő eltérő nyelvhasználat.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása</li> <li>– Személyekre, tárgyra, formákra, számokra vonatkozó hiányos állítások kiegészítése igazzá, nem igazzá; kis elemszámú alaphalmazon az összes igazzá tevő elem, elempár megkeresése</li> <li>– Lezárt hiányos állítások igazságának megítélése</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Telefonos” játék</li> <li>– „Rontó” játék</li> <li>– „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, 1 hamisat, 2 igazat; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis</li> <li>– Papírcsíkon egy olyan állítás szerepel, amely két helyen is hiányos, a hiányt konkrét dobozok jelzik; a mondat kiegészítése azzal, hogy a dobozokba elemeket választunk, például: „A ... rúd hosszabb, mint a ... rúd”, olyan rúdpárok keresése, amelyek igazzá teszik a mondatot, illetve amelyek hamissá</li> <li>– „Mastermind” játék színekkel és számokkal</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Problémamegoldás</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;</li> <li>– kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;</li> <li>– megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;</li> <li>– az értelmezett problémát megoldja;</li> <li>– a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;</li> <li>– megoldását értelmezi, ellenőrzi;</li> <li>– kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;</li> <li>– tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;</li> <li>– egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet felismerése, arra megoldás keresése</li> <li>– Hiányzó információk pótlása méréssel, számlálással, információgyűjtéssel</li> <li>– Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással</li> <li>– Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása</li> <li>– A kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése</li> <li>– Ellenőrzés: a kapott megoldás megfelel-e a megadott feltételeknek</li> <li>– Kérdésfeltevés a problémahelyzet kapcsán</li> <li>– Többlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is</li> <li>– Visszafelé gondolkodással következtetési feladatok megoldása</li> <li>– Egyszerű következtetési szöveges feladatok megoldása, például: tevékenységgel, ábrarajzolással, szakaszos ábrázolással</li> <li>– Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése</li> <li>– Egy- és többszemélyes logikai játékokban egy-két lépéssel előre tervezés</li> <li>– Többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése</li> </ul>	<p>Magyar nyelv és irodalom: kérdések, problémák, válaszok helyes megfogalmazása.</p>
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A gyerekek hétköznapi életével kapcsolatos információk gyűjtése csoportokban, például menetrend, nyitvatartási idő, belépődíjak, árak, étteremben étlap, boltban árak</li> <li>– Adatok felhasználása csoportmunkában, például plakát tervezéséhez; képzelt interjú lejátzásához</li> <li>– Kirándulás, kulturális program (múzeum-, színházlátogatás) tervezése: útiterv, költségek, időbeosztás, ismertető</li> <li>– Problémák lejátzása szerepjátékként, bábokkal, absztrakt eszközökkel (korong, pálcika, kupakok, színes rudak), például „fejek-lábak” feladat, „megevett gombócok” feladat</li> <li>– Logikai rejtvények, történetek</li> <li>– „Gondoltam egy számot”</li> <li>– Nim játékok</li> <li>– Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok</li> </ul>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	– Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku-variációk, Gokigen Naname (Labirintusépítés), Kakuro (Számkeresztrejtvény), Hashiwokakero (Hídépítés), Grafilogika
-------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Szöveges feladatok megoldása</b>	<b>Javasolt óraszám: 8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– értelmezi, elképzezi, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;</li> <li>– szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;</li> <li>– tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;</li> <li>– megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;</li> <li>– megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;</li> <li>– az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;</li> <li>– a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;</li> <li>– a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;</li> <li>– választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;</li> <li>– önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;</li> <li>– nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése</li> <li>– Hétköznapi felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása (például: bajnokság, időbeosztás, vásárlás, sütés-főzés)</li> <li>– Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan</li> <li>– Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése</li> <li>– Kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása</li> <li>– Adatok különböző típusainak megkülönböztetése, például: felesleges, hiányos</li> </ul>		Magyar nyelv és irodalom: az írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.



<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, táblázat, szakaszos ábra, nyíldiagram, halmazábra, sorozat</li> <li>– Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül</li> <li>– Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása</li> <li>– Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása</li> <li>– Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés</li> <li>– Nyelvi és matematikailag helyes válasz megfogalmazása</li> <li>– Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkra, adott matematikai modellhez, számfeladathoz</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	felesleges adat
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is</li> <li>– Hétköznapi helyzetekből matematikai tartalmú állítások megfogalmazása</li> <li>– Szétvágott szöveg egyes darabjainak értelmezése külön-külön, a darabok összerakása és értelmezése</li> <li>– „Mondd ugyanazt kicsit másképp, kicsit egyszerűbben”: szöveg átfogalmazása (egyre egyszerűbb alakra) láncban</li> <li>– „Mi változott?” játék mondatokkal: változtatunk egy szót, toldalékot vagy a szavak sorrendjét; „Változott-e a szöveg értelme?”</li> <li>– „Egynyelvű szótár” játék: szómagyarázat, esetleg a letakart (nem értett) szó jelentésének kitalálása a szövegkörnyezetből</li> <li>– Szöveges feladatban leírt szituáció kirakása különböző eszközökkel, színes rudakkal</li> <li>– Többféle modell közül a megfelelők kiválasztása adott szöveges feladathoz</li> <li>– „Feladatküldés” szöveges feladatokkal: csoportonként adott helyzethez, képhez, modellhez szöveges feladat alkotása; a feladat továbbadása másik csoportnak, ami visszaküldi a megoldást; a feladatírók ellenőrzik</li> </ul>

Témakör	Szám és valóság kapcsolata	Javasolt óraszám: 4 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint;</li> <li>– ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;</li> <li>– helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 10 000-es számkörben;</li> <li>– helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;</li> <li>– érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 10 000-es számkörben;</li> <li>– használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;</li> <li>– helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;</li> <li>– megfelelő szókinccsel és jelekkel használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 10 000-es számkörben</li> <li>– Számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel (például: 415 kukoricaszem, 120 pálcika/gyerek, 4512 db papír zsebkendő 100-as csomagolású papír zsebkendő segítségével kirakva)</li> <li>– Tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban (például: 4512 cm, 4512 mm, 4512 g, 4512 másodperc)</li> <li>–</li> </ul>		<p>Magyar nyelv és irodalom: jelek szerepe és használata.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 10 000-es számkörben</li> <li>– A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata</li> <li>– Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 10 000-es számkörben</li> <li>– A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata</li> <li>– A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Alakzatok rajzolása milliméterpapíron a vonalak mentén; „Hány kis négyzetből áll a bekerített rész?”</li> <li>– Különböző számok kivágása négyzethálós füzetből és milliméterpapírból is, például 347 az 3 db 10×10-es négyzet, 4 db 10-es csík és 1 db 7-es csík (fektetve)</li> <li>– Mérések különféle mértékegységekben, a mérés pontosságának korlátai, szükséges mértékegységek értő megválasztása, például „Mit mivel és miben mérjük?”; iskolás gyerekek tömegét grammban mérni felesleges; füzet hosszát érdemes lehet milliméterben megadni, de egy futópálya hosszát nem</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Számlálás, becslés</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>5 óra</b>
----------------	---------------------------	--

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megszámol és leszámol; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 10 000-es számkörben; oda-vissza számol kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel;</li> <li>– ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.</li> </ul>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel oda-vissza 10 000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül</li> <li>– Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 10 000-es számkörben</li> <li>– Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása</li> <li>– Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben (például vásárlás), számítások ellenőrzésekor</li> <li>– Becslések értékelése</li> </ul>		
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Nincs új fogalom.</p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Nagy számok előfordulása mérőszámként: „Hány darab 5 forintos szükséges egymás mellé rakva, egymásra rakva például 1 méterhez, 10 méterhez; 1 kg-hoz, 10 kg-hoz”; „1000 db, 10 000 db 5 forintos milyen hosszú egymás mellé rakva, milyen magas egymásra rakva, milyen nehéz, miben lehetne tárolni, mennyi idő alatt lehetne leszámolni ennyi darabot?”; „Mire elég 1000, 10 000 másodperc? Mire elég 1000, 10 000 perc?”</li> <li>– Abakuszon, szorobánon számlálás</li> </ul>	

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Számok rendezése</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám:</b> <b>3 óra</b></p>
-----------------------	--------------------------------	--

<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;</li> <li>– megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;</li> <li>– megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 10 000-es számkörben;</li> <li>– megnevezi a 10 000-es számkör számainak egyes, tízes, százás, ezres szomszédjait, tízesekre, százásokra, ezresekre kerekített értékét.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/<i>Fejlesztési feladatok</i></b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is (például: <math>2000/2</math>, <math>500 \cdot 2</math>, <math>1250-250</math>): melyik nagyobb, mennyivel nagyobb, (körülbelül) hányszor akkora, hányada</li> <li>– Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <math>&lt;</math>, <math>&gt;</math>, <math>=</math> jelekkel</li> <li>– Számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 10 000-es számkörben</li> <li>– Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével</li> <li>– Leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok (például: <math>300-160</math>, <math>40 \cdot 20</math>) helyének megkeresése a számegyenesen 10 000-es számkörben</li> <li>– Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen</li> <li>– Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon, például: 300-tól 400-ig egyesével; 1200-tól 2850-ig tízesével</li> <li>– Számok egyes, tízes, százás, ezres szomszédainak ismerete 10 000-es számkörben</li> <li>– Számok tízesekre, százásokra, ezresekre kerekítése 10 000-es számkörben</li> </ul>	

<b>Fogalmak</b>	százaz számszomszéd - <i>susedná stovka</i> , ezres számszomszéd - <i>susedná tisícka</i> , kerekítés - <i>zaokružlenie</i> ,,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Kukás” játék három vagy négy dobókocka segítségével alkotott számokkal</li> <li>– Különféle módon megadott számok (például építőjáték-elemekkel, abakusszal, pénzzel) rendezése növekvő vagy csökkenő sorba</li> <li>– „Mi változott?” játék madzagra csipeszelt számokkal</li> <li>– Számok pontos helyének megtalálása egyre kisebb léptékű számegyenesek segítségével</li> <li>– Számegyenes léptékének meghatározása olyan számegyenesen, ahol ismert két szám, valamint a köztük lévő egységek száma</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Számok tulajdonságai</b>	<b>Javasolt óraszám: 8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;</li> <li>– számot jellemez más számokhoz való viszonyával;</li> <li>– ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal</li> <li>– Párosság és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 10 000-es számkörben</li> <li>– Hármásával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során</li> <li>– Háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különféle eszközökkel végzett alkotások során</li> <li>– Számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse</li> <li>– Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya, számjegyeinek összege</li> <li>– Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban</li> <li>– A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése</li> </ul>	<p>Környezetismeret: a lakóhely története, a római számok megfigyelése régi épületeken.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>három- és négyjegyű számok, római számok</p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Ország, város” játék számtulajdonságokkal</li> <li>– Számtulajdonságokra épülő bűvésztükkök megismerése, megértése</li> <li>– Háromszögszámok, négyzetszámok kirakása például színes rudakkal, korongokkal, négyzethálón történő bekerítéssel, szöges táblán</li> <li>– „Hoci, nesze” játék</li> <li>– Felcsavart számegetes: papírcsík felcsavarása szabályos három-, négyszög alapú hasáb alakú dobozra, majd a hajtások közé a számok felírása egyesével növekedve; annak megfigyelése, hogy mely számok kerültek azonos lapra; képzeletben további számok vizsgálata a felismert szabályosság szerint</li> </ul> <p>Római számokhoz kapcsolódó gyufarejtvények megoldása</p>	
<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Számok helyi értékes alakja</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám:</b> <b>6 óra</b></p>

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;</li> <li>– érti a számok ezresekéből, százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezresek, százasok, tízesek és egyesek összegére való bontását;</li> <li>– érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;</li> <li>– helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 10 000-ig.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel a 1000-es és 10 000-es számkörben, például előre csomagolt, illetve jól csomagolható tárgyakkal, pénzekkel, abakusszal</li> <li>– Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel</li> <li>– Leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 1000-es és 10 000-es számkörben</li> <li>– Számok ezresekre, százasokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül</li> <li>– Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján</li> <li>– A helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése</li> <li>– Számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján</li> <li>– Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete</li> <li>– Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékű alakjukban, 10 000-es számkörben</li> </ul> <p>Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 10 000-es számkörben</p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>helyi érték, alaki érték, valódi érték, százas, ezres, tízezres, helyiérték-táblázat, tízes számrendszer</p>



<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Apró tárgyak csoportosítása, beváltása, leltározása tojásokkal, tojástartóval a számlálás megkönnyítésére</li> <li>– Apró tárgyak kifizetése legkevesebb érmével (1, 10, 100 és 1000 forintossal), például „Minden babszem 1 forint”</li> <li>– Leltározás alapján helyiérték-táblázat bevezetése</li> <li>– Tevékenységek Dienes-készlettel</li> <li>– Számok megjelenítése abakuszon, szorobánon</li> <li>– „Kukás” játék három vagy négy dobókockával alkotott számokkal</li> <li>– „Ki vagyok én?” játék számokkal, például a tízes helyi értéken 5, az egyes helyi értéken kettővel kisebb, a százask helyén páratlan szám áll; a meghatározások fokozatosan vezessenek a megoldáshoz</li> <li>– Letakart számjegyek esetén számok összehasonlítása</li> <li>– Számok valódi értékének változtatása a számjegyek felcserélésével, a változás irányának és mértékének meghatározása</li> </ul>
-------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Mérőeszköz használata, mérési módszerek</b>	<b>Javasolt óraszám: 10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;</li> <li>– helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;</li> <li>– helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg;</li> <li>– ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;</li> <li>– ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 10 000-es számkörben;</li> <li>– alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;</li> <li>– összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésekor kapott mérőszámait;</li> <li>– megméri különböző sokszögek területét különböző egységekkel;</li> <li>– területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással;</li> <li>– alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;</li> <li>– ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mennyiségek érzékszervi összehasonlítása</li> <li>– Mennyiségek összemérése</li> <li>– Mérési módszerek alkalmazása</li> <li>– Mennyiségek becslése, kimérése, megmérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg</li> <li>– Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról</li> <li>– Szabványos mérőeszközök használata</li> <li>– Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata</li> <li>– Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása</li> <li>– Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése</li> <li>– Időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése</li> <li>– Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 10 000-es számkörben</li> <li>– Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között</li> <li>– Mértékváltás eszköz segítségével</li> <li>– Nagyobb pénzek címleteinek felváltása, kisebb pénzek beváltása hazai és külföldi pénzegységekkel egyaránt</li> <li>– Takarékoság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva (például: csöpögő csapból elpazarolt vízmennyiség; műanyag flakon térfoglalása a szelektív kukában eredeti méretben és összenyomva)</li> <li>– Síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó)</li> <li>– Síkbeli alakzatok területének becslése, mérése különféle alkalmi egységekkel való lefedéssel vagy darabolással (például: körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal)</li> <li>– A terület és kerület szavak értő használata</li> </ul>		<p><i>Környezetismeret:</i> gyakorlati mérések közvetlen környezetünkben (tömeg-, hosszúságmérés). Csomagolóanyagok, dobozok tömege. <i>Testnevelés:</i> NETFIT felmérés. <i>Ének-zene:</i> metronóm.</p>
<b>Fogalmak</b>	kerület - <i>obvod</i> , km - <i>kilometer</i> , ml - <i>milliliter</i> , cl - <i>centiliter</i> , g - <i>gram</i> , dkg - <i>dekagram</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Osztályterem kicsinyített makettjének elkészítése</li> <li>– Teli bevásárlószatyor tömegének becslése, mérése, kiszámolása</li> <li>– Süteménykészítés recept alapján, a hozzávalók kimérése</li> <li>– Iskolai vagy osztályelőadás időbeosztásának elkészítése</li> </ul>	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kerület mérése, például az alakzat madzaggal való körbemérésével, az alakzat görgetésével félegyenesen</li> <li>– Szabálytalan és szabályos alakzatok lefedése például körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal; lefedés után annak vizsgálata, hogy melyik fedi legpontosabban az alakzatot</li> <li>– Tenyér körberajzolása négyzethálón, a tenyér nagyságának becslése kis négyzetekben; kis négyzetek számlálása; a tenyér méretének meghatározása négyzetcentiméterben</li> <li>– Területfoglaló játékban a megszerzett területek „okos” számlálása</li> <li>– „Lefedő” játék: <math>10 \times 10</math>-es négyzetben felváltva téglalapokat fed le két játékos színes rudakkal; 2 kockával dobnak; a dobott számok szorzata a lefedhető téglalap négyzeteinek száma; a téglalapot tetszőlegesen lehet lefedni úgy, hogy még beleférjen a nagy négyzetbe, és illeszkedjen vagy egy korábbi téglalap oldalához, vagy a nagy négyzet oldalához</li> </ul>
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>Alapműveletek értelmezése</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen értelmezi a 10 000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;</li> <li>– hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történethez, egyszerű szöveges feladathoz;</li> <li>– értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;</li> <li>– helyesen használja a műveletek jeleit;</li> <li>– megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kibebítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;</li> <li>– szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;</li> <li>– szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;</li> <li>– szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 1000-es, 10 000-es számkörben</li> <li>– Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 10 000-es számkörben</li> <li>– Maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása</li> <li>– Műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése</li> <li>– Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése</li> <li>– A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék</li> <li>– Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	tag, tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék, maradékos osztás, zárójel - <i>zátvorka</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Maradékos osztás lejátszása pénzekkel, részekre osztással</li> <li>– Adott kirakáshoz, ábrához többféle művelet keresése, leírása</li> <li>– Adott kirakás, ábra tagolása, majd a tagolás alapján zárójelet tartalmazó műveletsorok felírása, például szöges táblán kifeszített <math>8 \times 7</math>-es terület tagolása szívószállal, négyzethálón körülkerített <math>12 \times 36</math>-os terület tagolása vonalzóval húzott egyenesekkel</li> <li>– Összetett szöveges feladatok leírása egy műveletsorral; több műveletsor közül az adott szöveges feladathoz illő modell kiválasztása; műveletsorhoz szöveges feladat fogalmazása „feladatküldéssel”</li> </ul>	

Témakör	Alapműveletek tulajdonságai	Javasolt óraszám: 4 óra

<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;</li> <li>– megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;</li> <li>– alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása</li> <li>– Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél</li> <li>– Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 10 000-ig</li> <li>– Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál</li> <li>– Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére</li> </ul>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Babos” játék számokat képviselő papírlapokkal, színes rudakkal</li> <li>– Számépítések, például: célszám megközelítése adott számjegyekkel és műveleti jelekkel</li> <li>– Gondolt számmal való műveletvégzés: ha páros, el kell osztani 2-vel, ha páratlan, akkor meg kell szorozni 3-mal és hozzá kell adni 1-et; a műveletsort addig kell ismételni, amíg a végére nem érünk</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Szóbeli számolási eljárások</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
----------------	------------------------------------	------------------------------------

<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;</li> <li>– érti a 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal, 1000-rel történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor;</li> <li>– elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;</li> <li>– teljes négyjegyűek összegét, különbségét százásokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/<i>Fejlesztési feladatok</i></b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 10 000-es számkörben</li> <li>– Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 10 000-es számkörben</li> <li>– A 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése a 10 000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek százatokkal való számolás során</li> <li>– A 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése</li> <li>– Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása</li> <li>– Teljes négyjegyűek összegének, különbségének százásokra kerekített értékekkel való becslése</li> <li>– Teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatának becslése</li> <li>– Hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése</li> </ul>		

<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott pénzösszeg kirakása valódi pénzekkel; a kirakás érméinek leltározása táblázatban; minden pénzérmének a tízszeres értékű pénzre cserélése, majd leltározása táblázatban; a balra tolódás és a vagyontízszereződésének megfigyelése</li> <li>– Teljes három- vagy négyjegyű számok közelítő értékének helyettesítése színes rudakkal; az eredeti számok összegének és különbségének becslése színes rudak segítségével</li> <li>– Bevagdalt, hajtogatható kartonlappal az összeg közelítése az egyes helyi értékek fokozatos felfedésével</li> <li>– Szorzat kiszámítása az egyik tényező felezésével, a másik tényező kétszerezésével</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Fejben számolás</b>	<b>Javasolt óraszám: 8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;</li> <li>– emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;</li> <li>– érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;</li> <li>– fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;</li> <li>– fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során</li> <li>– Teljes kétjegyűek összeadása, kivonása</li> <li>– A kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékezetből való ismerete</li> <li>– Fejszámolás gyakorlása 100–as számkörben</li> <li>– Fejszámolás a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során, például: szorzótáblák;</li> <li>– Fejszámolás a 10 000-es számkörben kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben,</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	kerek százaz, kerek ezres
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Céltáblára” lövések, például 6 lövés összegével 100-at kell elérni; a 37-esre kell „dobni” annyiszor, hogy az eredmény 400 és 700 között legyen</li> <li>– „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból</li> <li>– Tanulók által készített játékok a számolás gyakorlásához</li> <li>– „Darts” játék során a pontok számolása, kiszállás lehetősége</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Írásbeli összeadás és kivonás</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen végzi el az írásbeli összeadást, kivonást.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>



<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel</li> <li>– Az írásbeli összeadás algoritmusának fokozatos megismerése: továbbvitel az egyes, a tízes, a százaskénti értéken</li> <li>– Hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére</li> <li>– Az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése pótlással, elvétellel a különbség változása alapján</li> <li>– A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása</li> <li>– Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	írásbeli művelet, hiányos összeadás, pótlás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Nyugták, blokkok gyűjtése, ellenőrzése („Jól számolt-e a gép?”)</li> <li>– Összeadás, kivonás elvégzése abakusszal, szorobánnal</li> <li>– Írásbeli összeadás lejátszása „Tökéletes pénztárgéppel”: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát</li> <li>– „Betűrejtvények” írásbeli számoláshoz: betűkkel helyettesített számjegyek kitalálása írásbeli összeadás szabályainak segítségével, például RÉT + RÉT = KERT</li> <li>– „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Írásbeli szorzás és osztás</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>6 óra</b>
----------------	-----------------------------------	--

<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen végzi el az írásbeli szorzást egy- és kétjegyű szorzóval, az írásbeli osztást egyjegyű osztóval;</li> <li>– elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;</li> <li>– megoldását értelmezi, ellenőrzi.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Több egyenlő tag írásbeli összeadása</li> <li>– Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval</li> <li>– Írásbeli szorzás kerek tízesekkel</li> <li>– Írásbeli szorzás teljes kétjegyűekkel két lépésben</li> <li>– Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással</li> <li>– Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással</li> <li>– Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez</li> </ul>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<b>Fogalmak</b>	visszaszorzás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hiányos írásbeli szorzásban, osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása</li> <li>– Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból</li> <li>– Érdekes számolások, például a 37 szorzása egyjegyű számokkal; kedvenc egyjegyű szám szorzása 777-tel, majd 143-mal; 2520 osztása egyjegyű számokkal</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Törtrészek</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>5 óra</b>
----------------	-------------------	--

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tevékenységekkel megjelenít egységtörteket és azok többszöröseit különféle mennyiségek és többféle egységválasztás esetén;</li> <li>– a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az egész egyenlő részekre osztása, az egységtörtek értelmezése, megnevezése (például: 1 kettő) különféle mennyiségeken (hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület) különféle tevékenységekkel (például: méréssel, papírhajtogatással, színezéssel)</li> <li>– Az egységtörtek többszöröseinek előállítása, értelmezése, megnevezése (például: 2 harmad) különféle mennyiségeken különféle tevékenységekkel, többféle egységválasztással</li> <li>– Egészek és törtrészek kirakása, megjelenítése más törtrészekkel</li> <li>– Törtrészekkel ábrázolt törtek nagyság szerinti összehasonlítása, egyenlők keresése</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>egész - <i>celok</i>, törtrész - <i>zlomok</i>, egységtört</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Lépj hozzám!” játékos feladat</li> <li>– 1 kettő, 1 negyed, 1 nyolcad előállítása felezésekkel papírhajtogatással</li> <li>– 1 harmad, 1 hatod, 1 tizenkettő előállítása papíresík hajtogatásával</li> <li>– Törtrészek kirakása színes rudakkal az egész változtatásával is</li> <li>– Törtrészek kirakása mozaiklapokkal (szabályos hatszög, trapéz, rombusz, háromszög)</li> <li>– Alkotás törtrészeknek megfelelően, például „Alkoss úgy valamit, hogy a 2 harmad része sárga legyen!”</li> <li>– „Pizzarendelés” feladat: 2 különböző színű papírtányért sugara mentén bevágva összecúsztatunk; az egyik tányéron beosztások vannak (például 12 egyenlő részre van osztva), így adott törtrészeket tudunk ábrázolni; különböző beosztású tányérokon csak bizonyos törteket lehet „kiforgatni”, például 1 negyedet kezdetben a 4-es, majd a 8-as, a 12-es beosztású tányéron tudják kiforgatni, viszont a 10-esen nem</li> <li>– Memóriajáték különféleképpen ábrázolt törtrészekkel</li> </ul>

Témakör	Negatív számok	Javasolt óraszám: 3 óra
Tanulási eredmények	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a negatív egész számokat irányított mennyiségként (hőmérséklet, tengerszint alatti magasság, idő) és hiányként (adósság) értelmezi;</li> <li>– nagyság szerint összehasonlítja a természetes számokat és a negatív egész számokat a használt modellen belül.</li> </ul>	
Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az „előtt” és „után” térbeli és időbeli értelmezése</li> <li>– Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben</li> <li>– Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék)</li> <li>– Hőmérőmodell használata</li> <li>– Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással</li> <li>– A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során</li> <li>– Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról</li> </ul>		<p>Környezetismeret: hőmérséklet és mérése, Celsius-skála (fagypont alatti, fagypont feletti hőmérséklet).</p>
Fogalmak	pozitív - <i>kladné</i> , negatív - <i>záporné</i>	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Saját idővonal készítése: születésem vagy iskoláskorom előtt, után történt események, például szüleim születése, házassága, testvéreim születése, óvodáskor, iskoláskor</li> <li>– Világtérképről tengerszinthez mért magasságok és mélységek leolvasása</li> <li>– Fagypont alatti hőmérsékletek mérése, például télen, hűtőszekrényben, fagyalt, jégkocka segítségével</li> <li>– „Időjárás-jelentős” játék: a bemondó ismerteti a hőmérséklet változásait szóban vagy diagram alapján; a nézők saját hőmérőmodelljükön jelenítik meg a pillanatnyi hőmérsékletet</li> <li>– „Gazdálkodj okosan” játék rövidített változatban készpénzzel és adósságcédulákkal: a játékosok kölcsönt vehetnek fel a vásárláshoz, ekkor ugyanannyi készpénzt és adósságcédulát kapnak</li> </ul>	

Témakör	Alkotás térben és síkon	Javasolt óraszám: 6 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;</li> <li>– minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;</li> <li>– sormintát, síkmintát felismer, folytat;</li> <li>– alkotásában követi az adott feltételeket;</li> <li>– testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;</li> <li>– síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;</li> <li>– alaklemez, vonalzót, körzőt használ alkotáskor;</li> <li>– megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;</li> <li>– szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;</li> <li>– megfogalmazza az alkotásai közti különbözőségeket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálóból, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint</li> <li>– Különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint</li> <li>– Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben</li> <li>– Egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással</li> <li>– Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifestve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel, körzővel)</li> <li>– Alaklemez, vonalzó és körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során</li> <li>– Sokszögek előállítás nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifestésével, vonalzós rajzolással adott feltételek szerint</li> <li>– Sorminták, terülminták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése</li> </ul>		<p><i>Technika és tervezés:</i> hajtogatás, bútorok építése dobozokból.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> mozaikkép alkotása előre elkészített háromszögek, négyszögek felhasználásával.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás)</li> <li>– Adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítása, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, jellemző tulajdonságok kiemelése</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Építés színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból nézetek, alaprajzok alapján</li> <li>– „Szobasarak” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból; az árnyékok vizsgálata</li> <li>– „Szobasarak” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból</li> <li>– Feltételek, minták alapján kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből</li> <li>– Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére</li> <li>– Adott síkidomokból téglatest építése</li> <li>– 3 különböző méretben adott szívószálakból testek fűzése úgy, hogy egy testhez 6 db szívószál használható; az összes különböző test megalkotása</li> <li>– A tanulók körben ülnek; mindenki egy nézőpontból látja a középre helyezett építményt; a szóban kérhető és adható információk alapján mindenki megépíti az építményt, vagy alaprajzot készít hozzá</li> <li>– Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények</li> <li>– „Lakótelepi panoráma” rejtvény megfejtése színes rudak segítségével</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Alakzatok geometriai tulajdonságai</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
----------------	---	------------------------------------

<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;</li> <li>– személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;</li> <li>– két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;</li> </ul>		
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;</li> <li>– megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;</li> <li>– megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;</li> <li>– megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;</li> <li>– megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;</li> <li>– megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;</li> <li>– megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;</li> <li>– megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;</li> <li>– megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;</li> <li>– tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;</li> <li>– megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;</li> <li>– megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;</li> <li>– megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;</li> <li>– megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.</li> </ul>		
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 60%;"><b>Ismeretek/<i>Fejlesztési feladatok</i></b></td> <td style="text-align: center; width: 40%;"><b>Kapcsolódási pontok</b></td> </tr> </table>		<b>Ismeretek/<i>Fejlesztési feladatok</i></b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<b>Ismeretek/<i>Fejlesztési feladatok</i></b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Válogatások előállított és gyűjtött testek között szabadon</li> <li>– Halmazokba rendezett testek, síkbeli alakzatok közös tulajdonságainak megfigyelése, halmazok címkézése</li> <li>– Testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján</li> <li>– Halmazba nem tartozó alakzatok keresése</li> <li>– Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas”, „tükrös”, „van-e bemélyedése”</li> <li>– Sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése</li> </ul>	<p>Környezetismeret: kerületszámítás a közvetlen környezetünkben. (szoba, kert)</p>
--	---



<ul style="list-style-type: none"> <li>– Válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon</li> <li>– Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése”</li> <li>– A létrehozott síkbeli és térbeli alkotások, mintázatok jellemzése megfigyelt tulajdonságaikkal</li> <li>– Egyszerű szögletes testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megszámlálása</li> <li>– Környezetükből gyűjtött testek közül a téglatestek kiválogatása</li> <li>– Téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élek száma, élek hossza, az élek, lapok egymáshoz való viszonya, test tükörszimmetriája</li> <li>– Téglatest egybevágó lapjainak felismerése</li> <li>– Kocka kiemelése a téglatestek közül élek, lapok alapján</li> <li>– Előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal</li> <li>– Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel</li> <li>– Derékszög előállítása elfordulással, hajtogatással</li> <li>– Derékszögnél kisebb, nagyobb szögek előállítása elforduló mozgással; hozzámérés a hajtogatott derékszöghöz</li> <li>– Téglalap tulajdonságainak megfigyelése: szögek, oldalak, szimmetria</li> <li>– Téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással</li> <li>– Téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással</li> <li>– Négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján</li> <li>– Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>lap, él, téglatest - <i>kváder</i>, kocka - <i>kocka</i>, szög - <i>uhol</i>, derékszög - <i>pravý uhol</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Barkochbázás a teremben lévő tárgyak geometriai tulajdonságai alapján</li> <li>– Egyszerű szögletes testek építése pálcikákból és gyurmagolyókból</li> <li>– Egyszerű szögletes testek élvázának építése szívószálakból</li> <li>– Dobozok szétvágása a test lapjainak és hálójának vizsgálatához</li> <li>– Dobozok lapjainak leragasztása különböző színű papírokkal</li> <li>– „Élőkép” alkotása csoportban, például kocka, téglatest, gúla megjelenítése</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék, sokszögek megjelenítése</li> <li>– Sokszögek építése szívószálakból</li> <li>– Sokszögek kifeszítése befőttes gumival szöges táblán; a kifeszített alakzatok vizsgálata</li> <li>– „Saját testen jeleníts meg derékszöget!”, például ujjak, kar, láb, mérlegállás</li> <li>– Derékszög hajtogatása szabálytalan alakú papírból</li> <li>– Gyurmából vagy agyagból készült téglatest szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk; úgy, hogy ne kapjunk téglatesteket; úgy, hogy kockát is kapjunk; kocka szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk</li> <li>– Párhuzamos szélű papírcsíkából négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni ahhoz, hogy téglalapot kapjunk; téglalapból négyzet nyírása, négyzetből téglalap nyírása</li> <li>– A4-es papírból hajtással és tépéssel négyzet készítése; a hulladék részből ismét négyzet készítése, ennek ismétlése egészen addig, amíg lehetséges</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Transzformációk</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
----------------	------------------------	------------------------------------

<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;</li> <li>– szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;</li> <li>– megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;</li> <li>– ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;</li> <li>– követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;</li> <li>– térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.</li> </ul>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban</li> <li>– Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével</li> <li>– Tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével</li> <li>– Síkbeli alakzatok tükrötengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással</li> <li>– Tükörkép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükörrel, másolópapírral</li> <li>– Építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel</li> <li>– Formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral</li> <li>– Testek és síkbeli alakzatok megkülönböztetése, azonosítása alak és méret szerint: a hasonlóság és az egybevágóság fogalmának előkészítése</li> <li>– Térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással</li> <li>– Játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben</li> </ul>	<p><i>Környezetismeret:</i> szimmetria a természetben.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> szimmetria a műalkotásokban.</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> dobókocka, téglatest alakú doboz készítése.</p>	

<b>Fogalmak</b>	eltolt kép - <i>posunutý obraz</i> , mozgatás, elforgatott kép - <i>otáčaný obraz</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Titkosírás tükörírással, a titkos üzenet megfejtése</li> <li>– Utcák építése színes rudakból: az utca két oldalán lévő házak egymás tükörképei</li> <li>– Kártyákon adott mintát kell megjeleníteni két kocka lapjain lévő ábrák segítségével úgy, hogy a két kockát egy tükör elé rakjuk; a kockák felső lapjain lévő ábrák és azok tükörképei együtt adják az adott mintát</li> <li>– Minta rajzolása, majd átmásolása zsírpapírra; a zsírpapír átfordítása, eltolása, elforgatása; összehasonlítás az eredeti mintával</li> <li>– Összehajtott, majd szétnyitott lap bal oldalára az egyik játékos tollal pöttyöket rajzol, a másik játékos a másik oldalra grafittal a tükörképét próbálja berajzolni, összehajtják a papírt, a hátulján a grafitpöttyöket erősen megrajzolják tollal, így szétnyitás után a bal oldalon látszik, hogy mennyi a tévedés</li> <li>– Tengelyesen szimmetrikus alakzat kiegészítése</li> <li>– Pálcikákból kirakott alakzat kétszeresére nagyítása</li> <li>– Pontrácsra, négyzetrácsra rajzolt ábra kétszeresére nagyítása, felére kicsinyítése</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Tájékozódás térben és síkon</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;</li> <li>– tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat;</li> <li>– térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban</li> <li>– Irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgások során</li> <li>– Térbeli tájékozódást segítő játékok, tevékenységek</li> <li>– Útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével</li> <li>– Útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével</li> <li>– Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban</li> <li>– Tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házsám alapján ház megtalálása</li> <li>– Egyszerű térképek készítése</li> <li>– Tájékozódás négyzethálón, térképen</li> </ul>	<p><i>Környezetismeret:</i> tájékozódás közvetlen környezetünkben. Égtájékok ismeretének gyakorlati alkalmazása.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>négyzetháló, térkép - <i>mapa</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Robot célhoz irányítása szerepjáttékkal: bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra</li> <li>– Útvonal bejárása síkbeli labirintusokban padlórobot irányításával</li> <li>– „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra...</li> <li>– Kacsaringós utak bejárása, majd lerajzolása négyzethálón; például: 2 lépés, jobbra fordulás, 1 lépés, jobbra fordulás, 3 lépés, jobbra fordulás, folytatva az utat, ismétlés előlről sokszor</li> <li>– Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak</li> <li>– Kincskeresés utasítások alapján</li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kincskeresés térkép alapján</li> <li>– „Torpedó” játék</li> <li>– „Telefonos” játék</li> <li>– Térkép készítése tanteremről, iskolaudvarról, útvonalokról</li> <li>– Térképen adott helység keresése páros munkában a térkép keresőhálójának segítségével</li> <li>– „Vándorvezér” játék sakktáblán égtájékokkal, például „f4-ről 2 mezőt észak felé lépve hova jutunk?”</li> </ul>

Témakör	Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	Javasolt óraszám: 9 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;</li> <li>– megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;</li> <li>– érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;</li> <li>– megfogalmazza a felismert összefüggéseket;</li> <li>– összefüggéseket keres sorozatok elemei között;</li> <li>– megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;</li> <li>– tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;</li> <li>– felsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;</li> <li>– ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;</li> <li>– tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;</li> <li>– felismer kapcsolatot elempárok, elemhármások tagjai között;</li> <li>– szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármásokat;</li> <li>– a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése</li> <li>– Számpárok, számhármások közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése</li> <li>– Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal</li> <li>– Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása</li> <li>– Az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból</li> <li>– Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése</li> <li>– Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba</li> <li>– Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)</li> <li>– Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)</li> <li>– Gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése</li> <li>– Szabályjátékokban az elempárok, elemhármások megjelenítése táblázatban</li> <li>– Szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármások létrehozása</li> <li>– Táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)</li> <li>– Sorozatok, szabályjátékok alkotása</li> <li>– Megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként</li> </ul>	<p>Vizuális kultúra: periodicitás felismerése sordíszekben, népi motívumokban. Környezetismeret: adatok gyűjtése az állatvilágból (állati rekordok). Testnevelés: sporteredmények, mint adatok.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>táblázat, nyitott mondat - <i>otvorená veta</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Sorminták keresése környezetünkben, például épületeken, népviseleten</li> <li>– Periodikusan ismétlődő tevékenységek, például ki mosogat 5 nap múlva</li> <li>– Kakukktojás játékok</li> <li>– „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt</li> <li>– Sorozatok alkotása szöges táblán kifeszített alakzatokkal, a sorozat szabályának megfigyelése, például egyre nagyobb négyzeteknél a növekedés szabályának megfigyelése</li> <li>– “Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel számokkal, formákkal, szavakkal</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős</li> <li>- A gyerekek kezében tartott számok, alakzatok közötti kapcsolatok megfigyelése rámutatással, például mindenki mutasson arra, akinek ugyanannyi tízese van; akinek nagyobb a kerülete; a mutató lejegyzése nyilakkal; a lejegyzett ábra megfigyelése</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Adatok megfigyelése</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>- adatokat gyűjt a környezetében;</li> <li>- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;</li> <li>- gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;</li> <li>- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;</li> <li>- jellemzi az összességeket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel</li> <li>- Adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban (például: árak megfigyelése boltokban, nyugtán)</li> <li>- Mért adatok lejegyzése</li> <li>- Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban</li> <li>- Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása</li> <li>- Az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése, például egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb kiválasztása</li> </ul>		Környezetismeret: hőmérsékleti grafikonok készítése.
<b>Fogalmak</b>	adat - <i>údaj</i> , diagram - <i>diagram</i>	



<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mérések testnevelésórán, például időeredmények, kislabdadobás hossza, távolugrás hossza; eredmények rögzítése; ábrázolása közösen</li> <li>– Piacon több árusnál ugyanazon termék árának összehasonlítása, csoportonként más-más termék árának megfigyelése, lejegyzése</li> <li>– Csoportonként a csoport tagjaira jellemző egyszerű diagramok készítése úgy, hogy a többi csoport nem látja, mi készül; a kirakott vagy rajzolt diagramok alapján a csoport felismerése, azonosítása, például hány fiú, hány lány, hány szemüveges, hány nem szemüveges...</li> </ul>
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>Valószínűségi gondolkodás</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;</li> <li>– tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;</li> <li>– megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;</li> <li>– tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;</li> <li>– tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;</li> <li>– a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása</li> <li>– Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben</li> <li>– Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése</li> <li>– „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése</li> <li>– Véletlen események gyakoriságának összeszámlálása, ábrázolása különféle módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel</li> <li>– Véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tippekkel, magyarázatok keresése</li> <li>– A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával</li> </ul>	<p><i>Környezetismeret:</i> természeti jelenségek előfordulása és valószínűsége.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a kifejezőképesség alakítása (világos, rövid megfogalmazás)</p>
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére, események gyakoriságának megfigyelésére csoportmunkában: valószínűségi kísérlethez tartozó eseményeket írunk kártyákra; kiosztjuk; elvégezzük a kísérletet, mindenki rátesz egy zsetont arra a kártyájára, amelyikre írt esemény bekövetkezett; a kísérletek végén elemzés, például a kísérlet: 3 korongot feldobunk; események: mindhárom kék; több a kék, mint a piros; nincs piros; van kék; van két egyforma szín; egyik színből sincs legalább kettő; elemzés:</p>

	<p>„Melyik a jó kártya, melyik rossz, melyiket választanád?”</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Játék eseménykártyákkal gyakoriság becslésére: mindenki előtt ott van minden eseménykártya, amelyekre a játék elején a játékosok tetszés szerint kiraknak 10-10 zsetont; sorban végezzük a kísérleteket; amelyik kártyán lévő esemény bekövetkezett, arról a kártyáról levehet a játékos egy zsetont; az győz, akinek a kártyáiról leghamarabb elfogynak a zsetonok</li> <li>– Valószínűségi kísérlet nem kocka alakú doboz feldobásával: tippelés, 20 kísérletből melyik lapjára hányszor esik; ellenőrzés a kísérletek elvégzésével</li> <li>– 10 korongot feldobunk, számegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek egyikére jutsz</li> <li>– Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a számok tulajdonságai alapján, a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljünk az események gyakoriságára, például szorzatuk páros; nincs közte kétjegyű</li> <li>– Gyerekek alkotta gyakorisági diagram: két kockával dobunk, és nézzük a dobott számok összegét; a gyerekek sorban egymás mellett állnak, mindenkinek a kezében egy szám van 1 és 13 között; akinek a száma a két kockával dobott számok összege, előre lép egyet</li> <li>– Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegétől egy korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja</li> <li>– Gyerekek alkotta gyakorisági diagram: két kockával dobunk, és nézzük a dobott számok összegét; a gyerekek sorban egymás mellett állnak, mindenkinek a kezében egy szám van 1 és 13 között; akinek a száma a két kockával dobott számok összege, előre lép egyet</li> <li>– Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegétől egy korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja</li> </ul>
--	--

## 4.osztály

### A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	3
Rendszerezés, rendszerképzés	5
Állítások	4
Problémamegoldás	5
Szöveges feladatok megoldása	8
Szám és valóság kapcsolata	4
Számlálás, becslés	5
Számok rendezése	3
Számok tulajdonságai	8
Számok helyi értékes alakja	6
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10
Alapműveletek értelmezése	3
Alapműveletek tulajdonságai	4
Szóbeli számolási eljárások	6
Fejben számolás	8
Írásbeli összeadás és kivonás	6
Írásbeli szorzás és osztás	6
Törtrészek	5
Negatív számok	3
Alkotás térben és síkon	6
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6
Transzformációk	4
Tájékozódás térben és síkon	3
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9
Adatok megfigyelése	3
Valószínűségi gondolkodás	3

Összes óraszám: 136+8 /projekt/

Témakör	Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	Javasolt óraszám: 3 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;</li> <li>– játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;</li> <li>– tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;</li> <li>– válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;</li> <li>– felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;</li> <li>– folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;</li> <li>– személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;</li> <li>– azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;</li> <li>– megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;</li> <li>– barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;</li> <li>– halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;</li> <li>– adott, címkéssel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;</li> <li>– talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;</li> <li>– megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;</li> <li>– két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;</li> <li>– két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;</li> <li>– megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</li> <li>– megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Barkochbázás konkrét tárgyak kirakása nélkül</li> <li>– Barkochba játékokban minél kevesebb kérdésre törekvés</li> <li>– Személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint</li> <li>– Elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása</li> <li>– A halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata</li> <li>– Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például <i>nem kör</i></li> <li>– Válogatások kétszer kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értése: a logikai „nem” és a logikai „és”</li> <li>– Két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel</li> <li>– Elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazára egyes részeinek jellemzése, például piros, de nem háromszög; se nem piros, se nem háromszög</li> <li>– A kétszer kétfelé (két szempont szerint) válogatás ábrázolása Venn-diagramon</li> <li>– Konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása</li> <li>– Két szempont egyidejű figyelembevétele, például: háromjegyű és számjegyeinek összege 8; tükrös és négy szöge van</li> <li>– A logikai „és” helyes használata két halmaz közös részének jellemzésére</li> </ul>	<p>Ének-zene: dallammotívumok sorba rendezése.</p>
<b>Fogalmak</b>	logikai „nem”, logikai „és”
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is</li> <li>– Játék tanulók által csoportban készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal</li> <li>– Játék tanulók által csoportban készített logikai kártyacsomaggal</li> <li>– „Ország, város” játék számokkal: egy-egy oszlopnak egy-egy számtulajdonság felel meg; sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítás</li> <li>– Kapuőr” útválasztó játék két kapuőrrel</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „„Ki jut a várba?”” játék</li> <li>– Játék logikai lapokkal</li> <li>– Tanulók, tárgyak válogatása két tulajdonság szerint két külön hulahoppkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, tanulói ötlet alapján a hulahoppkarikák összehúzása (metszetképzés)</li> <li>– Tárgyak, képek, alakzatok, számok válogatása két tulajdonság szerint papírlapra és madzagkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, a papírlappal és a madzagkarikával metszetképzés</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Rendszerezés, rendszerképzés</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;</li> <li>– két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;</li> <li>– felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;</li> <li>– megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</li> <li>– keresi az okát annak, ha a halmazábra valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;</li> <li>– adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;</li> <li>– sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;</li> <li>– két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;</li> <li>– megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;</li> <li>– megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;</li> <li>– megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján (például: a szomszédos elemek pontosan egy tulajdonságban különbözzenek)</li> <li>– A válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor</li> <li>– Alkalmilag összeállított készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással</li> <li>– Adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz</li> <li>– Teljes rendszert alkotó legfeljebb 48 elemnél a hiány felismerése a rendszerezés elvégzése után</li> <li>– Az összes, a feltételeknek megfelelő alkotás felsorolása egyszerű esetekben: 2-3 feltétel esetén, kis elemszámú problémánál</li> </ul>	<p><i>Környezetismeret:</i>  élőlények csoportosítása megadott szempontok szerint.</p>
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Logikai „kígyó” vagy „háló” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal</li> <li>– „Királyos játék” logikai lapokkal</li> <li>– Logikai készlet elemeinek körberakása egy különbséggel</li> <li>– Két elem között további elemek segítségével útvonal építése a szomszédos elemekre vonatkozó feltétel alapján</li> <li>– 3×3-as, 4×4-es táblázatba elemek rendezése feltételek alapján, például legyen közös tulajdonság soronként; lerakott elemek átrendezése; hiányzó elemek pótlása</li> <li>– Úthálózaton való végighaladás: az elágazásokba útjelző táblákat rakunk a logikai készlet elemeinek tulajdonságai szerint; az úthálózatot a gyerekek végigjárják kezükben egy logikai elemmel; a megfelelő helyre kell érkezniük; az úthálózatot lerajzolják ágrajzként, a saját útvonalukat jelölik</li> <li>– „Elvitte a szarka” játék, hiányzó elemek megtalálása</li> <li>– Egyszerű logikai készlet készítése csoportmunkában, például tejföls poharakból; faágakból; spárgákból</li> <li>– Logikai készlet elemeiből feltételeknek megfelelő összes elem kiválasztása, ágrajz kiegészítése, alkotása</li> <li>– Szendvicsek készítése – összes lehetőség kirakása</li> </ul>



<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Sorba rendezős feladat: sorban mindenki rak egy új lehetőséget, például 2 piros, 2 kék gyöngyöt fűz fel fogpiszkálóra, úgy, hogy számít a sorrend; ha nem tud rakni, passzol, aki jót rakott, kap egy zsetont, aki olyat rak, ami már volt, visszaad egy zsetont; amikor már senki sem tud rakni, közösen megbeszélik, hogy miért nincs több a kirakott elemek rendszerezésével</li> <li>– Geometriai alkotások során az adott feltételeknek megfelelő alkotások gyűjtése, rendszerezési szempontok keresése tanítói segítséggel, például tetromino elemeinek megalkotása; 3×3-as pontrácson különböző háromszögek alkotása</li> </ul>
-------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Állítások</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;</li> <li>– megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;</li> <li>– megfogalmazza a halmazábra egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;</li> <li>– tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;</li> <li>– hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;</li> <li>– egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;</li> <li>– ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;</li> <li>– példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/<i>Fejlesztési feladatok</i></b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján</li> <li>– Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának és hamisságának eldöntése</li> <li>– Adott halmazra és egyes részeire vonatkozó állítások megfogalmazása</li> <li>– Halmazra és a halmaz részhalmazaira vonatkozó állítások igazságának eldöntése</li> </ul>		<p>Magyar nyelv és irodalom: szavak jelentése, szövegkörnyezettől függő eltérő nyelvhasználat.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása</li> <li>– Személyekre, tárgyakra, formákra, számokra vonatkozó hiányos állítások kiegészítése igazzá, nem igazzá; kis elemszámú alaphalmazon az összes igazzá tevő elem, elempár megkeresése</li> <li>– Lezárt hiányos állítások igazságának megítélése</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Telefonos” játék</li> <li>– „Rontó” játék</li> <li>– „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, 1 hamisat, 2 igazat; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis</li> <li>– Papírcsíkon egy olyan állítás szerepel, amely két helyen is hiányos, a hiányt konkrét dobozok jelzik; a mondat kiegészítése azzal, hogy a dobozokba elemeket választunk, például: „A ... rúd hosszabb, mint a ... rúd”, olyan rúdpárok keresése, amelyek igazzá teszik a mondatot, illetve amelyek hamissá</li> <li>– „Mastermind” játék színekkel és számokkal</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Problémamegoldás</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;</li> <li>– kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;</li> <li>– megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;</li> <li>– az értelmezett problémát megoldja;</li> <li>– a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;</li> <li>– megoldását értelmezi, ellenőrzi;</li> <li>– kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;</li> <li>– tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;</li> <li>– egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet felismerése, arra megoldás keresése</li> <li>– Hiányzó információk pótlása méréssel, számlálással, információgyűjtéssel</li> <li>– Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással</li> <li>– Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása</li> <li>– A kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése</li> <li>– Ellenőrzés: a kapott megoldás megfelel-e a megadott feltételeknek</li> <li>– Kérdésfeltevés a problémahelyzet kapcsán</li> <li>– Többlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is</li> <li>– Visszafelé gondolkodással következtetési feladatok megoldása</li> <li>– Egyszerű következtetési szöveges feladatok megoldása, például: tevékenységgel, ábrarajzolással, szakaszos ábrázolással</li> <li>– Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése</li> <li>– Egy- és többszemélyes logikai játékban egy-két lépéssel előre tervezés</li> <li>– Többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése</li> </ul>	<p>Magyar nyelv és irodalom: kérdések, problémák, válaszok helyes megfogalmazása.</p>
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A gyerekek hétköznapi életével kapcsolatos információk gyűjtése csoportokban, például menetrend, nyitvatartási idő, belépődíjak, árak, étteremben étlap, boltban árak</li> <li>– Adatok felhasználása csoportmunkában, például plakát tervezéséhez; képzelt interjú lejátzásához</li> <li>– Kirándulás, kulturális program (múzeum-, színházlátogatás) tervezése: útiterv, költségek, időbeosztás, ismertető</li> <li>– Problémák lejátzása szerepjátékként, bábokkal, absztrakt eszközökkel (korong, pálcika, kupakok, színes rudak), például „fejek-lábak” feladat, „megevett gombócok” feladat</li> <li>– Logikai rejtvények, történetek</li> <li>– „Gondoltam egy számot”</li> <li>– Nim játékok</li> <li>– Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok</li> <li>– Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku-variációk, Gokigen Naname (Labirintusépítés), Kakuro (Számkeresztrejtvény), Hashiwokakero (Hídépítés), Grafilogikaó</li> </ul>

Témakör	Szöveges feladatok megoldása	Javasolt óraszám: 8 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– értelmezi, elképzeli, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;</li> <li>– szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;</li> <li>– tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;</li> <li>– megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;</li> <li>– megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;</li> <li>– az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;</li> <li>– a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;</li> <li>– a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;</li> <li>– választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;</li> <li>– önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;</li> <li>– nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése</li> <li>– Hétköznapi felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása (például: bajnokság, időbeosztás, vásárlás, sütés-főzés)</li> <li>– Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan</li> <li>– Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése</li> <li>– Kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása</li> <li>– Adatok különböző típusainak megkülönböztetése, például: felesleges, hiányos</li> <li>– Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, táblázat, szakaszos ábra, nyíldiagram, halmazábra, sorozat</li> <li>– Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül</li> <li>– Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása</li> </ul>		<p>Magyar nyelv és irodalom: az írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása</li> <li>– Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés</li> <li>– Nyelvi és matematikailag helyes válasz megfogalmazása</li> <li>– Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkra, adott matematikai modellhez, számfeladathoz</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	felesleges adat
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is</li> <li>– Hétköznapi helyzetekből matematikai tartalmú állítások megfogalmazása</li> <li>– Szétvágott szöveg egyes darabjainak értelmezése külön-külön, a darabok összerakása és értelmezése</li> <li>– „Mondd ugyanazt kicsit másképp, kicsit egyszerűbben”: szöveg átfogalmazása (egyre egyszerűbb alakra) láncban</li> <li>– „Mi változott?” játék mondatokkal: változtatunk egy szót, toldalékot vagy a szavak sorrendjét; „Változott-e a szöveg értelme?”</li> <li>– „Egynyelvű szótár” játék: szómagyarázat, esetleg a letakart (nem értett) szó jelentésének kitalálása a szövegkörnyezetből</li> <li>– Szöveges feladatban leírt szituáció kirakása különböző eszközökkel, színes rudakkal</li> <li>– Többféle modell közül a megfelelők kiválasztása adott szöveges feladathoz</li> <li>– „Feladatküldés” szöveges feladatokkal: csoportonként adott helyzethez, képhez, modellhez szöveges feladat alkotása; a feladat továbbadása másik csoportnak, ami visszaküldi a megoldást; a feladatírók ellenőrzik</li> </ul>

Témakör	Szám és valóság kapcsolata	Javasolt óraszám: 4 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint;</li> <li>– ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;</li> <li>– helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 10 000-es számkörben;</li> <li>– helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;</li> <li>– érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 10 000-es számkörben;</li> <li>– használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;</li> <li>– helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;</li> <li>– megfelelő szókincset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 10 000-es számkörben</li> <li>– Számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel (például: 415 kukoricaszem, 120 pálcika/gyerek, 4512 db papír zsebkendő 100-as csomagolású papír zsebkendő segítségével kirakva)</li> <li>– Tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban (például: 4512 cm, 4512 mm, 4512 g, 4512 másodperc)</li> <li>– Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 10 000-es számkörben</li> <li>– A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata</li> </ul>		<p>Magyar nyelv és irodalom: jelek szerepe és használata.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 10 000-es számkörben</li> <li>– A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata</li> <li>– A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Alakzatok rajzolása milliméterpapíron a vonalak mentén; „Hány kis négyzetből áll a bekerített rész?”</li> <li>– Különböző számok kivágása négyzethálós füzetből és milliméterpapírból is, például 347 az 3 db 10×10-es négyzet, 4 db 10-es csík és 1 db 7-es csík (fektetve)</li> <li>– Mérések különféle mértékegységekben, a mérés pontosságának korlátai, szükséges mértékegységek értő megválasztása, például „Mit mivel és miben mérjük?”; iskolás gyerekek tömegét grammban mérni felesleges; füzet hosszát érdemes lehet milliméterben megadni, de egy futópálya hosszát nem</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Számlálás, becslés</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megszámlál és leszámál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 10 000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel;</li> <li>– ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel oda-vissza 10 000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül</li> <li>– Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 10 000-es számkörben</li> <li>– Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása</li> </ul>		

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben (például vásárlás), számítások ellenőrzésekor</li> <li>– Becslések értékelése</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Nagy számok előfordulása mérőszámként: „Hány darab 5 forintos szükséges egymás mellé rakva, egymásra rakva például 1 méterhez, 10 méterhez; 1 kg-hoz, 10 kg-hoz”; „1000 db, 10 000 db 5 forintos milyen hosszú egymás mellé rakva, milyen magas egymásra rakva, milyen nehéz, miben lehetne tárolni, mennyi idő alatt lehetne leszámlálni ennyi darabot?”; „Mire elég 1000, 10 000 másodperc? Mire elég 1000, 10 000 perc?”</li> <li>– Abakuszon, szorobánon számlálás</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Számok rendezése</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;</li> <li>– megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;</li> <li>– megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 10 000-es számkörben;</li> <li>– megnevezi a 10 000-es számkör számainak egyes, tízes, száz, ezres szomszédjait, tízesekre, százakra, ezresekre kerekített értékét.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is (például: <math>2000/2</math>, <math>500 \cdot 2</math>, <math>1250-250</math>): melyik nagyobb, mennyivel nagyobb, (körülbelül) hányszor akkora, hányada</li> <li>– Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <math>&lt;</math>, <math>&gt;</math>, <math>=</math> jelekkel</li> <li>– Számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 10 000-es számkörben</li> <li>– Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével</li> </ul>		



<ul style="list-style-type: none"> <li>– Leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok (például: <math>300-160</math>, <math>40 \cdot 20</math>) helyének megkeresése a számegyenesen 10 000-es számkörben</li> <li>– Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen</li> <li>– Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon, például: 300-tól 400-ig egyesével; 1200-tól 2850-ig tízesével</li> <li>– Számok egyes, tízes, százaz, ezres szomszédainak ismerete 10 000-es számkörben</li> <li>– Számok tízesekre, százazokra, ezresekre kerekítése 10 000-es számkörben</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>százaz számszomszéd - <i>susedná stovka</i>, ezres számszomszéd - <i>susedná tisícka</i>, kerekítés - <i>zaokružlenie</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Kukás” játék három vagy négy dobókocka segítségével alkotott számokkal</li> <li>– Különféle módon megadott számok (például építőjáték-elemekkel, abakusszal, pénzzel) rendezése növekvő vagy csökkenő sorba</li> <li>– „Mi változott?” játék madzagra csipeszelt számokkal</li> <li>– Számok pontos helyének megtalálása egyre kisebb léptékű számegyenesek segítségével</li> <li>– Számegyenes léptékének meghatározása olyan számegyenesen, ahol ismert két szám, valamint a köztük lévő egységek száma</li> </ul>

Témakör	Számok tulajdonságai	Javasolt óraszám: 8 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;</li> <li>– számot jellemez más számokhoz való viszonyával;</li> <li>– ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal</li> <li>– Párosítás és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 10 000-es számkörben</li> <li>– Háromszögszámok, négyzetszámok, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során</li> <li>– Háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különféle eszközökkel végzett alkotások során</li> <li>– Számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse</li> <li>– Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya, számjegyeinek összege</li> <li>– Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban</li> <li>– A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése</li> </ul>	<p>Környezetismeret: a lakóhely története, a római számok megfigyelése régi épületeken.</p>
<b>Fogalmak</b>	háromjegyű számok – <i>trojčiferné čísla</i> , négyjegyű számok - <i>štvorciferné čísla</i> , római számok - <i>rímské čísla</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Ország, város” játék számtulajdonságokkal</li> <li>– Számtulajdonságokra épülő bűvésztükkök megismerése, megértése</li> <li>– Háromszögszámok, négyzetszámok kirakása például színes rudakkal, korongokkal, négyzethálón történő bekerítéssel, szöges táblán</li> <li>– „Hoci, nesze” játék</li> <li>– Felcsavart számegyenes: papírcsík felcsavarása szabályos három-, négyszög alapú hasáb alakú dobozra, majd a hajtások közé a számok felírása egyesével növekedve; annak megfigyelése, hogy mely számok kerültek azonos lapra; képzeletben további számok vizsgálata a felismert szabályosság szerint</li> </ul> <p>Római számokhoz kapcsolódó gyufarejtvények megoldása</p>

<b>Témakör</b>	<b>Számok helyi értékes alakja</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;</li> <li>– érti a számok ezresekből, százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, ezresek, százasok, tízesek és egyesek összegére való bontását;</li> <li>– érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;</li> <li>– helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 10 000-ig.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel a 1000-es és 10 000-es számkörben, például előre csomagolt, illetve jól csomagolható tárgyakkal, pénzekkel, abakusszal</li> <li>– Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel</li> <li>– Leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 1000-es és 10 000-es számkörben</li> <li>– Számok ezresekre, százasokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül</li> <li>– Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján</li> <li>– A helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése</li> <li>– Számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján</li> <li>– Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete</li> <li>– Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 10 000-es számkörben</li> </ul> <p>Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 10 000-es számkörben</p>		

<b>Fogalmak</b>	helyi érték, alaki érték, valódi érték - <i>skutočná hodnota</i> , százas - <i>stovka</i> , ezres - <i>tisícka</i> , tízezres - <i>desaťtisícka</i> , helyiérték-táblázat, tízes számrendszer
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Apró tárgyak csoportosítása, beváltása, leltározása tojásokkal, tojástartóval a számlálás megkönnyítésére</li> <li>– Apró tárgyak kifizetése legkevesebb érmével (1, 10, 100 és 1000 forintossal), például „Minden babszem 1 forint”</li> <li>– Leltározás alapján helyiérték-táblázat bevezetése</li> <li>– Tevékenységek Dienes-készlettel</li> <li>– Számok megjelenítése abakuszon, szorobánon</li> <li>– „Kukás” játék három vagy négy dobókockával alkotott számokkal</li> <li>– „Ki vagyok én?” játék számokkal, például a tízes helyi értéken 5, az egyes helyi értéken kettővel kisebb, a százasok helyén páratlan szám áll; a meghatározások fokozatosan vezessenek a megoldáshoz</li> <li>– Letakart számjegyek esetén számok összehasonlítása</li> <li>– Számok valódi értékének változtatása a számjegyek felcserélésével, a változás irányának és mértékének meghatározása</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Mérőeszköz használata, mérési módszerek</b>	<b>Javasolt óraszám: 10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;</li> <li>– helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;</li> <li>– helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalommérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg;</li> <li>– ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;</li> <li>– ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 10 000-es számkörben;</li> <li>– alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;</li> <li>– összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésekor kapott mérőszámait;</li> <li>– megméri különböző sokszögek területét különböző egységekkel;</li> <li>– területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással;</li> <li>– alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;</li> <li>– ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mennyiségek érzékszervi összehasonlítása</li> <li>– Mennyiségek összemérése</li> <li>– Mérési módszerek alkalmazása</li> <li>– Mennyiségek becslése, kimérése, megmérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg</li> <li>– Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról</li> <li>– Szabványos mérőeszközök használata</li> <li>– Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata</li> <li>– Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása</li> <li>– Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése</li> <li>– Időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése</li> <li>– Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 10 000-es számkörben</li> <li>– Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között</li> <li>– Mértékváltás eszköz segítségével</li> <li>– Nagyobb pénzek címleteinek felváltása, kisebb pénzek beváltása hazai és külföldi pénzegységekkel egyaránt</li> <li>– Takarékoság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva (például: csöpögő csapból elpazarolt vízmennyiség; műanyag flakon térfoglalása a szelektív kukában eredeti méretben és összenyomva)</li> <li>– Síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó)</li> <li>– Síkbeli alakzatok területének becslése, mérése különféle alkalmi egységekkel való lefedéssel vagy darabolással (például: körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal)</li> <li>– A terület és kerület szavak értő használata</li> </ul>	<p><i>Környezetismeret:</i> gyakorlati mérések közvetlen környezetünkben (tömeg-, hosszúságmérés). Csomagolóanyagok, dobozok tömege. <i>Testnevelés:</i> NETFIT felmérés. <i>Ének-zene:</i> metronóm.</p>
<b>Fogalmak</b>	kerület - <i>odvod</i> , km, ml, cl, g, dkg
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Osztályterem kicsinyített makettjének elkészítése</li> <li>– Teli bevásárlószatyor tömegének becslése, mérése, kiszámolása</li> <li>– Süteménykészítés recept alapján, a hozzávalók kimérése</li> <li>– Iskolai vagy osztályelőadás időbeosztásának elkészítése</li> </ul>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kerület mérése, például az alakzat madzaggal való körbemérésével, az alakzat görgetésével félegyenesen</li> <li>– Szabálytalan és szabályos alakzatok lefedése például körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal; lefedés után annak vizsgálata, hogy melyik fedi legpontosabban az alakzatot</li> <li>– Tenyér körberajzolása négyzethálón, a tenyér nagyságának becslése kis négyzetekben; kis négyzetek számlálása; a tenyér méretének meghatározása négyzetcentiméterben</li> <li>– Területfoglaló játékban a megszerzett területek „okos” számlálása</li> <li>– „Lefedő” játék: 10×10-es négyzetben felváltva téglalapokat fed le két játékos színes rudakkal; 2 kockával dobnak; a dobott számok szorzata a lefedhető téglalap négyzeteinek száma; a téglalapot tetszőlegesen lehet lefedni úgy, hogy még beleférjen a nagy négyzetbe, és illeszkedjen vagy egy korábbi téglalap oldalához, vagy a nagy négyzet oldalához</li> </ul>
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>Alapműveletek értelmezése</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen értelmezi a 10 000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;</li> <li>– hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;</li> <li>– értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;</li> <li>– helyesen használja a műveletek jeleit;</li> <li>– megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;</li> <li>– szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;</li> <li>– szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;</li> <li>– szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 1000-es, 10 000-es számkörben</li> <li>– Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 10 000-es számkörben</li> <li>– Maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása</li> <li>– Műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése</li> <li>– Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése</li> <li>– A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék</li> <li>– Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	tag, tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék, maradékos osztás, zárójel	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Maradékos osztás lejátszása pénzekkel, részekre osztással</li> <li>– Adott kirakáshoz, ábrához többféle művelet keresése, leírása</li> <li>– Adott kirakás, ábra tagolása, majd a tagolás alapján zárójelet tartalmazó műveletsorok felírása, például szöges táblán kifeszített <math>8 \times 7</math>-es terület tagolása szívószállal, négyzethálón körülkerített <math>12 \times 36</math>-os terület tagolása vonalzóval húzott egyenesekkel</li> <li>– Összetett szöveges feladatok leírása egy műveletsorral; több műveletsor közül az adott szöveges feladathoz illő modell kiválasztása; műveletsorhoz szöveges feladat fogalmazása „feladatküldéssel”</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Alapműveletek tulajdonságai</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;</li> <li>– megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;</li> <li>– alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbítendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása</li> <li>– Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél</li> <li>– Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 10 000-ig</li> <li>– Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál</li> <li>– Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére</li> <li>–</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Babos” játék számokat képviselő papírlapokkal, színes rudakkal</li> <li>– Számépítések, például: célszám megközelítése adott számjegyekkel és műveleti jelekkel</li> <li>– Gondolt számmal való műveletvégzés: ha páros, el kell osztani 2-vel, ha páratlan, akkor meg kell szorozni 3-mal és hozzá kell adni 1-et; a műveletsort addig kell ismételni, amíg a végére nem érünk</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Szóbeli számolási eljárások</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;</li> <li>– érti a 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal, 1000-rel történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor;</li> <li>– elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;</li> <li>– teljes négyjegyűek összegét, különbségét százasokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli.</li> </ul>	



Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 10 000-es számkörben</li> <li>– Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 10 000-es számkörben</li> <li>– A 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése a 10 000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek százasokkal való számolás során</li> <li>– A 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése</li> <li>– Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása</li> <li>– Teljes négyjegyűek összegének, különbségének százasokra kerekített értékekkel való becslése</li> <li>– Teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatának becslése</li> <li>– Hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott pénzüsszeg kirakása valódi pénzekkel; a kirakás értémeinek leltározása táblázatban; minden pénzérmének a tízszeres értékű pénzre cserélése, majd leltározása táblázatban; a balra tolódás és a vagyon tízszeresedésének megfigyelése</li> <li>– Teljes három- vagy négyjegyű számok közelítő értékének helyettesítése színes rudakkal; az eredeti számok összegének és különbségének becslése színes rudak segítségével</li> <li>– Bevagdalt, hajtogatható kartonlappal az összeg közelítése az egyes helyi értékek fokozatos felfedésével</li> <li>– Szorzat kiszámítása az egyik tényező felezésével, a másik tényező kétszeresítésével</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Fejben számolás</b>	<b>Javasolt óraszám: 8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;</li> <li>– emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;</li> <li>– érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;</li> <li>– fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;</li> <li>– fejben pontosan számol a 10 000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során</li> <li>– Teljes kétjegyűek összeadása, kivonása</li> <li>– A kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékezetből való ismerete</li> <li>– Fejszámolás gyakorlása 100-as számkörben</li> <li>– Fejszámolás a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során, például: szorzótáblák;</li> <li>– Fejszámolás a 10 000-es számkörben kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben,</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	kerek százaz, kerek ezres	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Céltáblára” lövések, például 6 lövés összegével 100-at kell elérni; a 37-esre kell „dobni” annyiszor, hogy az eredmény 400 és 700 között legyen</li> <li>– „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból</li> <li>– Tanulók által készített játékok a számolás gyakorlásához</li> <li>– „Darts” játék során a pontok számolása, kiszállás lehetősége</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Írásbeli összeadás és kivonás</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen végzi el az írásbeli összeadást, kivonást.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel</li> <li>– Az írásbeli összeadás algoritmusának fokozatos megismerése: továbbvitel az egyes, a tízes, a százaskénti helyi értéken</li> <li>– Hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére</li> <li>– Az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése pótlással, elvétellel a különbség változása alapján</li> <li>– A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása</li> <li>– Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	írásbeli művelet, hiányos összeadás, pótlás	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Nyugták, blokkok gyűjtése, ellenőrzése („Jól számolt-e a gép?”)</li> <li>– Összeadás, kivonás elvégzése abakusszal, szorobánnal</li> <li>– Írásbeli összeadás lejátssza „Tökéletes pénztárgéppel”: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát</li> <li>– „Betűrejtvények” írásbeli számoláshoz: betűkkel helyettesített számjegyek kitalálása írásbeli összeadás szabályainak segítségével, például <math>RÉT + RÉT = KERT</math></li> <li>– „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Írásbeli szorzás és osztás</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen végzi el az írásbeli szorzást egy- és kétjegyű szorzóval, az írásbeli osztást egyjegyű osztóval;</li> <li>– elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;</li> <li>– megoldását értelmezi, ellenőrzi.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/<i>Fejlesztési feladatok</i></b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Több egyenlő tag írásbeli összeadása</li> <li>– Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval</li> <li>– Írásbeli szorzás kerek tízesekkel</li> <li>– Írásbeli szorzás teljes kétjegyűekkel két lépésben</li> <li>– Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással</li> <li>– Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással</li> <li>– Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	visszaszorzás	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hiányos írásbeli szorzásban, osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása</li> <li>– Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból</li> <li>– Érdekes számolások, például a 37 szorzása egyjegyű számokkal; kedvenc egyjegyű szám szorzása 777-tel, majd 143-mal; 2520 osztása egyjegyű számokkal</li> </ul>	

Témakör	Törtrészek	Javasolt óraszám: 5 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– tevékenységekkel megjelenít egységtörteket és azok többszöröseit különféle mennyiségek és többféle egységválasztás esetén;</li> <li>– a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az egész egyenlő részekre osztása, az egységtörtek értelmezése, megnevezése (például: 1 kettő) különféle mennyiségeken (hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület) különféle tevékenységekkel (például: méréssel, papírhajtogatással, színezéssel)</li> <li>– Az egységtörtek többszöröseinek előállítása, értelmezése, megnevezése (például: 2 harmad) különféle mennyiségeken különféle tevékenységekkel, többféle egységválasztással</li> <li>– Egészek és törtrészek kirakása, megjelenítése más törtrészekkel</li> <li>– Törtrészekkel ábrázolt törtek nagyság szerinti összehasonlítása, egyenlők keresése</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	egész - <i>celok</i> , törtrész - <i>zlomok</i> , egységtört	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– „Lépj hozzám!” játékos feladat</li> <li>– 1 kettő, 1 negyed, 1 nyolcad előállítása felezésekkel papírhajtogatással</li> <li>– 1 harmad, 1 hatod, 1 tizenkettő előállítása papírcsík hajtogatásával</li> <li>– Törtrészek kirakása színes rudakkal az egész változtatásával is</li> <li>– Törtrészek kirakása mozaiklapokkal (szabályos hatszög, trapéz, rombusz, háromszög)</li> <li>– Alkotás törtrészeknek megfelelően, például „Alkoss úgy valamit, hogy a 2 harmad része sárga legyen!”</li> <li>– „Pizzarendelő” feladat: 2 különböző színű papírtányéért sugara mentén bevágva összecúsztatunk; az egyik tányéron beosztások vannak (például 12 egyenlő részre van osztva), így adott törtrészeket tudunk ábrázolni; különböző beosztású tányérokon csak bizonyos törteket lehet „kiforgatni”, például 1 negyedet kezdetben a 4-es, majd a 8-as, a 12-es beosztású tányéron tudják kiforgatni, viszont a 10-esen nem</li> <li>– Memóriajáték különféleképpen ábrázolt törtrészekkel</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Negatív számok</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a negatív egész számokat irányított mennyiségként (hőmérséklet, tengerszint alatti magasság, idő) és hiányként (adósság) értelmezi;</li> <li>– nagyság szerint összehasonlítja a természetes számokat és a negatív egész számokat a használt modellen belül.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az „előtt” és „után” térbeli és időbeli értelmezése</li> <li>– Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben</li> <li>– Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék)</li> <li>– Hőmérőmodell használata</li> <li>– Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással</li> <li>– A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során</li> <li>– Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról</li> </ul>		<p>Környezetismeret: hőmérséklet és mérése, Celsius-skála (fagypont alatti, fagypont feletti hőmérséklet).</p>
<b>Fogalmak</b>	pozitív, negatív	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Saját idővonal készítése: születésem vagy iskoláskorom előtt, után történt események, például szüleim születése, házassága, testvéreim születése, óvodáskor, iskoláskor</li> <li>– Világtérképről tengerszinthez mért magasságok és mélységek leolvasása</li> <li>– Fagypont alatti hőmérsékletek mérése, például télen, hűtőszekrényben, fagylalt, jégkocka segítségével</li> <li>– „Időjárás-jelentős” játék: a bemondó ismerteti a hőmérséklet változásait szóban vagy diagram alapján; a nézők saját hőmérőmodelljükön jelenítik meg a pillanatnyi hőmérsékletet</li> <li>– „Gazdálkodj okosan” játék rövidített változatban készpénzzel és adósságcédulákkal: a játékosok kölcsönt vehetnek fel a vásárláshoz, ekkor ugyanannyi készpénzt és adósságcédulát kapnak</li> </ul>	

Témakör	Alkotás térben és síkon	Javasolt óraszám: 6 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;</li> <li>– minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;</li> <li>– sormintát, síkmintát felismer, folytat;</li> <li>– alkotásában követi az adott feltételeket;</li> <li>– testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;</li> <li>– síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;</li> <li>– alaklemez, vonalzót, körzőt használ alkotáskor;</li> <li>– megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;</li> <li>– szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;</li> <li>– megfogalmazza az alkotásai közti különbözőségeket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálókából, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint</li> <li>– Különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint</li> <li>– Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben</li> <li>– Egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással</li> <li>– Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifestve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel, körzővel)</li> <li>– Alaklemez, vonalzó és körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során</li> <li>– Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifestésével, vonalzos rajzolással adott feltételek szerint</li> </ul>		<p><i>Technika és tervezés:</i> hajtogatás, bútorok építése dobozokból.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> mozaikkép alkotása előre elkészített háromszögek, négyszögek felhasználásával.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Sorminták, terülminták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése</li> <li>– Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás)</li> <li>– Adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítása, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, jellemző tulajdonságok kiemelése</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Építés színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból nézetek, alaprajzok alapján</li> <li>– „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból; az árnyékok vizsgálata</li> <li>– „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból</li> <li>– Feltételek, minták alapján kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből</li> <li>– Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére</li> <li>– Adott síkidomokból téglatest építése</li> <li>– 3 különböző méretben adott szívószálakból testek fűzése úgy, hogy egy testhez 6 db szívószál használható; az összes különböző test megalkotása</li> <li>– A tanulók körben ülnek; mindenki egy nézőpontból látja a középre helyezett építményt; a szóban kérhető és adható információk alapján mindenki megépíti az építményt, vagy alaprajzot készít hozzá</li> <li>– Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények</li> <li>– „Lakótelepi panoráma” rejtvény megfejtése színes rudak segítségével</li> </ul>



Témakör	Alakzatok geometriai tulajdonságai	Javasolt óraszám: 6 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;</li> <li>– személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;</li> <li>– két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;</li> <li>– megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;</li> <li>– megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;</li> <li>– megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;</li> <li>– megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;</li> <li>– megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;</li> <li>– megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;</li> <li>– megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;</li> <li>– megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;</li> <li>– megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;</li> <li>– tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;</li> <li>– megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;</li> <li>– megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;</li> <li>– megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;</li> <li>– megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Válogatások előállított és gyűjtött testek között szabadon</li> <li>– Halmazokba rendezett testek, síkbeli alakzatok közös tulajdonságainak megfigyelése, halmazok címkézése</li> <li>– Testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján</li> <li>– Halmazba nem tartozó alakzatok keresése</li> <li>– Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas”, „tükrös”, „van-e bemélyedése”</li> <li>– Sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése</li> <li>– Válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon</li> <li>– Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése”</li> <li>– A létrehozott síkbeli és térbeli alkotások, mintázatok jellemzése megfigyelt tulajdonságaikkal</li> <li>– Egyszerű szögletes testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megszámlálása</li> <li>– Környezetükből gyűjtött testek közül a téglatestek kiválogatása</li> <li>– Téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élek száma, élek hossza, az élek, lapok egymáshoz való viszonya, test tükörszimmetriája</li> <li>– Téglatest egybevágó lapjainak felismerése</li> <li>– Kocka kiemelése a téglatestek közül élek, lapok alapján</li> <li>– Előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal</li> <li>– Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel</li> <li>– Derékszög előállítása elfordulással, hajtogatással</li> <li>– Derékszögnél kisebb, nagyobb szögek előállítása elforduló mozgással; hozzámérés a hajtogatott derékszöghöz</li> <li>– Téglalap tulajdonságainak megfigyelése: szögek, oldalak, szimmetria</li> <li>– Téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással</li> <li>– Téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással</li> </ul>	<p>Környezetismeret: kerületszámítás a közvetlen környezetünkben. (szoba, kert)</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással</li> <li>– Téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással</li> <li>– Négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján</li> <li>– Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>lap, él, téglatest - <i>kváder</i>, kocka - <i>kocka</i>, szög - <i>uhol</i>, derékszög - <i>pravý uhol</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Barkochbázás a teremben lévő tárgyak geometriai tulajdonságai alapján</li> <li>– Egyszerű szögletes testek építése pálcikákból és gyurmagolyókból</li> <li>– Egyszerű szögletes testek élvázának építése szívószálakból</li> <li>– Dobozok szétvágása a test lapjainak és hálójának vizsgálatához</li> <li>– Dobozok lapjainak leragasztása különböző színű papírokkal</li> <li>– „Élőkép” alkotása csoportban, például kocka, téglatest, gúla megjelenítése</li> <li>– „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék, sokszögek megjelenítése</li> <li>– Sokszögek építése szívószálakból</li> <li>– Sokszögek kifeszítése befőttes gumival szöges táblán; a kifeszített alakzatok vizsgálata</li> <li>– „Saját testen jeleníts meg derékszöget!”, például ujjak, kar, láb, mérlegállás</li> <li>– Derékszög hajtogatása szabálytalan alakú papírból</li> <li>– Gyurmából vagy agyagból készült téglatest szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk; úgy, hogy ne kapjunk téglatesteket; úgy, hogy kockát is kapjunk; kocka szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk</li> <li>– Párhuzamos szélű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni ahhoz, hogy téglalapot kapjunk; téglalaphoz négyszöget nyírása, négyszögből téglalap nyírása</li> <li>– A4-es papírból hajtással és tépéssel négyzet készítése; a hulladék részéből ismét négyzet készítése, ennek ismétlése egészen addig, amíg lehetséges</li> </ul>

Témakör	Transzformációk	Javasolt óraszám: 4 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;</li> <li>– szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;</li> <li>– megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;</li> <li>– ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;</li> <li>– követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;</li> <li>– térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban</li> <li>– Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével</li> <li>– Tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével</li> <li>– Síkbeli alakzatok tükrötengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással</li> <li>– Tükörkép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükörrel, másolópapírral</li> <li>– Építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel</li> <li>– Formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral</li> <li>– Testek és síkbeli alakzatok megkülönböztetése, azonosítása alak és méret szerint: a hasonlóság és az egybevágóság fogalmának előkészítése</li> <li>– Térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással</li> <li>– Játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben</li> </ul>		<p><i>Környezetismeret:</i> szimmetria a természetben.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> szimmetria a műalkotásokban.</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> dobókocka, téglatest alakú doboz készítése.</p>

<b>Fogalmak</b>	eltolt kép – <i>posunutý obraz</i> , mozgatás, elforgatott kép – <i>otočený obraz</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Titkosírás tükörírással, a titkos üzenet megfejtése</li> <li>– Utcák építése színes rudakból: az utca két oldalán lévő házak egymás tükörképei</li> <li>– Kártyákon adott mintát kell megjeleníteni két kocka lapjain lévő ábrák segítségével úgy, hogy a két kockát egy tükör elé rakjuk; a kockák felső lapjain lévő ábrák és azok tükörképei együtt adják az adott mintát</li> <li>– Minta rajzolása, majd átmásolása zsírpapírra; a zsírpapír átfordítása, eltolása, elforgatása; összehasonlítás az eredeti mintával</li> <li>– Összehajtott, majd szétnyitott lap bal oldalára az egyik játékos tollal pöttyöket rajzol, a másik játékos a másik oldalra grafitval a tükörképét próbálja berajzolni, összehajtják a papírt, a hátulján a grafitpöttyöket erősen megrajzolják tollal, így szétnyitás után a bal oldalon látszik, hogy mennyi a tévedés</li> <li>– Tengelyesen szimmetrikus alakzat kiegészítése</li> <li>– Pálcikákból kirakott alakzat kétszeresére nagyítása</li> <li>– Pontrácsra, négyzetrácsra rajzolt ábra kétszeresére nagyítása, felére kicsinyítése</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Tájékozódás térben és síkon</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;</li> <li>– tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat;</li> <li>– térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban</li> <li>– Irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgások során</li> <li>– Téri tájékozódást segítő játékok, tevékenységek</li> <li>– Útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével</li> </ul>		<p><i>Környezetismeret:</i> tájékozódás közvetlen környezetünkben. Égtájak ismeretének gyakorlati alkalmazása.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével</li> <li>– Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban</li> <li>– Tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házszám alapján ház megtalálása</li> <li>– Egyszerű térképek készítése</li> <li>– Tájékozódás négyzethálón, térképen</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	négyzetháló, térkép - <i>mapa</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Robot célhoz irányítása szerepjátékkal: bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulóponttra</li> <li>– Útvonal bejárása síkbeli labirintusokban padlórobot irányításával</li> <li>– „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra...</li> <li>– Kacsaringós utak bejárása, majd lerajzolása négyzethálón; például: 2 lépés, jobbra fordulás, 1 lépés, jobbra fordulás, 3 lépés, jobbra fordulás, folytatva az utat, ismétlés előlről sokszor</li> <li>– Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak</li> <li>– Kincskeresés utasítások alapján</li> <li>– Kincskeresés térkép alapján</li> <li>– „Torpedó” játék</li> <li>– „Telefonos” játék</li> <li>– Térkép készítése tanteremről, iskolaudvarról, útvonalakról</li> <li>– Térképen adott helység keresése páros munkában a térkép keresőhálójának segítségével</li> <li>– „Vándorvezér” játék sakktáblán égtájakkal, például „f4-ről 2 mezőt észak felé lépve hova jutunk?”</li> </ul>

Témakör	Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	Javasolt óraszám: 9 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;</li> <li>– megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;</li> <li>– érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;</li> <li>– megfogalmazza a felismert összefüggéseket;</li> <li>– összefüggéseket keres sorozatok elemei között;</li> <li>– megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;</li> <li>– tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;</li> <li>– felsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;</li> <li>– ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;</li> <li>– tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;</li> <li>– felismer kapcsolatot elempárok, elemhármak tagjai között;</li> <li>– szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármakat;</li> <li>– a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése</li> <li>– Számpárok, számhármak közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése</li> <li>– Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal</li> <li>– Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása</li> <li>– Az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból</li> </ul>		<p>Vizuális kultúra: periodicitás felismerése sordíszekben, népi motívumokban. Környezetismeret: adatok gyűjtése az állatvilágból (állati rekordok).</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése</li> <li>– Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba</li> <li>– Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)</li> <li>– Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)</li> <li>– Gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése</li> <li>– Szabályjátékokban az elempárok, elemhármások megjelenítése táblázatban</li> <li>– Szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármások létrehozása</li> <li>– Táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)</li> <li>– Sorozatok, szabályjátékok alkotása</li> <li>– Megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként</li> </ul>	<p>Testnevelés: sporteredmények, mint adatok</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>táblázat, nyitott mondat - <i>otvorená vetá</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Sorminták keresése környezetünkben, például épületeken, népviseleten</li> <li>– Periodikusan ismétlődő tevékenységek, például ki mosogat 5 nap múlva</li> <li>– Kakukktojás játékok</li> <li>– „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt</li> <li>– Sorozatok alkotása szöges táblán kifeszített alakzatokkal, a sorozat szabályának megfigyelése, például egyre nagyobb négyzeteknél a növekedés szabályának megfigyelése</li> <li>– Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős</li> <li>– A gyerekek kezében tartott számok, alakzatok közötti kapcsolatok megfigyelése rámutatással, például mindenki mutasson arra, akinek ugyanannyi tízese van; akinek nagyobb a kerülete; a mutatás lejegyzése nyilakkal; a lejegyzett ábra megfigyelése</li> <li>– „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel számokkal, formákkal, szavakkal</li> </ul>



<b>Témakör</b>	<b>Adatok megfigyelése</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– adatokat gyűjt a környezetében;</li> <li>– adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;</li> <li>– gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;</li> <li>– adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;</li> <li>– jellemzi az összességeket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel</li> <li>– Adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban (például: árak megfigyelése boltokban, nyugtán)</li> <li>– Mért adatok lejegyzése</li> <li>– Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban</li> <li>– Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása</li> <li>– Az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése, például egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb kiválasztása</li> </ul>		<p>Környezetismeret: hőmérsékleti grafikonok készítése.</p>
<b>Fogalmak</b>	adat, diagram	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mérések testnevelésórán, például időeredmények, kislabdadobás hossza, távolugrás hossza; eredmények rögzítése; ábrázolása közösen</li> <li>– Piacon több árusnál ugyanazon termék árának összehasonlítása, csoportonként más-más termék árának megfigyelése, lejegyzése</li> <li>– Csoportonként a csoport tagjaira jellemző egyszerű diagramok készítése úgy, hogy a többi csoport nem látja, mi készül; a kirakott vagy rajzolt diagramok alapján a csoport felismerése, azonosítása, például hány fiú, hány lány, hány szemüveges, hány nem szemüveges...</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Valószínűségi gondolkodás</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;</li> <li>– tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;</li> <li>– megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;</li> <li>– tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;</li> <li>– tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;</li> <li>– a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tipppek megfogalmazása</li> <li>– Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben</li> <li>– Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése</li> <li>– „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése</li> <li>– Véletlen események gyakoriságának összeszámolása, ábrázolása különféle módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel</li> <li>– Véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tipppekkel, magyarázatok keresése</li> <li>– A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával</li> </ul>		<p><i>Környezetismeret:</i> természeti jelenségek előfordulása és valószínűsége.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a kifejezőkészség alakítása (világos, rövid megfogalmazás)</p>
<b>Fogalmak</b>	Nincs új fogalom.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére, események gyakoriságának megfigyelésére csoportmunkában: valószínűségi kísérlethez tartozó eseményeket írunk kártyákra; kiosztjuk; elvégezzük a kísérletet, mindenki	

**Javasolt  
tevékenységek**

- rátész egy zsetont arra a kártyájára, amelyikre írt esemény bekövetkezett; a kísérletek végén elemzés, például a kísérlet: 3 korongot feldobunk; események: mindhárom kék; több a kék, mint a piros; nincs piros; van kék; van két egyforma szín; egyik színből sincs legalább kettő; elemzés: „Melyik a jó kártya, melyik rossz, melyiket választanád?”
- Játék eseménykártyákkal gyakoriság becslésére: mindenki előtt ott van minden eseménykártya, amelyekre a játék elején a játékosok tetszés szerint kiraknak 10-10 zsetont; sorban végezzük a kísérleteket; amelyik kártyán lévő esemény bekövetkezett, arról a kártyáról levehet a játékos egy zsetont; az győz, akinek a kártyáiról leghamarabb elfogynak a zsetonok
  - Valószínűségi kísérlet nem kocka alakú doboz feldobásával: tippelés, 20 kísérletből melyik lapjára hányszor esik; ellenőrzés a kísérletek elvégzésével
  - 10 korongot feldobunk, számegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek egyikére jutsz
  - Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a számok tulajdonságai alapján, a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljünk az események gyakoriságára, például szorzatuk páros; nincs közte kétjegyű
  - Gyerekek alkotta gyakorisági diagram: két kockával dobunk, és nézzük a dobott számok összegét; a gyerekek sorban egymás mellett állnak, mindenkinek a kezében egy szám van 1 és 13 között; akinek a száma a két kockával dobott számok összege, előre lép egyet
  - Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegétől egy korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja
  - Gyerekek alkotta gyakorisági diagram: két kockával dobunk, és nézzük a dobott számok összegét; a gyerekek sorban egymás mellett állnak, mindenkinek a kezében egy szám van 1 és 13 között; akinek a száma a két kockával dobott számok összege, előre lép egyet
  - Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegétől egy korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja

**SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM**  
*(Anyanyelvű és kétnyelvű nemzetiségi nevelési-oktatási forma számára)*  
**helyi tanterv**

**1–4. évfolyam**

A szlovák nemzetiségi nevelés-oktatás a magyar közoktatás szerves része. Célkitűzéseit a Nemzeti Alaptantervben és a Nemzetiség iskolai oktatásának irányelvében foglaltakkal összhangban valósítja meg. Így általános célja és feladata azonos az iskolai nevelés-oktatás céljaival, feladataival. Olyan alapvető és továbbfejleszthető ismereteket ad, kulcskompetenciákat fejleszt, melyek az egyén boldogulásának szempontjából meghatározóak, lehetővé teszik az önálló ismeretszerzést, az élethosszig tartó tanulást.

Az általános iskola alsó tagozatán a szlovák nyelv és irodalom tantárgy oktatásának elsődleges célja az anyanyelvi kommunikációs képességek fejlesztése és az ehhez szükséges ismeretek elsajátíttatása. Az anyanyelvi nevelés és oktatás feladatai az ismeretek átadására, gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és képességek fejlesztésére irányulnak.

Az anyanyelvi nevelésnek kisiskoláskorban is alapvető szerepe van a kompetenciák kialakításában, fejlesztésében, ez által válik lehetővé a kultúra aktív befogadása, a társas-társadalmi érintkezés, az identitás kialakulása, az önálló ismeretszerzés és a tanulás. A szlovák nyelv és irodalom tanulása a tanulók számára lehetővé teszi, hogy toleránsak és nyitottak legyenek a mássággal szemben, így alkalmassá teszi őket más nemzetiségek és népek elfogadására.

A tanulók iskolai tanulmányaik megkezdésekor különböző szinten ismerik és használják a szlovák nyelvet. A kisiskolás korban történő szlovák nyelv és irodalom tanítás egyik legalapvetőbb célja, hogy a tanuló életkorából ösztönösen adódó megismerési és tanulási vágyra alapozva pozitív attitűd alakuljon ki benne a szlovák nyelv tanulása iránt.

A bevezető szakasz szorongásmentes, motiváló környezetben változatosan, egyre magasabb szinten gyakoroltatja a nyelvet. A játékos önkifejező gyakorlatok lehetőséget teremtenek a nyelvi tudatosság, a kreativitás, az árnyalt önkifejezés, a másik megértésének igényére, képességfejlesztésre.

Ebben a nevelési- oktatási szakaszban a szóbeli és írásbeli nyelvhasználati területek,- a beszéd, az olvasás, az írás, a helyesírás, a szóbeli és írásbeli szövegalkotás- folyamatos fejlesztése párhuzamosan folyik.

A kompetencia- fejlesztés alapja a beszéd, az olvasás és az írás készség szintű elsajátítása, melyben az ismeretek feldolgozása, gyakoroltatása, alkalmazása leghatékonyabban játékos gyakorlatokkal valósul meg. Erre a folyamatra épül a szlovák nyelvi és irodalmi kultúra megismertetése.

Az irodalmi nevelés elsődleges feladata az olvasás megszerettetése, az olvasási iránti igény felkeltése és megerősítése. Az irodalmi műveltség megalapozásához kisiskoláskorban a szövegolvasáshoz kapcsolódó szövegelemző és értelmező együttgondolkodás, a saját gondolatok kifejtése, egymás véleményének megismerése, valamint az irodalmi szövegekkel kapcsolatos tapasztalatszerzés, az esztétikai, erkölcsi értékek felfedezése, érzelmileg is megalapozott befogadása nyit utat. Mindez hatást gyakorol az érzelmi élet, az önismeret és a társas kapcsolatok fejlődésére.

A különféle kommunikációs helyzetekhez kapcsolódó tevékenységek megteremtik a feltételeket az önálló tanulás képességének fejlesztéséhez, az ismeretfeldolgozás technikáinak megismeréséhez és gyakorlásához.

Az óraszámok évfolyampáronként értendők. 288 óra /80 %/

## 1–2. évfolyam

A bevezető szakaszban a szlovák nyelv és irodalom tantárgy tanítása időigényesebb tevékenység- és tanulásszervezési formák keretén belül történik, alapoz a tanulók egyéni érdeklődésére, s figyelembe veszi a gyermek eltérő adottságait, meglévő ismereteit, azt, hogy a kisiskolások az iskolai tanulmányaik megkezdésekor különböző szinten ismerik, birtokolják és használják a szlovák nyelvet. Ebben az életkorban a hallás utáni beszédértés és beszéd az elsődleges kommunikációs csatorna, ezért a szóbeli szövegértés és szóbeli szövegalkotás együttes fejlesztése kulcsfontosságú, megalapozza a helyes kiejtést.

A tanuló megismeri a nagy ünnepekörök egy-egy szöveghagyományát, ezeket évszakok szerint is képes elhelyezni, valamint ismer ezekhez kapcsolódó alkotásokat (népdalokat, mondókákat, rövid verseket). Részt vesz a ritmusérzékét, mozgáskultúráját is fejlesztő önismereti gyakorlatokban, szerepjátékokban. Képesse válik egyszerű formában az olvasmányaihoz kapcsolódó személyes ismeretek, élmények felidézésére és megosztására, gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezésére. Szívesen részt vállal ritmusos, énekes rögtönzésekben, különböző kreatív játékokban. Képes mindennapi konfliktusok átélésére bábjátékban, drámajátékban. Kipróbálja a testmozgás, a manuális és művészeti alkotó tevékenység több formáját, és képes megfogalmazni ezzel kapcsolatos élményeit, tapasztalatait. A tanuló ismeri a felelősséget, az empátiát, a másokkal való együttműködés fontosságát. A családi életre nevelés során megtanulja a családi szerepeket s az azokhoz kötődő feladatokat. A tárgyi és természeti környezet védelmét napi tevékenységei során gyakorolja. Igényli, hogy szlovák nyelven fejezze ki magát. Esztétikai-művészeti tudatossága és kifejezőképessége erősödik.

A tanuló rendelkezik kooperatív készséggel, és betartja az illemszabályokat. Megismeri és elsajátítja az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben. Megtanulja a családi szerepekhez kapcsolódó feladatokat, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze. Érzékennyé válik a természeti és tárgyi környezet állapota iránt. Készítés alakul ki benne, hogy megőrizze környezetét és elődei szlovák nemzetiségi életéhez kapcsolódó értékeit. Az életkori sajátosságoknak megfelelő szinten, tanítói segítséggel gondolatait szlovák nyelven tudja kifejezni. Törekszik a mások számára érthető beszédre.

A szóbeli és írásbeli szövegértés és szövegalkotás folyamatosan és párhuzamosan történik. A magyar nyelv és irodalom tantárgyból elsajátított olvasástechnikára építve fejlesztjük a szövegértést, ügyelve az eltérő hangok kiejtésére.

A fogalomalkotás nyelvi tapasztalásra épül. A nyelvtani ismeretekhez kapcsolódik a helyesírási szabályismeret és a helyesírási készség elemi szintjének kialakítása. A szabályalkalmazással párhuzamosan futó fejlesztési feladat a tanulók önellenőrzésének és hibajavító tevékenységének, a kétnyelvű szótár használatának szokássá fejlesztése.

Az önálló tanulás képességének megalapozásához szükséges a tanuló önálló, kreatív és magabiztos feladatvégzésének kialakítása és bátorítása. Ennek legfőbb eszköze a folyamatos, egymásra épülő és differenciált egyéni vagy csoportos tevékenységtípusok bevonása a pedagógiai folyamatba. Ugyancsak fontos az egyéni tanulási stílus alakulásának támogatása, a hatékony tanulási szokások megerősítése. Ösztönözni kell a tanulót arra, hogy a tanórán és azon kívül is használja a különféle rendelkezésre álló forrásokat.

A tanulóban fokozni kell a tudatosságot, kitartást és igényességet a különböző nyelvi tevékenységekben, segíteni kell őt, hogy tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes irányítani.

Az óraszámok évfolyampáronként értendők. 288 óra /80 %/

## 1. évfolyam

**Évi óraszám 180 óra**

**Az alapóraszám a kététhetes projekt óráival egészül ki 180 órára.**

Témakörök	Javasolt óraszám
1. Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegértés és szövegalkotás - Személyes témák - Közvetlen környezeti és természeti témák - Országismeret	80
2. Szóbeli és írásbeli szövegértés és alkotás: <i>Az olvasástanítás előkészítése</i>	10
3. Szóbeli és írásbeli szövegértés és alkotás: <i>Az olvasási képesség kialakítása, fejlesztése</i>	25
4. Szóbeli és írásbeli szövegértés és szövegalkotás: <i>Szövegértő olvasás előkészítése</i>	10
5. Irodalmi kultúra: <i>Irodalmi művek értelmezése, az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése</i>	15
6. Tanulási képesség fejlesztése	15
7. Anyanyelvi kultúra, ismeretek a nyelvről	15
Kététhetes projekt	10
<b>Összes óraszám:</b>	<b>180</b>

Témakör	Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegértés és alkotás	Javasolt óraszám 80 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>megérti</b> a magyarázatokat, utasításokat, egyszerű közléseket;</li> <li>– egyszerű formában <b>válaszol</b> a kérdésekre;</li> <li>– <b>alkalmazza</b> az elsajátított szókincset, egyszerű mondatmodelleket;</li> <li>– <b>ismeri</b> a szavak jelentését;</li> <li>– egyszerű mondatait fokozatosan bővíti mondat egységekké;</li> <li>– <b>használja</b> az udvariassági formulákat;</li> <li>– röviden bemutatja családját;</li> <li>– <b>ismeri</b> lakóhelye nevezetességeit;</li> <li>– <b>tudja</b> évszakokhoz kötni a hónapok neveit, ünnepeket;</li> <li>– összeállítja napirendjét.</li> <li>– aktív szerepet vállal a közös tevékenységben, azok szabályait betartja;</li> <li>– képes képről megnevezni szavakat, alkotni rövid mondatokat;</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<p>Aktív szerep vállalása páros és csoportos szituációs játékokban.            Udvarias megszólítások alkalmaztatása.            A hallott szavak, szófordulatok, egyszerű üzenetek, kérdések, kérések megértése, az ezekre történő metakommunikációs és szóbeli reagálás fejlesztése.            A szlovák hangok (a, ä, é, ch, dz, dž, Í, f, ô, ou, ia, ie, iu) tiszta artikulációjának, az időtartam és a hangkapcsolatok helyes kiejtésének fejlesztése.            Az aktív szókincs értelmezésének, megértésének, bővítésén és alkalmazásának fejlesztése, képi megjelenítéssel, képek és szavak egyeztetésével.            Bekapcsolódás egyszerű párbeszédbe.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- A személyes témákra vonatkozó szókincs ismeretének bővítése</li> <li>- A közvetlen környezeti és természeti témákra vonatkozó szókincs ismeretének bővítése</li> <li>- Országismeretre vonatkozó szókincs ismeretének bővítése</li> </ul> <p>Versek, kiolvasók, mondókák, dalok hallás utáni elsajátíttatása:</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> versek, történetek, mesék, utasítások, kérések.  <i>Matematika:</i> számok, számjegyek.  <i>Ének-zene:</i> dalok, körjátékok.  <i>Vizuális kultúra:</i> képek, rajzok, fotók.  <i>Etika:</i> én és a családom.  <i>Szlovák népismeret:</i> család, iskola, évszakok, mondókák, népi játékok.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Bemutatkozás, igenlés, tagadás, irány, egyszerű utasítás, metakommunikáció, (tekintet, arcjáték, testbeszéd) köszönés, bemutatkozás, kérés, köszönet, búcsúzkodás, kiolvasó, mondóka, vers, mese, játék, beszédtechnika, kommunikáció, szókincs, párbeszéd, környezet, lakóhely, család, iskola, évszak, mindennapi élet.( Én: testrészek, család, iskola, szűkebb környezet, közlekedési eszköz, háziállat, gyümölcs, zöldség, év, tavasz, nyár, ősz, tél, ünnep, Mikulás, karácsony, húsvét, hónap, hét, nap, napszak, időjárás.) Számok</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ szituációs játékok (pl. boltos játék)</li> <li>○ körjátékok</li> <li>○ memóriajáték, pexeso készítése/használata</li> <li>○ bingo</li> <li>○ projekt munka: térkép a lakóhelyről, képkészítés a zölségeskertről ragasztással</li> <li>○ ünnepekhez kapcsolódó dal, vinšovačka megtanulása, egyéni előadása (tájegységenként változó nyelvjárás)</li> <li>○ digitális oktató programok (pl LearningApps, pastelka.sk stb.)</li> </ul>	

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés és alkotás: <i>Az olvasástanítás előkészítése</i>	Javasolt óraszám <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>nyitott, motivált</b>, érdeklődő az olvasás tanulása irányában;</li> <li>– <b>rendelkezik</b> a megfelelő ismeretekkel és szókinccsel az olvasást, írásbeliséget illetően;</li> <li>– rész képességei <b>elérték</b> a szükséges szintet:            betű – hang, betűazonosítás, betűfelismerés és olvasástechnika terén, valamint nyelvhasználati szabályok alkalmazásakor.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<p>Az olvasáshoz szükséges képességek és részképességek fejlesztése (fonémahallás, megkülönböztető képesség, figyelem, tempó, ritmus, szókincs, nyelvhasználati szabályok, kommunikációs képességek, irányok felismerése, relációs szókincs, nyelvi tudatosság). Betűfelismerés, betű–hang, betűazonosítás gyakoroltatása. Szókincs fejlesztése, bővítése. A szlovák ábécé betűinek megbízható ismerete. Helyes olvasástechnika alkalmazása, fejlesztése.</p>		<p><i>Ének–zene:</i> ritmus, tempó, dallam. <i>Matematika:</i> irányok, számsorozatok. <i>Vizuális kultúra;</i> <i>informatika:</i> ábra, illusztráció, reprodukció, mesék. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> versek, mesék.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Hang, betű, szó, mondat, szöveg, szöveggörnyezet, tempó, ritmus, hangsúly, hangerő, bekezdés, szerző, író, költő, versszak, verssor, népmese, népi bölcsesség és humor, népszokás, hiedelem.</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ hangkereső játék</li> <li>○ betűkereső szlovák újságban (újságfüzet)</li> <li>○ betűerdő</li> <li>○ párkereső játékok (memória, kiegészítés)</li> <li>○ digitális oktatóprogramok</li> </ul>	

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés és alkotás: <i>Az olvasási képesség kialakítása, fejlesztése</i>	Javasolt óraszám 25 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– olvasási tevékenysége motivált, érdeklődő;</li> <li>– <b>ismeri</b> a szlovák ábécé nyomtatott kis-és nagybetűit;</li> <li>– <b>ismeri</b> a betű–hang, fonéma–graféma megfeleltetési szabályokat;</li> <li>– <b>rendelkezik</b> biztos betűfelismerési, -összevonási képességgel</li> <li>– <b>ismeri</b> olvasással kapcsolatos erősségeit, hibáit;</li> <li>– <b>rendelkezik</b> az olvasásra, annak folyamatára vonatkozó szókinccsel, ismeretei az életkornak megfelelőek;</li> <li>– <b>biztonsággal, pontosan olvas</b> szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat életkori sajátosságának megfelelő egyszerű, rövid szövegeket.</li> </ul>	
Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<p>Az olvasásra vonatkozó szókincs, pl. szerző, író, olvasó, cím, szöveg, mondat, írásjel, bekezdés. Az olvasás funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret, meggyőződés kialakítása, fejlesztése. Betűfelismerés, betű–hang, fonéma–graféma azonosítási szabályok, automatizált képesség. Biztonságos betű-összevonási képesség kialakítása.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a magyar ábécé betűi, versek, szövegek. <i>Vizuális kultúra;</i> <i>informatika:</i> betűtípus, betűforma.</p>



<p>A szlovák magánhangzók, mássalhangzók és kettőshangzók helyes olvasásának kialakítása.  A lány szótagok olvasása: de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí.  Szótagoló olvasás gyakoroltatása.  Mondatok helyes intonációja.  Olvasástechnikai hibák felismertetése, javíttatása.</p>		<p><i>Szlovákul tanított tantárgyak; szlovák népismeret: a magyartól eltérő hangok.  Ének-zene: ritmus.</i></p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Betű, hang, beszédhang, szerző, író, olvasó, cím, szöveg, mondat, írásjel, bekezdés, összefoglalás, hiba.</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ szókereső</li> <li>○ akasztófa játék</li> <li>○ keresztrejtvény</li> <li>○ hibakereső gyakorló feladatok</li> <li>○ bingo</li> <li>○ digitális oktatóprogramok</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Szóbeli és írásbeli szövegértés és szövegalkotás: Szövegértő olvasás előkészítése</b>	<b>Javasolt óraszám 10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>tud</b> folyékonyan olvasni;</li> <li>– <b>képes</b> a szöveg tartalmának globális megértésére;</li> <li>– <b>képes</b> válaszolni az olvasott szövegből a kérdésre;</li> <li>– <b>ismeri</b> a legfontosabb fogalmak és kifejezések jelentését;</li> <li>– <b>használja</b> az előzetes áttekintés, egyszerű összefoglalás stratégiáit a megértés érdekében;</li> <li>– képes a tankönyvi egyszerűbb grafikus szervezőket felhasználni a megértés ellenőrzése érdekében;</li> <li>– <b>a szöveg megértését bizonyítja</b> a következő tevékenységekkel: lényegkiemelés, tartalommondás, események összefoglalása; képes önálló szótárhasználatra.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Magabiztos néma és hangos olvasás fejlesztése a mondat egyszerűbb, életkori sajátosságoknak megfelelő szintjén.  Olvasási stratégiák előkészítése: érzékszervi képek alkotása, grafikus szervezők, összefoglalás, előzetes áttekintés.  Az explicit információk, állítások megértetése, értelmeztetése, egyszerű, egyenes következtetések levonásának .  Mesék, narratív történetek értő hallgatása, felidézésének fejlesztése.  Ismert, ismeretlen szövegek tartalmának globális megértése.  A szöveg tartalmának illusztrációval való kifejezése.  Mesék dramatizálása.</p>		<p><i>Matematika:</i> szóbeli és írásbeli szövegértés, logikus gondolkodás.  <i>Vizuális kultúra:</i> mesék, gyermekirodalmi alkotások illusztrációi, bábok készítése.  <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> versek, történetek, mesék.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Bekezdés, összefoglalás, előzetes áttekintés, cím, szereplő, helyszín, cselekmény, esemény, kérdés, válasz.</p>	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ bábszínház látogatás</li> <li>○ színház látogatás</li> <li>○ tanult mese, történet dramatizálása</li> <li>○ bábkészítés, bábjáték</li> <li>○ saját iskolai drámaszakkör meglátogatása</li> </ul>
-----------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Irodalmi kultúra: Irodalmi művek értelmezése, az ítéloképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám 15 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>motivált</b>, érdeklődő életkori sajátosságának megfelelő irodalmi művek meghallgatására, olvasására;</li> <li>– <b>képes</b> egyszerű irodalmi szövegek felismerésére műfaji jellemzőinek alapján (pl. mese, vers, mondóka);</li> <li>– <b>tud</b> néhány verset, mondókát, találós kérdést, közmondást</li> <li>– <b>együttműködik</b> társaival a dramatikus játékokban</li> <li>– <b>ismeri, megérti</b> rövid, egy szálon futó művek segítségével a történeteket bemutató művek szerveződését, felépítését, az összefüggések logikáját, az ok-okozati viszonyt;</li> <li>– meggyőződéssel <b>képviseli</b> a legalapvetőbb emberi értékeket;</li> <li>– <b>meghallgatja</b> mások véleményét, érvelését;</li> <li>– <b>képes azonosulásra</b> az életkori sajátosságainak megfelelő művek befogadása során;</li> <li>– dramatikus és drámajátékok segítségével <b>képes átélni</b> mindennapi konfliktusokat, azokat életkori szintjén kezelni.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Szlovák nép- és műköltészeti alkotások, a népköltészetben megtestesülő értékek, hagyományok közvetítése. A versek és a prózai szövegek formai különbségei. Versek formájának megfigyelése, a ritmus, a rím, az ismétlődések felfedeztetése, megtapasztaltatása. Az olvasmány címének, szereplőinek, főbb eseményeinek megnevezése. A szereplők cselekedeteinek megítélése, tulajdonságaik megfigyeltetése. Rövid mesék, történetek dramatikus, bábos megjelenítése. A magyarországi szlovákok dalai, népköltészete, költészetének megismerése, nemzetiséghez való kötődés erősítése. Szlovák költők műveinek megismerése. A szép és a csúnya, a jó és a rossz fogalmainak használata beszélgetésekben, megtapasztaltatása a természeti környezetben, a mindennapi életben, az irodalmi művekben és műalkotásokban. Műélvezet megismertetése a belefeledkezés, a játék, a kaland, a képzelet, a ritmus és a zene révén. Különböző dramatikus formák kipróbálása.</p>		<p><i>Dráma és tánc:</i> részvétel dramatikus és improvizációs játékban.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus, ismétlődések.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Jelmez, kellék, díszlet. A hang és kép szerepe a mesevilágban. átélt, elképzelt vagy olvasott esemény vizuális kifejezése.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> internetes honlapok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> versek, mesék, történetek, magyar népköltészet.</p>

<p>A történetiségen alapuló összefüggések megértetése az egy szálon futó történetekben. Azonosulás szépirodalmi szövegek kapcsán. A megismert mese, történet tanulságának összevetése saját tapasztalatokkal, eseményekkel, és azok alkalmaztatása Egyszerű szlovák közmondások, szólások adekvát alkalmazása.</p> <p>Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékokban, drámajátékokban</p> <p>Szépirodalmi művek, részletek szöveghű felidézése</p> <p>- Teljes művek:</p> <p>8-10 mondóka, 8-10 közmondás, 8-10 találós kérdés, 4-6 kiszámoló, Gregor Papuček: Jedľa, Gregor Papuček: Pavúk, Alexander Kormoš: Fialôčka, fiala, Imrich Fuhl, Eva Fábíánová,</p> <p>- Részletek választás alapján: Krista Bendová, Jaroslava Blažková, Ján Bodenek, Jana Bodnárová, Roman Brat, Pavol Braxatoris, Elena Čepčeková, Pavol Dobšinský, Ľubomír Feldek, Milan Ferko, Vladimír Ferko, Valentína Fígel'ová, Gabriela Futová, Eleonóra Gašparová, Andrea Gregušová, Marianna Grznárová, Mária Ďuríčková, Anton Habovštiak, Maša Haľamová, Daniel Hevier, Marta Hlušíková, Jozef Cíger Hronsky, František Hrubín, Mária Jančová, Tomáš Janovic, Klára Jarunková, Branislav Jobus, Mária Lazárová, Božena Mačingová, Anton Marec, Štefan Moravčík, Rudo Moric, Ľudo Ondrejov, Pavol Országh-Hviezdoslav, Jozef Pavlovič, Ľudmila Podjavorinská, Mária Rázusová-Martáková, Kliment Ondrejka, Dana Podracká, Vladimír Reisel, Milan Rúfus, Vincent Šikula, Ondrej Sliacky, Rudolf Sloboda, Ján Stacho, Pavol Štefánik, Mária Štefánová, Petra Štefánková, Milan Urban, Dušan Taragel, Hana Zelinová, Zuzana Zemaníková műveiből</p>	<p><i>Szlovák népismeret:</i> magyarországi szlovákok irodalma, népköltészet. <i>Etika:</i> családtagjaim, szeretet, barátkozás (konfliktushelyzetek megélése játékokon keresztül).</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Népköltészet, műköltészet; mese, mesebeli szereplő; mesekezdés, mesebefejezés; főszereplő, mellékszereplő; vers, verses mese, mondóka, versszak, verssor, rím, ismétlődés. Jó, rossz, szép, csúnya, konfliktus, vélemény, érvelés, vita, ítélet.</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ körjátékok, népi gyermekjátékok eljátszása</li> <li>○ médiatartalmak keresése</li> <li>○ mesék dramatizálása</li> <li>○ színházlátogatás</li> <li>○ filmvetítés</li> <li>○ szituációs játék</li> <li>○ pantomim</li> <li>○ bábjáték</li> <li>○ mesehallgatás/dramatizálás</li> <li>○ mese/történet befejezés alkotása, dramatizálva, rajzban stb</li> </ul>

Témakör	Tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám 15 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>motiváltan tanul</b> a tanító irányításával,</li> <li>– a tanulási folyamat során változatos tevékenységeket és több érzékszervet is <b>használ</b>;</li> <li>– a tanulást játékos formában <b>végzi</b>;</li> <li>– <b>tapasztalja</b> a tanulás értékét és funkcióját a mindennapi életben;</li> <li>– <b>önállóan használja</b> a szótárakat, képes szótárakat.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása és gyakorlása (könyvtárlátogatás, könyvkölcsönzés; szlovák nyelvű gyermeklexikon, képes szótár, szlovák–magyar nyelvű szótár használata; beszélgetés a tanulás szerepéről, fontosságáról, szükségességéről, a tanuláshoz szükséges információk kereséséről és kezeléséről).</p> <p>Egyszerű ok-okozati összefüggés felismertetése; következtetések levonása.</p> <p>Tanulási képesség fejlesztése több tevékenység és érzékszerv segítségével: ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált memóriagyakorlatok, szövegtanulási technikák. A fantázia és képzelet aktiválása a megismerés érdekében.</p> <p>A kép és a szöveg kapcsolata. Illusztrált szövegekben a kép és a szöveg kiegészítő hatásának megismerése.</p> <p>A könyvtárhasználat alapvető szabályainak megismerése.</p> <p>Tájékozódás a szlovák nyelvű gyermeklexikonokban, folyóiratokban: Fifik, Vrabček, Adamko stb, szótárakban betűrend segítségével.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> a szöveget alkotó betűformák és a közlési tartalmak kapcsolatának felismerése. Kép és szöveg kompozíciós kapcsolatának elemzése.</p> <p><i>Digitális kultúra</i> Az életkori sajátosságokhoz igazodó internethasználat kockázatainak és lehetőségeinek felismerése (pl. gyermekbarát honlapok böngészése).</p>
<b>Fogalmak</b>	Könyvtár, lexikon, betűrend, tartalomjegyzék, gyermekújság, szótár, képes szótár, illusztráció, információ, kompozíció.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ projektmunka Pl képes szótár készítése élővilág témakörben, vagy ä hangot tartalmazó szavakkal stb</li> <li>○ szlovák újságok olvasása</li> <li>○ páros munka pl szótár, gyermeklexikon használatával</li> <li>○ lapbook készítés</li> <li>○ illusztráció készítés</li> </ul>	

Témakör	Anyanyelvi kultúra, ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám 15 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>felismeri és alkalmazza</b> a nyelvi-nyelvtani jelenségeket;</li> <li>– folyamatosan <b>bővíti</b> szókincsét;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>betartja</b> a tanult helyesírási szabályokat;</li> <li>– <b>ismer</b> néhány helyi nyelvjárású szót, esetleg mondókát.</li> </ul>
Ismeretek/Fejlesztési célok	Kapcsolódási pontok
<p>Nyelvi-nyelvtani jelenségek felismertetése a gyakorlati tudás alapján (pl. hang, szó, mondat; rövid és hosszú hangok, magánhangzók, kettős hangzók és mássalhangzók).</p> <p>Jelentések megadása a diák saját szavaival.</p> <p>Az aktív és a passzív szókincs folyamatos bővítése, szókincsgyakorlatok.</p> <p>Az írás jelrendszerének a megismertetése, a kiejtés és az írás megfelelésének, különbözőségének megfigyeltetése, néhány alapvető helyesírási szabály megismertetése (pl. a ritmustörvény, az i–í és y–ý írása), törekvés ezek megfelelő alkalmazására.</p> <p>A szlovák nyelv és a magyar nyelv különbségének a felismertetése, megfogalmazása a diák saját szavaival.</p> <p>A helyi nyelvjárás alapszavainak megismertetése, nemzetiséghez való kötődés erősítése:</p> <p>tájegységenként változó</p> <p><i>szoba–chyža</i>  <i>virág–piero</i>  <i>kutya–špiro</i>  <i>konyha–pitvor</i>  <i>villa–vilička</i>  <i>zsebkendő–ručníčok</i>  <i>szoknya–gecel’a</i>  <i>leves–poljóra</i></p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a nyelv eredete, szófajok; olvasás, helyesírás.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> a szlovák nyelv eredete, nyelvjárások.</p> <p><i>Szlovákul tanított tantárgyak:</i> szókincsbővítés.</p>
Fogalmak	Nyelvjárás, tájnyelv, tájszó
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Tájház látogatás</li> <li>○ látogatás a helyi szlovák kör/klubban,</li> <li>○ hosszabb idejű projekt más tantárgyakkal közösen</li> <li>○ tájegységre jellemző szótár készítése</li> <li>○ nyelvi, nyelvtani ismeretekre épülő olvasási verseny</li> </ul>

## 2. évfolyam

**Évi óraszám 180 óra**

**Az alapóraszám a kététhetes projekt óráival egészül ki 180 órára.**

Témakörök	Javasolt óraszám
1. Szóbeli és írásbeli szövegértés és alkotás: <i>Az olvasástanítás előkészítése</i>	10
2. Szóbeli és írásbeli szövegértés és alkotás: <i>Az olvasási képesség kialakítása, fejlesztése</i>	27
3. Szóbeli és írásbeli szövegértés és szövegalkotás: <i>Szövegértő olvasás előkészítése</i>	33
4. Irodalmi kultúra: <i>Irodalmi művek értelmezése, az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése</i>	10
5. Szóbeli és írásbeli szövegértés és szövegalkotás: <i>Az írástanítás előkészítése</i>	12
6. Szóbeli és írásbeli szövegértés és szövegalkotás: <i>Írás - helyesírás</i>	58
7. Tanulási képesség fejlesztése	10
8. Anyanyelvi kultúra, ismeretek a nyelvről	10
Projekt	10
<b>Összes óraszám:</b>	<b>180</b>

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés és alkotás: <i>Az olvasástanítás előkészítése</i>	Javasolt óraszám <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>nyitott, motivált</b>, érdeklődő az olvasás tanulása irányában;</li> <li>– <b>rendelkezik</b> a megfelelő ismeretekkel és szókinccsel az olvasást, írásbeliséget illetően;</li> <li>– részképességei <b>elérték</b> a szükséges szintet: betű – hang, betűazonosítás, betűfelismerés és olvasástechnika terén, valamint nyelvhasználati szabályok alkalmazásakor.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az olvasáshoz szükséges képességek és részképességek fejlesztése (fonémahallás, megkülönböztető képesség, figyelem, tempó, ritmus, szókincs, nyelvhasználati szabályok, kommunikációs képességek, irányok felismerése, relációs szókincs, nyelvi tudatosság). Betűfelismerés, betű–hang, betűazonosítás gyakoroltatása. Szókincs fejlesztése, bővítése. A szlovák ábécé betűinek megbízható ismerete. Helyes olvasástechnika alkalmazása, fejlesztése.</p>		<p><i>Ének–zene:</i> ritmus, tempó, dallam. <i>Matematika:</i> irányok, számsorozatok. <i>Vizuális kultúra;</i> <i>informatika:</i> ábra, illusztráció, reprodukció, mesék. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> versek, mesék.</p>

<b>Fogalmak</b>	Hang, betű, szó, mondat, szöveg, szövegkörnyezet, tempó, ritmus, hangsúly, hangerő, bekezdés, szerző, író, költő, versszak, verssor, népmese, népi bölcsesség és humor, népszokás, hiedelem.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ hangkereső játék</li> <li>○ betűkereső szlovák újságban (újságfüzet)</li> <li>○ betűerdő</li> <li>○ párkereső játékok (memória, kiegészítés)</li> <li>○ digitális oktatóprogramok</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Szóbeli és írásbeli szövegértés és alkotás: Az olvasási képesség kialakítása, fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám 27 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– olvasási tevékenysége motivált, érdeklődő;</li> <li>– <b>ismeri</b> a szlovák ábécé nyomtatott kis-és nagybetűit;</li> <li>– <b>ismeri</b> a betű–hang, fonéma–graféma megfeleltetési szabályokat;</li> <li>– <b>rendelkezik</b> biztos betűfelismerési, -összevonási képességgel</li> <li>– <b>ismeri</b> olvasással kapcsolatos erősségeit, hibáit;</li> <li>– <b>rendelkezik</b> az olvasásra, annak folyamatára vonatkozó szókinccsel, ismeretei az életkornak megfelelőek;</li> <li>– <b>biztonsággal, pontosan olvas</b> szavakat, szószerkezeteket, mondatokat életkori sajátosságának megfelelő egyszerű, rövid szövegeket.</li> </ul>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<p>Az olvasásra vonatkozó szókinccs, pl. szerző, író, olvasó, cím, szöveg, mondat, írásjel, bekezdés.</p> <p>Az olvasás funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret, meggyőződés kialakítása, fejlesztése.</p> <p>Betűfelismerés, betű–hang, fonéma–graféma azonosítási szabályok, automatizált képesség.</p> <p>Biztonságos betű-összevonási képesség kialakítása.</p> <p>A szlovák magánhangzók, mássalhangzók és kettőshangzók helyes olvasásának kialakítása.</p> <p>A lány szótagok olvasása: de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí.</p> <p>Szótagoló olvasás gyakoroltatása.</p> <p>Mondatok helyes intonációja.</p> <p>Olvasástechnikai hibák felismertetése, javíttatása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a magyar ábécé betűi, versek, szövegek.</p> <p><i>Vizuális kultúra;</i></p> <p><i>informatika:</i> betűtípus, betűforma.</p> <p><i>Szlovákul tanított tantárgyak;</i> szlovák népismeret: a magyartól eltérő hangok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus.</p>
<b>Fogalmak</b>	Betű, hang, beszédhang, szerző, író, olvasó, cím, szöveg, mondat, írásjel, bekezdés, összefoglalás, hiba.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ szókereső</li> <li>○ akasztófa játék</li> <li>○ keresztrejtvény</li> <li>○ hibakereső gyakorló feladatok</li> <li>○ bingo</li> <li>○ digitális oktatóprogramok</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Szóbeli és írásbeli szövegértés és szövegalkotás: Szövegértő olvasás előkészítése</b>	<b>Javasolt óraszám 33 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>tud</b> folyékonyan olvasni;</li> <li>– <b>képes</b> a szöveg tartalmának globális megértésére;</li> <li>– <b>képes</b> válaszolni az olvasott szövegből a kérdésre;</li> <li>– <b>ismeri</b> a legfontosabb fogalmak és kifejezések jelentését;</li> <li>– <b>használja</b> az előzetes áttekintés, egyszerű összefoglalás stratégiáit a megértés érdekében;</li> <li>– képes a tankönyvi egyszerűbb grafikus szervezőket felhasználni a megértés ellenőrzése érdekében;</li> <li>– <b>a szöveg megértését bizonyítja</b> a következő tevékenységekkel: lényegkiemelés, tartalommondás, események összefoglalása; képes önálló szótárhasználatra.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Magabiztos néma és hangos olvasás fejlesztése a mondat egyszerűbb, életkori sajátosságoknak megfelelő szintjén.          Olvasási stratégiák előkészítése: érzékszervi képek alkotása, grafikus szervezők, összefoglalás, előzetes áttekintés.          Az explicit információk, állítások megértetése, értelmeztetése, egyszerű, egyenes következtetések levonásának .          Mesék, narratív történetek értő hallgatása, felidézésének fejlesztése.          Ismert, ismeretlen szövegek tartalmának globális megértése.          A szöveg tartalmának illusztrációval való kifejezése.          Mesék dramatizálása.</p>		<p><i>Matematika:</i> szóbeli és írásbeli szövegértés, logikus gondolkodás.  <i>Vizuális kultúra:</i> mesék, gyermekirodalmi alkotások illusztrációi, bábok készítése.  <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> versek, történetek, mesék.</p>
<b>Fogalmak</b>	Bekezdés, összefoglalás, előzetes áttekintés, cím, szereplő, helyszín, cselekmény, esemény, kérdés, válasz.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ bábszínház látogatás</li> <li>○ színház látogatás</li> <li>○ tanult mese, történet dramatizálása</li> <li>○ bábkészítés, bábjáték</li> <li>○ saját iskolai drámaszakkör meglátogatása</li> </ul>	



Témakör	Irodalmi kultúra: <i>Irodalmi művek értelmezése, az ítéloképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése</i>	Javasolt óraszám <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>motivált</b>, érdeklődő életkori sajátosságának megfelelő irodalmi művek meghallgatására, olvasására;</li> <li>– <b>képes</b> egyszerű irodalmi szövegek felismerésére műfaji jellemzőinek alapján (pl. mese, vers, mondóka);</li> <li>– <b>tud</b> néhány verset, mondókát, találós kérdést, közmondást</li> <li>– <b>együtműködik</b> társaival a dramatikus játékokban</li> <li>– <b>ismeri, megérti</b> rövid, egy szálon futó művek segítségével a történeteket bemutató művek szerveződését, felépítését, az összefüggések logikáját, az ok-okozati viszonyt;</li> <li>– meggyőződéssel <b>képviseli</b> a legalapvetőbb emberi értékeket;</li> <li>– <b>meghallgatja</b> mások véleményét, érvelését;</li> <li>– <b>képes azonosulásra</b> az életkori sajátosságainak megfelelő művek befogadása során;</li> <li>– dramatikus és drámajátékok segítségével <b>képes átélni</b> mindennapi konfliktusokat, azokat életkori szintjén kezelni.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Szlovák nép- és műköltészeti alkotások, a népköltészetben megtestesülő értékek, hagyományok közvetítése.</p> <p>A versek és a prózai szövegek formai különbségei.</p> <p>Versek formájának megfigyelése, a ritmus, a rím, az ismétlődések felfedeztetése, megtapasztaltatása.</p> <p>Az olvasmány címének, szereplőinek, főbb eseményeinek megnevezése.</p> <p>A szereplők cselekedeteinek megítélése, tulajdonságaik megfigyeltetése.</p> <p>Rövid mesék, történetek dramatikus, bábos megjelenítése.</p> <p>A magyarországi szlovákok dalai, népköltészete, költészetének megismerése, nemzetiséghez való kötődés erősítése.</p> <p>Szlovák költők műveinek megismerése.</p> <p>A szép és a csúnya, a jó és a rossz fogalmainak használata beszélgetésekben, megtapasztaltatása a természeti környezetben, a mindennapi életben, az irodalmi művekben és műalkotásokban.</p> <p>Műélvezet megismerttetése a belefeledkezés, a játék, a kaland, a képzelet, a ritmus és a zene révén. Különböző dramatikus formák kipróbálása.</p> <p>A történetiségen alapuló összefüggések megértetése az egy szálon futó történetekben.</p> <p>Azonosulás szépirodalmi szövegek kapcsán.</p> <p>A megismertt mese, történet tanulságának összevetése saját tapasztalatokkal, eseményekkel, és azok alkalmaztatása</p> <p>Egyszerű szlovák közmondások, szólások adekvát alkalmazása.</p> <p>Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékokban, drámajátékokban</p> <p>Szépirodalmi művek, részletek szöveghű felidézése</p>		<p><i>Dráma és tánc:</i> részvétel dramatikus és improvizációs játékban</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus, ismétlődések.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Jelmez, kellék, díszlet. A hang és kép szerepe a mesevilágban. átélt, elképzelt vagy olvasott esemény vizuális kifejezése.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> internetes honlapok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> versek, mesék, történetek, magyar népköltészet.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> magyarországi szlovákok irodalma, népköltészet.</p> <p><i>Etika:</i> családtagjaim, szeretet, barátkozás (konfliktushelyzetek megélése játékokon keresztül).</p>

<p>- Teljes művek: 8-10 mondóka, 8-10 közmondás, 8-10 találós kérdés, 4-6 kiszámoló, Gregor Papuček: Jedľa, Gregor Papuček: Pavúk, Alexander Kormoš: Fialôčka, fiala, Imrich Fuhl, Eva Fábíánová,</p> <p>- Részletek választás alapján: Krista Bendová, Jaroslava Blažková, Ján Bodenek, Jana Bodnárová, Roman Brat, Pavol Braxatoris, Elena Čepčeková, Pavol Dobšinský, Ľubomír Feldek, Milan Ferko, Vladimír Ferko, Valentína Fígel'ová, Gabriela Futová, Eleonóra Gašparová, Andrea Gregušová, Marianna Grznárová, Mária Ďuričková, Anton Habovštiak, Maša Haľamová, Daniel Hevier, Marta Hlušíková, Jozef Cíger Hronsky, František Hrubín, Mária Jančová, Tomáš Janovic, Klára Jarunková, Branislav Jobus, Mária Lazárová, Božena Mačingová, Anton Marec, Štefan Moravčík, Rudo Moric, Ľudo Ondrejov, Pavol Országh-Hviezdoslav, Jozef Pavlovič, Ľudmila Podjavorinská, Mária Rázusová-Martáková, Kliment Ondrejka, Dana Podracká, Vladimír Reisel, Milan Rúfus, Vincent Šikula, Ondrej Sliacky, Rudolf Sloboda, Ján Stacho, Pavol Štefánik, Mária Štefánová, Petra Štefánková, Milan Urban, Dušan Taragel, Hana Zelinová, Zuzana Zemaníková műveiből</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>Népköltészet, műköltészet; mese, mesebeli szereplő; mesekezdés, mesebefejezés; főszereplő, mellékszereplő; vers, verses mese, mondóka, versszak, verssor, rím, ismétlődés.</p> <p>Jó, rossz, szép, csúnya, konfliktus, vélemény, érvelés, vita, ítélet.</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ körjátékok, népi gyermekjátékok eljátszása</li> <li>○ médiatartalmak keresése</li> <li>○ mesék dramatizálása</li> <li>○ színházlátogatás</li> <li>○ filmvetítés</li> <li>○ szituációs játék</li> <li>○ pantomim</li> <li>○ bábjáték</li> <li>○ mesehallgatás/dramatizálás</li> <li>○ mese/történet befejezés alkotása, dramatizálva, rajzban stb</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Szóbeli és írásbeli szövegértés és szövegalkotás: Az írástanítás előkészítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>motivált</b>, érdeklődő az írás tanulása irányában;</li> <li>– <b>rendelkezik</b> megfelelő szintű finommotorikával, szem–kéz koordinációval</li> <li>– <b>ismeri</b> az írás alapvető funkcióit a mindennapi életben;</li> <li>– <b>ismeri és használja</b> a szlovák ábécé betűinek írott alakjait;</li> <li>– <b>íráskepe</b> rendezett, a betűket olvashatóan alakítja és kapcsolja</li> </ul>	<b>12 óra</b>

Ismeretek/Fejlesztési célok		Kapcsolódási pontok
<p>A magyar kis- és nagybetűk írott alakjának ismerete.  A szlovák hangok helyének, időtartamának megfigyeltetése szavakban.  A szlovák írott kis- és nagybetűk szabályos alakításának, kapcsolásának alkalmaztatása az írás során, megfelelő lendülettel és tempóval.  Tájékozódás fejlesztése térben, síkban.  Betűkapcsolatok, rövid szavak írása.  A hangok időtartamának jelölése. Másolás írott, majd nyomtatott mintáról: szavak, szókapcsolatok, rövid mondatok írása.  Hat betűnél nem hosszabb szavak látó–halló írása tollbamondása.</p>		<p><i>Technika és tervezés:</i> a finommozgások fejlesztése (pl. gyurmázással).  <i>Vizuális kultúra:</i> a finommozgások fejlesztése rajzolással, festéssel, mintázással.  <i>Etika:</i> az írott nyelvi kommunikációs viselkedés szabályai.  <i>Ének-zene:</i> hallásfejlesztés.  <i>Vizuális kultúra:</i> irányváltásokat segítő vonalkombinációk (vonalkötegek, vonalgombolyagok stb.) használata.</p>
<b>Fogalmak</b>	Ábécé, hang, betű, szabályos, szabálytalan, lendületes, gyors, lassú, kicsi, nagy, írott, nyomtatott, látó–halló tollbamondás.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ párosító játék (írott – nyomtatott, fonéma – graféma )</li> <li>○ memória játék</li> <li>○ akasztófa</li> <li>○ hibakereső feladatok</li> <li>○ betűerdő írott betűkkel</li> </ul>	
<b>Témakör</b>	<b>Szóbeli és írásbeli szövegértés és szövegalkotás:</b> <i>Írás-helyesírás</i>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>58 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>ismeri és használja</b> a szlovák betűk írott formáit;</li> <li>– másoláskor <b>nem vét</b> írástechnikai hibát;</li> <li>– <b>jelöli</b> a mondatkezdést és a mondatzárást;</li> <li>– <b>alkalmazza</b> a szókezdő nagybetűt;</li> <li>– <b>ismeri</b> az időtartam kétféle jelölési módját;</li> <li>– <b>ismeri és alkalmazza</b> a kettőshangzók írásának szabályait;</li> <li>– <b>ismeri és helyesen</b> írja az osztályfokában ismert „ä” magánhangzós szavakat;</li> <li>– <b>tudja csoportosítani</b> a szlovák mássalhangzókat,</li> <li>– <b>helyesen alkalmazza</b> az i–í, y–ý betűk írásának szabályait;</li> <li>– <b>ismeri és alkalmazza</b> a lágy szótagok helyesírási szabályait;</li> <li>– <b>betartja</b> a ritmustörvény szabályait;</li> <li>– szövegminta alapján <b>felismeri és kijavítja</b> hibáit;</li> <li>– írástempója lendületes, írásképe rendezett.</li> </ul>	
Ismeretek/Fejlesztési célok		Kapcsolódási pontok
<p>A szlovák írott kis- és nagybetűk: ch, š, y, ý, ž, č, ť, ä, ň, ľ, ô, ď, dž  Ch, Š, Y, Ý, Ž, Č, Ť, Ň, Ľ, Ő, Ď, Dž pontos alakítása, írása és másolása</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> térérzékelés, finom</p>

<p>nyomtatott formáról. A lágyítójel pontos használata.  A magánhangzók időtartama.  Kis- és nagybetűk írása tollbamondás alapján.  Ismert szótagok, szavak pontos másolása, írása tollbamondás után.  A mondat tagolása szavakra.  A mondatkezdő nagybetű írása.  Mondatvégi írásjelek használata.  Ismert tulajdonnevek helyesírása.  A kettőshangzók helyesírása: ia, ie, iu, ô – különös tekintettel az elválasztásra.  Az „ä” magánhangzós szavak ismerete, helyesírásuk gyakoroltatása, betartatása.  A szlovák mássalhangzók csoportosítása: kemény, lágy, kettősjellegű.  Az i-í, y-ý betűk helyesírásának gyakoroltatása a kemény és a lágy mássalhangzó-csoportok nyelvtani szabályainak betartásával.  A de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí, lágy szótagok helyesírása.  A ritmustörvény megismerése és helyes alkalmazása.  Megfelelő írástempó, lendületes írás alkalmazása.  Tiszta, gondos, tetszetős fűzetvezetés.</p>		<p>motorika, esztétikai igényesség; különféle vonaltípusok készségfejlesztő alkalmazása.  <i>Testnevelés:</i>  harmonikus mozgás.  <i>Ének–zene:</i> tempó, ritmus.  <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> másolás.  <i>Matematika:</i>  halmazok, csoportosítás.  <i>Szlovákul tanított tantárgyak:</i> másolás.</p>
<b>Fogalmak</b>	Hang, magánhangzó, hosszú, rövid, kettőshangzó, lágyítójel, lágyszótag, időtartam, szótag, szó, mondat, írásjel, mondatvégi írásjel, kemény, lágy, kettősjellegű, ritmustörvény, tulajdonnév, helyesírás.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ játék a hangokkal, betűkkel</li> <li>○ egeres játék – hiányos szöveg kiegészítése</li> <li>○ betűzős játékok</li> <li>○ összekevert betűkből szóképzés</li> <li>○ szótagok pótlása</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Tanulási képesség fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>motiváltan tanul</b> a tanító irányításával,</li> <li>– a tanulási folyamat során változatos tevékenységeket és több érzékszervet is <b>használ</b>;</li> <li>– a tanulást játékos formában <b>végzi</b>;</li> <li>– <b>tapasztalja</b> a tanulás értékét és funkcióját a mindennapi életben;</li> <li>– <b>önállóan használja</b> a szótárakat, képes szótárakat.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása és gyakorlása (könyvtárlátogatás, könyvkölcsönzés; szlovák nyelvű gyermeklexikon, képes szótár, szlovák–magyar nyelvű szótár használata; beszélgetés a tanulás szerepéről, fontosságáról, szükségességéről, a tanuláshoz szükséges információk kereséséről és kezeléséről). Egyszerű ok-okozati összefüggés felismertetése; következtetések levonása. Tanulási képesség fejlesztése több tevékenység és érzékszerv		<i>Vizuális kultúra:</i> a szöveget alkotó betűformák és a közlési tartalmak kapcsolatának felismerése. Kép és szöveg kompozíciós kapcsolatának elemzése.

<p>segítségével: ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált memóriagyakorlatok, szövegtanulási technikák. A fantázia és képzelet aktiválása a megismerés érdekében.</p> <p>A kép és a szöveg kapcsolata. Illusztrált szövegekben a kép és a szöveg kiegészítő hatásának megismerése.</p> <p>A könyvtárhasználat alapvető szabályainak megismerése.</p> <p>Tájékozódás a szlovák nyelvű gyermeklexikonokban, folyóiratokban: Fífik, Vrabček, Adamko stb, szótárakban betűrend segítségével.</p>		<p><i>Digitális kultúra</i> Az életkori sajátosságokhoz igazodó internethasználat kockázatainak és lehetőségeinek felismerése (pl. gyermekbarát honlapok böngészése).</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Könyvtár, lexikon, betűrend, tartalomjegyzék, gyermekújság, szótár, képes szótár, illusztráció, információ, kompozíció.</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ projektmunka Pl képes szótár készítése élővilág témakörben, vagy ä hangot tartalmazó szavakkal stb</li> <li>○ szlovák újságok olvasása</li> <li>○ páros munka pl szótár, gyermeklexikon használatával</li> <li>○ lapbook készítés</li> <li>○ illusztráció készítés</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Anyanyelvi kultúra, ismeretek a nyelvről</b>	<b>Javasolt óraszám</b>								
		<b>10 óra</b>								
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>felismeri és alkalmazza</b> a nyelvi-nyelvtani jelenségeket;</li> <li>– folyamatosan <b>bővíti</b> szókincsét;</li> <li>– <b>betartja</b> a tanult helyesírási szabályokat;</li> <li>– <b>ismer</b> néhány helyi nyelvjárású szót, esetleg mondókat.</li> </ul>									
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>								
<p>Nyelvi-nyelvtani jelenségek felismertetése a gyakorlati tudás alapján (pl. hang, szó, mondat; rövid és hosszú hangok, magánhangzók, kettős hangzók és mássalhangzók).</p> <p>Jelentések megadása a diák saját szavaival.</p> <p>Az aktív és a passzív szókincs folyamatos bővítése, szókincsgyakorlatok.</p> <p>Az írás jelrendszerének a megismertetése, a kiejtés és az írás megfelelésének, különbözőségének megfigyeltetése, néhány alapvető helyesírási szabály megismertetése (pl. a ritmustörvény, az i-í és y-ý írása), törekvés ezek megfelelő alkalmazására.</p> <p>A szlovák nyelv és a magyar nyelv különbségének a felismertetése, megfogalmazása a diák saját szavaival.</p> <p>A helyi nyelvjárás alapszavainak megismertetése, nemzetiséghez való kötődés erősítése:</p> <p>tájegységenként változó</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;"><i>szoba–chyža</i></td> <td style="width: 50%;"><i>villa–vilička</i></td> </tr> <tr> <td><i>virág–piero</i></td> <td><i>zsebkendő–ručníček</i></td> </tr> <tr> <td><i>kutya–špiro</i></td> <td><i>szoknya–gecel'a</i></td> </tr> <tr> <td><i>konyha–pitvor</i></td> <td><i>leves–poljoka</i></td> </tr> </table>		<i>szoba–chyža</i>	<i>villa–vilička</i>	<i>virág–piero</i>	<i>zsebkendő–ručníček</i>	<i>kutya–špiro</i>	<i>szoknya–gecel'a</i>	<i>konyha–pitvor</i>	<i>leves–poljoka</i>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a nyelv eredete, szófajok; olvasás, helyesírás.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> a szlovák nyelv eredete, nyelvjárások.</p> <p><i>Szlovákul tanított tantárgyak:</i> szókincsbővítés.</p>
<i>szoba–chyža</i>	<i>villa–vilička</i>									
<i>virág–piero</i>	<i>zsebkendő–ručníček</i>									
<i>kutya–špiro</i>	<i>szoknya–gecel'a</i>									
<i>konyha–pitvor</i>	<i>leves–poljoka</i>									

<b>Fogalmak</b>	Nyelvjárás, tájnyelv, tájszó
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Tájház látogatás</li> <li>○ látogatás a helyi szlovák kör/klubban,</li> <li>○ hosszabb idejű projekt más tantárgyakkal közösen</li> <li>○ tájegységre jellemző szótár készítése</li> <li>○ nyelvi, nyelvtani ismeretekre épülő olvasási verseny</li> </ul>

### 3–4. évfolyam

A kezdő szakasz tananyagtartalma és követelményrendszere teljes egészében a bevezető szakaszban elsajátított ismeretekre épül, ugyanazokon a témakörökön keresztül fokozatosan bővül a tananyag. A szlovák nyelv és irodalom tantárgy ismeretanyag tartalma figyelembe veszi a tanulók előzetes ismereteit, gondolkodási és tanulási képességeit.

A beszédkészség, a szóbeli és írásbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztési feladatai közé tartozik a témakörök szókincsének helyes elsajátítása, amelyet a tanulók aktívan alkalmaznak társas kapcsolataikban és bármilyen adott szituációban. Ahhoz, hogy a tanulók képesek legyenek szlovák nyelven kommunikálni, bővítik szókincsüket, önállóan használnak mondatmodelleket, szövegeket alkotnak. A helyes kommunikáció feltétele az írás és a nyelvtani ismeretek elsajátítása, fejlesztése, a tanulók gondolataikat szóban és írásban, szlovák nyelven fejezik ki.

Az olvasástechnika fejlesztése és az irodalmi nevelés mindkét évfolyamon megköveteli a folyékony, kifejező és értő olvasást. A szöveg tartalmának megértéséhez, feldolgozásához a tanulók jártasságot szereznek a képes szótár és a kétnyelvű kéziszótár használatában. Könyvtárlátogatás, a szlovák gyermekfolyóiratok olvasása és szlovák nyelvű mesefilmek megtekintése irodalmi ismereteik bővítését szolgálja. Az olvasmányok, mesék, irodalmi részletek sokoldalú feldolgozása lehetőséget biztosít a szlovák nyelv és a szlovák kultúra megismerésére, és a korosztály befogadóképességének megfelelő tartalommal bíró szövegek által az olvasás megszerettetésére is.

Az írásbeli szövegalkotás szabályainak megtanítása különböző témájú képek leírásával és különböző szövegtípusú, rövidebb terjedelmű olvasmányok feldolgozásával valósul meg. Ezek szolgálnak mintául a gyermekek fogalmazásaihoz, utat nyitnak a későbbi önálló alkotásokhoz, a képzelet, az érzelmek, a gondolatok kifejezéséhez. A szövegek az árnyalt, gazdag szókincs kialakításának forrásai is, hozzájárulnak az önkifejezés igényének kielégítéséhez és képességének fejlődéséhez.

Az önálló tanulás fejlesztése az egyik legfontosabb fejlesztési terület. A hatékonyság érdekében a korábban megismert, jól bevált tevékenységeket, eszközöket alkalmazzák, ismereteiket a szlovák nyomtatott sajtó gyermekkiadványai mellett a digitálisan elérhető források segítségével is bővítik.

Az óraszámok évfolyampáronként értendőek. 288 óra /80 %/

### 3. évfolyam

Évi óraszám 180 óra

Az alapóraszám a kététhetes projekt óráival egészül ki 180 órára.

Témakörök	Javasolt óraszám
1. Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegértés és szövegalkotás: - Személyes témák - Közvetlen környezeti és természeti témák - Országismeret	20
2. Szóbeli és írásbeli szövegértés: <i>Olvasás</i>	50
3. Irodalmi kultúra: <i>Irodalmi művek értelmezése, az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése</i>	12
4. Írásbeli szövegalkotás: <i>Az íráshasználat fejlesztése</i>	5
5. Írásbeli szövegalkotás: <i>A fogalmazás előkészítése</i>	14
6. Írásbeli szövegalkotás: <i>Fogalmazási gyakorlatok</i>	15
7. Anyanyelvi kultúra, ismeretek a nyelvről: <i>Nyelvtani ismeretek megalapozása</i>	40
8. Anyanyelvi kultúra, ismeretek a nyelvről: <i>Helyesírási szabályok ismerete és alkalmazása</i>	10
9. Tanulási képesség fejlesztése	4
Projekt	10
<b>Összes óraszám:</b>	<b>180</b>



Témakör	Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegértés és szövegalkotás	Javasolt óraszám 20 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen ejti a hangokat;</li> <li>– érthetően fejezi ki gondolatait;</li> <li>– használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat;</li> <li>– bekapcsolódik csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, szerepjátékba;</li> <li>– képes olvasott szövegek tartalmának rövid összefoglalására, képek leírására;</li> <li>– együttműködő a közös tevékenységekben</li> <li>– pontosan memorizál.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Hangképzés, hangoztatás, helyes ejtés alkalmazása kommunikációs helyzetekben (pl. párbeszéd, felolvasás, kiscsoportos beszélgetés, vita, beszámoló).</p> <p>Mondat és szövegfonetikai eszközök, helyes intonáció.</p> <p>Beszédkészség fejlesztése.</p> <p>Szóbeli szövegek alkotásának kérdések, kérések, kijelentések pontos megfogalmazásának fejlesztése.</p> <p>A köszönés, búcsúzkodás, köszöntés, bemutatkozás nyelvi és formai elemeinek pontos használata.</p> <p>Állandósult szófordulatok alkalmazása.</p> <p>Vélemény kulturált megfogalmazásának fejlesztése.</p> <p>Olvasott szövegek tartalmának rövid összefoglalásának fejlesztése.</p> <p>Képek egyszerű leírásának fejlesztése.</p> <p>Aktív részvétel szerepjátékban, párbeszédben.</p> <p>Értelmező versmondás.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- A személyes témákra vonatkozó szókincs ismerete</li> <li>- A közvetlen környezeti és természeti témákra vonatkozó szókincs ismerete</li> <li>- Országismeretre vonatkozó szókincs ismerete</li> </ul>		<p><i>Környezetismeret:</i> légzés, összefüggő beszéd, érvek.</p> <p><i>Szlovákul tanított tantárgyak:</i> összefüggő beszéd, szókincsbővítés.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatfajták, szóbeli szövegalkotás, lényegkiemelés, versmondás.</p> <p><i>Etika:</i> illemszabályok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> műalkotások értelmezése, értékelése.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> digitális eszközök használata</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Hangsúly, hanglejtés, hangerő, beszédtempó, szünet; tekintet, arcjáték, testtartás, távolságtartás, improvizáció, vita.</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ szituációs játék</li> <li>○ ünnepekhez kapcsolódó szerepjáték</li> <li>○ szókérttya</li> <li>○ szóforgó</li> <li>○ oktatóprogramok</li> </ul>	

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés: <i>Olvasás</i>	Javasolt óraszám <b>50 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az olvasás terén motivált;</li> <li>– automatizált olvasástechnikával <b>rendelkezik</b>;</li> <li>– <b>javítja</b> a hibáit;</li> <li>– <b>felismeri és megérti</b> azokat a különböző típusú, műfajú szövegeket, amelyekről tanult;</li> <li>– <b>szintetizálja, értelmezi és értékeli</b> az életkori szintjének megfelelő szöveg információit és gondolatait;</li> <li>– megfelelő nyelvi tudatossággal <b>rendelkezik</b>;</li> <li>– <b>ismeri</b> és tanítói <b>segítséggel használja</b> a tanult olvasási stratégiákat olvasás előtt, alatt és után;</li> <li>– <b>képes</b> röviden jellemezni a szereplőket, cselekedeteiket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az olvasás örömeinek megtapasztaltatása.          Olvasástechnikai nehézségek felismertetése, folyamatos javíttatása, biztos olvasási készség kialakítása.          Az értelmező hangos olvasás folyamatos gyakoroltatása.          Egyszerű szövegek szó szerinti jelentésének megértetése, szlovák és magyar nyelvi fordulatok értelemszerű fordítása a másik nyelvre.          Életkori sajátosságoknak megfelelő szépirodalmi, dokumentum típusú és tankönyvi célú szövegek megismertetése, megértetése.          Szövegben tájékozódás képességének fejlesztése, szövegbeli információk visszakeresztetése.          Egy-két mondatos vélemény megfogalmaztatása az olvasott szövegekben megjelenő szereplők cselekedeteiről, helyzetekről, magatartásokról.          Írott szöveg megértetése.          Lényegkiemelés, tartalommondás, illusztrálás.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i>          olvasástechnika, irodalmi és szöveg feldolgozási ismeretek.</p> <p><i>Matematika:</i> szöveges feladatok, rendszerezés.</p> <p><i>Szlovákul tanított tantárgyak:</i> feladatok értelmezése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i>          illusztráció készítése, élményrajz, irodalmi szöveg alapján kép készítése, médiaszöveg olvasása, kérdések megfogalmazása az élményre vonatkozóan, mesék, gyermekirodalmi alkotások összehasonlítása, feldolgozása.</p> <p><i>Etika:</i> én magam, az én világom.</p>
<b>Fogalmak</b>	Szöveg, műfaj, szövegértés, dokumentum.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ szerepek szerinti olvasás</li> <li>○ fordítási feladatok</li> <li>○ esemény sorrendbe állítása</li> </ul>	

Témakör	Irodalmi kultúra: <i>Irodalmi művek értelmezése, az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése</i>	Javasolt óraszám <b>12 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>megnevezi</b> olvasmányai szerzőjét, szereplőit és azok tulajdonságait, <b>magyarázza</b> cselekedeteiket;</li> <li>– <b>azonosítja</b> a történet idejét és helyszínét; a cselekmény kezdő – és végpontját, a cselekményelemek sorrendjét;</li> <li>– konkrét esetekben <b>felismeri</b> a mesére jellemző fordulatokat, szókapcsolatokat, mesejellemzőket;</li> <li>– az egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések tartalmát időrendben, néhány összefüggő mondatral <b>elmondja</b>;</li> <li>– <b>felismeri</b> a tanult művészi eszközöket a lírai művekben;</li> <li>– <b>aktívan vesz részt</b> csoportos játékokban;</li> <li>– szövegűen <b>felidéz</b> néhány verset, mondókát, találós kérdést, prózarészletet, közmondást;</li> <li>– <b>ismeri és alkalmazza</b> az ismeretterjesztő szövegek szókincsét, mondatmodelleket.</li> <li>– ismeri, <b>megérti</b> rövid, egy szálon futó művek segítségével a történeteket bemutató művek szerveződését, felépítését, az összefüggések logikáját, az ok-okozati viszonyt;</li> <li>– <b>képes</b> állást foglalni, alapvető erkölcsi kérdésekben;</li> <li>– <b>meggyőződéssel képviseli</b> a legalapvetőbb emberi értékeket;</li> <li>– <b>meghallgatja</b> mások érvelését is;</li> <li>– <b>képes</b> beleélésre, azonosulásra az életkori sajátosságainak megfelelő művek befogadása során;</li> <li>– dramatikus és drámajátékok segítségével <b>képes átélni</b> mindennapi konfliktusokat, azokat életkori szintjén kezelni.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az olvasás iránti érzelmi és gondolati érdeklődés felkeltése. Rövidebb epikai művek, népköltészeti alkotások, elbeszélések olvasása. Mondókák, rigmusok, rímes versek megtanulása. Az olvasókönyvi szövegek csoportosítottatása formájuk, műfajuk és kommunikációs szándékuk szerint. A költői nyelv megfigyeltetése. Az olvasmányok témájának megfigyeltetése, azonos témájú szövegek összehasonlítottatása. Hasonlóságok és különbségek felfedeztetése különféle irodalmi közlésformákban. Művészi eszközök kerestetése lírai (pl. ritmus, rím, refrén, hasonlítások) és elbeszélő művekben. Jellegzetes irodalmi témák, motívumok felfedeztetése olvasmányokban. A művek szerkezeti jellemzőinek megfigyeltetése, a tér–idő változásainak felismertetése. Történetek főszereplője, ideje, helyszíne, elbeszélője azonosításának fejlesztése. Szlovák nyelvű gyermekfolyóiratok olvasása, színdarabok, filmek</p>		<p><i>Környezetismeret:</i> környezeti, természeti, környezetvédelmi témájú olvasmányok. Egészség, életmód, természetvédelem, hazai tájak. Fenntarthatóság, egészséges életmód, viselkedési normák.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> irodalmi műfajok, költői eszközök, művészi eszközök, a mese jellemzői, motívumok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> a népdalok szövege, ritmus.</p>

<p>megtekintése, megismertetése.  Ismeretterjesztő szövegek (család, mindennapi élet, iskola, élethelyzetek, viselkedés, emberi kapcsolatok, hazánk története, hazai tájak, szlovákiai tájak, ünnepek, egészség, életmód, természetvédelem, média, a magyarországi szlovákok kulturális élete) megismertetése, a nemzetiséghez való kötődés megerősítése.</p> <p>Egyszerű mesék, versek, irodalmi művek szereplőiről alkotott egyszerű ítéletalkotás képességének fejlesztése.</p> <p>A történetiségen alapuló összefüggések megértetése az egy szálon futó történetekben.</p> <p>Azonosulás, ítélet, szépirodalmi szövegek kapcsán. A megismert mese, történet tanulságának összehasonlítottatása saját tapasztalatokkal, eseményekkel.</p> <p>Egyszerű közmondások, szólások adekvát alkalmaztatása szépirodalmi művekben megjelenített morális kérdésekre.</p> <p>Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékokban, drámajátékban</p> <p>Szépirodalmi művek, részletek szöveghű felidézése</p> <p>- Teljes művek:  8-10 mondóka, 8-10 közmondás, 8-10 találós kérdés, 4-6 kiszámoló, Gregor Papuček: Jedľa, Gregor Papuček: Pavúk, Alexander Kormoš: Fialôčka, fiala, Imrich Fuhl, Eva Fábíánová,</p> <p>- Részletek választás alapján:</p> <p>Krista Bendová, Jaroslava Blažková, Ján Bodenek, Jana Bodnárová, Roman Brat, Pavol Braxatoris, Elena Čepčková, Pavol Dobšinský, Ľubomír Feldek, Milan Ferko, Vladimír Ferko, Valentína Fígel'ová, Gabriela Futová, Eleonóra Gašparová, Andrea Gregušová, Marianna Grznárová, Mária Ďuričková, Anton Habovštiak, Maša Haľamová, Daniel Hevier, Marta Hlušíková, Jozef Cíger Hronsky, František Hrubín, Mária Jančová, Tomáš Janovic, Klára Jarunková, Branislav Jobus, Mária Lazárová, Božena Mačingová, Anton Marec, Štefan Moravčík, Rudo Moric, Ľudo Ondrejov, Pavol Országh-Hviezdoslav, Jozef Pavlovič, Ľudmila Podjavorinská, Mária Rázusová-Martáková, Kliment Ondrejka, Dana Podracká, Vladimír Reisel, Milan Rúfus, Vincent Šikula, Ondrej Sliacky, Rudolf Sloboda, Ján Stacho, Pavol Štefánik, Mária Štefánová, Petra Štefánková, Milan Urban, Dušan Taragel, Hana Zelinová, Zuzana Zemaníková műveiből</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> a vizuális kifejező eszközök; animációs, filmes alkotások, a lényeg kiemelésének lehetőségei a vizuális kompozíciókban.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> a magyarországi szlovákok népköltészete, irodalma.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> digitális eszközök használata</p> <p><i>Etika:</i> értékrend, szűkebb és tágabb környezetem, barátság.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Szépirodalmi szöveg, ismeretterjesztő szöveg, monda, közmondás, szólás, találós kérdés, elbeszélés, regény; főszereplő, mellékszereplő; hasonlat, ismétlés, ellentét; kezdőpont, végpont, fordulópont, vélemény, vita, tanulság, konfliktus, érvelés.</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ színházlátogatás</li> <li>○ szlovák gyermekújságok olvasása</li> <li>○ gondolatterkép készítése</li> <li>○ csoportmunka pl képregény készítése a feldolgozott szöveg alapján</li> <li>○ szókártya</li> <li>○ Ki vagyok én?- Állítás egy mese vagy irodalmi mű szereplőjéről</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ dramatizálás</li> <li>○ szituációs játék</li> <li>○ színházlátogatás</li> <li>○ projekt: saját iskolai drámaszakkör meglátogatása</li> </ul>
--	---

Témakör	Írásbeli szövegalkotás: <i>Az íráshasználat fejlesztése</i>	Javasolt óraszám 5 óra
Tanulási eredmények	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– írástempója <b>megfelelő</b>;</li> <li>– <b>képes</b> betűtévesztés nélküli másolásra, tollbamondás utáni írásra;</li> <li>– írásképe <b>rendezett</b>, jól olvasható;</li> <li>– írásbeli munkáját <b>ellenőrzi</b>;</li> <li>– esetleges hibáit <b>javítja</b>.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az írástechnika fejlesztése, helyes írásszokások megszilárdítása. Az írás lendületének és tempójának fokozása. Szavak, mondatok írása másolással, tollbamondás után és emlékezetből a szlovák és a magyar ábécé betűinek tévesztése nélkül. Rendezett, olvasható íráskép kialakíttatása. Az önellenőrzés fontosságának megértetése, Önálló hibajavítás képességének fejlesztése.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> esztétikus megjelenítés.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráshasználat, ábécé.</p> <p><i>Matematika, környezetismeret:</i> olvasható, esztétikus fűzetvezetés.</p>
<b>Fogalmak</b>	Íráskép, szöveggép, olvashatóság.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ betűpótló másolás</li> <li>○ látó-halló tollbamondás</li> </ul>	

Témakör	Írásbeli szövegalkotás: <i>A fogalmazás előkészítése</i>	Javasolt óraszám 14 óra
Tanulási eredmények	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>tud</b> mondatokat szöveggé kapcsolni;</li> <li>– <b>ismeri</b> a szövegformák szövegszerkesztési jellemzőit;</li> <li>– a tanult szövegalkotási ismereteket <b>felhasználja</b> fogalmazás készítésekor;</li> <li>– <b>törekszik</b> az esztétikus íráskép kialakítására.</li> </ul>	
<b>Tevékenységek/Ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Mondatok összekapcsoltatása szöveggé. A különböző szövegformák – levél, jókívánság, leírás, elbeszélés,</p>		<p><i>Szlovákul tanított tantárgyak:</i> szóbeli</p>

	<p>értesítés, meghívó, SMS, e-mail – tartalmi és szövegszerkesztési jellemzőinek megismeretése.</p> <p>Témaválasztás, anyaggyűjtés módjainak megismertetése: megfigyelés, emlékezet, olvasás, képzelet.</p> <p>A cím szerepének, jellemzőinek megismertetése.</p> <p>A szöveg felépítésének megismertetése: időrend, esemény, előzmény, következmény.</p> <p>A témataartás, az anyag elrendezés fontosságának megértetése.</p> <p>A szöveg nyelvezete, lényegkiemelés, szerkesztés, stílus.</p> <p>Szövegalkotás, szöveg tagolás megismertetése.</p>	<p>kifejezőkészség.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> fogalmazási ismeretek.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> környezeti, természeti, környezetvédelmi témájú tananyag, az élővilág bemutatása, leírása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> egyszerű cselekmény megjelenítése képsorozattal, természeti látványok megfigyelése, tapasztalatok, egyszerű cselekmények leírása.</p>
<b>Fogalmak</b>	Témaválasztás, anyaggyűjtés, címadás; bekezdés; bevezetés, tárgyalás, befejezés; elbeszélés, hír, leírás, levél, meghívó; értesítés; hirdetés; SMS, e-mail.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ képek segítségével események sorrendbe állítása</li> <li>○ csoportmunka: pl meghívó készítése</li> <li>○ párosító játék</li> <li>○ memóriajáték</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Írásbeli szövegalkotás: Fogalmazási gyakorlatok</b>	<b>Javasolt óraszám 15 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>írása</b> jól olvasható, lendületes, írásképe rendezett;</li> <li>– <b>képes</b> a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával 8–10 mondat terjedelmű fogalmazást készíteni;</li> <li>– a fogalmazás témájának megfelelő szavakat és kifejezéseket <b>használ</b>;</li> <li>– a tartalmi egységek kezdetét bekezdéssel <b>jelzi</b>;</li> <li>– tanítói útmutatás alapján <b>javítja</b> fogalmazási és helyesírási hibáit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Szövegalkotásnál a tanult fogalmazási ismeretek alkalmaztatása</p> <p>Gondolatok, érzelmek és a képzelet írásbeli kifejezésének fejlesztése.</p> <p>Rövidebb terjedelmű, elbeszélő fogalmazás készítésének fejlesztése.</p> <p>Egyszerű leírás az iskola épületéről, házról, lakásról és a lakóhelyről.</p> <p>Családtagok, barátok, jellemzése, bemutatása.</p> <p>Ünnepi jókívánságok, üdvözlések – karácsony, újév, húsvét, születés-</p>		<p><i>Szlovákul tanított tantárgyak:</i> szóbeli és írásbeli szövegalkotás.</p> <p><i>Matematika:</i> rendszerezés,</p>

<p>és névnap.          Levélírás, levélcímzés, megszólítás, dátum.          Megfelelő nyelvi eszközök alkalmaztatása, témataratás, mondatok kapcsolásának fejlesztése.          A fogalmazások javíttatása a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával a tanító segítségadása mellett.</p>		<p>sorozatok.  <i>Szlovák népismeret:</i>          napirend, család, évszakok, lakóhely, ünnepek.  <i>Környezetismeret:</i>          környezeti, természeti, környezetvédelmi témájú tananyag, az élővilág bemutatása, leírása.  <i>Vizuális kultúra:</i>          egyszerű cselekmény megjelenítése képsorozattal, tapasztalatok, egyszerű cselekmények leírása.  <i>Digitális kultúra:</i>          digitális eszközök használata</p>
<b>Fogalmak</b>	Elbeszélés, történetmondás, leírás, jellemzés; téma, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, nézőpont; megszólítás, levélírás, levélcímzés, dátum.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ levélírás, sms írása, e-mail írás</li> <li>○ elbeszélő fogalmazás írása</li> <li>○ leíró fogalmazás írása</li> <li>○ digitális oktatóprogramok</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Anyanyelvi kultúra, ismeretek a nyelvről:</b> <i>Nyelvtani ismeretek megalapozása</i>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>40 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>tud</b> szavakat képezni igekötő és elöljárószó használatával;</li> <li>– <b>felismeri, megnevezi</b> és megfelelően <b>jelöli</b> a mondatfajtákat;</li> <li>– folyamatosan <b>bővíti</b> szókincsét;</li> <li>– <b>használja</b> a többjelentésű és azonos alakú szavakat szóban és írásban;</li> <li>– <b>felismeri</b> a ragozható szófajokat szövegben is, helyesen <b>alkalmazza</b> a témában szerzett ismereteit;</li> <li>– <b>helyesen írja</b> a tulajdonnevek kezdőbetűit.</li> </ul>	
<b>Tevékenységek/Ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Szóképzés – igekötő, szótó, képző, az igekötő és az elöljárószó közötti különbség felismertetése. Az aktív szókincs, a többjelentésű, azonos alakú szavak adekvát		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szótan, szóképzés, szófajok,

<p>használatának fejlesztése. Mondatfajták felismertetése szövegben – kijelentő, felszólító, felkiáltó és óhajtó. Ragozható szófajok megismertetése. Főnevek: – a főnevek fogalma, – a főnevek felismerése szövegben, – a főnevek fajtái – köznévi, tulajdonnévi, – a tulajdonnevek írása: személynév, állatnév, tárgyak nevei, vezetéknev, utónév, földrajzi nevek, címek, – a főnevek neme – hímnem, nőnem, semlegesnem, – a főnevek száma – egyes, többes. A főnévragozás előkészítése: – a főnevek esetei, – az esetek ragjainak – -ba, -be, -ban, -ben, -ra, -re, -hoz, -hez, -höz, -on, -en, -ön – gyakorlása mondatmodelleken és gyakori szóösszetételekben. Igék: – az ige fogalma; – az igék felismerése szövegben; – a főnévi igenév – szótári alak; – az ige személye és száma; – az ige kategóriáinak meghatározása; – a segéd- és teljes jelentésű igék ragozása múlt, jelen és jövő időben; – igék felszólító módú alakjai; – visszaható igék. Melléknevek: – a melléknevek felismerése ismert szókincsű szövegben; – a melléknév és a főnév közti nyelvtani egyeztetés gyakorlása mondatmodelleken; – melléknevek fokozása. Névmások: – a névmás felismerése ismert szövegben; – személyes és néhány kérdő névmás. Számnevek: – a számnevek felismerése ismert szókincsű szövegben, – a tő- és sorszámnevek helyes olvasása és írása, – a keltezés, dátum formája.</p>	<p>mondatfajták, toldalékok. <i>Matematika:</i> rendszerzés, halmazok, számnevek helyesírása. <i>Környezetismeret:</i> földrajzi nevek, tulajdonnevek a térképen, tulajdonságok. <i>Vizuális kultúra:</i> színek, jelek a mindennapi életben, időbeliség ábrázolás a képzőművészetben.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Szóképzés, szótő, ige, igekötő, előjárósó, többjelentésű, azonos alakú, mondatfajta (kijelentő, felszólító, felkiáltó, óhajtó), ragozható szófaj, főnév, köznévi, tulajdonnévi, nyelvtani nem, személynév, utónév, állatnév, földrajzi név, hímnem, nőnem, semlegesnem, nyelvtani eset, rag, főnévi igenév, jelen idő, múlt idő, jövő idő, kategória, egyes szám, többes szám, személy, segédige, teljes jelentésű ige, felszólító mód, visszaható ige, melléknév, nyelvtani egyezés, melléknevek fokozása, névmás, személyes névmás, kérdő névmás, számnév, tőszámnév, sorszámnév.</p>



<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ csoportosítás pl nemek alapján</li> <li>○ párosító feladatok pl képhez melléknév rendelése</li> <li>○ idővonal igeidők felismerése, gyakorlása</li> <li>○ hiányos szöveg</li> <li>○ szókereső</li> </ul>
-----------------------------------	---

Témakör	Anyanyelvi kultúra, ismeretek a nyelvről: <i>Helyesírási szabályok ismerete és alkalmazása</i>	Javasolt óraszám <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>képes rendszerezni</b> a szlovák hangokat, betűket;</li> <li>– <b>ismeri és jól alkalmazza</b> a helyesírási szabályokat;</li> <li>– <b>helyesen</b> írja az y–ý betűket a kiválasztott szavakban és a tulajdonnevek kezdőbetűit;</li> <li>– munkáját <b>ellenőrzi</b>, hibáit <b>javítja</b>.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Hangtan A szlovák hangok rendszerezésének megismertetése:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rövid magánhangzók, hosszú magánhangzók, kettőshangzók és helyesírásuk;</li> <li>– lágy mássalhangzók és helyesírásuk;</li> <li>– kemény mássalhangzók és helyesírásuk;</li> <li>– kettős jellegű mássalhangzók és helyesírásuk;</li> <li>– az i–í és y–ý írása a kiválasztott szavakban: b, p, m, v, r, s, z, betűk után.</li> </ul> <p>Tulajdonnevek helyesírásának fejlesztése.</p>		<p><i>Matematika:</i> halmazok, számnevek helyesírása.</p> <p><i>Szlovákul tanított tantárgyak:</i> tulajdonnevek helyesírása.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> magánhangzók és mássalhangzók.</p>
<b>Fogalmak</b>	Hangtan, kiválasztott szavak.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ betűpótlás</li> <li>○ hiányos szavak kiegészítése</li> <li>○ válogató másolás</li> <li>○ csoportosítás</li> <li>○ szókartakészítés</li> <li>○ betűző játék, akasztófa</li> <li>○ többválasztásos kvíz</li> </ul>	

Témakör	Tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám 4 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tanulás iránti attitűdje <b>pozitív</b>;</li> <li>– figyelme <b>összpontosított</b>;</li> <li>– <b>képes</b> saját tanulási folyamatát megszervezni tanítói segítséggel;</li> <li>– <b>alkalmazza</b> a hatékony tanulási módokat, stratégiákat, eszközöket és technikákat;</li> <li>– aktívan <b>vesz részt</b> a csoportmunkában;</li> <li>– szöveghűen <b>felidézi</b> a memoritereket;</li> <li>– szövegfeldolgozáskor <b>alkalmazza</b> az ismert gondolkodási műveleteket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A tanulás szerepének és módjainak megismertetése.  A figyelem összpontosítás fejlesztése.  A tanulási folyamat megszervezésének fejlesztése tanítói segítséggel.  Saját tanulási folyamat elemzése: könnyebbségek, nehézségek, ezek okai.  Egyszerű és hatékony tanulási módok, stratégiák megismertetése.  Különböző típusú szövegekből tanulás megismertetése: szlovák nyelvű folyóiratok, népmesék, nyomtatott és elektronikus anyagok szlovák nyelven.  A tanulás hatékonyságát elősegítő eszközök megismertetése: szótárfüzet, képes szótár és kétnyelvű szótár.  Tanulástechnikák elsajátíttatása  Részvétel a csoportmunkában.  Szépirodalmi művek értelmezésének fejlesztése, részletek szöveghű felidézésének fejlesztése.  Szövegfeldolgozási és gondolkodási műveletek megismertetése: kérdések megfogalmaztatása, rendezés, rendszerezés és összehasonlítás alkalmazásának fejlesztése.</p>		<p><i>Környezetismeret;</i>  <i>szlovákul tanított tantárgyak:</i>  információszerzés.    <i>Vizuális kultúra:</i> képi analógiák keresése szövegekhez.    Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p>
<b>Fogalmak</b>	Rendezés, rendszerezés, összehasonlítás, adatkeresés, könnyebbség, nehézség, tanulási folyamat.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ szókártya</li> <li>○ szótár használatára irányuló feladatok</li> <li>○ adatkeresés, információkeresés</li> </ul>	

#### 4. évfolyam

Évi óraszám 180 óra

Az alapóraszám a kétéhetes projekt óráival egészül ki 180 órára.

Témakörök	Javasolt óraszám
1. Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegértés és szövegalkotás: - Személyes témák - Közvetlen környezeti és természeti témák - Országismeret	20
2. Szóbeli és írásbeli szövegértés: <i>Olvasás</i>	50
3. Irodalmi kultúra: <i>Irodalmi művek értelmezése, az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése</i>	12
4. Írásbeli szövegalkotás: <i>Az íráshasználat fejlesztése</i>	5
5. Írásbeli szövegalkotás: <i>Fogalmazási gyakorlatok</i>	15
6. Anyanyelvi kultúra, ismeretek a nyelvről: <i>Nyelvtani ismeretek megalapozása</i>	40
7. Anyanyelvi kultúra, ismeretek a nyelvről: <i>Helyesírási szabályok ismerete és alkalmazása</i>	20
8. Tanulási képesség fejlesztése	8
Projekt	10
<b>Összes óraszám:</b>	<b>180</b>

Témakör	Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegértés és szövegalkotás	Javasolt óraszám 20 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>helyesen ejti</b> a hangokat;</li> <li>– <b>érthetően fejezi ki</b> gondolatait;</li> <li>– <b>használja</b> a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat;</li> <li>– <b>bekapcsolódik</b> csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, szerepjátékba;</li> <li>– <b>képes</b> olvasott szövegek tartalmának rövid összefoglalására, képek leírására;</li> <li>– együttműködő a közös tevékenységekben</li> <li>– pontosan memorizál.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Hangképzés, hangoztatás, helyes ejtés alkalmazása kommunikációs helyzetekben (pl. párbeszéd, felolvasás, kiscsoportos beszélgetés, vita, beszámoló).</p> <p>Mondat és szövegfonetikai eszközök, helyes intonáció.</p> <p>Beszédkészség fejlesztése.</p> <p>Szóbeli szövegek alkotásának kérdések, kérések, kijelentések pontos megfogalmazásának fejlesztése.</p> <p>A köszönés, búcsúzkodás, köszöntés, bemutatkozás nyelvi és formai elemeinek pontos használata.</p> <p>Állandósult szófordulatok alkalmazása.</p> <p>Vélemény kulturált megfogalmazásának fejlesztése.</p> <p>Olvasott szövegek tartalmának rövid összefoglalásának fejlesztése.</p> <p>Képek egyszerű leírásának fejlesztése.</p> <p>Aktív részvétel szerepjátékban, párbeszédben.</p> <p>Értelmező versmondás.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- A személyes témákra vonatkozó szókincs ismerete</li> <li>- A közvetlen környezeti és természeti témákra vonatkozó szókincs ismerete</li> <li>- Országismeretre vonatkozó szókincs ismerete</li> </ul>		<p><i>Környezetismeret:</i> légzés, összefüggő beszéd, érvek.</p> <p><i>Szlovákul tanított tantárgyak:</i> összefüggő beszéd, szókincsbővítés.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatfajták, szóbeli szövegalkotás, lényegkiemelés, versmondás.</p> <p><i>Etika:</i> illemszabályok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> műalkotások értelmezése, értékelése.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> digitális eszközök használata</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Hangsúly, hanglejtés, hangerő, beszédtempó, szünet; tekintet, arcjáték, testtartás, távolságtartás, improvizáció, vita.</p>	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ szituációs játék</li> <li>○ ünnepekhez kapcsolódó szerepjáték</li> <li>○ szókártya</li> <li>○ szóforgó</li> <li>○ oktatóprogramok</li> </ul>
-------------------------------	---

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés: <i>Olvasás</i>	Javasolt óraszám <b>50 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az olvasás terén motivált;</li> <li>– automatizált olvasástechnikával <b>rendelkezik</b>;</li> <li>– <b>javítja</b> a hibáit;</li> <li>– <b>felismeri és megérti</b> azokat a különböző típusú, műfajú szövegeket, amelyekről tanult;</li> <li>– <b>szintetizálja, értelmezi és értékeli</b> az életkori szintjének megfelelő szöveg információit és gondolatait;</li> <li>– megfelelő nyelvi tudatossággal <b>rendelkezik</b>;</li> <li>– <b>ismeri és tanítói segítséggel használja</b> a tanult olvasási stratégiákat olvasás előtt, alatt és után;</li> <li>– <b>képes</b> röviden jellemezni a szereplőket, cselekedeteiket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az olvasás örömeinek megtapasztaltatása.            Olvasástechnikai nehézségek felismertetése, folyamatos javíttatása, biztos olvasási készség kialakítása.            Az értelmező hangos olvasás folyamatos gyakoroltatása.            Egyszerű szövegek szószerinti jelentésének megértetése, szlovák és magyar nyelvi fordulatok értelemszerű fordítása a másik nyelvre.            Életkori sajátosságoknak megfelelő szépirodalmi, dokumentum típusú és tankönyvi célú szövegek megismertetése, megértetése.            Szövegben tájékozódás képességének fejlesztése, szövegbeli információk visszakeresztetése.            Egy-két mondatos vélemény megfogalmaztatása az olvasott szövegekben megjelenő szereplők cselekedeteiről, helyzetekről, magatartásokról.            Írott szöveg megértetése.            Lényegkiemelés, tartalommondás, illusztrálás.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i>            olvasástechnika, irodalmi és szöveg feldolgozási ismeretek.</p> <p><i>Matematika:</i> szöveges feladatok, rendszerezés.</p> <p><i>Szlovákul tanított tantárgyak:</i> feladatok értelmezése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i>            illusztráció készítése, élményrajz, irodalmi szöveg alapján kép készítése, médiaszöveg olvasása, kérdések megfogalmazása az élményre vonatkozóan, mesék, gyermekirodalmi alkotások összehasonlítása, feldolgozása.</p>

	<i>Etika: én magam, az én világom.</i>
<b>Fogalmak</b>	Szöveg, műfaj, szövegértés, dokumentum.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ szerepek szerinti olvasás</li> <li>○ fordítási feladatok</li> <li>○ esemény sorrendbe állítása</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Irodalmi kultúra: <i>Irodalmi művek értelmezése, az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése</i></b>	<b>Javasolt óraszám 12 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>megnevezi</b> olvasmányai szerzőjét, szereplőit és azok tulajdonságait, <b>magyarázza</b> cselekedeteiket;</li> <li>– <b>azonosítja</b> a történet idejét és helyszínét; a cselekmény kezdő – és végpontját, a cselekményelemek sorrendjét;</li> <li>– konkrét esetekben <b>felismeri</b> a mesére jellemző fordulatokat, szókapcsolatokat, mesejellemzőket;</li> <li>– az egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések tartalmát időrendben, néhány összefüggő mondatral <b>elmondja</b>;</li> <li>– <b>felismeri</b> a tanult művészi eszközöket a lírai művekben;</li> <li>– <b>aktívan vesz részt</b> csoportos játékokban;</li> <li>– szöveghűen <b>felidéz</b> néhány verset, mondókát, találós kérdést, prózarészletet, közmondást;</li> <li>– <b>ismeri és alkalmazza</b> az ismeretterjesztő szövegek szókincsét, mondatmodelleket.</li> <li>– ismeri, <b>megérti</b> rövid, egy szálon futó művek segítségével a történeteket bemutató művek szerveződését, felépítését, az összefüggések logikáját, az ok-okozati viszonyt;</li> <li>– <b>képes</b> állást foglalni, alapvető erkölcsi kérdésekben;</li> <li>– <b>meggyőződéssel képviseli</b> a legalapvetőbb emberi értékeket;</li> <li>– <b>meghallgatja</b> mások érvelését is;</li> <li>– <b>képes</b> beleélésre, azonosulásra az életkori sajátosságainak megfelelő művek befogadása során;</li> <li>– dramatikus és drámajátékok segítségével <b>képes átélni</b> mindennapi konfliktusokat, azokat életkori szintjén kezelni.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az olvasás iránti érzelmi és gondolati érdeklődés felkeltése. Rövidebb epikai művek, népköltészeti alkotások, elbeszélések olvasása. Mondókák, rigmusok, rímes versek megtanulása. Az olvasókönyvi szövegek csoportosíttatása formájuk, műfajuk és kommunikációs szándékuk szerint. A költői nyelv megfigyeltetése. Az olvasmányok témájának megfigyeltetése, azonos témájú szövegek összehasonlítottatása. Hasonlóságok és különbségek felfedeztetése különféle irodalmi</p>		<p><i>Környezetismeret:</i> környezeti, természeti, környezetvédelmi témájú olvasmányok. Egészség, életmód, természetvédelem, hazai tájak. Fenntarthatóság, egészséges életmód, viselkedési normák.</p>

<p>közlésformákban. Művészi eszközök kerestetése lírai (pl. ritmus, rím, refrén, hasonlítások) és elbeszélő művekben. Jellegzetes irodalmi témák, motívumok felfedeztetése olvasmányokban. A művek szerkezeti jellemzőinek megfigyeltetése, a tér-ideje változásainak felismertetése. Történetek főszereplője, ideje, helyszíne, elbeszélője azonosításának fejlesztése. Szlovák nyelvű gyermekfolyóiratok olvasása, színdarabok, filmek megtekintése, megismertetése. Ismeretterjesztő szövegek (család, mindennapi élet, iskola, élethelyzetek, viselkedés, emberi kapcsolatok, hazánk története, hazai tájak, szlovákiai tájak, ünnepek, egészség, életmód, természetvédelem, média, a magyarországi szlovákok kulturális élete) megismertetése, a nemzetiséghez való kötődés megerősítése. Egyszerű mesék, versek, irodalmi művek szereplőiről alkotott egyszerű ítéletalkotás képességének fejlesztése. A történetiségen alapuló összefüggések megértetése az egy szálon futó történetekben. Azonosulás, ítélet, szépirodalmi szövegek kapcsán. A megismert mese, történet tanulságának összehasonlítottatása saját tapasztalatokkal, eseményekkel. Egyszerű közmondások, szólások adekvát alkalmaztatása szépirodalmi művekben megjelenített morális kérdésekre. Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékokban, drámajátékban Szépirodalmi művek, részletek szöveghű felidézése - Teljes művek: 8-10 mondóka, 8-10 közmondás, 8-10 találós kérdés, 4-6 kiszámoló, Gregor Papuček: Jedľa, Gregor Papuček: Pavúk, Alexander Kormoš: Fialôčka, fiala, Imrich Fuhl, Eva Fábíánová, - Részletek választás alapján: Krista Bendová, Jaroslava Blažková, Ján Bodenek, Jana Bodnárová, Roman Brat, Pavol Braxatoris, Elena Čepčková, Pavol Dobšinský, Ľubomír Feldek, Milan Ferko, Vladimír Ferko, Valentína Fígel'ová, Gabriela Futová, Eleonóra Gašparová, Andrea Gregušová, Marianna Grznárová, Mária Ďuričková, Anton Habovštiak, Maša Haľamová, Daniel Hevier, Marta Hlušíková, Jozef Cíger Hronsky, František Hrubín, Mária Jančová, Tomáš Janovic, Klára Jarunková, Branislav Jobus, Mária Lazárová, Božena Mačingová, Anton Marec, Štefan Moravčík, Rudo Moric, Ľudo Ondrejov, Pavol Országh-Hviezdoslav, Jozef Pavlovič, Ľudmila Podjavorinská, Mária Rázusová-Martáková, Kliment Ondrejka, Dana Podracká, Vladimír Reisel, Milan Rúfus, Vincent Šikula, Ondrej Sliacky, Rudolf Sloboda, Ján Stacho, Pavol Štefánik, Mária Štefánová, Petra Štefánková, Milan Urban, Dušan Taragel, Hana Zelinová, Zuzana Zemaníková műveiből</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> irodalmi műfajok, költői eszközök, művészi eszközök, a mese jellemzői, motívumok. <i>Ének-zene:</i> a népdalok szövege, ritmus. <i>Vizuális kultúra:</i> a vizuális kifejező eszközök; animációs, filmes alkotások, a lényeg kiemelésének lehetőségei a vizuális kompozíciókban. <i>Szlovák népismeret:</i> a magyarországi szlovákok népköltészete, irodalma. <i>Digitális kultúra:</i> digitális eszközök használata <i>Etika:</i> értékrend, szűkebb és tágabb környezetem, barátság.</p>
--	--

<b>Fogalmak</b>	Szépirodalmi szöveg, ismeretterjesztő szöveg, monda, közmondás, szólás, találós kérdés, elbeszélés, regény; főszereplő, mellékszereplő; hasonlat, ismétlés, ellentét; kezdőpont, végpont, fordulópont, vélemény, vita, tanulság, konfliktus, érvelés.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ színházlátogatás</li> <li>○ szlovák gyermekújságok olvasása</li> <li>○ gondolatterkép készítése</li> <li>○ csoportmunka pl képregény készítése a feldolgozott szöveg alapján</li> <li>○ szókérdő</li> <li>○ Ki vagyok én?- Állítás egy mese vagy irodalmi mű szereplőjéről</li> <li>○ dramatizálás</li> <li>○ szituációs játék</li> <li>○ színházlátogatás</li> <li>○ projekt: saját iskolai drámaszakkör meglátogatása</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Írásbeli szövegalkotás: Az íráshasználat fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– írástempója <b>megfelelő</b>;</li> <li>– <b>képes</b> betűtévesztés nélküli másolásra, tollbamondás utáni írásra;</li> <li>– írásképe <b>rendezett</b>, jól olvasható;</li> <li>– írásbeli munkáját <b>ellenőrzi</b>;</li> <li>– esetleges hibáit <b>javítja</b>.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Az írástechnika fejlesztése, helyes írásszokások megszilárdítása. Az írás lendületének és tempójának fokozása. Szavak, mondatok írása másolással, tollbamondás után és emlékezetből a szlovák és a magyar ábécé betűinek tévesztése nélkül. Rendezett, olvasható írásképp kialakíttatása. Az önellenőrzés fontosságának megértetése, Önálló hibajavítás képességének fejlesztése.		<i>Vizuális kultúra:</i> esztétikus megjelenítés.  <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráshasználat, ábécé.  <i>Matematika, környezetismeret:</i> olvasható, esztétikus fűzetvezetés.
<b>Fogalmak</b>	Írásképp, szöveggép, olvashatóság.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ betűpótló másolás</li> <li>○ látó-halló tollbamondás</li> </ul>	



Témakör	Írásbeli szövegalkotás: <i>Fogalmazási gyakorlatok</i>	Javasolt óraszám <b>15 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>írása</b> jól olvasható, lendületes, írásképe rendezett;</li> <li>– <b>képes</b> a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával 8–10 mondat terjedelmű fogalmazást készíteni;</li> <li>– a fogalmazás témájának megfelelő szavakat és kifejezéseket <b>használ</b>;</li> <li>– a tartalmi egységek kezdetét bekezdéssel <b>jelzi</b>;</li> <li>– tanítói útmutatás alapján <b>javítja</b> fogalmazási és helyesírási hibáit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Szövegalkotásnál a tanult fogalmazási ismeretek alkalmaztatása Gondolatok, érzelmek és a képzelet írásbeli kifejezésének fejlesztése. Rövidebb terjedelmű, elbeszélő fogalmazás készítésének fejlesztése. Egyszerű leírás az iskola épületéről, házról, lakásról és a lakóhelyről. Családtagok, barátok, jellemzése, bemutatása. Ünnepi jókívánságok, üdvözletek – karácsony, újév, húsvét, születés- és névnap. Levélírás, levélcímzés, megszólítás, dátum. Megfelelő nyelvi eszközök alkalmaztatása, témataartás, mondatok kapcsolásának fejlesztése. A fogalmazások javíttatása a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával a tanító segítségadása mellett.</p>		<p><i>Szlovákul tanított tantárgyak:</i> szóbeli és írásbeli szövegalkotás.</p> <p><i>Matematika:</i> rendszerzés, sorozatok.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> napirend, család, évszakok, lakóhely, ünnepek.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> környezeti, természeti, környezetvédelmi témájú tananyag, az élővilág bemutatása, leírása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> egyszerű cselekmény megjelenítése képsorozattal, tapasztalatok, egyszerű cselekmények leírása.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> digitális eszközök használata</p>
<b>Fogalmak</b>	Elbeszélés, történetmondás, leírás, jellemzés; téma, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, nézőpont; megszólítás, levélírás, levélcímzés, dátum.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ levélírás, sms írása, e-mail írás</li> <li>○ elbeszélő fogalmazás írása</li> <li>○ leíró fogalmazás írása</li> <li>○ digitális oktatóprogramok</li> </ul>	

Témakör	Anyanyelvi kultúra, ismeretek a nyelvről: <i>Nyelvtani ismeretek megalapozása</i>	Javasolt óraszám <b>40 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>tud</b> szavakat képezni igekötő és elöljárószó használatával;</li> <li>– <b>felismeri, megnevezi</b> és megfelelően <b>jelöli</b> a mondatfajtákat;</li> <li>– folyamatosan <b>bővíti</b> szókincsét;</li> <li>– <b>használja</b> a többjelentésű és azonos alakú szavakat szóban és írásban;</li> <li>– <b>felismeri</b> a ragozható szófajokat szövegben is, helyesen <b>alkalmazza</b> a témában szerzett ismereteit;</li> <li>– <b>helyesen írja</b> a tulajdonnevek kezdőbetűit.</li> </ul>	
<b>Tevékenységek/Ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Szóképzés – igekötő, szótó, képző, az igekötő és az elöljárószó közötti különbség felismertetése. Az aktív szókincs, a többjelentésű, azonos alakú szavak adekvát használatának fejlesztése. Mondatfajták felismertetése szövegben – kijelentő, felszólító, felkiáltó és óhajtó. Ragozható szófajok megismertetése. Főnevek: – a főnevek fogalma, – a főnevek felismerése szövegben, – a főnevek fajtái – köznév, tulajdonnév, – a tulajdonnevek írása: személynevek, állatnevek, tárgyak nevei, vezetéknev, utónév, földrajzi nevek, címek, – a főnevek neme – hímnem, nőnem, semlegesnem, – a főnevek száma – egyes, többes. A főnévragozás előkészítése: – a főnevek esetei, – az esetek ragjainak – -ba, -be, -ban, -ben, -ra, -re, -hoz, -hez, -höz, -on, -en, -ön – gyakorlása mondatmodelleken és gyakori szóösszetételekben. Igék: – az ige fogalma; – az igék felismerése szövegben; – a főnévi igenév – szótári alak; – az ige személye és száma; – az ige kategóriáinak meghatározása; – a segéd- és teljes jelentésű igék ragozása múlt, jelen és jövő időben; – igék felszólító módú alakjai; – visszaható igék. Melléknevek: – a melléknevek felismerése ismert szókincsű szövegben; – a melléknév és a főnév közti nyelvtani egyeztetés gyakorlása mondatmodelleken;</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szótan, szóképzés, szófajok, mondatfajták, toldalékok.</p> <p><i>Matematika:</i> rendszerezés, halmazok, számnevek helyesírása.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> földrajzi nevek, tulajdonnevek a térképen, tulajdonságok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> színek, jelek a mindennapi életben, időbeliség ábrázolás a képzőművészetben.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– melléknevek fokozása.</li> </ul> Névmások: <ul style="list-style-type: none"> <li>– a névmás felismerése ismert szövegben;</li> <li>– személyes és néhány kérdő névmás.</li> </ul> Számnevek: <ul style="list-style-type: none"> <li>– a számnevek felismerése ismert szókincsű szövegben,</li> <li>– a tő- és sorszámnevek helyes olvasása és írása,</li> <li>– a keltezés, dátum formája.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Szóképzés, szótő, ige, igekötő, elöljárószó, többjelentésű, azonos alakú, mondatfajta (kijelentő, felszólító, felkiáltó, óhajtó), ragozható szófaj, főnév, köznévfajta, tulajdonnévfajta, nyelvtani nem, személynév, utónév, állatnévfajta, földrajzi névfajta, hímnem, nőnem, semlegesnem, nyelvtani eset, rag, főnévi igenév, jelen idő, múlt idő, jövő idő, kategória, egyes szám, többes szám, személy, segédige, teljes jelentésű ige, felszólító mód, visszaható ige, melléknév, nyelvtani egyezés, melléknevek fokozása, névmás, személyes névmás, kérdő névmás, számnév, tőszámnév, sorszámnév.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ csoportosítás pl nemek alapján</li> <li>○ párosító feladatok pl képhez melléknév rendelése</li> <li>○ idővonal igeidők felismerése, gyakorlása</li> <li>○ hiányos szöveg</li> <li>○ szókereső</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Anyanyelvi kultúra, ismeretek a nyelvről: <i>Helyesírási szabályok ismerete és alkalmazása</i></b>	<b>Javasolt óraszám 20 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>képes megszerezni</b> a szlovák hangokat, betűket;</li> <li>– <b>ismeri és jól alkalmazza</b> a helyesírási szabályokat;</li> <li>– <b>helyesen</b> írja az y–ý betűket a kiválasztott szavakban és a tulajdonnevek kezdőbetűit;</li> <li>– munkáját <b>ellenőrzi</b>, hibáit <b>javítja</b>.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<b>Hangtan</b> A szlovák hangok rendszerezésének megismertetése: <ul style="list-style-type: none"> <li>– rövid magánhangzók, hosszú magánhangzók, kettőshangzók és helyesírásuk;</li> <li>– lágy mássalhangzók és helyesírásuk;</li> <li>– kemény mássalhangzók és helyesírásuk;</li> <li>– kettős jellegű mássalhangzók és helyesírásuk;</li> <li>– az i–í és y–ý írása a kiválasztott szavakban: b, p, m, v, r, s, z, betűk után.</li> </ul> Tulajdonnevek helyesírásának fejlesztése.		<i>Matematika:</i> halmazok, számnevek helyesírása.  <i>Szlovákul tanított tantárgyak:</i> tulajdonnevek helyesírása.  <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> magánhangzók és mássalhangzók.
<b>Fogalmak</b>	Hangtan, kiválasztott szavak.	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ betűpótlás</li> <li>○ hiányos szavak kiegészítése</li> <li>○ válogató másolás</li> <li>○ csoportosítás</li> <li>○ szókártakészítés</li> <li>○ betűző játék, akasztófa</li> <li>○ többválasztásos kvíz</li> </ul>
-----------------------------------	---

Témakör	Tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám  8 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tanulás iránti attitűdje <b>pozitív</b>;</li> <li>– figyelve <b>összpontosított</b>;</li> <li>– <b>képes</b> saját tanulási folyamatát megszervezni tanítói segítséggel;</li> <li>– <b>alkalmazza</b> a hatékony tanulási módokat, stratégiákat, eszközöket és technikákat;</li> <li>– aktívan <b>vesz részt</b> a csoportmunkában;</li> <li>– szöveghűen <b>felidézi</b> a memoriterek;</li> <li>– szövegfeldolgozáskor <b>alkalmazza</b> az ismert gondolkodási műveleteket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési célok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A tanulás szerepének és módjainak megismertetése. A figyelem összpontosítás fejlesztése. A tanulási folyamat megszervezésének fejlesztése tanítói segítséggel. Saját tanulási folyamat elemzése: könnyebbségek, nehézségek, ezek okai. Egyszerű és hatékony tanulási módok, stratégiák megismertetése. Különböző típusú szövegekből tanulás megismertetése: szlovák nyelvű folyóiratok, népmesék, nyomtatott és elektronikus anyagok szlovák nyelven. A tanulás hatékonyságát elősegítő eszközök megismertetése: szótárfüzet, képes szótár és kétnyelvű szótár. Tanulástechnikák elsajátíttatása Részvétel a csoportmunkában. Szépirodalmi művek értelmezésének fejlesztése, részletek szöveghű felidézésének fejlesztése. Szövegfeldolgozási és gondolkodási műveletek megismertetése: kérdések megfogalmaztatása, rendezés, rendszerezés és összehasonlítás alkalmazásának fejlesztése.</p>		<p><i>Környezetismeret;</i> <i>szlovákul tanított tantárgyak:</i> információszerzés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> képi analógiák keresése szövegekhez.</p> <p>Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p>
<b>Fogalmak</b>	Rendezés, rendszerezés, összehasonlítás, adatkeresés, könnyebbség, nehézség, tanulási folyamat.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ szókártya</li> <li>○ szótár használatára irányuló feladatok</li> <li>○ adatkeresés, információkeresés</li> </ul>	

# SZLOVÁK NÉPISMERET

(Helyi tanterv)

## 1-4. évfolyam

A hazai szlovák nemzetiség számára a nyelv és a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. A már évtizedek óta érzékelhető előrehaladott asszimilációs folyamat következtében megnőtt a nevelési és oktatási intézmények szerepe a nyelv, a kultúra és az identitás továbbadásában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és képességekre kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkori személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé.

Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A nemzetiség nyelvén felkínált nevelés és oktatás épít arra, hogy a nemzetiséghez tartozók ezzel a lehetőséggel minden életszakaszban élhessenek.

A nyelv magas szintű birtoklása, szokások ápolása, a történelem és a jelen ismerete – mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése. A hazai nemzetiségek számára ez meghatározó jelentőséggel bír, hiszen két anyanyelv birtokában vannak. Figyelembe kell venni ugyanakkor, hogy a már említett asszimiláció következtében az oktatási intézmények nem építhetnek a tanulók otthonról hozott nyelvi ismereteire. Az oktatás eredményességének érdekében ennek a megváltozott helyzetnek tükröződnie kell a fejlesztendő kompetenciákban és a közműveltségi tartalmakban is.

A tantárgy sajátosságából, hogy a család érték- és hagyományközvetítő szerepét és azok tiszteletét egyre inkább át kell vállalnia, adódnak a célok és feladatok is.

A szlovák nemzetiségi iskolák tanulói először élményszerű helyzetekben találkoznak a legfontosabb hagyományokkal, az életmóddal és a nemzetiség kultúrájával. Ezekre az élményekre építve cselekvés- és projektorientált oktatási formákban a fokozatosság elve alapján szereznek ismereteket a nemzetiség történeleméről, néprajzáról, nyelvéről, irodalmáról és a médiáról.

A tanulók tájékozottak abban, hogy a hagyományörzés családon kívüli színterei a különböző intézmények és szervezetek.

A népismeret tantárgy a tanulók számára lehetővé teszi, hogy toleránsak és nyitottak legyenek a mássággal szemben, amely alkalmassá teszi őket más nemzetiségek és népek elfogadására.

A heti kötelezően egy tanítási óra az elsőtől a tizenkettedik osztályig intenzív és alapos ismeretszerzést tesz lehetővé. Ennek során a más tantárgyakkal való kapcsolódást szem előtt kell tartani. A tartalmak magukban rejtik ennek lehetőségét.

A népismeret tantárgy feladata – identitás- és értékközvetítés – hatással van a módszerek megválasztására. A nyitott oktatási formákban történő tanítás olyan ismeretszerzést biztosít, amely az élménytől a cselekvésen és megértésen át a tapasztalathoz vezet.

E kreatív és cselekvésközpontú feldolgozási formák (nyitott oktatási módszer, mely a tanulók önellenőrzésén alapul, műhelytanítás, múzeumpedagógia-foglalkozások, iskolai projektek) a tanulókat olyan tapasztalatokhoz segítik, amelyekre saját környezetükben már nem tehetnek szert.

A tantárgy a kulcskompetenciák – a kommunikáció, az időben és térben való tájékozódás, a reflexiót irányító kérdések, a kritikai gondolkodás és az önálló tanulás – fejlesztése során eléri, hogy a tanulók alkalmassá váljanak önálló projektek lebonyolítására.

## Az évfolyamok óraszámai 1-4. osztályokban

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám (36x1 óra)
<b>1. évfolyam</b>	<b>1</b>	<b>36</b>
<b>2. évfolyam</b>	<b>1</b>	<b>36</b>
<b>3. évfolyam</b>	<b>1</b>	<b>36</b>
<b>4. évfolyam</b>	<b>1</b>	<b>36</b>

### 1-2. évfolyam

Az első két évfolyamon a szlovák népismeret tantárgy tanítása időigényesebb tevékenység- és tanulásszervezési formák keretén belül történik, alapoz a tanulók egyéni érdeklődésére, s figyelembe veszi az egyéni különbségeket. A tanuló megismerkedik az ünnepekkel, a szlovák nyelvvel, a szlovák nemzetiség tárgyi és szellemi kultúrájával, miközben kialakul érzelmi azonosulása. Játékos formában sajátítja el az állampolgári teendőket, valamint a demokratikus viselkedés szabályainak alapjait: kooperál és követi a közösségi szabályokat. A tantárgy ebben a szakaszban fontos szerepet tölt be az önismeret, a társas kultúra fejlesztésében. A tanuló megismeri a felelősséget, az empátiát, a másokkal való együttműködés fontosságát. A családi életre nevelés során megtanulja a családi szerepeket s az azokhoz kötődő feladatokat. A tárgyi és természeti környezet védelmét napi tevékenységei során gyakorolja. Igényli, hogy szlovák nyelven fejezze ki magát. Esztétikai-művészeti tudatossága és kifejezőképessége erősödik.

A tanuló megfelelő szinten megismeri anyaországát és hazáját nemzeti ünnepeit. Megismeri a nagy ünnepkörök egy-egy hagyományát és az éves ünnepkör legfontosabb állomásait: ezeket évszakok szerint is képes elhelyezni, valamint megismer ezekhez kapcsolódó alkotásokat. Megismeri a magyarországi szlovák nemzetiségi ünnepekhez kötődő helyi hagyományokat, részt vesz érzelmi azonosulását segítő tevékenységekben, hagyományok felelevenítésében. Elhelyezi magát a szűkebb és tágabb közösségben, követi az egyszerű közösségi szabályokat, bekapcsolódik a közös tevékenységekbe. A tanuló rendelkezik kooperatív készséggel, és betartja az illemszabályokat. Megismeri és elsajátítja az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában és a társadalmi életben. Megtanulja a családi szerepekhez kapcsolódó feladatokat, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze. A tanuló érzékennyé válik a természeti és tárgyi környezet állapota iránt. Késztetés alakul ki benne, hogy megőrizze környezetét és elődei szlovák nemzetiségi életéhez kapcsolódó értékeit. A tanulóban kialakul az igény és képesség, hogy gondolatait, véleményét szlovák nyelven tudja kifejezni. Törekszik a mások számára érthető beszédre. Figyelemmel tud követni szlovák nyelvű szóbeli történetmondást, magyarázatot. A tanuló megismerkedik a manuális és művészeti alkotótevékenység több formájával. Képes szlovák versek, találós kérdések elmondására, a ritmusérzékét és a mozgáskultúrát fejlesztő játékokra és gyakorlatokra, ritmusos és énekes rögtönzésekre, szerepjátékokra.

## 1. osztály

Éves óraszám: 36

Heti óraszám: 1

Témakör	Óra	
1. Családdal kapcsolatos ismeretek	6 óra	vizuális kultúra: 2 óra ének-zene: 2 óra szlovák nyelv és irodalom 2 óra
2. A lakóhely és a közvetlen környezet ismerete	10 óra	vizuális kultúra: 4 óra ének-zene: 1 óra szlovák nyelv és irodalom 3 óra technika és tervezés: 2 óra
3. Alapismeretek a magyarországi szlovákok kultúrájáról	3 óra	szlovák nyelv és irodalom 3 óra
4. Naptári ünnepek szokásainak és egyházi ünnepek jellegzetes hagyományainak felelevenítése	6 óra	ének-zene: 2 óra szlovák nyelv és irodalom 3 óra technika és tervezés: 2 óra
5. Néhány népi mesterség ismerete, termékek reprodukálása	6 óra	vizuális kultúra: 3 óra technika és tervezés: 3 óra
6. Irodalmi és népköltészeti alkotások ismerete	2 óra	szlovák nyelv és irodalom 2 óra
7. Alapismeretek a szlovák nyelvről	3 óra	ének-zene: 2 óra szlovák nyelv és irodalom 1 óra
Összesen:	36 óra	

Témakör	1. Családdal kapcsolatos ismeretek	6 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	A család és a családon belüli kapcsolatok elsajátításának segítése a mindennapi életben.	
	<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>	<b>Integrálás helye</b>
	A családtagok legjellemzőbb adatai, megnevezésük és felismerésük. Ismeretszerzés családi és rokoni kapcsolatokról és fokokról. Munka és elfoglaltság a szűkebb családban: feladatok a családban. A családtagok tevékenységének megnevezése. Az együttélés szokásrendszere a családban: régmúlt és jelen. A közösséghez való tartozás, az erkölcs fogalmának elsajátítása. A szlovák nemzetiségi közösségi élet és környezetének megismerése.	<i>Vizuális kultúra:</i> a család fényképeken, rajzokon. 2 óra  <i>Ének-zene:</i> rövid dalok a családról. 2 óra  <i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> rövid versek a családról, a családi élet szókincse. 2 óra
	<b>Kulcsfogalmak/ fogalmak</b>	Apa, anya, testvér, nagyszülő, család, rokon, közösség,

<b>Témakör</b>	<b>2. A lakóhely és a közvetlen környezet ismerete</b>	<b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Az ismeretszerzés segítése az adott település nemzetiségi sajátosságairól és körülvevő környezetéről.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>Az adott nemzetiségi település, város elhelyezkedése. Település, város, utca, épületek és középületek. Tájház megtekintése. Az adott település iskolájának nemzetiségi jellege, címe. Az osztályok berendezése régen és ma. A háziállatok megismerése, rövid jellemzése, felismerése és elnevezése (állathangutánzó, nyelvtörő mondókák). A konyhakerti növények megismerése, jellemzése, felismerése, elnevezése (találós kérdések, versek). A kerti munkaeszközök felismerése, rövid jellemzése, elnevezése. A napszakok, napok, hetek, hónapok elsajátítása. Az évszakok megfigyelése, rövid jellemzése, elnevezése. Munkához, évszakokhoz, időjáráshoz kapcsolódó népszokások, jóslások (előrejelzések) megismerése.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> a falumúzeum, a település, a lakóházak, a középületek fényképeken, rajzokon. 4 óra</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> helyes artikulálás, kiejtés, szavak ismerete. 3 óra</p> <p><i>Ének-zene:</i> gyerekdalok, szarvasi gyermekjátékok mondókák. 1 óra</p> <p>technika és tervezés: 2 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Megszólítás, város, település, falu, elhelyezkedés, középület, utca, lakóház, iskola, osztály, háziállat, növény, kert, munka, évszak, természet.	
<b>Ismeretek</b>	<b>3. Alapismeretek a magyarországi szlovákok kultúrájáról</b>	<b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A magyarországi szlovákok kultúrájával való ismerkedés segítése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A szlovák nemzetiségi közösségi élet és környezetének megismerése. A lakóhely szlovák nemzetiségi jellegének feltárása. A kultúra, a hagyomány, a szokás fogalmainak megismerése. Beszélgetés a szlovák nemzetiség életmódjáról, kultúrájáról. Milyen hagyományok, szokások élnek a családban, lakóhelyünkön? A nemzetiségi rendezvények fontossága, ezeken való részvétel.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> hagyományok, szokások megismerése, nemzetiségi rendezvényeken való részvétel. 3 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Kultúra, hagyomány, szokás, életmód, kifejezés.	



<b>Témakör</b>	<b>4. Naptári ünnepek szokásainak és egyházi ünnepek jellegzetes hagyományainak felelevenítése</b>	<b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Ismeretszerzés segítése a legnagyobb egyházi ünnepekről (karácsony, farsang, húsvét). A szokások és a néphagyományok iránti érdeklődés felkeltése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A helyi népszokások, hagyományok megismerése.  A téli – Mikulás, karácsony – és a tavaszi – farsang, húsvét – ünnepek ismeretének bővítése.  Az ünnepek szimbólumainak, jelképeinek megismerése.  Az ünnepi előkészületek elsajátítása.  Köszöntők (karácsony, újév) megismerése, helyi szokások ápolása.</p> <p>Hagyományörző játékok (betlehemezés, locsolkodás) betanulása.  Részvétel a helyi hagyományörző ünnepségeken.</p>		<p><i>Ének-zene:</i> dalok az adott ünnephez. 2 óra</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> az ünnepek szókinccse. 3 óra</p> <p>Technika és tervezés: 1 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Egyház, ünnep, szimbólum, karácsony, farsang, húsvét, Mikulás, jelkép, köszöntő.	

<b>Témakör</b>	<b>5. Néhány népi mesterség ismerte, termékek reprodukálása</b>	<b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanulók érdeklődésének felkeltése (játékos formában) a szlovák nyelv és kultúra iránt. A mozgás- és ritmusérzék fejlesztése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>Díszítőművészetek megismerése és reprodukálása a régió hagyományaiból.  A díszítőművészetek funkciójának megismerése. A manuális tevékenység (szövés, fonás, hímzés) értékeinek felfedezése.  Hagyományos, népszokáshoz köthető eszközök, tárgyak, díszek megismerése, elkészítése.  Jellemző színhasználat elsajátítása.  A népművészet értékének felismerése.  Rövid színdarab, dramatizált játék megtekintése egy-egy szokásról.</p>		<p>Vizuális kultúra: helyi hímzésminták, szövés minták, kerámiadíszítés megismerése. 3 óra</p> <p>Technika és tervezés: tojásfestés, hímzés-fonás alapjai. 3 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Népi, néptánc, népzene, mondóka, gyerekjáték, hangszer, népművészet, díszítőművészet, manuális, motívum, eszköz, anyag, szövés, fonás, hímzés.	

<b>Témakör</b>	<b>6. Irodalmi és népköltészeti alkotások ismerete</b>	<b>2 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A népköltészet felfedeztetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A népköltészet fogalmának elsajátítása.</p> <p>A természettel kapcsolatos megfigyelések tükröződése a népköltészetben.</p> <p>Hiedelmek, kiszámolók, mondókák, helyi, tradicionális népdalok tanulása. Népi humor, természetesség, bölcsesség a hazai szlovák népmesékben.</p> <p>Rövid köszöntő, gyerekjáték reprodukálása.</p> <p>Felelgetős játékok betanulása.</p> <p>Helyi vers, mondóka, dal tanulása.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom: a népköltészethez kapcsolódó szavak, kifejezések. szlovák nyelvű népmesék.</i></p> <p>2 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Népköltészet, népi humor, bölcsesség, népmese, népdal, legenda, hiedelem.	

<b>Témakör</b>	<b>7. Alapismeretek a szlovák nyelvről</b>	<b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A szlovák nyelvvel való ismerkedés segítése.	
<b>Ismeretek</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A szlovák nemzetiségi közösségi élet megismerése.</p> <p>A lakóhely szlovák nyelvjárásának megismerése a témakörökhöz kapcsolódóan.</p> <p>Ismerkedés a helyi népdalkinccsel.</p> <p>Szókincs fejlesztése, bővítése.</p> <p>Mondatok helyes intonációja.</p> <p>Ismert szövegek tartalmának globális megértése.</p>		<p><b>Ének-zene:</b> tájnyelvi szavak a népdalokban, helyi dallamok megismerése 2 óra</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom: a népköltészethez kapcsolódó szavak, kifejezések. 1 óra</i></p>
<b>Fogalmak</b>		hagyomány, nyelvjárás, nyelvújítás életmód, kifejezés.

***Az integrálás alatt elsajátítandó ismeret:***

A tanuló

1. Ismerje a szülőhelyének (város, falu) szlovák nyelvű meghatározását.
2. Tudja használni a gyakorlati élet során a napszaknak megfelelő köszönést.
3. Nevezze meg szlovák nyelven a család tagjait.
4. Ismerje a hagyományos ünnepek jelképeit – Mikulás, Karácsony, Farsang.
5. Ismerje a konyhakerti növények szlovák nyelvű meghatározásait.
6. Nevezze meg a háziállatokat.
7. Ismerjen kívülről kiszámolót, 2 mondókát, 2 gyermekjátékot és 1 gyermek népdalt.

## 2. osztály

**Éves óraszám: 36**

**Heti óraszám: 1**

<b>Témakör</b>	<b>Óra</b>	
1.Családdal kapcsolatos ismeretek	<b>4 óra</b>	vizuális kultúra: 1 óra ének-zene: 1 óra szlovák nyelv és irodalom 2 óra
2. A lakóhely és a közvetlen környezet ismerete	<b>10 óra</b>	vizuális kultúra: 3 óra ének-zene: 2 óra szlovák nyelv és irodalom 4 óra technika és tervezés: 1 óra
3.Alapismeretek a magyarországi szlovákok kultúrájáról	<b>3 óra</b>	szlovák nyelv és irodalom 3 óra
4. Naptári ünnepek szokásainak és egyházi ünnepek jellegzetes hagyományainak felelevenítése	<b>6 óra</b>	ének-zene: 2 óra szlovák nyelv és irodalom 3 óra technika és életvitel: 1 óra
5.Néhány népi mesterség ismerete, termékek reprodukálása	<b>7 óra</b>	vizuális kultúra: 3 óra technika és tervezés: 4 óra
6. Irodalmi és népköltészeti alkotások ismerete	<b>2 óra</b>	szlovák nyelv és irodalom 2 óra
7. Alapismeretek a szlovák nyelvről	<b>4 óra</b>	ének-zene:2 óra szlovák nyelv és irodalom 2 óra
<b>Összesen:</b>	<b>36 óra</b>	

<b>Témakör</b>	<b>1. Családdal kapcsolatos ismeretek</b>	<b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A család és a családon belüli kapcsolatok elsajátításának segítése a mindennapi életben.	
	<b>Ismeretek</b>	<b>Integrálás helye</b>
	A családtagok legjellemzőbb adatai, megnevezésük és felismerésük. Ismeretszerzés családi és rokoni kapcsolatokról és fokokról. Munka és elfoglaltság a szűkebb családban: feladatok a családban. A közösséghez való tartozás, az erkölcs fogalmának elsajátítása. A szlovák nemzetiségi közösségi élet és környezetének megismerése.	<i>Vizuális kultúra:</i> a család fényképeken, rajzokon. 1 óra <i>Ének-zene:</i> rövid dalok a családról. 1 óra <i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> rövid versek a családról, a családi élet szókincse. 2 óra
<b>Fogalmak</b>	Apa, anya, testvér, nagyszülő, család, rokon, közösség	

<b>Témakör</b>	<b>2. A lakóhely és a közvetlen környezet ismerete</b>	<b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Az ismeretszerzés segítése az adott település nemzetiségi sajátosságairól és körülvevő környezetéről.	
<b>Ismeretek</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>Az adott nemzetiségi település, város elhelyezkedése. Település, város, utca, épületek és középületek. Tájház megtekintése. Az adott település iskolájának nemzetiségi jellege, címe. A háziállatok megismerése, rövid jellemzése, felismerése és elnevezése (állathangutánzó, nyelvtörő mondókák). A konyhakerti növények megismerése, jellemzése, felismerése, elnevezése (találós kérdések, versek). A kerti munkaeszközök felismerése, rövid jellemzése, elnevezése. A napszakok, napok, hetek, hónapok elsajátítása. Az évszakok megfigyelése, rövid jellemzése, elnevezése. Munkához, évszakokhoz, időjáráshoz kapcsolódó népszokások, jóslások (előrejelzések) megismerése.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> a falumúzeum, a település, a lakóházak, a középületek fényképeken, rajzokon. 3 óra</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> helyes artikulálás, kiejtés, a lakóhely szókincse. 4 óra</p> <p><i>Ének-zene:</i> gyerekdalok, mondókák állatokról, időről, évszakokról. 2 óra</p> <p>Technika és tervezés: 1 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Város, település, falu, elhelyezkedés, középület, utca, lakóház, iskola, osztály, háziállat, növény, kert, munka, évszak, természet.	

<b>Témakör</b>	<b>3. Alapismeretek a magyarországi szlovákok kultúrájáról</b>	<b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A magyarországi szlovákok kultúrájával való ismerkedés segítése.	
<b>Ismeretek</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A szlovák nemzetiségi közösségi élet és környezetének megismerése.</p> <p>A lakóhely szlovák nemzetiségi jellegének feltárása.</p> <p>A kultúra, a hagyomány, a szokás fogalmainak megismerése.</p> <p>Beszélgetés a szlovák nemzetiség életmódjáról, kultúrájáról.</p> <p>Milyen hagyományok, szokások élnek a családban, lakóhelyünkön?</p> <p>A nemzetiségi rendezvények fontossága, ezeken való részvétel.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> hagyományok, szokások megismerése, nemzetiségi rendezvényeken való részvétel. 3 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Kultúra, hagyomány, szokás, életmód, kifejezés.	

<b>Témakör</b>	<b>4. Naptári ünnepek szokásainak és egyházi ünnepek jellegzetes hagyományainak felelevenítése</b>	<b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Ismeretszerzés segítése a legnagyobb egyházi ünnepekről (karácsony, farsang, húsvét). A szokások és a néphagyományok iránti érdeklődés felkeltése.	
<b>Ismeretek</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A helyi népszokások, hagyományok megismerése.</p> <p>A téli – Mikulás, karácsony – és a tavaszi – farsang, húsvét – ünnepek ismeretének bővítése.</p> <p>Az ünnepek szimbólumainak, jelképeinek megismerése.</p> <p>Az ünnepi előkészületek elsajátítása.</p> <p>Hagyományőrző játékok (betlehemezés, locsolkodás) betanulása.</p> <p>Részvétel a helyi hagyományőrző ünnepségeken.</p>		<p><i>Ének-zene:</i> dalok az adott ünnephez. 2 óra</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> az ünnepek szókincse. 3 óra</p> <p>Technika és tervezés: 1 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Egyház, ünnep, szimbólum, karácsony, farsang, húsvét, Mikulás, jelkép, köszöntő.	

<b>Témakör</b>	<b>5. Néhány népi mesterség ismerete, termékek reprodukálása</b>	<b>7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanulók érdeklődésének felkeltése (játékos formában) a szlovák nyelv és kultúra iránt. A mozgás- és ritmusérzék fejlesztése.	
<b>Ismeretek</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A díszítőművészetek funkciójának megismerése.</p> <p>A manuális tevékenység (szövés, fonás, hímzés) értékeinek felfedezése.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> helyi hímzsminták, szövésminták, kerámiadíszítés megismerése.3</p>

Hagyományos, népszokáshoz köthető eszközök, tárgyak, díszek megismerése, elkészítése. A népművészet értékének felismerése. Rövid színdarab, dramatizált játék megtekintése egy-egy szokásról.	óra  <i>Technika és tervezés:</i> tojásfestés, hímzés-fonás alapjai. 4 óra
<b>Fogalmak</b>	Népi, néptánc, népzene, mondóka, gyerekjáték, hangszer, népművészet, díszítőművészet, manuális, motívum, eszköz, anyag, szövés, fonás, hímzés.

<b>Témakör</b>	<b>6. Irodalmi és népköltészeti alkotások ismerete</b>	<b>2 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A népköltészet felfedeztetése.	
	<b>Ismeretek</b>	<b>Integrálás helye</b>
	A népköltészet fogalmának elsajátítása. A természettel kapcsolatos megfigyelések tükröződése a népköltészetben. Hiedelmek, kiszámolók, mondókák, helyi, tradicionális népdalok tanulása. Népi humor, természetesség, bölcsesség a hazai szlovák népmesékben. Rövid köszöntő, gyerekjáték reprodukálása.	<i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> a népköltészethez kapcsolódó szavak, kifejezések. 2 óra <i>Ének-zene:</i> népdalok.
<b>Fogalmak</b>	Népköltészet, népi humor, bölcsesség, népmese, népdal, legenda, hiedelem.	

<b>Témakör</b>	<b>7. Alapismeretek a szlovák nyelvről</b>	<b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A szlovák nyelvvel való ismerkedés segítése.	
	<b>Ismeretek</b>	<b>Integrálás helye</b>
	A szlovák nemzetiségi közösségi élet megismerése. A lakóhely szlovák nyelvjárásának megismerése a témakörökhöz kapcsolódóan. Ismerkedés a helyi népdalkinccsel. Szókinccs fejlesztése, bővítése. Mondatok helyes intonációja. Ismert szövegek tartalmának globális megértése.	<i>Ének-zene:</i> tájnyelvi szavak a népdalokban, helyi dallamok megismerése 2 óra  <i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> a népköltészethez kapcsolódó szavak, kifejezések. 2 óra
<b>Fogalmak</b>	hagyomány, nyelvjárás, nyelvújítás életmód, kifejezés.	

### ***Az integrálás alatt elsajátítandó ismeret:***

A tanuló

1. Használja helyesen iskolájának szlovák nyelvű meghatározását.
2. Tanúsítson tiszteletteljes kapcsolatot a szülővel, nagyszülővel szemben.
3. Soroljon fel alapvető különbségeket a lakás – ház – hagyományos lakóház témakör ismereteiből.
4. Megjelöli szlovák nyelven az iskola helyiségeit.
5. Tájékozódik, elsajátítja a legjellemzőbb kifejezéseket az évszakok – tavasz, nyár, ősz, tél – jelenségeinél.
6. El tud mondani egy újévi köszöntőt, helyi nyelvjárásban ismert népdalt énekel, megismer két találós kérdést és egy gyermekjátékot.
7. A hagyományörző ünnepségek alkalmával, tevékenységével hozzájárul az ünnepélyesség kialakításában.

### **3–4. évfolyam**

A kezdő szakaszban (3–4. évfolyam) a szlovák népismeret tantárgy a motiválás és a tanulásszervezés keretén belül teljesítményekre összpontosít. A tanuló megismeri az ünnepeket. Megismerkedik a szlovák nemzetiség tárgyi és szellemi kultúrájával, miközben erősödik érzelmi azonosulása. Játékos formában sajátítja el az állampolgári teendőket, valamint a demokratikus viselkedés szabályainak alapjait: kooperál és követi a közösségi szabályokat. Az önismeret és társas kultúra fejlesztése során ismeretet szerez saját képességeiről és lehetőségeiről. Képes alkalmazni az emberi kapcsolatok elfogadott formáit. A családi életre nevelés során megtanulja a családi szerepeket, az azokhoz kötődő feladatokat. Képes felelősséget vállalni másokért, s megtapasztalja az önkéntességet. A tárgyi és természeti környezet védelmét napi tevékenységei során gyakorolja. Igényli, hogy szlovák nyelven fejezze ki magát. Esztétikai-művészeti tudatossága és kifejezőképessége erősödik. Megismeri a médiumokat és azok szerepét a tanulásban.

A tanuló megfelelő szinten megismeri anyaországát és hazáját nemzeti ünnepeit, ezek időpontjait. Mélyebben megismeri a nagy ünnepkörök egy-egy hagyományát és az éves ünnepkör legfontosabb állomásait: ezeket évszakok szerint is képes elhelyezni, valamint megismeri az ezekhez kapcsolódó alkotásokat. Megismeri a magyarországi szlovák nemzetiségi ünnepekhez kötődő helyi hagyományokat, részt vesz érzelmi azonosulását segítő tevékenységekben. Az egyre táguló környezet megismerése hozzájárul a szülőföldhöz, a hazához, az anyaországhoz való kötődés kialakulásában. Elhelyezi magát a szűkebb és tágabb közösségekben, követi az egyszerű közösségi szabályokat, bekapcsolódik a közös tevékenységekbe. Felismeri valódi és lehetséges szerepeit. A tanuló rendelkezik kooperatív készséggel, és betartja az illemszabályokat. Megismeri és elsajátítja az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben. Megtanulja a családi szerepekhez kapcsolódó feladatokat, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze. Tisztában van azzal, hogy a vállalt feladatok felelősséggel járnak. Tapasztalatot szerez arról, hogy nemcsak kötelező feladatai vannak, hanem szabad választása

alapján is segíthet környezetében. A tanuló érzékennyé válik a természeti és tárgyi környezet állapota iránt. Késztetés alakul ki benne, hogy megőrizze környezete és elődei szlovák nemzetiségi életéhez kapcsolódó értékeit. A tanulóban kialakul az igény és képesség, hogy gondolatait, véleményét szlovák nyelven tudja kifejezni. Törekszik a mások számára érthető beszédre. Figyelemmel tud követni szlovák nyelvű szóbeli történetmondást, magyarázatot. Megismeri és alkalmazza az anyaggyűjtés és elrendezés szabályainak alapjait. Kétnyelvűségéből adódóan nyitott más kultúrák befogadására. A tanuló megismerkedik a manuális és művészeti alkotótevékenység több formájával. Képes szlovák versek, találós kérdések elmondására, a ritmusérzéklet és a mozgáskultúrát fejlesztő játékokra és gyakorlatokra, ritmikus és énekes rögtönzésekre, szerepjátékokra. Megismerkedik a szlovákiai, a hazai szlovák és magyar médiumok hasznosíthatóságával a tanulásban.

### 3. osztály

**Éves óraszám: 36**

**Heti óraszám: 1**

<b>Témakör</b>	<b>Óra</b>	
1.Családdal kapcsolatos ismeretek	<b>4 óra</b>	vizuális kultúra: 1 óra szlovák nyelv és irodalom 3 óra
2. A lakóhely és a közvetlen környezet ismerete	<b>10 óra</b>	vizuális kultúra: 4 óra ének-zene: 1 óra szlovák nyelv és irodalom 3 óra technika és tervezés: 2 óra
3.Alapismeretek a magyarországi szlovákok kultúrájáról	<b>5 óra</b>	szlovák nyelv és irodalom 5 óra
4. Naptári ünnepek szokásainak és egyházi ünnepek jellegzetes hagyományainak felelevenítése	<b>6 óra</b>	ének-zene: 3 óra szlovák nyelv és irodalom 3 óra
5.Néhány népi mesterség ismerete, termékek reprodukálása	<b>6 óra</b>	vizuális kultúra: 1 óra technika és é tervezés: 3óra szlovák nyelv és irodalom 2 óra
6. Irodalmi és népköltészeti alkotások ismerete	<b>2 óra</b>	szlovák nyelv és irodalom 2 óra
7. Alapismeretek a szlovák nyelvről	<b>3 óra</b>	ének-zene:1 óra szlovák nyelv és irodalom 2 óra
<b>Összesen:</b>	<b>36 óra</b>	



<b>Témakör</b>	<b>1.Családdal kapcsolatos ismeretek</b>	<b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A családdal kapcsolatos ismeretek bővítése, mélyítése.	
<b>Ismeretek</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A család rokoni kapcsolatainak és fokozatainak elsajátítása.  A család és a rokonság értékeinek fontossága.  Hagyományos értékek a családban, a kisebbekkel és idősebbekkel való törődés.  Az együttélés szokásrendszerének tágabb elsajátítása.  Tájház látogatása.  Magatartásmódok, életformák megfigyelése, azok bemutatása régi családi fotók, elbeszélések alapján.  A családi ünnepek előkészületeinek elsajátítása (születésnap, névnap).  Az emberi élet fordulópontjaihoz kapcsolódó események (keresztelő, házasság) bővebb feldolgozása.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i>  rajzok, képek, fotók a családról, egyszerű családfa, ajándékok.  1 óra</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> szavak, kifejezések a családdal kapcsolatban, jókívánságok születésnapra és névnapra. 3 óra</p>
<b>Kulcsfogalmak/ fogalmak</b>	Értékek, rokon, rokoni kapcsolat, törődés, magatartásmód, családi ünnep, jókívánság, életforma.	

<b>Témakör</b>	<b>A lakóhely és közvetlen környezet ismerete</b>	<b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A település régi mesterségeinek feldolgoztatása, a zöldségekkel, gyümölcsökkel, termésekkel kapcsolatos munkálatok megismertetése.	
<b>Ismeretek</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A lakóhely emlékműveinek, épületeinek szlovák elnevezései, a településen található kétnyelvű feliratok felismerése.</p> <p>A helyi nemzetiségi iskola múltjának és jelenének összehasonlítása rövid mondatokban (berendezési tárgyak, eszközök).</p> <p>A településen található tájház – helyiségek, funkciók, helyi sajátosságok – alaposabb megismerése.  A település hagyományos mesterségeinek, foglalkozásainak megismerése: idős emberekkel való beszélgetés a témában, tájház látogatás.</p> <p>A kertben termesztendő zöldségek, gyümölcsök jellemzése, felismerése és elnevezése.  A zöldségek és gyümölcsök termesztése.  Kerti munkákhoz, évszakokhoz köthető tapasztalások elsajátítása.</p> <p>A természetben található termések megfigyelése, felismerése.  Különböző termések gyűjtése és felhasználási lehetőségei.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i>  fényképek, rajzok a településtípusokról, tárgyak, játékok, termékek. 4 óra</p> <p><i>Ének-zene:</i> dalok állatokról, növényekről, termésekről. 1 óra</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> rövid dramatizált mesék mozgáselemekkel.</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> a lakóhely szavai, kifejezései. 3 óra</p> <p><i>ÍTechnikaés tervezés:</i>  Otthon – család –</p>

A természet törvényszerű változásai (nappal-éjszaka). Az évszakok szóbeli és írásbeli rövid jellemzése. Közmondások gyűjtése és elsajátítása a természet változásairól.		életmód 2 óra
<b>Fogalmak</b>	Faluk, város, tanya, sajátosság, mesterség, foglalkozás, térkép, változás, környezetvédelem, megóvás, tapasztalás, törvényszerű.	

<b>Témakör</b>	<b>Alapismeretek a magyarországi szlovákok kultúrájáról</b>	<b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Ismeretek bővítése a magyarországi szlovákok életéről, kultúrájáról.	
<b>Ismeretek</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A településtípusok megismerése (faluk, város, tanya). Tájékozódás a térképen: a magyarországi szlovákok jelentősebb központjai, a települések felkutatása. A magyarországi szlovák nemzetiségi iskolarendszer megismerése (tantárgyak, tevékenységek, sajátosságok). A nemzetek és népcsoportok korábbi és jelenlegi együttélése, a körülöttük lévő különbségek megfigyelése. A szlovák nemzetiség életmódjáról, kultúrájáról megszerzett ismeretek bővítése. A nemzetiséghez tartozó ismertebb közéleti személyek megismerése. Helyi, regionális kulturális, országos találkozókra való részvétel. A hazai szlovák tv-adás (Domovina) gyermekműsorának és szlovák hetilap (Ludové noviny) gyermekrovatának (Okienko) figyelemmel kísérése, az információszerezés lehetőségeinek elsajátítása. Szlovákia elhelyezkedése, fekvése, fővárosa, főbb folyói, hegységei.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> nyelvjárási szövegek. hagyományok, szokások megismerése, nemzetiségi rendezvényeken való részvétel. 5 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Információszerezés, regionális és országos találkozó, aktív, közélet, településtípus, emlékmű, Szlovákia.	

<b>Témakör</b>	Naptári ünnepek szokásainak és egyházi ünnepek jellegzetes hagyományainak felelevenítése	<b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Az őszi és téli ünnepkör jeles napjainak megismertetése, a településen élő és felújított hagyományok megtapasztalásának segítése.	
<b>Ismeretek</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A gyermek utónévének kiválasztása régen és ma. Közismert névnapokhoz köthető néphagyományok: Mihály (szeptember 29.), Márton (november 11.), Katalin (november 25.), András (november 30.) napjához köthető megfigyelések. Borbála (december 4.), Luca (december 13.) napi tevékenységek. Múzeumpedagógiai programon való részvétel. Az újév köszöntése és a hozzá fűződő hiedelmek elsajátítása.</p> <p>Az őszi-téli jeles napok helyi változatainak feltárása. A jeles napokhoz és a vallási élethez fűződő élő és felújított hagyományok megismerése.</p> <p>Aktív részvétel a helyi hagyományörző ünnepeken, személyes élmények, tapasztalások szerzése.</p>		<p><i>Ének-zene:</i> dalok az ünnepekhez. 3 óra</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> az ünnepek szókincse. 3 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Keresztnev, utónév, jeles nap, élő hagyomány, felújított hagyomány.	

<b>Témakör</b>	<b>Szokások felelevenítése: népi gyerekjátékok, népművészet</b> Néhány népi mesterség ismerete, termékek reprodukálása	<b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Hagyományos foglalkozások megismerése a lakóhelyen.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A díszítőművészetek funkciójának elsajátítása.</p> <p>A manuális tevékenység (szövés, fonás, hímzés) értékeinek felfedezése.</p> <p>A hagyományos, népszokáshoz köthető eszközök, tárgyak, díszek elsajátítása, elkészítése.</p> <p>A helyi motívumok, színek, eszközök, jellemző anyagok elsajátítása, a népművészet fontosságának megtapasztalása.</p> <p>Az öltözködés, a népviselet (funkció és praktikusság) megismerése.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> a szokások, népi mesterségekhez kapcsolódó szókincs. 2 óra</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Agyagból, papírból készült iparművészeti és szépművészeti tárgyak. 1 óra</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> Tárgykészítés – 3 óra</p>

<b>Kulcsfogalmak/ fogalmak</b>	Tánc, mozgáselem, tulajdonság, népviselet, öltözködés, divat, helyi motívum, praktikus, munkaeszköz.
------------------------------------	--

<b>Témakör</b>	Irodalmi és népköltészeti alkotások ismerete	<b>Órakeret 2 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanulók képzeletvilágának gazdagítása a népmeséken keresztül.	
<b>Ismeretek</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A népköltészet fogalmának, szépségének, fontosságának felismerése és elsajátítása. A népmesék típusai, osztályozása.</p> <p>Közmondások, találós kérdések, népi imádságok gyűjtése.</p> <p>Elődeink népi bölcsessége, logikus gondolkodása.</p> <p>A népmesék főhősei: külső és belső tulajdonságok felismerése. A kalandvágy és a hősiesség a népmesékben.</p> <p>A régió szlovák legendái, helyi idős emberek történetei.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> a népköltészet szókincse, köszöntőversek.</p> <p>2 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Hős, hősiesség, főhős, kalandvágy, népi imádság, népmesei tulajdonság.	

<b>Témakör</b>	<b>7. Alapismeretek a szlovák nyelvről</b>	<b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanulói szókincs fejlesztése, gazdagodása, a tanuló emlékező- és kommunikációs képességének fejlesztése.	
<b>Ismeretek</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>.A lakóhely szlovák nyelvjárásának megismerése a témakörökhöz kapcsolódóan.</p> <p>Ismerkedés a helyi népdalkinccsel.</p> <p>Szókincs fejlesztése, bővítése.</p> <p>Fel tudja sorolni az évszakok, a hónapok, a hét napjainak alapvető jegyeit.</p> <p>A közösségi élet során aktívan alkalmazza a tanult mondókákat, népdalokat és gyermekjátékokat, aktívan ismer népdalokat, gyermekjátékokat. Tud születés- és névnapot köszönteni.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> nyelvjárási szavak gyűjtése 2 óra</p> <p><i>Ének-zene:</i> népdalok 1 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	hagyomány, nyelvjárás, nyelvújítás életmód, kifejezés	

***Az integrálás alatt elsajátítandó ismeret:***

A tanuló

1. Megismeri a lakóhelyének nemzetiségi jellegét.
2. Megismeri, meglátogatja környezete emlékhelyeit, emlékműveit.
3. Tud tájékozódni lakóhelyén és környékén.
4. Ismeri környezetének azon épületeit, amelyek jelentős szerepet játszanak a nemzetiségi élet alakulásában.
5. Szlovák nyelven tudja köszönteni ismerőseit névnapjukon, születésnapjukon.
6. Ismeri iskolája és környékének, helyiségeinek, funkciójának szlovák nyelvű meghatározásait.

7. Fel tudja sorolni az évszakok alapvető jegyeit.
8. A közösségi élet során aktívan alkalmaz ünnepi mondókat (pl. Húsvéti locsolóvers), 3 népdal, 1 gyermekjáték és 1 imádság.

#### 4. osztály

**Éves óraszám: 36**

**Heti óraszám: 1**

<b>Témakör</b>	<b>Óra</b>	
1. Családdal kapcsolatos ismeretek	<b>4 óra</b>	vizuális kultúra: 1 óra szlovák nyelv és irodalom 3 óra
2. A lakóhely és a közvetlen környezet ismerete	<b>10 óra</b>	vizuális kultúra: 2 óra éneke-zene: 2 óra szlovák nyelv és irodalom 4 óra technika és tervezés: 2 óra
3. Alapismeretek a magyarországi szlovákok kultúrájáról	<b>5 óra</b>	szlovák nyelv és irodalom 5 óra
4. Naptári ünnepek szokásainak és egyházi ünnepek jellegzetes hagyományainak felelevenítése	<b>6 óra</b>	éneke-zene: 2 óra szlovák nyelv és irodalom 3 óra technika és tervezés: 1 óra
5. Néhány népi mesterség ismerete, termékek reprodukálása <b>Szokások felelevenítése: népi gyerekjátékok, népművészet</b>	<b>5 óra</b>	vizuális kultúra: 1 óra technika és életvitel: 3 óra szlovák nyelv és irodalom 2 óra
6. Irodalmi és népköltészeti alkotások ismerete	<b>3 óra</b>	szlovák nyelv és irodalom 3 óra
7. Alapismeretek a szlovák nyelvről	<b>3 óra</b>	éneke-zene: 2 óra szlovák nyelv és irodalom 2 óra
<b>Összesen:</b>	<b>36 óra</b>	

<b>Témakör</b>	<b>1. Családdal kapcsolatos ismeretek</b>	<b>Javasolt óraszám 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A családdal kapcsolatos ismeretek bővítése, mélyítése.	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Integrálás helye</b>
	A család rokoni kapcsolatainak és fokozatainak elsajátítása. A család és a rokonság értékeinek fontossága. Hagyományos értékek a családban, a kisebbekkel és idősebbekkel való törődés. Az együttélés szokásrendszerének tágabb elsajátítása. Magatartásmódok, életformák megfigyelése, azok bemutatása régi családi fotók, elbeszélések alapján. A családi ünnepek előkészületeinek elsajátítása (születésnap, névnap). Az emberi élet fordulópontjaihoz kapcsolódó események	<i>Vizuális kultúra:</i> rajzok, képek, fotók a családról, egyszerű családfa, ajándékok. 1 óra  <i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> szavak, kifejezések a

(keresztelő, házasság) bővebb feldolgozása.	családdal kapcsolatban, jókivánságok születésnapra és névnapra. 3 óra
<b>Fogalmak</b>	Értékek, rokon, rokoni kapcsolat, törődés, magatartásmód, családi ünnep, jókivánság, életforma.

<b>Témakör</b>	<b>1. A lakóhely és közvetlen környezet ismerete</b>	<b>Javasolt óraszám: 10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A település régi mesterségeinek feldolgoztatása, a zöldségekkel, gyümölcsökkel, termésekkel kapcsolatos munkálatok megismertetése	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A helyi nemzetiségi iskola múltjának és jelenének összehasonlítása rövid mondatokban (berendezési tárgyak, eszközök).</p> <p>A településen található tájház – helyiségek, funkciók, helyi sajátosságok – alaposabb megismerése.</p> <p>A település hagyományos mesterségeinek, foglalkozásainak megismerése: idős emberekkel való beszélgetés a témában,</p> <p>Tájház látogatás.</p> <p>A kertben termesztendő zöldségek, gyümölcsök jellemzése, felismerése és elnevezése.</p> <p>A zöldségek és gyümölcsök termesztése. Kerti munkákhoz, évszakokhoz köthető tapasztalások elsajátítása.</p> <p>A természetben található termések megfigyelése, felismerése. Különböző termések gyűjtése és felhasználási lehetőségei.</p> <p>A természet törvényszerű változásai (nappal-éjszaka). Az évszakok szóbeli és írásbeli rövid jellemzése.</p> <p>Közmondások gyűjtése és elsajátítása a természet változásairól.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> fényképek, rajzok a településtípusokról, tárgyak, játékok, termékek. 2 óra</p> <p><i>Ének-zene:</i> dalok állatokról, növényekről, termésekről. 2 óra</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> a témakörhöz kapcsolódó szókincs 4 óra</p> <p><i>Tchnikaés tervezés:</i> Otthon – család – életmód 2 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Faluk, város, tanya, sajátosság, mesterség, foglalkozás, térkép, változás, környezetvédelem, megóvás, tapasztalás, törvényszerű	

<b>Témakör</b>	<b>2. Alapismeretek a magyarországi szlovákok kultúrájáról</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Ismeretek bővítése a magyarországi szlovákok életéről, kultúrájáról.	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p>A településtípusok megismerése (falu, város, tanya).</p> <p>Tájékozódás a térképen: a magyarországi szlovákok jelentősebb központjai, a települések felkutatása.</p> <p>A magyarországi szlovák nemzetiségi iskolarendszer megismerése (tantárgyak, tevékenységek, sajátosságok).</p> <p>A nemzetek és népcsoportok korábbi és jelenlegi együttélése, a körülöttük lévő különbségek megfigyelése.</p> <p>A szlovák nemzetiség életmódjáról, kultúrájáról megszerzett ismeretek bővítése.</p> <p>A nemzetiséghez tartozó ismertebb közéleti személyek megismerése.</p> <p>A nemzetiségi rendezvényeken való aktív részvétel.</p> <p>Helyi, regionális kulturális, országos találkozókra való részvétel.</p> <p>A hazai szlovák tv-adás (Domovina) gyermekműsorának és szlovák hetilap (Ludové noviny) gyermekrovatának (Okienko) figyelemmel kísérése, az információszerzés lehetőségeinek elsajátítása.</p> <p>Szlovákia elhelyezkedése, fekvése, fővárosa, főbb folyói, hegységei</p>	<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> nyelvjárási szövegek. 5 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Információszerzés, regionális és országos találkozó, aktív, közélet, településtípus, emlékmű, Szlovákia.

Témakör	3. Naptári ünnepek szokásainak és egyházi ünnepek jellegzetes hagyományainak felelevenítése	Javasolt óraszám: 6 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	Az őszi és téli ünnepek jeles napjainak megismertetése, a településen élő és felújított hagyományok megtapasztalásának segítése.	
Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Integrálás helye	
<p>A gyermek utónevének kiválasztása régen és ma.</p> <p>Közismert névnapokhoz köthető néphagyományok: Mihály (szeptember 29.), Márton (november 11.), Katalin (november 25.), András (november 30.) napjához köthető megfigyelések.</p> <p>Borbála (december 4.), Luca (december 13.) napi tevékenységek.</p> <p>Az újév köszöntése és a hozzá fűződő hiedelmek elsajátítása.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> dalok az ünnepekhez. 2 óra</p> <p><i>technika és tervezés:</i> 1 óra</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> az ünnepek szókincse. 3 óra</p>	

<p>Az őszi-téli jeles napok helyi változatainak feltárása.</p> <p>A jeles napokhoz és a vallási élethez fűződő élő és felújított hagyományok megismerése.</p> <p>Aktív részvétel a helyi hagyományőrző ünnepségeken, személyes élmények, tapasztalások szerzése.</p>	
<b>Fogalmak</b>	Keresztnev, utónév, jeles nap, élő hagyomány, felújított hagyomány.

<b>Témakör</b>	<b>Szokások felelevenítése:</b> Néhány népi mesterség ismerete, termékek reprodukálása, <b>népi gyerekjátékok, népművészet</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A helyi népviselet, népi hangszerek, helyi népművészeti motívumok megismertetése. A mozgás- és ritmusérzék fejlesztése.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>Milyen tulajdonságokat sajátítunk el játék, mozgás és tánc közben?</p> <p>Egyszerű mozgáselemek betanulása. Dramatizálás.</p> <p>A néptánc mint közösségi tevékenység fontosságának megtapasztalása, a helyi táncsoport megismerése.</p> <p>A népzene szerepének, fontosságának megtapasztalása, néhány népi hangszer megismerése.</p> <p>A díszítőművészetek funkciójának elsajátítása. A manuális tevékenység (szövés, fonás, hímzés) értékeinek felfedezése.</p> <p>A hagyományos, népszokáshoz köthető eszközök, tárgyak, díszek elsajátítása, elkészítése.</p> <p>A helyi motívumok, színek, eszközök, jellemző anyagok elsajátítása, a népművészet fontosságának megtapasztalása.</p> <p>Az öltözködés, a népviselet (funkció és praktikusság), a helyi népviselet köznapi és ünnepi ruhadarabjainak megismerése.</p>		<p><i>Ének-zene:</i> különböző dallamú játékok, népi hangszerek. 1 óra</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> 3 óra</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> a szokások szókincse. 1 óra</p>
<b>Fogalmak</b>	Tánc, mozgáselem, tulajdonság, népviselet, öltözködés, divat, munkaeszköz.	

<b>Témakör</b>	<b>3. Irodalmi és népköltészeti alkotások ismerete</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>3 óra</b>
<b>Tanulási</b>	A tanulók képzeletvilágának gazdagítása a népmeséken keresztül.	



<b>eredmények</b>		
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Integrálás helye</b>
	A népköltészet fogalmának, szépségének, fontosságának felismerése és elsajátítása. A népmesék főhősei: külső és belső tulajdonságok felismerése. A kalandvággy és a hősiesség a népmesékben. A népmesék típusai, osztályozása.  Közmondások, találós kérdések, népi imádságok gyűjtése. Elődeink népi bölcsessége, logikus gondolkodása.  A régió szlovák legendái, helyi idős emberek történetei.	<i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> a népköltészet szókincse, köszöntőversek. 3 óra
<b>Fogalmak</b>	Hős, hősiesség, főhős, kalandvággy, népi imádság, népmesei tulajdonság.	
<b>Témakör</b>	<b>4. Alapismeretek a szlovák nyelvről</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanulói szókincs fejlesztése, gazdagodása, a tanuló emlékező- és kommunikációs képességének fejlesztése.	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Integrálás helye</b>
	A lakóhely szlovák nyelvjárásának megismerése a témakörökhöz kapcsolódóan. Ismerkedés a helyi népdalkinccsel. Szókincs fejlesztése, bővítése.  Fel tudja sorolni az évszakok, a hónapok, a hét napjainak alapvető jegyeit.  A közösségi élet során aktívan alkalmazza a tanult mondókákat, népdalokat és gyermekjátékokat, aktívan ismer népdalokat, gyermekjátékokat. Tud születés- és névnapot köszönteni.	<i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> nyelvjárási szavak gyűjtése 2 óra  <i>Ének-zene:</i> népdalok 1 óra
<b>Fogalmak</b>	hagyomány, nyelvjárás, nyelvújítás életmód, kifejezés	

***Az integrálás alatt elsajátítandó ismeret:***

- Ismerjék a tanulók a helyi emlékhelyeket, nevezetességeket, tegyenek látogatást honismereti múzeumban. Értsék meg a kétnyelvű feliratokat a középületeken. Ismerjék a szlovák zászlót és himnuszt.
- Ismerjék személyi adataikat, alapvető viselkedési formákat.  
  
Ismerjék fel és használják a rokoni kapcsolatban használatos helyi nyelvjárási elnevezéseket. (pl. tato=otec)
- A lakóhely alaposabb megismerése nemzetiségi szempontból is, az egymás mellett élés természetessége.
- Az iskola szlovák nyelvű jellemzői, 4-5 település megnevezése, ahol szlovákok élnek.

5. Az évszakok – a természet változásainak alapvető jellemzői – tavasz, nyár, ősz, tél.  
Hónapok és a hét napjainak megnevezése.
6. Jeles napok az évszakok rendszerében.  
A tanuló vegyen részt olyan játékokban, amelyek segítik az összetartozást és a népi hagyományok megismerését – Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét.
7. Legalább 10-15 népdal aktív ismerete.
8. A tanuló aktívan vegyen részt valamely tárgykészítő tevékenységben. Egyszerű motívumok, tárgykészítés minta alapján.
9. Ismerjen a tanuló legalább 5 gyermekjátékot.
10. Az olvasott művek tartalmát értse meg, annak képi megjelenítését valamely képzőművészeti alkotásban ábrázolni tudja.

# TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

## 1-4. évfolyam

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A kommunikációs kompetenciák:** A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

**A digitális kompetenciák:** A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszer alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életet.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Cél a tanulók életében felmerülő gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) alkotásokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült munkadarabra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során alkalmazni kell azokat a közismereti tárgyak keretében elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák

megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás. A tantárgy rugalmas, cselekvésre építő, tanulás- és tanulócentrikus. A megszereshető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a tanuló számára a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását.

## 1–2. évfolyam

Az ember környezetet is átalakító tevékenységének, felelősségének megismerése, megértése nem új feladat az iskolát kezdő tanulók számára. Az óvodai élet során naponta végeztek munka jellegű tevékenységeket, egyrészt az önellátás, önkiszolgálás, másrészt a tárgyalás, a kézműves és óvodakerti tevékenységek terén.

Az első nevelési-oktatási szakaszában középpontba kell helyezni az alkotótevékenységet. Célszerűen játékba ágyazott minta és modellkövetés, tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás kell, hogy jellemezze a tanórákon megvalósuló tanulási folyamatot. A környezeti tapasztalások során már kialakult szokásrend, amelyhez életvitelünkkel alkalmazkodunk, s amelynek szervező ismeretei és eseményei a néphagyományok, az ünnepek, a jeles napok.

Kiemelt feladat a kézügyesség életkori sajátosságoknak megfelelő fejlesztése.

**Az 1–2. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy óraszám: 68+4 óra projektóra**

Témakör neve	óraszám összesen	1. évfolyam	2. évfolyam
Anyagok a környezetünkben	8	4	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	30	15	15
Otthon – család – életmód	14	7	7
Jeles napok, ünnepek	10	5	5
Közlekedés	6	3	3
<b>Összes óraszám:</b>	68+4	34+2	34+2

### 1. évfolyam

Témakör	1. Anyagok a környezetünkben	Javasolt óraszám: 4 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség; alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése</li> <li>– Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során</li> <li>– Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése</li> </ul>		Magyar nyelv és irodalom: szókincsbővítés,

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használatára során</li> <li>– Építő jellegű párbeszéd alkalmazása</li> <li>– Kéz ügyesség fejlesztése</li> <li>– Természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag</li> <li>– Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk</li> </ul> <p>Anyagvizsgálatok érzékszervi úton</p>	<p>szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció.</p> <p>Vizuális kultúra: kreativitás fejlesztése</p> <p>Etika: pozitív belső tulajdonságok, fenntarthatóság</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>természetes anyagok - <i>prírodné materiály</i>, mesterséges anyagok - <i>umelé materiály</i>, termések - <i>plody</i>, magvak - <i>semená</i>, fa - <i>drevo</i>, papír - <i>papier</i>, fém - <i>kov</i>, textil - <i>textil</i>, fonal - <i>priadza</i>, műanyag - <i>plast</i>, szín - <i>farba</i>, árnyalat - <i>odtieň</i>, átlátszóság <i>priehľadnosť</i>., szag - <i>zápach</i> -, keménység - <i>tvrdosť</i>, rugalmasság - <i>pružnosť</i>, felületi simaság - <i>hladkosť povrchu</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termések gyűjtése</li> <li>– Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben</li> <li>– Termésfigurák, termésbábok készítése, figura tervezése, megfelelő formájú és méretű termések válogatása, becslés, tervezés</li> <li>– Őszi színek megfigyelése, formák összehasonlítása, asszociáció</li> <li>– Levélpréselés módszerének megismerése: levélkép készítése</li> </ul> <p>Magkép készítése</p>

Témakör	2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Javasolt óraszám: 15 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;</li> <li>– egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;</li> <li>– alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;</li> <li>– saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;</li> <li>– értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;</li> <li>– felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;</li> <li>– rendet tart a környezetében;</li> <li>– törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;</li> <li>– szelektíven gyűjti a hulladékot;</li> <li>– rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját;</li> <li>– takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;</li> <li>– tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;</li> <li>– az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése</li> <li>– A kreativitás erősítése</li> <li>– Együttműködés és véleményformálás támogatása</li> <li>– Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása</li> <li>– Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése</li> <li>– Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján</li> <li>– Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése</li> <li>– Önálló ismeretszerzés támogatása</li> <li>– Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat</li> <li>– A takarékoság iránti igény fejlesztése</li> <li>– Környezettudatos magatartás támogatása</li> <li>– Képlékeny anyagok tulajdonságai</li> <li>– Tárgykészítés képlékeny anyagból</li> <li>– A papír tulajdonságainak csoportosítása</li> <li>– Papírmunkák: <ul style="list-style-type: none"> <li>• hajtogatás, gyűrés, sodrás</li> <li>• tépés, nyírás</li> <li>• díszítés</li> <li>• bábkészítés</li> </ul> </li> <li>– A fa tulajdonságai, felhasználása</li> <li>– Famunkák: /hurkapálca/ <ul style="list-style-type: none"> <li>• darabolás</li> <li>• csiszolás</li> <li>• hegyezés</li> </ul> </li> <li>– A fonalak csoportosítása, felhasználása</li> <li>– Fonalmunkák: <ul style="list-style-type: none"> <li>• hurkolás</li> <li>• fonás</li> </ul> </li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális megjelenítés.</p> <p><i>Matematika:</i> Tárgyak tulajdonságainak kiemelése; összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás, halmazképzés. Tárgyak, alakzatok, összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés (egyszerű, rövid útmutató jellegű szövegek olvasása, értelmezése, rövid szövegben az események sorrendjének felismerése).</p> <p><i>Etika:</i> az alkotó ember és az épített világ tisztelete, értékek óvása.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> Népi mesterségek: fafaragás</p>

<b>Fogalmak</b>	<p>természetes anyag - <i>prírodný materiál</i>, mesterséges anyag - <i>umelý materiál</i>, anyagi tulajdonság - <i>vlastnosti materiálu</i>, képlékenység - <i>plasticita</i>, becslés, mérés - <i>meranie</i>, szálalás, hurkolás, fonás, csomózás - <i>viazanie</i>, újrahasznosítás - <i>recyklácia</i></p> <p>anyag tesztelés - <i>testovanie materiálu</i>, sablon - <i>šablóna</i>, anyagtakarékosság - <i>úspora materiálu</i></p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Képlékeny anyagok tulajdonságainak megismerése, anyagvizsgálat érzékszervekkel</li> <li>– Képlékeny anyagok alakítása: gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kivájás, nyújtás, mintázás</li> <li>– Edénykék, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból</li> <li>– Só-liszt gyurma készítése: figurák, mozgó kompozíció készítése</li> <li>– Hagyományos mesterségek megismerése</li> <li>– Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk</li> <li>– Papír sodrásával, gömbölyítésével, gyűrött és sodrott papírból, papírgömböcskékből őszi fa, őszi kép készítése</li> <li>– Fatörzs és ágak készítése tépéssel, levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással</li> <li>– Legyezőhajtással, redőzéssel figurák készítése</li> <li>– Origamijelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása</li> <li>– Ünnepi és farsangi díszek készítése termésekből, papírból. Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjáték, puzzle, kreatív játékok készítése</li> <li>– Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése</li> <li>– Hurkapálca darabolása, csiszolása, hegyezése</li> <li>– A hurkapálca töréspróbája</li> <li>– Kép készítése hurkapálcából</li> <li>– Mesterségek, műhelyek megismerése</li> <li>– Különböző fonalak, kötelek, cérnák vizsgálata. Növényi és állati eredet. Hogyan készül? Mire használják?</li> </ul> <p>Csomók és masni kötése, sodrás.</p>

<b>Témakör</b>	<b>3. Otthon-család-életmód</b>	<b>Javasolt óraszám: 7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a családegészséges tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.</li> <li>– felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;</li> <li>– felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;</li> <li>– takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;</li> <li>– rendet tart a környezetében;</li> <li>– törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;</li> <li>– szelektíven gyűjti a hulladékot;</li> <li>– ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;</li> <li>– ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Tapasztalatszerzés elősegítése a közvetlen környezet megismerése során</li> <li>– A környezetátalakítás következményeinek értelmezése</li> <li>– A környezet- és egészségtudatosság megalapozása</li> <li>– Ok-okozati összefüggések értelmezése</li> <li>– Szokásrend kialakítása</li> <li>– A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása</li> <li>– Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat</li> <li>– A takarékoság iránti igény fejlesztése</li> <li>– Környezettudatos magatartás támogatása</li> <li>– Együttműködési képesség kialakítása és erősítése</li> <li>– Az önismeret fejlesztése</li> <li>– Lakásfajták csoportosítása</li> <li>– Lakástervek készítése</li> <li>– Lakásépítés építőelemekkel</li> <li>– Erőforrások a háztartásban – áram, gáz, víz</li> <li>– Lakberendezés</li> <li>– Egészséges életmód</li> <li>– Egészséges táplálkozás</li> <li>– Étkezési szokások, terítés</li> <li>– Személyi higiénia, tisztálkodás</li> <li>– Öltözködési szabályok</li> <li>– Háztartási balesetek</li> <li>– Munkamegosztás</li> <li>– Napirend, házirend</li> <li>– Takarékoskodás</li> <li>– Környezetvédelem</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> család, egészséges életmód, növényismeret, évszakok, napszakok, időjárási tényezők, lakhelyek, higiéné.</p> <p><i>Matematika:</i> tájékozódás térben és időben - időtartam, nap, napszakok.</p> <p><i>Etika:</i> Közöségeim, társaim. Családtagok, családi, baráti kötődések, szeretetkapcsolatok, a környezetnek való megfelelés szándéka, beilleszkedés.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> Lakóhelyem, környezetem</p>



<b>Fogalmak</b>	<p>Család - <i>Rodina</i>, családi ház - <i>rodinný dom</i>, lakás - <i>byt</i>, otthon - <i>domov</i>, háztartás - <i>domácnosť</i>, házimunkák - <i>domáce práce</i>, veszélyforrás, baleset - <i>nehoda</i>, munkamegosztás - <i>rozdelenie práce</i>, egészséges életmód - <i>zdravý životný štýl</i>, táplálkozás - <i>stravovanie</i>, testápolás - <i>starostlivosť o tele</i>, öltözködés - <i>obliekanie</i>, időbeosztás, napirend – <i>režim dňa</i>, szabadidő - <i>voľný čas</i>, környezet, takarékoság - <i>šetrnosť</i>, hulladék - <i>odpad</i></p> <p>lakberendezés - <i>bytové zariadenie</i>, higiénia - <i>hygiena</i>, háztartási balesetek - <i>nehody v domácnosti</i>, környezetvédelem - <i>ochrana životného prostredia</i>, szelektív hulladékgyűjtés - <i>selektívny zber odpadu</i></p> <p><i>életmód</i> - <i>životný štýl</i>, szabadság - <i>dovolenka</i>,</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Saját településünk megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták</li> <li>– A ház helyiségei, funkciójuk, berendezésük</li> <li>– A szoba berendezése</li> <li>– Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás</li> <li>– Családi munkamegosztás, házimunka és napi tevékenységek, háztartási munkák csoportosítása</li> <li>– Napirend készítése</li> <li>– Étkezési szokások, az egészséges táplálkozás alapjai, egészséges életmód</li> <li>– Napi étrend készítése: élelmiszerek, ételek, italok, vitaminok</li> <li>– Asztalterítés, asztali illemtan, asztalterítés, szalvétahajtogatás, meghívó, ültetőkérttya készítése</li> <li>– Tisztálkodási szokások: személyi higiéniahoz, testápoláshoz kapcsolódó plakátok készítése</li> <li>– Napszaknak, évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés: öltöztetőbabák, divatbemutató</li> <li>– Ruházat tisztántartása, szekrényrendezés</li> <li>– Környezetünk tisztán tartása. Alapvető takarítószeres és eszközök használata. Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata</li> <li>– Növények a lakásban: növényápolás</li> </ul> <p>Ötletgyűjtés a közvetlen környezetünkben keletkező hulladékok újrahasznosítására</p>

Témakör	4. Jeles napok, ünnepek	Javasolt óraszám 5 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;</li> <li>– alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;</li> <li>– felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;</li> <li>– ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Magyarságtudat erősítése</li> <li>– Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása</li> <li>– Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása</li> <li>– Tervek a családban</li> <li>– Esztétikai érzék fejlesztése</li> <li>– Közösen átélt élmények és érzések támogatása</li> <li>– Mikulás</li> <li>– Karácsony</li> <li>– Farsang</li> <li>– Március 15.</li> <li>– Húsvét</li> <li>– Anyák napja</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció.</p> <p><i>Vizuális nevelés:</i> az ünnepek jellemző formái, színei, jelképei</p> <p><i>Etika:</i> más népek, más szokások (hétköznapi hősök)</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> Naptári ünnepek</p>
<b>Fogalmak</b>	jeles nap, jelkép - <i>symbol</i> , ünnep – népszokás - <i>ľudový zvyk</i> , viselkedéskultúra - <i>kultúra správania</i> , öltözködéskultúra - <i>kultúra odevov</i> , munkaszervezés - <i>organizácia práce</i> , dekoráció - <i>dekorácia</i> , esztétika - <i>estetika</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló</li> <li>– Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása</li> <li>– Hímes tojás készítése</li> <li>– Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése</li> </ul>	

Témakör	5. Közlekedés		javasolt óraszám  3 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;</li> <li>– az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;</li> <li>– rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel.</li> </ul>		
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Saját felelősség felismerése a közlekedésben</li> <li>– Szabálykövető magatartás kialakítása</li> <li>– Balesetmentes közlekedés támogatása</li> <li>– Együttműködő és együttérző képesség fejlesztése</li> <li>– Etikus magatartás értelmezése és kialakítása</li> <li>– A gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése</li> <li>– A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése</li> </ul>		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, fogalommagyarázat, képi jelzések és szóbeli utasítások, szövegértés (képi, ikonikus kódok és szövegek jelentésének egymásra vonatkoztatása, párosítása).	
<b>Fogalmak</b>	Gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai - <i>pravidlá pre chôdzu a cyklistiku</i> , tömegközlekedési eszközök <i>dopravné prostriedky vo verejnej doprave</i> , kulturált közlekedés - <i>kultúrna doprava</i> , biztonságos járműhasználat - <i>bezpečné používanie vozidiel</i>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, úttesten való átkelés szabályai, közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játék</li> <li>– Jelzések, táblák megfigyelése</li> <li>– Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése</li> <li>– Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése</li> <li>– Tömegközlekedési eszközök megismerése</li> </ul> Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása		

## 2. évfolyam

Témakör	1. Anyagok a környezetünkben	Javasolt óraszám 4 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;</li> <li>- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése</li> <li>- Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során</li> <li>- Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése</li> <li>- Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használata során</li> <li>- Építő jellegű párbeszéd alkalmazása</li> <li>- Kézügyesség fejlesztése</li> <li>- Természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag</li> <li>- Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk</li> <li>- Anyagvizsgálatok érzékszervi úton</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> kreativitás fejlesztése</p> <p><i>Etika:</i> pozitív belső tulajdonságok, fenntarthatóság</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>természetes anyag - <i>prírodný materiál</i>, mesterséges anyag - <i>umělý materiál</i>, termékek - <i>plody</i>, magvak - <i>semená</i>, fa - <i>drevo</i>, papír - <i>papier</i>, fém - <i>kov</i>, textil - <i>textil</i>, fonal - <i>priadza</i>, műanyag - <i>plast</i>, szín - <i>farba</i>, árnyalat - <i>odtieň</i>, átlátszóság - <i>priehľadnosť</i>, szag - <i>zápach</i>, keménység - <i>tvrdosť</i> rugalmasság - <i>elasticita</i>, felületi simaság - <i>hladkosť povrchu</i></p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termékek gyűjtése</li> <li>- Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben</li> <li>- Termésfigurák, termésbábok készítése, figura tervezése, megfelelő formájú és méretű termékek válogatása, becslés, tervezés</li> <li>- Őszi színek megfigyelése, formák összehasonlítása, asszociáció</li> <li>- Kavicsfestés</li> </ul> <p>Csoportmunkában tájkép készítése magokból kirakott mozaikkal</p>	

Témakör	2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Javasolt óraszám 15 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;</li> <li>– egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;</li> <li>– alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;</li> <li>– saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;</li> <li>– értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;</li> <li>– felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;</li> <li>– rendet tart a környezetében;</li> <li>– törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;</li> <li>– szelektíven gyűjti a hulladékot;</li> <li>– rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;</li> <li>– otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteket felismeri, és ismeri megelőzésük módját;</li> <li>– takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;</li> <li>– tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;</li> <li>– az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;</li> <li>– társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;</li> <li>– felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;</li> </ul> <p>ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.</p>	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>2Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A kreativitás erősítése</li> <li>– Együttműködés és véleményformálás támogatása</li> <li>– Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása</li> <li>– Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése</li> <li>– Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján</li> </ul>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális megjelenítés.</p> <p><i>Matematika:</i> Tárgyak tulajdonságainak kiemelése; összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés,</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése</li> <li>– Önálló ismeretszerzés támogatása</li> <li>– Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat</li> <li>– A takarékoság iránti igény fejlesztése</li> <li>– Környezettudatos magatartás támogatása</li> <li>– Képlékeny anyagok tulajdonságai</li> <li>– Tárgykészítés képlékeny anyagból</li> <li>– A papír tulajdonságainak csoportosítása</li> <li>– Papírmunkák: <ul style="list-style-type: none"> <li>• hajtogatás, gyűrítés, sodrás</li> <li>• tépés, nyírás</li> <li>• díszítés</li> <li>• bábkészítés</li> </ul> </li> <li>– A fa tulajdonságai, felhasználása</li> <li>– Famunkák: /hurkapálca/ <ul style="list-style-type: none"> <li>• darabolás</li> <li>• csiszolás</li> <li>• hegyezés</li> </ul> </li> <li>– A fonalak csoportosítása, felhasználása</li> <li>– Fonalmunkák: <ul style="list-style-type: none"> <li>• hurkolás</li> <li>• fonás</li> <li>• csomózás</li> </ul> </li> </ul>	<p>osztályokba sorolás, halmazképzés.</p> <p>Tárgyak, alakzatok, összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés (egyszerű, rövid útmutató jellegű szövegek olvasása, értelmezése, rövid szövegben az események sorrendjének felismerése).</p> <p><i>Etika:</i> az alkotó ember és az épített világ tisztelete, értékek óvása.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> Népi mesterségek: szőnyegszövés</p>
<p style="text-align: center;"><b>Fogalmak</b></p>	<p>mesterséges anyag, anyagi tulajdonság - <i>vlastnosti materiálu</i>, képlékenységi - <i>plasticita</i>, szálalás anyaga, hurkolás - <i>viazanie</i>, anyagpróba <i>testovanie materiálu</i>, sablon - <i>šablóna</i>, anyagtakarékosság - <i>úspora materiálu</i>, természetes anyag - <i>prírodný materiál</i>, mesterséges anyag - <i>umelý materiál</i>, mérés <i>meranie</i>, újrahasznosítás - <i>recyklácia</i></p>
<p style="text-align: center;"><b>Javasolt tevékenység</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Edénykék, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból</li> <li>– Só-liszt gyurma készítése: figurák, mozgó kompozíció készítése</li> <li>– Mézeskalács-készítés</li> <li>– Hagyományos mesterségek megismerése</li> <li>– Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk</li> <li>– Fatörzs és ágak készítése levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással</li> <li>– Origamijelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ünnepi és farsangi díszek készítése termésekből, papírból. Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjáték, puzzle, kreatív játékok készítése</li> <li>– Papírszövés</li> <li>– Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése</li> <li>– Marokkó készítése</li> <li>– Spatulából figurák, könyvjelző és ajándékkísérő készítése</li> <li>– Kunyhó készítése fonással</li> <li>– Vesszőfonással ajtókopogtató, mini kosár készítése</li> <li>– Mesterségek, műhelyek megismerése</li> <li>– Különböző fonalak, kötelek, cérnák vizsgálata. Növényi és állati eredet. Hogyan készül? Mire használják?</li> <li>– Bojtkészítés, hármass fonás, körmön fonás, nemezelés, pomponkészítés</li> </ul>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>3. Otthon-család-életmód</b>	<b>Javasolt óraszám 7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.</li> <li>– felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;</li> <li>– felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;</li> <li>– otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;</li> <li>– takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;</li> <li>– rendet tart a környezetében;</li> <li>– törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;</li> <li>– szelektíven gyűjti a hulladékot;</li> <li>– ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;</li> <li>– ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.</li> </ul>	

Ismeretek/fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Tapasztalatszerzés elősegítése a közvetlen környezet megismerése során</li> <li>– A környezetátalakítás következményeinek értelmezése</li> <li>– A környezet- és egészségtudatosság megalapozása</li> <li>– Ok-okozati összefüggések értelmezése</li> <li>– Szokásrend kialakítása</li> <li>– A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása</li> <li>– Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat</li> <li>– A takarékoság iránti igény fejlesztése</li> <li>– Környezettudatos magatartás támogatása</li> <li>– Együttműködési képesség kialakítása és erősítése</li> <li>– Az önismeret fejlesztése</li> <li>– Lakásfajták csoportosítása</li> <li>– Lakástervek készítése</li> <li>– Lakásépítés építőelemekkel</li> <li>– Erőforrások a háztartásban – áram, gáz, víz</li> <li>– Lakberendezés</li> <li>– Egészséges életmód</li> <li>– Egészséges táplálkozás</li> <li>– Étkezési szokások, terítés</li> <li>– Személyi higiénia, tisztálkodás</li> <li>– Öltözködési szabályok</li> <li>– Háztartási balesetek</li> <li>– Munkamegosztás</li> <li>– Napirend, házirend</li> <li>– Takarékoskodás</li> </ul> <p>Környezetvédelem</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció.</p> <p><i>Matematika:</i> tájékozódás térben és időben - időtartam, nap, napszakok.</p> <p><i>Etika:</i> környezetem, közösségeim, társaim. Családtagok, családi, baráti kötődések, szeretetkapcsolatok, a környezetnek való megfelelés szándéka, beilleszkedés.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> Lakóhelyem, környezetem</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Család - <i>Rodina</i>, –családi ház - <i>rodinný dom</i>, –lakás - <i>byt</i>, otthon - <i>domov</i>, háztartás - <i>domácnosť</i>, házimunkák - <i>domáce práce</i>, veszélyforrás - <i>nebezpečenstvo</i>, baleset - <i>nehoda</i>, háztartási baleset - <i>nehoda v domácnosti</i>, munkamegosztás - <i>rozdelenie práce</i>, egészséges életmód - <i>zdravý životný štýl</i>, táplálkozás - <i>stravovanie</i>, higiénia - <i>hygiena</i>, testápolás - <i>starostlivosť o telo</i>, öltözködés - <i>obliekanie</i>, időbeosztás, napirend – <i>režim dňa</i>, szabadidő - <i>voľný čas</i>, környezet - <i>životné prostredie</i>, környezetvédelem - <i>ochrana životného prostredia</i>, takarékoskodás – <i>úspora</i>, hulladék - <i>odpad</i>, szelektív hulladékgyűjtés - <i>selektívny zber odpadu</i> lakberendezés- <i>bytové zariadenie</i></p>



<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Beszámolók lakóhelyünkről</li> <li>– Saját településünk megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták</li> <li>– A ház helyiségei, funkciójuk, berendezésük</li> <li>– Építőelemekkel házak építése</li> <li>– Építés alapformára, körvonalrajz, alaprajz készítése</li> <li>– Különleges építmények tervezése</li> <li>– A szoba berendezése: bútorok készítése</li> <li>– Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás</li> <li>– Családi munkamegosztás, házimunka és napi tevékenységek, háztartási munkák csoportosítása</li> <li>– Napirend készítése</li> <li>– Étkezési szokások, az egészséges táplálkozás alapjai, egészséges életmód</li> <li>– Napi étrend készítése: élelmiszerek, ételek, italok, vitaminok</li> <li>– Egyszerű ételkészítés</li> <li>– Asztalterítés, asztali illemtan, asztalterítés, szalvétahajtogatás, meghívó, ültetőkérdőív készítése</li> <li>– Tisztálkodási szokások: személyi higiéniahoz, testápoláshoz kapcsolódó plakátok készítése</li> <li>– Napszaknak, évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés: öltöztetőbabák, divatbemutató</li> <li>– Ruházat tisztántartása, szekrényrendezés</li> <li>– Környezetünk tisztán tartása. Alapvető takarítószeres és eszközök használata. Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata</li> </ul> <p>Növények a lakásban: növényápolás</p>
-----------------------------------	---

Témakör	4. Jeles napok, ünnepek	Javasolt óraszám  5 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;</li> <li>– alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;</li> <li>– felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Magyarságtudat erősítése</li> <li>– Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása</li> <li>– Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása</li> <li>– Tervek a családban</li> <li>– Esztétikai érzék fejlesztése</li> <li>– Közösen átélt élmények és érzések támogatása</li> <li>– Mikulás</li> <li>– Karácsony</li> <li>– Farsang</li> <li>– Márcus 15.</li> <li>– Húsvét</li> <li>– Anyák napja</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció.</p> <p><i>Vizuális nevelés:</i> az ünnepek jellemző formái, színei, jelképei</p> <p><i>Etika:</i> más népek, más szokások (hétköznapi hősök)</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> Naptári ünnepek, szokásaink</p>
<b>Fogalmak</b>	jeles nap, jelkép - <i>symbol</i> , ünnep - <i>sviatok</i> , népszokás - <i>ľudový zvyk</i> , viselkedéskultúra - <i>kultúra správania</i> , öltözködéskultúra - <i>kultúra odevov</i> , munkaszervezés - <i>organizácia práce</i> , dekoráció - <i>dekorácia</i> , esztétika – <i>estetika</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló</li> <li>– Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása</li> <li>– Hímes tojás készítése</li> </ul> <p>Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése</p>	

Témakör	5. Közlekedés	Javasolt óraszám 3 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;</li> <li>– az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel.</li> </ul>	

Ismeretek/fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Saját felelősség felismerése a közlekedésben</li> <li>– Szabálykövető magatartás kialakítása</li> <li>– Balesetmentes közlekedés támogatása</li> <li>– Együttműködő és együttérző képesség fejlesztése</li> <li>– Etikus magatartás értelmezése és kialakítása</li> <li>– A gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése</li> <li>– A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése</li> </ul> <p>A közlekedési szabályok és a járműhasználat gyakorlása szimulációs és valós közlekedési helyzetekben</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>szókincsbővítés, fogalommagyarázat, képi jelzések és szóbeli utasítások, szövegértés (képi, ikonikus kódok és szövegek jelentésének egymásra vonatkoztatása, párosítása).</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai - <i>pravidlá pre chôdzu a cyklistiku</i>, tömegközlekedési eszközök – <i>prostriedky verejnej dopravy</i>, kulturált közlekedés - <i>kultúrna doprava</i>, biztonságos járműhasználat - <i>bezpečné používanie vozidiel</i></p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, útesten való átkelés szabályai, közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játékok</li> <li>– Jelzések, táblák megfigyelése</li> <li>– Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése</li> <li>– Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése</li> <li>– Tömegközlekedési eszközök megismerése</li> </ul> <p>Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása</p>	

### 3–4. évfolyam

Az ember környezetéről, környezetátalakító tevékenységéről és felelősségének megismeréséről az első két évfolyamon tanári segítséggel szerzett információk birtokában a harmadik és negyedik évfolyamos tanulók már önálló ismeretszerzésre képesek. A munka jellegű tevékenységek sora az életkori sajátosságoknak megfelelően évről évre bővül, az eszközök és szerszámok használata egyre nagyobb biztonsággal történik.

Munkájuk során fokozódik a tanulók önállósága, így már saját terv alapján dolgozva készítik el a munkadarabokat. Egyéni és csoportos munkában is jól szervezeten dolgoznak. Erősödik belső motivációjuk, megélik az alkotás örömét, büszkék munkáikra. Felfedezik és elismerik saját és mások kiemelkedő munkáit, ugyanakkor a hibák azonosítása után képesek a javító szándékú korrigálásra.

A nevelés-oktatás középpontjában az alkotótevékenység, a tapasztalati úton történő tanulás és a munka áll. Mindezt játékos tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás jellemzi. A tanulók rendszerszemléletének kialakulását elősegíti az évszakok körforgásának, a napirendnek, a néphagyományoknak, az ünnepeknek és a jeles napoknak a megismerése.

Az életkori sajátosságok mentén kiemelt szempont a kézügyesség fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különféle anyagok, azok megmunkálhatóságának megismerését, megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

**A 3–4. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy óraszám: 68 óra+ 4 projektóra.**

<b>Témakör neve</b>	<b>óraszám</b>	<b>3. évfolyam</b>	<b>4. évfolyam</b>
Anyagok a környezetünkben	8	4	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	30	15	15
Otthon – család – életmód	16	8	8
Jeles napok, ünnepek	8	4	8
Közlekedés	6	3	3
<b>Összes óraszám:</b>	68+4	34+2	34+2

### 3. évfolyam

Témakör	1. Anyagok a környezetünkben	Javasolt óraszám 4 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;</li> <li>- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.</li> </ul>	
Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Véleményalkotás erősítése;</li> <li>– A társakkal való közös tevékenység támogatása;</li> <li>– Együttműködési készségek fejlesztése közös tevékenység során;</li> <li>– Környezettudatos döntéshozatal elősegítése az anyaghasználat során;</li> <li>– Építő jellegű párbeszéd alkalmazása;</li> <li>– Kézügyesség fejlesztése;</li> <li>– Anyagvizsgálat;</li> <li>– Az anyagok tulajdonságai;</li> <li>– Az anyagok felhasználási lehetőségei.</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció.</p> <p>Vizuális kultúra: kreativitás fejlesztése</p> <p>Etika: pozitív belső tulajdonságok, fenntarthatóság</p> <p>Környezetismeret: életközösségek lakóhelyünk környezetében</p>
Fogalmak	anyag - <i>materiál</i> , alapanyag - <i>surovina</i> , termék - <i>produkt</i> , fizikai tulajdonság - <i>fyzikálna vlastnot'</i> , technológiai tulajdonság - <i>technologická vlastnost'</i> , anyagvizsgálat - <i>testovanie materiálov</i>	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Természetes és mesterséges környezet megfigyelése;</li> <li>– Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása;</li> <li>– Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk;</li> <li>– Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék;</li> <li>– A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalakító tevékenysége és ennek következményei;</li> <li>– A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése;</li> </ul>	

	Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból
--	---

Témakör	2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Javasolt óraszám 15 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;</li> <li>– egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;</li> <li>– alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;</li> <li>– saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;</li> <li>– értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;</li> <li>– felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;</li> <li>– rendet tart a környezetében;</li> <li>– törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;</li> <li>– szelektíven gyűjti a hulladékot;</li> <li>– rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;</li> <li>– otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját;</li> <li>– takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;</li> <li>– tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;</li> <li>– az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;</li> <li>– társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;</li> <li>– felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;</li> <li>– ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Önálló tervezés és kivitelezés támogatása</li> <li>– A kreativitás erősítése</li> <li>– Munkafolyamatok algoritmizálása</li> <li>– Pontos munkavégzés iránti igény fejlesztése</li> <li>– Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése</li> </ul>		<p><i>Környezetismeret:</i> anyagi tulajdonságok.</p> <p><i>Matematika:</i> mérés, becslés, szerkesztés.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése</li> <li>– A segítségnyújtás és kérés szabályainak értelmezése</li> <li>– Reális értékelési készség fejlesztése</li> <li>– Fejlesztő hatású véleményformálás</li> <li>– Szükséges korrekciók elvégzésének elősegítése</li> <li>– Balesetmentes eszközhasználat fejlesztése</li> <li>– A takarékoság iránti igény fejlesztése</li> <li>– Környezettudatos magatartás támogatása</li> <li>– Anyagvizsgálatok felhasználhatósági szempontok alapján</li> <li>– Tárgykészítés képlékeny anyagból</li> <li>– A papír tulajdonságai, felhasználhatósága</li> <li>– Papírmunkák: <ul style="list-style-type: none"> <li>• egyenesen, vonal mentén tép, hajtogat</li> <li>• ollóval egyenesen és körív mentén nyír</li> <li>• vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzó mentén bekarcol</li> </ul> </li> <li>– A fa tulajdonságai, felhasználása</li> <li>– Famunkák: <ul style="list-style-type: none"> <li>• darabolás</li> <li>• csiszolás</li> <li>• hegyezés</li> </ul> </li> <li>– A textilek csoportosítása, felhasználása</li> <li>– Fonalmunkák: <ul style="list-style-type: none"> <li>• szövés szövőkereten vagy madzagszövőn</li> <li>• cérnát tübe fűz önállóan vagy tübefűző segítségével</li> </ul> </li> </ul> <p style="text-align: center;">gombvarrás</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> rajzeszközök használata, épületek jellemzői.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> Varrás, szabás</p>
<p style="text-align: center;"><b>Fogalmak</b></p>	<p>Anyagvizsgálat - <i>testovanie materiálu</i>, termelés - <i>výroba</i>, makett, modell - <i>model</i>, alaprajz - <i>pôdorys</i>, méret - <i>rozmer</i>, mérés - <i>meranie</i>, veszélyforrás - <i>zdroj nebezpečenstva</i>, baleset - <i>nehoda</i>, segítségnyújtás - <i>pomoc</i></p> <p>előöltés, díszítőöltés - <i>ozdobné šitie</i>, újrahasznosítás - <i>recyklácia</i>, szelektív hulladékgyűjtés - <i>selektívny zber odpadu</i></p>
<p style="text-align: center;"><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából</li> <li>– Mit miből készítünk, és miért?</li> <li>– Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból</li> <li>– A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkcionak megfelelő alkalmazása</li> <li>– Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással</li> <li>– Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból</li> <li>– Ajándék- és tároló dobozok készítése karcolással, hajlítással</li> <li>– Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából</li> <li>– Képketert, kulcstartót, kisautót, poháralátét készítése darabolással, csiszolással, hegyezéssel</li> <li>– A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint</li> <li>– Öltésfajták megismerése: előöltés</li> </ul> <p>Bábok, kabalafigurák, tűpárna készítése gombvarrással</p>
--	--

Témakör	3. Otthon – család – életmód	Javasolt óraszám 8 óra
Ismeretek/fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A környezetátalakítás fontos szabályainak alkalmazása</li> <li>– Az önállóság fokozása</li> <li>– A közösségen belüli segítőkészség fejlesztése</li> <li>– A tevékenységek végzése közben egymás segítő támogatása</li> <li>– A megszerzett munkatapasztalatok alkalmazása</li> <li>– Az alkotás örömeinek átélése egyéni és csapatmunkában</li> <li>– A munkamegosztás előnyeinek kihasználása</li> <li>– Reális értékelés kialakítása</li> <li>– A tolerancia és az empátia fejlesztése</li> <li>– Közös alkotott szabályok betartása</li> <li>– Jó szándékú véleményformálás támogatása</li> <li>– Különböző kultúrák és a másosság elfogadása</li> <li>– Szokásrend kialakítása</li> <li>– Házak, lakások, otthonok</li> <li>– Modellkészítés</li> <li>– Otthon a lakásban</li> <li>– Otthonunk tárgyai</li> <li>– Növényápolás</li> <li>– Egészséges tápanyagok</li> <li>– Változatos étkezés</li> <li>– Terítés, tálalás</li> <li>– Ételkészítés</li> <li>– Egészséges életmód, napirend</li> <li>– Öltözködés</li> <li>– Takarékoskodás</li> <li>– Munkamegosztás a családban</li> <li>– Háztartási balesetek</li> </ul>	<p><i>Környezetismeret:</i> család, rokonság, hétköznapi és ünnepi alkalmak, emberi test, egészséges életmód.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás, szaknyelv használata, beszédkultúra, kommunikáció.</p> <p><i>Matematika:</i> problémamegoldás, számok, alapműveletek, becslés.</p> <p><i>Etika:</i> egészség és környezeti hatások, önismeret, felelősség, példakép, kapcsolatépítés, kapcsolattartás.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> Lakóhelyem, környezetem</p>	



Környezetvédelem	
<b>Fogalmak</b>	ház - <i>dom</i> , lakás - <i>byt</i> , otthon - <i>domov</i> , modell - <i>model</i> , tápanyagok - <i>živiny</i> , életmód - <i>životný štýl</i> , veszélyforrás - <i>zdroj nebezpečnosti</i> , lakberendezés - <i>bytové zariadenie</i> , baleset - <i>nehoda</i> , munkamegosztás - <i>del'ba práce</i> , időbeosztás, környezetvédelem - <i>ochrana životného prostredia</i> , szemét - <i>odpadky</i> , hulladék - <i>odpad</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben</li> <li>– Lakópark készítése kisebb dobozokból</li> <li>– Lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével</li> <li>– Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése</li> <li>– A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban</li> <li>– A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése</li> <li>– Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása</li> <li>– Egyszerű ételek, italok készítése</li> <li>– Ünnepi asztal terítése</li> <li>– Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése</li> <li>– A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása</li> </ul> <p>Alkalmához illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése</p>

<b>Témakör</b>	<b>4. Jeles napok, ünnepek</b>	<b>Javasolt óraszám 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;</li> <li>– alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;</li> <li>– felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az ünnepi szokások megőrzése</li> <li>– Kulturált ünneplés</li> <li>– Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése</li> <li>– Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése</li> <li>– Mikulás</li> <li>– Karácsony</li> <li>– Farsang</li> <li>– Március 15.</li> <li>– Húsvét</li> <li>– Anyák napja</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> az ünnepek jellemző színei, formái, jelképei</p> <p><i>Etika:</i> más népek, más szokások (hétköznapi hősök)</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> Naptári ünnepek, szokások</p>
<b>Fogalmak</b>	népszokás - <i>ľudový zvyk</i> , hagyomány - <i>tradícia</i> , nemzeti érték - <i>národná hodnota</i> , viselkedéskultúra - <i>kultúra správanía</i> , öltözködéskultúra - <i>kultúra obliekania</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból</li> <li>– Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése</li> </ul> <p>A magyar népviselet és népszokások megismerése</p>	

Témakör	5. Közlekedés	Javasolt óraszám 3 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;</li> <li>– az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési és problémamegoldási képességgel.</li> </ul>	
Ismeretek/fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tömegközlekedés során alkalmazott magatartás és szokások megszilárdítása</li> <li>– A gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok megerősítése</li> <li>– Közlekedési eszközök megismerése, környezettudatos használatuk</li> <li>– A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> beszédértés, szaknyelvhasználat, szövegértés, piktogramok.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése és megelőzése</li> <li>– Figyelem és elővigyázatosság fejlesztése</li> <li>– A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívül</li> <li>– Az úttest részei; útburkolati jelek</li> <li>– Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken</li> </ul> <p>Közlekedési környezetben alkalmazható viselkedési normák</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> lakóhelyismeret, térképismeret.</p> <p><i>Etika:</i> közlekedési morál, udvariasság, kommunikáció.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Úttest - <i>Cesta</i>, gyalogos forgalom - <i>pešia doprava</i>, helyi és helyközi közlekedés - <i>miestna a medzimestská doprava</i>, biztonsági szabály - <i>bezpečnostné pravidlo</i>, udvariassági szabály - <i>pravidlo zdvorilosti</i> kerékpárút - <i>cyklistická cesta</i>, tömegközlekedés - <i>verejná doprava</i>, térképismeret - <i>znalosť máp</i>, útvonalterv - <i>plán trasy</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból</li> <li>- Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódóan</li> </ul>

#### 4. évfolyam

Témakör	1. Anyagok a környezetünkben	Javasolt óraszám 4 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;</li> <li>- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.</li> </ul>	
<p style="text-align: center;"><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>		<p style="text-align: center;"><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Véleményalkotás erősítése;</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A társakkal való közös tevékenység támogatása;</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Együttműködési készségek fejlesztése közös tevékenység során;</li> <li>– Környezettudatos döntéshozatal elősegítése az anyaghasználat során;</li> </ul>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Építő jellegű párbeszéd alkalmazása;</li> </ul>		

– Kézügyesség fejlesztése	<i>Vizuális kultúra:</i> kreativitás fejlesztése  <i>Etika:</i> pozitív belső tulajdonságok, fenntarthatóság  <i>Környezetismeret:</i> életközösségek lakóhelyünk környezetében
– Anyagvizsgálat	
– Az anyagok tulajdonságai	
– Az anyagok felhasználási lehetőségei	
<b>Fogalmak</b>	anyag - <i>materiál</i> , alapanyag - <i>surovina</i> , termék - <i>produkt</i> , fizikai tulajdonság - <i>fyzikálna vlastnost'</i> , technológiai tulajdonság - <i>technologická vlastnost'</i> , anyagvizsgálat - <i>testovanie materiálov</i> , , , ,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	– Természetes és mesterséges környezet megfigyelése; – Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása; – Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk; – Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék; – A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalakító tevékenysége és ennek következményei; – A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése; – Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból

<b>Témakör</b>	<b>2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés</b>	<b>Javasolt óraszám 15 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;</li> <li>– egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;</li> <li>– alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;</li> <li>– saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;</li> <li>– felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;</li> <li>– rendet tart a környezetében;</li> <li>– törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;</li> <li>– szelektíven gyűjti a hulladékot;</li> <li>– rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;</li> <li>– otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját;</li> <li>– takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;</li> <li>– tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;</li> <li>– az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;</li> <li>– társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;</li> <li>– felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;</li> <li>– ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.</li> </ul>
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Önálló tervezés és kivitelezés támogatása</li> <li>– A kreativitás erősítése</li> <li>– Munkafolyamatok algoritmizálása</li> <li>– Pontos munkavégzés iránti igény fejlesztése</li> <li>– Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése</li> <li>– Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése</li> <li>– A segítségnyújtás és kérés szabályainak értelmezése</li> <li>– Reális értékelési készség fejlesztése</li> <li>– Fejlesztő hatású véleményformálás</li> <li>– Szükséges korrekciók elvégzésének elősegítése</li> <li>– Balesetmentes eszközhasználat fejlesztése</li> <li>– A takarékoság iránti igény fejlesztése</li> <li>– Környezettudatos magatartás támogatása</li> <li>– Anyagvizsgálatok felhasználhatósági szempontok alapján</li> <li>– Tárgykészítés képlékeny anyagból</li> <li>– A papír tulajdonságai, felhasználhatósága</li> <li>– Papírmunkák: <ul style="list-style-type: none"> <li>• egyenesen, vonal mentén tép, hajtogat</li> <li>• ollóval egyenesen és körív mentén nyír</li> <li>• vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzó mentén bekarcol</li> </ul> </li> </ul>	<p><i>Környezetismeret:</i> anyagi tulajdonságok.</p> <p><i>Matematika:</i> mérés, becslés, szerkesztés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> rajzeszközök használata, épületek jellemzői.</p> <p><i>Etika:</i> Szellemi termékek az emberiség szolgálatában. A tudás hatalma. A világ megismerése. Tárgyaink világa. A világ öröksége.</p> <p><i>Magyar irodalom:</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– A fa tulajdonságai, felhasználása</li> <li>– Famunkák: <ul style="list-style-type: none"> <li>• darabolás</li> <li>• csiszolás</li> <li>• hegyezés</li> </ul> </li> <li>– A textilek csoportosítása, felhasználása</li> <li>– Fonalmunkák: <ul style="list-style-type: none"> <li>• szövés szövőkereten vagy madzagszövőn</li> <li>• cérnát tűbe fűz önállóan vagy tűbefűző segítségével</li> </ul> </li> </ul>	<p>Neves magyar feltalálók élete, munkássága, érdekességek a pályafutásukból.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> Népi mesterségek</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Anyagvizsgálat - <i>testovanie materiálu</i>, termelés - <i>výroba</i>, makett, modell - <i>model</i>, alaprajz - <i>pôdorys</i>, méret - <i>veľkosť</i>, mérés - <i>meranie</i>, veszélyforrás - <i>zdroj nebezpečenstva</i>, -baleset - <i>nehoda</i>, -segítségnyújtás - <i>pomoc</i>.</p> <p>előöltés - <i>predšitie</i>, díszítőöltés - <i>ozdobné šitie</i>, újrahasznosítás - <i>recyklácia</i>, szelektív hulladékgyűjtés - <i>selektívny zber odpadu</i>,</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából</li> <li>– Mit miből készítünk, és miért?</li> <li>– Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból</li> <li>– A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkcióinak megfelelő alkalmazása</li> <li>– Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással</li> <li>– Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból</li> <li>– Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése</li> <li>– Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból</li> <li>– Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással</li> <li>– A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából</li> <li>– Képkeret, kulcstartó, kisautó, poháralátét készítése darabolással, csiszolással, hegyezéssel</li> <li>– A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint</li> <li>– Textilgyűjtemény készítése</li> <li>– Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések</li> <li>– Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó</li> </ul> <p>A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével</p>

Témakör	3. Otthon-család-életmód	Javasolt óraszám <b>8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.;</li> <li>– felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;</li> <li>– felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;</li> <li>– otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját;</li> <li>– takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;</li> <li>– rendet tart a környezetében;</li> <li>– törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;</li> <li>– szelektíven gyűjti a hulladékot;</li> <li>– ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;</li> </ul> <p>ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit</p>	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A környezetátalakítás fontos szabályainak alkalmazása</li> <li>– Az önállóság fokozása</li> <li>– A közösségen belüli segítőkészség fejlesztése</li> <li>– A tevékenységek végzése közben egymás segítő támogatása</li> <li>– A megszerzett munkatapasztalatok alkalmazása</li> <li>– Az alkotás örömeinek átélése egyéni és csapatmunkában</li> <li>– A munkamegosztás előnyeinek kihasználása</li> <li>– Reális értékelés kialakítása</li> <li>– A tolerancia és az empátia fejlesztése</li> <li>– Közösen alkotott szabályok betartása</li> <li>– Jó szándékú véleményformálás támogatása</li> <li>– Különböző kultúrák és a másság elfogadása</li> <li>– Szokásrend kialakítása</li> <li>– Házak, lakások, otthonok</li> <li>– Modellkészítés</li> <li>– Otthon a lakásban</li> <li>– Otthonunk tárgyai</li> <li>– Növényápolás</li> <li>– Egészséges tápanyagok</li> <li>– Változatos étkezés</li> </ul>		<p><i>Környezetismeret:</i> család, rokonság, hétköznapi és ünnepi alkalmak, emberi test, egészséges életmód.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás, szaknyelv használata, beszédkultúra, kommunikáció.</p> <p><i>Matematika:</i> problémamegoldás, számok, alpműveletek, becslés.</p> <p><i>Etika:</i> egészség és környezeti hatások,</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Terítés, tálalás</li> <li>– Ételkészítés</li> <li>– Egészséges életmód, napirend</li> <li>– Öltözködés</li> <li>– Takarékoskodás</li> <li>– Munkamegosztás a családban</li> <li>– Háztartási balesetek</li> </ul> <p>Környezetvédelem</p>	<p>önismeret, felelősség, példakép, kapcsolatépítés, kapcsolattartás.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> Lakóhelyem, környezetem</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>ház - <i>dom</i>, lakás - <i>byt</i>, otthon - <i>domov</i>, modell - <i>model</i>, tápanyagok - <i>živiny</i>, életmód - <i>životný štýl</i>, veszélyforrás - <i>zdroj nebezpečnosti</i>, lakberendezés - <i>bytová zariadenie</i>, baleset - <i>nehoda</i>, munkamegosztás - <i>del'ba práce</i>, időbeosztás, környezetvédelem - <i>ochrana životného prostredia</i>, szemét - <i>odpadky</i>, hulladék – <i>odpad</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben</li> <li>– Lakópark készítése kisebb dobozokból</li> <li>– Lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével</li> <li>– Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése</li> <li>– A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban</li> <li>– A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése</li> <li>– Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása</li> <li>– Egyszerű ételek, italok készítése</li> <li>– Ünnepi asztal terítése</li> <li>– Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése</li> <li>– A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása</li> <li>– Alkalomhoz illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése</li> </ul> <p>A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata</p>



Témakör	4. Jeles napok, ünnepek		Javasolt óraszám  4 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;</li> <li>– alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;</li> <li>– felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.</li> </ul>		
Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az ünnepi szokások megőrzése</li> <li>– Kulturált ünneplés</li> <li>– Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése</li> <li>– Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése</li> <li>– Mikulás</li> <li>– Karácsony</li> <li>– Farsang</li> <li>– Március 15.</li> <li>– Húsvét</li> <li>– Anyák napja</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció.</p> <p><i>Vizuális nevelés:</i> az ünnepek jellemző formái, színei, jelképei</p> <p><i>Etika:</i> más népek, más szokások (hétköznapi hősök)</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> Jeles napok, egyházi ünnepek</p>	
Fogalmak	népszokás - <i>ľudový zvyk</i> , hagyomány - <i>tradícia</i> , nemzeti érték - <i>národná hodnota</i> , viselkedéskultúra - <i>kultúra správania</i> , öltözködéskultúra - <i>kultúra obliekania</i>		
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból</li> <li>– Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése <ul style="list-style-type: none"> <li>– A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése</li> </ul> </li> </ul>		

Témakör	5. Közlekedés		Javasolt óraszám 3 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;</li> <li>– az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési és problémamegoldási képességgel.</li> </ul>		
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tömegközlekedés során alkalmazott magatartás és szokások megszilárdítása</li> <li>– A gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok megerősítése</li> <li>– Közlekedési eszközök megismerése, környezettudatos használatuk</li> <li>– A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása</li> <li>– A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése és megelőzése</li> <li>– Figyelem és elővigyázatosság fejlesztése</li> <li>– A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívül</li> <li>– Az úttest részei; útburkolati jelek</li> <li>– Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken</li> </ul> <p>Közlekedési környezetben alkalmazható viselkedési normák</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> beszédértés, szaknyelvhasználat, szövegértés, piktogramok.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> lakóhelyismeret, térképismeret.</p> <p><i>Etika:</i> közlekedési morál, udvariasság, kommunikáció.</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>Úttest - <i>Cesta</i>, kerékpárút – <i>cesta pre cyklistov</i>, gyalogos forgalom - <i>pešia doprava</i>, biztonsági szabály - <i>bezpečnostné pravidlo</i>, udvariassági szabály - <i>pravidlo zdvorilosti</i></p> <p>tömegközlekedés - <i>verejná doprava</i>, helyi és helyközi közlekedés - <i>miestna a medzimestská doprava</i>, térképismeret - <i>znalosť máp</i>, útvonalterv - <i>plán trasy</i></p>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból</li> <li>– Lakópark készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal</li> </ul>		

## Testnevelés 1-4 évfolyam

A Testnevelés és egészségfejlesztés az egyik legösszetettebb tanulási terület, meglehetősen komplex célkitűzéssel. Egyik legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása, mely kiemelten a Nemzeti alaptanterv testi-lelki egészségre nevelés célját valósítja meg, miközben az alapkompenciák és az ezekre épülő Nat kompetencia-összetevők fejlesztése is megtörténik.

A testnevelés tantárgy a tanulókat a játék és a sporttevékenység, illetve a testedzés lehetőségeinek és eljárásainak felhasználásával, a pedagógus személyes példamutató magatartásán keresztül alakítja, formálja. Az egészséges és harmonikus életvitelt megalapozó ismeretek átadása, a szokások kialakítása az alapfokú oktatás kezdeti szakaszában a leghangsúlyosabb. Az alsó tagozat nevelő-oktató tevékenységében ezért kiemelkedő szerepe van a testnevelés tantárgy tanításának, amit a szükséges képzettséggel rendelkező pedagógus végez. A tantárgy jelentőségét növeli, hogy a koordinációs képességek fejlesztésének szenzitív szakaszai nagyrészt erre az életkorra tehetőek. A tanulók természetes igényéből fakadó mozgásszükségletet úgy kell kielégíteni, hogy a mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése mellett kiemelt szerepet kapjon a motoros képességek fejlesztése. A testnevelés meghatározó szerepet játszik a tanulók szokásrendjének, életvitelének kialakításában. Ebben a korban alapozható meg a mozgás és a mozgástanulás iránti pozitív attitűd, amely jelentősen hozzájárul az élethosszig tartó, egészségtudatos, tevékeny, harmonikus életvitel megvalósításához. Így válhat az egyén később a társadalom aktív tagjává. Az egészségfejlesztés területén a rendszeres higiéniai alapok megismerése, elsajátításának igénye az egész nevelési-oktatói szakaszt végigkíséri. A szabadtéren, a természetközeli helyszíneken végzett rendszeres testmozgás szükségességének tudatosítása a környezet megismerésén keresztül járul hozzá a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez mint nevelési célhoz.

A testnevelés kerettanterv minden tanuló számára biztosítani kívánja a hatékony és élményszerű tanulást. A gyors mozgástanulásnak, valamint a sportági mozgásformák elsajátításának alapfeltétele a természetes mozgások megszilárdulása. Ennek érdekében érvényesülnie kell a fokozatosság elvének. Az alapkészségek egyszerű végrehajtását gyakorolva jutunk el az összetettebb helyzetekben történő végrehajtásig. A tanulási folyamat során érvényesülnie kell a sikerességnek, az örömteli mozgásos tevékenységnek, amely a játékkal, a játékos mozgástanulással együtt kialakíthatja a testneveléshez, a testmozgáshoz fűződő pozitív érzelmi viszonyulást. A játéktevékenység során is a könnyített szabályoktól haladunk az egyre nehezedő szabályok alkalmazása felé.

Az általános iskola alsó tagozatán elsősorban a játékos cselekvéstanulást helyezzük előtérbe. A differenciálás elvét alkalmazva juthatunk el oda, hogy minden tanuló a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére jusson. Fontos, hogy a gyerekeket a követelmények erő kifejtésre készítsük, de ez ne vezessen kudarchoz, ne váljon kilátástalanná, és ne okozzon hátrányos megkülönböztetést. Ugyanakkor a tanulókat hozzá

kell segíteni ahhoz, hogy toleránssá váljanak a társaik gyengébb teljesítménye, esetleg testi és más fogyatékosága iránt.

Az alsó tagozatos testnevelés célja – a prevenciót maximálisan figyelembe véve – a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskészségeinek, motoros képességeinek olyan szintre fejlesztése, hogy alkalmassá váljanak a sikeres mozgásos cselekvéstanulásra és testedzésre. Célként szolgál továbbá a diákok önismeretének fejlesztése, énképének, érzelmi-akarati készségeinek formálása, a szabálykövető magatartásminták kialakítása. A testnevelés a motoros képességek fejlesztésével hozzájárul ahhoz, hogy a gyerekek az életkoruknak és testi adottságaiknak megfelelő erővel, gyorsasággal és állóképességgel rendelkezzenek. Ugyanakkor korosztályuknak megfelelően fejlődik izomérzékelésük, ritmus- és reakcióképességük, térbeli tájékozódó és egyensúlyozó képességük. A mozgástanulás során elsajátítják a különböző futások, ugrások és dobások alaptechnikáit. Megtanulnak egyszerű támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatokat. A lehetőségek függvényében elsajátítanak legalább egy úszásnemet.

A küzdősportoknak kiemelt szerepük van a gyermek személyiségfejlesztésében. Az ember természetes küzdőmozgásain, húzáson, toláson, kiemelésen alapuló játékok és küzdőfeladatok során a gyermek megtanulja felbecsülni saját és társai erejét, változatos helyzetekhez alkalmazkodik, koncentrációja, tűrőképessége növekszik, miközben a győzelem és kudarccal megelégedéssel azonnal értékelheti saját teljesítményét.

A lelkierej, a kitartás, a küzdőképesség, a bátorság, a becsület, a fair play, az önuralom, a tisztelet, a társak iránt tanúsított tolerancia mind fejlesztés alatt állnak az egyszerű, játékos feladatmegoldások során.

A tanulók mozgástanulásának személyiség-összetevőiben – az értelmi bevéssel szemben – a mechanikus másolás dominanciája jellemző. Memóriájukban a szavak jelentésében rejlő információ helyett a tárgyakra emlékezés a meghatározó, míg a tananyag ok-okozati viszonyaiban a jelenségszintű megértés felülírja a logikai értelmezés alternatíváját. Figyelmük, koncentrációképességük szétszórta, rövid ideig tart, így kiemelt szempont a változatos óraszervezési eljárások alkalmazása, melyben hangsúlyos szerepet kapnak a direkt módszertani eljárások.

A testnevelés fő célja mellett rész cél az 1–4. évfolyam körében megjelenő mozgásszervi elváltozásokkal rendelkező, belgyógyászati betegségekben szenvedő gyermekek testedzésének, mozgásműveltségük kialakításának biztosítása, az egészségi állapot, a teljesítőképeség helyreállítását kínáló testgyakorlatok elsajátítása és rendszeres végzése, a preventív szemlélet alkalmazása.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A tanulás kompetenciái:** A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is

hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

**A kommunikációs kompetenciák:** A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A testnevelés tantárgy a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A tanuló kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékkeént kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

Az iskolai testnevelésóra keretén belül megvalósuló könnyített testnevelés esetében – amelyen egészségi állapotváltozásuk miatt ideiglenesen, illetve tartósan csökkent teljesítőképességű tanulók vesznek részt – a testnevelő tanárnak az egészségi állapotot és az

abból adódó egyéni sajátosságot maximálisan figyelembe véve, differenciáltan kell megvalósítani a fejlesztési feladatokat. Ezekhez a fejlesztési feladatokhoz nyújt segítséget a gyógytestnevelés témakör.

A korszerű gyógytestnevelés szemlélet, amely szakít az eddigi korrekciós gyakorlatok túlsúlyára épülő tananyagtartalommal, indokoltá teszi a mindennapos testnevelés szerves részként való megjelenést a kerettantervben. A korszerű szemléletben elvárásként jelenik meg a korrekciós gyakorlatokkal egyenlő arányban megjelenő, a kerettantervben megvalósuló témakörök elsajátítása a gyógytestnevelésre utalt tanulók körében is. A fentiek indokolják, hogy minden témakör mellett megjelenjen a gyógytestnevelés specifikus gyakorlatelemei. Az önállóan megjelenő „Gyógytestnevelés” témakör csak az ezen a területen érintett tanulóokra vonatkozik, mely külön órakeretben valósul meg. A gyógytestneveléssel kapcsolatos órakeret meghatározásához ad segítséget „A témakörök áttekintő táblázata” kiegészítő szövege.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a természetes mozgáskészségek és a sportági jellegű előkészítő mozgásformák kivitelezésének színvonala, valamint a motoros képességek területén a tanuló önmagához mért fejlődése. Az alsó tagozatos diákok életkori sajátosságához igazított pedagógiai eljárások egyik legfontosabb eleme a pozitív tanulási légkört kialakító fejlesztő-formáló értékelés. A pszichomotoros teljesítmény az érzelmi-akarati tényezőkkel koherens egységet alkotva képezi a minősítés alapján.

## 1–2. évfolyam

Ahogy az első önálló lépések, úgy az 1–2. évfolyamon megélt testnevelésórák is meghatározóak a gyermek életében. Életkori sajátosság az ismeretszerzés, az alkotás, az önkifejezés és nem utolsósorban az örömeztet mozgáson keresztüli kifejeződése, megvalósulása. A tanulók már az első tanórákon megismerik a testkultúra alapjait: az öltözői és teremrend, a tiszta és megfelelő sportfelszerelés nélkülözhetetlenségét, az alapvető higiéniai követelményeket. Ezek az ismeretek ebben a szakaszban válnak a gyermek szokásrendjévé, mellyel a kulturális tudatosság kompetenciái kialakulnak. Az óra szervezési kereteit adják az egyszerű rendgyakorlatok, melyeken keresztül a tanulók megismerik és megtapasztalják a közösségben történő alkalmazkodás, a tolerancia és önfegyelm szociokulturális jelentőségét, ezzel megalapozva a következő iskolai szakaszok társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái eredményes kialakításának lehetőségét.

A testnevelés kerettanterv a korosztály számára a mozgásműveltség területén kiemelten fontosnak tartja az alapvető helyváltoztató mozgások (járások, futások, szökdelések, ugrások, kúszások, mászások), a manipulatív tevékenységformák (dobások, ütések, labdás gyakorlatok) sokféle formában és eszközzel történő fejlesztését. A kivitelezést az egyszerűség és könnyű megvalósíthatóság jellemzi. A gyakorlás során a versengéssel és egyéni megmérettetéssel szemben elsősorban a játékosság kerül előtérbe. Hangsúlyosak az alkalmanként változó, véletlenszerűen kialakított csapatban történő játékos mozgásformák, ahol a különböző egyéni képességek kiegészítik egymást, így jelentősen csökken a

kudarcélmény lehetősége. Ennek megvalósításában kiemelt szerep jut a Kölyök Atlétikai Program eszközszerének és módszertanának.

Az egyszerű gimnasztika és torna jellegű gyakorlatok nélkülözhetetlen eszköze a megfelelő testsémák, a téri tájékozódó képesség, a ritmusérzék és egyensúlyozó képesség alapjainak kialakítása. Ezek a képességek nemcsak a közvetlen mozgástanulás és -fejlesztés kellékei, hanem közvetett idegrendszeri hatásukon keresztül a kognitív területek fejlesztését is szolgálják.

A játékos formában végrehajtott küzdőgyakorlatok komplex kondicionális és koordinációs fejlesztő hatása megmutatkozik a kitartás, a fizikai erő fejlődésén túl az ügyesség, a kognitív koordinációs képességek, a leleményesség, a helyzetfelismerő és -megoldó képesség terén. Kiemelten fejlődik továbbá a tanulók szociális érzéke, kifejeződik az egymás iránti tolerancia, hiszen a tevékenység közben folyamatosan változó helyzetekhez kell alkalmazkodni úgy, hogy nem határozható meg előre a küzdelem kimenetele. A pillanatnyi erőviszonyok nem feltétlenül döntenek a győztes javára, hiszen az ügyesség, leleményesség, kitartás és önuralom szintén nagy szerepet játszanak a játék kimenetelében. A tanulók változatos érintő játékokon keresztül ismerkednek meg a test-test elleni küzdelem alapjaival, a fizikai kontaktussal, melynek célja a fizikai kontaktus megszokása és természetessé válása.

Ezen szenzitív időszak mozgásformája az úszás – mint az egész életen át preventív, rekreációs, kondicionális jelleggel is alkalmazható tevékenység. Ekkor kezdődik a vízhez szoktatás, melynek keretében az esetleges gátlások türelmes és játékos formában oldhatók.

A testnevelési és népi játékok előtérbe helyezése teszi lehetővé, hogy később elsajátíthatók legyenek a labdajátékok és csapatsportok szabályrendszerei, jellegzetességei, technikai, taktikai alapjai. Az egyszerű játékokon keresztül kifejezésre kerülnek a személyes karakterek, jellemvonások, ezzel nagyban elősegítve a tanulók megismerését.

A korosztálynál feltétlenül figyelembe kell venni a koncentrációs képesség időbeli korlátozottságát. Az egyes tantervi követelmények kevésbé lehetnek egy-egy tanóra önálló fejezetei, inkább az egész tanéven át, többször, kisebb tételben ismétlődő elemek. Azt is szem előtt kell tartani, hogy az ismeretszerzés elsődlegesen vizuális jellegű és utánzáson alapul, ezáltal fokozott jelentősége van a bemutatásnak, a bemutattatásnak.

A gyógytestnevelés testgyakorlataiban – a korrekciós gimnasztika gyakorlatok mellett – hangsúlyosan jelenik meg a játékos mozgásformák, az utánzó kúszások és mászások, a testnevelési és népi játékok adaptív alkalmazása.

**A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

## **MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS**

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;

- sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

### **MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS**

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

### **MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS**

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, a társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- az egyszerűbb mozgásformákat jól koordináltan hajtja végre, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtásában megfelelő szintű tagoltságot mutat.

### **VERSENGÉSEK, VERSENYEK**

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

### **PREVENCIÓ, ÉLETVITEL**

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mértén rendszeresen végez testmozgást.

### **EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS**

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait, megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.



## 1. évfolyam

**Ajánlás az éves óraszám felosztásához**

**Óraszám: 180 óra/év**

**5 óra/hét 3 óra testnevelés / 2 óra mindennapos testnevelés**

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Kúszások és mászások	10
Járások, futások	16
Szökdelések, ugrások	10
Dobások, ütések	8
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	15
Labdás gyakorlatok	12
Testnevelési és népi játékok	6
Küzdőfeladatok és –játékok	5
Foglalkozások alternatív környezetben	10
Mindennapos testnevelés	68
<b>Összes óraszám:</b>	<b>170</b>

**+2 hét projekt hét (10 óra 6+4)**

Témakör	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Javasolt óraszám <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A testnevelés optimális tanulási környezetének kialakítása.                      Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megismertetése.                      A testi és lelki egészségért való személyes felelősség megalapozása.                      A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.                      Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>                      Alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlás  <i>Gimnasztika:</i>                      Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal, eszköz nélkül vagy eszközök felhasználásával. Egyszerű szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelmi szabályoknak megfelelően eszközzel vagy eszköz nélkül, légzőgyakorlatok.</p>		<p><i>Matematika:</i> számtan, térbeli tájékozódás, összehasonlítások, geometriai alakzatok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> megismerő és befogadó képesség, közvetlen tapasztalás</p>

<p>A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése.</p> <p>Játékos gyakorlatsorok zenére.</p> <p>Keringésfokozó feladatok; játékos, zenés gimnasztika; gyermekaerobik gyakorlatsorok erőfejlesztő és aerob állóképesség-fejlesztő jelleggel.</p> <p>Mozgékonyosság, hajlékonyosság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatokkal.</p> <p>Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel. Testséma- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok.</p> <p>Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.</p> <p>2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása.</p> <p><i>Játék:</i></p> <p>A térbeli tudatosságot és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Keringésfokozó és testtartásjavító játékok.</p> <p><i>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés:</i></p> <p>Preventív, szokásjellegű tevékenységformák végzése egyedül, párban és csoportban.</p> <p>Motoros tesztek végrehajtása.</p> <p>A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>A bemelegítés és levezetés helyének és szerepének fontossága.</p> <p>A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.</p> <p>Elemi ismeretek a szívről, a csontozatról és az izomzatról.</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása.</p> <p>Alapvető tartásos és mozgásos elemek szakkifejezéseinek megértése, a testrészek ismerete.</p> <p>A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása.</p> <p>Higiéniai alapismeretek: izzadás, mosakodás, váltócipő.</p> <p>Relaxációs alapismeretek: nyugalom, jó közérzet.</p> <p>Környezettudatosság: takarékoság, öltözői rend kialakítása, saját felszerelés és a sporteszközök megóvása.</p> <p>Személyes felelősség: alapvető szabályrendszer, a feladatok megindítását és megállítását jelző kommunikációs jelek felismerése és alkalmazása, baleset-megelőzés alapvető szabályainak megismerése, rendszabályok.</p>	<p>útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása.</p>
---	---

<b>Fogalmak</b>	<p>Bemelegítés - <i>rozcvičenie</i>, levezetés, fáradás, pihenés <i>ukľudnenie</i>, feszítés, nyújtás - <i>strečing</i>, erősítés - <i>posilnenie</i>, ernyesztés, alakzat, testtartás, fájdalomküszöb, relaxáció, testrész, egészség - <i>zdravie</i>, higiénia, felelős viselkedés, erő, lábtorna, izomláz, folyadékpótlás,</p> <p>menetgyakorlatok, futásgyakorlatok - <i>bežecké úlohy</i>; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat - <i>cvičenie s loptou</i>, karikagyakorlat - <i>cvičenie s kruhmi</i>, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás - <i>ukážka</i>, bemutatattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései.</p> <p>soralkotás - <i>utvorit' rad</i>, köralkotás - <i>utvorit' kruh</i>, futunk - <i>bežíme</i>, futás – <i>beh</i>, babzsák - <i>fazuľové sáčky</i>, labda - <i>lopta</i>, karika - <i>kruh</i>, ugrókötel - <i>švihadlo</i>,</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók megismerik és elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárulnak a biológiailag helyes testtartás és a helyes légzéstechnika kialakításához.</p>	
<b>Témakör</b>	<b>Kúszások és mászások</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;</p> <p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p> <p>Mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése.</p> <p>Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott</p>		

<p>útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is).          Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók.          Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése.          Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése.          Kúszó és mászó csapatjátékok.          Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában.          Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban.          Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával.          Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése.</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúszás, katonakúszás), irányváltoztatás, sorverseny - <i>súťaž družstiev</i>, váltóverseny - <i>štafetové hry</i></p> <p>utánozzuk - <i>napodobňujeme</i>, medve - <i>medved'</i>, rák - <i>rak</i>, pók - <i>pavúk</i>, foka - <i>tuleň</i>, katona - <i>voják</i>, irányok - <i>smery</i>, előre - <i>do predu</i>, jobbra – <i>v pravo</i>, balra – <i>v ľavo</i>, hátra – <i>do zadu</i></p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a kúszás és mászás feladatok a törzsizom erősítését szolgálják az egyszerű statikus utánzó mozgásoktól indulva a dinamikus, összetett kúszások-mászásokig, a korosztály számára megfelelő játékos formában.</p>

Témakör	Járások, futások	Javasolt óraszám 16 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat.</p> <p>Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában a cselekvésbiztonság formálása.</p> <p>Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztése.</p> <p>A mozgástanulás folyamatában a természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásminták végrehajtásának elérése - lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.</p> <p>A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>Futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.</p>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>  <i>Járások, futások, oldalazások:</i>  Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal.</p> <p>Járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárás).</p> <p>Egyszerű, 2–4 mozgásformából álló helyváltoztató mozgássorok egyénileg, párban és csoportban végrehajtva.</p> <p>Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra.</p> <p>A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.</p> <p>Futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett.</p> <p>Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből.</p> <p>Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal.</p> <p>Folyamatos futások 4-6 percen keresztül.</p> <p><i>Lendítések és körzések:</i>  Különböző testrészekkel; testhelyzetekben; irányokba; tempóban; ritmusban végrehajtott mozdulatok gyakorlása.</p> <p>Saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal.</p> <p><i>Hajlítások és nyújtások:</i>  Különböző testrészek hajlítása és nyújtása helyváltoztató és egyéb helyzetváltoztató mozgások közben; hajlítások és nyújtások összekapcsolása futásból felugrással, illetve eszközhasználattal.</p> <p><i>Fordítások és fordulatok:</i>  Fordítások különböző testrészekkel, ellentétesen („csavarodások”); fordítások és fordulatok különböző kiinduló helyzetekből; negyed, fél, háromnegyed és egész fordulat helyben, ugrással; fordítások és fordulatok párban, tükörképben és azonosan; fordulatok különböző helyváltoztató mozgások közben, különböző eszközökkel és eszközökön.</p> <p><i>Emelések és hordások:</i>  Különböző eszközök emelése és hordása az ízület- és gerincvédelem alapelveinek megfelelően.</p> <p><i>Gurulások, átfordulások:</i>  Vízszintes tengely és hossz tengely körül; különböző testrészekben, irányokba és sebességgel; társsal, társakkal; különböző kiinduló helyzetekből, előzetes vagy utólagos mozgással összekapcsolva.</p> <p><i>A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékok:</i></p>	<p><i>Matematika:</i> térbeli tájékozódás, síkidomok, törtek alapjai.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció.</p>

<p>Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok, alkotó, kreatív és kooperatív játékok, népi gyermekjátékok megismerése. A közösség összteljesítményén alapuló versenyjátékok alkalmazása. A saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó versenyfeladatok. Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>A térbeli tudatosság (érzékelés): elhelyezkedés a térben; mozgásirány; a mozgás horizontális síkjai; a mozgás végrehajtásának útvonala; a mozgás kiterjedése.</p> <p>Az energiabefektetés tudatossága: idő, sebesség; erő kifejtés; lefutás fogalmak megismerése.</p> <p>Kapcsolatok, kapcsolódások: testrészekkel; tárgyakkal és/vagy társal vagy társakkal végzett gyakorlatok ismerete.</p> <p>A tematikus területhez kapcsolódó mozgásos feladatok elnevezései. Az egyes mozgások vezető műveleteinek, tanulási szempontjainak fogalmi megismerése.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Hely- és helyzetváltoztató mozgás, járás, utánzó járás, futás - <i>beh</i>, oldalezés, körzés - <i>krúženie</i>, hajlítás - <i>úklon</i>, nyújtás, fordítás - <i>otočit'</i>, fordulat, tolás, húzás, emelés - <i>zdvihnúť</i>, hordás, függés - <i>vis</i>, lengés, egyensúlyozás - <i>dame sa do rovnováhy</i>, gurulás - <i>kotúlat' sa</i>, átfordulás, mozgásirány, mozgásútvonal, állórajt, rajtjel, kartartás, mozgássík, erő kifejtés, lendület, mozgásos játék - <i>pohybová hra</i>, játékszabály, játékszerep, szabály - <i>pravidlo</i>, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás.</p> <p>járas - <i>chôdza</i>,</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a járás-, futásgyakorlatok szakaszos végrehajtásával törekedni kell a tanulók állóképességének fejlesztésére. A tanulók megismerik és alkalmazzák az elváltozásuk, illetve betegségük szempontjából adekvát terhelés-pihenés arányt a járás- és futásgyakorlatok esetében.</p>

Témakör	Szökdelések, ugrások	Javasolt óraszám 10 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>A különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.</p>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<p>A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.</p> <p>Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére.</p> <p>Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le.</p> <p>Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alaptechnikájának elsajátítása</p> <p>Ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába.</p> <p>Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra.</p> <p>Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba.</p> <p>Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével.</p>		
<b>Fogalmak</b>	felugrás - <i>náskok</i> , elugrás - <i>odraz</i> , indiánszökdelés - <i>indiánske skoky</i> , sasszé, galopp, oldalazó szökdelés - <i>skoky bokom</i> , méter, elugrási hely, leérkező hely - <i>doskočisko</i> , ritmus - <i>rytmus</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán</b> az ugrások, szökdelések a belgyógyászati betegségek esetén differenciált, egyénre szabott módon elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését.	

Témakör	Dobások, ütések	Javasolt óraszám 8 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A sporteszközök balesetmentes használatának rögzítése.</p> <p>A funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>A különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.</p> <p>A finommotorika fejlesztése – lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.</p>	
Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<p>A Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.</p>		<p><i>Matematika:</i> műveletek értelmezése;</p>

<p>Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben.</p> <p>Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben.</p> <p>Alsó dobás két kézzel társhoz.</p> <p>Labda gurítása társnak fekvésben, ülésben.</p> <p>Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra.</p> <p>Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre.</p> <p>Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben.</p> <p><i>Rúgások, labdaátvételek lábbal:</i></p> <p>Álló, guruló labda rúgása álló helyzetből, lassú mozgásból szabadon, társhoz, célra. Labdavezetések gyakorlatok tértárgyak vagy társak között; helyben és járás közben; meghatározott mozgásútvonalakon. Guruló labda megállítása talppal, belsővel. Játékos passzgyakorlatok falhoz, társhoz. 2–3 vagy több játékos együttműködése különböző alakzatokban, átadások irányának megváltoztatásával. Rúgások célra, különböző távolságra és magasságban. Rúgó feladatok kézből, pattanásból szabadon.</p> <p><i>Labdavezetések kézzel:</i></p> <p>Labdaérezkélő gyakorlatok helyben, járás, futás és irányváltoztatás közben. Labdapattintások; labdavezetés: helyben és haladással testrészek körül; különböző kiinduló helyzetekben, irányokba és mozgásútvonalakon, magasságban; fokozódó sebességgel; ritmustartással és ritmusváltással egyénileg, párban, csoportban; labdavezetés közben megállás, elindulás.</p> <p><i>Ütések testrésszel és eszközzel:</i></p> <p>Puha labda és léggömb ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra, magasságokra, irányokba; háló (zsinór) fölött; különböző magasságban és ívben; párban és csoportokban; helyben és haladással.</p> <p><i>A manipulatív természetes mozgásformák gyakorlása játékokban:</i></p> <p>Szabályjátékok, feladatjátékok, egyszerű sportjáték előkészítő kis játékok; alkotó, kreatív és kooperatív játékok megismerése. Népi gyermekjátékok alkalmazása. A manipulatív mozgásokat alkalmazó, pontosságra, csökkenő hibaszázalékra, növekvő sikerességre, kreatív eszközhasználatra irányuló egyéni, páros és csoportos versengések.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>Balesetmentes eszközhasználat ismerete.</p> <p>Az egyes manipulatív alapmozgások vezető műveletei, tanulási szempontjai.</p> <p>Térbeli és energia-befektetésbeli ismeretek az eszközhasználat összefüggésében.</p> <p>Az eszközzel való kezelés lehetőségeinek megkülönböztetése.</p> <p>A játékfeladat által megkövetelt szabályok szerinti eszközhasználat ismerete.</p>	<p>geometria, mérés, testek.</p>
--	----------------------------------



<b>Fogalmak</b>	Gurítás, dobás - <i>hod</i> , lökés - <i>vrh</i> , hajítás, elkapás, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal, labdavezetés - <i>vedenie lopty</i> , labdaátvétel, rúgás - <i>kop</i> , ütés - <i>úder</i> , sporteszköz, használati szabály - <i>pravidlo používania</i> , kosárfogás, bekísérés, terelés, pattintás, labdaív, alsódobás - <i>hod zo spodu</i> , felsődobás – <i>hod z vrchu</i> , mellsődobás – <i>hod od prs</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	A <b>gyógytestnevelés-órán</b> a tanulók elváltozása, illetve betegsége szempontjából adekvát dobások, ütések elsajátítása révén lehetővé válik a motoros képességek fejlesztése, a mozgásműveltség kialakítása, a különböző ütős sportok adaptált alkalmazása.

<b>Témakör</b>	<b>Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>15 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;</p> <p>A támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése.</p> <p>A helyes testtartás tudatosítása.</p> <p>A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése.</p> <p>Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok).</p> <p>Egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása.</p> <p>Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel.</p> <p>Függésben alaplendület.</p> <p>Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötelen).</p> <p>Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és</p>		

<p>lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása.</p> <p>Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban.</p> <p>Statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások.</p> <p>Dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal.</p> <p>Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása.</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>egyensúly - <i>rovnováha</i>, támasz - <i>vzpor</i>, függés - <i>vis</i>, függőállás, gurulás, gurulóátfordulás - <i>kotúl</i>, mérlegállás - <i>váha</i>, tarkóállás - <i>sviečka</i>, „csikórugdalózás” – <i>koník</i>, mászás - <i>lezenie</i>, <i>šplhanie</i>, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás - <i>pavúk</i>, rákjárás - <i>rak</i>, fókajárás - <i>tuleň</i>, medvejárás - <i>medved'</i>, sántaróka-járás, nyúlugrás - <i>zajačí skok</i>, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás - <i>vtáčí hmat</i></p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a betegségek és az elváltozások szempontjából kontraindikált gyakorlatok nélkül a támasz-, függés- és egyensúlyozási gyakorlatok alkalmazásával a törzsizomzat fejlesztése révén pozitív változások érhetők el az egészségi állapotban.</p>

<b>Témakör</b>	<b>Labdás gyakorlatok</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>12 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;</p> <p>Játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;</p> <p>Célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kispályajátékokban;</p> <p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>Labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>

<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b></p> <p>A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.</p> <p>A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikusan változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével.</p> <p><i>Labdarúgás:</i> A kispályás labdarúgás szabályainak alkalmazása. Kapura rúgások (kapus nélkül).</p> <p><i>Szivacskezilabda:</i> Passzgyakorlatok, kapura lövések.</p> <p><i>Minikosárlabda:</i> Kosárra dobási kísérletek alacsony gyűrűre.</p> <p><i>Miniröplabda:</i> Kosárérintés és alkarérintés próbálkozások léggömbbel, puha labdával.</p> <p>A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkézes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba.</p> <p>Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba.</p> <p>A labdaérzékenységet fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása.</p> <p>A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával).</p> <p>Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikusan változó mozgást végző célfelületre.</p> <p>Kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával).</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>Játékfeladatok, játékszabályok keretein belüli cselekvés, a társas szabályok megsértésének észlelése és jelzése. A sportszerűség fogalmának megértése.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> anyagok és alakításuk.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció.</p>
---	---

<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Játékfeladat - <i>herné činnosti</i>, játékszabály - <i>pravidlá hry</i>, helyezkedés, labdatartás, üres terület, védekezés - <i>obrana</i>, támadás - <i>útok</i>, összjáték - <i>súhra</i>, technikai elem, együttműködés - <i>spolupráca</i>, sportszerűség, győztes - <i>vítaz</i>, vesztes - <i>porazený</i>, megegyezés, különbözőség, másság, elfogadás, szabályszegés,</p> <p>belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátszása, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület</p> <p>labdavezetés - <i>vedenie lopty</i>,</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a labdás feladatok adaptált alkalmazásával a különböző elváltozások, betegségek javulása elősegíthető az izomzat, motoros képesség fejlesztésével. Azon labdás testnevelési és sportjátékok megismerése, elsajátítása ajánlott, amelyeket a tanuló a betegségtől, illetve az elváltozástól függetlenül is gyakorolhat.</p>

Témakör	Testnevelési és népi játékok	Javasolt óraszám-6 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;            Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;            A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>A tér-, izom- és egyensúlyérzékelés fejlesztése.</p> <p>A helyes testtartás kialakítása, a mozgások esztétikus végrehajtása, a ritmus és mozgás összhangjának megteremtése.            A test fölötti kontroll szerepének fontossága.            A magyar népi kultúra iránti érdeklődés felkeltése.            A testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat.            Játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik.            Célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban.            Labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.</p>	
	<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG  <i>Tornához és tánchoz kapcsolódó játékok</i></p>		<p><i>Ének-zene: magyar népi mondókák, népi</i></p>

<p>Szerep- és szabályjátékok, illetve kreatív és kooperatív játékok torna, illetve tánc jellegű mozgásformák beépítésével. A néphagyományból ismert, sport jellegű, párválasztó, fogyó-gyarapodó és kapuzó játékok.</p> <p>A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása</p> <p>Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése</p> <p>Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása</p> <p>A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása</p> <p>A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása</p> <p>A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása</p> <p>Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása</p> <p>A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által</p> <p>A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer nélkül</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>A táncokkal kapcsolatos alapfogalmak, néhány néphagyomány ismerete.</p> <p>A táncjellegű feladatmegoldások a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolhatók.</p> <p>Néptánc – szabadon választható</p> <p>A tánc verbális és nem verbális (gesztus) rendszerének elsajátítása, valamint a csoport tagjaival való érintkezés szabályainak gyakorlása</p>	<p>gyermekjátékok, improvizáció, ritmikai ismeretek.</p>
---	--

<p>Az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliségára, valamint az alaklításra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése</p> <p>Az énekléssel kísért játékok gyakorlása által a ritmustartás és ritmusérzékelés képességének fejlesztése</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Tornaszer - <i>náradie</i>, spicc, feszes testtartás – <i>tesné držanie tela</i>, ritmuskövetés - <i>sledovanie rytmusu</i>, tornaelem - <i>gymnastické cviky</i>, mászókulcsolás, megkülönböztetés, felismerés, kör - <i>kruh</i>, sor - <i>rad</i>, pár - <i>pár</i>, <i>dvojica</i>, kapu, lépés - <i>krok</i> (motívum), rögtönzés (improvizáció), tempó - <i>tempo</i>, kígyóvonal, csigavonal,</p> <p>szabályjátékok - <i>hry s pravidlami</i>, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok - <i>naháňačky</i>, statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny - <i>súťaž družstiev</i>, váltóverseny - <i>štafetové hry</i>.</p> <p>népijátékok - <i>ľudové hry</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán a tanuló</b> megismeri azokat a testnevelési és népi játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>

<b>Témakör</b>	<b>Küzdőfeladatok és -játékok</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>Ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait.</p> <p>Vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.</p>	<b>5 óra</b>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b></p> <p>A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása</p> <p>Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása</p> <p>A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával</p> <p>A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül</p> <p>Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben</p> <p>A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása</p> <p>Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával</p> <p>Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció.</p>

<p><i>Kötélhúzások:</i> Párban és csapatban különböző kiinduló helyzetekből.  <i>Kooperatív játékok erőfejlesztő tartalommal.</i>  <b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b>  A mozgásos feladatok végrehajtásának vezető műveletei, a gyakorlatok fogalmi készlete  A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>küzdés - <i>zápas</i>, tompítás, esés - <i>pád</i>, erőbedobás, erőkifejtés, sportszerűség, düh, csel,  ellenfél tisztelete – <i>pocta športového súpera</i>, felelősség, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás  Ellenfél - <i>športový súper</i>, küzdelem - <i>zápasenie</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a tanuló megismeri azokat a küzdőfeladatokat és játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>

<b>Témakör</b>	<b>Foglalkozások alternatív környezetben</b>	<b>Javasolt óraszám</b>  <b>10 óra</b>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>Nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.  Örömteli, közösségben történő gyakorlásuk révén a tantárgyhoz fűződő kedvező attitűdök, érzelmi és szociális területek erősítése, fejlesztése.  Ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;  A szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</p>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>  Ismerkedés az alternatív és szabadidős aktivitásokkal, technikai készletükkel, taktikai elemeikkel és szabályaikkal <b>a lehetőségek függvényében:</b>  A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> dramatikus játékok.  <i>Környezetismeret:</i> éghajlat, időjárás.</p>



<p>A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda, görkorcsolya, lovaglás)</p> <p>Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal</p> <p>A megtanult természetben üzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás, síelés, korcsolyázás)</p> <p><i>Az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.</i></p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása</p> <p>A csoporthoz tartozás megélése a közös mozgás által.</p> <p><i>A választás a helyi sajátosságok figyelembe vételével (képesített szakember, felszereltség) a helyi tanterv alapján történik.</i></p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedési ismeretek.</i></p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Aktív játék - <i>aktívne hry</i>, aktív pihenés - <i>aktívny odpočinok</i>, szabadidős tevékenység - <i>volnočasové activity</i>, sporteszköz - <i>náčinie</i>, görkorcsolyázás, sportöltözet - <i>športové oblečenie</i>, ütős játékok - <i>bicie hry</i>, lovaglás - <i>jazdenie na koni</i>.</p> <p>görkorcsolya - <i>kolieskové korčule</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés megszerettetését, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását.</p>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Mindennapos testnevelés</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b></p> <p><b>68 óra</b></p>
-----------------------	---------------------------------------	---

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p> <p>A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>A szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezeté tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</p>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p>2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szerygyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása.</p> <p>Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók.</p> <p>Kúszó és mászó csapatjátékok.</p> <p>Sor- és váltóversenyek alkalmazása.</p> <p>Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal.</p> <p>Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben.</p> <p>Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel.</p> <p>Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel.</p> <p>A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással.</p> <p>Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése.</p> <p>A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer nélkül.</p> <p>A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által.</p> <p>A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával.</p> <p>Szabadtéri testnevelési játékok.</p> <p>Szabadtéri akadálypályák leküzdése.</p>	

Természetben űzhető sportágak.	
<b>Fogalmak</b>	<p>labdagyakorlat - <i>úlohy s loptou</i>, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúszás, katonakúszás, járás - <i>chôdza</i>, futás - <i>beh</i>, szabályjátékok - <i>hry s pravidlami</i>, fogójátékok - <i>naháňačky</i>, sorverseny, váltóverseny - <i>súťaživé hry</i>, szabadtéri foglalkozások - <i>hry v prírode</i>, téli játékok - <i>zimné hry</i>, nyári játékok - <i>letné hry</i></p> <p>karika - <i>kruh</i>, ugrókötel - <i>švihadlo</i>, járás utánzás <i>_napodobňovacie kroky</i> (medve -<i>medved'</i>, rák -<i>rak</i>, pók - <i>pavúk</i>, foka - <i>tuleň</i>, katona-<i>vojak</i>), , , , , , akadályjátékok - <i>prekážková dráha</i>, ,</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	

## GYÓGYTESTNEVELÉS

Iskolánkban a gyógytestnevelés ellátását a Pedagógiai Szakszolgált végzi.

Gyógytestnevelésre járó tanulók mentesülnek a mindennapos testnevelés órák alól.

	Gyógytestnevelés	Javasolt óraszám heti 2 óra.
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat.</p> <p>A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban.</p> <p>Ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben.</p> <p>Az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik.</p> <p>A testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat.</p> <p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>Aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában.</p> <p>A szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezet tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is. ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.</p> <p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p>A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, annak szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A helyes légzéstechnika elsajátítása</li> <li>• A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása</li> <li>• Egyszerűbb korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos végrehajtása</li> <li>• A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségével, majd anélkül</li> <li>• A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok tudatos, pontos végrehajtása</li> <li>• Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés</li> <li>• Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok kiterjesztését szolgáló tevékenységek elsajátítása, végrehajtása</li> <li>• Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismertetése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	helyes testtartás - <i>správne držanie tela</i> , testséma

## 2. évfolyam

**Ajánlás az éves óraszám felosztásához**

**Óraszám: 180 óra/év**

**5 óra/hét 3 óra testnevelés / 2 óra mindennapos testnevelés**

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Kúszások és mászások	10
Járások, futások	16
Szökdelések, ugrások	10
Dobások, ütések	8
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	15
Labdás gyakorlatok	12
Testnevelési és népi játékok	6

Küzdőfeladatok és –játékok	5
Foglalkozások alternatív környezetben	10
Úszás vagy Mindennapos testnevelés	68
<b>Összes óraszám:</b>	170

**+2 hét projekt hét (10 óra 6+4)**

<b>Témakör</b>	<b>Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció</b>	<b>Javasolt óraszám 10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A testnevelés optimális tanulási környezetének erősítése.  A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;  A testi és lelki egészségért való személyes felelősség tudatosítása.  Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p> <p>Ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.</p>	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>  <i>Gimnasztika:</i>  Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal, eszközök felhasználásával vagy eszköz nélkül. Mozgékony, hajlékony, fejleszti a statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatokkal.</p> <p>Tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok. A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése. 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása.</p> <p>Játékos gyakorlatsorok zenére, zenés gimnasztika.  Keringéscsökkentő feladatok; játékos, zenés gimnasztika;  gyermekaerobik gyakorlatsorok erőfejlesztő és aerob állóképesség-fejlesztő jelleggel. Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel.</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása.  <i>Térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok):</i>  Alakzatok megismerése (oszlop-többes oszlop-, sor-, egy- és kétsoros vonal-, kör-, félkör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása.  Nyitódás, zárkózás, fordulatok helyben, mozgás körben és különböző mozgásútvonalon.</p>		<p><i>Matematika:</i> számtan, térbeli tájékozódás, összehasonlítások, geometriai alakzatok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> megismerő és befogadó képesség, közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása.</p>

<p>Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.</p> <p><i>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés:</i> Preventív, szokásjellegű tevékenységformák végzése egyedül, párban és csoportban.</p> <p>Motoros tesztek pontosabb végrehajtása.</p> <p>A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása.</p> <p>Aktív, mozgásos relaxációs gyakorlatok és az interaktív relaxáció gyakorlatai.</p> <p><i>Játék:</i> A térbeli tudatosságot és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Keringésfokozó és testtartásjavító játékok.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>A bemelegítés és levezetés helyének és szerepének ismerete.</p> <p>A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.</p> <p>Elemi ismeretek a szívről, a csontozatról és az izomzatról.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás jellemzőinek, a medence középhelyzetének, az iskolatáska-hordás gerinckímélő módjának ismerete. A motoros tesztekkel kapcsolatos alapvető ismeretek.</p> <p>Alapvető tartásos és mozgásos elemek szakkifejezéseinek megismerése, a testrészek ismerete.</p> <p>Higiéniiai alapismeretek: izzadás, napi tisztálkodás, saját felszerelés tisztasága, váltócipő.</p> <p>Relaxációs alapismeretek: ellazulás, nyugalom, jó közérzet.</p> <p>Környezettudatosság: takarékoság, öltözői rend megtartása, a sporteszközök megóvása.</p> <p>A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Bemelegítés, levezetés, fáradás, pihenés, feszítés, nyújtás, erősítés, ernyesztés, alakzat, testtartás, fájdalomküszöb, relaxáció, testrész, egészség, higiénia, felelős viselkedés, erő, lábtorna, izomláz, folyadékpótlás.</p> <p>menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései</p> <p>Futás gyakorlatok - <i>bežecké úlohy</i>, soralakítás - <i>utvorit' rad</i>, köralakítás - <i>utvorit' kruh</i>, futunk - <i>bežíme</i>, babzsákok - <i>fazuľové sáčky</i>, labdagyakorlat - <i>cvičenie s loptou</i>, karikagyakorlat - <i>cvičenie s kruhmi (kruhy)</i>, ugrókötel-gyakorlat - <i>cvičenie s švihadlo</i>, bemutatás - <i>ukážka</i></p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán</b> a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók megismerik és elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárulnak a biológiailag helyes testtartás és a helyes légzéstechnika kialakításához.
-------------------------------	--

Témakör	Kúszások, mászások	Javasolt óraszám 10 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p> <p>Mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése</li> <li>– Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is)</li> <li>– Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók</li> <li>– Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése</li> <li>– Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése</li> <li>– Kúszó és mászó csapatjátékok</li> <li>– Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában</li> <li>– Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban</li> <li>– Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával</li> <li>– Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	<p>utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás – <i>chod na medveďa</i>, rákjárás – <i>chod na raka</i>, pókjárás – <i>chod na pavúka</i>, főkakúszás – <i>plaz tuleňa</i>, katonakúszás – <i>plaz vojaka</i>), irányváltoztatás – <i>zmena smeru</i>, sorverseny - <i>súťaž družstiev</i>, váltóverseny - <i>štafetové hry</i></p>	

<b>-Javasolt tevékenységek</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán</b> a kúszás és mászás feladatok a törzsizom erősítését szolgálják az egyszerű statikus utánzó mozgásoktól indulva a dinamikus, összetett kúszások-mászásokig, a korosztály számára megfelelő játékos formában.
------------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>Járások, futások</b>	<b>Javasolt óraszám  16 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Az atlétikai jellegű mozgások végrehajtásakor a természetes mozgásformák, sokoldalú alkalmazása. Az ügyesség, koordinációs képesség, a reakciógyorsaság, az aerob képességek, a törzs- és ízületi stabilizáció fejlesztése a kölyökatléтика mozgásanyagának gyakorlásával. A gyakorlási folyamat során az önértékelés fejlesztése, a gyakorlás fontosságának, hatásának tudatosítása az ügyesség, és koordináció fejlődésében.</p> <p>Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában a cselekvésbiztonság formálása.</p> <p>Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztése.</p> <p>A Funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>Megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat.</p> <p>Futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>  <i>Járások, futások, oldalazások:</i>  Helyben és haladással az ütközések elkerülésével; dinamikus kar- és lábmozgásokkal összekötve; akadályok leküzdésével, menekülő, üldöző feladatokkal. Utánzó mozgások, szabadon és akadályok felett (természetes és kényszerítő körülmények között).  <i>A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékok:</i>  Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok, alkotó, kreatív és kooperatív játékok, népi gyermekjátékok megismerése. A közösség összeteljesítményén alapuló versenyjátékok alkalmazása. A saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó versenyfeladatok.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b>  A térbeli tudatosság (érzékelés): elhelyezkedés a térben; mozgásirány; a mozgás horizontális síkjai; a mozgás végrehajtásának útvonala; a mozgás kiterjedése.  Az energiabefektetés tudatossága: idő, sebesség; erő kifejtés; lefutás fogalmak ismerete.</p>		<p><i>Matematika:</i> térbeli tájékozódás, síkidomok, törtek alapjai.</p> <p>=</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció.</p>



<p>Kapcsolatok, kapcsolódások: testrészekkel; tárgyakkal és/vagy társsal vagy társakkal végzett gyakorlatok ismerete.</p> <p>Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal.</p> <p>Járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinj járás).</p> <p>Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra.</p> <p>A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.</p> <p>Saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal.</p> <p>Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással.</p> <p>Futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett.</p> <p>Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből.</p> <p>Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal.</p> <p>Folyamatos futások 4-6 percen keresztül.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Hely- és helyzetváltoztató mozgás, oldalezés, körzés, nyújtás, mozgásirány, mozgásútvonal, mozgássík, erő kifejtés, lendület, mozgásos játék, játékszabály, játékszerep.</p> <p>járas - <i>chôdza</i>, utánzó járas, utánzás - <i>napodobňovanie</i>, futás - <i>beh</i>, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály - <i>pravidlo</i>, sebesség - <i>rychlost'</i>, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás</p> <p>Futóiskola, sprint (vágta), légezásszabályozás.</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a járas-, futásgyakorlatok szakaszos végrehajtásával törekedni kell a tanulók állóképességének fejlesztésére. A tanulók megismerik és alkalmazzák az elváltozásuk, illetve betegségük szempontjából adekvát terhelés-pihenés arányt a járas- és futásgyakorlatok esetében.</p>

Témakör	Szökdelések, ugrások	Javasolt óraszám 10 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>A különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Ugrások és szökdelések mozgásformái:</i>            Oldalazás, szökkenés, szökdelés egy és két lábon, kettőzött szökdelés, galoppszökdelés mint alapvető természetes mozgáskészségek, valamint kombinációik végrehajtása.            A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.            Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére.            Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le.            Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alaptechnikájának elsajátítása.            Ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába.            Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra.            Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba.            Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével  <i>Fordítások és fordulatok:</i>            Fordítások különböző testrészekkel, ellentétesen („csavarodások”); fordítások és fordulatok különböző kiinduló helyzetekből; negyed, fél, háromnegyed és egész fordulat helyben, ugrással; fordítások és fordulatok párban, tükröképben és azonosan; fordulatok különböző helyváltoztató mozgások közben, különböző eszközökkel és eszközökön.</p>		<p><i>Matematika:</i> mérés, mérhető tulajdonságok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>felugrás - <i>náskok</i>, elugrás, indiánszökdelés - <i>indiánske skoky</i>, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés - <i>skoky bokom</i>, méter, elugrási hely – <i>odskoisko</i>, leérkező hely- <i>doskočisko</i>, ritmus - <i>rytmus</i></p> <p>ugróiskola, lendületszerzés - <i>nábeh</i>, elrugaszkodás - <i>odraz</i>, repülés - <i>let</i>, érkezés - <i>doskok</i>, leugrás, karlendítés</p> <p>ugrások - <i>skoky</i></p>	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán</b> az ugrások, szökdelések a belgyógyászati betegségek esetén differenciált, egyénre szabott módon elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését.
-----------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Dobások, ütések</b>	<b>Javasolt óraszám 8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A sporteszközök ismerete, balesetmentes használata. Az egyéni képesség- és készségszinthez igazodó eszközhasználati formák kihívást jelentő és egyben élményszerű gyakoroltatása. A finommotorika fejlesztése – lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.</p> <p>A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>A különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>  <i>Dobások mozgásformái:</i> lökő-, hajító- és vető gyakorlatok.  <i>Dobások (gurítások) és elkapások:</i>  Egy- és kétkezes gurítások és dobások: különböző technikával; kiinduló helyzetekből; távolságra; célra; többféle anyagú, méretű, formájú, súlyú labdával. Alsó, felső, mellső dobások.  Guruló, pattanó és levegőben érkező labdák és egyéb eszközök elkapása egyénileg, párban és csoportban, helyben, haladással.  <i>Rúgások, labdaátvételek lábbal:</i>  Álló, guruló labda rúgása álló helyzetből, lassú mozgásból szabadon, társhoz, célra. Labdakontroll és labdavezetési gyakorlatok a láb részeivel; tértárgyak vagy társak között; helyben és járás közben; meghatározott mozgásútvonalakon. Guruló labda megállítása talppal, belsővel. Játékos passzgyakorlatok falhoz, társhoz. 2–3 vagy több játékos együttműködése különböző alakzatokban, átadások irányának megváltoztatásával. Rúgások célra, különböző távolságra és magasságban. Rúgó feladatok kézből, pattanásból szabadon.  <i>Labdavezetések kézzel:</i>  Labdaérzékelő gyakorlatok helyben, járás, futás és irányváltoztatás közben. Labdapattintások; labdavezetés: helyben és haladással testrészek körül; különböző kiinduló helyzetekben, irányokba és mozgásútvonalakon, magasságban; fokozódó sebességgel; ritmustartással és ritmusváltással egyénileg, párban, csoportban; a vizuális kontroll csökkentésével; labdavezetés közben megállás, elindulás.</p>		<p><i>Matematika:</i> műveletek értelmezése; geometria, mérés, testek.</p> <p><i>Informatika:</i> médiainformatika.</p>

	<p><i>Ütések testrésszel és eszközzel:</i> Puha labda és léggömb ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra, magasságokra, irányokba; háló (zsinór) fölött; különböző magasságban és ívben; párban és csoportokban; helyben és haladással.</p> <p><i>A manipulatív természetes mozgásformák gyakorlása játékokban:</i> Szabályjátékok, feladatjátékok, egyszerű sportjáték előkészítő kis játékok; alkotó, kreatív és kooperatív játékok megismerése. Népi gyermekjátékok alkalmazása. A manipulatív mozgásokat alkalmazó, pontosságra, csökkenő hibaszázalékra, növekvő sikerességre, kreatív eszközhasználatra irányuló egyéni, páros és csoportos versengések.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b> Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat ismerete. Az egyes manipulatív alapmozgások vezető műveletei, tanulási szempontjai. Térbeli és energia-befektetésbeli ismeretek az eszközhasználat relációjában. Az eszközzel való kezelés lehetőségeinek megkülönböztetése. A játékeladat által megkövetelt szabályok szerinti eszközhasználat ismerete. A Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái. Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben. Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben Alsó dobás két kézzel társhoz. Labda gurítása társnak fekvésben, ülésben. Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra. Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre. Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Elkapás, labdavezetés - <i>vedenie lopty</i>, labdaátvétel, rúgás - <i>kop</i>, sporteszköz - <i>náčinie</i>, használati szabály <i>pravidlo používania</i>, kosárfogás, bekísérés, pattintás, labdaív, alsódobás - <i>hod loptou spodným oblúkom</i>, felsődobás – <i>hod loptou horným oblúkom</i>, mellsődobás – <i>hod loptou od prs</i>. dobás - <i>hod</i>, gurítás - <i>kotúľanie</i>, lökés - <i>vrh</i>, hajítás, terelés, ütés - <i>úder</i>, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal dobóiskola</p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a tanulók elváltozása, illetve betegsége szempontjából adekvát dobások, ütések elsajátítása révén lehetővé válik a</p>	

	motoros képességek fejlesztése, a mozgásműveltség kialakítása, a különböző ütős sportok adaptált alkalmazása.
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>15 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A pozitív megerősítés és a hibajavítás, valamint a segítségadás elfogadása.</p> <p>A tér-, izom- és egyensúlyérzékelés továbbfejlesztése.</p> <p>A test fölötti kontroll szerepének tudatosítása.</p> <p>A funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p> <p>A támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.</p>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b></p> <p><i>Torna</i></p> <p>Torna-előkészítő mozgásanyag. Talajgyakorlatok (gurulóátfordulás előre, hátra; tarkóállás; bátorugrás; lebegő- és mérlegállás; kézállást előkészítő gyakorlatok). Ugrások, támaszugrások és rávezető gyakorlataik az egyéni kompetenciákhoz igazodva talajról, ugródeszkáról megfelelő magasságú svédszekrényre (függőleges repülés, felugrás térdelésbe, felguggolás, huszárugrás). 2–4 mozgásforma kapcsolatából alkotott egyszerű tornagyakorlatok végrehajtása; kötél és/vagy rúdmaszás kísérletek mászókulcsolással (3 ütemű mászás). Alaplendület és leugrás alacsonygyűrűn és/vagy nyújtón és/vagy játszótéri eszközökön. Egyszerű páros és társas gúlatorna.</p> <p><i>Támaszok:</i></p> <p>Karhajlítások és nyújtások támaszhelyzetekben; testsúlymozgatások (testsúlyáthelyezések), támlázás helyben különböző testhelyzetekben. Haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is) szerekre fel, szerekre le, szerekre át; lépegetések kézzel és lábbal különböző támaszhelyzetekben; csúszások, kúszások, mászások, átbújások; talicskagyakorlatok; fel-, le-, átmászások eszközökre.</p> <p>Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és</p>	<p><i>Ének-zene:</i> magyar népi mondókák, népi gyermekjátékok, improvizáció, ritmikai ismeretek.</p>

lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása.

Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban.

*Függés- és lengésgyakorlatok:*

Mászókötélen, bordásfalon, alacsonygyűrűn, KTK-n, egyéb játszótéri eszközökön az egyéni kompetenciáknak megfelelően;

„vándormászás” függőállásban vagy függésben.

Függésben alaplendület.

Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélen).

Statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések

különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások.

Dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal.

*Egyensúlygyakorlatok:*

Különböző testrészekben és testhelyzetekben stabil és egyenetlen felületen; talajon, vonalon és különböző eszközökön, szereken fokozatosan nehezedő feltételek mellett (alátámasztás szélességének csökkentése, eszközmagasság, dinamikus kar- törzs- és lábgyakorlatok bekapcsolása, helyben és haladással, fordulattal stb.); szimmetrikus és aszimmetrikus helyzetekben; közös súlypont megtalálásával párokban. Egyensúlyi helyzetek megtalálása lassú hely- és helyzetváltoztató mozgásokból; eszközök egyensúlyban tartása helyben különböző testrészekkel, illetve eszközökkel; egyéb egyensúlygyakorlatok. A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése.

Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása.

*Tolások és húzások:*

Toló és húzó mozdulatok helyben, különböző erő kifejtéssel, testrészekkel és eszközökkel; nagyobb tömegű eszközök húzása és tolása fokozódó erő kifejtéssel, csoportosan. Közös egyensúlyi helyzetek megtalálása párokban toló és húzó mozdulatokkal.

Különböző testrészek emelése párokban.

*Fordítások és fordulatok:*

Fordítások különböző testrészekkel, ellentétesen („csavarodások”); fordítások és fordulatok különböző kiinduló helyzetekből; negyed, fél, háromnegyed és egész fordulat helyben, ugrással; fordítások és fordulatok párban, tükröképben és azonosan; fordulatok különböző helyváltoztató mozgások közben, különböző eszközökkel és eszközökön.

*Emelések és hordások:*

Társemelések és társhordások 3-4 fős csoportokban, párokban.

Különböző eszközök emelése és hordása az ízület- és gerincvédelem alapelveinek megfelelően.

*Gurulások, átfordulások:*

<p>Vízszintes tengely és hossz tengely körül; különböző testrészeken, irányokba és sebességgel; társsal, társakkal; különböző kiinduló helyzetekből, előzetes vagy utólagos mozgással összekapcsolva.  <i>A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékok:</i>  Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok, alkotó, kreatív és kooperatív játékok, népi gyermekjátékok megismerése. A közösség összteljesítményén alapuló versenyjátékok alkalmazása. A saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó versenyfeladatok.  A térbeli tudatosság (érzékelés): elhelyezkedés a térben; mozgásirány; a mozgás horizontális síkjai; a mozgás végrehajtásának útvonala; a mozgás kiterjedése.  Az energiabefektetés tudatossága: idő, sebesség; erőkifejtés fogalmak ismerete.  Kapcsolatok, kapcsolódások: testrészekkel; tárgyakkal és/vagy társsal vagy társakkal végzett gyakorlatok ismerete.  A tematikus területhez kapcsolódó mozgásos feladatok elnevezései.  Az egyes mozgások vezető műveleteinek, tanulási szempontjainak fogalmi ismerete.  A helyes testtartás tudatosítása.  A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése.  Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok).  Egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása.  Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Tornaszer - <i>náradie</i>, spicc, feszes testtartás, ritmuskövetés, tornaelem, megkülönböztetés, felismerés, kör - <i>kruh</i>, sor - <i>rad</i>, pár – <i>pár</i>, <i>dvojica</i>, kapu, lépés (motívum), rögtönzés (improvizáció), tempó, kígyóvonal, csigavonal.</p> <p>egyensúly - <i>rovnováha</i>, támasz - <i>vzpor</i>, függés - <i>vis</i>, függőállás, gurulás - <i>kotúl</i>, gurulóátfordulás, mérlegállás - <i>váha</i>, tarkóállás - <i>sviečka</i>, „csikórugdalózás”, mászás - <i>šplhanie</i>, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás, rákjárás, főkajárás, medvejárás, sántaróka-járás, nyúlugrás, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás</p> <p>testtartás - <i>držanie tela</i>,</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a betegségek és az elváltozások szempontjából kontraindikált gyakorlatok nélkül a támasz-, függés- és egyensúlyozási gyakorlatok alkalmazásával a törzsizomzat fejlesztése révén pozitív változások érhetők el az egészségi állapotban.</p>

Témakör	Labdás gyakorlatok	Javasolt óraszám 12 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban.</p> <p>Játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik.</p> <p>Célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban.</p> <p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>Labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.</p>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>  <i>Kis létszámú, játékos hely-, helyzetváltoztató és manipulatív feladatmegoldások:</i> labdarúgás, minikosárlabda, miniröplabda, szivacskezilabda, floorball, illetve egyéb sportjáték jelleggel. Támadó és védekező szerepek kisjátékok közben. A játékszabályok fokozatos bevezetése a játéktevékenység során.  <i>Labdarúgás:</i> A kispályás labdarúgás szabályainak alkalmazása 4:1 felállási formában, rombuszalakzatban. Kapura rúgások (kapus nélkül).  <i>Szivacskezilabda:</i> Passzgyakorlatok, kapura lövések.  <i>Minikosárlabda:</i> Kosárra dobási kísérletek alacsony gyűrűre.  <i>Miniröplabda:</i> Kosárérintés és alkarérintés próbálkozások léggömbbel, puha labdával.  <i>Sportjáték-előkészítő kisjátékok:</i> Létszámfölényes és létszámazonos helyzetek megoldása.            Kooperatív miniröplabda játékok; célbadobó-, ütő- és rúgójátékok; vonaljátékok; „cicajátékok”; zsinórlabda; sportjátékok kislétszámú mérkőzései egyszerűsített szabályokkal.  <b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b>            A sportszerűség fogalmának megértése, alkalmazása.            A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása.            Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alaptechnikáinak elsajátítása.            A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással.</p>		<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> anyagok és alakításuk.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció.</p>



<p>Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba.</p> <p>Magasan (fej fölött) érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele (Manó röpi alapok).</p> <p>Ismerkedés a kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alapttechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása könnyített szerekekkel (pl. lufival).</p> <p>A labdaérezék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések.</p> <p>A labdás alapttechnikák vezető műveleteinek tudatosítása.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Játékfeladat, játékszabály - <i>pravidlá hry</i>, helyezkedés, labdatartás, üres terület, védekezés - <i>obrana</i>, támadás - <i>útok</i>, összjáték - <i>súhra</i>, technikai elem, együttműködés - <i>spolupráca</i>, sportszerűség, győztes - <i>vítěz</i>, vesztes – <i>porazený</i>, megegyezés, különbözőség, másság, elfogadás, szabályszegés.</p> <p>mellső átadás, felső átadás, alsó átadás, egykezes átadás - , <i>jednoruč</i>, kétkezes átadás - <i>obojruč</i>., labdavezetés - <i>vedenie lopty</i>, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés - <i>kotúľanie</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a labdás feladatok adaptált alkalmazásával a különböző elváltozások, betegségek javulása elősegíthető az izomzat, motoros képesség fejlesztésével. Azon labdás testnevelési és sportjátékok megismerése, elsajátítása ajánlott, amelyeket a tanuló a betegségtől, illetve az elváltozástól függetlenül is gyakorolhat.</p>

<b>Témakör</b>	<b>Testnevelési és népi játékok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban.</p> <p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>A testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat.</p> <p>Játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik.</p> <p>Célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban.</p> <p>Labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása.</p> <p>Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése.</p> <p>Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.</p> <p>A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása.</p> <p>A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása.</p> <p>A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása.</p> <p>Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása.</p> <p>A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által.</p> <p>A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban,</p>		

<p>törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer nélkül.</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.</p> <p><i>Tánc</i></p> <p>A fantázia és képzelet megjelenítése játékosan, önállóan alkotott mozgásokon keresztül zenére (kreatív tánc). Kreatív kifejezése a zene hangulatának és dinamikájának.</p> <p>Kísérő zenére, saját énekre vagy belső lüktetésre épülő ritmikus járások, dobogás, taps, az ütemhangsúly érzékeltetésének gyakorlatai. Több, kiválasztott motívum, egyszerű motívumkapcsolatok. Páros és csoportos egyszerű térformájú motívumfűzések.</p> <p><i>Tornához és tánchoz kapcsolódó játékok</i></p> <p>Szerep- és szabályjátékok, illetve kreatív és kooperatív játékok torna, illetve tánc jellegű mozgásformák beépítésével. A néphagyományból ismert, sport jellegű, párválasztó, fogyó-gyarapodó és kapuzó játékok.</p> <p>A táncokkal kapcsolatos alapfogalmak, néhány néphagyomány ismerete.</p> <p>A táncjellegű feladatmegoldások a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolhatók.</p> <p>Néptánc – szabadon választható</p> <p>A tánc verbális és nem verbális (gesztus) rendszerének elsajátítása, valamint a csoport tagjaival való érintkezés szabályainak gyakorlása. Az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliságára, valamint az alaklátásra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése.</p> <p>Az énekléssel kísért játékok gyakorlása által a ritmustartás és ritmusérzékelés képességének fejlesztése.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>Az energia-befektetés tudatosságának összetevői, a rajthoz kapcsolódó vezényszavak, a dobásokhoz kapcsolódó balesetvédelmi szabályok, idő- és távolságmérés, Kölyökatlétkai eszközök elnevezései, a tanult mozgások ismerete. A kitartás pozitív értéként való elfogadása.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>szabályjátékok - <i>hry s pravidlami</i>, népi játékok - <i>ľudové hry</i> és körjátékok, utánzó játékok - <i>napodobňovacie hry</i>, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny.</p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán a tanuló</b> megismeri azokat a testnevelési és népi játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgató-szervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.
-----------------------------------	---

Témakör	Küzdőfeladatok és -játékok	Javasolt óraszám  5 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Az önvédelmi és küzdő mozgások gyakorlása közben az önszabályozás továbbfejlesztése. A sportszerű küzdés, a társak tiszteletének megtanítása. A húzások-tolások, emelések és hordások optimális erő kifejtéssel történő végrehajtása.</p> <p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>Ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait.</p> <p>Vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>  <i>Társtolások és húzások:</i> Különböző kiinduló helyzetből, a test különböző részeivel, változó, váltakozó erő kifejtéssel.  <i>Kötélhúzások:</i> Párban és csapatban különböző kiinduló helyzetekből.  <i>Esések és tompításaik:</i> Előre, hátra, oldalra, le és át.  <i>Küzdőjátékok.</i>  <i>Kooperatív játékok erőfejlesztő tartalommal.</i></p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b>  Ismerkedés a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal.</p> <p>Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.</p> <p>A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i>  vizuális kommunikáció.</p>

<p>egyensúlyérzékelt fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával. Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása.</p> <p>A saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során.</p> <p>A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése.</p> <p>A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül.</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>Tompítás, erőbedobás, erő kifejtés, sportszerűség, düh, erő kifejtés, csel.</p> <p>húzások, tolások, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérintések, kézérintések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt</p> <p>küzdelem - <i>zápasenie</i>, erő - <i>sila</i>, húzás - <i>ťahanie</i>, tolás - <i>tlačenie</i>,</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a tanuló megismeri azokat a küzdőfeladatokat és játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>

Témakör	Foglalkozások alternatív környezetben	Javasolt óraszám <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.</p> <p>Ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</p> <p>A szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezet tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>  Ismerkedés az alternatív és szabadidős aktivitásokkal, technikai készségükkel, taktikai elemeikkel és szabályaikkal <b>a lehetőségek függvényében:</b></p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> dramatikus játékok.</p>

<p>A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése.</p> <p>A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése.</p> <p>A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása.</p> <p>Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák).</p> <p>Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása.</p> <p>Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése.</p> <p>Szabadtéri akadálypályák leküzdése.</p> <p>Természetben üzhető sportágak megismerése (túrázás, síelés, korcsolyázás). Feladatok és játékok havon és jégen siklások,; gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel; hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok; labdás játékok különféle labdákkal, falmászás; íjászat, lovaglás, karate, nordic-walking, vívás. <i>Az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.</i></p> <p>A választott mozgásrendszerhez illeszkedő játékok, ügyességi versenyek.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>Az alternatívan választható szabadidős tevékenységek tanulásához tartozó minimális fogalmi készlet, az aktív játék lehetőségeinek felismerése, jellemzőinek ismerete. Mások szándékainak tartós figyelembevétel, a csoporthoz tartozás megélése a közös mozgás által, aktív kezdeményező, a sport mint örömforrás megélése, az egyén erős oldalának felfedezése.</p> <p><i>A választás a helyi sajátosságok figyelembe vételével (képesített szakember, felszereltség) a helyi tanterv alapján történik.</i></p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedési ismeretek.</i></p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Aktív játék, aktív pihenés - <i>aktívny odpočinok</i>, szabadidős tevékenység, sporteszköz.</p> <p>időjárás - <i>počasie</i>, öltözködés - <i>obliekanie</i>, szabadtéri foglalkozások - <i>hry v prírode</i>, téli játékok - <i>zimné hry</i>, nyári játékok - <i>letné hry</i>, síelés - <i>lyžovanie</i>, korcsolyázás - <i>korčuľovanie</i>, túrázás, tájékozódás - <i>orientácia</i>, közlekedési szabályok - <i>dopravné pravidlá</i>, természetvédelem - <i>ochrana prírody</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés megszerettetését, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását.</p>

<b>Témakör</b>	<b>Mindennapos testnevelés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>68 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p> <p>A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>A szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezet tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	

Szabadtéri akadálypályák leküzdése. Természetben üzhető sportágak.	
<b>Fogalmak</b>	labdagyakorlat - <i>úloha s loptou</i> , karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, medvejárás – <i>chod na medveďa</i> , rákjárás – <i>chod na raka</i> , pókjárás – <i>chod na pavúka</i> , fókakúszás – <i>plaz na tuleňa</i> , katonakúszás – <i>vojenský plaz</i> , járás - <i>chôdza</i> , futás - <i>beh</i> , szabályjátékok, fogójátékok - <i>naháňačky</i> , sorverseny, váltóverseny, szabadtéri foglalkozások - <i>hry v prírode</i> , téli játékok - <i>zimné hry</i> , nyári játékok - <i>letné hry</i>  karika - <i>kruh</i> , ugrókötel - <i>švihadlo</i> ,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	

A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óraóra szánt éves óraszám 30-50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő tanár.

	<b>Gyógytestnevelés</b>	<b>Javasolt óraszám</b>  A jogszabályokban és a helyi tantervben rögzítettnek megfelelően.
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat.</p> <p>A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban.</p> <p>Ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben.</p> <p>Az elsajátított egy (vagy több) úszásnembben helyes technikával úszik.</p> <p>A testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat.</p> <p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>Aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában.</p>	



	<p>A szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is. ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.</p> <p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p>
Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p>A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, annak szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A helyes légzéstechnika elsajátítása</li> <li>• A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása</li> <li>• Egyszerűbb korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos végrehajtása</li> <li>• A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségével, majd anélkül</li> <li>• A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok tudatos, pontos végrehajtása</li> <li>• Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés</li> <li>• Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok kiterjesztését szolgáló tevékenységek elsajátítása, végrehajtása</li> <li>• Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismertetése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	helyes testtartás - <i>správne držanie tela</i> , testséma

### 3–4. évfolyam

A korosztályra továbbra is jellemző, hogy a különböző kognitív és affektív területek fejlődése a nagymértékű mozgásszükségletben is kifejeződik. A tanuló az előző időszakhoz képest már kialakult szokásrenddel rendelkezik, magabiztosabban mozog az oktatási környezetben,

értelmi képességei jelentősen javultak. Az időszak fő célja, hogy átvezesse a diákokat a mozgásműveltség különböző sportágakban testet öltött formáinak elsajátításához.

Az alapmozgásoknál az egyszerű futó-ugró-dobó gyakorlatokban megjelennek azok a jellegzetes technikai elemek, amelyek a későbbiekben egy-egy összetettebb mozgás vezető műveletét alkotják. A gyakorlás során egyre nagyobb szerep jut az önálló csapatokban, csoportokban történő foglalkoztatásnak. A fejlesztésnek meghatározó formája a Kölyökatlétikában kialakított többállomásos feladatrendszer.

A testnevelési és népi játékok továbbra is kiemelten fontosak. A szabályaik gazdagodnak, térbeli, időbeli kiterjedésük növekszik, illetve kiegészülnek az egyes labdajátékok egyszerűsített, könnyített formáival, például a szivacskezilabdával, a zsinórlabdával, a mini kosárlabdával. A tanulók tevékenységét egyre kevésbé az öncélúság, mindinkább a kooperativitás igénye, a társakkal történő együttműködés lehetőségének felismerése jellemzi. A csapatalakításoknál – a tanulói esélyegyenlőség figyelembevételével – teret kap az önállóság.

A torna mozgásanyagát megalapozó egyszerű mozgásformák szenzitív időszaka ez. A gurulások, fordulatok, forgások, támasz- és függőhelyzetek, valamint az egyensúlyi elemek könnyen taníthatók, a kedvező testarányok, a relatíve kis testtömeg, illetve az ízületi rendszer plasztikussága révén könnyen taníthatók. Ennek eredményeként a későbbiekben jelentkező természetes gátlások mértéke jelentősen csökkenthető.

A küzdőgyakorlatokra továbbra is a játékos formájú társas küzdelmek jellemzőek, közvetlen és pillanatnyi kontaktussal, melyek kiválóan fejlesztik az egyensúlyozás, a tér és távolság érzékelés képességét, valamint a ritmusképességet. Emellett az asszertivitás megőrzése és fejlesztése mellett továbbra is kiemelten fontos a társak tisztelete, megbecsülése, egymás elfogadása.

A megfelelő vízbiztonság kialakítása után ebben a szakaszban nyílik lehetőség a tanulók számára kedvező úszásnem(ek) megtanítására, megtanulására és egyben kondicionális eszközként történő felhasználására.

A 3–4. évfolyamon, a prevenciós szemlélet megvalósításaként, fokozottan ügyelni kell a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló gimnasztikai gyakorlatok rendszeres alkalmazására, a törzsizomzat erősítését elősegítő utánzó természetes mozgások beépítésére a különböző témakörök tartalmi elemeibe.

A gyógytestnevelés testgyakorlatainak végrehajtása során a tanulóknál kialakul a korrekciós gimnasztika gyakorlatok precíz, pontos végrehajtása iránti igény. Emellett tudatosul, hogy mely testgyakorlatok segítik, illetve gátolják elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltoztatását.

**A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

## **MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS**

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- a sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

### **MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS**

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

### **MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS**

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- különböző mozgásai jól koordináltak, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtása jól tagolt.

### **VERSENGÉSEK, VERSENYEK**

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

### **PREVENCIÓ, ÉLETVITEL**

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást.

### **EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS**

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

**A 3–4. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszám: 340 óra**

### 3. évfolyam

Ajánlás az éves óraszám felosztásához

**Óraszám:** 180 óra/év

5 óra/hét 3 óra testnevelés / 2 óra mindennapos testnevelés

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	8
Kúszások és mászások	6
Járások, futások	9
Szökdelések, ugrások	6
Dobások, ütések	5
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	10
Labdás gyakorlatok	8
Testnevelési és népi játékok	4
Küzdőfeladatok és -játékok	2
Foglalkozások alternatív környezetben	8
Úszás	36
Mindennapos testnevelés	68
<b>Összes óraszám:</b>	170

+2 hét projekt hét (10 óra 6+4)

Témakör	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	Javasolt óraszám 8 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A testnevelés optimális tanulási környezetének további erősítése. Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek tudatosítása, személyes felelősség fontossága a testi és lelki egészségért. A szervezési feladatok körének bővítése. Az egészségfejlesztés alapvető területein szerzett ismeretek gyarapítása. A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p> <p>Ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.</p>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b> <i>Térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok):</i></p>	<p><i>Környezetismeret:</i> tájékozódási alapismeretek.</p>

<p>Tér- és távköz, többsoros vonal kialakítása. <del>A tanórai feladat</del> Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása.</p> <p><i>Gimnasztika:</i> A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása. 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban. A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása.</p> <p>Játékos gyakorlatsorok zenére. Légzőgyakorlatok végrehajtása. Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére. A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete.- Mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer gyakorlatokkal.</p> <p>Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel. Testséma-, tér- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok. A biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan.</p> <p><i>Játék:</i> A szervezet előkészítését, bemelegítését szolgáló szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Játékok testtartásjavító feladatokkal.</p> <p><i>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés:</i> A biomechanikailag helyes testtartást kialakító és fenntartó gyakorlatok. Motoros, illetve fitsségi tesztek pontosabb végrehajtása. Higiéniaival és a környezettudatossággal kapcsolatos ismeretek tudatos alkalmazása.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b> A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás jellemzői, fontossága, a gerincvédelem szabályai.</p> <p>A szervezet terhelésével, edzésével kapcsolatos elemi ismeretek. Pulzuszámolás.</p> <p>A tartásos és mozgásos elemek szakkifejezéseinek bővülése. Higiéniai alapismeretek: a biológiai éréssel járó testi változások alapismeretei.</p> <p>Környezettudatosság: takarékos, öltözői rend, saját felszerelés és a sporteszközök megóvása.</p> <p>Személyes felelősség: feladatok megindítását és megállítást jelző kommunikációs jelek felismerése és alkalmazása, egészség, sport, életviteli és életmód alapismeretek, biztonság, baleset-megelőzés és elsősegély-nyújtási alapismeretek.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy- és környezetkultúra, vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> életvitel, háztartás.</p>
---	--

<b>Fogalmak</b>	<p>Alakzat, testséma, helyes testtartás - <i>správne držanie tela</i>, sérülés, megelőzés, tartásos elem, mozgásos elem, stressz, feszültség, életmód - <i>životospráva</i>, táplálkozás, fittség, edzettség - <i>trénovanosť</i>, mozgásintenzitás, hajlékonyság - <i>ohybnosť</i>, vélemény.</p> <p>menet- és futásgyakorlatok, oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat - <i>cvičenie s loptou</i>, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás - <i>ukážka</i>, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései</p> <p>futás gyakorlatok - <i>bežecké úlohy</i>, sor - <i>rad</i>, karika - <i>kruh</i>, babzsák - <i>fazuľové vrečko</i>, , karika - <i>kruh</i>, ugrókötel - <i>švihadlo</i>, ,</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók ismerik, elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárul a biológiailag helyes testtartás kialakításához.</p>

<b>Témakör</b>	<b>Kúszások és mászások</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában nagyfokú cselekvésbiztonság kialakítása - lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével. Mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák továbbfejlesztése.</p> <p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b> A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása.</p> <p>Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával.</p> <p>Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken</p> <p>A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése.</p> <p>Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> kifejezés, alkotás, vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> életvitel, háztartás.</p> <p><i>Matematika:</i> műveletek értelmezése;</p>

<p>Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútós felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások.</p> <p>Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken.</p> <p>Akadálypályák leküzdése.</p> <p>Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok.</p> <p>Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken. Fel-, le-, átmászások eszközökre nehezített feltételekkel.</p> <p><i>A természetes hely- és helyzetváltató mozgásokat alkalmazó játékok:</i></p> <p>Szerep-, szabály- és feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok, népi gyermekjátékok a helyváltató természetes mozgásformák felhasználásával. Akadályversenyek, különböző magasságú eszközök leküzdésével. A közösség összteljesítményén alapuló versenyjátékok. A saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó egyéni versenyek.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>A térbeli tudatosság (érzékelés): elhelyezkedés a térben; mozgásirány; a mozgás horizontális síkjai; a mozgás végrehajtásának útvonala; a mozgás kiterjedése.</p> <p>Kapcsolatok, kapcsolódások: testrészekkel; tárgyakkal és/vagy társsal, vagy társakkal.</p> <p>A tematikus területhez kapcsolódó mozgásos feladatok elnevezései.</p> <p>Az egyes mozgások vezető műveleteinek, tanulási szempontjainak fogalmi ismerete.</p>	<p>geometria, mérés, testek.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Hely- és helyzetváltató mozgás, térérzékelés, testérzékelés, mozgáskapcsolat, mozgásos játék - <i>pohybové hry</i>, játékszabály - <i>pravidlá hry</i>, játékszerep - <i>rola, úloha</i>, gyorsaság - <i>rýchlost'</i>, állóképesség - <i>vytrvalost'</i>, erő - <i>sila</i>, akadályverseny.</p> <p>függőleges, vízszintes, akadálypálya - <i>prekážková dráha</i>, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a kúszások és mászások mozgásanyagából a tanulók képességeihez mérten összetett gyakorlatsorokat alakíthatunk ki akadálypályák segítségével, vagy különböző szerekekkel, illetve társsal vagy társakkal együtt alkalmazva, a törzsizomzat megerősítéséhez.</p>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Járások, futások</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b> <b>9 óra</b></p>
-----------------------	--------------------------------	---

<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A futó-, ugró- és dobóiskola alapgyakorlatainak végrehajtása. Idő-, és tempóérzékelésen alapuló tartós futások gyakorlása. A mozdulat- és reakciógyorsaság, az aerob képességek és a törzs- és ízületi stabilizáció fejlesztése A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>Az önértékelés további erősítése. A testséma, a testtudat, a figyelem összpontosításának fejlesztése.</p> <p>Megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat.</p> <p>Futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.</p>
---	--



Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>  <i>Járás- és futás mozgásformái:</i>  Egyenletes és változó, illetve váltakozó ritmussal, sebességgel, erő kifejtéssel, lépéstávolsággal és/vagy lépésfrekvenciával; akadálypályán;  Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban.  Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal).  Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben.  Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva  Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal.  Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva.  Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett.  Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással.  30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre.  Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában.  Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal.  Futások párban és csoportban tempó tartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben.  Folyamatos futások 6-8 percen keresztül.  vágtafutás; tartós futás különböző terepeken; rajtgyakorlatok, guggolórajt.  <i>Az atlétikai jellegű mozgások alkalmazása játékokban és a Kölyökatletika versenyrendszerében:</i>  A Kölyökatletika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása.  A Kölyökatletika mozgásrendszerére épített szabályjátékok, feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok, önálló, páros és csoportos gyakorlatsorok, játékok alkotása.  <b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b>  Az energia-befektetés tudatosságának összetevői. A futó-, ugró- és dobófeladatokhoz tartozó mozgások megnevezései, a tanult</p>	<p><i>Környezetismeret:</i>  testünk,  életműködéseink.</p> <p><i>Matematika:</i>  geometria, mérés,  testek.</p> <p><i>Vizuális kommunikáció:</i>  közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása.</p>

<p>mozgások vezető műveletei, idő- és távolságmérés, atlétikai eszközök elnevezései.</p> <p>A Kölyökatlétikai versenyforma ismerete, az egyéni szerepvállalás fontossága a csapat eredményessége érdekében.</p> <p>Közös szervezés, egymás teljesítményének értékelése és elfogadása.</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>Futó - <i>bežec</i>, váltás, gát, forgás, sarok-talp gördülés.</p> <p>futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a járás-, futásgyakorlatok szakaszos végrehajtásával törekedni kell a tanulók állóképességének fejlesztésére. A tanulók megismerik és alkalmazzák az elváltozásuk, illetve betegségük szempontjából adekvát terhelés-pihenés arányt a járás- és futásgyakorlatok esetében.</p>

Témakör	Szökdélések, ugrások	Javasolt óraszám <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>A különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Ugrások és szökdélések ugrásformái:</i></p> <p>Ugróiskolai gyakorlatok, sorozatszökdélések az ugrástávolság és -magasság változtatásával, páros és egylábban, különböző síkokban; távolugrás-kísérletek elugrósávból guggoló- és/vagy lépőtechnikával; magasugrás-kísérletek átlépő technikával; komplex futó- és ugróiskolai gyakorlatvariációk.</p> <p>A Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása.</p> <p>Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdélések páros karlendítésekkel, körzésekkel.</p>		

<p>Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet változtatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötelhajtás közben. Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga).</p> <p>Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel.</p> <p>Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba.</p> <p>Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra.</p> <p>Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötelhajtás, ütem, elugró sáv - <i>odskoková zóna</i>, centiméter, talajra érkezés - <i>doskok</i>, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> az ugrások, szökdelések a belgyógyászati betegségek esetén differenciált, egyénre szabott módon elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését.</p>

Témakör	Dobások, ütések	Javasolt óraszám 5 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A gyakorlás általi fejlődés örömteli megélése. Bátor, sikerorientált tanulási igény megalapozása, ezzel hozzájárulás a szabadidős aktivitások és játéktevékenység mindennapi életben való használatához. A finommotorika fejlesztése – lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.</p> <p>Afunkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>A különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.</p>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b> <i>Dobások (gurítások) és elkapások:</i></p> <p>A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása.</p> <p>Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak.</p> <p>Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel.</p> <p>Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra.</p> <p>A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben.</p> <p>Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra.</p> <p>Füles labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és harántterpeszből célra.</p> <p><i>Rúgások, labdaátvételek lábbal:</i></p> <p>Labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel különböző alakzatokban. Labdavezetés- és labdakontroll-gyakorlatok váltakozó sebességgel és/vagy irányban társak között mindkét láb használatával. „Dekázás” mindkét láb használatával. Rúgások a lábfej különböző részeivel helyből, mozgásból. Játékos passzgyakorlatok. Kézből rúgásfeladatok meghatározott célra, távolságra.</p> <p><i>Labdavezetések kézzel:</i></p> <p>A társsal azonosan, illetve tükörképben; váltakozó irányban, sebességgel, akadályok felhasználásával; kreatív feladatalkotással; labdadobással, gurítással kombinálva egyénileg, párban és csoportban; csoportos labdavezetési feladatok.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> életvitel, háztartás.</p>

<p><i>Ütések testrésszel és eszközzel:</i>  Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése.  Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása.  Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása.  Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva.  Puha labda és léggömb ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra és magasságokra; háló (zsinór) fölött különböző magasságban és ívben a vizuális kontroll csökkentésével; egyénileg, párban és csoportban, tükörképben és azonosan. Ütések tenyeres és fonák mozgásmintával; szervszerűen.  <i>A manipulatív természetes mozgásformák gyakorlása játékban</i>  Szabály- és feladatjátékok, sportjáték-előkészítő kisjátékok, alkotó és kooperatív játékok. Népi gyermekjátékok. A manipulatív mozgásokat alkalmazó, pontosságra, csökkenő hibaszázalékra, növekvő sikerességre, kreatív eszközhasználatra irányuló egyéni, páros és csoportos versenyek.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b>  Bonyolultabb játékfeladatok által megkövetelt, szabályok szerinti eszközhasználat.  A manipulatív eszközhasználati technikák vezető műveletei.  Térbeli és energiabefektetésbeli ismeretek az eszközhasználattal összefüggésben.  Az eszközkészítés lehetőségeinek megkülönböztetése.  A játékfeladat által megkövetelt szabályok szerinti eszközhasználat ismerete.</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>Alkalmazkodás, akarat, sporteszköz - <i>náčinie</i>, használati szabály, lábfej, dekázás, droprúgás.</p> <p>egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a tanulók elváltozása, illetve betegsége szempontjából adekvát dobások, ütések elsajátítása révén lehetővé válik a motoros képességek fejlesztése, a mozgásműveltség kialakítása. Ajánlott a különböző ütős sportok adaptált alkalmazása.</p>

<b>Témakör</b>	<b>Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok-</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.	

	<p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p> <p>A támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.</p>
Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p>A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése.</p> <p>A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása.</p> <p>Az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében.</p> <p>A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása.</p> <p>Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével.</p> <p>Zsugorfejállás elsajátítása.</p> <p>Kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, falnál és önállóan.</p> <p>Kézenátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása.</p> <p>Egyszerű támaszgrások és függőleges repülés végrehajtása.</p> <p>Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal.</p> <p>Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszereken.</p> <p>Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül.</p> <p>Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével.</p> <p>Függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon.</p> <p>Függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal.</p> <p>Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén) elsajátítása fokozódó gyorsasággal.</p> <p>Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypályán leküzdése során.</p> <p>Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása.</p> <p>A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között.</p>	

Az ízületi mozgékonyosság képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása.	
<b>Fogalmak</b>	tarkóállás - <i>sviečka</i> , kézállás - <i>stoj na rukách</i> , zsugorfejállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyosság - <i>ohybnost'</i> , harántspárga - <i>šnúra</i> , oldalspárga, híd - <i>mostík</i> , bakugrás, függőleges repülés - <i>let</i> , kéztámasz, segítségadás - <i>dopomoc</i> , akarat  fejenállás - <i>stoj na hlave</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán</b> a betegségek és az elváltozások szempontjából kontraindikált gyakorlatok nélkül a támasz-, függés- és egyensúlyozási gyakorlatok alkalmazásával, a törzsizomzat fejlesztése révén pozitív változások érhetők el az egészségi állapotban.

<b>Témakör</b>	<b>Labdás gyakorlatok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Játék- és együttműködési készsége megmutatkozik. A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban. Játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik. Célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban. Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja. a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>Labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. A szabadidő aktív közösségi játékkal történő kitöltése. A tevékenységek során az énközpontúság csökkentése, az egyén csapathoz való pozitív viszonyának további megerősítése.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b> <i>Általános technikai és taktikai tartalmak:</i> A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikusan változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével. Támadó és védő feladatok emberfogással kisjátékok közben; páros cselezési feladatok, testcel labdavezetéssel, játékos</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Matematika:</i> számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások, geometria.</p>

passzgyakorlatok; passzgyakorlatok labdavezetéssel kombinálva 1:1, 2:1, 3:1 ellen.

A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkézkes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba.

Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba.

A labdaérzék fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása.

A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával).

Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikus változó mozgást végző célfelületre.

Kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával).

#### *Minikosárlabda:*

Kosárra dobási kísérletek helyből, büntetődobás alacsony palánkra; megindulás, megállás, sarkazás a kosárlabdában.

#### *Miniröplabda:*

Kosárérintés és alkarérintés, alsó egyenes nyitás puha labdákkal, léggömbbel egyénileg, párokban, csoportokban.

#### *Labdarúgás:*

Rúgások kapura és társhoz belsővel, belső csüddel, teljes csüddel, labdaátvételek; labdakontroll-gyakorlatok, lövő- és testcselek nehezedő feltételek mellett. A kispályás labdarúgás szabályainak alkalmazása 4:1 felállási formában, rombuszalakzatban. A felállási forma alkalmazása Területnyitás támadásban. Területszűkítés védekezésben. Kapusok szerepe védekezésben, támadásban.

#### *Szivacskezilabda:*

Kapura dobási kísérletek helyből, nekifutásból, páros lefutásból. Passzgyakorlatok. Ismerkedés a kapusjátékkal.

#### *Sportjáték-előkészítő (kis)játékok:*

Létszámazonos (1:1; 2:2; 3:3; 4:4 ellen), létszámfölényes helyzetekben (2:1, 3:1, 4:1, 4:2 ellen) labdarúgás, szivacskezilabda, minikosárlabda (streetball) jelleggel; kis létszámú cicajátékok labdarúgás-, kezilabda-, kosárlabda jelleggel, fokozatos szabálybevezetéssel; területfoglaló, menekülő-üldöző taktikai játékok; palánkkosárlabda, miniröplabda, vonaljátékok, (kooperatív) zsinórlabda, átfutós röplabda puha labdákkal; sportjátékok rögtönzött mérkőzései kis létszámú csapatokkal, egyszerűsített szabályokkal.

*Magyar nyelv- és irodalom:*  
kommunikációs jelek felismerése és értelmezése.



<b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b> A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása. Kommunikációs formák és jelek felismerése a csapatjáték során. A kisjátékokhoz szükséges sportági alapszabályok ismerete. Törekvés a társas szabályok betartására. A sportszerű viselkedést igénylő helyzetek felismerése.	
<b>Fogalmak</b>	Labdaív, területvédelem - <i>obrana</i> , cselezés - <i>klúčkovanie</i> , emberfogás, területfoglalás, technikai végrehajtás, taktikai gondolkodás - <i>taktické myslenie</i> , kooperatív játék - <i>kooperatívna hra</i> , labdabirtoklás, emberelőny, esélykiegyenlítés, győzelem - <i>výhra</i> , vereség - <i>prehra</i> .  támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék - <i>trifačky</i> , kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés - <i>spolupráca</i> , csapatszellem, érintő távolság  védő - <i>obranca</i> , támadó - <i>útočník</i> ,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán</b> a tanuló megismeri azokat a testnevelési és népi játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.

<b>Témakör</b>	<b>Testnevelési és népi játékok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Gyakorlással az önálló tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése. A tornajellegű feladatokkal a testérzékelés, a tér-, izom- és egyensúlyérzékelés továbbfejlesztése. A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban. Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja. A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.  A testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat. Játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik. Célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban.	

	Labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.
Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b></p> <p>A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.</p> <p>Dinamikusan változó méretű, alakú játéktéren egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése.</p> <p>A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltoztatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.</p> <p>A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása.</p> <p>A végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánozó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által.</p> <p>Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában.</p> <p>A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által.</p> <p>Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása.</p> <p>A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok.</p> <p>A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időnként rendszeresen kapcsolódással.</p> <p>Labdafedezés gyakorlása 1-1 elleni labdabirtoklásra épülő játékokban.</p> <p>Célfelület nélküli emberfölényes és létszámaazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> testünk, életműködéseink.</p> <p><i>Ének-zene:</i> magyar népi mondókák, népi gyermekjátékok, mozgásos improvizáció, ritmikai ismeretek.</p>

<p>Célfelület nélküli emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai). A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.</p> <p><i>Tánc:</i> Kreatív tánc különböző ritmusú, tempójú zenére. A fantázia és képzelet megjelenítése játékosan, önállóan alkotott mozgásokon keresztül zenére (kreatív tánc). A táncokban a csárdásmotívumok és mozgáselemek változatainak alkalmazása szabad improvizáció során. A zene hangulata, dinamikája hatásának a mozgás általi kifejezése a gyermeki képzelőerő, kreativitás által. Szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése.</p> <p>Páros vagy társas táncfolyamatok összhangban. Motívumismeret bővülése és az adott tánc(ok) struktúrájának egyre mélyebb megértése és végrehajtása. A körív mentén haladó lent- és fenthangsúlyos gyakorlatok (járás, futás, rida), a csárdásmotívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) elsajátítása.</p> <p>A táncokban az egyes ugrástechnikák közötti különbségek felismerése, a 2/4-es lüktetésű zene hangsúlyainak érzékelése, alkalmazása a mozgásvégrehajtásban.</p> <p>Néptánc – szabadon választható</p> <p><i>Tornához és tánchoz kapcsolódó játékok, versenyek, bemutatók:</i> Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok tornajellegű mozgásformák illesztésével. Népi játékok énekekre, dalra, zenére. Kreativitásra, esztétikumra és mozgáspontosságra épülő egyszerű torna- és táncbemutatók.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>A tornamozgások megnevezése, torna és testnevelés megkülönböztetése. Baleset- és sérülésveszélyes helyzetek elkerülésének módjai. A tanult dalok szövege, a tanult táncokhoz kapcsolódó népi hagyományok, ünnepek elnevezései.</p> <p>A táncjellegű feladatmegoldások a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolhatók.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Spicc, egyensúlygyakorlat, aerobik, pontozás, párvezetés, tánc - <i>tanec</i>, ütemmutató (metrum), szinkópa, szünet, táncház, fonó, „játészó”, felkérés.</p> <p>támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék - <i>triafačky</i>, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés - <i>spolupráca</i>, csapatszellem, érintő távolság</p> <p>védő - <i>obranca</i>, támadó - <i>útočník</i>,</p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán</b> a tanuló megismeri azokat a testnevelési és népi játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.
-----------------------------------	--

Témakör	Küzdőfeladatok és -játékok	Javasolt óraszám  2 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Az önvédelmi és küzdő feladatok során az önvédelem szerepének tudatosítása a mindennapokban.</p> <p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>A taktikai gondolkodás egyre gyakoribb összekapcsolása a mozgásvégrehajtással.</p> <p>Ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait.</p>	
Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>  <i>A küzdőjátékok előkészítésének gyakorlata:</i>  Tolások és húzások a testi erő kihasználásával. Társas egyensúly-kibillentő gyakorlatok. Szabadulás fogásokból, birkózó jellegű küzdelmek (grundbirkózás), esések és tompításaik előre, hátra, oldalra, le, át, gurulások tompítása.  <i>Küzdőjátékok:</i>  Szabály- és feladatjátékok önvédelmi, illetve küzdőelemekkel, küzdőjátékok, játékok kooperatív erőfejlesztő tartalommal, páros és csoportos kötélhúzó versenyek, páros küzdések.  A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.  A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása.  Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös</p>		<p><i>Környezetismeret:</i>  testünk,  életműködéseink.</p>

<p>küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.</p> <p>A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával.</p> <p>A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül.</p> <p>Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben.</p> <p>A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása.</p> <p>Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával.</p> <p>Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>A mozgásos feladatok végrehajtásának vezető műveletei, a gyakorlatok fogalmi készlete, a küzdés baleset-megelőzési és szabályrendszere, a sportszerű küzdés rítusa, önvédelmi alapismeretek a mindennapokban.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Tompítás, grundbirkózás, judo, cselgáncs, karate, bokszt, szabadítás, feszítés, dobás, kiemelés, agresszivitás, önszabályozás.</p> <p>ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem - <i>sebaobrana</i>, menekülés - <i>únik</i>, önuralom - <i>sebadisciplína</i>, kitartás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán a tanuló</b> megismeri azokat egészségi állapotával kapcsolatban nem ellenjavallt küzdőfeladatokat és játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>

Témakör	Foglalkozások alternatív környezetben	Javasolt óraszám 8 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>Az alternatív, szabadidős mozgásformák további megismerése és kipróbálása. A kihívást jelentő, új sportágak iránti igény felkeltése. Az aktív szabad játék, majd a rekreáció a későbbi egészséget fenntartó, fejlesztő funkciójának megalapozása.</p> <p>Nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására. Ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben. A szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b> <i>Ismerkedés újabb alternatív és szabadidős aktivitásokkal, technikai készségükkel, taktikai elemeikkel és szabályaikkal és/vagy az 1-2. osztályban választottak további gyakorlása a lehetőségek függvényében:</i> A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása. A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása. A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda, görkorcsolya, lovaglás). Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal. A megtanult természetben űzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás, síelés, korcsolyázás). Feladatok és játékok havon és jégen; siklások, gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel; hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok; labdás játékok különféle labdákkal ; falmászás; íjászat, lovaglás, ., karate, nordic-walking, vívás. Egyéb szabadidős mozgásos, táncos tevékenységek. Gyermekjóga gyakorlatok. <i>Az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.</i> A választott mozgásrendszerhez illeszkedő játékok, ügyességi csapatversenyek, házi bajnokságok <b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b> A választott szabadidős mozgásrendszerek elnevezései, alaptechnikai és taktikai elemei, legfontosabb szabályai, KRESZ-alapismeretek, a</p>		<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedési ismeretek.</i></p> <p><i>Környezetismeret: testünk, életműködéseink; időjárás, éghajlat.</i></p>

szabadidős mozgásokhoz tartozó szabályok, eszközök ismerete, a szabadidő- és médiatudatosság. <i>A választás a helyi sajátosságok figyelembe vételével (képesített szakember, felszereltség) a helyi tanterv alapján történik.</i>	
<b>Fogalmak</b>	Rekreáció - <i>rekreácia</i> , szabadidő - játékszervezés, bőrbetegség - <i>kolieskové korčule</i> , kullancs - <i>kliešť</i> , UV-sugárzás, görkoreszolyázás, sportöltözet - <i>športový odev</i> , ütős játékok, lovaglás - <i>jazda na koni</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés megszerettetését, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását. A tanulók legyenek képesek kiválasztani a számukra adekvát testedzési formát.

<b>Témakör</b>	<b>Úszás</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>36 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A gyorsúszás vagy hátúszás közül egy úszásnem választása. Az uszodában szükséges magatartási, higiéniai és balesetvédelmi szabályrendszer tudatosítása, a személyes felelősség kialakítása és az uszodai szabályok betartása. Egy úszásnem (gyorsúszás vagy hátúszás) technikájának rögzítése. Megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat. Az elsajátított egy (vagy több) úszásnemből helyes technikával úszik. Aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>Az úszásoktatás óraszám helyi feltételektől függ, de 18 óra biztosítása előírt (a két évfolyamon együttesen).</b> Amennyiben az iskola úszásoktatásra a helyi tantervben csak 18 órát tervez, vagy nem használja fel a teljes (36 órás) időkeretet, a fennmaradó órákat a többi tematikai egység időkeretének bővítésére kell fordítania.</p> <p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b> Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása. A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrősség továbbfejlesztése. Az önbizalom és a mások iránti bizalom kialakítása, növelése.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy- és környezetkultúra.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> a víz tulajdonságai, testünk, életműködéseink.</p>

<p>A víz tulajdonságainak megismerése, valamint a vízmélységgel kapcsolatos életvédelmi tudnivalók elsajátítása.</p> <p>Siklások elsajátítása hason, háton, deszkával és deszka nélkül / eszközzel és eszköz nélkül. Tudatos levegővétel A szárazföldön végzett rávezető és célgyakorlatok elsajátítása és helyes végrehajtása.</p> <p>Vízhez szoktató gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása.</p> <p>Vízhez szoktatás időszakában sikerélmény biztosítása.</p> <p>A vízben végzett játékok, úszások megszerettetése.</p> <p>Lebegések, merülések végrehajtása segítség nélkül.</p> <p>Egy választott úszásnem megtanulása és folyamatos gyakorlása.</p> <p>A választott úszásnem lábtempójának gyakorlása deszkával és deszka nélkül / eszközzel és eszköz nélkül.</p> <p>A választott úszásnem kartempójának gyakorlása.</p> <p>A választott úszásnem kar- és lábtempójának, ritmusának összehangolása, gyakorlása.</p> <p>Vízben végezhető játékok tanulása és végzése.</p> <p>A már tanult úszásnem/ek technikájának csiszolása, levegővétel rávezető gyakorlatai (<i>amennyiben az 1–2. osztályban tanult úszni</i>).</p> <p>Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása.</p> <p>A folyamatos úszások távolságának fokozatos növelése.</p> <p>Víz alatti úszások.</p> <p>Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése.</p> <p><b>Hátúszás</b></p> <p>Szárazföldi rávezető gyakorlatok (karmunka, lábmunka).</p> <p><i>Feladatok háton:</i> felfekvés a hátra kapaszkodással, fejbeállítás, csípőemelés; háton lebegés segítséggel és önállóan; felfekvés hátra segítséggel és önállóan; lebegés háton önállóan; lebegés és siklás háton.</p> <p><i>Hátúszás lábtempó:</i> siklás háton; hátúszó lábtempó úszólappal és labdával; hátúszó lábtempó, segítséggel; hátúszás lábtempó segítséggel és önállóan; háton lebegés, siklás és a hátúszás lábtempó összekapcsolása; hátúszás lábmunka önálló gyakorlása.</p> <p><i>Hátúszás kartempó:</i> hátúszás kartempó – késleltetve; mélytartásból, majd magastartásból; egykaros hátúszás-kísérletek, a levegővétel.</p> <p><i>Hátúszás kar- és lábtempó összhangjának megteremtése:</i> hátúszás lábtempó, késleltetett kartempó; hátúszás kar- és lábtempó technikai gyakorlatai.</p> <p><b>Gyorsúszás</b></p> <p>Szárazföldi rávezető gyakorlatok (karmunka, lábmunka, légvétel, ritmus)</p> <p><i>Gyorsúszás lábtempó:</i> siklás hason; gyorsúszás lábtempó korlátnál és önállóan eszközök felhasználásával is; gyorsúszás lábtempóval.</p> <p><i>Gyorsúszás kartempó:</i> gyorsúszás kartempó járásban; gyorsúszás kartempó járásban egy karral végzett kartempóval; egykaros úszások gyorsúszásban.</p>	
---	--



	<p><i>Gyorsúszás kar- és lábtempó összekötése:</i> gyorsúszás technikai feladatok; gyorsúszás kar- és lábtempó gyakorlása.</p> <p><i>Gyorsúszás levegővétele:</i> a gyorsúszás levegővétele „hátrafordulással”; gyorsúszás levegővétel gyakorlása járás közben; a gyorsúszás kartempó és a levegővétel összekapcsolása.</p> <p><i>Úszások a mélyvízben:</i> gyorsúszás karral-lábbal; gyorsúszás karral-lábbal, hátrafordulós levegővétellel; úszás szabadon.</p> <p><i>Ugrások, taposások:</i> beugrás és taposás a mélyvízben (növekvő időtartamban); fejesugrás és előkészítő gyakorlatai.</p> <p>A téri tájékozódás, tér- és mélységérzékelés fejlesztése úszó és merülő gyakorlatokkal. Adott úszásnem technikai gyakorlatai koordinációs céllal. Játékos páros és társas vízi feladatok erőfejlesztő céllal.</p> <p><i>Vízhez kötött játékok:</i> Hajóvontatás, siklási és vízbeugrási versengések, víz alatti fogók, játékos úszógyakorlatok; játékos vízi csapatversenyek eszközökkel, vízilabda-, illetve röplabdajellegű labdás játékok, egyéb játékok különféle eszközökkel.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>A választott úszástechnikával kapcsolatos fogalmi készlet ismerete, az úszoda élet- és balesetvédelmi ismeretei, önbizalom és bizalom mások iránt, az úszástanulással, vízben mozgással kapcsolatos érzések kommunikációja, irányítás általi alkalmazkodás.</p> <p><i>Amennyiben az intézményben az 1-2. osztályban is megoldott az úszásoktatás, a tematikai egység céljait és követelményeit a helyi tantervben ennek figyelembe vételével kell meghatározni.</i></p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Mentés - <i>záchrana</i>, életvédelem, örvény, pánik - <i>panika</i>, félelem, fáradtság - <i>únava</i>. csúszásveszély, lebegés - <i>vznášanie sa</i>, merülés - <i>ponáranie sa</i>, siklás, mélyvíz, levegővétel, vízbe fújás, talpas ugrás, kartempó, lábtempó, hátúszás, gyorsúszás, mellúszás, segítségnyújtás - <i>poskytnutie pomoci</i>, úszódeszka - <i>placevká doska</i>, súlypontemelő bója, polifoam rúd</p> <p>felfekvés, csípőemelés, váltóverseny, levegővétel hátra fordulással, fejesugrás</p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a hát- és gyorsúszás helyes technikájának elsajátításával, a technikacsiszoló és egyéb vízben végzett gyakorlatok segítségével a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése történik.</p>	

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Mindennapos testnevelés</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b></p> <p><b>68 óra</b></p>
-----------------------	---------------------------------------	---

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p> <p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>Labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.</p>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p>2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése.</p> <p>Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.</p> <p>Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával.</p> <p>Akadálypályák leküzdése.</p> <p>Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok.</p> <p>Sor- és váltóversenyek alkalmazása.</p> <p>Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában.</p> <p>Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal.</p> <p>Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése.</p> <p>Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása.</p> <p>Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása.</p> <p>Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása.</p> <p>A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba.</p> <p>A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékok.</p> <p>Kooperativitás.</p> <p>Szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése.</p> <p>Birkózó jellegű mozgásformák.</p> <p>Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával.</p> <p>A szabadban végezhető játékok.</p> <p>Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal.</p>	

<b>Fogalmak</b>	<p>labdagyakorlat - <i>cvičenie s loptou</i>, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, akadálypálya - <i>prekážková dráha</i>, páros feladatok - <i>párové úlohy</i>, csapatfeladatok,</p> <p>Karika -<i>kruh</i>, ugrókötel - <i>švihadlo</i></p>
-----------------	---

A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óraóra szánt éves óraszám 30-50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő tanár.

	<b>Gyógytestnevelés</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat.</p> <p>A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban.</p> <p>Ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben.</p> <p>Az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik.</p> <p>A testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat.</p> <p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>Aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában.</p> <p>A szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezetére tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</p> <p>Ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.</p> <p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p>	<p>A jogszabályokban és a helyi tantervben rögzítettnek megfelelően.</p>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>

<p>A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, annak szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A helyes légzéstechnika elsajátítása, tudatos alkalmazása.</li> <li>– A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségével, majd anélkül.</li> <li>– A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása, megtartása.</li> <li>– Egyszerűbb és összetettebb korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, önálló végrehajtása.</li> <li>– A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok tudatos, pontos végrehajtása.</li> <li>– Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés.</li> <li>– A mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása.</li> <li>– Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismertetése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül.</li> <li>– Egyszerűbb, a helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatsorok összeállítása tanári segítséggel, azok önálló végrehajtása.</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>lélegzőgyakorlatok - <i>dýchacie cvičenia</i>, korrekciós gyakorlatok, gerincmobilizáló gyakorlatok, testtudat</p>

#### 4. évfolyam

##### Ajánlás az éves óraszám felosztásához

**Óraszám: 180 óra/év**

**5 óra/hét 3 óra testnevelés / 2 óra mindennapos testnevelés**

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	10
Kúszások és mászások	10
Járások, futások	16
Szökdelések, ugrások	10
Dobások, ütések	8
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	15
Labdás gyakorlatok	12

Testnevelési és népi játékok	6
Küzdőfeladatok és –játékok	5
Foglalkozások alternatív környezetben	10
Úszás Mindennapos testnevelés	68
<b>Összes óraszám:</b>	170

**+2 hét projekt hét (10 óra 6+4)**

<b>Témakör</b>	<b>Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció</b>	<b>Javasolt óraszám 10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megszokottá tétele, a testi és lelki egészségért való személyes felelősség tudatosítása. A szervezési feladatok körének bővítése, egyre önállóbbá tétele. Az egészségfejlesztés alapvető területein szerzett ismeretek gyarapítása. A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p> <p>Ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>  <i>Térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok):</i>  Tér- és távköz, többsoros vonal felvétele. Nyitódás, zárkózás, igazodás, takarás.  Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása  Légzőgyakorlatok végrehajtása  <i>Gimnasztika:</i>  Nyújtó, erősítő és ernyesztő hatású szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelem szabályainak megfelelően eszköz nélkül és különböző eszközökkel  Keringésfokozó feladatok; zenés gimnasztika fokozódó intenzitással és terjedelemmel; gyermekaerobik gyakorlatsorok erőfejlesztő és aerob állóképesség-fejlesztő jelleggel. Ízületi mozgékonyfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal. Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel. Testséma-, tér- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok.  A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete  Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére  2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése.  Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban</p>		<p><i>Környezetismeret:</i>  tájékozódási alapismeretek.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy- és környezetkultúra, vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> életvitel, háztartás.</p>

*Játék:*

A térbeli tudatosságot, az energiabefektetés tudatosságát és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Játékok testtartásjavító feladatokkal.

*Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés:*

Preventív, szokásjellegű tevékenységformák végzése egyedül, párban és csoportban. A biomechanikailag helyes testtartást kialakító és fenntartó gyakorlatok önálló alkotással és végrehajtással. Egy-egy nyújtó és erősítő hatású gyakorlat önálló végrehajtása a testtartásért felelős főbb izomcsoportokra korrekciós céllal is. Motoros, illetve fittségi tesztek pontosabb végrehajtása.

Aktív, mozgásos relaxációs gyakorlatok, a progresszív és az interaktív relaxáció gyakorlatai.

Higiéniával és a környezettudatossággal kapcsolatos ismeretek tudatos alkalmazása.

**ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS**

A bemelegítés és levezetés alapvető szabályainak ismerete.

A szervezet terhelésével, edzésével kapcsolatos elemi ismeretek.

Pulzusmérés.

A tartásos és mozgásos elemek szakkifejezéseinek bővülése.

Higiéniiai alapismeretek: a biológiai éréssel járó testi változások alapismeretei.

Relaxációs alapismeretek: belső figyelem, önkontroll, testtudat, a feszültségek feloldása.

Környezettudatosság: takarékoság, öltözői rend, saját felszerelés és a sporteszközök megóvása.

Személyes felelősség: feladatok megindítását és megállítást jelző kommunikációs jelek felismerése és alkalmazása, egészség, sport, életviteli és életmód alapismeretek, biztonság, baleset-megelőzés és elsősegély-nyújtási alapismeretek.

Mozgékonyosság, hajlékonyosság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer gyakorlatokkal.

A biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan.

A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása.

A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása.

A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése.

<b>Fogalmak</b>	Alakzat, testséma, helyes testtartás - <i>správne držanie tela</i> , sérülés, megelőzés, tartásos elem, mozgásos elem, stressz, feszültség, életmód - <i>životospráva</i> , táplálkozás, fittség, edzettség - <i>trénovanosť</i> , mozgásintenzitás, hajlékonyság - <i>ohybnosť</i> , vélemény, menetgyakorlatok, futásgyakorlatok - <i>bežecké úlohy</i> , oszlop - <i>zástup</i> , sor – <i>rad</i> , kör - <i>kruh</i> , szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat - <i>cvičenia s loptou</i> , karikagyakorlat – <i>cvičenia s kruhmi</i> , ugrókötel-gyakorlat – <i>cvičenia s švihadlom</i> , utasítás, szóban közlés, bemutatás - <i>ukážka</i> bemutatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései
<b>Javasolt tevékenység</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán</b> a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók ismerik, elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárul a biológiailag helyes testtartás kialakításához.

<b>Témakör</b>	<b>Kúszások és mászások</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.  mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása. Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával. Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése. Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal.	

<p>Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások. Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken. Akadálypályák leküzdése. Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok. Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken.</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>függőleges - <i>zvislé</i>, vízszintes - <i>vodorovné</i>, akadálypálya - <i>prekážková dráha</i>, páros feladatok, csapatfeladatok - <i>súťaž družstiev</i>, mászás fel-le – <i>šplh hore,dole</i>, függés - <i>zvis</i></p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a kúszások és mászások mozgásanyagából a tanulók képességeihez mérten összetett gyakorlatsorokat alakíthatunk ki akadálypályák segítségével, vagy különböző szerekekkel, illetve társsal vagy társakkal együtt alkalmazva, a törzsizomzat megerősítéséhez.</p>

<b>Témakör</b>	<b>Járások, futások</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>16 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi. Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában nagyfokú cselekvésbiztonság kialakítása - lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák továbbfejlesztése.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b> <i>Járások, futások, oldalazások.</i> Fordulattal, ritmus- és irányváltással; manipulatív feladatokkal kombinálva; mozgáskapcsolatokban, vonalak, bóják, ugrókötél által meghatározott mozgásútvonalakon; változó magasságú akadályok beiktatásával; különböző ritmusú és tempójú zenére. Menekülés és üldözés különböző tértárgyak, akadályok kerülésével, egyéb taktikai feladatokkal. Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> kifejezés, alkotás, vizuális kommunikáció.  <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> életvitel, háztartás.  <i>Matematika:</i> műveletek</p>



<p>Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal).</p> <p>Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben.</p> <p>A Kölyökatléтика eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása.</p> <p>Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva.</p> <p>Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal.</p> <p>Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva.</p> <p>Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett.</p> <p>Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással.</p> <p>30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre.</p> <p>Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában.</p> <p>Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal.</p> <p>Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben.</p> <p>Folyamatos futások 6-8 percen keresztül.</p> <p><i>Lendítések, körzések:</i> Különböző testrészekkel különböző iramú és sebességű mozgások közben. Rövid mozgássorok alkotása és végrehajtása önállóan vagy párban a lendítésekre és körzésekre építve (zenére is).</p> <p><i>Hajlítások és nyújtások:</i> Különböző testhelyzetek kialakítása hajlításokkal és nyújtásokkal az egyéni kreativitást felhasználva. Hajlítások és nyújtások összekapcsolása futásból felugrással, illetve különböző eszközökkel. Rövid mozgássorok alkotása és végrehajtása önállóan vagy párban a hajlításokra és nyújtásokra építve (zenére is).</p> <p><i>Fordítások és fordulatok:</i> Fordítások különböző helyváltoztató mozgásokhoz kapcsolva. Fél és egész fordulat helyben, ugrással különböző eszközökön is. Fordulatok manipulatív eszközökkel kombinálva. Rövid mozgássorok alkotása és végrehajtása önállóan vagy párban a fordításokra és fordulatokra építve (zenére is).</p> <p><i>Gurulások, átfordulások:</i> Különböző szereken, eszközökön; különböző kiinduló helyzetekből, előzetes és utólagos mozgással, egyensúlygyakorlatokkal, illetve manipulatív mozgásokkal összekapcsolva. Társsal, társakkal tükörképben és azonosan, társon át.</p>	<p>értelmezése; geometria, mérés, testek.</p>
--	---

<p><i>A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékok:</i></p> <p>Szerep-, szabály- és feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok, népi gyermekjátékok a helyváltoztató természetes mozgásformák felhasználásával. Akadályversenyek, különböző magasságú eszközök leküzdésével. A közösség összteljesítményén alapuló versenyjátékok. A saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó egyéni versenyek.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>A térbeli tudatosság (érzékelés): elhelyezkedés a térben; mozgásirány; a mozgás horizontális síkjai; a mozgás végrehajtásának útvonala; a mozgás kiterjedése.</p> <p>Az energiabefektetés tudatossága: idő, sebesség; erő kifejtés; lefutás.</p> <p>Kapcsolatok, kapcsolódások: testrészekkel; tárgyakkal és/vagy társsal, vagy társakkal.</p> <p>A tematikus területhez kapcsolódó mozgásos feladatok elnevezései.</p> <p>Az egyes mozgások vezető műveleteinek, tanulási szempontjainak fogalmi ismerete.</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>Hely- és helyzetváltoztató mozgás, térérzékelés - <i>priestorová orientácia</i>, testérzékelés, mozgáskapcsolat, mozgásos játék - <i>pohybové hry</i>, játékszabály - <i>pravidlá hry</i>, játékszerep - <i>roly</i>, gyorsaság - <i>rýchlost'</i>, állóképesség - <i>vytrvalost'</i>, erő - <i>sila</i>, akadályverseny - <i>prekážková dráha</i>,</p> <p>futó ritmus – <i>rytmus behu</i>, futó tempó – <i>tempo behu</i>, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a járás-, futásgyakorlatok szakaszos végrehajtásával törekedni kell a tanulók állóképességének fejlesztésére. A tanulók megismerik és alkalmazzák az elváltozásuk, illetve betegségük szempontjából adekvát terhelés-pihenés arányt a járás- és futásgyakorlatok esetében.</p>

Témakör	Szökdelések, ugrások	Javasolt óraszám  10 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>A különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.</p>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<p>A Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása.</p> <p>Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalzó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel.</p> <p>Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet változtatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötelhajtás közben.</p> <p>Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga).</p> <p>Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel.</p> <p>Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba.</p> <p>Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra.</p> <p>Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve.</p>		
<b>Fogalmak</b>	<p>lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötelhajtás, ütem, elugró sáv - <i>odskoková zóna</i>, centiméter, talajra érkezés - <i>doskok</i>, elugró láb, lendítő láb - <i>švihová noha</i>, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> az ugrások, szökdelések a belgyógyászati betegségek esetén differenciált, egyénre szabott módon elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését.</p>	

Témakör	Dobások, ütések	Javasolt óraszám
		<b>8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Bátor, sikerorientált tanulási igény megalapozása, ezzel hozzájárulás a szabadidős aktivitások és játéktevékenység mindennapi életben való használatához. A finommotorika fejlesztése – lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.</p> <p>A funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>A különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.</p>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>  <i>Dobások (gurítások) és elkapások:</i>  A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása.  Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak.  Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel.  Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra.  A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben.  Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra.  Füles labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és harántterpeszből célra.  <i>Rúgások, labdaátvételek lábbal:</i>  Labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel különböző alakzatokban. Labdavezetés- és labdakontroll-gyakorlatok váltakozó sebességgel és/vagy irányban társak között mindkét láb használatával. Belső csüd, teli csüd, teljes csüd, külső csüd használata feladatmegoldásoknál. „Dekázás” mindkét láb használatával. Rúgások a lábfej különböző részeivel helyből, mozgásból. Játékos passzgyakorlatok. Kézből rúgásfeladatok meghatározott célra, távolságra „dropból” is próbálkozva.  <i>Labdavezetések kézzel:</i>  A társsal azonosan, illetve tükörképben; váltakozó irányban, sebességgel, akadályok felhasználásával; kreatív feladatalkotással; labdadobással, gurítással kombinálva egyénileg, párban és csoportban; csoportos labdavezetési feladatok.  Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése  <i>Ütések testrésszel és eszközzel:</i>  Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása.  Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása.  Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva.  Puha labda és léggömb ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra és magasságokra; háló (zsinór) fölött különböző magasságban és ívben a vizuális kontroll csökkentésével; egyénileg, párban és csoportban, tükörképben és azonosan. Ütések tenyeres és fonák mozgásmintával; szervszerűen.  <i>A manipulatív természetes mozgásformák gyakorlása játékban</i></p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i>  vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> életvitel, háztartás.</p>

<p>Szabály- és feladatjátékok, sportjáték-előkészítő kisjátékok, alkotó és kooperatív játékok. Népi gyermekjátékok. A manipulatív mozgásokat alkalmazó, pontosságra, csökkenő hibaszázalékra, növekvő sikerességre, kreatív eszközhasználatra irányuló egyéni, páros és csoportos versenyek.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>Bonyolultabb játékfeladatok által megkövetelt, szabályok szerinti eszközhasználat.</p> <p>A manipulatív eszközhasználati technikák vezető műveletei.</p> <p>Térbeli és energiabefektetésbeli ismeretek az eszközhasználattal összefüggésben.</p> <p>Az eszközzel való kezelés lehetőségeinek megkülönböztetése.</p> <p>A játékfeladat által megkövetelt szabályok szerinti eszközhasználat ismerete.</p>	
<b>Fogalmak</b>	Alkalmazkodás, akarat, sporteszköz, használati szabály, lábfej, dekázás, droprúgás, egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése
<b>Javasolt tevékenység</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán</b> a tanulók elváltozása, illetve betegsége szempontjából adekvát dobások, ütések elsajátítása révén lehetővé válik a motoros képességek fejlesztése, a mozgásműveltség kialakítása. Ajánlott a különböző ütős sportok adaptált alkalmazása.

<b>Témakör</b>	<b>Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok</b>	<b>Javasolt óraszám 15 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.</p> <p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p> <p>A támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezi.</p>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése</p> <p>A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása</p> <p>Az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében</p> <p>A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása</p> <p>Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével</p>	

<p>Zsugorfejállás elsajátítása</p> <p>Kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, falnál és önállóan</p> <p>Kézenátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása</p> <p>Egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása</p> <p>Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal</p> <p>Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszereken</p> <p>Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül</p> <p>Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével</p> <p>Függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon</p> <p>Függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal</p> <p>Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötelen) elsajátítása fokozódó gyorsasággal</p> <p>Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során</p> <p>Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása</p> <p>A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között</p> <p>Az ízületi mozgékonyág képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>tarkóállás - <i>sviečka</i>, kézállás - <i>stoj na rukách</i>, zsugorfejállás - <i>stoj na hlave</i>, kézenátfordulás oldalra - <i>premet bokom</i>, hajlékonyság - <i>ohybnosť</i>, harántspárga, oldalspárga, híd - <i>mostík</i>, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás - <i>dopomoc</i>, akarat</p> <p>spárga - <i>šnúra</i>,</p>
<p><b> Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a betegségek és az elváltozások szempontjából kontraindikált gyakorlatok nélkül a támasz-, függés- és egyensúlyozási</p>

	gyakorlatok alkalmazásával, a törzsizomzat fejlesztése révén pozitív változások érhetők el az egészségi állapotban.
--	---

Témakör	Labdás gyakorlatok	Javasolt óraszám 12 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban.</p> <p>Játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban.</p> <p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>Labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.</p> <p>A szabadidő aktív közösségi játékkal történő kitöltése, igényének megerősítése.</p> <p>A tevékenységek során az énközpontúság csökkentése, ezáltal a taktikai gondolkodás további fejlesztése, az egyén csapathoz való pozitív viszonyának további megerősítése.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b> <i>Általános technikai és taktikai tartalmak:</i> A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikus változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével.</p> <p>Támadó és védő feladatok terület- és emberfogással kisjátékok közben; páros cselezési feladatok, testcselezéssel labdavezetéssel, játékos passzgyakorlatok; passzgyakorlatok labdavezetéssel kombinálva 1:1, 2:1, 3:1 ellen.</p> <p>A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba.</p> <p>Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba.</p> <p>A labdaérzékenységet fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Matematika:</i> számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások, geometria.</p> <p><i>Magyar nyelv- és irodalom:</i> kommunikációs jelek felismerése és értelmezése.</p>	

<p>A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával).</p> <p>Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikusan változó mozgást végző célfelületre.</p> <p>Kézzelel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával).</p> <p><i>Minikosárlabda:</i> Kosárra dobási kísérletek helyből, büntetődobás alacsony palánkra; megindulás, megállás, sarkazás a kosárlabdában.</p> <p><i>Miniröplabda:</i> Kosárérintés és alkarérintés, alsó egyenes nyitás puha labdákkal, léggömbbel egyénileg, párokban, csoportokban.</p> <p><i>Labdarúgás:</i> Rúgások kapura és társhoz belsővel, belső csüddel, teljes csüddel, labdaátvételek; labdakontroll-gyakorlatok, lövő- és testcselek nehezedő feltételek mellett. A kispályás labdarúgás szabályainak alkalmazása 4:1 felállási formában, rombuszalakzatban. A felállási forma alkalmazása Területnyitás támadásban. Területszűkítés védekezésben. Kapusok szerepe védekezésben, támadásban.</p> <p><i>Szivacskezilabda:</i> Kapura dobási kísérletek helyből, nekifutásból, páros lefutásból. Passzgyakorlatok. Ismerkedés a kapusjátékkal.</p> <p><i>Sportjáték-előkészítő (kis)játékok:</i> Létszámazonos (1:1; 2:2; 3:3; 4:4 ellen), létszámfölényes helyzetekben (2:1, 3:1, 4:1, 4:2 ellen) labdarúgás, szivacskezilabda, minikosárlabda (streetball) jelleggel; kis létszámú cicajátékok labdarúgás-, kezilabda-, kosárlabda jelleggel, fokozatos szabálybevezetéssel; területfoglaló, menekülő-üldöző taktikai játékok; palánkkosárlabda, miniröplabda, vonaljátékok, (kooperatív) zsinórlabda, átfutós röplabda puha labdákkal; sportjátékok rögtönzött mérkőzései kis létszámú csapatokkal, egyszerűsített szabályokkal.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.</p> <p>Kommunikációs formák és jelek felismerése a csapatjáték során. A kisjátékokhoz szükséges sportági alapszabályok ismerete.</p> <p>Törekvés a társas szabályok betartására. A sportszerű viselkedést igénylő helyzetek felismerése.</p>	
--	--



<b>Fogalmak</b>	Labdaív, területvédés – <i>obrana územia</i> , cselezés - <i>klúčkovanie, dribling</i> , emberfogás, területfoglalás, technikai végrehajtás, taktikai gondolkodás - <i>taktické myslenie</i> , kooperatív játék - <i>kooperatívna hra</i> , labdabirtoklás, emberelőny, esélykiegyenlítés, győzelem - <i>výhra</i> , vereség - <i>prehra</i> ,  belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátszása, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán</b> a labdás feladatok adaptált alkalmazásával a különböző elváltozások, betegségek javulását elősegíti az izomzat, a motoros képesség fejlesztése. Azon labdás testnevelési és sportjátékok megismerése, elsajátítása történik meg, amelyeket a tanuló a betegségtől, illetve az elváltozástól függetlenül is gyakorolhat.

<b>Témakör</b>	<b>Testnevelési és népi játékok</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A felelősségteljes gyakorlás révén az önálló tanuláshoz szükséges képességek továbbfejlesztése.</p> <p>A tornajellegű feladatok kombinált megoldásával a testérzékelés, a tér-, izom- és egyensúlyérzékelés továbbfejlesztése.</p> <p>A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban.</p> <p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>A testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat.</p> <p>Játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik.</p> <p>Célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban.</p> <p>Labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.</p>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b> A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása.	<i>Környezetismeret:</i> testünk, életműködéseink.

<p>Dinamikusan változó méretű, alakú játéktérületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése.</p> <p>A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.</p> <p>A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása.</p> <p>A végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képességfejlesztése, szoborjátékokkal, utánozó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által.</p> <p>Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában.</p> <p>A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által.</p> <p>Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása.</p> <p>A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok.</p> <p>A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időnkéntesen bekapcsolásával.</p> <p>Labdafedezés gyakorlása 1-1 elleni labdabirtoklásra épülő játékokban.</p> <p>Célfelület nélküli emberfölényes és létszámaazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal.</p> <p>Célfelület nélküli emberfölényes és létszámaazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai).</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.</p> <p>Néptánc – szabadon választható</p> <p>Szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> magyar népi mondókák, népi gyermekjátékok, mozgásos improvizáció, ritmikai ismeretek.</p>
--	--

<p>A körív mentén haladó lent- és fenthangsúlyos gyakorlatok (járás, futás, rida), a csárdásmotívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) elsajátítása.</p> <p>A táncokban a csárdásmotívumok és mozgáselemek változatainak alkalmazása szabad improvizáció során.</p> <p>A táncokban az egyes ugrástechnikák közötti különbségek felismerése, a 2/4-es lüktetésű zene hangsúlyainak érzékelése, alkalmazása a mozgásvégrehajtásban.</p> <p>Ritmusgyakorlatok egész testtel, a különböző testrészek ritmusában egyszerű párhuzamosságok kivitelezése.</p> <p><i>Tornához és táncához kapcsolódó játékok, versenyek, bemutatók:</i> Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok tornajellegű mozgásformák illesztésével. Népi játékok énekekre, dalra, zenére. Kreativitásra, esztétikumra és mozgáspontosságra épülő egyszerű torna- és táncbemutatók.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>A tornamozgások megnevezése, torna és testnevelés megkülönböztetése. Baleset- és sérülésveszélyes helyzetek elkerülésének módjai, a személyes teljesítőképesség határainak átlépésével a kockázatok létezésének elfogadása. A tanult dalok szövege, a tanult táncokhoz kapcsolódó népi hagyományok, ünnepek elnevezései.</p> <p>A táncjellegű feladatmegoldások a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolhatók.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Spicce, egyensúlygyakorlat - <i>rovnováhové cvičenia</i>, aerobik - <i>aerobik</i>, pontozás, párvezetés, tánc - <i>tanec</i>, ütemmutató (metrum), szinkópa, szünet, táncház, fonó, „játszó”, felkérés,</p> <p>támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék - <i>triafačky</i>, kisjátékok - <i>mini hry</i>, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés - <i>spolupráca</i>, csapatszellem, érintő távolság</p> <p>védő - <i>obranca</i>, támadó - <i>útočník</i>,</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a tanuló megismeri azokat a testnevelési és népi játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>

Témakör	Küzdőfeladatok és -játékok	Javasolt óraszám
---------	----------------------------	------------------

		<b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Az önvédelmi és küzdő feladatok során az önvédelem szerepének tudatosítása a mindennapokban. játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait; vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.</p> <p>A taktikai gondolkodás egyre gyakoribb összekapcsolása a mozgásvégrehajtással.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b> <i>A küzdőjátékok előkészítésének gyakorlata:</i> Tolások és húzások a testi erő kihasználásával. Társas egyensúlykibillentő gyakorlatok. Szabadulás fogásokból, birkózó jellegű küzdelmek (grundbirkózás), esések és tompításaik előre, hátra, oldalra, le, át, gurulások tompítása. <i>Küzdőjátékok:</i> Szabály- és feladatjátékok önvédelmi, illetve küzdőelemekkel, küzdőjátékok, játékok kooperatív erőfejlesztő tartalommal, páros és csoportos kötélhúzó versenyek, páros küzdések. A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása. A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása. Az állásban és egyéb kiindulópályákon végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzékenységet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása. A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzékenységet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával. A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok</p>		<p><i>Környezetismeret:</i> testünk, életműködéseink.</p>

<p>gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül.</p> <p>Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben.</p> <p>A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása.</p> <p>Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával.</p> <p>Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával.</p> <p><b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b></p> <p>A mozgásos feladatok végrehajtásának vezető műveletei, a gyakorlatok fogalmi készlete, a küzdés baleset-megelőzési és szabályrendszere, a sportszerű küzdés rítusa, önvédelmi alapismeretek a mindennapokban.</p>	
---	--

<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Tompítás - <i>tlenie</i>, grundbirkózás - <i>zápasenie</i>, judo - <i>džudo</i>, cselgáncs, karate - <i>karate</i>, boks - <i>boks</i>,, önvédelem - <i>sebaobrana</i>, menekülés - <i>únik</i>, szabadítás, feszítés, dobás - <i>hod</i>, kiemelés, kitolás, agresszivitás - <i>agresivita</i>, tisztelet - <i>rešpekt</i>, önszabályozás,</p> <p>ellenfél tisztelete, felelősség, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, asszertivitás, önuralom, kitartás - <i>vytrvalost'</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán a tanuló</b> megismeri azokat egészségi állapotával kapcsolatban nem ellenjavallt küzdőfeladatokat és játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Foglalkozások alternatív környezetben</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A kihívást jelentő, új sportágak révén a mozgás iránti pozitív érzelmi bázis formálása.</p> <p>Az aktív szabad játék, majd a rekreáció a későbbi egészséget fenntartó, fejlesztő funkciójának megalapozása.</p>	<p><b>10 óra</b></p>

	<p>nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.</p> <p>ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</p> <p>a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</p>
<p style="text-align: center;"><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	
<p><b>MOZGÁSMŰVELTSÉG</b>  <i>Ismerkedés újabb alternatív és szabadidős aktivitásokkal, technikai készségükkel, taktikai elemeikkel és szabályaikkal és/vagy az 1-2. osztályban választottak további gyakorlása a lehetőségek függvényében:</i>  A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása  A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása  A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda, görkorcsolya, lovaglás)  Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal  A megtanult természetben üzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás, síelés, korcsolyázás)  Feladatok és játékok havon és jégen; siklások, gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel; hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok; labdás játékok különféle labdákkal ; falmászás; íjászat, lovaglás, :, karate, nordic-walking, vívás. Egyéb szabadidős mozgásos, táncos tevékenységek. Gyermekjógá gyakorlatok.  <i>Az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.</i>  A választott mozgásrendszerhez illeszkedő játékok, ügyességi csapatversenyek, házi bajnokságok  <b>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</b>  A választott szabadidős mozgásrendszerek elnevezései, alaptechnikai és taktikai elemei, legfontosabb szabályai, KRESZ-alapismeretek, a szabadidős mozgásokhoz tartozó szabályok, eszközök ismerete, a szabadidő- és médiatudatosság.  <i>A választás a helyi sajátosságok figyelembe vételével (képesített szakember, felszereltség) a helyi tanterv alapján történik.</i></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> közlekedési ismeretek.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> testünk, életműködéseink; időjárás, éghajlat.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Rekreáció - <i>rekreácia</i>, , szabadidő - <i>voľný čas</i>, játékszervezés, bőrbetegség, kullancs - <i>kliešť</i>, UV-sugárzás, görkorcsolyázás – <i>chod na kolieskových korčulach</i>, sportöltözet - <i>športový odev</i>, ütős játékok - <i>bicie hry</i>, lovaglás - <i>jazda na koni</i></p>

<b>Javasolt tevékenység</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés megszerettetését, az egészségi állapot és a teljesítőképeség pozitív irányú megváltozását. A tanulók legyenek képesek kiválasztani a számukra adekvát testedzési formát.</p>
-----------------------------	---

Témakör	Mindennapos testnevelés	Javasolt óraszám <b>68 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p> <p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>Labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése.</p> <p>Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.</p> <p>Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával.</p> <p>Akadálypályák leküzdése.</p> <p>Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok.</p> <p>Sor- és váltóversenyek alkalmazása.</p> <p>Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában.</p> <p>Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal.</p> <p>Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése.</p> <p>Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása.</p> <p>Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása.</p> <p>Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása</p> <p>A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel</p>		

<p>rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba.  A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékok.  Kooperativitás.  Szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése.  Birkózó jellegű mozgásformák.  Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával.  A szabadban végezhető játékok.  Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal.</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>labdagyakorlat - <i>loptové úlohy</i>, karikagyakorlat – <i>cvičenia s kruhmi</i>, ugróköté-lyakorlat – <i>cvičenie so švihadlom</i>, akadálypálya - <i>prekážková dráha</i>, páros feladatok - <i>párové úlohy</i>, csapatfeladatok – <i>úlohy pre družstvá</i>,</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	

A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óra-ra szánt éves óraszám 30-50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A „Gyógytestnevelés” témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő tanár.

	<b>Gyógytestnevelés</b>	<p><b>Javasolt óraszám</b></p> <p>A jogszabályokban és a helyi tantervben rögzítettnek megfelelően.</p>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat.  A megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban.  Ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben.  Az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik.</p>	



	<p>A testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat.</p> <p>Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja.</p> <p>A szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.</p> <p>Aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában.</p> <p>A szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezetére tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</p> <p>Ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.</p> <p>Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</p>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, annak szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A helyes légzéstechnika elsajátítása, tudatos alkalmazása.</li> <li>– A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségadással, majd anélkül.</li> <li>– A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása, megtartása.</li> <li>– Egyszerűbb és összetettebb korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, önálló végrehajtása.</li> <li>– A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok tudatos, pontos végrehajtása.</li> <li>– Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés.</li> <li>– A mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása.</li> <li>– Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismertetése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül.</li> <li>– Egyszerűbb, a helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatsorok összeállítása tanári segítséggel, azok önálló végrehajtása.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	<p>légzőgyakorlatok - <i>dýchacie cvičenia</i>, korrekciós gyakorlatok, gerincmobilizáló gyakorlatok, testtudat</p>

## Vizuális kultúra 1-4 évfolyam

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkék legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszhető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesebbé válhat, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell

megjelennie és működni a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmet gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzékletet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

**A tanulás kompetenciái:** Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti, segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

**A kommunikációs kompetenciák:** A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszthető leginkább – a mindennapi életben is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

**A digitális kompetenciák:** A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyag rész produktumát digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

**A személyes és társas kompetenciák:** A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és meglelégedésével jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúrák közvetítésében elfoglalt helyének hangsúlyozása. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkékké legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsődleges feladatának.

A kerettanterv segíti e célok megvalósítását, adott iskolaszakaszokra és ciklusokra kijelölve a legfontosabb fejlesztési feladatokat, a tanterv témaköreire reflektáló tanári szabadság figyelembevételével. A kerettanterv fő tematikai egységei, témakörei a – vizuális kultúra részterületein alapuló – Nat-ban foglalt fő témakörök további részletezésként alakultak ki. Minden témakör tartalmazza a megvalósításhoz szükséges óraszámajánlást, támaszkodik a Nat megadott tanulási eredményekre, és minden témakör fejlesztési feladatok és ismeretek, minimális fogalomkészlet megadásával konkretizálja az adott tanítási egység elvárható követelményeit. A tematikai egységek és meghatározott fejlesztési feladatok és ismeretek nem jelölnek időrendi sort, és nem azonosak egy-egy tanóra tananyagával, feladataival. Az egységek rugalmasan kezelhetők, a tanulószervezés felépítésének logikája mentén történő saját igényű alkalmazás és az adott évfolyamra ajánlott óraszámjavaslatok figyelembevételével. A kerettantervi fejlesztési feladatok értelmezését ugyanakkor példák segítik, amelyek az adott követelmény pontosabb értelmezéséhez adnak ötleteket, illetve inspirálják a helyi tanterv vagy tanmenet tervezését. Egy-egy témakörnél megjelenő fogalmak iskolai feldolgozása természetesen az adott témakör fejlesztési feladataival összekapcsolva értelmezendő. Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében csak a belépő új fogalmak jelennek meg, de a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak megfelelően, az iskola saját igényeinek, és a tanulók aktuális fejlettségi szintjének megfelelően ismételtethők.

## 1-2. évfolyam

Az iskolába lépő első osztályos gyerekek vizuális nevelésének legfontosabb feladata az, hogy az alkotás örömet, motiváltságát megőrizze, fenntartsa. Ehhez életkori sajátosságait, érdeklődésüket, személyes tapasztalataikat figyelembe vevő feladatrendszerre van szükség, mely sok játékos elemet tartalmaz és épít a gyerekek sajátos humorérzékére is. Az első két évfolyam vizuális nevelés gyakorlata ugyanakkor képességfejlesztő célú feladatrendszerben jelenik meg. Alkotói és befogadói képességeik fejlesztése közben meg kell tanítani a gyerekeket a hagyományos ceruzarajz, tollrajz, víz- és temperafestés, agyaggal végzett mintázás és más, változatos anyagok és eszközök szakszerű használatára. Az eszközhasználati készségfejlesztés folyamatában törekedni kell arra, hogy a második osztály végére legalább jártasság szintre eljussanak a tanulók. Továbbá arra, hogy az életkoruknak megfelelő kommunikációs és médiakörnyezet sajátosságait megismerjék és használják.

Az első két iskolai évfolyam fontos feladata a kisiskolások vizuális műveltségének megalapozása, mely nem önálló befogadást célzó órák megtartását jelenti, hanem játékos, motiváló, nagyrészt kifejező célú képalkotásuk szemléleti segítésére használt jól válogatott képanyag formájában rejlik.

Fontos, hogy a gyerekek elé kerülő képanyag, az alkotó munka motivációjára használt mesék, zenék, táncmozgások mind-mind hozzájáruljanak magyar kultúránk és magyar műveltségük kialakulásához, mely fontos alapja a más kultúrák elfogadásának.

A magyar népi ünnepek kellékei, nemzeti jelképeink ismerete és a magyar népi tárgykultúrából építkező tárgy- és környezetkultúra témakörök közösen járulnak hozzá, hogy a gyerekek természetesnek éljék meg nemzeti sajátosságaink ismeretét.

### 1. évfolyam

**Az 1. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 34 óra+2 projektóra**

**A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	14
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	3
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	3
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	3
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	5
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	6
Összes óraszám:	34+2

\*Javasolt óraszám:

Az első két évfolyam fejlesztési folyamatát végig kísérő, rendre ismétlődő fejlesztési feladatokhoz óraszám nem rendelhető, mert azokat a tanulói tevékenységformákat és típusokat tartalmazza, melyek, egyrészt az óvoda-iskola átmenetét szolgálják a kezdő szakaszban, és az esetleg fennálló hátrányok leküzdésére szolgálnak, másrészt a fejlesztés érdekében rendre meg kell, hogy jelenjenek a legtöbb ajánlott feladattípusban, noha legtöbb esetben nem képeznek önálló produktumot.

<b>Témakör</b>	<b>Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat</b>	<b>Javasolt óraszám* horizontálisan beépül a többi témakörbe</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Horizontálisan beépül a többi témakörbe	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalakítás).		Matematika: alakzatok
A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében.		Szlovák nyelv: adott témakör jellemző szókinccse
Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során.		
Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.		
<b>Fogalmak</b>	sík - rovina, tér - priestor, méret - miera, irány - smer, szín - farba, felület - plocha, képelem - obrazový bod	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Anyagvizsgálat érzékszervekkel</li> <li>• Különböző alakú és mintázatú formák felismerése tapintással. Különböző felületű anyagok átdörzsölése zsírkrétával – tetszőleges rajz készítése frottázzsal</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Otthont bemutató festmények megfigyelése. Népi motívumok megfigyelése. Mintasorok tervezése népi motívumok felhasználásával</li> <li>• Tanterem funkciója berendezése</li> </ul>
--	---

Témakör	Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Javasolt óraszám 14 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít;</li> <li>• rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;</li> <li>• elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;</li> <li>• saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;</li> <li>• saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;</li> <li>• különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál</li> <li>• élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít;</li> <li>• a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;</li> <li>• korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, formáz, épít, és magyarázza azt;</li> <li>• azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;</li> <li>• valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátsszik, elmesél;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Elképzeltek vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomtatás, kollázs, plasztika, makett, tábla), és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával (Illusztráció síkban, vagy térben) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc illusztrációi.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: tanult olvasmányok felelevenítése, szövegértés fejlesztése, beszéd-készség fejlesztése</p> <p>Technika és tervezés: tárgykészítés különböző anyagokból</p>
<p>Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel.</p>	<p>Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse</p>
<p>Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Turner tájképei, Brueghel: Gyerekjátékok, Parasztlakodalom, Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népelet.</p>	
<p>Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Szentkorona zománcképei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók, Csontváry Koszta Tivadar tájképei.</p> <p>Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló.</p>	
<p>Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló.</p>	
<p>Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjárással és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei.</p>	



	<p>Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.</p>
	<p>Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolozott, faragott pásztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával.</p>
	<p>Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is.</p>
	<p>Irodalmi, zenei és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával (tárgyakkal való bábozás, tárgyak megszemélyesítése) Szemléltetésre ajánlott: Foky Ottó: Ellopták a vitaminomat, 1966, Babfilm, 1975.</p>
	<p>Mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel).</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>történet - udalost', szereplő - postava, hrdina, helyszín - miesto, vizuális jellemzők/karakter - vizuálny charakter, illusztráció - ilustrácia, vizuális technikák - vizuálne techniky, népművészeti - ľudové umenie technikák, faragás - rezbárstvo</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• elképzelt és hallott történetek vizuális megjelenítése síkban és térben</li> <li>• színházlátogatás</li> <li>• múzeumlátogatás</li> <li>• meseillusztráció készítése</li> <li>• önarckép készítése</li> <li>• bábkészítés, dramatizálás</li> <li>• mozgásélmény vizuális megjelenítése</li> </ul>

Témakör	Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	Javasolt óraszám 3 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;</li> <li>• az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;</li> <li>• egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;</li> <li>• adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;</li> <li>• pontosan ismeri nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegyenes, betűsablon, szókérttya) és eszköz (pl. tabló, makett, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével.	Magyar nyelv és irodalom: beszéd-készség fejlesztése	
Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házszám-tábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése).	Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szó-kincse	
Közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal).	Technika és tervezés: közlekedés	
Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban.		
Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímér, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címér, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során (pl. tárgyalás díszítményeként: huszárcsákó, párta).		

Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban.	
<b>Fogalmak</b>	jel - znak,, jelzés - znamenie, vizuális üzenet - vizuálny odkaz, hirdetés - vyhlasovanie, inzerát, leegyszerűsítés - zjednodušenie, változat - verzia, díszítőmotívum - ozdobný motív, szimbólum – symbol
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• társasjáték készítése</li> <li>• névtábla készítése</li> <li>• füzetborító készítése</li> <li>• közlekedési terepasztal, jelzőtáblák készítése</li> <li>• piktogramok vizuális megjelenítése</li> <li>• nemzeti szimbólumok felhasználása az alkotómunka során</li> <li>• nemzeti zászló pontos megismerése készítése (magyar, szlovák)</li> <li>• népi díszítőelemek, szimbólumok megjelenítése</li> <li>• séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, úttesten való átkelés szabályai közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játék</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Médiahasználat – Valós és virtuális információk</b>	<b>Javasolt óraszám 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;</li> <li>• az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;</li> <li>• adott cél érdekében fotót készít;</li> <li>• valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	<p>Régi magyar reklámok (pl. “Hurka Gyurka”, “Ezt nem lehet megunni”, “Bontott csirke”, “Forgó morgó” stb.) megnézéséhez kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás,</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: szövegértés fejlesztése,</p>

festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése.		beszédkészség fejlesztése
Kis gyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban).		Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse
Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.		
<b>Fogalmak</b>	információ - informácia, mozgókép - pohybujúci obraz (film), könyv - kniha, televízió - televízor, film - film, internet – internet	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• régi magyar reklámok megtekintése, majd síkban való vizuális megjelenítése</li> <li>• érzelmek, hangulatok kifejezése színekkel</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet</b>	<b>Javasolt óraszám 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;</li> <li>• adott cél érdekében fotót készít;</li> <li>• az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;</li> <li>• időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;</li> <li>• saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;</li> <li>• adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése és a tapasztalatok felhasználása játékos	Magyar nyelv és irodalom:	

feladatokban (pl. időbeli történet képkecskájának rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek „szinkronizálása”).		szövegértés fejlesztése, beszédképesség fejlesztése  Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincs  Matematika: mérések-az idő
Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film: Magyar népmesék, Rófusz Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.		
Rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése).		
Mozgásillúziót keltő régi papírajátékok megismerése		
<b>Fogalmak</b>	animációs film - animovaný film, képkocka - obrázková kocka, képregény - fotoromán, hanghatás - zvukový vpliv, képsorozat - seriový obrázok	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• mozilátogatás</li> <li>• képregény készítése</li> <li>• időbeli történet képkecskájának rendezése</li> <li>• hang nélküli bemutatott mozgóképi részletek „szinkronizálása”</li> <li>• időbeli változások szemléltetése (Luca-búza fejlődése, napirend)</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak</b>	<b>Javasolt óraszám 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;</li> <li>• alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, kötöz, fűz, mintáz;</li> <li>• gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;</li> <li>• adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása.		<p>Magyar nyelv és irodalom: beszédkészség fejlesztése</p> <p>Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse</p> <p>Matematika: szabályszerűségek</p>
A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terüldísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomat).		
Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, gyöngyfüzés, agyagozás).		
Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.		
Elképzelt, mesebeli tárgyak (pl. mindenkit megtáncoltató hangszer, láthatatlanná tevő ékszer, háromléltű jármű) tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból (pl. papírpép, karton, hurkapálca, textil, gumi).		
Dramatikus játék céljára ujjbáb, síkbáb, kellék (pl. varázspálca, „rámás csizma”, „köleves”) elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is.		
<b>Fogalmak</b>	funkció - funkcia, hagyomány - tradíció, kézműves technika - remeselné technika, díszítés - ozdoba, dekoráció, minta - vzor, öltözék - odev	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• sor és terüldísz alkotása</li> <li>• motívumtervezés</li> <li>• nyomat készítés</li> <li>• stencilezés</li> <li>• egyszerű tárgy készítése kézműves technikák alkalmazásával</li> <li>• elképzelt mesebeli tárgyak alkotása (ujjbáb, síkbáb készítése újrahasznosítható anyagokból)</li> </ul>	
<b>Témakör</b>	<b>Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;</li> <li>• képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;</li> <li>• adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;</li> <li>• különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p>A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs).</p>	<p>Matematika: tájékozódás térben és síkon</p> <p>Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse</p>
<p>A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.</p>	
<p>Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>építészet - staviteľstvo, műemlék - umelecká pamiatka, műemlékvédelem - ochrana umeleckých pamiatok</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• tanulmányi séta során a város épületeinek, tereinek megfigyelése</li> <li>• tájház, szárazmalom, múzeumlátogatás</li> <li>• a látottak megjelenítése síkban megadott szempontok alapján</li> </ul>

## 2. évfolyam

**A vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 34 óra + 2 projektóra**

**A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	14
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	3
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	3
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	3
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	5
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	6
Összes óraszám:	34+2

\*Javasolt óraszám:

Az első két évfolyam fejlesztési folyamatát végig kísérő, rendre ismétlődő fejlesztési feladatokhoz óraszám nem rendelhető, mert azokat a tanulói tevékenységformákat és típusokat tartalmazza, melyek, egyrészt az óvoda-iskola átmenetét szolgálják a kezdő szakaszban, és az esetleg fennálló hátrányok leküzdésére szolgálnak, másrészt a fejlesztés érdekében rendre meg kell, hogy jelenjenek a legtöbb ajánlott feladattípusban, noha legtöbb esetben nem képeznek önálló produktumot.

Témakör	Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	Javasolt óraszám* horizontálisan beépül a többi témakörbe
Tanulási eredmények	Horizontálisan beépül a többi témakörbe	
Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalakítás).		Matematika: tájékozódás térben és síkon  Magyar nyelv és irodalom: tanult olvasmányok felelevenítése, szövegértés
A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a		



tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében.		fejlesztése, beszédképesség fejlesztése
Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során.		
Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.		
<b>Fogalmak</b>	sík - rovina,, tér - priestor, méret - miera, irány - smer, szín - farba, felület - povrch, képelem - obrazový bod	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• érzékszervi tapasztalatok, érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben</li> <li>• környezet célirányos megfigyelése, a látott információk pontos feldolgozás</li> <li>• vizuális tapasztalatok felhasználása az alkotómunka során</li> <li>• tárgyak gyűjtése, megfigyelése pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése</li> <li>• tanulmányi séta</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények</b>	<b>Javasolt óraszám 14 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjelenítse: rajzol, fest, nyomtat, fotózik, formáz, épít;</li> <li>• rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotózik, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;</li> <li>• egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;</li> <li>• elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: egyszerű jelmezt</li> </ul>	

	<p>készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;</li> <li>• saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;</li> <li>• különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál</li> <li>• élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;</li> <li>• a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;</li> <li>• korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;</li> <li>• azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;</li> <li>• valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátsszik, elmesél;</li> <li>• adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomat, kollázs, plasztika, makett, tábló), és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával (Illusztráció síkban, vagy térben) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc illusztrációi.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: személyes élményt tartalmazó szövegek, beszédképesség fejlesztése</p> <p>Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse</p>
<p>Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel.</p>	
<p>Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Turner tájképei, Brueghel:</p>	

<p>Gyerekjátékok, Parasztlakodalom, Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népelet.</p>	
<p>Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Szentkorona zománcképei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók, Csontváry Kosztká Tivadar tájképei.</p>	
<p>Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló.</p>	
<p>Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei.</p>	
<p>Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.</p>	
<p>Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolozott, faragott pásztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával.</p>	
<p>Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is.</p>	
<p>Irodalmi, zenei és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával (tárgyakkal való bábozás, tárgyak megszemélyesítése) Szemléltetésre ajánlott: Foky Ottó: Ellopták a vitaminomat, 1966, Babfilm, 1975.</p>	
<p>Mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel).</p>	

<b>Fogalmak</b>	történet - udalost', szereplő - postava,, helyszín - miesto,, vizuális jellemzők/karakter - vizuálny charakter, illusztráció - ilustrácia, vizuális technikák - vizuálne techniky, népművészeti technikák techniky z ľudového umenia, faragás - drevorezbárstvo
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• elképzelt vagy hallott törtétek vizuális megjelenítése: rajzolás, festés, nyomtatás, fotózás</li> <li>• múzeumlátogatás</li> <li>• színházlátogatás</li> <li>• átélt események, élmények megjelenítése síkban és térben</li> <li>• vizuális műalkotások átértelmezése</li> <li>• érzelmek hangulatok kifejezése</li> <li>• olvasmány vagy zenei élményhez vizuális illusztráció készítése</li> <li>• bábkészítés</li> <li>• dramatizálás</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben</b>	<b>Javasolt óraszám 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;</li> <li>• az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;</li> <li>• egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;</li> <li>• adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;</li> <li>• pontosan ismeri államcímerünk felépítését, összetevőit, színeit</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegegyenes, betűsablon, szókértya) és eszköz (pl. tábló, makett, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével.		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés fejlesztése, beszédkésztség fejlesztése
Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű		

tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házszám-tábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése).		Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse  Technika és tervezés: közlekedés  Ének- zene: hangjegyek
Közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal).		
Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban.		
Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímer, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címer, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során (pl. tárgyalás díszítményeként: huszárcsákó, párta).		
Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban.		
<b>Fogalmak</b>	jel - znak, jelzés - znamenie, vizuális üzenet - vizuálny odkaz, hirdetés - inzerát, vyhlasovanie, leegyszerűsítés - zjednodušenie, változat - verzia, díszítőmotívum - ozdobný motív, szimbólum - symbol	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• államcímerek (magyar és szlovák) felépítésének, színeinek megismerése</li> <li>• egyszerű ábra készítése személyes célok érvényesítésével</li> <li>• meghívó, névtábla tervezése</li> <li>• közlekedési táblák, útjelzések, piktogramok megjelenítése, síkban és térben</li> <li>• a népi díszítőművészet jelképeinek gyűjtése, egyszerűsítése, alkotása</li> </ul>	

Témakör	Médiahasználat – Valós és virtuális információk	Javasolt óraszám 3 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;</li> <li>• adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;</li> <li>• valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
Régi magyar reklámok (pl. “Hurka Gyurka”, “Ezt nem lehet megenni”, “Bontott csirke”, “Forgó morgó” stb.) megnézéséhez kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése.	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés fejlesztése, beszédképesség fejlesztése
Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban).	Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse
Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.	
<b>Fogalmak</b>	információ - informácia, mozgókép - pohybujúci obraz (film), könyv - kniha, televízió - televízor, film - film, internet - internet
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• régi magyar reklámok feldolgozása rajzolás, festés, bábkészítés útján</li> <li>• gyermekműsorok megjelenítése síkban</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet</b>	<b>Javasolt óraszám 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítségével elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;</li> <li>• adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;</li> <li>• időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjeleníti;</li> <li>• saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;</li> <li>• adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történet képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek „szinkronizálása”).	Magyar nyelv és irodalom: beszédképesség fejlesztése
Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film: Magyar népmesék, Rófusz Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.	Matematika: az idő  Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse
Fotó- vagy rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése). Mozgásillúziót keltő régi papírajátékok megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotó munkában (pl. “pörgetős mozi”).	
<b>Fogalmak</b>	animációs film - animovaný film, képkocka - obrázková kocka, képregény - fotoromán, hanghatás - zvukový vpliv, képsorozat - seriový obrázky
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• képregény készítése</li> <li>• fotó vagy rajzsorozat készítése (naplemente) az időbeli változások szemléltetése érdekében</li> <li>• mozilátogatás</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak</b>	<b>Javasolt óraszám 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábot, teret/díszletet,</li> </ul>	

	<p>kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;</li> <li>• gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;</li> <li>• adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása.	<p>Magyar nyelv és irodalom: tanult olvasmányok felelevenítése, szövegértés fejlesztése, beszédkészség fejlesztése</p> <p>Szlovák nyelv: Az adott témakör jellemző szókincse</p> <p>Technika és tervezés: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés</p>
A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terüldísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomat).	
Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. szövés, nemezelés, agyagozás).	
Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.	
Dramatikus játék jelmezelem (pl. kalap, maszk, kötény), díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is.	
Gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása (pl. egyszerű konstruálás papírhengerek összeépítésével, festésével, ajtók, ablakok, ajtók kivágásával, rajzolt szereplőkkel való kiegészítéssel) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Márkus Géza: Cifra palota, Kecskemét, magyar várak képei.	
<b>Fogalmak</b>	



<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• tanulmányrajz készítése</li> <li>• sor és terüldísz alkotása</li> <li>• részletkiemelés, nagyítás</li> <li>• egyszerű tárgy készítése nemezelés, szövés alkalmazásával</li> <li>• egyszerű mintaelem tervezése</li> <li>• dramatikus játék jelmez, díszlet tervezése és elkészítése</li> <li>• mese alapján vár, kastély konstruálása</li> </ul>
-------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;</li> <li>• saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;</li> <li>• képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;</li> <li>• adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;</li> <li>• különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs).</p>		<p>Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókinése</p> <p>Magyar nyelv és irodalom:</p>
<p>A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.</p>		<p>Környezetismeret: Tájékozódás térben</p>

A közvetlen környezet épített/tervezett elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése (pl. park, iskola, vegyesbolt, templom, bisztró, víztorony, szemétyűjtő sziget) és vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, montázs, talált tárgy átalakítás, makett). A gyűjtés segítségével a szűkebb lakóhely választott részletének makettezése vagy megépítése egyszerű anyagokból, a tér játékos bemutatása érdekében, csoportmunkában is.	
Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés.	
<b>Fogalmak</b>	építészet - stavitel'stvo, műemlék - umelecká pamiatka, műemlékvédelem - ochrana umeleckych pamiatok
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• tanulmányi séta megadott megfigyelési szempontok alapján, majd a látottak áttervezése, hangulatának megváltoztatása rajzok készítése során</li> <li>• szűkebb lakóhely választott részletének makettezése, tér játékos bemutatása csoportmunkában is</li> <li>• tájházlátogatás, majd az ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés</li> </ul>

### 3-4. évfolyam

Ebben az iskolaszakaszbán is kiemelt fontosságú az örömteli, motivált alkotói energiák fenntartása, melyet a változatos, élményalapú feladatok rendszerében, a gyerekek személyes érdeklődését figyelemmel kísérő és azt elfogadó, differenciált feladatkiadással, személyre szabott, formáló- segítő értékeléssel és figyelemmel érhetünk el. A gyerekek rajzolás, ábrázolási képességeinek fejlődése saját rajzi sémáik változásában követhető nyomon. A fejlesztés érdekében a sématorést elősegítő, változatos, jól szemléltetett feladatokat kell a tanulócsoporthoz alapos ismeretének birtokában terveznünk. Az emberábrázolás, arcábrázolás a gyerekek között kialakult baráti körökben, egymás rajzi szokásainak eltanulásával is változik. A tér megjelenítésére alkalmazott ábrázolási sémák változására ugyanígy hatással van a gyerek környezetében élő idősebb testvér, a rajzolni tudó szülő is. A vizuális műveltség megalapozásának jelentős állomása ez az időszak, amikor az érzékszerveik segítségével a környezet jelenségeinek a lehető legpontosabb megfigyelése zajlik. Ekkor fejleszthető leginkább a hétköznapi és a művészi vizuális közlések közötti azonosságok és különbségek felismerése és rendszerezése az életkornak megfelelő szinten.

Az adott korosztály mindennapi digitális eszközfelhasználó. Ezért fontos a digitális képkészítés lehetőségeivel, a gyerek környezetében egyre hangsúlyosabbá váló médiajelenségekkel iskolai keretek között zajló foglalkozás is. A valós anyagokhoz és eszközökhöz kötött alkotás motiválása, segítése, kiemelt tanítói feladat. A 3-4. évfolyam tanulói egyre inkább képesek tanuló társaik alkotásait értékelni. Fontos, hogy ez a képesség saját munkájuk értékelésében is megmutatkozzon, értéknek tekintsék a befejezett, kész alkotás létrehozását.

### 3. évfolyam

A 3. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 34 óra + 2 projektóra  
A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	11
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	4
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	5
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	3
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	5
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	6
Összes óraszám:	34+2

Témakör	Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Javasolt óraszám 11 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a tanév végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít;</li> <li>• korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, formáz, épít, és magyarázza azt;</li> <li>• rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;</li> <li>• saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;</li> <li>• saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;</li> <li>• képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét;</li> <li>• valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, eljátszik, elmesél;</li> <li>• saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti.</li> <li>• egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy</li> </ul>	

	<p>csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;</li> <li>• saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;</li> <li>• azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;</li> <li>• időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjeleníti;</li> <li>• adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Változatos mesés térben játszódó magyar népmese (pl. Zöld Péter) különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Hyeronimus Bosch: Zenészek pokla, Szinyei Merse Pál: Majális, Csontváry K. T.: Nagy Taormina, magyar népi építészet jellemző példáinak (parasztház, fa harangláb, székelykapu stb.) fotói.</p>	<p>Környezetismeret: testrészek</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: tanult mesék felelevenítése</p> <p>Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse</p>
<p>Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termések, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és tér rendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott filmanyag: Kemény Henrik: Vitéz László.</p>	
<p>Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek (pl. lovag, Mátyás király, molnárlegény, komámasszony, "árgyélus kismadár", Hüvelyk Matyi) megformálása síkban vagy térben (pl. festmény, kollázs, papírmasé maszk, újrahasznosítható anyagokból báb), a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikus feldolgozása érdekében csoportmunkában is (Emberábrázolás, differenciált arc- és kézábrázolás fejlesztése).</p>	

<p>Mesék, gyermekirodalmi alkotások (pl. Magyar népmesék, Vuk, Pinokkió) és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása különböző eszközökkel (pl. rajz, festés, montázs).</p>	
<p>Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrészlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével.</p>	
<p>Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözék, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével.</p>	
<p>Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözék, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével.</p>	
<p>Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, (pl. álmok, családi események, osztálykirándulás, szüret) részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel (pl. grafika, festmény,) és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével (pl. nyitva hagyott történet befejezése, átírása) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Marc Chagall festményei, Vankóné Dudás Juli hagyományos népi életmódot bemutató festményei.</p>	
<p>Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával (befogadói és szövegalkotási képességek fejlesztése).</p>	
<p>Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín (pl. nagyszülők nyaralója, a település parkja, tópart, erdő, vegyesbolt, uszoda) megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett).</p>	
<p>Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése (pl. Van Gogh tollrajzai, Gyulai Líviusz grafikái), A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában.</p>	

<b>Fogalmak</b>	figurális alkotás - figuratívne tvorenie, portré - portrét, képmező obrazové pole, kompozíció - kompozícia, hangulat - nálada, kollázs - koláž, montázs montáž, képregény - fotoromán (komiks), fikció - fikcia, lényegkiemelés - zdôrazňovanie podstaty, karakter - charakter, gesztus - gesto, személyiségjegy - osobnostný znak, színhangulat - farbová nálada, népviselet - ľudový kroj, parasztház - sedliacký dom, tornác - pavlač, székelykapu - šikulská brána,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• meseillusztráció készítése síkban és térben</li> <li>• saját kitalált történethez díszletszerű tér berendezése csoportmunkában is</li> <li>• mesék, mondák, zenemondák szereplőinek megformázása különböző technikákkal</li> <li>• színházlátogatás</li> <li>• mozilátogatás</li> <li>• osztályteremben mesefilmek megtekintése</li> <li>• magyar népviselet elemeinek megfigyelése és illusztratív felhasználása</li> <li>• személyes történet helyszínének megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben</b>	<b>Javasolt óraszám 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a tanév végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;</li> <li>• egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;</li> <li>• adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;</li> <li>• saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban.		Magyar nyelv és irodalom: tanult mesék felelevenítése

<p>Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség (pl. bűvös kocka, Gábor Áron rézagyúja, János vitéz kardja, ünnepkörök, napfogyatkozás, Kis Hableány emberré válása) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a kép és szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából.</p>	<p>kulcsszókeresés, szövegtömörítés</p> <p>Szlovák nyelv: Az adott témakör jellemző szókincse</p>
<p>Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is.</p>	
<p>A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás, penészedés), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. rajzsorozat, folyamatábra) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is.</p>	
<p>Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tabló, vagy prezentáció formájában. A gyűjtemény rajzos adatainak felhasználása kifejező jellegű képalkotásban.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>vizuális kommunikáció - vizuálna komunikácia, befolyásolás - ovplyvňovanie, meggyőzés - presvedčovanie, figyelemfelkeltés - vzbudiť pozornosť, piktogram - piktogram, térkép - mapa, plakát - plagát, idő - čas, címer - erb</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• óriásplakát, szórólap készítése</li> <li>• rajzsorozat, folyamatábra készítése</li> <li>• mesékben, mondákban szereplő címerek, zászlók megjelenítése</li> </ul>

Témakör	Médiahasználat – Valós és virtuális információk	Javasolt óraszám 5 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;</li> <li>• valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, eljátszik, elmesél;</li> <li>• a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;</li> <li>• az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;</li> <li>• azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket;</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, változatok újra játszása).	Magyar nyelv és irodalom: beszédképesség fejlesztése, szövegértés fejlesztése
Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés áttervezése játékos feladatokban (pl. kommunikációs hatást erősítő vagy módosító céllal).	Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókinccse
A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira.	Környezetismeret: egészséges életmód
<b>Fogalmak</b>	média - média,, reklám - reklama, televíziós műsortípus - televízny programový týp, televíziós sorozat - televízna seria, ismeretterjesztő műsor - populárnovedecký program
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• reklámújság készítése</li> <li>• képes napirend, napló, fotósorozat készítése</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet</b>	<b>Javasolt óraszám 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a tanév végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;</li> </ul>	



	<ul style="list-style-type: none"> <li>• képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését;</li> <li>• képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;</li> <li>• az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemzi, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;</li> <li>• időbeli történeteket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;</li> <li>• saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
Régi magyar gyerekművek (pl: Kemény kalap és krumpliorr) karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet ábrázolása, dramatikus előadása. Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel (pl. fotósorozat, slideshow) az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában.	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés fejlesztése, beszédkészség fejlesztése, saját élményt tartalmazó történet
Történetek, mesék, népmesék (pl: Lázár Ervin A hazudós egér; A fába szorult hernyó, Az igazságtevő nyúl) képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével, különböző nézőpontokból való ábrázolással, kiemeléssel.	Szlovák nyelv: Az adott témakör jellemző szókincse
Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.	
<b>Fogalmak</b>	nézőpont - aspekt, cselekmény - dej, čin, főszereplő - hlavná postava, mellékszereplő - vedľajšia postava, fényhatás – svetelný efekt, megvilágítás - osvecovanie
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• rövid mozgóképi közlések elemzése</li> <li>• időbeli történetek megjelenítése</li> <li>• saját történet megjelenítése</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak</b>	<b>Javasolt óraszám 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a tanév végére:</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;</li> <li>• saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;</li> <li>• alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;</li> <li>• adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál;</li> <li>• különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, formáz, épít;</li> <li>• gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagyítással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: tanult olvasmányok felelevenítése, szövegértés fejlesztése, beszédkészség fejlesztése</p> <p>Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókinccse</p>
<p>Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra (pl. vizes korsó, lábas, fazék, miskakancsó, butella). A megfigyelések rögzítése rajzban. A rajzok kreatív tovább alakítása szabad képalkotásban (Pl. miskakancsó megfigyelés utáni rajza alapján "miskakancsó családjának" megjelenítése).</p>	
<p>Korong nélkül készülő, adott funkcióra alkalmas egyszerű agyagedény készítése az alkalmazott technikából adódó önálló tervezés alapján (pl. homokedény, könyökedény,</p>	
<p>Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése.</p>	
<p>Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében (pl: flakonokból és</p>	

egyéb kiegészítő elemekből fantasztikus járművek tervezése, modellezése).	
Magyar népi ünnepkör iskolai bemutatásához (pl. Betlehemezés, Csillagjárás, Kiszé hajtás stb.) átéléséhez néprajzi dokumentáció (fotó, film) megismerésével hitelességre törekvő kellékek, jelmezek készítése csoportmunkában.	
<b>Fogalmak</b>	tárgytervezés - plánovanie veci, csomagolás - balenie, használati tárgy-používaci predmet dísz tárgy - ozdobný predmet, vizuális ritmus - vizuálny rytmus, formai egyszerűsítés – tvarové zjednodušenie, népi cserépedény - ľudová črepová nádoba, hímzsminta - vzorka na vyšívanie (výchívka)
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• tanulmányrajz készítése</li> <li>• egyszerű agyagedény készítése</li> <li>• hulladékból új tárgyak készítése</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Természetes és mesterséges környezet</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a tanév végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzélést szövegesen is bemutatja, magyarázza;</li> <li>• elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;</li> <li>• képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;</li> <li>• különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, formáz, épít;</li> <li>• alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;</li> <li>• adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;</li> <li>• különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalkotás (pl. őszi: őszi terméslények, termésbábok levelekből, tárgyalkotás őszi termésekből (koszorú, füzér); tél: tobozokból karácsonyfa, betlehemi figurák készítése, hóvár, hószobor építése; tavasz: virágtündérek, virágbábok, koszorúk, virágszőnyeg).	Magyar nyelv és irodalom: beszédkészség fejlesztése
Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészer) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítmény), a különböző épülettípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében.	Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse
Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, félelmetes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, zuhanyfülke, labirintus). A tapasztalatok beépítése a személyes élményeket és történeteket bemutató alkotó feladatokba.	
Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekkel közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése, csoportmunkában.	
Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése, makettépítés változatos anyagokból (pl. karton, agyag, természetben talált anyagok) egyéni- és csoportmunkában.	
Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyalkotás.	
Magyarország építészetének megismerése érdekében adott funkciójú épületek (hidak, tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjtése, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg vagy csoportmunkában (pl. kifejező képalkotás valós magyar építmény témájában).	
Magyar nemzeti jelképpé vált épületek és műalkotások (pl. Országház, debreceni Nagytemplom, Szabadság szobor, Budai vár épületegyüttese stb.) megismerése.	

<b>Fogalmak</b>	építmény - stavba, épület - budova, település - osada, nézet - pohľad: felülnézet - pohľad zhora -, alulnézet - pohľad z dola -, oldalnézet - pohľad z boku, alaprajz - pôdorys, parasztház - sedliacký dom
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• makett készítése</li> </ul>

## 4. évfolyam

**A a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 34 óra + 2 projektóra**

**A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör neve	Javasolt óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	8
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	4
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	4
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	6
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	6
Összes óraszám:	34+2

Témakör	Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Javasolt óraszám 8 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;</li> <li>• korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;</li> <li>• rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;</li> <li>• saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen eleméz, összehasonlít;</li> <li>• képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét;</li> <li>• valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;</li> <li>• saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti.</li> <li>• egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;</li> <li>• elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;</li> <li>• saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikusan eszközökkel eljátsza, vizuális eszközökkel megjeleníti;</li> <li>• azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;</li> <li>• időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;</li> <li>• adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelt szerint átértelmez.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Változatos mesés térben játszódó magyar népmese (pl. Zöld Péter) különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Hyeronimus Bosch: Zenészek pokla, Szinyei Merse Pál: Majális, Csontváry K. T.: Nagy Taormina, magyar népi építészet jellemző példáinak (parasztház, fa harangláb, székelykapu stb.) fotói.</p> <p>Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termések, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és tér rendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott filmanyag: Kemény Henrik: Vitéz László.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: tanult olvasmányok felelevenítése, szövegértés fejlesztése, beszédkészség fejlesztése</p> <p>Szlovák nyelv: Az adott témakör jellemző szókincse</p>

<p>Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek (pl. lovag, Mátyás király, molnárlegény, komámasszony, "árgyélus kismadár", Hüvelyk Matyi) megformálása síkban vagy térben (pl. festmény, kollázs, papírmasé maszk, újrahasznosítható anyagokból báb), a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikus feldolgozása érdekében csoportmunkában is (Emberábrázolás, differenciált arc- és kézábrázolás fejlesztése).</p>	
<p>Mesék, gyermekirodalmi alkotások (pl. Magyar népmesék, Vuk, Pinokkió) és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása különböző eszközökkel (pl. rajz, festés, montázs).</p>	
<p>Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrészlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével. Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözék, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével.</p>	
<p>Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések (pl. festmény: Csók István : Szénagyűjtők, grafika: M. C. Escher Mozaik, emberábrázolást nem tartalmazó részlete, fotó, képregény, társak munkái) egyéni elképzelés szerinti átértelmezése (pl. más napszakban, más évszakban, más helyszínen, más szereplőkkel, más hangulati elemekkel, színátírással).</p>	
<p>Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, (pl. álmok, családi események, osztálykirándulás, szüret) részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel (pl. grafika, festmény, nyomat, fotó), és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével (pl. nyitva hagyott történet befejezése, átírása) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Marc Chagall festményei, Vankóné Dudás Juli hagyományos népi életmódot bemutató festményei.</p>	
<p>Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában (pl. életkor, foglalkozás, kedvenc étel, fontos tárgy) Az élmények vizuális megjelenítése (pl. portrérajz, fotómanipuláció, kollázs) a legfontosabb jellemzők (pl. külső-belső tulajdonság, öltözet, attribútum) minél pontosabb bemutatása érdekében Szemléltetésre ajánlott képanyag: Kunkovác László: Pásztoremberek, Robert Capa fotói.</p>	

Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával (befogadói és szövegalkotási képességek fejlesztése).	
Játékelmények játékos vizuális és dramatikus feldolgozása (pl. digitális játék síkbeli vagy térbeli társasjátékká alakítása, szabályrendszerek kidolgozása és átdolgozása).	
Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése (pl. Van Gogh tollrajzai, Gyulai Líviusz grafikái), alapján rajzolt gyűjtemény készítése egyénileg, vagy csoportban. A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában.	
<b>Fogalmak</b>	figurális alkotás - figurálne tvorenie, portré - portrét, képmező - obrázkové pole, kompozíció - kompozícia, karakter - charakter, hangulat - nálada, kollázs - koláž, montázs - montáž, képregény - fotoromán (komiks), fikció - fikcia, lényegkiemelés - zdôraznovanie podstaty, gesztus - gesto, személyiségjegy - osobnostný znak, színhangulat - farbová nálada, népviselet - ľudový kroj, parasztház - sedliacký dom, tornác - pavlač, székelykapu - šikulská brána,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• átélt, elképzelt történetek megjelenítése (rajz, festmény, fotó)</li> <li>• digitális játék átalakítása síkbeli vagy térbeli társasjátékká</li> <li>• grafikai mintagyűjtemény létrehozása egyénileg vagy csoportban</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;</li> <li>• egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;</li> <li>• pontosan ismeri államcímernk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit;</li> <li>• adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;</li> </ul>	



	<ul style="list-style-type: none"> <li>saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban.	<p>Magyar nyelv és irodalom: tanult olvasmányok felelevenítése, szövegértés fejlesztése, beszédkészség fejlesztése</p> <p>Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse</p>
Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség (pl. bűvös kocka, Gábor Áron rézágyúja, János vitéz kardja, ünnepkörök, napfogyatkozás, Kis Hableány emberré válása) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a kép és szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából.	
Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is.	
A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás, penészedés), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. fotósorozat, film) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is.	
Valós vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes és szöveges bemutatása (pl. Rumini térképe, Ph. Fogg úr 80 napos útinaplója, egy sarkkutató forgatókönyve, útifilm az osztálykirándulásról), különböző cél (pl. tájékoztatás, dokumentálás, szórakoztatás) hangsúlyozásával.	
<b>Fogalmak</b>	vizuális kommunikáció - vizuálna komunikácia, befolyásolás - ovplyvňovanie, meggyőzés - presvedčovanie, figyelemfelkeltés - vzbudiť pozornosť, piktogram - piktogram, térkép - mapa, plakát - plagát, idő - čas, címer – erb,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>környezetünkben észlelhető változásokról fotósorozat, film készítése</li> <li>utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes bemutatása</li> </ul>

Témakör	Médiahasználat – Valós és virtuális információk	Javasolt óraszám 4 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;</li> <li>• valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;</li> <li>• a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;</li> <li>• az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;</li> <li>• az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;</li> <li>• azonosítja a gyerekeknek szóló vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket;</li> <li>• adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;</li> <li>• adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, változatok újra játszása).	Magyar nyelv és irodalom: beszédképesség fejlesztése, személyes élményt tartalmazó élmények	
Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés áttervezése játékos feladatokban (pl. kommunikációs hatást erősítő vagy módosító céllal).	Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókinccse	
A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira.	Környezetismeret: egészséges életmód	

Fogalmak	média - média, reklám - reklama, televíziós műsortípus typ televízného programu, televíziós sorozat - televízna seria, ismeretterjesztő műsor - populárnovedecký program,
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> <li>• médiahasználati szokások vizuális szemléltetése</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet</b>	<b>Javasolt óraszám 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;</li> <li>• időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjeleníti;</li> <li>• saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;</li> <li>• adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít.</li> <li>• képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését;</li> <li>• képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Optikai különlegességek, lehetetlenségek (pl. „Nagyobb vagyok, mint egy fa”, „Elvesztettem a fejemet”) létrehozása egyszerű digitális technikával (pl. fotó, film), és a tapasztalatok szóbeli megbeszélésével, csoportmunkában		Magyar nyelv és irodalom: beszédkészség fejlesztése
Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel (pl. fotósorozat, slideshow) az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában.		Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse
Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése (pl. képregény, fotósorozat, rövidfilm) a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében.		

<b>Fogalmak</b>	nézőpont - aspekt, cselekmény - dej, čin, főszereplő - hlavná postava, mellékszereplő - vedľajšia postava, fényhatás - svetelný efekt, megvilágítás - osvecovanie,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• optikai különlegességek létrehozás fotó formájában</li> <li>• történet időbeliségének érzékeltetése érdekében képregény készítése</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;</li> <li>• saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;</li> <li>• alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;</li> <li>• adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál;</li> <li>• különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;</li> <li>• gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagyítással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához.		Magyar nyelv és irodalom: beszédkészség fejlesztése
Korong nélkül készülő, adott funkcióra alkalmas egyszerű agyagedény készítése az alkalmazott technikából adódó önálló tervezés alapján (pl. papírhenger oldalához csigákból épített, kész edény üregébe préselve).		Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse

	Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás).	
	Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése.	
	Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog (pl. mobiltelefon, szemüveg, sütemény, hétmérföldes csizma, élet vize) számára a tárgy legfontosabb sajátosságainak (pl. forma, anyag) megtartásával és vizuális érzékeltetésével.	
	Dramatikus játékhöz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötözés, varrás, dróttal).	
	Magyar népi ünnepkör iskolai bemutatásához (pl. Betlehemezés, Csillagjárás, Kiszé hajítás stb.) átéléséhez néprajzi dokumentáció (fotó, film) megismerésével hitelességre törekvő kellékek, jelmezek készítése csoportmunkában.	
<b>Fogalmak</b>	tárgytervezés - plánovanie vecí, csomagolás - balenie, használati tárgy - použivací predmet dísz tárgy - ozdobný predmet, vizuális ritmus - vizuálny rytmus, formai egyszerűsítés - tvarové zjednodušenie, népi cserépedény - ľudová črepová nádoba, hímzésminta - vzorka na vyšívanie	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>egyszerű agyagedény készítése</li> <li>öltözet kiegészítő készítése hagyományos technikával</li> <li>csomagolás tervezése, kivitelezése</li> <li>dramatikus játékhöz jelmezek és kellékek készítése</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábot, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;</li> <li>• képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;</li> <li>• különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;</li> <li>• alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;</li> <li>• adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;</li> <li>• saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;</li> <li>• különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalgotás (pl. ős: őszi terméslények, termésbábok levelekből, tárgyalgotás őszi termésekből (koszorú, füzér); tél: tobozokból karácsonyfa, betlehem figurák készítése, hóvár, hószobor építése; tavasz: virágtündérek, virágbábok, koszorúk, virágszőnyeg).	Magyar nyelv és irodalom: beszédkészség fejlesztése
Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészker) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítmény), a különböző épülettípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében.	Szlovák nyelv: az adott témakör jellemző szókincse
Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, félelmetes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, zuhanyfülke, labirintus). A tapasztalatok beépítése a személyes élményeket és történeteket bemutató alkotó feladatokba.	Környezetismeret: életközösségek
Adott környezet (erdő, vízpart, park) átalakítására, új funkcióval való megtöltésére (pl. fantasztikus kalandpark) terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában.	
Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről,	

berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyalkotás.	
Magyarország építészetének megismerése érdekében adott funkciójú épületek (hidak, tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjtése, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg vagy csoportmunkában (pl. legtöbb terhet elbíró híd építése csoportban, adott távolságú "szakadék" fölé két a/3-as műszaki rajzlapból, a legmagasabb torony felépítése egy rajzlapból.	
Magyar nemzeti jelképpé vált épületek és műalkotások (pl. Országház, debreceni Nagytemplom, Szabadságoszobor, Budai vár épületegyüttese stb.) megismerése.	
<b>Fogalmak</b>	építmény - stavba, épület - budova, település - osada, nézet - pohľad: felülnézet - pohľad zhora -, alulnézet - pohľad z dola, oldalnézet - pohľad z boku, alaprajz - pôdorys, parasztház - sedliacký dom
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• adott környezet átalakítására terv készítése</li> <li>• makett készítése egyéni vagy csoportmunkában</li> </ul>

## Környezetismeret 3-4 évfolyam

A környezetismeret tantárgy a Természettudomány és földrajz tanulási terület bevezető tantárgya, mely az alsó tagozat 3–4. évfolyamán jelenik meg.

*A tantárgy épít az 1–2. osztályos olvasás, valamint a technológia és a matematika tantárgy keretein belül történő fejlesztésre.*

A tantárgy legfontosabb célja, hogy a gyermekek életkori sajátosságaira, kognitív fejlődésére, valamint kíváncsiságára építve képessé tegye őket szűkebb és tágabb környezetük, valamint saját testük megismerésére, a változások megértésére, alapvető ok-okozati összefüggések meglátására.

A tanulók a természettudományos ismeretszerzés és -feldolgozás módszereire épülő tevékenységek révén, cselekvő úton szereznek tapasztalatokat, aktívan vesznek részt a fejlesztés folyamatában. A megismerési módszerek (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérlet) elsajátításán és alkalmazásán keresztül fejlődnek azon alapvető képességeik (megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képesség, mérési technika, kísérletezéshez szükséges képességek), melyek a természettudományos megismeréshez szükségesek, valamint kialakulnak az ezekhez nélkülözhetetlen alapvető szokásaik is.

Kiemelt jelentőségű, hogy a gyermekek saját tapasztalataikon keresztül olyan természettudományos tapasztalatok birtokába jussanak, melyek segítik eligazodásukat az őket körülvevő természeti, társadalmi és gazdasági környezetben, valamint képessé teszi őket arra, hogy környezetükkel harmonikusan együtt éljenek. A tantárgy tanulása során tehát erősíthető a környezet iránti érdeklődés, felelősségvállalás.

Alapvető fontossággal jelenik meg a tantárgy céljai között az egészség megőrzése és az egészséges életvitel összetevői közötti összefüggés felismerése, az egészséges életmód szokásainak alakítása, valamint az egészséget károsító hatások tudatos kerülésére való nevelés.

A tantárgy céljaiból következik, hogy szükségszerűen szervesen kötődik a hétköznapi élethez, s így erősen gyakorlatorientált. Nem ismereteket tanít meg a gyermekek számára, hanem a gyermekek saját tevékenységeinek tapasztalatai által készíti elő a fogalomalkotást.

A tevékenységek végzése során szerzett élmények biztosítják a megismerés és felfedezés örömet, ezáltal hozzájárulnak ahhoz, hogy folyamatos legyen a tanulók motivációja arra, hogy a természettudományok és a földrajz tárgykörébe tartozó problémákat minél mélyebben megismerhessék, megérthessék.

Eközben a tanulók a mindenki által elérhető és alkalmazható természettudományos műveltség alapjainak birtokába jutnak.

A környezetismeret tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A tanulás kompetenciái:** A megfigyelések algoritmusának követésével, összehasonlítások, csoportosítások végzésével, valamint a mérés és a kísérletezés algoritmusának megvalósításával a tanuló aktív tanulási utat jár be, eközben fejlődnek megismerési képességei. Vizsgálatainak eredményeit összeveti hipotéziseivel, ezzel fejlődik



problémamegoldó, valamint mérlegelő gondolkodása. Tanulási stratégiákat használ fel: tapasztalatai rögzítéséhez egyszerű ábrákat, grafikus szervezőket használ, készít.

**A kommunikációs kompetenciák:** A tanuló a megismerő tevékenységek során tapasztalatait lejegyzí vagy szóban megfogalmazza, így fejlődik azon készsége, hogy érthetően és pontosan fejezze ki gondolatait. Eközben törekszik a természettudományos szaknyelv pontos használatára. A vizsgálatok végzésekor információkat gyűjt, rendszerez. A megfigyelés, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérletezés során fejlődik a szóveges módon, a táblázattal és a grafikonokkal megadott információk megértésének képessége.

**A digitális kompetenciák:** A környezetismeret tanulása során a tanuló kiegészítő információkat gyűjt digitális forrásokból, illetve tapasztalati úton szerzett ismeretei rögzítésére online feladatokat, alkalmazásokat használ.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** Az ismeretszerző módszerek elsajátítása közben fejlődik a tanuló problémamegoldó gondolkodása. A vizsgálatok, kísérletek végzése ösztönzi őt, hogy kérdéseket tegyen fel, ok-okozati összefüggésekre jöjjön rá, következtetéseket vonjon le. Mivel a képességfejlesztés az egyes témák komplex feldolgozása közben valósul meg, fejlődik rendszerszemlélete. Kezdeti perceptuális tanulása mellett képessé válik a verbális tanulásra.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A környezetismeret tanulása cselekvő tapasztalatszerzésre épül, melynek során a tanuló csoporttagként, társaival együtt végzi tevékenységét. A gyakorlati feladatok végzésekor döntéseket hoz, időbeosztást készít.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A környezetismeret tanulása során a tanuló megismeri hazánk kulturális örökségének egyes elemeit.

**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A környezetismeret tanulása során végzett tevékenységekkel a tanuló képessé válik arra, hogy társaival együttműködjön. Megtanul a csoporton belül különböző szerepekben feladatot végezni és munkájáért felelősséget vállalni.

### 3–4. évfolyam

A kisiskolás korú gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra a megismerés, felfedezés örömet, így formálhatjuk a gyerekek természethez való viszonyát, a természetről való gondolkodását.

A környezetismeret tanításának legfontosabb célja a 3–4. évfolyamon azoknak a képességeknek a fejlesztése, valamint azoknak a szokásoknak az alakítása, melyek szűkebb és

tágabb környezetük megismeréséhez és a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján elemi szinten sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés alapvető módszereit, nem pedig biológiai, földrajzi, kémiai, fizikai ismeretek tanítására van szükség. A tanulási folyamat során az ismeretszerző módszerek elsajátításán keresztül a megismerési képességek fejlesztése a fő cél, az ismeretanyag pedig a célok elérését szolgáló eszköz.

A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés, valamint a kísérletezés módszereit gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képessége, mérési technikája, valamint a kísérletezéshez szükséges képességeik.

A megértéshez, fogalomalkotáshoz szükség van a célzott és folyamatos megfigyelésre. Fontos kiemelni, hogy a pusztán érzékelés nem azonos a megfigyeléssel. A megfigyelés során az érzékelt jelenség lényeges jellemzőit kell kiemelni a lényegtelenek közül.

A tanulók a leírás alkalmazásával szóban, rajzban, írásban rögzítik tapasztalataikat.

Az összehasonlítás vezet el a lényeges jegyek kiemelésén túl az összefüggések meglátásához, az ugyanabba a fogalmi csoportba tartozó jellemzők megismeréséhez. Ha a tanulók felismerik az azonos és különböző tulajdonságokat, képessé válnak a megfigyelt jellemzők rendezésére, csoportosítására.

Fontos az alapvető mennyiségi tulajdonságok megismerése, mérésük megbízható szinten történő elsajátítása, mert a mérés módszerét mindegyik természettudományos tantárgy alkalmazza.

Egyszerű kísérletek végzésével készítjük elő a későbbi természettudományos kísérletezést, mely a legmagasabb szintű természettudományos megismerési módszer.

Az ismeretszerző módszerek alkalmazása közben, tapasztalati úton kezdődik el a fogalmak kialakításának folyamata, de ez nem zárul le a 4. évfolyam végén, ekkorra még nem alakulnak ki kész fogalmak.

A környezetismeret tantárgy tanítása a 3. évfolyamon kezdődik, és az olvasás, valamint a technológia tantárgyak kereteiben, az 1–2. évfolyamon megvalósult fejlesztésekre és tevékenységekre épül. A mérések metodikájának megtanítása a matematika tantárgyra, 2. osztályra helyeződik át.

Az összehasonlítás, csoportosítás, rendezés, mérés a matematikai készségfejlesztést is segíti, a leírás módszerével fejleszthetők a kommunikációs képességek is. A környezetismeret-órán végzett tevékenységek többsége társak közötti kooperációt igényel.

### **A 3–4. évfolyamon a környezetismeret tantárgy alapóraszám: 68 óra.**

1. Megismerési módszerek
2. Tájékozódás az időben
3. Tájékozódás a térben
4. Élő környezet
5. Anyagok és folyamatok

### **A kerettantervi témakörök áttekintő táblázata, illeszkedés a Nat témaköreihez**

**A helyi tanterv évfolyamonkénti óraszámát a 2 hetes projekt óraszámával egészül ki 36 hetes óraszámra.**

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
Megfigyelés, mérés 1., 2.	12
Az élettelen környezet kölcsönhatásai 1., 2.	8
Tájékozódás az időben 3.	8
Tájékozódás a térben 4.	8
Hazánk, Magyarország 3., 4.	6
Életközösségek lakóhelyünk környezetében 5.	20
Testünk, egészségünk 5.	6
<b>Összes óraszám:</b>	<b>68</b>

### **3. évfolyam**

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
Megfigyelés, mérés 1., 2.	7
Az élettelen környezet kölcsönhatásai 1., 2.	4
Tájékozódás az időben 3.	4
Tájékozódás a térben 4.	4
Életközösségek lakóhelyünk környezetében 5.	12
Testünk, egészségünk 5.	3
<b>Összes óraszám:</b>	<b>34+2 óra a projekthéten</b>

<b>Témakör</b>	<b>Megfigyelés, mérés Biológia, Fizika</b>	<b>Javasolt óraszám: 7 óra</b>
	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri az élőlényeken, élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat;</li> <li>– felismeri, megnevezi és megfigyeli az életfeltételeket, életjelenségeket;</li> </ul>	

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott szempontok alapján algoritmus szerint élettelen anyagokon és élőlényeken megfigyeléseket végez;</li> <li>– adott szempontok alapján élettelen anyagokat és élőlényeket összehasonlít, csoportosít;</li> <li>– időjárási megfigyeléseket tesz, méréseket végez;</li> <li>– megfigyeléseinek, összehasonlításainak és csoportosításainak tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti, megfogalmazza;</li> <li>– figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat;</li> <li>– növényt ültet és gondoz, megfigyeli a fejlődését, tapasztalatait rajzos formában rögzíti;</li> <li>– méréshez megválasztja az alkalmi vagy szabvány mérőeszközt, mértékegységeket;</li> <li>– algoritmus szerint, előzetes viszonyítás, majd becslés után méréseket végez, becslt és mért eredményeit összehasonlítja;</li> <li>– az adott alkalmi vagy szabvány mérőeszközt megfelelően használja;</li> <li>– a méréseket és azok tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza.</li> <li>– azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit;</li> <li>– felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében;</li> <li>– megnevezi az időjárás fő elemeit;</li> <li>– felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében;</li> <li>– felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.</li> </ul>
<p style="text-align: center;"><b><i>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</i></b></p>	<p style="text-align: center;"><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Megfigyelőképesség fejlesztése</li> <li>– Leíró képesség fejlesztése</li> <li>– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése</li> <li>– Rendszerező képesség fejlesztése</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Mérési technika fejlesztése</li> <li>– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>– A közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Az élettelen anyagok jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)</li> <li>- Az élettelen környezeti tényezők jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)</li> <li>- A növény részeinek felismerése, megnevezése: gyökérzet, szár, levél, virág, termés</li> <li>- Az élőlények és részeik jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)</li> <li>- A megfigyelt növényi részek szerepe a növény életében</li> <li>- A közvetlen környezetben élő növények és állatok megfigyelése, összehasonlítása. Megfigyelt jellemzőik alapján a növények és állatok szétválogatása, csoportokba rendezése</li> <li>- Az állatok testrészeinek felismerése, azok szerepe az állatok mozgásában, táplálkozásában, életmódjában</li> <li>- Az élettelen anyagok és élőlények azonos és különböző tulajdonságai, csoportosításuk szempontjai (például tárgyak: anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk; növények: lágy szárú – fás szárú, élőhely; állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétlábúak – hüllők; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok)</li> <li>- Mérési módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk</li> <li>- A közvetlen környezet élettelen környezeti tényezőinek, tárgyainak, élőlényeinek (növények, állatok, ember: saját test, társak, felnőttek) mérhető tulajdonságai (hosszúság, tömeg, űrtartalom, hőmérséklet, idő), mérésük</li> <li>- Mennyiségek viszonyítása, becslése és mérése, választott alkalmi és szabvány egységekkel</li> <li>- Hétköznapi tapasztalatok a szabvány mértékegységek nagyságáról</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>élő - <i>živé</i>, élettelen - <i>neživé</i>, növény - <i>rastlina</i>, állat - <i>zvíera</i>, ember - <i>človek</i>, érzékszerv, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság - <i>vlastnosť</i>, halmazállapot - <i>hmotný stav</i>, mérés - <i>meranie</i>, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység - <i>jednotka</i>, hosszúság - <i>dĺžka</i>, űrtartalom - <i>objem</i>, tömeg - <i>hmotnosť</i>, idő - <i>čas</i></p>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése</li> <li>- Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságaik és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése</li> </ul>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Az időjárási elemek megfigyelése</li> <li>- Az egyes halmazállapotok jellemzőinek megfigyelése, különböző hétköznapi anyagok csoportosítása halmazállapotuk szerint. Példák keresése a közvetlen környezetből (iskola, otthon)</li> <li>- A víz megjelenésének, tulajdonságainak megfigyelése a különböző halmazállapotokban. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben</li> <li>- A lágú és fás szárú növények részeinek megfigyelése (gyökérzet, szár, levél, virág, termés). A növények részeinek megfigyelése algoritmus alapján</li> <li>- A növényi részek összehasonlítása, csoportosítása érzékelhető tulajdonságaik alapján. A haszonnövények fogyasztható részeinek megnevezése</li> <li>- Az állatok (emlősök – madarak – halak – rovarok – kétlábúak – hüllők) testrészeinek felismerése, megfigyelése a megfelelő algoritmus alapján. A testrészek szerepének megfigyelése az állat mozgásában, táplálkozásában, életmódjában</li> <li>- A növények és állatok többféle szempontú csoportosítása <ul style="list-style-type: none"> <li>● növények: lágú szárú – fás szárú; lombhullató – örökzöld</li> <li>● állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétlábúak – hüllők; élőhely: hobbiállatok, a házban és a ház körül élő állatok, háziállatok, haszonállatok, hazai vadon élő állatok; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők</li> </ul> </li> <li>- A növények és állatok állapotának, a tulajdonság környezeti hatásokra történő változásainak megfigyelése tanulmányi séták során <ul style="list-style-type: none"> <li>● növények: ősszel lombhullás/örökzöldek folyamatosan; tavasszal rügyek, levelek vizsgálata; nyáron a kifejlett növény és a termés vizsgálata</li> <li>● állatok: ősszel és tavasszal bundaváltás; télen hangok, lábnyomok figyelése; tavasszal új fajok megjelenésének megfigyelése, nyáron a mozgás, táplálkozás, utódok nevelésének, utódok mennyiségének, egyéb változatosságok megfigyelése</li> </ul> </li> <li>- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények hosszúság jellegű tulajdonságainak (hosszúság, magasság, szélesség) mérése</li> <li>- Űrtartalom mérése a közvetlen környezetben található élettelen anyagokon és élőlényeken</li> <li>- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények tömegének mérése</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése</li> <li>– A levegő hőmérsékletének mérése a különböző évszakokban, a csapadék hőmérsékletének mérése. Időjárási napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése</li> <li>– Az ember testhőmérsékletének mérése</li> <li>– A mérésekhez alkalmi és szabvány mérőeszközök, mértékegységek választása, használata</li> </ul>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>Az élettelen környezet kölcsönhatásai Fizika, kémia</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tanítói segítséggel egyszerű kísérleteket végez;</li> <li>– a vizsgálatok tapasztalatait megfogalmazza, rajzban, írásban rögzíti;</li> <li>– a kísérletek tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza;</li> <li>– feladatvégzés során társaival együttműködik.</li> <li>– a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmusa szerint megvalósítja;</li> <li>– a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével;</li> <li>– az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja;</li> <li>– figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés);</li> <li>– megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás;</li> <li>– egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás;</li> <li>– tanítói segítséggel égéssel kapcsolatos egyszerű kísérleteket végez. Csoportosítja a megvizsgált éghető és éghetetlen anyagokat;</li> <li>– megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében.</li> </ul>	
	<b><i>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</i></b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Megfigyelőképesség fejlesztése</li> <li>– Leíró képesség fejlesztése</li> <li>– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése</li> <li>– Rendszerező képesség fejlesztése</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Mérési technika fejlesztése</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése</li> <li>– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>– A kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok lényeges érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)</li> </ul> <p>A kísérletekhez szükséges mennyiségű anyagok mérése</p>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A víz halmazállapot-változásai (olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás)</li> <li>– A víz körforgása a természetben</li> <li>– Hely- és helyzetváltoztató mozgás</li> <li>– Rugalmas és rugalmatlan ütközések megfigyelése, hétköznapi megjelenése</li> <li>– Az égés feltételei, éghető és nem éghető anyagok csoportosítása, égéssel kapcsolatos vészhelyzetek kezelése. A tűz és az égés szerepe az ember életében</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>szilárd – <i>pevný</i>, folyékony - <i>tekutý</i>, légnemű <i>plynný stav</i>, halmazállapot; halmazállapot-változás; olvadás – <i>topenie</i>, fagyás - <i>mrazenie</i>, párolgás - <i>odparovanie</i> , forrás - <i>vrenie</i>, lecsapódás - <i>zrážanie</i>, mozgás - <i>pohyb</i>, ütközés, égés</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A víz különféle halmazállapotainak tantermi körülmények között történő modellezése (jég, víz, gőz). A gőz és a pára közti különbségek megfogalmazása, tapasztalati úton történő ismeretszerzés (vízforralás után a forró gőz fölé hideg tárgyért teszünk, és a párát lecsapatjuk)</li> <li>– A víz halmazállapot-változásaival kapcsolatos kísérletek elvégzése (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, forrás), a közben végbemenő kölcsönhatások, változások megfigyelése. Ok-okozati összefüggések keresése a halmazállapot-változások és az egyes hétköznapi jelenségek között</li> <li>– Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (pl.: hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben</li> <li>– Folyamatos megfigyelések és kísérletek a víz tisztaságával kapcsolatban. Környezetünkből vett vízminták egyszerű vizsgálata. Egyszerű eljárás a víz tisztítására, szűrésére</li> <li>– A víz körforgásának megfigyelése a természetben. A körforgás egyes lépésein keresztül a már ismert fizikai változások megfigyelése</li> </ul>



	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Mozgások megfigyelése, csoportosítása (hely- és helyzetváltató mozgás). Példák keresése</li> <li>- Mozgásállapot-változások: ütközések (rugalmas és rugalmatlan) végzése, a változások megfigyelése</li> </ul> <p style="margin-left: 40px;">Az égést modellező kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok, a változás megfigyelése, az égés feltételeinek megismerése, éghető és nem éghető anyagok keresése és csoportosítása. Égéssel kapcsolatos vészhelyzetek felismerésének és kezelésének megismerése. A tűz és az égés szerepére példák keresése az ember életében</p>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Tájékozódás az időben Fizika, biológia</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A tanuló</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- életkorának megfelelően eligazodik az időbeli relációkban, ismeri és használja az életkorának megfelelő időbeli relációs szókinccset;</li> <li>- naptárt használ, időintervallumokat számol, adott eseményeket időrend szerint sorba rendez;</li> <li>- napirendet tervez a napszakok változásaihoz kapcsolva.</li> <li>- felismeri a napszakok, évszakok változásai, valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket;</li> <li>- megfelelő sorrendben sorolja fel a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek időtartamát, relációit;</li> <li>- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése);</li> <li>- az évszakokra vonatkozó megfigyeléseket végez, tapasztalatait rögzíti, és az adatokból következtetéseket von le;</li> <li>- megismeri és modellezi a víz természetben megtett útját, felismeri a folyamat ciklikus jellegét;</li> <li>- megnevezi az ember életszakaszait;</li> <li>- megfigyeli a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végez;</li> <li>- analóg és digitális óráról leolvassa a pontos időt.</li> </ul>	

<p><b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Megfigyelőképesség fejlesztése</li> <li>- Leíró képesség fejlesztése</li> <li>- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése</li> <li>- Rendszerező képesség fejlesztése</li> <li>- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>- Mérési technika fejlesztése</li> <li>- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>- Időbeli tájékozódó képesség fejlesztése</li> <li>- Föld mozgásainak (forgás, Nap körüli keringés) hatásai az évszakok, napszakok váltakozására, jellemzőikre</li> <li>- Évszakokra vonatkozó megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása, rajzban, írásban vagy táblázatban való rögzítése. Az adatokból következtetések levonása</li> <li>- A környezetben zajló ciklikus változások felismerése, megfigyelése, sorba rendezése</li> <li>- Napi és éves ritmus a növény- és állatvilágban</li> <li>- A napszakok, a naptár (a hét napjai, hetek, hónapok). Időtartamuk, egymáshoz való viszonyuk</li> <li>- Jeles napok, dátumok elhelyezése a naptárban</li> <li>- Napirend készítése</li> <li>- Ismétlődő jelenségek (ritmusok) az ember életében, a test működésében. Ismétlődő, ciklikus jelenségek a környezetben (például víz körforgása)</li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Az emberi életszakaszok, jellemzőik</li> <li>- A növények fejlődése: életszakaszok, csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés</li> <li>- A csírázás és a növekedés külső feltételei</li> <li>- Az állatok szaporodása (pete, tojás, elevenszülő), fejlődési szakaszai</li> </ul>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>naptár - <i>kalendár</i>, évszak - <i>ročné obdobie</i>, életkor – <i>vek</i>, életszakasz, körforgás, Föld forgása, Föld keringése, hónap - <i>mesiac</i>, nap - <i>deň</i>, napszak - <i>časť dňa</i>, szaporodás - <i>rozmnožovanie</i>, fejlődés - <i>vývoj</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Napszakok, évszakok váltakozása, jellemzői, valamint a Föld mozgásai és a napszakok, évszakok változásai közötti összefüggések megfigyelése</li> <li>- Az egyes évszakok jellemző időjárásának, az időjárás tényezőinek megfigyelése, hőmérsékletének mérése. A csapadék</li> </ul>

	<p>formái (eső, köd, hó). Időjárási napló készítése</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Az évszaknak megfelelő helyes öltözködés megbeszélése. Öltözködési tanácsok adása időjárás-előrejelzés értelmezése alapján</li> <li>– Az évszakokhoz kötődő étrendek összeállítása. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata</li> <li>– Ismétlődő, ciklikus jelenségek megfigyelése a környezetben (pl. víz körforgása)</li> <li>– Az időjárás élőlényekre gyakorolt hatásának megfigyelése, konkrét példák gyűjtése</li> <li>– Napi és éves ritmus megfigyelése a növény- és állatvilágban</li> <li>– A növények egyes életszakaszainak megfigyelése (csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés)</li> <li>– Növények csíráztatása, hajtatása során az ezekhez szükséges feltételek megfigyelése</li> <li>– Az állatok szaporodásának megfigyelése (pete, tojás, elevenszülő)</li> <li>– Ismétlődő jelenségek megfigyelése az emberi test működésében</li> <li>– Ismétlődő jelenségek (ritmusok) megfigyelése az ember életében (napirend, hetirend, kalendárium, jeles napok, ünnepek). A dátumok elhelyezése a naptárban. Napirend és hetirend tervezése</li> <li>– Az emberi életszakaszok jellemzőinek megfigyelése és összehasonlítása (szerepjáték)</li> <li>– Osztálytárs, fiatalabb és idősebb testvér, szülő, illetve más felnőtt testméreteinek becslése, mérése, az adatok összehasonlítása, tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése</li> </ul>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>Tájékozódás a térben Fizika, földrajz</b>	Javasolt óraszám: 4 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri és használja az életkorának megfelelő relációs szókincset;</li> <li>– iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat;</li> <li>– irányokat ad meg viszonyítással;</li> <li>– megkülönböztet néhány térképajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós;</li> <li>– felismeri és használja az alapvető térképjeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok.</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– a tanterméről, otthona valamely helyiségéről egyszerű alaprajzot készít és leolvas;</li> <li>– az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;</li> <li>– tájékozódik az iskola környékéről és településéről készített térképvázlattal és térképpel. Az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;</li> <li>– felismeri a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri jellemzőiket. Ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;</li> <li>– felismeri lakóhelyének jellegzetes felszínformáit;</li> <li>– domborzati térképen felismeri a felszínformák és vizek jelölését.</li> </ul>
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Megfigyelőképesség fejlesztése</li> <li>– Leíró képesség fejlesztése</li> <li>– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése</li> <li>– Rendszerező képesség fejlesztése</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>– Téri tájékozódó képesség fejlesztése</li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése a térképen. Iránytű használata. Az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben</li> <li>– Az alaprajz, a térképvázlat és a térkép. Tájékozódás az alaprajz és a térképvázlat segítségével</li> <li>– A felszínformák: hegy, hegység, domb, dombság, völgy, medence, síkság. Jelölésük a domborzati térképen</li> <li>– A felszíni vizek fajtái (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik, ábrázolásuk a domborzati térképen</li> <li>– A külső erők (szél, víz) felszínformáló munkája</li> </ul>
<b>Fogalmak</b>	fővilágtájak – <i>hlavné svetové strany</i> , mellékvilágtáj <i>vedľajšie svetové strany</i> , alaprajz - pôdoris, térképvázlat, térkép - <i>mapa</i> , domborzati térkép, közigazgatási térkép, autóstérkép, turistatérkép, felszínforma – <i>povrchový tvar</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Iránytű készítése, használatának gyakorlása, tájékozódási gyakorlatok a fő- és mellékvilágtájak helyzetének gyakorlására: a fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése térképen, az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Az alaprajz, vázlatrajz, térképvázlat és a térkép jellemzőinek megfigyelése, egy-egy konkrét példa összehasonlítása</li> <li>- Alaprajz készítése az osztályteremről, a tanulók otthonáról, szobájáról. Tájékozódási gyakorlatok alaprajz, vázlatrajz és térképvázlat alapján</li> <li>- Az iskola elhelyezése a településen belül és annak térképén</li> <li>- A felszínformák elemei, jellemzőik megfigyelése (hegy, hegység, medence, völgy, domb, dombság, síkság). A jellemzőknek megfelelően homokból az egyes felszínformák kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében</li> <li>- A szél és a víz munkájának modellezése homokasztalon</li> <li>- A felszíni vizek fajtáinak (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik megfigyelése. A jellemzőknek megfelelően homokasztalon az egyes vizek kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében</li> </ul>
--	---

Témakör	Életközösségek lakóhelyünk környezetében Biológia	Javasolt óraszám: 12 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) főbb jellemzőit;</li> <li>- felelősségtudattal rendelkezik a szűkebb, illetve tágabb környezete iránt;</li> <li>- tevékenységeinek tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti.</li> <li>- felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében);</li> <li>- megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket;</li> <li>- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat;</li> <li>– konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát;</li> <li>– megfigyeléseit mérésekkel (például időjárási elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csőrtípusok) egészíti ki;</li> <li>– felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek;</li> <li>– felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat;</li> <li>– példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét;</li> <li>– felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel);</li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).</li> </ul>
<b><i>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</i></b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Megfigyelőképesség fejlesztése</li> <li>– Leíró képesség fejlesztése</li> <li>– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése</li> <li>– Mérési technika fejlesztése</li> <li>– Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése</li> <li>– Rendszerező képesség fejlesztése</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>– Környezettudatos magatartás fejlesztése</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- A lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői: erdő, mező-rét, víz-vízpart</li> <li>- Az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai</li> <li>- A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) élőlényeknek környezeti igényei, alkalmazkodása az élettelen környezeti tényezőkhöz (életmód, testfelépítés, viselkedés)</li> <li>- A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely)</li> <li>- A megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – fás szárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kétéltűek – hüllők – halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezei – vízparton élő – az ember környezetében élő állatok)</li> <li>- Az adott életközösség megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhalozatok összeállítása</li> <li>- A természetes és mesterséges életközösségek</li> <li>- Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>természetes életközösség – <i>prírodné životné spoločenstvo</i>, mesterséges életközösség – <i>umelé životné spoločenstvo</i>, erdő - <i>les</i>, mező-rét - <i>lúka</i>, víz-vízpart - <i>voda, vodný breh</i>, élőhely, életmód - <i>spôsob života</i>, környezeti igény, alkalmazkodás - <i>prispôsobovanie</i>, testfelépítés, tápláléklánc - <i>potravínová reťaz</i>, táplálékhalozat</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során. A megfigyelések alapján az életközösségek összehasonlítása</li> <li>- A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldséges-gyümölcsöskertbe. A hasonlóságok és különbségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése</li> <li>- Az életközösségek jellegzetes élőlények csoportosítása élőhely szerint</li> <li>- Az egyes életközösségek jellegzetes állatainak és növényeinek testfelépítése, algoritmus alapján történő megfigyelése, mérése (testméret mérése pl. életnagyságú rajzon)</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- A tapasztalatok alapján a növények és állatok igényeinek, élőhelyhez, életfeltételekhez való alkalmazkodásának (testfelépítés, életmód) megfigyelése, megbeszélése, modellezése (pl. csőr- és lábtípusok)</li> <li>- Az életközösségek összetettségének megfigyelése, az ott élő növények és állatok közötti jellegzetes kapcsolatok megfigyelése, felismerése (táplálkozás, búvóhely)</li> <li>- Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhalózatok összeállítása</li> <li>- Az iskolához legközelebb eső nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése tanulmányi séta vagy osztálykirándulás alkalmával</li> <li>- Az egyes életközösségekben élő élőlények testfelépítés, illetve életmód alapján történő összehasonlítása</li> <li>- Osztálykert/iskolakert/madárbarát kert kialakítása során az ember felelősségének, szerepének megfigyelése</li> </ul>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>Testünk, egészségünk Biológia</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
----------------	--------------------------------------	------------------------------------

	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ismeri az emberi szervezet fő életfolyamatait;</li> </ul>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, összetevőivel, az emberi szervezet egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges szokásokkal, azokat igyekszik betartani;</li> <li>- felismeri az egészséges, gondozott környezet jellemzőit. Megfogalmazza, milyen hatással van a környezet az egészségére.</li> <li>- felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét;</li> <li>- megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;</li> <li>- belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait;</li> <li>- ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségi tüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.</li> </ul>



<i>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</i>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Megfigyelőképesség fejlesztése</li> <li>– Leíró képesség fejlesztése</li> <li>– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése</li> <li>– Rendszerező képesség fejlesztése</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>– Egészségtudatos magatartás fejlesztése</li> <li>– Az emberi test fő testrészei, szervei</li> <li>– A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat</li> <li>– Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében</li> <li>– Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások</li> <li>– A tanuláshoz szükséges helyes megvilágítás fontossága</li> <li>– Az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban</li> <li>– A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A Az egészséges fejlődéshez szükséges élelmiszerek kiválasztása</li> <li>– folyadékfogyasztás szerepe. A helyes étkezési szokások</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A megfelelő öltözködés</li> <li>– A személyes higiéné</li> <li>– A rendszeres testmozgás</li> <li>– Aktív és passzív pihenés</li> <li>– A lelki egészség</li> <li>– A leggyakoribb betegségtünetek. A testhőmérséklet, láz mérése</li> <li>– A betegségek megelőzése. A védőoltások szerepe</li> <li>– Balesetek, megelőzésük</li> </ul>	

<b>Fogalmak</b>	szerv - <i>orgán</i> , érzékszerv - <i>zmyslový orgán</i> , testrész - <i>časť tela</i> , szervezet - <i>organizmus</i> , túlsúly, alultápláltság, egészség - <i>zdravie</i> , betegség - <i>choroba</i> , egészségvédelem - <i>ochrana zdravia</i> , egészségvédő szokások
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Az ember testrészeivel való megismerkedés mondóka segítségével, elmutogatásuk saját vagy osztálytárs testén</li> <li>- Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – ízlelés: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang)</li> <li>- Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, helyes szokások megismerése, gyakorlása és alkalmazása plakát készítésével, beszélgetéssel, szituációs játékkal. Személyes tapasztalat szerzése az érzékszervi és a mozgásszervi fogyatékkal élők életéről</li> <li>- A legfontosabb szervek, szervrendszerek szerepének megfigyelése, felépítésük megbeszélése (keringési rendszer, váz- és izomrendszer, emésztő szervrendszer, a légzés szervrendszere), beszélgetés az egészséges fejlődésének feltételeiről. A testmozgás jelentőségének megbeszélése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámra (méréssel)</li> <li>- Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása és gyakorlása, az iskolában való helyes viselkedés és megfelelő öltözet megbeszélése (tanórán, különböző szabadidős foglalkozáson, szünetben), az iskolában dolgozók foglalkozásának összehasonlítása. Megszólítások, köszönés, udvariassági formulák használatának gyakorlása. A helyes öltözködési szokások szerepének megbeszélése, öltözködési tanácsok adásával egy-egy évszakhoz kapcsolódóan időjárás-előrejelzés értelmezése alapján</li> <li>- Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése</li> <li>- A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk? – mérések elvégzése, rögzítése a füzetbe rajzban, írásban. Az egészséges és egészségtelen ételek csoportosítása</li> <li>- Az egyes évszakokhoz kötődő táplálkozási szokások megbeszélése, egy-egy évszakhoz kapcsolódó napi étrend tervezése. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata</li> </ul>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Élelmiszerfajták megismerése, csoportosításuk tápanyagtartalmuk alapján</li> <li>- Egy napi egészséges menü összeállítása. Egészségtelen italok cukortartalmának becslése, mérése kockacukor segítségével</li> <li>- Helyes étkezési, viselkedési szokások alakítása szituációs játékokkal</li> <li>- Ételek tárolásával kapcsolatos információk megbeszélése</li> <li>- A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása</li> <li>- Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre</li> <li>- Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során)</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Fogyatékossgal és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával</li> <li>– Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása. A leggyakoribb betegségeket (pl. láz, hányás, hasmenés, gyengeség, levertség) felismerésének gyakorlása konkrét példákon, szituációkon keresztül. A betegségek okainak, megelőzésének megismerése, a fertőző betegségek megelőzési módjainak gyakorlása. A testhőmérséklet, láz mérése</li> <li>– A balesetek okainak megfigyelése képek, videók segítségével, beszélgetés a megelőzés fontosságáról. A segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén szituációs játékkal</li> </ul>
--	--

## 4. évfolyam

Témakör neve	Javasolt óraszám
Megfigyelés, mérés 1., 2.	5
Az élettelen környezet kölcsönhatásai 1., 2.	4
Tájékozódás az időben 3.	4
Tájékozódás a térben 4.	4
Hazánk, Magyarország 3., 4.	6
Életközösségek lakóhelyünk környezetében 5.	8
Testünk, egészségünk 5.	3
<b>Összes óraszám:</b>	34+2 óra a projekthéten

Témakör	Megfigyelés, mérés Biológia, fizika	Javasolt óraszám: 5 óra
	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri az élőlényeken, élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat;</li> </ul>	
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri, megnevezi és megfigyeli az életfeltételeket, életjelenségeket;</li> <li>– adott szempontok alapján algoritmus szerint élettelen anyagokon és élőlényeken megfigyeléseket végez;</li> <li>– adott szempontok alapján élettelen anyagokat és élőlényeket összehasonlít, csoportosít;</li> <li>– időjárási megfigyeléseket tesz, méréseket végez;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeléseinek, összehasonlításainak és csoportosításainak tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti, megfogalmazza;</li> <li>– figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat;</li> <li>– növényt ültet és gondoz, megfigyeli a fejlődését, tapasztalatait rajzos formában rögzíti;</li> <li>– méréshez megválasztja az alkalmi vagy szabvány mérőeszközt, mértékegységeket;</li> <li>– algoritmus szerint, előzetes viszonyítás, majd becslés után méréseket végez, becslült és mért eredményeit összehasonlítja;</li> <li>– az adott alkalmi vagy szabvány mérőeszközt megfelelően használja;</li> <li>– a méréseket és azok tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza.</li> <li>– azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit;</li> <li>– felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében;</li> <li>– megnevezi az időjárás fő elemeit;</li> <li>– felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében;</li> </ul> <p>felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.</p>
<b><i>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</i></b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Megfigyelőképesség fejlesztése</li> <li>– Leíró képesség fejlesztése</li> <li>– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Rendszerező képesség fejlesztése</li> <li>- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>- Mérési technika fejlesztése</li> <li>- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>- A közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei</li> <li>- Az élettelen anyagok jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)</li> <li>- Az élettelen környezeti tényezők jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)</li> <li>- A növény részeinek felismerése, megnevezése: gyökérzet, szár, levél, virág, termés</li> <li>- Az élőlények és részeik jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)</li> <li>- A megfigyelt növényi részek szerepe a növény életében</li> <li>- A közvetlen környezetben élő növények és állatok megfigyelése, összehasonlítása. Megfigyelt jellemzőik alapján a növények és állatok szétválogatása, csoportokba rendezése</li> <li>- Az állatok testrészeinek felismerése, azok szerepe az állatok mozgásában, táplálkozásában, életmódjában</li> <li>- Az élettelen anyagok és élőlények azonos és különböző tulajdonságai, csoportosításuk szempontjai (például tárgyak: anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk; növények: lágyszárú – faszárú, élőhely; állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kételtűek – hüllők; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok)</li> <li>- Mérési módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk</li> <li>- A közvetlen környezet élettelen környezeti tényezőinek, tárgyainak, élőlényeinek (növények, állatok, ember: saját test, társak, felnőttek) mérhető tulajdonságai (hosszúság, tömeg, űrtartalom, hőmérséklet, idő), mérések</li> <li>- Mennyiségek viszonyítása, becslése és mérése, választott alkalmi és szabvány egységekkel</li> <li>- Hétköznapi tapasztalatok a szabvány mértékegységek nagyságáról</li> </ul>	
--	--

<b>Fogalmak</b>	<p>élő - <i>živé</i>, élettelen - <i>neživé</i>, növény - <i>rastlina</i>, állat - <i>zviaera</i>, ember - <i>človek</i>, érzékszerv - <i>zmyslový orgán</i>, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság <i>vnímateľná vlastnosť</i>, halmazállapot - <i>hmotný stav</i>, mérés - <i>meran</i>, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység - <i>jednoka merania</i>, hosszúság - <i>dĺžka</i>, űrtartalom - <i>objem</i>, tömeg - <i>hmotnosť</i>, idő - <i>čas</i></p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése</li> <li>- Az élettelen anyagok azonos és különböző tulajdonságainak megfigyelése, csoportosításuk különböző szempontok szerint: érzékelhető tulajdonságaik, anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk</li> <li>- Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságai és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése</li> <li>- Az időjárási elemek megfigyelése</li> <li>- Az egyes halmazállapotok jellemzőinek megfigyelése, különböző hétköznapi anyagok csoportosítása halmazállapotuk szerint. Példák keresése a közvetlen környezetből (iskola, otthon)</li> <li>- A víz megjelenésének, tulajdonságainak megfigyelése a különböző halmazállapotokban. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben</li> <li>- A lágyszárú és fás szárú növények részeinek megfigyelése (gyökérzet, szár, levél, virág, termés). A növények részeinek megfigyelése algoritmus alapján</li> <li>- A növényi részek összehasonlítása, csoportosítása érzékelhető tulajdonságaik alapján. A haszonnövények fogyasztható részeinek megnevezése</li> <li>- Az állatok (emlősök – madarak – halak – rovarok – kétélűek – hüllők) testrészeinek felismerése, megfigyelése a megfelelő algoritmus alapján. A testrészek szerepének megfigyelése az állat mozgásában, táplálkozásában, életmódjában</li> <li>- A növények és állatok többféle szempontú csoportosítása <ul style="list-style-type: none"> <li>● növények: lágyszárú – fás szárú; lombhullató – örökzöld</li> <li>● állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétélűek – hüllők;</li> </ul> <p>élőhely: hobbiállatok, a házban és a ház körül élő állatok, háziállatok, haszonállatok, hazai vadon élő állatok; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők</p> </li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- A növények és állatok állapotának, a tulajdonság környezeti hatásokra történő változásainak megfigyelése tanulmányi séták során <ul style="list-style-type: none"> <li>● növények: ősszel lombhullás/örökzöldek folyamatosan; tavasszal rügyek, levelek vizsgálata; nyáron a kifejlett növény és a termés vizsgálata</li> <li>● állatok: ősszel és tavasszal bundaváltás; télen hangok, lábnyomok figyelése; tavasszal új fajok megjelenésének megfigyelése, nyáron a mozgás, táplálkozás, utódok nevelésének, utódok mennyiségének, egyéb változatosságok megfigyelése</li> </ul> </li> <li>- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények hosszúság jellegű tulajdonságainak (hosszúság, magasság, szélesség) mérése</li> <li>- Űrtartalom mérése a közvetlen környezetben található élettelen anyagokon és élőlényeken</li> <li>- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények tömegének mérése</li> <li>- A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése</li> <li>- A levegő hőmérsékletének mérése a különböző évszakokban, a csapadék hőmérsékletének mérése. Időjárási napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése</li> <li>- Az ember testhőmérsékletének mérése</li> <li>- A mérésekhez alkalmi és szabvány mérőeszközök, mértékegységek választása, használata</li> </ul>
--	--

Témakör	Az élettelen környezet kölcsönhatásai Fizika, kémia	Javasolt óraszám: 4 óra
	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tanítói segítséggel egyszerű kísérleteket végez;</li> <li>- a vizsgálatok tapasztalatait megfogalmazza, rajzban, írásban rögzíti;</li> <li>- a kísérletek tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza;</li> <li>- feladatvégzés során társaival együttműködik.</li> <li>- a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmusa szerint megvalósítja;</li> <li>- a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével;</li> <li>- az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja;</li> <li>- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés);</li> <li>- megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás;</li> <li>– tanítói segítséggel égéssel kapcsolatos egyszerű kísérleteket végez. Csoportosítja a megvizsgált éghető és éghetetlen anyagokat;</li> <li>– megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	
	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<b>Fogalmak</b>	szilárd – <i>pevný</i> , folyékony – <i>tekutý</i> , légnemű <i>plynný stav</i> , halmazállapot – <i>hmotný stav</i> ; halmazállapot-változás – <i>zmena hmotného stavu</i> ; olvadás – <i>topenie</i> , fagyás – <i>mrazenie</i> , párolgás – <i>odparovanie</i> , forrás <i>vrenie</i> , lecsapódás – <i>zrážanie</i> , mozgás – <i>pohyb</i> , ütközés – <i>zraz</i> , égés – <i>horenie</i> ,



<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A víz különféle halmazállapotainak tantermi körülmények között történő modellezése (jég, víz, gőz). A gőz és a pára közti különbségek megfogalmazása, tapasztalati úton történő ismeretszerzés (vízforralás után a forró gőz fölé hideg tárgyért teszünk, és a párát lecsapatjuk)</li> <li>– A víz halmazállapot-változásaival kapcsolatos kísérletek elvégzése (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, forrás), a közben végbemenő kölcsönhatások, változások megfigyelése. Ok-okozati összefüggések keresése a halmazállapot-változások és az egyes hétköznapi jelenségek között</li> <li>– Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (pl.: hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben</li> <li>– Folyamatos megfigyelések és kísérletek a víz tisztaságával kapcsolatban. Környezetünkéből vett vízminták egyszerű vizsgálata. Egyszerű eljárás a víz tisztítására, szűrésére</li> <li>– A víz körforgásának megfigyelése a természetben. A körforgás egyes lépésein keresztül a már ismert fizikai változások megfigyelése</li> <li>– Mozgások megfigyelése, csoportosítása (hely- és helyzetváltoztató mozgás). Példák keresése</li> <li>– Mozgásállapot-változások: ütközések (rugalmas és rugalmatlan) végzése, a változások megfigyelése</li> <li>– Az égést modellező kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok, a változás megfigyelése, az égés feltételeinek megismerése, éghető és nem éghető anyagok keresése és csoportosítása. Égéssel kapcsolatos vészhelyzetek felismerésének és kezelésének megismerése. A tűz és az égés szerepére példák keresése az ember életében</li> </ul>
-------------------------------	---

Témakör	Tájékozódás az időben Fizika biológia	Javasolt óraszám: 4 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A tanuló</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– életkorának megfelelően eligazodik az időbeli relációkban, ismeri és használja az életkorának megfelelő időbeli relációs szókinccset;</li> <li>– naptárt használ, időintervallumokat számol, adott eseményeket időrend szerint sorba rendez;</li> <li>– napirendet tervez a napszakok változásaihoz kapcsolva.</li> <li>– felismeri a napszakok, évszakok változásai, valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket;</li> <li>– megfelelő sorrendben sorolja fel a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek időtartamát, relációit;</li> <li>– figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat</li> </ul>	

	<p>(például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése);</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az évszakokra vonatkozó megfigyeléseket végez, tapasztalatait rögzíti, és az adatokból következtetéseket von le;</li> <li>– megismeri és modellezi a víz természetben megtett útját, felismeri a folyamat ciklikus jellegét;</li> <li>– megnevezi az ember életszakaszait;</li> <li>– megfigyeli a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végez;</li> <li>– analóg és digitális óráról leolvassa a pontos időt.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Megfigyelőképesség fejlesztése</li> <li>– Leíró képesség fejlesztése</li> <li>– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése</li> <li>– Rendszerező képesség fejlesztése</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Mérési technika fejlesztése</li> <li>– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>– Időbeli tájékozódó képesség fejlesztése</li> <li>– Föld mozgásainak (forgás, Nap körüli keringés) hatásai az évszakok, napszakok váltakozására, jellemzőikre</li> <li>– Évszakokra vonatkozó megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása, rajzban, írásban vagy táblázatban való rögzítése. Az adatokból következtetések levonása</li> <li>– A környezetben zajló ciklikus változások felismerése, megfigyelése, sorba rendezése</li> <li>– Napi és éves ritmus a növény- és állatvilágban</li> <li>– A napszakok, a naptár (a hét napjai, hetek, hónapok). Időtartamuk, egymáshoz való viszonyuk</li> <li>– Jeles napok, dátumok elhelyezése a naptárban</li> <li>– Napirend készítése</li> <li>– Ismétlődő jelenségek (ritmusok) az ember életében, a test működésében. Ismétlődő, ciklikus jelenségek a környezetben (például víz körforgása)</li> <li>– Az emberi életszakaszok, jellemzőik</li> <li>– A növények fejlődése: életszakaszok, csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés</li> <li>– A csírázás és a növekedés külső feltételei</li> <li>– Az állatok szaporodása (pete, tojás, elevenszülő), fejlődési szakaszai</li> </ul>	<p style="text-align: center;">–</p>

<b>Fogalmak</b>	Időmérés - <i>Meranie času</i> , égitest - <i>nebeské teleso</i> , naptár - <i>kalendár</i> .	
<b>Témakör</b>	<b>Tájékozódás a tágabb térben Fizika, földrajz</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri és használja az életkorának megfelelő relációs szókincset;</li> <li>– iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat;</li> <li>– irányokat ad meg viszonyítással;</li> <li>– megkülönböztet néhány térképfajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós;</li> <li>– felismeri és használja az alapvető térképjeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok.</li> <li>– a tanterméről, otthona valamely helyiségéről egyszerű alaprajzot készít és leolvas;</li> <li>– az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;</li> <li>– tájékozódik az iskola környékéről és településéről készített térképvázlattal és térképpel. Az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;</li> <li>– felismeri a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri jellemzőiket. Ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;</li> <li>– felismeri lakóhelyének jellegzetes felszínformáit;</li> <li>– domborzati térképen felismeri a felszínformák és vizek jelölését.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Megfigyelőképesség fejlesztése</li> <li>– Leíró képesség fejlesztése</li> <li>– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése</li> <li>– Rendszerező képesség fejlesztése</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>– Téri tájékozódó képesség fejlesztése</li> <li>– A fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése a térképen. Iránytű használata. Az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben</li> <li>– Az alaprajz, a térképvázlat és a térkép. Tájékozódás az alaprajz és a térképvázlat segítségével</li> <li>– A felszínformák: hegy, hegység, domb, dombság, völgy, medence, síkság. Jelölésük a domborzati térképen</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- A felszíni vizek fajtái (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik, ábrázolásuk a domborzati térképen</li> <li>- A külső erők (szél, víz) felszínformáló munkája</li> </ul>
<b>Fogalmak</b>	fővilágtáj – <i>hlvná svetová strana</i> , mellékvilágtáj <i>vedlajšia svetová strana</i> , alaprajz - <i>pôdoris</i> , térkép-vázlat <i>mapový náčrt</i> , térkép - <i>mapa</i> , domborzati térkép, közigazgatási térkép, autóstérkép, turistatérkép, felszínforma <i>povrchový tvar</i>

Témakör	Hazánk, Magyarország (4.o)Földrajz	Javasolt óraszám: 6 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ismeri és használja az életkorának megfelelő térbeli relációs szókincset;</li> <li>- megnevezi és iránytű segítségével megállapítja a fő- és mellékvilágtájakat, irányokat ad meg viszonyítással;</li> <li>- felismeri és használja az alapvető térképjeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok;</li> <li>- megkülönböztet néhány térkép-fajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós.</li> <li>- iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat;</li> <li>- irányokat ad meg viszonyítással;</li> <li>- térkép segítségével megnevezi Magyarország jellemző felszínformáit (síkság, hegy, hegység, domb, dombság), vizeit (patak, folyó, tó), ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;</li> <li>- térkép segítségével megmutatja hazánk nagytájakait, felismeri azok jellemző felszínformáit;</li> <li>- térkép segítségével megnevezi hazánk szomszédos országait, megyéit, saját megyéjét, megyeszékhelyét, környezetének nagyobb településeit, hazánk fővárosát, és ezeket megtalálja a térképen is.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Megfigyelőképesség fejlesztése</li> <li>- Leíró képesség fejlesztése</li> </ul>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése</li> <li>- Rendszerező képesség fejlesztése</li> <li>- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>- Mérési technika fejlesztése</li> <li>- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>- Téri tájékozódó képesség fejlesztése</li> <li>- Magyarország helyzete, államhatárok, szomszédos országaink</li> <li>- Tájékozódás Magyarország domborzati térképén: az alapvető térképjelek, felszínformák, vizek. Irányok, távolságok a térképen</li> <li>- Hazánk nagytájainak elhelyezkedése, felszínformáik</li> <li>- Tájékozódás hazánk közigazgatási térképén: megyék, saját lakóhely megyéje, megyeszékhelye, települések, saját település és a főváros helye hazánk térképén</li> <li>- Fővárosunk, Budapest: híres épületek, főbb nevezetességek, hidak, közlekedés</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>térkép - <i>mapa</i>, domborzati térkép, közigazgatási térkép, felszínforma, megye <i>župa</i>, megyeszékhely <i>župné stredisko</i>, település- <i>sídlo</i>, főváros - <i>hlavné mesto</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Térképészeti gyakorlatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Magyarország elhelyezkedésének megfigyelése földgömb, Európa-térkép segítségével (Föld bolygó, Európa kontinens, Közép-Európa, Kárpát-medence)</li> <li>- Magyarország domborzati térképén az alapvető térképjelek megfigyelése, megnevezése</li> <li>- Magyarország államhatárainak, szomszédos országainak megkeresése, megnevezése domborzati, illetve közigazgatási térképen</li> <li>- Hazánk felszínformáinak, vizeinek azonosítása domborzati térképen</li> <li>- Irányok, távolságok, magassági számok leolvasása hazánk domborzati térképéről</li> <li>- Magyarország nagy tájegységeinek felismerése, megkeresése Magyarország domborzati térképén</li> <li>- Magyarország megyéinek, ezen belül a tanulók saját megyéjének, megyeszékhelyének, valamint Budapest megkeresése Magyarország közigazgatási térképén</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Lakóhelyhez közeli települések keresése, megnevezése térkép segítségével</li> <li>- Fővárosunk néhány jellegzetes nevezetességének, épületeinek, hídjainak, közlekedésének megismerése tanulmányi kirándulás alkalmával, vagy képeken, multimédián keresztül</li> <li>- Saját lakóhely, a lakóhely kulturális és természeti értékeinek bemutatása tablón vagy bemutató formájában</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Életközösségek lakóhelyünk környezetében Biológia</b>	<b>Javasolt óraszám: 8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) főbb jellemzőit;</li> <li>- felelősségtudattal rendelkezik a szűkebb, illetve tágabb környezete iránt;</li> <li>- tevékenységeinek tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti.</li> <li>- felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében);</li> <li>- megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket;</li> <li>- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat;</li> <li>- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat;</li> <li>- konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát;</li> <li>- megfigyeléseit mérésekkel (például időjárási elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csórtípusok) egészíti ki;</li> <li>- felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek;</li> <li>- felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat;</li> <li>- példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel);</li> <li>- elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).</li> </ul>
<i>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</i>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Megfigyelőképesség fejlesztése</li> <li>- Leíró képesség fejlesztése</li> <li>- Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése</li> <li>- Mérési technika fejlesztése</li> <li>- Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése</li> <li>- Rendszerező képesség fejlesztése</li> <li>- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>- Környezettudatos magatartás fejlesztése</li> <li>- A lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői: erdő, mező-rét, víz-vízpart</li> <li>- Az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai</li> <li>- A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) élőlényeinek környezeti igényei, alkalmazkodása az élettelen környezeti tényezőkhöz (életmód, testfelépítés, viselkedés)</li> <li>- A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely)</li> <li>- A megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kételtűek – hüllők – halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezei – vízparton élő – az ember környezetében élő állatok)</li> <li>- Az adott életközösség megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhalózatok összeállítása</li> <li>- A természetes és mesterséges életközösségek</li> </ul>	

<p>– Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>természetes életközösség <i>prírodná životná spoločnosť</i>, mesterséges életközösség – <i>umelá životná spoločnosť</i>, erdő - <i>les</i>, mező-rét - <i>lúka</i>, víz-vízpart – <i>voda-vodný breh</i>, élőhely <i>životné spoločenstvo</i>, életmód - <i>spôsob života</i>, környezeti igény, alkalmazkodás - <i>prispôsobovanie</i>, testfelépítés, tápláléklánc <i>potravinová reťaz</i>, táplálékhalózat</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során. A megfigyelések alapján az életközösségek összehasonlítása</li> <li>– A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldségyümölcsöskertbe. A hasonlóságok és különbségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése</li> <li>– Az életközösségek jellegzetes élőlények csoportosítása élőhely szerint</li> <li>– Az egyes életközösségek jellegzetes állatainak és növényeinek testfelépítése, algoritmus alapján történő megfigyelése, mérése (testméret mérése pl. életnagyságú rajzon)</li> <li>– A tapasztalatok alapján a növények és állatok igényeinek, élőhelyhez, életfeltételekhez való alkalmazkodásának (testfelépítés, életmód) megfigyelése, megbeszélése, modellezése (pl. csőr- és lábtípusok)</li> <li>– Az életközösségek összetettségének megfigyelése, az ott élő növények és állatok közötti jellegzetes kapcsolatok megfigyelése, felismerése (táplálkozás, búvóhely)</li> <li>– Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhalózatok összeállítása</li> <li>– Az iskolához legközelebb eső nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése tanulmányi séta vagy osztálykirándulás alkalmával</li> <li>– Az egyes életközösségekben élő élőlények testfelépítés, illetve életmód alapján történő összehasonlítása</li> <li>– Osztálykert/iskolakert/madárbarát kert kialakítása során az ember felelősségének, szerepének megfigyelése</li> </ul>

Témakör	Testünk, egészségünk Biológia	Javasolt óraszám: 3 óra
	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri az emberi szervezet fő életfolyamatait;</li> </ul>	



<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, összetevőivel, az emberi szervezet egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges szokásokkal, azokat igyekszik betartani;</li> <li>– felismeri az egészséges, gondozott környezet jellemzőit. Megfogalmazza, milyen hatással van a környezet az egészségre.</li> <li>– felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét;</li> <li>– megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;</li> <li>– belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait;</li> <li>– ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségtüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.</li> </ul>
<p><b><i>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</i></b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Megfigyelőképesség fejlesztése</li> <li>– Leíró képesség fejlesztése</li> <li>– Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése</li> <li>– Rendszerező képesség fejlesztése</li> <li>– Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</li> <li>– Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</li> <li>– Egészségtudatos magatartás fejlesztése</li> <li>– Az emberi test fő testrészei, szervei</li> <li>– A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat</li> <li>– Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében</li> <li>– Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások</li> <li>– A tanuláshoz szükséges helyes megvilágítás fontossága</li> <li>– Az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban</li> <li>– A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A folyadékfogyasztás szerepe. A helyes étkezési szokások</li> <li>– Az egészséges fejlődéshez szükséges élelmiszerek kiválasztása</li> <li>– A megfelelő öltözködés</li> <li>– A személyes higiéné</li> <li>– A rendszeres testmozgás</li> <li>– Aktív és passzív pihenés</li> <li>– A lelki egészség</li> <li>– A leggyakoribb betegségtünetek. A testhőmérséklet, láz mérése</li> <li>– A betegségek megelőzése. A védőoltások szerepe</li> <li>– Balesetek, megelőzésük</li> </ul>	

<b>Fogalmak</b>	szerv - <i>orgán</i> , érzékszerv - <i>zmyslový orgán</i> , testrész - <i>časť tela</i> , szervezet, túlsúly, alultápláltság, egészség - <i>zdravie</i> , betegség - <i>choroba</i> , egészségvédelem - <i>ochrana zdravia</i> , egészségvédő szokások
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Az ember testrészeivel való megismerkedés mondóka segítségével, elmutogatásuk saját vagy osztálytárs testén</li> <li>- Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – ízlelés: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang)</li> <li>- Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, helyes szokások megismerése, gyakorlása és alkalmazása plakát készítésével, beszélgetéssel, szituációs játékkal. Személyes tapasztalat szerzése az érzékszervi és a mozgásszervi fogyatékkal élők életéről</li> <li>- A legfontosabb szervek, szervrendszerek szerepének megfigyelése, felépítésük megbeszélése (keringési rendszer, váz- és izomrendszer, emésztő szervrendszer, a légzés szervrendszere), beszélgetés az egészséges fejlődésének feltételeiről. A testmozgás jelentőségének megbeszélése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámra (méréssel)</li> <li>- Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása és gyakorlása, az iskolában való helyes viselkedés és megfelelő öltözet megbeszélése (tanórán, különböző szabadidős foglalkozáson, szünetben), az iskolában dolgozók foglalkozásának összehasonlítása. Megszólítások, köszönés, udvariassági formulák használatának gyakorlása. A helyes öltözködési szokások szerepének megbeszélése, öltözködési tanácsok adásával egy-egy évszakhoz kapcsolódóan időjárás-előrejelzés értelmezése alapján</li> <li>- Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése</li> <li>- A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk? – mérések elvégzése, rögzítése a füzetbe rajzban, írásban. Az egészséges és egészségtelen ételek csoportosítása</li> <li>- Az egyes évszakokhoz kötődő táplálkozási szokások megbeszélése, egy-egy évszakhoz kapcsolódó napi étrend tervezése. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata</li> <li>- Élelmiszerfajták megismerése, csoportosításuk tápanyagtartalmuk alapján</li> <li>- Egy napi egészséges menü összeállítása. Egészségtelen italok cukortartalmának becslése, mérése kockacukor segítségével</li> <li>- Helyes étkezési, viselkedési szokások alakítása szituációs játékokkal</li> <li>- Ételek tárolásával kapcsolatos információk megbeszélése</li> <li>- A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása</li> <li>- Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre</li> <li>- Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során)</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Fogycatékossággal és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával</li> <li>- Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása. A leggyakoribb betegségtünetek (pl. láz, hányás, hasmenés, gyengeség, levertség) felismerésének gyakorlása konkrét példákön, szituációkon keresztül. A betegségek okainak, megelőzésének megismerése, a fertőző betegségek megelőzési módjainak gyakorlása. A testhőmérséklet, láz mérése</li> <li>- A balesetek okainak megfigyelése képek, videók segítségével, beszélgetés a megelőzés fontosságáról. A segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén szituációs játékkal</li> </ul>
--	--

## Helyi tanterv angol

### Általános iskola 4. évfolyam

#### Célok és feladatok

A gyermekkori idegennyelv-oktatás alapvető célja lélektani és nyelvi: egyrészt kedvet ébreszteni a nyelvek tanulása iránt, sikerélményhez juttatni a diákokat, másrészt megalapozni a későbbi nyelvtanulást, főként a receptív készségek fejlesztésével. Ezekhez járul még a nyelvtanulási stratégiák kialakításának megalapozása.

Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátítás folyamataira épül. A gyerekek számukra érdekes, értelmes, önmagukban motiváló és kognitív szintjüknek megfelelő kihívást jelentő tevékenységekben vesznek részt. Ezek során a célnyelvet hallva, a szituációt, kontextust érve haladnak előre a nyelv elsajátításában. Ez a folyamat lassú, az idősebb korosztályra jellemző látványos nyelvi eredményt nem várhatunk. Egyik tipikus jellemzője a csendes szakasz, melynek során egyes diákok akár hónapokig nemigen szólnak meg, de a játékos tevékenységekbe szívesen bekapcsolódnak.

Az idegennyelvi órákon a gyerekek az ismeretlen nyelven hallottakat a világról kialakult ismereteik alapján értelmezik, ezért elengedhetetlen, hogy a tananyag általuk ismert tartalmakra épüljön. Ez egyrészt a konkrét helyzet kihasználásával, szemléltetéssel, másrészt már ismert tantárgyak anyagának integrálásával érhető el. Így válik az ismeretlen célnyelvi tanári beszéd érthetővé a diákok számára.

A kerettanterv az 1–4. évfolyamok anyanyelven megismert témaköreire, beszédszándékaira, fogalomköreire és tevékenységeire épül. A készségek közül a hallott szöveg értésének fejlesztése a legfontosabb, melynek fejlődését az órai utasítások és a cselekvésre épülő játékos feladatok teljesítéséből követhetjük nyomon. A beszéd az egyszavas válaszoktól (igen, nem, név, szín, szám stb.), a memorizált, elemezetlen nagyobb egységek használatáig terjed (köszönés, mondóka, körjáték, dal). A gyerekek órai beszédének természetes része a magyar nyelvű kérdés és válasz, melyet visszajelzésként, megerősítésként használnak a tanár célnyelvhasználatával párhuzamosan.

A követelmények a természetes nyelvelsajátítás folyamatát tükrözve a szó és az egyszerű mondat szintjén mozognak. Az olvasás és írás bevezetésével célszerű várni, amíg a gyerekekben felmerül erre az igény.

#### Fejlesztési követelmények

A fejlesztés során a tanulóban tudatosulnia kell, hogy anyanyelvén kívül idegen nyelven is kifejezheti magát. Nagyon fontos kialakítani a tanulóban a nyelvtanulás iránti pozitív hozzáállást és fejleszteni az együttműködési készségét, hogy pár- és csoportmunkában hatékonyan tudjon részt venni. Lényeges, hogy a tanuló megismerkedjen néhány alapvető nyelvtanulási stratégiával.

A nyelvtanulás hosszútávú eredményessége szempontjából elengedhetetlen a nyelvvel való játékos és örömteli foglalkozás. A kezdeti sikerek és a motiváló tanári visszajelzés segítenek a tanulónak abban, hogy ösztönös tudásvágya és tanulási kedve megmaradjon és erősödjön, bátran használja a rendelkezésére álló nyelvi eszközöket, növekedjen önbizalma, fejlődjön önismerete és önértékelése.

A fejlesztés várható eredménye a 4. évfolyam végén KER szintben még nem adható meg.

## Értékelés

A nyelvoktatás kezdetén nagyon lényeges szempont, hogy a gyermek kedvét és lelkesedését ne törje le szigorú, csak a tökéletességet elfogadó értékelés. Ugyanakkor reális képet kell kapnunk arról, hogy tanulóink milyen fejlettségi fokot értek el a négy alapkészség területén, milyen mértékig sajátították el a tanított anyagot, és, hogy mennyire tudják teljesíteni a tantervben megfogalmazott követelményeket. A reális alapokra épülő értékelés a tanulót további munkára ösztönzi, és erősíti a motivációját.

### Az alkalmazott tankönyv kiválasztásának elvi szempontjai

- A kerettanterv alapvető célkitűzéseinek 100%-ban feleljen meg: motiválja a tanulót a nyelvtanulásra, fejlessze mindazokat a készségeket, amelyek a nyelvtudáshoz szükségesek, használjon olyan munkáltató és gyakorlati feladattípusokat, amelyek megkönnyítik a nyelv elsajátítását.
- A tankönyv az alsótagozatos angol nyelvi tanterv követelményeit legalább 90%-ban fedje.
- A tananyag illeszthető legyen a tantervben megadott éves óraszámokhoz.

## Évfolyamonkénti tanterv

### 4. évfolyam

Évi óraszám: 111

### Tartalom

#### a) Kommunikációs szándékok

#### A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

	Kezdeményezés és válasz	
Köszönés:	Good morning. Good afternoon. Hello Poppy. Hello, how are you? Hi!	Good morning. Good afternoon. Hello Bean. I'm fine, thank you. Hi!
Elköszönés:	Goodbye. Bye-bye! Good night.	Goodbye. Bye! Good night. Thanks. Bye!
Bemutatkozás, bemutatás:	What's your name? My name is Woody. This is Captain Shadow.	I'm Poppy. Hello. Hi! Nice to meet you.
Köszönet és arra reagálás:	Thanks. Thank you very much. Thanks a lot.	Not at all. No problem.

## Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

Tetszés, nem tetszés	Do you like it? Do you like swimming?	I like it. I don't like it. Yes, I do. / No, I don't.
----------------------	--	--

## Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

Dolgok, személyek megnevezése, leírása	What is it? What's this? What's it in English? Who is this? How old are you? What colour is it?	It's a .../ That's a ...  This is... I'm ten. Green.
Információkérés, információadás:	Is it an aeroplane? Have you got your bag? Has she got her umbrella? Is there...?	Yes, it is. / No, it isn't. Yes, I have. / No, I haven't. Yes, she has. / No, she hasn't. Yes, there is. / No there isn't.
Tudás, nemtudás:	What is it?	I don't know.

## b) Fogalomkörök:

Fogalomkörök	Fogalomkörök nyelvi kifejezései
Cselekvés, történés, Jelenidejűség létezés kifejezése	<i>be – present forms</i> I'm clever. Are you tall? Yes, I am. I'm not short.  <i>there is / there are – present forms</i> There are five rabbits in the hat.  <i>Imperatives</i>  Sit down! Don't stand up! Listen, please. Find...
Képesség kifejezése*	<i>Expressing ability</i> Can you see an elephant? Yes, I can. / No, I can't.
Birtoklás kifejezése	<i>Possessive adjectives*</i> my book, your bag, his/her balloon <i>Whose?</i> Whose cage is this? <i>Possessive ...'s</i> It's the lion's cage. <i>have got – present forms</i> I've got two brothers. I haven't got a dog. Have you got a pencil? Yes, I have. She's got white hair.

Térbeli viszonyok	Irányok, helymeghatározás	<i>Where?</i>	here, there, left, right in, on, under, ...
Időbeli viszonyok	Időpont, napok	<i>When?</i> <i>What time is it?</i>	in the morning, in the evening, at night It's 12 o'clock. Monday, Tuesday... January, February...
Mennyiségi viszonyok		<i>Singular/plural forms of nouns</i> <i>Cardinal numbers 1-20</i>	How many monsters are there in the picture? There are four. one, two, three, ...
Minőségi viszonyok	Méret, szín, kor	<i>What ... like?</i> <i>What colour?</i>	What's it like? It's big, small, beautiful, ugly, ... What colour is it? It's red, blue, ...
Logikai viszonyok		<i>Linking words</i>	and / or / but
Szövegösszetartó eszközök		<i>Demonstrative pronouns</i> <i>Personal pronouns</i> <i>Articles</i>	this / that / these / those I, you, he, she, it, we, they a, an, the

### c) Témakörök

Témakör	Kapcsolódási pont
Én és a családom. Családtagok bemutatása, születésnap.	Környezetismeret: együttélés a családban.
Otthonom, szűkebb környezetem, kedvenc játékaim, kedvenc állataim.	Környezetismeret: lakóhelyi környezet. Matematika: tájékozódás a térben.
Iskola, tárgyak a tanteremben, osztálytársak.	Környezetismeret: iskolai környezet., barátok. Matematika: halmazok.
Étkezés, néhány élelmiszer neve és leírása.	Környezetismeret: az ember megismerése, élelmiszer, étrend.
Idő: a hét napjai napszakok, az óra.	Környezetismeret: az idő mérése és kifejezése a mindennapi kommunikációban; a napszakok váltakozása. Matematika: számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése.

Öltözködés, ruhadarabok, kedvenc ruháim.	Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat: egészséges életmód öltözködés. Matematika: halmazok.
--	---

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
<b>Előzetes tudás</b>	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelv-tanulás iránti motivációja.
<b>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</b>	A tanuló követi a nonverbális elemekkel támogatott és egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést. A tanuló megéri az osztálytermi tevékenységekre vonatkozó, nonverbális eszközökkel támogatott, rövid és egyszerű tanári utasításokat. Megéri az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdéseket és kijelentéseket. Felismeri rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, és képes ezekből a lehetséges tartalomra következtetni.
<b>A fejlesztés tartalma</b>	
<p>Nonverbális elemekkel támogatott és egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetés megértése (pl. osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat).</p> <p>Rövid és egyszerű, az osztálytermi tevékenységekre vonatkozó, nonverbális eszközökkel támogatott tanári utasítások megértése (pl. rajzos, játékos feladatok, manuális tevékenységek, mozgásos, játékos tevékenységek: körjáték, ritmusjáték, szerepjáték, bábjáték, arnyjáték, társasjáték).</p> <p>Ismert témákhoz kapcsolódóan elhangzó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdések és kijelentések megértése (pl. közvetlenül a tanuló személyére, családjára, szűkebb környezetére, mindennapi szükségleteire, tevékenységeire vonatkozó kérdések, illetve válaszok).</p> <p>Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának aktív követése, a tanult nyelvi elemek felismerése a szövegekben, a szöveg lényegének kiszűrése a megértést segítő mozgásos, játékos feladatok segítségével.</p> <p>Tanári ösztönzésre a hallott szövegeket kísérő nonverbális elemekre (pl. képek, képsorok, tárgyak, testbeszéd, hanglejtés) és a beszédhelyzetre való egyre tudatosabb támaszkodás a szövegértés során.</p> <p>A nyelv hangzásvilágának, zenéjének megismerése, megkülönböztetése az anyanyelv (játékos formában esetleg más nyelvek) hangzásvilágától és zenéjétől.</p> <p><i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i></p> <p>Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, animációs filmek, gyermekeknek szóló egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanuló társakkal, vendégekkel folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.</p>	



<b>Fejlesztési egység</b>	<b>Szóbeli interakció</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelvi-tanulás iránti motivációja.
<b>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</b>	<p>A tanuló aktívan és örömmel vesz részt az interakciót igénylő tevékenységekben.</p> <p>Beszédszándékát egyszerű nyelvi eszközökkel fejezi ki, szükség szerint nonverbális elemekkel támogatva.</p> <p>Tud a számára ismert témákról egyszerű kérdéseket feltenni, illetve a hozzá intézett kérdésekre egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni.</p> <p>A tanuló minta alapján rövid párbeszédet folytat társaival a tanult témákról.</p> <p>Részt vesz rövid, egyszerű szövegek közös előadásában.</p> <p>Törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó elsajátítására.</p>
<b>A fejlesztés tartalma</b>	
<p>Nonverbális elemekkel (pl. gesztusokkal, mimikával, hanglejtéssel, intonációval, képek, tárgyak segítségével) támogatott mondanivaló kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel, azaz egy-egy szóval, rövid mondattal.</p> <p>Ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra való reagálás egyszavas válaszokkal, cselekvéssel.</p> <p>Ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó konkrét, egyszerű kérdések feltevése.</p> <p>Ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal.</p> <p>Dalok, mondókák, mesék, történetek előadásában, gyermekjátékokban való aktív részvétel; nonverbális elemekkel támogatott, közösen mondott szövegekbe, mesemondásba való bekapcsolódás ismert szavak, kifejezések, nyelvi fordulatok ismétlésével.</p> <p><i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i></p> <p>Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, mesék, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszéd, néhány mondatos leírások.</p>	

<b>Fejlesztési egység</b>	<b>Összefüggő beszéd</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelv-tanulás iránti motivációja.
<b>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</b>	<p>A tanuló elmond rövid, egyszerű szövegeket.</p> <p>Társaival közösen előad egyszerű szöveget, párbeszédet, tanári segítséggel.</p> <p>Száma számára ismert témákról, a környezetében előforduló tárgyokról, élőlényekről, eseményekről beszél röviden, összefüggően, nonverbális elemekkel támogatva.</p>

	A tanuló bemutatja munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel. Törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó elsajátítására.
<b>A fejlesztés tartalma</b>	
<p>Gyermekirodalmi mű, mondóka, vers, dal, mese stb. közös vagy önálló előadása (pl. zenei kísérettel vagy bábjáték formájában) társak, másik tanulócsoport, osztály, szülők vagy tanárok részére.</p> <p>Tanult cselekvéssor (pl. egyszerű tornagyakorlat, öltözködés) elmondása képek segítségével vagy mozgással kísérve.</p> <p>Nonverbális elemekkel támogatott, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott szerepjáték előadása társakkal, megfelelő gyakorlás, felkészülés után.</p> <p>Saját vagy csoportban létrehozott alkotás, tárgy egyszerű nyelvi eszközöket, fordulatokat tartalmazó, rövid bemutatása (pl. mesekönyv készítése, kiállítása és szóbeli bemutatása).</p> <p>Tanári példa és autentikus hangzóanyag hallgatása és együttmondása után közös vagy önálló ismétlés; a kiejtés, intonáció, hangsúly, ritmus játékos gyakorlása (pl. hangerő vagy hangszín változtatásával, érzelmek kifejezésével, ritmushangszerek vagy mozgás kíséretével).</p> <p><i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i></p> <p>Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, mozgással kísért rövid történetek, cselekvéssorok, mesék, leírás (pl. tanulói munka bemutatása).</p>	

<b>Fejlesztési egység</b>	<b>Olvasott szöveg értése</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelvi-tanulás iránti motivációja.
<b>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</b>	<p>A tanuló észreveszi az anyanyelven, illetve a tanult idegen nyelven történő olvasás közötti különbségeket.</p> <p>Képes ismert szavak néma olvasására és megértésére, valamint tanári minta után a szavak helyes felolvasására.</p> <p>Képes rövid szöveg közös megismerése és feldolgozása után az önálló olvasására.</p> <p>Bekapcsolódik olvasást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe.</p> <p>Követi az ismert témákról elhangzó szöveg írott változatát.</p> <p>Felfedezi az ismert szavakat és kifejezéseket idegen forrásban.</p> <p>Megtapasztalja az önálló célnyelvi olvasás élményét.</p>
<b>A fejlesztés tartalma</b>	
<p>Szavak, kifejezések elolvasása és kapcsolódó tevékenységek elvégzése (pl. tantermi tárgyak felcímkézése, szavak és képek párosítása, dominó játék, szókétyákból mondatvariációk összeállítása).</p> <p>Egyszerű szövegek elolvasása és annak alapján megfelelő cselekvések, cselekvéssorok eljátszása, elvégzése (pl. papírtávesző vagy gyümölcssaláta készítése).</p> <p>Egyszerű szövegek értő olvasása (pl. mesék, történetek, képregények, párbeszéd).</p> <p>Tanárral közös meseolvasás, bekapcsolódás a történet elolvasásába az ismert szavak használatával.</p> <p>Egyszerű írásbeli üzenetek elolvasása és megértése (pl. dicsérő kártyák, jókívánságok,</p>	

<p>osztálytermi utasítások).</p> <p>Ismert dalok szövegének követése, olvasása a képernyőn vagy a kivetítőn (pl. karaoke).</p> <p><i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i></p> <p>Szó- és mondatkártyák, felírt poszterek és képek, társasjátékok, egyszerű képregények, képeskönyvek, mesék, gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, feliratok, brosrák, ismertető, táblák, célnyelvi szöveget tartalmazó csomagolóeszközök, videofelvételek, animációs filmek, dalok, mondókák animált változata.</p>	
<b>Fejlesztési egység</b>	<b>Íráskészség</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelvi-tanulás iránti motivációja.
<b>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</b>	<p>A tanuló észreveszi az anyanyelvén, illetve a tanult idegen nyelven történő írás közötti különbségeket.</p> <p>A tanuló ismeri az adott nyelv ábécéjét.</p> <p>Különböző nyelvi tevékenységek során lemásol, illetve leír rövid szavakat, mondatokat.</p> <p>Bekapcsolódik írást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe.</p>
<b>A fejlesztés tartalma</b>	
<p>Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szavak szintjén (pl. keresztrejtvény, szókereső, akasztófa, tárgyak, képek részeinek felcímkézése, rímpárok alkotása, szógyűjtés).</p> <p>Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szó szerkezetek, rövid mondatok szintjén (pl. képregény rajzolása, s ezekhez szövegbuborékok írása; tárgyak, képek részeinek felcímkézése, üzenőfal létrehozása).</p> <p>Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szöveg szintjén (pl. mesekönyv, kiskönyv összeállítása, rímek, egyszerű versikék írása, képeslap, meghívó írása, egyszerű társasjáték tervezése, szabályainak megfogalmazása tanári segítséggel).</p> <p>Ismert szavakat tartalmazó nyelvi fordulatok (pl. rímpárok) felfedezése és minta után való önálló alkotása.</p> <p><i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i></p> <p>Egyszerű hétköznapi témájú írott szövegek a szavak, kifejezések, egyszerű mondatok és rövid szövegek szintjén.</p>	
<b>A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén</b>	<p>KER szintben nem megadható.</p> <p>A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét.</p> <p>Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról, minta alapján egyszerű párbeszédet folytat társaival.</p> <p>Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában.</p> <p>Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.</p>

## Hon- és népismeret – 5. évfolyam

A hon- és népismeret tartalmazza a népünk kulturális örökségére leginkább jellemző sajátosságokat, nemzeti kultúránk nagy múltú elemeit, a magyar néphagyományt. Teret biztosít azoknak az élményszerű egyéni és közösségi tevékenységeknek, amelyek a család, az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza, a Kárpát-medence, a magyar nemzet és a Magyarországon élő népek megismeréséhez, megbecsüléséhez, velük való azonosuláshoz vezetnek. Segíti a közösségi, nemzeti azonosságtudat kialakítását. Megalapozza és áthatja a különböző tanítási területeket. Rendszerezett ismeretanyagként lehetőséget teremt a magyar népi kultúra értékeinek megismerésére, a különböző kultúrákat, a környezet értékeit megbecsülő és védő magatartás, illetve a szociális érzékenység kialakítására.

A tanulók felfedezik, hogy a nemzedékeken át létrehozott közösségi hagyomány összeköti őket a múlttal, és segít nekik eligazodni a jelenben. Felismerik, hogy az emberiség évezredek óta felhalmozódott tapasztalatai a legegyszerűbb és éppen ezért a legfontosabb mindennapi kérdésekre adott gyakorlati válaszok tárházai. Megértik, hogy a néphagyomány az általános emberi értékek hordozója, ezért ismerete az általános műveltség része.

A tantárgy megalapozza a tanulók nemzeti önismeretét, nemzettudatát, a tevékeny hazaszeretetet. Tudatosítja a tanulóban, hogy először minden népnek a saját hagyományait, nemzeti értékeit kell megismernie, hogy azután a nemzetiségek, a szomszéd és rokon népek, valamint a világ többi népének kultúráját, az egyetemes értékeket, a köztük lévő kölcsönhatást is megérthesse. Ösztönöz a szűkebb és tágabb szülőföld, a magyar nyelvterület és a Kárpát-medence hagyományainak és történelmi emlékeinek felfedezésére, a még emlékezetből felidézhető vagy az élő néphagyományok gyűjtésére. Lehetőséget biztosít a Határtalanul! programban történő részvétel néprajzi megalapozásához. Bővíti a tanulók művelődéstörténeti ismereteit, erősíti a hagyományőrzést, kultúránk, nemzeti értékeink megbecsülését. Értékrendjével hozzájárul a tanulók értelmi, érzelmi, etikai és esztétikai neveléséhez, a természettel való harmonikus kapcsolatuk kialakításához és a társadalomba való beilleszkedésükhöz.

A tanítás során – pedagógiai és néprajzi szempontok szerint kiválasztott hon- és népismereti, néprajzi forrásanyagok felhasználásával – minél több lehetőséget kell teremteni a néphagyományok élményszerű megismerésére.

A tananyag témakörei az ismeretek egymásra épülésével, rendszerben történő megjelenítésével lehetővé teszik, hogy a tanulók megismerjék, megértsék a hagyományos gazdálkodó életmód szemléletét, amely a természettel való harmonikus együttélésre alapult, valamint a polgári értékeken alapuló városi életforma sajátosságait is. Mintát kapnak a közösségi életforma működésére, az egymásnak nyújtott kölcsönös segítség megvalósítható formáira. Részesei lehetnek a játékok segítségével történő nevelés folyamatának, amely életkori sajátosságaiknak megfelelően nyújt mintát a családon belüli szerepek, feladatkörök elsajátítására.

A tantárgy tanulási eredményeinek követésére a fejlesztő szöveges értékelés is alkalmazható a Nat-ban meghatározott szabályok szerint. Fontos szerepet kap az önértékelés, a társak

értékelése, a csoportban történő reflektív értékelés, amelynek alapját képezi többek között az önálló ismeretsajátítás keretében végzett gyűjtőmunka, forráselemzés, illetve a kooperatív tevékenységekben való részvétel is.

Összegző értékelés a mindenkor hatályos jogszabályoknak megfelelően alkalmazható (öt fokozatú skálán értelmezett érdemjeggyel) a témakörökhöz kapcsolódó ismeretek elsajátítását ellenőrző feladatsorok esetében, amelyek nem tanórán teljesítendő felmérések, hanem otthoni kutatómunkára, az ismeretek önálló alkalmazására épülő, a tanulási motivációt élénkítő feladatok.

A hon- és népismeret tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A tanulás kompetenciái:** A tanuló egyéni tanulási utakon, belső motivációval, önszabályozó stratégiák alkalmazásával jut el a nemzeti múlt, a szülőföld értékeinek megismeréséhez, a hagyományos népi élet és a népszokások megismeréséhez, a táji jellegzetességek felfedezéséhez. Az aktív tanulást önállóan, valamint másokkal is együttműködve alkalmazza céljai megvalósítása érdekében. Tanári iránymutatással, segítséggel képes a hiteles források feldolgozására, a lényegkiemelésre. Mások véleményének, egyéni tapasztalatainak megismerésével fejlődik vitakultúrája, hálózati csoportos tanulási képessége.

**A kommunikációs kompetenciák:** A tanuló saját tapasztalatainak megosztása, önállóan gyűjtött információinak közvetítése, vitahelyzetekben való megszólalása, érvelése során a kommunikációs helyzetnek megfelelően alkalmazza anyanyelvi kompetenciáit, tanult viselkedési mintáit. Az információcsere változatos területeken valósulhat meg, a hagyományos auditív és vizuális csatornák mellett a digitális lehetőségek alkalmazásával. Kommunikációközpontú helyzetgyakorlatokban, játékszituációkban (színhátékszerű népszokások, köszöntők, mondák, mesék, népdalok, népi játékok, mondókák) alkalmazni tudja az elsajátított kötött nyelvi formájú és improvizatív szövegeket.

**A digitális kompetenciák:** A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez a könyvtári dokumentumok mellett forrásként használja az elektronikusan elérhető szakirodalmat, képgyűjteményeket (múzeumok online adatbázisait). Digitális kompetenciáit változatos helyzetekben és szerepekben, önállóan és másokkal is együttműködve, céljai megvalósítása érdekében tudja alkalmazni. A digitális kultúra tantárgy keretében elsajátított ismereteit felhasználva mutatja be a választott témát.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A tanuló elsajátítja a hon- és népismeret alapfogalmait; információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Összehasonlítja a természeti környezet által meghatározott életmódbeli különbségeket, a közösségi szerepeket, a kölcsönös segítségnyújtáson alapuló társas munkavégzés jelenségeit, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A tanuló érveit, gondolatait, véleményét szabadon kifejti, ugyanakkor nyitott a pedagógus útmutatásaira, társai észrevételeire, amelyek

hatására álláspontját rugalmasan kezeli, korábbi döntéseit felülbírálja, módosítja. Fejlődik, alakul az önismerete-énképe, nyitottá válik a másik ember élethelyzete iránt. A társas tanulás folyamatában együttműködve gyűjt információkat, elemez forrásszövegeket, készít bemutatókat, megosztja véleményét, érvel álláspontja mellett. Aktívan részt vesz a köszöntők vagy színjátékszerű népszokások élményszerű elsajátításában, bemutatásában.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A tanuló megtanulja értéként kezelni, hogy saját gondolatai kifejezését és mások véleményének befogadását sokféle szempont alapján tudja megvalósítani. Önállóan és a társaival történő együttműködés során alkotója lesz a felfedezett lokális értékeket bemutató leírásoknak, képi illusztrációknak, maketteknek. Kreatív alkotásokat tud létrehozni, valamint alkalmazza a művészi önkifejezés elemeit a tanult népművészeti motívumok és alkotások segítségével a szülőföld értékeinek megörökítése során. Az elsajátított köszöntők, dramatikus népszokások, népdalok, népi játékok megjelenítésében törekszik a hagyományhű előadásmód megtartására.

**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A tanuló nyitottá válik a foglalkozások, mesterségek megismerésére, a munkavégzésben rejlő fejlődési folyamatok, az alkotó tevékenység személyiségfejlesztő hatásának felismerésére. Fejleszti kreativitását, képzeletét, problémamegoldó és mérlegelő gondolkodását a megismert hagyományos munkafolyamatok saját korának munkafolyamataival történő összehasonlító elemzése során. A tanuló felelősséget érez munkavégzésének eredményéért és minőségéért, értékesnek tartja a másokkal való együttműködést.

## 5. évfolyam

A hon- és népismeret tantárgy a régebbi korok – különös tekintettel a 19-20. század fordulójára – jellemző városi és falusi életet mutatja be, középpontba helyezve a mindennapi tevékenységeket, az ünnepi szokásokat, valamint ezek táji eltéréseit. Ennek a tanulási folyamatnak a lokális értékek megismerése ad keretet. A szülőföld honismereti, népismereti jellemzőiből kiindulva körvonalazódik a magyar népi kultúra sokszínű világa, majd ismét visszatér a szülőföldhöz. A tanév során megszerzett sokféle tudás és tapasztalat tükrön keresztül nyílik lehetőség a helyi értékek, hagyományok újbóli értelmezésére.

A tananyag épít az általános iskola korábbi évfolyamain tanult magyar nyelv és irodalom, ének-zene, vizuális kultúra, valamint testnevelés tantárgyakban megjelenő népköltészet, népzene, népművészet és néptánc ismeretekre. A tanulók előzetes tudásának figyelembevételével bővíti tovább a népi kultúra területeit. A rendszerbe foglalt ismeretanyag támogatja a meglévő tudáselemek aktivizálását, az új ismeretek rögzítését.

A tananyag központi eleme a néphagyományok élményszerű megismerése, amelyben a tanulók cselekvő és alkotó módon vesznek részt, tapasztalati úton és személyes élményeken keresztül is jutnak el az elméleti ismeretekig, az összefüggések meglátásáig. A tanulói munkaformák között kiemelkedő szerepet kap a kooperatív csoportokban történő együttműködés. A pedagógusnak a tanulási folyamat koordinálása mellett törekednie kell az önszabályozó tanulás kiépítésére, a belső motiváció növelésére, melyben fontos szerepet játszik a személyes érintettség. Ezért minden témakörben jelentős szerepe van a tanulók önálló gyűjtőmunkájának és az erre épülő tudásmegosztási gyakorlat erősítésének, a prezentációs készség fejlesztésének.

Egy-egy témakör komplex megismerése, élményszerű feldolgozása megvalósítható témahetek, tematikus hetek vagy projektnapok keretében is, amelyek lehetővé teszik az ismeretek többféle kontextusban történő vizsgálatát.

Ajánlott témák témahetek, tematikus hetek, projekt napok:

- 1./ A lokális értékek felfedezése: Szülőföldünk értékei
- 2./ A közösségi élet működésének megismerése. Pl. Közösségi alkalmak: társas munkák, vásár
- 3./ Ünnepek a családban és a közösségben: Pl. Karácsonyi népszokások
- 4./ Hungarikumok

A tanév során legalább egy alkalommal ajánlott ellátogatni a helyi vagy a közelben elérhető tájházba vagy szabadtéri néprajzi múzeumba, hogy a tanulók autentikus környezetben találkozzanak a tárgyi kultúrával, és külső szakértői tudás igénybevételével részt vehessenek múzeumpedagógiai foglalkozáson.

Témakör	Javasolt óraszám
1. Az én világom	6
2. Találkozás a múlttal	20
3. Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink	8
<b>+Projekt</b>	2
<b>Összesen óraszám</b>	<b>34</b> <b>+2 óra</b>

Témakör	I. Az én világom	Javasolt óraszám 6 óra
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A családtagok, a közösség emberi értékei iránti érzékenység fejlesztése</li> <li>– Ok-okozat összefüggések felismertetése</li> <li>– Kommunikációs készség fejlesztése</li> <li>– Az önálló ismeretszerzés erősítése</li> <li>– Hagyományos szerepek megismertetése a családban.</li> <li>– A nemzedékek közötti távolság csökkentése</li> <li>– Az önálló ismeretszerzésben való jártasság növelése</li> <li>– Ismeretek megosztási készségének fejlesztése</li> <li>– Véleményalkotás gyakorlatának erősítése</li> <li>– Családi történetek, családfa</li> <li>– Szomszédság, rokonság fogalma, rokoni viszonyok, elnevezések</li> <li>– A település jellegzetes mesterségei</li> <li>– Nagyszüleink, dédszüleink és a régebbi korok világának erkölcsi normái</li> <li>– A lakóhely épített és természeti környezetének adottságai, helytörténete, néphagyományai</li> </ul>	<p>Történelem: Személyes történelem</p> <p>Etika: Személyes kapcsolatok</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>család.- <i>rodina</i>, rokon - príbuzný, közösség <i>spoločnosť</i>, helyi értékek, helytörténet, mesterség, foglalkozás.- <i>zamestnanie</i>, norma, épített környezet, természeti környezet, fenntarthatóság</p>	



<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Családfa készítése a rokoni viszonyok, elnevezések alkalmazásával</li> <li>– Családi történetek gyűjtése, mesélése a nagyszülők, dédszülők gyermekkorából. A megismert családi történetek megosztása – az önkéntesség betartásával – az osztályközösséggel</li> <li>– A felmenő családtagok, rokonsághoz tartozó személyek életének időbeni behatárolása, családi időszak készítése</li> <li>– A helyi hagyományok megismerése, feldolgozása krónikairással.</li> <li>– A településre jellemző mesterségek összegyűjtése, rendszerezése valamilyen grafikai szervező segítségével</li> <li>– A közvetlen környezet értékeinek feltárása páros vagy csoportmunkában: épített örökség elemeinek makett formájában történő elkészítése, tabló a természeti értékekről. Az emlékhelyek gondozása.</li> </ul>
-------------------------------	---

Témakör	II. Találkozás a múlttal	Javasolt óraszám 20 óra
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ok-okozat összefüggések felismertetése</li> <li>– Kommunikációs készség fejlesztése</li> <li>– Az önálló ismeretszerzés erősítése</li> <li>– A környezettudatos szemlélet fejlesztése</li> <li>– Az életmódot befolyásoló természeti tényezők megismerésének bővítése</li> <li>– A változások felismerésének erősítése</li> <li>– A szerepbe lépés képességének fejlesztése</li> <li><b>A paraszti háztartás</b></li> <li>– Az egymásra utaltság, a közösen végzett munka jelentőségének megismerése</li> <li>– A lakókörnyezet funkciójának megértése</li> <li>– Mesterségek megismerése nyomán a fizikai munka megbecsülése, értékelése</li> <li>– A magyarok és a magyarországi nemzetiségek házáinak külső jellegzetességei, táji különbségei</li> <li>– A konyha és az ételkészítés eszközei</li> </ul>		<p>Etika: Közösségben</p> <p>Történelem: Árpád népe</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– A szoba berendezése, bútorzata</li> <li>– A családon belüli munkamegosztás</li> <li style="padding-left: 20px;"><b>Ünnepek, jeles napok</b></li> <li>– A keresztény ünnepek a népi hagyományokban:</li> <li>– Őszi jeles napok, ünnepek</li> <li>– Karácsonyi ünnepkör, köszöntők, színjátékszerű szokások</li> <li>– Farsangköszöntők, maszkos alakoskodások, iskolába toborzó szokások</li> <li>– Nagyböjt, böjti játékok, húsvéti ünnepkör szokásai</li> <li>– Májusfaállítás, pünkösdi szokások</li> <li>– Szent Iván-napi szokások, nyári jeles napok,</li> <li>– A közösségi alkalmak (vásárok, pásztorünnepek, búcsúk) és jelentőségük a hagyományos közösségi életben</li> <li>– Keresztelő, népi játékok, gyerekklakodalmak</li> <li>– Leány-, legényélet jellegzetességei, szokásai</li> <li>– A lakodalom, lakodalmi szokások</li> <li style="padding-left: 20px;"><b>Életmód</b></li> <li>– A társas munkák és gazdasági, társadalmi jelentőségük</li> <li>– A munkaalkalmakhoz (aratás, szüret, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó) kapcsolódó szokások és játékok</li> <li>– Hétköznapi és ünnepi viselet</li> <li>– Hagományos paraszti ételek</li> <li>– A népi táplálkozás jellemzői</li> <li>– A gazdálkodó ember legfontosabb munkái</li> <li>– Gyermekjátékok</li> <li>– A városi életforma sajátosságai és változásai a 19-20. században</li> <li>– <i>A diákélet jellemző pillanatai a 19-20. században</i> (abban az esetben ajánlott, ha a tantárgy a 8. évfolyamon kerül megszervezésre)</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>jurta, veremház, egysejtű ház, többszattatú ház, falazat, tetőtartó szerkezet, tetőformák, konyhai cserépedény, sparhelt, munkasarok, szentsarok, munkamegosztás;</p> <p>ünnep, jeles nap, böjt, advent, köszöntő szokások, lucázás, kántálás, betlehemezés, bölcsöske, regölés, aprószentek napi vesszőzés, háromkirályjárás, iskolába toborzó szokások, böjti játékok, kiszehajtás, villőzés, húsvét, zöldágjárás, komatálküldés, májusfaállítás, pünkösdlés, pünkösdkirályné-járás, nyári napforduló, kaláka, pásztorünnep, búcsú, gyerekklakodalmak, leányélet, legényélet, lakodalom;</p>

	<p>szántás, vetés, aratás, szüret, szilaj és félszilaj pásztorkodás, fonás, szövés, fonó, ing, gatyka, pendely, szoknya, kötény, ünnepi viselet - <b>kroj</b>, böjtös nap, kenyérsütés, téli étrend, nyári étrend, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó, vásár.- <b>jarmok</b>, körjáték, utánzó játék, eszközös játék, sport jellegű játék, gyermekfolklór, népi játék, kávéház, kaszinó, „korzózás”, <b>mešt’an</b>, munkás.- <b>robotník</b>, értelmiség - <b>inteligencia</b>, keresztelő - <b>krštenie</b></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Tanulmányi kirándulás néprajzi tematikájú kiállítás megtekintésével (például Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum)</li> <li>– A szűkebb és tágabb lakóhely életmódja és a háztípusai történeti változásainak elemzése fényképek, korabeli leírások alapján</li> <li>– A természeti körülmények, a rendelkezésre álló építési anyagok és a különböző háztípusok kialakulása közötti összefüggések ábrázolása térképen. Egy-egy tájegységhez kapcsolódó háztípus grafikus ábrázolása</li> <li>– Az évszázaddal korábbi idők családon belüli, korosztályok és nemek szerinti munkamegosztás összehasonlítása a mai kor feladataival: heti munkaterv készítése saját, családon belüli feladatokkal, a munkaterv egy-egy kiválasztott elemének előadása</li> <li>– Népi játékok élményszerű elsajátítása: sport jellegű, mozgásos játékok, párválasztó játékok megtanulása és eljátszása</li> <li>– Audiovizuális és írott néprajzi forrásanyagok feldolgozása grafikai szervezők segítségével</li> <li>– A különböző jeles napokhoz, keresztény ünnepi szokásokhoz kapcsolódó témanap, tematikus hét vagy témahét szervezése, tablókészítéssel, kiválasztott ünnephez kapcsolódó szokások hagyományhű, dramatikus megjelenítésével</li> <li>– A kalendáriumi szokásokhoz kapcsolódó szokásokról, tevékenységről előadás készítése pl. termés- (pl. lucabúza ültetés), férj- (pl. András napi böjtölés), időjárásjóslás (pl. hagymakalendárium);</li> <li>– Egyéni vagy csoportos munkában népi kalendárium készítése az ünnepekhez, jeles napokhoz, társas munkákhoz kapcsolódó szokások rövid képi és szöveges bemutatásával, felhasználva a digitális technológia lehetőségeit</li> <li>–</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Képzelt élménybeszámoló készítése egy, a szűkebb vagy tágabb lakóhelyhez kapcsolódó hagyományos közösségi, ünnepi alkalomról</li> <li>– A fonó, a kukoricafosztó vagy egyéb a társas munka szokásainak dramatikus feldolgozása a kapcsolódó játékok felelevenítésével, meséléssel, közös énekléssel</li> <li>– Helyi vőfélyversek gyűjtése, gyermeklakodalmas eljátszása       <ul style="list-style-type: none"> <li>– Vásári témanap, tematikus hét vagy témahét keretében portékák elkészítése, vásári kikiáltók megtanulása, a vásári forgatag megjelenítése, az alku eljátszása, vásári élmények megosztása az osztályközösségben.</li> <li>– Vásári életképek bemutatása plakát vagy képregény készítésével</li> <li>– Az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások néhány jellegzetességének összehasonlítása a mai korról irodalmi szemelvények alapján</li> <li>– A szülőföld vagy egy választott táj jellegzetes népviseletének megismerése eredeti ruhadarabok, fotók vagy múzeumlátogatás segítségével.</li> <li>– A hétköznapi viselet elemeinek összehasonlítása a gyerekek ruházatával képek alapján. A hasonlóságok és a különbségek megfogalmazása</li> <li>– A hagyományos paraszti táplálkozás jellemzőinek és a gyerekek étkezési szokásainak összevetése heti étrend készítésével.</li> </ul> </li> <li>– Gyermekmondókák gyűjtése       <ul style="list-style-type: none"> <li>– Digitális archívumok segítségével régi képek gyűjtése, majd életképsorozatok összeállítása a városi életforma jellegzetességeiről a 19-20. század fordulóján pl. kávéház, piac, hivatal, színház</li> <li>– A kor városi életformáját bemutató irodalmi szemelvények feldolgozása csoportmunkában</li> <li>– <i>Egyéni gyűjtőmunkát követően közös beszélgetés a 19-20. századforduló és a 20. század iskolai életéről, felhasználva az elérhető digitális tartalmakat (abban az esetben ajánlott, ha a tantárgy a 8. évfolyamon kerül megszervezésre)</i></li> </ul> </li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>III. Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>8 óra</b>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A nemzeti identitástudat erősítése</li> <li>– A magyar népszokások, hagyományok, mint kulturális értékek megismertetése</li> <li>– Az önálló ismeretszerzés támogatása</li> <li>– Ismeretek megosztási készségének fejlesztése</li> <li>– Véleményalkotás gyakorlatának erősítése</li> <li>– Néprajzi tájak, tájegységek Magyarországon és a Kárpát-medencében</li> <li>– Dunántúl, Felföld, Alföld, és a kapcsolódó határon túli területek néprajzi jellemzői</li> <li>– Erdély és Moldva hon- és népismereti, néprajzi jellemzői</li> <li>– A magyarság kulturális öröksége a határon túli területeken</li> <li>– A hazánkban élő nemzetiségek kultúrája, hagyományai</li> <li>– Természeti kincseink, az épített környezet értékei</li> <li>– A magyar tudomány és kultúra eredményei és alkotói a nagyvilágban</li> <li>– A hungarikumok</li> </ul>		<p>Etika: Közösségben</p> <p>Természetismeret: Hazai tájakon, Magyar kiválóságok</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>néprajzi csoport, nemzetiség - <i>národnost'</i>, néprajzi táj, határainkon túl élő magyarok, szórvány, nemzeti összetartozás, haza. - <i>vlast'</i>, hazaszeretet – <i>láska k vlasti</i>, hungarikum, világörökség</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A határon túli magyar lakta területek, illetve a magyar nyelvterület nagy néprajzi tájainak azonosítása térképen. A magyar nyelvterületen élő néprajzi csoportok (pl. palóc, matyó, kun, székely), nemzetiségek (pl. német, szlovák, szerb, horvát) megnevezése</li> <li>– Egy-egy határon túli tájegység legfontosabb természeti kincseinek, épített örökségének, népszokásainak feldolgozása plakátkészítéssel csoportmunkában</li> <li>– Képek gyűjtése a megismert tájakra jellemző viseletekről, népi építészetéről, népművészetéről, hagyományokról. Csoportonként tabló készítése egy választott táj kulturális jellemzőinek ábrázolásával</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"><li>– Képekből montázs készítése a nagy tájegységek területén lévő, a világörökség részét képező, illetve a magyar szellemi kulturális örökség helyszínekről, nemzeti parkokról, hungarikumokról</li><li>– Gyűjtőmunkát követően egy-egy megismert helyi népszokás, népdal, népmese vagy monda dramatikus bemutatása</li><li>– Világhírű magyar művészek és tudósok bemutatása, lehetőség szerint prezentációk, digitális tartalmak segítségével</li><li>– A lakóhely nevezetes épületeinek, jeles szülőiteinek történelmi korszakokhoz kötése, illusztrált történelmi időszalag készítése</li><li>– Digitális vagy papír alapú térkép készítése a természetvédelmi, tájvédelmi területek jelölésével, jellemző növény és állatvilágának rövid felsorolásával</li></ul>
--	---

**HELYI TANTERV**  
**Természettudomány**  
**5–6. évfolyam**

A természettudomány tantárgy alapvető szerepet játszik a tudományos és technológiai műveltség kialakításában a természettudományokkal való ismerkedés korai szakaszában. Összekötő szerepet tölt be az alsó tagozatos környezetismeret és a 7. osztálytól diszciplináris keretek között oktatott természettudományos tárgyak (biológia, fizika, földrajz, kémia) között. Ugyanakkor a tantárgynak van egy horizontális vetülete is, hiszen a természettudományi tanulmányok sok esetben építenek a más tantárgyak (főleg a magyar, a matematika és a történelem) keretében megszerzett tudásra, készségekre, kompetenciákra.

A fenti megállapításokból kiindulva a természettudomány tárgy négy olyan alapisziplína (biológia, fizika, földrajz és kémia) köré szerveződik, amelyek a természeti törvényszerűségek, rendszerek és folyamatok megismerésével foglalkoznak. Ennek megfelelően a természettudomány tárgy célja e komplex tudásanyag integrálása az egyes természeti rendszerek közötti alapvető összefüggésekre való rávilágítás révén.

A természettudomány tanulási-tanítási folyamatában alapvető szerepe van a tanulók számára releváns problémák, életszerű helyzetek megismerésének, amit a felvetett probléma integrált szemléletű tárgyalásával, a tanulók aktív közreműködésével, egyszerű – akár otthon is elvégezhető – kísérletek tervezésével, végrehajtásával, megfigyelésével és elemzésével érhetünk el. Mindezeket nagyon fontos kiegészíteni terepi tevékenységekkel is, ami nem csupán a természetben történő vizsgálódást jelenti, hanem akár városi környezetben (pl. múzeum, állatkert, park stb.) is megvalósulhat. Az élményszerű, a tanulók gondolkodásához, problémáikhoz közel álló, gyakorlatorientált, ún. kontextus alapú tananyag-feldolgozás jóval több sikerrel kecsegtet, mint a hagyományos, eddig megszokott tananyagszervezés, amennyiben az előbbi az ismeretek rendszerezésével zárul.

A természettudomány tananyaga tehát mindenkire szól, nem csak azokhoz, akik a későbbiekben komolyabban szeretnék természettudományokkal foglalkozni. Szervesen kell, hogy kötődjön a hétköznapi élethez, és erősen gyakorlatorientált. Feltárja a természettudományok társadalmunkban és az egyén életében betöltött szerepét. Nem tartalmaz sok ismeretet és fogalmat, viszont annál több gyakorlati jellegű tevékenységet, megfigyelést, tapasztalást épít be. Hagy időt az elmélyült feldolgozásra, az esetleges megértési problémák megbeszélésére, tekintettel van az információfeldolgozás memóriakapacitására, a kognitív terhelésre. Kerüli a sok új információt tartalmazó témákat. Figyel a megfelelő, már részben szakmai nyelvhasználatra és kommunikációra. A tárgy célja inkább a fogalmi megértés, és nem az információk szigorú megtanítása; valódi problémamegoldást kínál. Előnyben részesíti az életszerű természettudományos problémák csoportmunkában (projektmódszerrel, kutatás alapú tanítással) történő feldolgozását. Megfelelően használja a kísérleteket, a terepi foglalkozásokat, megfigyeléseket, melyeknek mindig világos a célja, és a manuális készségek mellett a fogalmi megértést is fejlesztik. Hangsúlyozza a kísérleti problémamegoldás lépéseit, különös tekintettel a várható eredmény becslésére (hipotézisalkotásra). Az ellenőrzés során döntően a megértést, a logikus gondolkodást, és nem a magolás eredményét méri.

A természettudomány tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A tanulás kompetenciái:** A természettudomány tanulásának belső motivációs bázisa a természet, az élő és élettelen környezeti jelenségek iránti gyermeki érdeklődés, amelyet a tantárgy tudatos ismeretszerzéssé alakít át. A kezdetben több támogatással, később egyre önállóbban végzett természettudományos megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát. A természettudomány vizsgálati témáit és módszereit a tanuló össze tudja kapcsolni a mindennapi élet kontextusaival, a tudás alkalmazhatósága az önirányító tanulás képességét is erősíti.

**A kommunikációs kompetenciák:** A természettudomány tantárgy és általában a természettudományok azon képességeket fejlesztik, amelyek révén a tanuló megtanulja világosan, röviden és pontosan kifejezni saját gondolatait, megfigyeléseit és tapasztalatait.

**A digitális kompetenciák:** A gyermekek számára természetes a digitális technológia jelenléte és aktív részesei a digitális kultúrának, ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lenne szükséges és fontos a digitális kompetenciáik fejlesztése. A tantárgy által felölelt tudományterületek számos lehetőséget kínálnak a digitális kompetenciák fejlesztésére, hiszen a technológia jól alkalmazható a megismerés, az együttműködés, az információk kritikus értelmezése, az értékelés és alkotás során, illetve a természettudományos gondolkodás tanításakor.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A természettudományok alapvetően gyakorlatorientált, tapasztalatokon alapuló tudományok, ahol a minőségi tulajdonságok mellett a mennyiségi viszonyok vizsgálata is elengedhetetlen. Sok esetben ez csak statisztikus gondolkodással lehetséges. Ugyancsak fontos cél az elemző gondolkodás kialakítása is. Mivel a természettudomány tantárgy alapvetően integráló jellegű, ezért szinte minden témakör fejleszti a tanuló rendszerszintű, komplex gondolkodását. Ez az olyan problémakörök tárgyalásánál a leghangsúlyosabb, amelyeknek több diszciplínát is érintő vetülete van. Ilyen például a víz vagy a levegő témaköre, vagy akár a globális éghajlatváltozás. A kísérletek, terepi megfigyelések számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** Mivel a természettudomány alapvetően gyakorlatorientált tantárgy, a tudás elsajátításához alkalmazott módszerek között nagyon gyakran szerepel a társakkal együttműködést igénylő csoportmunka, amely során a tanuló felismeri feladatát, szerepét a csoportban, csoporttagként a társakkal együtt végez különböző tevékenységeket, illetve megfelelő készségek birtokában igény szerint csoportvezetői szerepet vállalhat.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A természeti/környezeti nevelési célok eléréséhez az ismeretszerzés mellett 10–12 éves korosztályban kiemelt fontosságú a természetből érkező érzelmi hatások befogadása, amelyek akár egy életre is meghatározhatják a gyerekek természettudományokhoz történő hozzáállását, attitűdjét. Gyakran ez az érzelmi hatás kreatív alkotásokban kerül kifejezésre, amit felerősíthetünk a természetben történő vizsgálódás, tapasztalás élményével.



**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A természettudományos diszciplínák közül szinte mindegyikre jellemző, hogy a nagyon komoly elméleti tudás mögött a társadalmi hasznosulást nagyban segítő, gyakorlati alkalmazásuk is van. Ezt az adottságot remekül ki lehet használni a gazdasági élet szereplőivel, gyárakkal, cégekkel történő együttműködés kialakítására, amelynek a természettudomány tantárgy keretein belül még elsősorban gyakorlati ismeretszerző, közvetlen tapasztalást segítő szerepe lehet. A jövőbeni pályorientáció, életpálya-tervezés és munkavállalás szempontjából az ilyen tapasztalatok kulcsfontosságú szerepet tölthetnek be.

Az 5–6. osztályos korcsoport sajátosságaiból adódóan a gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet, a természet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra azoknak a készségeknek és képességeknek a fejlesztését, amelyek alkalmassá teszik majd őket a felsőbb évfolyamokon a magasabb szintű természettudományok világában történő eligazodásra. A természettudomány tanításának legfontosabb célja tehát azoknak a képességeknek, készségeknek, szokásoknak a fejlesztése, amelyeket alsó tagozaton a környezetismeret tantárgy alapozott meg, és amelyek a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján már haladó szinten és integrált módon sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés módszereit, és ne diszciplináris természettudományos tárgyakat tanuljanak egymás mellett az összefüggések nélkülözésével. A tanulási folyamat során a későbbi diszciplináris tárgyakat megalapozó ismeretanyag megtanulása mellett az ismeretszerző módszerek elsajátítása, begyakorlása a fő cél.

A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, rendezés, mérés, kísérletezés módszereit önállóan gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő-, leíró, azonosító és megkülönböztető képessége, mérési technikája, amelyet az alsó tagozattal ellentétben már tanári segítség nélkül is képesek megvalósítani. A megfigyelt jelenségeket ezután leírják valamilyen formában, ami ebben az életkorban nem csak írás lehet, hanem gyakran rajz vagy más manuális, illetve verbális készségeket igénylő forma. Az alapvető mennyiségek mérését a tanulók már alsó tagozaton megbízhatóan elsajátították, 5–6. osztályban ennek elmélyítése és begyakorlása, a mérendő mennyiségek körének kibővítése történik, hiszen a mérés módszerét a későbbiekben minden természettudományos tárgy alkalmazza. A tanulók egyszerű kísérletek megtervezésével, kivitelezésével és a következtetések levonásával készülnek fel a felsőbb évfolyamokon is jellemző természettudományos kísérletezésekre.

Az időben és térben történő tájékozódás képességének elsajátítása is alapvetően gyakorlati feladatok megoldásával történik. A tanulóknak fejlődik a szemléleti térképolvasási képessége, amit több, terepen töltött tanóra alkalmával tudnak begyakorolni. Az időbeli tájékozódás fejlesztése során a tanulók megismerik az időbeli dimenziókat a földtörténeti időskálától a másodperc tört része alatt lejátszódó kémiai reakciókig.

A kétéves ciklus során a tanulók megismerik a növények és állatok testfelépítését, jellemző tulajdonságait, a természetben és az ember szempontjából betöltött szerepüket. Tágítva a kört,

az életközösségek vizsgálata során megértik az élő és élettelen környezet kölcsönhatásait, a szervezet és az életmód összefüggéseit. Részletesen foglalkoznak az élő és élettelen környezeti elemeket érintő környezet- és természetvédelmi problémákkal, valamint a fenntartható fejlődés témakörével is. Külön témakör foglalkozik az emberi szervezet felépítésével és működésének megismerésével, amelyen belül nagy hangsúlyt kap a testi és lelki egészség megőrzésének és az egészséges életmódnak a kérdésköre.

Külön témakör foglalkozik az élettelen környezet elemeivel, ezek állandóságával és változásaival. Hangsúlyosan jelenik meg a rendszerek törvényszerűségeinek vizsgálata, a felépítés és az alkalmazhatóság összefüggései, az anyag és az energia témaköre. A témakör a természettudományos elgondolások mellett számos esetben a folyamatok olyan társadalmi vetületeire is rávilágít, mint például az energiatakarékosság, ezzel is hangsúlyozva az emberi felelősséget az egészség és a természeti-környezeti rendszerek védelmében.

**Az 5–6. évfolyamon a természettudomány tantárgy óraszám (34 tanítási hétre számítva)  
: 136 óra+8 projektóra. Ebből a biológia rész óraszám: 68 óra + 4 projektóra**

## **Biológia**

### **heti és éves óraterv**

	<b>A tantárgy heti óraszám</b>	<b>A tantárgy éves óraszám</b>
5. évfolyam	1 óra	34 óra + 2 projektóra
6. évfolyam	1 óra	34 óra + 2 projektóra

### **5. évfolyam**

<b>Témakör neve</b>	<b>Helyi tantervi óraszám</b>
Tájékozódás az időben	2
Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái	11
A mezők és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái	9
Vízi és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái	10
Az energia	2
Projektóra	2
<b>Összes óraszám:</b>	<b>36</b>

Témakör neve	Témakör	Javasolt óraszám:
	<b>Tájékozódás az időben</b>	<b>2 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tervet készít saját időbeosztására vonatkozóan;</li> <li>– megfigyeli a természet ciklikus változásait;</li> <li>– megérti a Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás közötti összefüggéseket;</li> <li>– modellezi a Nap és a Föld helyzetét a különböző napszakokban és évszakokban.</li> <li>– felismeri az idő múlásával bekövetkező változásokat és ezek összefüggéseit az élő és élettelen környezet elemein;</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Napirend, hetirend tervezése</li> <li>– A Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás összefüggései</li> <li>– A napszakok váltakozása</li> <li>– Az évszakok váltakozása</li> </ul>		<p><i>Informatika:</i> információkeresés, adatgyűjtés és -értelmezés.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>idő - <i>čas</i>, napszak, évszak – <i>ročné obdobie</i>, a Föld forgása, a Föld keringése, tengelyferdeség</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Napirend és hetirend készítése</li> <li>– A Föld és a Hold mozgásainak modellezése</li> <li>– A földi időszámítással kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása (helyi idő, zónaidő)</li> <li>– Időszalag készítése a földtörténetre, az emberi történelemre, egy ember életére</li> <li>– Poszter készítése az évszakok jellemzőiről hazánkban és Föld más tájain.</li> </ul>	

Témakör neve	Témakör	Javasolt óraszám:
	<b>Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái</b>	<b>11 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;</li> <li>– tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;</li> <li>– tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.</li> </ul> <p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeli hazánk erdei élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;</li> <li>– életközösségként értelmezi az erdőt;</li> <li>– felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit az erdők életközössége esetén;</li> <li>– példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le az erdei élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;</li> <li>– táplálékláncokat és azokból táplálékhálózatot állít össze a megismert erdei növény- és állatfajokból;</li> <li>– példákon keresztül bemutatja az erdőgazdálkodási tevékenységek életközösségre gyakorolt hatásait;</li> </ul> <p>tisztában van az erdő természetvédelmi értékével, fontosnak tartja annak védelmét.</p>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása az erdők kialakulásában</li> <li>– A növényzet környezeti igénye és előfordulása közti összefüggés</li> <li>– Tölgy-, bükk- és fenyőerdők összehasonlítása</li> <li>– Az erdő növényeinek különböző szempontú csoportosítása</li> <li>– Erdei táplálkozási láncok és hálózatok</li> <li>– A környezetszennyezés és élőhelypusztulás következményei</li> <li>– Erdei életközösség megfigyelése terepen</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Az erdő megjelenítése irodalmi alkotásokban.</p>

		<p><i>Matematika:</i> Fogalmak egymáshoz való viszonya. Halmazelmélet – alaphalmaz - részalmaz</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> állati eredetű táplálékok szerepe; a fa megmunkálása; a betegség tünetei.</p> <p><i>Informatika:</i> információkeresés az interneten.</p>
<b>Fogalmak</b>	erdő - <i>les</i> , zárwatermő, nyitwatermő, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhalozat, élőhelypusztulás, erdőgazdálkodás	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Egy lakóhelyhez közeli, erdei társulásokat (is) tartalmazó védett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) felkeresése, ott feladatlapok megoldása</li> <li>- Erdei társulásokhoz, azok környezeti problémáihoz kötődő kiselőadások, poszterek készítése</li> <li>- Hazai erdőink jellegzetes fafajainak vizsgálata: habitus, kéreg, levél, virág, termés</li> <li>- Növényfelismerési gyakorlat erdeink lágyszárú növényeiből, cserjéiből</li> <li>- Bemutató készítése erdeink termőtestes gombáiról</li> <li>- Erdeinkben élő ízeltlábú fajok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése</li> <li>- Bemutató készítése erdeink madarairól: megjelenésük, hangjuk, életmódjuk</li> </ul> <p>Kisfilmek megtekintése erdeink emlősállatairól</p>	

Témakör neve	Témakör	Javasolt óraszám:
	<b>A mező és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái</b>	<b>9 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;</li> <li>– tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;</li> <li>– tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.</li> </ul> <p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeli hazánk fátlan élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;</li> <li>– megadott szempontok alapján összehasonlítja a rétek és a szántóföldek életközösségeit;</li> <li>– életközösségként értelmezi a mezőt;</li> <li>– felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit a rétek életközössége esetén;</li> <li>– példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le a mezei élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;</li> <li>– táplálékláncokat és azokból táplálékhalózatot állít össze a megismert mezei növény- és állatfajokból;</li> <li>– példákon keresztül mutatja be a mezőgazdasági tevékenységek életközösségre gyakorolt hatásait;</li> </ul> <p>tisztában van a fátlan társulások természetvédelmi értékével, fontosnak tartja azok védelmét.</p>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása a mezők kialakulásában</li> <li>– A növényzet környezeti igénye és előfordulása közti összefüggés bemutatása a rétek esetén</li> <li>– A mező növényeinek különböző szempontú csoportosítása</li> <li>– Mezei táplálkozási láncok és hálózatok</li> <li>– A természeti és a kultúrtáj</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Alföld megjelenítése irodalmi alkotásokban.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- A mezőgazdasági tevékenység életközösségre gyakorolt hatása</li> <li>- Mezei és szántóföldi életközösség megfigyelése terepen</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Alföld megjelenítése irodalmi alkotásokban.</p>
	<p><i>Matematika:</i></p> <p>Fogalmak egymáshoz való viszonya.</p> <p>Rendszerezést segítő eszközök és algoritmusok ismerete.</p> <p>Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés; különbségek, azonosságok megállapítása.</p> <p>Osztályozás</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a honfoglaló magyarok háziállatai.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>síkság - <i>rovina</i>, alföld - <i>nížina</i>, rét - <i>lúka</i>, legelő - <i>pastvisko</i>, mezőgazdaság - <i>poľnohospodárstvo</i>, kultúrtáj, növénytermesztés – <i>pestovanie rastlín</i>, állattenyésztés – <i>chov zvierat</i>, szántóföld - <i>roľa</i>, fűfélék, rágcsáló, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat</p>



<p><b>avasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Egy lakóhelyhez közeli, fátlan társulásokat (is) tartalmazó védett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) felkeresése, ott feladatlapok megoldása</li> <li>- Fátlan társulásokhoz, azok környezeti problémáihoz kötődő kiselőadások, poszterek készítése</li> <li>- Növényfelismerési gyakorlat mezők lágyszárú növényeiből, cserjéiből</li> <li>- A mező legismertebb gyógynövényeinek és felhasználási lehetőségeinek megismerése</li> <li>- Fűfélék testfelépítésének vizsgálata, tapasztalatok összegzése több természettudományos terület ismeretanyagának felhasználásával</li> <li>- Gabonamagvak anyagainak kimutatása, tapasztalatok összegzése több természettudományos terület ismeretanyagának felhasználásával</li> <li>- A mezőn élő ízeltlábú fajok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése</li> <li>- Bemutató készítése, kisfilmek megtekintése a mező madarairól, emlősállatairól</li> </ul>

Témakör neve	Témakör	Javasolt óraszám:
	<b>Vízi és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái</b>	<b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;</li> <li>- tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;</li> <li>- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.</li> </ul> <p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- megfigyeli hazánk vízi és vízparti élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;</li> <li>- életközösségként értelmezi a vizes élőhelyeket;</li> <li>- összehasonlítja a vízi és szárazföldi élőhelyek környezeti tényezőit;</li> <li>- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit a vízi és vízparti életközösségek esetén;</li> <li>- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le a vízi élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;</li> <li>- táplálékláncokat és ezekből táplálékhalozatot állít össze a megismert vízi és vízparti növény- és állatfajokból;</li> <li>- példákon keresztül bemutatja a vízhasznosítás és a vízszennyezés életközösségre gyakorolt hatásait;</li> <li>- tisztában van a vízi társulások természetvédelmi értékével, fontosnak tartja azok védelmét.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- A vízi és a szárazföldi élőhely környezeti tényezői</li> <li>- A vízi növények környezeti igényei és térbeli elhelyezkedésük közti összefüggés</li> <li>- A vízi növények és állatok szerveinek alkalmazkodása a vízi és vízparti környezethez</li> <li>- Vízi táplálékláncok és -hálózatok</li> <li>- A vízparti növények környezetvédelmi és gazdasági jelentősége</li> <li>- A vízszennyezés hatása a vízi életközösségekre</li> <li>- Egy vizes élőhely életközösségének megfigyelése terepen</li> </ul>		<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i></p> <p>fűzfavesszőből, nádából készült tárgyak a környezetünkben</p>

<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>hínárnövényzet, ligeterdő, légzőgyökérzet, kopoltyú, úszóláb, gázlóláb, lemezes csőr, költöző madár – <i>vzt'ahovavy vták</i>, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhalózat, vízgazdálkodás, vízszennyezés, folyószabályozás, ártér, mocsárlecsapolás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Egy lakóhelyhez közeli, vízi társulásokat (is) tartalmazó védett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) felkeresése, ott feladatlapok megoldása</li> <li>– Vízi társulásokhoz, azok környezeti problémáihoz kötődő kiselőadások, poszterek készítése</li> <li>– Egy szennyvíztisztító telep felkeresése</li> <li>– Papucsállatka-tenyészet készítése, planktonikus élőlények testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése</li> <li>– Moszatok, lágy szárú vízi és vízparti növények testfelépítésének vizsgálata, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése</li> <li>– Vízparti fák összehasonlító vizsgálata: sűrűségük, keménységük, virágzatuk, levelük, kérgük, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése</li> <li>– Vízi és vízparti állatok testalakjának megfigyelése, kültakarójuk vizsgálata, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése</li> <li>– Vízi puhatestűek és halak légzésvizsgálata, valamint az úszóhólyag működésének modellezése, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése</li> <li>– Vízi és vízparti gerinces állatokról szóló kisfilmek megtekintése</li> </ul>

Témakör neve	Témakör	Javasolt óraszám:
	<b>Az energia</b>	<b>2 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>- megismeri az energiatermelés hatását a természetes és a mesterséges környezetre.</li> <li>- összetett rendszerként értelmezi az egyes földi szférák működését;</li> <li>- tisztában van a természeti erők szerepével a felszínalakításban</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- A bányászat környezeti hatásai</li> <li>- Légszennyező anyagok és hatásaik</li> </ul>		<i>Informatika:</i> információkeresés az interneten.
<b>Fogalmak</b>	bánya - <i>baňa</i> , bányászat - <i>banítstvo</i> , napenergia, szmog, savas eső, üvegházhatás, globális éghajlatváltozás	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Az energiatermelés környezeti hatásaihoz kötődő szövegrészek elemzése</li> <li>- Esettanulmányok gyűjtése a fosszilis és a megújuló energiaforrások környezeti hatásaira</li> <li>- Egy egykori bányaterület felkeresése (pl. Gánti Geológiai Tanösvény)</li> </ul>	

## 6. évfolyam

Témakör neve	Javasolt óraszám
Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	4
A növények testfelépítése	10
Az állatok testfelépítése	10
Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség	10
Projektóra	2
<b>Összes óraszám:</b>	<b>36</b>

Témakör neve	Témakör	Javasolt óraszám:
	<b>Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás</b>	<b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri és megfigyeli a környezetben előforduló élő és élettelen anyagokat, megadott vagy önállóan kitalált szempontok alapján csoportosítja azokat;</li> <li>– felismer és megfigyeli különböző természetes és mesterséges anyagokat, ismeri azok tulajdonságait, felhasználhatóságukat, ismeri a természetes és mesterséges környezetre gyakorolt hatásukat;</li> <li>– önállóan végez egyszerű kísérleteket.</li> </ul> <p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeléseken és kísérleten keresztül megismeri az energiatermelésben szerepet játszó anyagokat és az energiatermelés folyamatát;</li> <li>– kísérletekkel igazolja a növények életfeltételeit;</li> <li>– kísérleti úton megfigyeli az időjárás alapvető folyamatait, magyarázza ezek okait és következményeit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/<i>Fejlesztési feladatok</i></b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A növények életfeltételei</li> <li>– A csapadékképződés folyamata</li> </ul>		<p><i>Matematika:</i> A becslés és mérés, mennyiségek nagyságrendi rendezése, számok, mérések, mértékegységek, mennyiségek használata, átváltás. Adatok lejegyzése, ábrázolása, rendezése, az adatok közötti kapcsolatok vizsgálata.</p>

<b>Fogalmak</b>	energia, energiaforrás – <i>zdroj energie</i> ,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Egyszerű kísérletek elvégzése a növények életfeltételeinek kimutatására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban</li> <li>– Egyszerű kísérletek elvégzése az alapvető időjárási folyamatok bemutatására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban</li> </ul>

<b>Témakör neve</b>	<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám:</b>
	<b>A növények testfelépítése</b>	<b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;</li> <li>– tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;</li> <li>- tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.</li> </ul> <p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri és megnevezi a növények életfeltételeit, életjelenségeit;</li> <li>– összehasonlítja ismert hazai termesztett vagy vadon élő növényeket adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;</li> <li>– felismeri és megnevezi a növények részeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;</li> <li>– összehasonlítja ismert hazai termesztett vagy vadon élő növények részeit megadott szempontok alapján;</li> <li>– ismert hazai termesztett vagy vadon élő növényeket különböző szempontok szerint csoportosítja; azonosítja a lágyszárú és a faszárú növények testfelépítése közötti különbségeket.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>- A növények életfeltételeinek igazolása</li> <li>- Ismert növények összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján</li> <li>- Növényi részek (gyökér, szár, levél, virágzat, termés) és funkcióik megnevezése</li> <li>- Lágyszárúak és fásszárúak testfelépítése</li> <li>- Növények életciklusainak vizsgálata jellegzetes zöldségeink, gyümölcsféléink példáján</li> <li>- Biológiai védekezés formái a kertekben</li> </ul>	<p><i>Matematika:</i> Halmazelmélet</p> <p><i>Informatika:</i> információkeresés az interneten.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>életfeltétel – <i>životné podmienky</i>, életjelenség, lágyszárú, fás szárú, zöldség - <i>zelenina</i>, gyümölcs - <i>ovocie</i>, kultúrnövény</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Egyényi növények egyedfejlődésének megfigyelése</li> <li>- Növények életfeltételeinek vizsgálata</li> <li>- Növényi szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) megfigyelése nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban vagy írásban</li> <li>- Terepi körülmények között növények meghatározása növényhatározó, esetleg online alkalmazás segítségével</li> <li>- Kiselőadás tartása a híres magyar zöldség- és gyümölcsfajtákról</li> <li>- Kerti kártevő rovarok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése</li> <li>- Madárodú, madáretető, madárkalács készítése</li> <li>- Kerti kalendárium, kerti vetésforgó összeállítása</li> </ul>

Témakör neve	Témakör	Javasolt óraszám:
	<b>Az állatok testfelépítése</b>	<b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– komplex rendszerként értelmezi az élő szervezeteket és az ezekből felépülő élőlénytársulásokat;</li> <li>– tisztában van az életfeltételek és a testfelépítés közti kapcsolattal;</li> <li>– tisztában van azzal, hogy az élő rendszerekbe történő beavatkozás káros hatásokkal járhat.</li> </ul> <p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri és megnevezi az állatok életfeltételeit és életjelenségeit;</li> <li>– összehasonlít ismert hazai házi vagy vadon élő állatokat adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;</li> <li>– felismeri és megnevezi az állatok testrészeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;</li> <li>– az állatokat különböző szempontok szerint csoportosítja;</li> <li>– azonosítja a gerinctelen és a gerinces állatok testfelépítése közötti különbségeket;</li> <li>– mikroszkóp segítségével megfigyel egysejtű élőlényeket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az állatok életfeltételeinek igazolása</li> <li>– Ismert hazai házi vagy vadon élő állatok összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján</li> <li>– Állati testrészek és funkcióik megnevezése</li> <li>– Gerinctelenek és gerincesek testfelépítése</li> <li>– Egysejtű élőlények vizsgálata</li> <li>– Házi és ház körüli vagy vadon élő állatok testfelépítése és mozgásuk kapcsolatának vizsgálata</li> <li>– Házi, ház körüli vagy vadon élő gerincesek és gerinctelen állatok életciklusának vizsgálata</li> </ul>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: őskor.</i></p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat: állati eredetű táplálékok szerepe.</i></p>	



<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>gerinctelen - <i>bezstavovec</i>, gerinces - <i>stavovec</i>, egysejtű <i>jendobunkové</i>, ragadozó - <i>dravec</i>, mindenevő, növényevő, háziállat – <i>domáce zvierá</i>, vadon élő állat – <i>divočích</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Állati szervek (pl. csigaház, rovarláb, rovarszárny, madártoll, szőr, köröm stb.) megfigyelése nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban</li> <li>– Terepi körülmények között állatok meghatározása állathatározó, esetleg online alkalmazás segítségével</li> <li>– Állati eredetű anyagok vizsgálata, pl. fehérje, zsírszerű anyagok, szaru, csont</li> <li>– Kiselőadás tartása háziállat választásáról, gondozásáról, neveléséről</li> <li>– Látogatás magyar állatfajtákat bemutató majorban, állatparkban</li> </ul>

Témakör neve	Témakör	Javasolt óraszám:
	Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség	10 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- érti, hogy a szervezet rendszerként működik;</li> <li>- tisztában van a testi és lelki egészség védelmének fontosságával;</li> <li>- tisztában van az egészséges környezet és az egészségmegőrzés közti összefüggéssel.</li> </ul> <p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- felismeri és megnevezi az emberi test fő részeit, szerveit;</li> <li>- látja az összefüggéseket az egyes szervek működése között;</li> <li>- érti a kamaszkori testi és lelki változások folyamatát, élettani hátterét;</li> <li>- tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, azokat igyekszik betartani.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Az emberi test fő részeinek és szerveinek felismerése</li> <li>- Az egyes életszakaszok legfontosabb jellemzői</li> <li>- A kamaszkori érés, testi és lelki változások</li> <li>- Adatok elemzése különböző korcsoportú emberek egészségi állapotáról</li> <li>- A mozgás és a fizikai, szellemi teljesítőképesség összefüggései</li> <li>- Táplálékpiramis</li> <li>- Elhízás és kóros soványság</li> <li>- Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök</li> <li>- A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Család, baráti kapcsolatok ábrázolása az irodalomban.</p> <p><i>Informatika:</i> információkeresés, adatgyűjtés és</p>

	<p>-értelmezés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> az emberi test ábrázolása, a szép test fogalma a különböző korokban.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> elsősegélynyújtás; betegjogok, egészségügyi ellátás.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>szerv - <i>orgán</i>, érzékszerv – <i>zmyslový orgán</i>, szervrendszer, szervezet-<i>organizmus</i>, túlsúly, alultápláltság, táplálékpiramis, egészség - <i>zdravie</i>, betegség - <i>choroba</i>, járvány, egészséges életmód, szenvedélybetegség, serdülés</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Az emberi egészséghez kötődő adatok (testsúly, testmagasság, vércukorszint, koleszterinszint) elemzése</li> <li>- Emberi egészséggel kapcsolatos szövegek elemzése</li> <li>- Mozgásos feladatok, játékok megvalósítása</li> <li>- Kiselőadás készítése a kiskamaszkori bőrápolással kapcsolatban</li> <li>- Tartásjavító gyakorlatsor összeállítása, bemutatása</li> <li>- Fogorvos/dentálhigiénikus közreműködésével szájápolási preventív foglalkozás tartása</li> <li>- Egészséges étkezési napirend összeállítása</li> <li>- A látás és hallás védelméről szóló szövegek feldolgozása</li> <li>- Az elsősegélynyújtás alapvető lépéseinek megismerése gyakorlati foglalkozás/kisfilm segítségével</li> <li>- A dohányzás káros hatásait bemutató modell készítése</li> </ul>

**Az 5–6. évfolyamon a természettudomány tantárgy óraszám (34 tanítási hétre számítva) : 136 óra+ 8 projektóra. Ebből a földrajzi rész óraszám: 34 óra + 2 projektóra.**

## Földrajz

### Heti és éves óraterv

	<b>A tantárgy heti óraszám</b>	<b>A tantárgy éves óraszám</b>
5. évfolyam	0,5 óra	17 óra + 1 projektóra
6. évfolyam	0,5 óra	17 óra + 1 projektóra

### 5. évfolyam

<b>Témakör neve</b>	<b>Helyi tantervi óraszám</b>
Alapvető térképészeti ismeretek	7
Topográfiai alapismeretek	7
Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)	3
Projektóra	1
<b>Összes óraszám:</b>	18

Témakör neve	Témakör	Javasolt óraszám:
	Alapvető térképészeti ismeretek	7 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– meghatározza az irányt a valós térben;</li> <li>– érti a térkép és a valóság közötti viszonyt;</li> <li>– tájékozódik a térképen és a földgömbön.</li> </ul> <p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– mágneses kölcsönhatásként értelmezi az iránytű működését;</li> <li>– felismeri a felszínformák ábrázolását a térképen;</li> <li>– megérti a méretarány és az ábrázolás részletessége közötti összefüggéseket;</li> <li>– fő- és mellékégtájak segítségével meghatározza különböző földrajzi objektumok egymáshoz viszonyított helyzetét;</li> <li>– felismeri és használja a térképi jelrendszert és a térképfajtákat (domborzati térkép, közigazgatási térkép, autós térkép, turistatérkép).</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Térbeli tájékozódás fejlesztése valós környezetben és térképen</li> <li>– Irány meghatározása térképen</li> <li>– A valóság és a térképi ábrázolás összefüggései</li> <li>– A térábrázolás különböző formái</li> <li>– Felszínformák ábrázolása</li> <li>– A térkép jelrendszere</li> <li>– A méretarány és az ábrázolás részletessége közti összefüggés</li> <li>– Térképek ábrázolási és tartalmi különbségei</li> <li>– A térképek fajtái</li> </ul>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> földrajzi felfedezések.</p> <p><i>Matematika:</i> Térbeli mérési adatok felhasználása számításokban. Becslés. Nagyítás, kicsinyítés. Mérés, mértékegységek használata. Koordináta-rendszer, aránypár.</p>	

		<i>Informatika:</i> keresés az interneten, alkalmazások használata.
<b>Fogalmak</b>	mágnes - <i>magnet</i> , energia, energiaforrás, energiahordozó, energiatakarékosság	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Terepi vagy iskolai környezetben végzett gyakorlatok megoldása iránytűvel</li> <li>- Iránytű készítése</li> <li>- Tájékozódási gyakorlatok iránytű nélkül a természetben</li> <li>- Magyarország nagytájainak bemutatása</li> <li>- Távolságmérési feladatok elvégzése különböző méretarányú térképeken</li> <li>- Különböző objektumok egymáshoz viszonyított helyzetének meghatározása a térképen az égtájak megjelölésével</li> <li>- Kirándulás, túraútvonal tervezése</li> </ul>	

<b>Témakör neve</b>	<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám:</b>
	<b>Topográfiai alapismeretek</b>	<b>7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- meghatározza az irányt a valós térben;</li> <li>- érti a térkép és a valóság közötti viszonyt;</li> <li>- tájékozódik a térképen és a földgömbön</li> </ul> <p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- felismeri a földrészeket és az óceánokat a különböző méretarányú és ábrázolásmódú térképeken;</li> <li>- felismeri a nevezetes szélességi köröket a térképen;</li> <li>- megfogalmazza Európa és Magyarország tényleges és viszonylagos földrajzi fekvését;</li> <li>- ismeri a főfolyó, a mellékfolyó és a torkolat térképi ábrázolását;</li> <li>- felismeri és megnevezi a legjelentősebb hazai álló- és folyóvizeket;</li> <li>- bejelöli a térképen Budapestet és a saját lakóhelyéhez közeli fontosabb nagyvárosokat és a szomszédos országokat.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Tájékozódás hazánk domborzati és közigazgatási térképén</li> <li>- Tájékozódás a földgömbön</li> <li>- Földrészek, óceánok</li> <li>- Nevezetes szélességi körök</li> <li>- Tényleges és viszonylagos földrajzi helyzet</li> <li>- Főfolyó, mellékfolyó, torkolat</li> <li>- Legfontosabb hazai álló- és folyóvizek</li> <li>- Budapest, a tanuló lakóhelye és a szomszédos országok bejelölése a térképen</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Útikönyvek, kalandregények</p> <p><i>Informatika:</i> információkeresés az interneten.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>földgömb -<i>zemeguľa</i>, Egyenlítő - <i>Rovník</i>, Ráktérítő – <i>Obratník raka</i>, Baktérítő –<i>Obratník kořorožca</i>, északi sarkkör – <i>severný polárny kruh</i>, déli sarkkör – <i>južný polárny kruh</i>, Északi-sark – <i>Severný pól</i>, Déli-sark – <i>Južný pól</i>, tényleges földrajzi helyzet, viszonylagos földrajzi helyzet, főfolyó – <i>hlavná rieka</i>, mellékfolyó – <i>vedľajšia rieka</i>, torkolat - <i>ústie</i></p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kontinensek ábrázolása: gömbfelületen, síkban, kontinens puzzle készítése</li> <li>- Földrajzi legek gyűjtése: kontinensek, magasságok, mélységek, folyók, tavak...</li> <li>- Települések és egyéb térképi objektumok helymeghatározása a fokhálózat segítségével</li> <li>- Kiselőadás, poszter készítése a nagy földrajzi felfedezésekről</li> </ul>	

<b>Témakör neve</b>	<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám:</b>
	<b>Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)</b>	<b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a valóságban megismert területről egyszerű, jelrendszerrel ellátott útvonaltervet, térképet készít;</li> <li>– tájékozódik a terepen térképészeti vázlat, iránytű és GPS segítségével;</li> <li>– meghatározott szempontok alapján útvonalat tervez a térképen; használni tud néhány egyszerű térinformatikai alkalmazást.</li> <li>– meghatározza az irányt a valós térben;</li> <li>– érti a térkép és a valóság közötti viszonyt;</li> <li>– tájékozódik a térképen és a földgömbön.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Térképészeti vázlat készítése ismert területről</li> <li>– Terepi tájékozódás</li> <li>– Útvonalterv készítése</li> <li>– Tájékozódás térinformatikai alkalmazásokkal</li> </ul>		<i>Informatika:</i> információkeresés az interneten.
<b>Fogalmak</b>	térképészeti vázlat – <i>mapový náčrt</i> , alaprajz <i>pôdoris</i> , iránytű - <i>kompas</i> ,	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Valós területről (iskola vagy lakóhely környezete) térképészeti vázlat készítése</li> <li>– Terepi tájékozódási feladat, vetélkedő megoldása térkép, iránytű segítségével</li> <li>– Útvonalterv készítése különböző távolságokra és közlekedési eszközökre térképi alkalmazásokkal</li> </ul>	



## 6. évfolyam

<b>Témakör neve</b>	<b>Helyi tantervi óraszám</b>
Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)	4
A Föld külső és belső erői, folyamatai	7
Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	6
Projektóra	1
<b>Összes óraszám:</b>	18

<b>Témakör neve</b>	<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám:</b>
	<b>Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)</b>	<b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– meghatározza az irányt a valós térben;</li> <li>– érti a térkép és a valóság közötti viszonyt;</li> <li>– tájékozódik a térképen és a földgömbön.</li> </ul> <p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a valóságban megismert területről egyszerű, jelrendszerrel ellátott útvonaltervet, térképet készít;</li> <li>– tájékozódik a terepen térképészeti vázlat, iránytű és GPS segítségével;</li> <li>– meghatározott szempontok alapján útvonalat tervez a térképen;</li> <li>– használni tud néhány egyszerű térinformatikai alkalmazást.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Térképészeti vázlat készítése ismert területről</li> <li>– Terepi tájékozódás</li> <li>– Útvonalterv készítése</li> </ul>		<i>Informatika:</i> információkeresés az interneten.
<b>Fogalmak</b>	GPS	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Terepi tájékozódási feladat, vetélkedő megoldása térkép, iránytű és/vagy GPS segítségével</li> <li>– Útvonalterv készítése különböző távolságokra és közlekedési eszközökre térképi és/vagy térinformatikai alkalmazásokkal</li> </ul>	

Témakör neve	Témakör	Javasolt óraszám:
	<b>A Föld külső és belső erői, folyamatai</b>	<b>7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megállapítja, összehasonlítja és csoportosítja néhány jellegzetes hazai kőzet egyszerűen vizsgálható tulajdonságait;</li> <li>– példákat hoz a kőzetek tulajdonságai és a felhasználásuk közötti összefüggésekre;</li> <li>– tisztában van azzal, hogy a talajpusztulás világméretű probléma;</li> <li>– ismer olyan módszereket, melyek a talajpusztulás ellen hatnak (tápanyag-visszapótlás, komposztkészítés, ökológiai kertművelés);</li> <li>– felismeri és összehasonlítja a gyűrődés, a vetődés, a földrengés és a vulkáni tevékenység hatásait;</li> <li>– magyarázza az éghajlat és a folyók vízjárása közötti összefüggéseket.</li> <li>– összetett rendszerként értelmezi az egyes földi szférák működését;</li> <li>– ismeri a természeti erőforrások energiatermelésben betöltött szerepét;</li> <li>– tisztában van a természeti erők szerepével a felszínalakításban.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A gyűrődés és a vetődés folyamata</li> <li>– A gyűrt és a röghegységek alapvető formakincse</li> <li>– Néhány jellegzetes hazai kőzet</li> <li>– Talajképződés folyamata</li> <li>– Talajpusztulás problémája</li> <li>– Talajpusztulás ellen ható módszerek (tápanyag-visszapótlás, komposztkészítés, ökológiai kertművelés)</li> <li>– Belső és külső erők hatásai</li> <li>– Az éghajlat és a vízjárás közti összefüggés</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	<p>gyűrődés, vetődés, földrengés - <i>zemetrasenie</i>, vulkáni tevékenység – <i>vulkanická činnosť</i>, kőzet - <i>hornina</i>, talaj - <i>pôda</i>, talajpusztulás, tápanyag, komposztálás, ökológiai kertművelés, lepusztulás, vízjárás,</p>	

<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Jellegzetes gyűrt és vetődéses formák terepi megfigyelése a lakóhelyhez közeli hegységben</li> <li>- Néhány jellegzetes hazai kőzet vizsgálata (nagyítóval, HCl-cseppentéssel, karcpróbával stb.)</li> <li>- Talajvizsgálatok (szín meghatározása, gyúrópróba, mésztartalom, szervesanyag-tartalom)</li> <li>- A talajpusztulással mint globális problémával kapcsolatos kiselőadás és/vagy poszter készítése</li> <li>- A gyűrődés folyamatának modellezése textíliák, gyurma... felhasználásával</li> <li>- „Minicseppkövek” készítése szódabikarbóna- vagy mosószódaoldat segítségével</li> <li>- „Minivulkán” készítése</li> <li>- A külső erők felszínformáló folyamatainak modellezése kísérletekkel (jég, víz, szél)</li> <li>- Túrázó „minilexikon” összeállítása</li> <li>- „Zsebkomposzt” készítése</li> <li>- Ökológiai kertművelés gyakorlása iskolakertben</li> </ul>

Témakör neve	Témakör	Javasolt óraszám:
	<b>Alapvető légköri jelenségek és folyamatok</b>	<b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– összetett rendszerként értelmezi az egyes földi szférák működését;</li> <li>– ismeri a természeti erőforrások energiatermelésben betöltött szerepét;</li> <li>– tisztában van a természeti erők szerepével a felszínalakításban.</li> </ul> <p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megnevezi az éghajlat fő elemeit;</li> <li>– jellemzi és összehasonlítja az egyes éghajlati övezeteket (forró, mérsékelt, hideg);</li> <li>– értelmezi az évszakok változását;</li> <li>– értelmezi az időjárás-jelentést;</li> <li>– piktogramok alapján megfogalmazza a várható időjárását.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az éghajlat elemei</li> <li>– A forró, a mérsékelt és a hideg éghajlati övezet jellemzése</li> <li>– Időjárás-jelentés</li> <li>– Várható időjárás</li> <li>– Időjárási piktogramok</li> </ul>		<i>Informatika:</i> információkeresés az interneten.
<b>Fogalmak</b>	időjárás - <i>počasie</i> , éghajlat- <i>podnebie</i> , éghajlati övezet, időjárás-jelentés	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kiselőadás, poszter készítése az egyes éghajlati övek jellegzetességeiről</li> <li>– Időjárás-jelentés készítése piktogramokkal</li> <li>– Számítási feladatok elvégzése valós időjárási, éghajlati adatokkal</li> <li>– Időjárási mérőállomás készítése az iskola udvarán vagy a tanterem ablakában</li> <li>– Időjárás-megfigyelési projekt: mérési feladatok (hőmérséklet, napsütés, szélerősség jellemzése, csapadékmennyiség, csapadékfajta), összevetés az előrejelzéssel, állatok viselkedésének megfigyelése időjárás-változást megelőzően, tapasztalatok rögzítése írásban, grafikonok, rajzok segítségével</li> </ul>	

Fizika – 6. évfolyam

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
Anyagok és tulajdonságaik	12
Mérések, mértékegységek, mérőeszközök	7
Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	4
Tájékozódás az időben	4
Az energia	4
A Föld külső és belső erői, folyamatai	3
<b>Összes óraszám</b>	<b>34 + 3</b>

Témakör	1. Anyagok és tulajdonságaik	Javasolt óraszám12 óra
Tanulási eredmények	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- felismeri és megfigyeli a környezetben előforduló élő és élettelen anyagokat, megadott vagy önállóan kitalált szempontok alapján csoportosítja azokat; önállóan végez egyszerű kísérleteket.</li> <li>- felismer és megfigyel különböző természetes és mesterséges anyagokat, ismeri azok tulajdonságait, felhasználhatóságukat, ismeri a természetes és mesterséges környezetre gyakorolt hatásukat;</li> <li>- önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket különféle fizikai paraméterek meghatározására;</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- korábbi tapasztalatai és megfigyelései révén felismeri a víz különböző tulajdonságait, különböző szempontok alapján rendszerezi a vizek fajtáit;</li> <li>- megfigyeli a különböző halmazállapot-változásokhoz (olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás) kapcsolódó folyamatokat, példákat gyűjt hozzájuk a természetben, a háztartásban és az iparban;</li> <li>- bizonyítja és hétköznapi példákkal alátámasztja a víz fagyásakor történő térfogat-növekedést;</li> <li>- kísérletek során megfigyeli a különböző halmazállapotú anyagok vízben való oldódásának folyamatát;</li> <li>- felismeri az olvadás és az oldódás közötti különbséget kísérleti tapasztalatok alapján;</li> <li>- elsajátítja a tűzveszélyes anyagokkal való bánásmódot, tűz esetén ismeri a szükséges teendőket;</li> <li>- megfigyeli a talaj élő és élettelen alkotóelemeit, tulajdonságait, összehasonlít különböző típusú talajféleségeket, valamint következtetések révén felismeri a talajnak mint rendszernek a komplexitását;</li> <li>- korábbi tapasztalatai és megfigyelései révén felismeri a levegő egyes tulajdonságait;</li> <li>- vizsgálat révén azonosítja a tipikus lágyszárú és faszárú növények részeit;</li> <li>- megkülönbözteti a hely- és helyzetváltoztatást, és példákat keres ezekre megadott szempontok alapján.</li> </ul>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- A közvetlen környezet anyagai</li> <li>- Az élő és élettelen anyag minőségi tulajdonságai</li> <li>- Természetes és mesterséges anyagok tulajdonságai</li> </ul>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Természetes és mesterséges anyagok felhasználhatósága</li> <li>- Természetes és mesterséges anyagok környezetre gyakorolt hatásai</li> <li>- A közvetlen környezet anyagainak csoportosítási lehetőségei</li> <li>- Az anyagok különböző halmazállapotai</li> <li>- Halmazállapot-változások</li> <li>- A halmazállapot-változás összefüggése a hőmérséklettel</li> <li>- A víz fagyásakor történő térfogat-növekedés</li> <li>- Halmazállapot-változások a természetben, a háztartásban és az iparban</li> <li>- Az oldódás</li> <li>- Az olvadás és oldódás közti különbség</li> <li>- Tűzveszélyes anyagok</li> <li>- A talaj tulajdonságai, szerepe az élővilág és az ember életében</li> <li>- A talaj szerkezete, fő alkotóelemei</li> <li>- A talaj szennyeződése, pusztulása és védelme</li> <li>- A víz tulajdonságai, megjelenési formái, szerepe az élővilág és az ember életében</li> <li>- A levegő tulajdonságai, összetétele, szerepe az élővilág és az ember életében</li> <li>- Hely- és helyzetváltoztatás</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>anyag -<i>látka</i>, halmazállapot - <i>hmotný stav</i>, halmazállapot-változás, olvadás - <i>topenie</i>, fagyás - <i>mrznutie</i>, párolgás - <i>vyparovanie</i>, forrás - <i>vrenie</i>, lecsapódás - <i>zrážanie</i>, oldódás - <i>rozpúšťanie</i>, éghető - <i>horľavý</i>, éghetetlen - <i>nehorľavý</i>, talaj - <i>pôda</i>, humusz, talajnedvesség, légnyomás - <i>tlak vzduchu</i>, hőmérséklet - <i>teplota</i>, mozgás - <i>pohyb</i>, helyváltoztatás, helyzetváltoztatás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vizsgálatok elvégzése a víz különböző halmazállapotú formáival, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban</li> <li>- Különböző halmazállapotú anyagok tulajdonságainak vizsgálata, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban</li> <li>- Poszter vagy kiselőadás készítése a természetben és/vagy a háztartásban könnyen megfigyelhető halmazállapot-változásokról</li> <li>- Egyszerű kísérletek elvégzése vízzel és különböző oldandó anyagokkal az oldódás és az oldhatatlanság megfigyelésére</li> <li>- Egyszerű kísérletek elvégzése a talaj tulajdonságainak (szín, szerkezet, mésztartalom, szervesanyag-tartalom) meghatározására, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése</li> <li>- Vizsgálódás a talajréteg felszínének lepusztulásával kapcsolatban</li> <li>- A levegő jelenlétének kimutatása egyszerű kísérletekkel</li> <li>- Tipikus lágyszárú és faszárú növényi részek vizsgálata nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése</li> </ul>



<b>Témakör</b>	<b>2. Mérések, mértékegységek, mérőeszközök</b>	<b>Javasolt óraszám</b>  <b>7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri és megfigyeli a környezetben előforduló élő és élettelen anyagokat, megadott vagy önállóan kitalált szempontok alapján csoportosítja azokat;</li> <li>– felismer és megfigyel különböző természetes és mesterséges anyagokat, ismeri azok tulajdonságait, felhasználhatóságukat, ismeri a természetes és mesterséges környezetre gyakorolt hatásukat;</li> <li>– önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket különféle fizikai paraméterek meghatározására;</li> <li>– önállóan végez egyszerű kísérleteket.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom és az idő meghatározására;</li> <li>– észleli, méri az időjárási elemeket, a mért adatokat rögzíti, ábrázolja;</li> <li>– Magyarországra vonatkozó adatok alapján kiszámítja a napi középhőmérsékletet, a napi és évi közepes hőingást;</li> <li>– leolvassa és értékeli a Magyarországra vonatkozó éghajlati diagramok és éghajlati térképek adatait.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az élő és élettelen anyag mérhető jellemzői</li> <li>– Mérési eljárások, mérőeszközök használata</li> <li>– Az időjárási elemek mérése, a mért adatok rögzítése, ábrázolása</li> <li>– A napi középhőmérséklet számítása</li> <li>– A napi és az évi hőingás számítása</li> <li>– Hazánkra vonatkozó éghajlati diagramok és éghajlati térképek leolvasása és értékelése</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	becslés - <i>odhad</i> , időjárás - <i>počasie</i> , éghajlat - <i>podnebie</i> , középhőmérséklet, hőmérséklet-változás, éghajlati diagram, éghajlati térkép, hőmérséklet - <i>teplota</i> , csapadék - <i>zrážok</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az iskola vagy a közeli park területén becslések elvégzése a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom és az idő meghatározására</li> <li>– Természeti rekordok, legek mérhető tulajdonságainak gyűjtése</li> <li>– Az iskola vagy a közeli park területén mérések elvégzése releváns mérőeszközökkel a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom és az idő meghatározására</li> <li>– Valós adatsorok alapján középhőmérséklet és hőingás számítása</li> </ul>	

Témakör	3. Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	Javasolt óraszám 4 óra
Tanulási eredmények	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri és megfigyeli a környezetben előforduló élettelen anyagokat, megadott vagy önállóan kitalált szempontok alapján csoportosítja azokat;</li> <li>– önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket különféle fizikai paraméterek meghatározására;</li> <li>– önállóan végez egyszerű kísérleteket.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeli a mágneses kölcsönhatásokat, kísérlettel igazolja a vonzás és a taszítás jelenségét, példákat ismer a mágnesesség gyakorlati életben való felhasználására;</li> <li>– megfigyeli a testek elektromos állapotát és a köztük lévő kölcsönhatásokat, ismeri ennek gyakorlati életben való megjelenését;</li> <li>– megfigyeléseken és kísérleten keresztül megismeri az energiatermelésben szerepet játszó anyagokat és az energiatermelés folyamatát.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A mágneses tulajdonságok megfigyelése</li> <li>– Testek elektromos állapotának létrehozása</li> <li>– Elektromos állapotban lévő testek kölcsönhatásai</li> <li>– A villám keletkezése</li> <li>– Energiahordozók fajtái</li> <li>– Energiatakarékosság</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	mágnes - <i>magnet</i> , energia - <i>energia</i> , energiaforrás – <i>zdroj energie</i> , energiahordozó, energiatakarékosság	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Egyszerű kísérletek elvégzése a mágnesesség jelenségének megtapasztalására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban</li> <li>– Poszter és/vagy kiselőadás készítése a mágnesesség hétköznapi hasznosításáról</li> <li>– Az elektromosság egyszerű kísérletekkel történő bizonyítása</li> <li>– Egyszerű eszközök (pl. szélkerék, vízimalom) építése a megújuló energiahordozók megértéséhez</li> <li>– Egyszerű kísérletek elvégzése az alapvető időjárási folyamatok bemutatására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>4. Tájékozódás az időben</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri az idő múlásával bekövetkező változásokat és ezek összefüggéseit az élettelen környezet elemein;</li> <li>– tudja értelmezni az időt különböző dimenziójú skálákon.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megérti a Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás közötti összefüggéseket;</li> <li>– modellezi a Nap és a Föld helyzetét a különböző napszakokban és évszakokban.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Idő és időtartam mérése különböző dimenziójú skálákon</li> <li>– Az idő mértékegységei</li> <li>– A Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás összefüggései</li> <li>– A napszakok váltakozása</li> <li>– Az évszakok váltakozása</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	idő - <i>čas</i> , napszak, évszak – <i>ročné obdobie</i> , a Föld forgása, a Föld keringése, tengelyferdeség	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A Föld és a Hold mozgásainak modellezése</li> <li>– A földi időszámítással kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása (helyi idő, zónaidő)</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>5. Az energia</b>		<b>Javasolt óraszám</b>  <b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a természeti erőforrások energiatermelésben betöltött szerepét;</li> <li>– tisztában van a természeti erők szerepével a felszínalakításban.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– példákat hoz a megújuló és a nem megújuló energiaforrások felhasználására;</li> <li>– megismeri az energiatermelés hatását a természetes és a mesterséges környezetre.</li> </ul>		
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>	
– Megújuló és nem megújuló energiaforrások összehasonlítása			
<b>Fogalmak</b>	megújuló energiaforrás, nem megújuló energiaforrás, napenergia, vízenergia, szélenergia, üvegházhatás, globális éghajlatváltozás		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az energiatermelés környezeti hatásaihoz kötődő szövegrészek elemzése</li> <li>– Megújuló energiákat bemutató szélkerékmodellek készítése</li> </ul>		

<b>Témakör</b>	<b>6. A Föld külső és belső erői, folyamatai</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– összetett rendszerként értelmezi az egyes földi szférák működését;</li> <li>– ismeri a természeti erőforrások energiatermelésben betöltött szerepét;</li> <li>– tisztában van a természeti erők szerepével a felszínalakításban.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– magyarázza a felszín lejtése, a folyó vízhozama, munkavégző képessége és a felszínformálás közti összefüggéseket.</li> </ul>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	– Belső és külső erők hatásai	
<b>Fogalmak</b>	gyűrődés, vetődés, földrengés - <i>zemetrasenie</i> , vulkáni tevékenység – <i>vulkanická činnosť</i> , munkavégző-képesség	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A gyűrődés folyamatának modellezése textíliák, gyurma... felhasználásával</li> <li>– „Minivulkán” készítése</li> <li>– A magma áramlásának megfigyelése megfestett hideg és meleg vizet tartalmazó edények segítségével</li> <li>– A külső erők felszínformáló folyamatainak modellezése kísérletekkel (jég, víz, szél)</li> <li>– Vízhozammal kapcsolatos vizsgálatok elvégzése egy, az iskolához közeli természetes vízfolyáson vagy iskolai homokasztalon</li> </ul>	

## Technika és tervezés 5-6 évfolyam

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. Kiemelt fontosságú a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A kommunikációs kompetenciák:** A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. Kiemelt jelentőségű a szaknyelv használata, a szakkifejezések helyes és szakszerű alkalmazása. Ezzel párhuzamosan – a tananyag jellegéből adódóan – a tanuló vizuális kommunikációs kompetenciái is fejlődnek. Megtanul rajz, ábra, műszaki leírás alapján építeni, tárgyakat kivitelezni, terveit rajzban bemutatni, szóban fogalmazni, előadni. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

**A digitális kompetenciák:** A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe. A tanuló elsajátítja az alapvető technikákat ahhoz, hogy az információ hitelességét és megbízhatóságát értékelni tudja. A technika és tervezés a különböző tevékenységek, munkafolyamatok, technológiák algoritmizálásával támogatja a digitális tervezői kompetenciákat, hozzájárul a rendszerszintű gondolkodáshoz. A tantárgy tanítása során kiemelt fontosságú a vizuális szemléltetés, és speciális lehetőségeket nyújt a különféle digitális tervezőprogramok felhasználása számára.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, valamint azok bevezetését követően a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A tanuló az anyaghasználat, az eszközök, a technológiák fejlődésének követésével, a változások hatásainak elemzésével értékeli környezetének állapotát, életvitelét.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A tantárgy változatos tevékenységeken keresztül ad lehetőséget a praktikus feladatmegoldó képesség fejlesztésére, valamint a kedvelt, sikerélményt nyújtó tevékenységi területek azonosítására, ezzel segítve a tanuló pályaválasztási döntését is. A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez. A kreatív alkotás készségei tekintetében fejlesztési lehetőséget biztosít a különböző tárgyak és működőképes eszközök tanulói tervezése. Az emberek mindennapi életét átalakító jelentős technikai találmányok történetének és emberi életre gyakorolt hatásának megismerése hozzájárul a kulturális tudatosság fejlesztéséhez.

**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A tantárgyi keretekben végzett tevékenységek elősegítik, hogy a tanulók számára olyan munkavállalói és vállalkozói készségek fejlesztésére nyíljon lehetőség, mint a tervezés, szervezés, irányítás, tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és kockázatvállalás, az egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés, felelősségvállalás. Ezek a készségek alapvető alkalmazkodási lehetőséget biztosítanak a szakmák gyorsan változó világában történő eligazodáshoz. A tevékenységek során szerzett munkatapasztalat hozzájárul a pályaválasztási önismeret, a továbbtanulási és a szakmaválasztási célok kirajzolódásához, valamint az élethosszig tartó tanulás mint szükségszerűség és érték felismerésének megalapozásához.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során törekszünk alkalmazni a matematika, fizika, biológia tantárgyak tanulása során elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, elsősorban cselekvésre épít és tanulócentrikus. A megszerzhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását és a munka világában való alkalmazását.

Intézményünk rendelkezik 400m<sup>2</sup>-es **iskolakerttel**. A technika és tervezés tantárgy tanításához ezért a központi kerettantervek közül a **C Modul-t** választottuk.

## **MODUL „C”: Kertészeti technológiák**

A C Modul alkalmazásával lehetőséget biztosítunk tanulóink számára, hogy a vidékünkre jellemző jó termő talajt értéknek tekintsék, a mezőgazdasági munkáknak nagyobb becsületet szerezzünk. Megismerhetik a mezőgazdasági technológiákat, az ágazat modernizálási lehetőségét.

Szarvas város környékére és intézményünk tanulóinak életére pontosan ráillenek a következő kritériumok:

- az iskola körzetében élő tanulók kertés lakóházakban élnek (falvakban, kisvárosokban, nagyvárosok kertvárosaiban, zöldövezeteiben), lehetőségük van az iskolában elsajátított ismereteket, fejlesztett készségeket otthonukban gyakorlati tevékenység során alkalmazni, továbbfejleszteni;
- a lakosság megélhetésének fő vagy jelentős forrása a mezőgazdaság, hagyománya van a gazdálkodásnak;
- a fiataloknak a mezőgazdaság felé orientálódva esélyük van majdani szakmai tanulmányaik után megélhetést biztosító munkára;
- a családok nehéz körülmények között élnek, s esélyt teremtenek számukra, ha gyermekeik az iskolában elsajátíthatnák az alapvető családellátó mezőgazdasági tevékenységeket;

- sajátos nevelési igényű gyermekeket tantermen kívüli eszközökkel is szeretnének integrálni az iskola munkájába, ill. kiemelt cél a szabálykövetés, a társas és életviteli kompetenciák, attitűdök fejlesztése,
- fontosnak tartják az informális tanulás, szabadtéri és valóság alapú tanulás, az aktív rekreáció lehetőségeit.

Az iskolakertben lehetősége van óvodásaink, iskolásaink részére egyaránt a rendszeres és értelmező tevékenységgel gondozni, az oktatás-nevelést és felüdülést biztosító kertet.

A tantárgy tanulásának-tanításának célja, hogy alapvető kertészeti ismeretek közvetítésével, a tanulók életkorának megfelelő kertművelési, -ápolási technikák elsajátításával, begyakorlásával biztosítsa a környezet- és egészségtudatos életvitel vezetésének feltételeit.

A modul ismeretanyaga háttérrel teremt olyan napi döntések meghozatalához, amelyek tudatos fogyasztói magatartásról tesznek tanúságot.

Az iskolakertben végzett munka – biztonságos, felnőttek által irányított kertművelés – megteremti a feltételrendszerét annak, hogy a tanulók döntéseikért, cselekedeteikért és azok következményeiért felelősséget vállaljanak, felelősségtudatuk elmélyüljön. Lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók a gyakorlatban tapasztalhassák meg a munkamegosztás jelentőségét, az egyénenként, kis csoportokban végzett munka összehadódó értékét, az együttműködés jelentőségét, az értékteremtés, az alkotás örömeit, a munka megbecsülését. Ezek együttesen szolgálják a teljes nevelési folyamatot átható, munkára, életpálya-építésre, együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelés megvalósítását, az önismeret, a társas kultúra fejlesztését.

A tanulók megismerik szűkebb környezetük (vidékük, tájegységük) sajátos mezőgazdasági hagyományait, őshonos növényeit, állatait. Néprajzi ismereteiket gyakorlati tapasztalatokkal egészítik ki. Felértékelődik a környezet folyamatos észlelése, a népi kalendárium, a jeles napok bölcsessége, az előttünk járó generációk tudása, tapasztalata.

Az egészségnevelés terén kiemelkedő jelentőségű a modul tanítása, hiszen ételkészítésről szól. A kerti terményeket azonnal megkóstolhatják a gyerekek, feldolgozhatják, tartalékot képezhetnek. Mindezek a tevékenységek az ételkészítés-biztonság és az öngondoskodás irányába mutatnak. A gyerekek megismerik, vásárlás során ki tudják választani az egészséges élelmiszereket, biztonsággal tudják azokat feldolgozni, tárolni.

Az iskolai kerti tevékenység otthon a családot is arra készítheti, hogy néhány alapvető növényt termesszenek, illetve alkalmat teremthet számukra új fajok, fajták vagy éppen a régi, őshonos, mára elfeledett növények megismerésére, kipróbálására.

A rendszeresen végzett kerti munka az egészséges testmozgáson túl a lelki egészség megőrzésének is egyik eszköze.

A környezeti nevelés terén a környezet ismeretén alapuló tudatosságot alakítunk ki. A tantárgy tanítása során a tanuló megtapasztalja az erőforrások tudatos, takarékos használatát (pl. locsolás-esővízgyűjtés, komposztálás stb.), a felelősségteljes gazdálkodás gyakorlatát. Így válik napjai részévé a javakkal való észszerű gazdálkodás, s megtanulja mérlegelni döntései következményeit és kockázatát.

A kertben mint „szabadtéri tanteremben” megvalósuló valóság alapú tanulás lehetőséget nyújt más tantárgyak ismeretanyagának szemléltetésére, mélyebb megértést, gyakorlati alkalmazást célzó tanítására a jelenség alapú tanulás keretében.

Az iskolakerti munka csak a tanév meghatározott részében végezhető, ezért a témakörök sorában szereplő „Téli tevékenységek” megadott időkeretébe az iskola helyi tantervében a technika és tervezés tantárgy A, B és D moduljaiból választottunk tartalmakat, az iskolakerthez, biztonságos közlekedéshez kapcsolódó témákat, az intézményi sajátosságok, a tanulók érdeklődésének figyelembevételével.



## 5–6. évfolyam

A kétéves nevelési-oktatási szakaszban a tantárgy tanításának középpontjában az egészség- és környezettudatos életvitel áll. A tanuló megismeri az iskolakertben termesztett zöldségféléket, gyümölcsöket, fűszer- és gyógynövényeket, szántóföldi növényeket, jelentőségüket, helyüket az étrendünkben. Megismeri ezek tárolásának, tartósításának, elkészítésének különféle módjait.

A tanulási folyamat valóságra épülő, jelenségalapú, tapasztalati, cselekvésorientált tevékenység. A tanuló haszonnövényekkel foglalatосkodik, a tanórákon valódi földet művelve, saját terv mentén; csapatban dolgozva zöldségeket, gyógy- és fűszernövényeket termeszt, kóstol, feldolgoz, elfogyaszt. Ez a tevékenység problémamegoldásra, munkára készíteti a tanulót, alkalmat ad az együttműködésre, a közösséghez tartozás megélésére.

Tevékenysége során a tanuló megismerkedik a hagyományos gazdálkodással, a mai nagyüzemi termesztéssel, megtapasztalja, hogy milyen a gazdák élete.

A kertalapú tanulás fő helyszíne az iskolakert, mely égisz érő tanteremként funkcionálva teret, helyet ad a tanórán kívüli tevékenységnek is. Mindez folyamatos projektalapú munkát kíván a tanulóktól, hiszen a termesztési időszak tavasztól őszig, a tanéveken átívelve tart, így az egyes évfolyamok egymásba fonódnak, a nyári szünetben is gondozni kell a növényeket, be kell takarítani a termést.

Hangsúlyos a fenntarthatóságra nevelés: az iskolakert nemcsak segít megismertetni a természetet, hanem felelős, gondozói magatartás kialakítását is szolgálja. Ebben gyakorlati tapasztalatokkal támogatja a természetismeret, a hittan és etika fenntarthatósággal, a természeti környezetünk iránti felelősséggel kapcsolatos tartalmait.

A kert, a kertben végzett munkatevékenység, a gazdálkodás tovább lépési lehetőséget kínál a felsőbb évfolyamokon indított diákvállalkozás, a gazdálkodási-pénzügyi ismeretek közvetítésének irányába.

A kertművelése közben alkalmazzuk a helyi szlovákság hagyományait. A cselekvés nyelvhasználatában törekszünk a szlovák nyelv alkalmazására, ezzel is erősítve a szlovák tanórákon megismert fogalmakat, kifejezéseket.

## 5. évfolyam

**A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör neve	Javasolt óraszám
Ősz a zöldségesben és a gyümölcsösben	4
Gazdálkodás, munkamegosztás	5
Anyagok és átalakításuk	5
Zöldségfélék termesztése	6
Gyógynövénytermesztés	2
A talaj gondozása, javítása	2
Növényvédelem a biokertben	4
Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben	6
Projekt téma	2
<b>Összes óraszám:</b>	<b>36</b>

Témakör	Ősz a zöldségesben és a gyümölcsösben	Javasolt óraszám: 4 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;</li> <li>– környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;</li> <li>– tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;</li> <li>– csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;</li> <li>– holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;</li> <li>– tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat;</li> </ul> <p>egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Problémahelyzetben megoldási stratégiák összehasonlítása</li> <li>– Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése</li> <li>– A növényekről, az egészséges táplálkozásról tanult ismeretek szintetizálása, alkalmazása</li> <li>– Környezet- és egészségtudatos véleményformálás</li> <li>– A fenntartható fejlődés értelmezése</li> <li>– A cselekvő tudatosság alkalmazása</li> <li>– Szabálykövető, kooperatív magatartás alkalmazása munkavégzés során</li> <li>– Kertészeti alapismeretek <ul style="list-style-type: none"> <li>• A zöldséges- és gyümölcsöskert jellemző növényei és csoportosításuk: Az iskolakertben fellelhető növények azonosítása, jellemzőik; Csoportosítás szempontja: fogyasztásra szánt részek és a gazdasági érettség időpontja szerint</li> </ul> </li> <li>– Kertművelés és ápolás <ul style="list-style-type: none"> <li>• A betakarítás folyamatai, munkaszervezés: az iskolakertben található zöldség vagy gyümölcs betakarításának (szüretelésének) munkafolyamatai, eszközei, munkamegosztás a csoportban</li> <li>• Baleset-megelőzési szabályok: a használt eszközökkel történő munkavégzés szabályai</li> </ul> </li> <li>– Élelmiszer-termelés és -feldolgozás <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az iskolakertben termesztett növények szerepe, jelentősége az egészséges táplálkozásban: a vizsgált növények jellemző tápanyagai, szerepük szervezetünk egészséges működésében</li> <li>• Ételkészítési technológiák a megtermelt élelmiszerek feldolgozásához: a betakarított termés feldolgozása, téli tárolása (pl. must, befőtt, lekvár, savanyúság készítése, aszalás, fagyasztás, veremelés stb.)</li> <li>• Higiéniai és élelmiszer-biztonsági szabályok: a végzett munkafolyamatok higiéniai szabályai</li> </ul> </li> </ul>		<p>Etika</p> <p>Természetismeret</p> <p>Szlovák népismeret</p>

Az élelmiszer-termelés hagyományai, értékei, hungarikumai: a feldolgozott élelmiszerhez köthető hagyományaink, értékeink bemutatása	
<b>Fogalmak</b>	zöldség - zelenina, gyümölcs - ovocie, élelmiszer - potravina, biológiai érettség, gazdasági érettség, étel - jedlo, tápanyag - výživná hodnota, tartósítási eljárások - spôsoby konzervovania, higiénia
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Séta az iskolakertben. Az egyes kerteszek elkülönítése, a növények szempontok szerinti megfigyelése, tapasztalati vizsgálata (érintés, szaglás, ízlelés). Növények, növényi részek begyűjtése, csoportosításuk</li> <li>– Betakarítás (gyümölcs és zöldség). Munkaszervezés, munkavégzés. A feldolgozás előkészítése</li> <li>– A termés feldolgozása – lekvárfőzés, paradicsomlé készítés, aszalás</li> <li>– A felhasznált anyagok beazonosítása (szerepük a táplálkozásban, a készítményben)</li> <li>– Ét elkészítési gyakorlatok előkészületei során alkalmazott szabályok: kézmosás, hajviselet, védőruha. A felhasznált eszközök, anyagok tisztasága, a tisztítás módjainak alkalmazása, eszközeinek, anyagainak használata</li> <li>– Szilva lekvár bemutatása – projekt, csapatban. A helyi értéktár megismerése, javaslat tétel további elemek beválasztására</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Gazdálkodás, munkamegosztás</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;</li> <li>– egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik;</li> <li>– érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A személyes pénzügyi tevékenységek és a fogyasztás megszervezésével kapcsolatos kompetenciák fejlesztése</li> <li>– A háztartás, a család mint gazdálkodási egység</li> <li>– Családellátó tevékenységek munkaszervezése és munkamegosztása</li> </ul>		Matematika Etika Pénz7 témahét
<b>Fogalmak</b>	család - rodina, háztartás.- domácnosť, gazdálkodás - hospodárenie, bevételek - príjmy, kiadások výdavky családellátó tevékenységek – činnosti na zásobu rodiny, munkamegosztás – rozdelenie práce, munkaszervezés – organizovanie práce	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Családi heti időmérleg elemzése: családellátó tevékenységek beazonosítása, munkamegosztás helyzetértékelése. Véleményformálás, vélemények ütköztetése</p> <p>Egy választott családellátó tevékenység (pl. egy konkrét étel elkészítése, heti mosás stb.) elemzése. Ráfordítások: szükséges anyagok, eszközök, energiafelhasználás, munkaórák, környezetterhelés</p> <p>A vizsgált folyamat értékelése, optimalizálása. Gazdálkodási, takarékosági lehetőségek számbavétele</p>	

Témakör	Zöldségnövények termesztése	Javasolt óraszám: 6 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;</li> <li>– környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;</li> <li>– tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;</li> <li>– terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;</li> <li>– a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;</li> <li>– önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;</li> <li>– a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;</li> <li>– alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát; megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Munkatevékenység értékteremtő lényegének értelmezése</li> <li>– Tervezési folyamat során algoritmizálás alkalmazása</li> <li>– Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése</li> <li>– Tevékenységek, beavatkozások következményének mérlegelése</li> <li>– Döntéshozatal során ismeretek alkalmazása, véleményformálás, konszenzusra jutás</li> <li>– Cselekvő tudatosság alkalmazása</li> <li>– Önismeret, társas kompetenciák fejlesztése, csapatban végzett munkatevékenységek során, különböző szerepekben</li> <li>– Kertészeti alapismeretek <ul style="list-style-type: none"> <li>• A környezeti állapot mérésének, értékelésének eljárásai, eszközei: a vetőmagok jellemzői, a csírázás feltételei</li> <li>• Az egyes műveletek végzésének szerszámai, eszközei és használatuk</li> <li>• Növénytermesztési módok: a vetésforgóban, a vegyeságyban történő termesztés; a vetésforgó hatása a talajra és a növények fejlődésére, a növényvédelemre; a növénytársítás alapvető szabályai, alapvető konyhakerti növények egymásra gyakorolt hatása; öntözési ismeretek (öntözési módok, öntözési idő, takarás és öntözés, gyökerezési mélység, öntözővíz minősége: hőmérséklet, oldott anyagok, mulcsozás szerepe)</li> <li>• Vetési, termesztési terv: a növények csoportosítása választott termesztési mód, tápanyagigényük, vetési idejük és termésidejük szerint</li> </ul> </li> </ul> <p>Kertművelés és -ápolás</p>		<p>Digitális kultúra</p> <p>Etika</p> <p>Szlovák népismeret</p> <p>Természetismeret</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• A vetés műveletei; talaj-előkészítés, vetés szabadföldbe (sorba, szórva, fészekbe)</li> <li>• A kertész gondozási munkái: öntözés, egyelés, gyomlálás, karózás, betakarítás, terv szerint másod- és harmadvetés</li> <li>• Komposztálás – komposztálható anyagok a kertben</li> <li>• Baleset-megelőzési szabályok</li> </ul> <p>Élelmiszer-termelés és -feldolgozás</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az élelmiszer-termelés hagyományai, értékei, hungarikumai; vidékünk.</li> </ul> <p>Pályaorientáció</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A tanórai tevékenységekhez kötődő (mezőgazdasági, élelmiszeripari) szakmák, foglalkozások: kertész.</li> <li>• Tanulási utak a megismert szakma megszerzéséhez</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	mag - semeno, csíra.- klíč, sziklevíl, csírázási próba, környezeti igény, tűrőképesség, vetésforgó, vegyeságy, növénytársítás, vetési módok, másod- és harmadvetés, öntözési módok, mulcsozás.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Környezeti megfigyelések végzése, eredmények összevetése az éves munkák rendjével, a népi megfigyelésekkel</li> <li>– A vetőmagkészlet áttekintése, vizsgálata</li> <li>– A szerszámoskamra áttekintése, szerszámok ellenőrzése, szükség szerinti előkészítése</li> <li>– A növények vízigény szerinti csoportosítása, öntözés tervezése</li> <li>– Vetési, termesztési terv készítése – csapatonként.</li> <li>– Vetési előkészületek, vetési munkák elvégzése</li> <li>– Megfigyelés, változások rögzítése, a veteményes gondozási munkálatainak végzése</li> <li>– Komposztálható anyagok gyűjtése, komposztálás</li> <li>– A virágzás, termésképződés megfigyelése, feljegyzések készítése</li> </ul> <p>Látogatás egy gazdaságban, vagy gazda, meghívása rendhagyó órára</p>

<b>Témakör</b>	<b>Gyógynövénytermesztés</b>	<b>Javasolt óraszám: 2 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál;</li> <li>– a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;</li> <li>– egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik;</li> </ul> <p>ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A növény azonosításához szükséges lényeges tulajdonságok felismerésének fejlesztése</li> </ul>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Jellemző tulajdonságok és termesztési igények közötti összefüggések értelmezése</li> <li>– Problémahelyzetben megoldási stratégiák összehasonlítása</li> <li>– Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése</li> <li>– Véleményformálás az egészséges táplálkozásról</li> <li>– Környezet- és egészségtudatos szempontok alkalmazása a tevékenységek végzése során</li> <li>– Globális élelmezési probléma értelmezése</li> <li>– A cselekvő tudatosság alkalmazása</li> <li>– Szabálykövető, kooperatív magatartás alkalmazása munkavégzés során</li> <li>– Kertészeti alapismeretek <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az egyes műveletek végzésének szerszámai, eszközei és használatuk</li> <li>• Egyes gyógynövények ismerete, csoportosításuk és felhasználásuk</li> </ul> </li> <li>– Kertművelés és -ápolás <ul style="list-style-type: none"> <li>• Baleset-megelőzési szabályok</li> <li>• Őszi munkák a fűszer- és gyógynövénykertben: növényi részek begyűjtése, magfogás, növények ritkítása, visszametszése, fagyvédelme</li> </ul> </li> <li>– Élelmiszertermelés és -feldolgozás <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az iskolakertben termesztett növények szerepe, jelentősége az egészséges táplálkozásban</li> <li>• Ételkészítési technológiák a megtermelt élelmiszerek feldolgozásához</li> <li>• Higiéniai és élelmiszer-biztonsági szabályok</li> <li>• Az élelmiszer-termelés hagyományai, értékei, hungarikumai</li> </ul> </li> <li>– Pályaorientáció <ul style="list-style-type: none"> <li>• A tanórai tevékenységekhez kötődő (mezőgazdasági, élelmiszeripari) szakmák, foglalkozások</li> <li>• Tanulási utak a megismert szakmák megszerzéséhez</li> </ul> </li> </ul>	
--	--

<b>Fogalmak</b>	gyógynövények, fűszernövények
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A szerszámoskamra szerszámai, eszközei, azok gondozása, balesetmentes használata</li> <li>– Séta az iskolakertben. Növények, kultúrák megfigyelése, a megfigyelések rögzítése</li> <li>– Térképkészítés. Védnöki rendszer szervezése</li> <li>– Biztonság a kertben</li> <li>– Növények begyűjtése, betakarítása</li> <li>– Magok begyűjtése</li> <li>– Növényápolási munkák végzése</li> <li>– A téli időszakra szükséges felkészülés az iskolakert sajátosságai szerint</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A begyűjtött élelmi anyagok feldolgozása, a termékhez igazodóan többféle módon</li> <li>– Az egyes technológiai folyamatok alkalmazása</li> </ul> <p>A megismert szabályok alkalmazása</p>
--	---

Témakör	A talaj gondozása, javítása	Javasolt óraszám: 2 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;</li> <li>– szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít;</li> <li>– érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét;</li> </ul> <p>érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ok-okozati összefüggések felismerése</li> <li>– Tényeken alapuló következtetések levonása</li> <li>– Felelősségérzés munkavégzésének eredményéért és minőségéért</li> <li>– Kertészeti alapismeretek <ul style="list-style-type: none"> <li>• Talajjavítási módok</li> <li>• A talajerő-utánpótlás szükségessége és lehetőségei (állati és növényi szerves trágyák, műtrágyák előnyei-hátrányai); a talaj védelme</li> </ul> </li> <li>– Kertművelés és -ápolás <ul style="list-style-type: none"> <li>• A talaj előkészítése növénytermesztésre: hulladékgazdálkodás, komposztálás</li> <li>• A talaj védelmének módjai (mulcsozás, növényborítás, védelem szermaradványoktól és szennyezőktől, megfelelő vízgazdálkodás és öntözővíz, talajnedvesség és talajszerkezet – a talajpusztulási folyamatokkal összefüggésben)</li> <li>• Baleset-megelőzési szabályok</li> </ul> </li> <li>– Pályaorientáció <ul style="list-style-type: none"> <li>• A tanórai tevékenységekhez kötődő (mezőgazdasági, élelmiszeripari, geológiai, földmérési) szakmák, foglalkozások</li> <li>• Tanulási utak a megismert szakmák megszerzéséhez</li> </ul> </li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	<p>a talaj tápanyagai; tápanyag-utánpótlás; szerves trágya; műtrágya, komposztálható anyagok; komposztprizma, vetésforgó, talajképződés, talajvédelem</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A kert őszi munkálatainak végzése, az iskolakert sajátosságai szerint. A talajgondozás műveletei, talajtípustól függően – ásás, tápanyag-utánpótlás</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Növényvédelem a biokertben</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;</li> <li>– komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál;</li> <li>– holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;</li> <li>– döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel;</li> <li>– alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntéseit változtat;</li> <li>– az egyes részfeladatokat rendszerszinten szemléli;</li> <li>– felismeri a személyes cselekvés jelentőségét a globális problémák megoldásában;</li> <li>– ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az ember személyes felelősségének felismerése a környezet alakításában</li> <li>– Konkrét problémahelyzetben cselekvő elkötelezettség értelmezése</li> <li>– Digitális kompetenciák fejlesztése mérési, megfigyelési adatok összegzése során</li> <li>– Ok-okozati összefüggések értelmezése adatok elemzése során</li> <li>– Következmények, kockázatok becslésére, értékelésére vonatkozó kompetenciák fejlesztése tervek, tapasztalatok mentén</li> <li>– Kertészeti alapismeretek <ul style="list-style-type: none"> <li>• A kert mint ökológiai egység</li> <li>• A környezeti állapot mérésének, értékelésének eljárásai, eszközei</li> <li>• Az ökológiai (bio) kertművelés alapszabályai (vetésforgó, fajtaválasztás, talajerő-utánpótlás, immunerősítés)</li> </ul> </li> <li>– Kertművelés és -ápolás <ul style="list-style-type: none"> <li>• A biogazdálkodás jellemzői</li> <li>• Növényi immunerősítő levek készítése és használata</li> <li>• A madárbarát, rovar- és méhbarát kert jelentősége a biokertben</li> <li>• A vegyszeres növényvédelem előnyei-hátrányai általában és az iskolakertben, az ökológiai (bio) gazdálkodásban megengedett szerek jellemzői</li> </ul> </li> </ul>		



<b>Fogalmak</b>	az iskolakert, mint életközösség; növények kártevői; növényvédelem; vegyszer nélküli növényvédelem; biológiai növényvédelem; mechanikai növényvédelem; biogazdálkodás, madárbarát kert; madár-, rovar- és méhvédelem az iskolakertben
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Környezeti megfigyelések, állapotörögzítés, mérések, adatok elemzése</li> <li>– Az emberi tevékenység hatása a környezetre – egyes technológiák előnyei, hátrányai – projektmunka</li> <li>– Védekezési módok egyes (az iskolakertben is jellemző) kártételek esetén – projektmunka</li> <li>– Saját készítésű szerek készítésének eljárásai, feladatai (növények begyűjtése, szerkészítés, -alkalmazás). Tervezés</li> <li>– A téli madár- és rovarvédelem előkészületei (madárkalács, odú, etető, rovarhotel készítése a lehetőségek szerint)</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Anyagok és átalakításuk</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri a technológiai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát;</li> <li>– felismeri a környezeti tapasztalások, megfigyelések ok-okozati összefüggéseit.</li> <li>– áttekinti a legfontosabb energiafajtákat, a primer energiahordozókat;</li> <li>– csoportosítja a primer energiahordozókat aszerint, hogy megújuló vagy nem megújuló energiahordozóról van szó.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az emberi tevékenység hatása a természeti környezetre</li> <li>– Védekezés a természet hatásai ellen</li> <li>– A természetben található anyagok kitermelési módszereinek megismerése</li> <li>– A nyersanyag és az alapanyag fogalmának tisztázása</li> <li>– Az emberiség energiaigénye</li> <li>– Az energiaforrások fajtái</li> <li>– Annak felismerése, hogy a mesterséges környezet anyagait a természeti környezetből nyeri az ember</li> <li>– Az anyagok kitermelése és a természeti környezet károsítása közötti összefüggés felismerése</li> </ul>		Természetismeret
<b>Fogalmak</b>	<p>technikai környezet, természeti környezet, társadalmi környezet, mesterséges környezet, alapanyag, nyersanyag, érc, bányászat, erdőgazdálkodás, fakitermelés, természetvédelem, környezetszennyezés, hulladék, szükséglet, időjárási hatások, energiafajták, megújuló energia, nem megújuló energia, elsődleges (primer) és másodlagos (származtatott) energia, fenntarthatóság</p>	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatásának megismerése esettanulmányokon keresztül, többféle nézőpont figyelembevételével. Véleményformálás, vélemények ütköztetése</p> <p>Üzemlátogatás vagy film megtekintése (erdészet, fatelep, bánya stb.)</p> <p>A legfontosabb energiafajták, energiahordozók megismerése. Az emberiség energiaigényének áttekintése grafikonok, diagramok elemzésén keresztül</p>
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;</li> <li>– környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;</li> <li>– tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;</li> <li>– terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;</li> <li>– a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;</li> <li>– önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;</li> <li>– a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;</li> <li>– alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;</li> <li>– megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;</li> <li>– tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;</li> <li>– ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.</li> </ul>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A munkatevékenység értékteremtő lényegének, felelősségének értelmezése</li> <li>– Tervezési folyamat során gazdálkodási szempontok alkalmazása</li> <li>– Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése</li> <li>– Tevékenységek, beavatkozások környezeti és gazdasági következményének mérlegelése</li> <li>– Döntéshozatal során ismeretek alkalmazása, véleményformálás, konszenzusra jutás</li> <li>– Cselekvő tudatosság alkalmazása</li> <li>– Önismeret, társas kompetenciák, munkakultúra fejlesztése, csapatban végzett munkatevékenységek során, különböző szerepekben</li> <li>– Véleményformálás támogatása a mezőgazdaság, a gazdák tevékenységéről, az ágazat jelentőségéről</li> <li>– Kertészeti alapismeretek</li> </ul>	<p>Természetismeret Digitális kultúra Matematika</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• A környezeti állapot mérésének, értékelésének eljárásai, eszközei; az időjárás változásainak követése, értékelése a növénytermesztés vonatkozásában</li> <li>• Az egyes műveletek végzésének szerszámai, eszközei és használatuk</li> <li>• Növények ivartalan szaporítása; szaporítási módok: hajtásdugványozás, tőosztás, levéldugványozás, bujtás</li> <li>• Zöldségfélék, fűszer- és gyógynövények szaporítása, termesztése, palántanevelés; szaporítás növényi részekkel: dughagymával, fiókhagymával, gumóval</li> <li>• A növénytársítás szabályai: gyógynövények, dísnövények a zöldségágyban; a növények egymásra gyakorolt hatása; vetési, termesztési terv; az ágyásban egymást követő növények termesztésének tervezése, a termőterület maximális kihasználásával</li> </ul> <p>– Kertművelés és -ápolás</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A gazdasági év munkarendje</li> <li>• Kertészeti munkák: az iskolakerti környezet értékelésén alapuló beavatkozások tervezése; kertgondozás; a felhasználásra érett növényi részek betakarítása</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	növények ivaros és ivartalan szaporítása, palánta, tőosztás, dugványozás, bujtás, gazdálkodás, a termőterület kihasználtsága; a termesztési folyamat munkaműveletei; mezőgazdasági ágazatok, gazdaságok; hagyományos és nagyüzemi gazdálkodás; élelmiszerek előállítása
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Környezeti megfigyelések, értékelések végzése</li> <li>– Szerszámoskamra rendje, szerszámok gondozása</li> <li>– Ivartalan szaporítási módok alkalmazása a rendelkezésre álló növényeken</li> <li>– Növénytermesztés ivartalan szaporítási módokkal, hajtatasos növénytermesztéssel az iskolakert lehetőségei szerint</li> <li>– Zöldségtermesztés tervezése</li> <li>– Növénytársítás szabályainak alkalmazása a termesztési terv készítése során</li> <li>– A témakör elsajátítása során saját terv szerinti növénytermesztés, gazdálkodás, a megtermett élelmiszer hasznosítása – ételkészítési gyakorlatok keretében</li> <li>– A tanulók nyári kertészeti gyakorlaton való részvétele.</li> </ul>

## 6. évfolyam

### A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Ősz a zöldségesben és a gyümölcsösben	4
Élet a talpunk alatt	4
Település – a település kialakulása, településtípusok	5
Faanyagok, fémek, textil	5
Zöldségnövények termesztése	6
Szántóföldi kultúrák	4
A talaj gondozása, javítása	2
Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben	4
Projekt téma	2
<b>Összes óraszám:</b>	36

Témakör	Ősz a zöldségesben és a gyümölcsösben	Javasolt óraszám: 4 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;</li> <li>– környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;</li> <li>– tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;</li> <li>– csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;</li> <li>– holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;</li> <li>– tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat;</li> <li>– egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik.</li> </ul>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Problémahelyzetben megoldási stratégiák összehasonlítása</li> <li>– Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése</li> <li>– A növényekről, az egészséges táplálkozásról tanult ismeretek szintetizálása, alkalmazása</li> <li>– Környezet- és egészségtudatos véleményformálás</li> <li>– A fenntartható fejlődés értelmezése</li> <li>– A cselekvő tudatosság alkalmazása</li> <li>– Szabálykövető, kooperatív magatartás alkalmazása munkavégzés során</li> <li>– Kertészeti alapismeretek <ul style="list-style-type: none"> <li>• A zöldséges- és gyümölcsöskert jellemző növényei és csoportosításuk: Az iskolakertben fellelhető növények</li> </ul> </li> </ul>	

<p>azonosítása, jellemzőik; Csoportosítás szempontja: fogyasztásra szánt részek és a gazdasági érettség időpontja szerint</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Kertművelés és ápolás <ul style="list-style-type: none"> <li>• A betakarítás folyamatai, munkaszervezés: az iskolakertben található zöldség vagy gyümölcs betakarításának (szüretelésének) munkafolyamatai, eszközei, munkamegosztás a csoportban</li> <li>• Baleset-megelőzési szabályok: a használt eszközökkel történő munkavégzés szabályai</li> </ul> </li> <li>– Élelmiszer-termelés és -feldolgozás <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az iskolakertben termesztett növények szerepe, jelentősége az egészséges táplálkozásban: a vizsgált növények jellemző tápanyagai, szerepük szervezetünk egészséges működésében</li> <li>• Ételkészítési technológiák a megtermelt élelmiszerek feldolgozásához: a betakarított termés feldolgozása, téli tárolása (pl. must, befőtt, lekvár, savanyúság készítése, aszalás, fagyasztás, veremelés stb.)</li> <li>• Higiéniai és élelmiszer-biztonsági szabályok: a végzett munkafolyamatok higiéniai szabályai</li> <li>• Az élelmiszer-termelés hagyományai, értékei, hungarikumai: a feldolgozott élelmiszerhez köthető hagyományaink, értékeink bemutatása</li> </ul> </li> <li>– Pályaorientáció <ul style="list-style-type: none"> <li>• A tanórai tevékenységekhez kötődő (mezőgazdasági, élelmiszeripari) szakmák, foglalkozások: élelmiszeripari szakmacsoport</li> <li>• Tanulási utak a megismert szakmák megszerzéséhez</li> </ul> </li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>zöldség - zelenina, gyümölcs - ovocie, élelmiszer - potravina, biológiai érettség, gazdasági érettség, étel - jedlo, tápanyag - vživná hodnota, tartósítási eljárások - spôsoby konzervovania, higiénia</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Séta az iskolakertben. Az egyes ketrészek elkülönítése, a növények szempontok szerinti megfigyelése, tapasztalati vizsgálata (érintés, szaglás, ízlelés). Növények, növényi részek begyűjtése, csoportosításuk</li> <li>– Az iskolakerti lehetőségek szerint betakarítás (gyümölcs vagy zöldség). Munkaszervezés, munkavégzés. A feldolgozás előkészítése</li> <li>– A termés feldolgozása – a lehetőségek szerint mustkészítés, lekvárfőzés, befőzés vagy savanyítás, esetleg aszalás</li> <li>– A felhasznált anyagok beazonosítása (szerepük a táplálkozásban, a készítményben)</li> <li>– Ételkészítési gyakorlatok előkészületei során alkalmazott szabályok: kézmosás, hajviselet, védőruha. A felhasznált eszközök, anyagok tisztasága, a tisztítás módjainak alkalmazása, eszközeinek, anyagainak használata</li> <li>– Választott hungarikumok bemutatása – projekt, csapatban. Javaslatétel helyi értéktárba történő beválasztásra</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Információgyűjtés a végzett tevékenységekhez kötődő szakmákról, tanulási utakról – önálló munka. A mi cégünk – storyline játék: a témakörben tanult ismeretek mentén a gyerekek egy cég dolgozói, bemutatják egymásnak foglalkozásukat (Mit, hol tanultak? Mi a szakmájuk, a foglalkozásuk? Hogyan telik egy napjuk a munkahelyen?)</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Élet a talpunk alatt</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;</li> <li>– megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;</li> <li>– szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít;</li> <li>– érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Digitális kompetenciák alkalmazása mérési, vizsgálati eredmények rögzítése, elemzése során</li> <li>– Ok-okozati összefüggések felismerése</li> <li>– Tényeken alapuló következtetések levonása</li> <li>– Felelősségérzés a munkavégzés eredményéért és minőségéért</li> <li>– Talajtani alapismeretek: <ul style="list-style-type: none"> <li>• A talajszelvény fogalma: a talaj szintjei, a talajképződés folyamata</li> <li>• A talaj alkotói, jellemzői, egyszerűbb talajvizsgálatok; a talaj színe, szerkezete, kötöttsége; a talajnedvesség kimutatása, vízáteresztő képesség vizsgálata a környezetben fellelhető mintákon</li> <li>• A környezeti állapot mérésének, értékelésének eljárásai, eszközei: a talaj megfigyelése, vizsgálata; eredmények rögzítése, értékelése; élőlények a talajban; komposztvizsgálatok</li> <li>• Az egyes műveletek végzésének szerszámai, eszközei és használatuk</li> </ul> </li> <li>– Kertművelés és -ápolás <ul style="list-style-type: none"> <li>• Baleset-megelőzési szabályok</li> </ul> </li> </ul> <p>A talajművelés eljárásai: forgatás, lazítás és porhanyítás, tömörítés, egyengetés</p>		<p>Digitális kultúra</p> <p>Természetismeret</p>
<b>Fogalmak</b>	talaj, talajalkotók, humusz, lebontó szervezetek, kötöttség, vízáteresztő képesség, komposzt	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	– Megfigyelések végzése az iskolakertben, a természetismeret tantárgyban tanultak beazonosítása talajszelvényen	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mintavétel az iskolakert talajából. Minták vizsgálata irányítással. Mérési eredmények rögzítése, értékelése. Beavatkozás tervezése</li> <li>– Az iskolakert talajművelési feladatainak végzése</li> <li>– Információgyűjtés a végzett tevékenységekhez kötődő szakmákról, tanulási utakról – önálló munka</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Település – a település kialakulása, településtípusok</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri a legfontosabb településfajtákat, azok jellemzőit; összehasonlítja a különböző településtípusokhoz kötődő életformákat, azonosságokat, különbségeket fogalmaz meg; összehasonlítja a különböző életformákhoz kötődő lakó- és gazdasági épületeket; ismereteket gyűjt a saját településéről; elemzi a lakóépületek és a természeti környezet közötti kapcsolatot; átlátja a lakóház tervezésének szempontjait – alaprajz, tájolás, épület alakja; lakóépületet tervez megadott szempontok és méretarány alapján; lakóépület-makettet épít egyszerű geometrikus testek felhasználásával</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ok-okozati összefüggések felismerése</li> <li>– Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése</li> <li>– Véleményformálás támogatása a természeti és a lakókörnyezet kapcsolatának felismeréséhez</li> <li>– Véleményformálás támogatása a technológiai fejlődés és a társadalmi gazdasági fejlődés kapcsolatának felismeréséhez</li> <li>– Információgyűjtési, -rendszerezési, -értelmezési képességek fejlesztése</li> <li>– A települések kialakulása</li> <li>– Különböző településtípusokhoz (város, falu) és életformákhoz (pl. gazdálkodás) kötődő lakó- és gazdasági épületek tanulmányozása, összehasonlítása</li> <li>– A lakóépületek és a természeti környezet kapcsolatának elemzése</li> <li>– Információk gyűjtése a saját településről, annak történetéről</li> <li>– Lakóépületek típusai</li> <li>– Lakóépület-makett készítése egyszerű geometrikus testekből</li> </ul>		<p>Vizuális kultúra Digitális kultúra</p> <p>Matematika -Geometria</p> <p>Szlovák népismeret</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>lakóhely - bydlisko, település, város.- mesto, falu - dedina, mezőgazdaság - poľnohospodárstvo, ipar.- priemysel, városiasodás, városodás, urbanizáció, ház - dom (családi ház – rodinný dom, sorház, toronyház, lakópark), kert - záhrada, gazdasági épület – hospodárska budova, melléképület, lakás - byt, udvar.- dvor, alaprajz, homlokzat, tető, nyílászárók, az építkezés menete</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Információk gyűjtése a települések kialakulásáról, az egyes éghajlati viszonyok jellegzetes lakóépületeiről megadott szempontok szerint. Az információk rendszerezése, megosztása</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Településmakett elkezdése közös döntések megfogalmazásával: a makett méretarányának meghatározása, a lakóövezet kijelölése, az utcahálózat megrajzolása, a telkek kiosztása, a lakóépületek jellegének meghatározása</li> </ul>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>Zöldségnövények termesztése</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;</li> <li>– környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;</li> <li>– tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;</li> <li>– terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;</li> <li>– a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;</li> <li>– önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;</li> <li>– a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;</li> <li>– alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;</li> <li>– megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Munkatevékenység értékteremtő lényegének értelmezése</li> <li>– Tervezési folyamat során algoritmizálás alkalmazása</li> <li>– Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése</li> <li>– Tevékenységek, beavatkozások következményének mérlegelése</li> <li>– Döntéshozatal során ismeretek alkalmazása, véleményformálás, konszenzusra jutás</li> <li>– Cselekvő tudatosság alkalmazása</li> <li>– Önismeret, társas kompetenciák fejlesztése, csapatban végzett munkatevékenységek során, különböző szerepekben</li> <li>– Kertészeti alapismeretek <ul style="list-style-type: none"> <li>• A környezeti állapot mérésének, értékelésének eljárásai, eszközei: a vetőmagok jellemzői, a csírázás feltételei</li> <li>• Az egyes műveletek végzésének szerszámai, eszközei és használatuk</li> <li>• Növénytermesztési módok: a vetésforgóban, a vegyeságyban történő termesztés; a vetésforgó hatása a talajra és a növények fejlődésére, a növényvédelemre; a növénytársítás alapvető szabályai, alapvető konyhakerti növények egymásra gyakorolt hatása; öntözési ismeretek (öntözési módok, öntözési idő, takarás és öntözés, gyökerezési mélység, öntözővíz minősége: hőmérséklet, oldott anyagok, mulcsozás szerepe)</li> </ul> </li> </ul>		<p>Digitális kultúra</p> <p>Természetismeret</p> <p>Szlovák népismeret</p>



<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vetési, termesztési terv: a növények csoportosítása választott termesztési mód, tápanyagigényük, vetési idejük és termésidejük szerint</li> </ul> <p>– Kertművelés és -ápolás</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A vetés műveletei; talaj-előkészítés, vetés szabadföldbe (sorba, szórva, fészekbe)</li> <li>• A kertész gondozási munkái: öntözés, egyelés, gyomlálás, karózás, betakarítás, terv szerint másod- és harmadvetés</li> <li>• Komposztálás – komposztálható anyagok a kertben</li> <li>• A méhek jelentősége a növénytermesztésben: beporzás, termésképződés</li> <li>• A növénytermesztés és állattartás hagyományai, értékei, hungarikumai; méhek élete és „munkája”; a méhtartás hagyományai</li> <li>• Baleset-megelőzési szabályok</li> </ul> <p>– Élelmiszer-termelés és -feldolgozás</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A méz előállítása, tárolása, feldolgozása, felhasználásának szabályai; méhészeti termékek</li> <li>• Az élelmiszer-termelés hagyományai, értékei, hungarikumai; vidékünk mézes hagyományai</li> </ul> <p>– Pályaorientáció</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A tanórai tevékenységekhez kötődő (mezőgazdasági, élelmiszeripari) szakmák, foglalkozások: méhész</li> <li>• Tanulási utak a megismert szakmák megszerzéséhez</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	növények ivaros szaporodása, beporzás, termésképződés, öntözési módok, mulcsozás, méhcsalád, méhészet, méhészeti termékek
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Környezeti megfigyelések végzése, eredmények összevetése az éves munkák rendjével, a népi megfigyelésekkel</li> <li>– A vetőmagkészlet áttekintése, vizsgálata</li> <li>– A szerszámoskamra áttekintése, szerszámok ellenőrzése, szükség szerinti előkészítése</li> <li>– Termesztési módok hatásvizsgálata, információgyűjtéssel, tapasztalatok összegzésével</li> <li>– A növények vízigény szerinti csoportosítása, öntözés tervezése</li> <li>– Vetési, termesztési terv készítése magas ágyáshoz – csapatonként</li> <li>– Vetési előkészületek, vetési munkák elvégzése</li> <li>– Megfigyelés, változások rögzítése, a veteményes gondozási munkálatainak végzése</li> <li>– Komposztálható anyagok gyűjtése, komposztálás</li> <li>– A virágzás, termésképződés megfigyelése, feljegyzések készítése</li> <li>– Látogatás egy gazdaságban, vagy gazda, méhész meghívása rendhagyó órára</li> </ul>

	– Ételkészítési gyakorlat méz felhasználásával a lehetőségek szerint (édesítés mézzel, mézes sütés stb.)
--	--

<b>Témakör</b>	<b>Szántóföldi kultúrák</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál;</li> <li>– a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;</li> <li>– egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik;</li> <li>– érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét;</li> </ul> <p>ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A növény azonosításához szükséges lényeges tulajdonságok felismerésének fejlesztése</li> <li>– Jellemző tulajdonságok és termesztési igények közötti összefüggések értelmezése</li> <li>– Problémahelyzetben megoldási stratégiák összehasonlítása</li> <li>– Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése</li> <li>– Véleményformálás az egészséges táplálkozásról</li> <li>– Környezet- és egészségtudatos szempontok alkalmazása a tevékenységek végzése során</li> <li>– Globális élelmezési probléma értelmezése</li> <li>– A cselekvő tudatosság alkalmazása</li> <li>– Szabálykövető, kooperatív magatartás alkalmazása munkavégzés során</li> <li>– Kertészeti alapismeretek <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az egyes műveletek végzésének szerszámai, eszközei és használatuk</li> <li>• Szántóföldi növényeink, csoportosításuk és felhasználásuk</li> </ul> </li> <li>– Kertművelés és -ápolás <ul style="list-style-type: none"> <li>• Baleset-megelőzési szabályok</li> <li>• Őszi munkák a szántóföldi parcellában: betakarítás, téli tárolás előkészítése</li> </ul> </li> <li>– Élelmiszertermelés és -feldolgozás <ul style="list-style-type: none"> <li>• Higiéniai és élelmiszer-biztonsági szabályok</li> <li>• Az élelmiszer-termelés hagyományai, értékei, hungarikumai</li> <li>• Az állattartás hagyományai, értékei, hungarikumai</li> <li>• A gabonafeldolgozás (malom-, sütőipar) technológiai folyamatai</li> </ul> </li> <li>– Pályaorientáció <ul style="list-style-type: none"> <li>• A tanórai tevékenységekhez kötődő (mezőgazdasági, élelmiszeripari) szakmák, foglalkozások</li> <li>• Tanulási utak a megismert szakmák megszerzéséhez</li> </ul> </li> </ul>		

<b>Fogalmak</b>	gabonafélék, olajnövények, nagy fehérjetartalmú növények; takarmánynövények, ipari növények; GMO, liszt, dara, kása, lisztek jelölési rendszere, a kenyér alapanyagai
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Növények begyűjtése, betakarítása</li> <li>– Magok begyűjtése</li> <li>– Növényápolási munkák végzése</li> <li>– A téli időszakra szükséges felkészülés az iskolakert sajátosságai szerint</li> <li>– A begyűjtött élelmi anyagok feldolgozása, a termékhez igazodóan többféle módon</li> <li>– Az egyes technológiai folyamatok alkalmazása</li> <li>– A megismert szabályok alkalmazása</li> <li>– Ételkészítési gyakorlat, a megismert (termesztett) alapanyagok felhasználásával a saját vagy választott vidék jellemző hagyományai szerint</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>A talaj gondozása, javítása</b>	<b>Javasolt óraszám: 2 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;</li> <li>– megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;</li> <li>– szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít;</li> <li>– érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét;</li> <li>– érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét;</li> <li>– ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Ok-okozati összefüggések felismerése</li> <li>– Tényeken alapuló következtetések levonása</li> <li>– Felelősségérzés munkavégzésének eredményéért és minőségéért</li> <li>– Kertészeti alapismeretek <ul style="list-style-type: none"> <li>• Talajjavítási módok</li> <li>• A talajerő-utánpótlás szükségessége és lehetőségei (állati és növényi szerves trágyák, műtrágyák előnyei-hátrányai); a talaj védelme</li> </ul> </li> <li>– Kertművelés és -ápolás <ul style="list-style-type: none"> <li>• A talaj előkészítése növénytermesztésre: hulladékgazdálkodás, komposztálás</li> <li>• A talaj védelmének módjai (mulcsozás, növényborítás, védelem szermaradványoktól és szennyezőktől, megfelelő vízgazdálkodás)</li> </ul> </li> </ul>		<p>Természetismeret</p> <p>Matematika</p>

<p>és öntözővíz, talajnedvesség és talajszerkezet – a talajpusztulási folyamatokkal összefüggésben)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Baleset-megelőzési szabályok</li> </ul> <p>– Pályaorientáció</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A tanórai tevékenységekhez kötődő (mezőgazdasági, élelmiszeripari, geológiai, földmérési) szakmák, foglalkozások</li> <li>• Tanulási utak a megismert szakmák megszerzéséhez</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	a talaj tápanyagai; tápanyag-utánpótlás; szerves trágya; műtrágya, komposztálható anyagok; komposztprizma, vetésforgó, talajképződés, talajvédelem
<b>Javasolt tevékenységek</b>	– A talaj állapotának megfigyelése, vizsgálata, értékelése, beavatkozások meghatározása A kert őszi munkálatainak végzése, az iskolakert sajátosságai szerint. A talajgondozás műveletei, talajtípustól függően – ásás, tápanyag-utánpótlás

<b>Témakör</b>	<b>Faanyagok, fémek, textil</b>	<b>Javasolt óraszám: 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;</li> <li>– felismeri a környezeti tapasztalások, megfigyelések közötti ok-okozati - összefüggéseket;</li> <li>– megismeri a legfontosabb anyagok tulajdonságait, alakításuk műveleteit, szerszámain;</li> <li>– elsajátítja a kézi anyagmegmunkálás legfontosabb műveleteihez szükséges szerszámok célszerű, balesetmentes használatát;</li> <li>– tevékenységének következményeit mérlegeli.</li> <li>– használati tárgyakat készít textilből tanári minta alapján vagy megadott szempontok szerint egyéni tervek alapján;</li> <li>– elemi műszaki rajzi ismereteit alkalmazza a tervezés során;</li> <li>– alkalmazza a vetületi ábrázolást;</li> <li>– megismer, majd önállóan használ új szerszámokat, alkalmaz új műveleteket, például fűrész, ráspoló, reszelő, kalapács, csavarhúzó, fűrő, lemezolló, reszelő, pontozó, különböző fogók</li> <li>– használati tárgyakat, maketteket, modelleket készít fából tanári minta alapján vagy megadott szempontok szerint egyéni tervek alapján.</li> <li>– használati tárgyakat, modelleket készít fémből tanári minta alapján vagy megadott szempontok szerint egyéni tervek alapján.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A tapasztalati úton történő információgyűjtés képességének fejlesztése Ok-okozati összefüggések felismerése Munkatevékenység értékteremtő lényegének értelmezése Munkavégzési szokások fejlesztése Anyagok újrahasznosítása, fenntarthatóság Fémek jellemző tulajdonságai, fajtái, csoportosításuk</p>		

<p>A különböző fémek tulajdonságai és felhasználási területük összefüggései</p> <p>A környezet fémekre gyakorolt hatása</p> <p>A korrózió fogalma</p> <p>Fémek felületkezelése, korrózió elleni védelem</p> <p>A környezet fémekre gyakorolt hatásának, az anyag károsodásának és az anyagvédelem lehetőségeinek összefüggései</p> <p>Használati tárgy készítése fémből – lemezmegmunkálás, huzalmegmunkálás</p> <p>Darabolás fűrészsel, lemezvágó ollóval, hajlítás fogóval, szerelés csavarozással, szegecseléssel, forrasztással</p> <p>Tapasztalatok szerzése a különféle fémek fizikai jellemzőiről a megmunkálás során</p> <p>A fémek előállításához és megmunkálásához kötődő szakmák</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A fa fizikai tulajdonságainak megismerése összehasonlító vizsgálatokkal – keménység, megmunkálhatóság</li> <li>– Használati tárgyak, modellek készítése fából, rétegelt lemezből, farostlemezből</li> <li>– Darabolás fűrészsel, a felület alakítása ráspollyal, csiszolás, szegzés, csavarozás, ragasztás</li> <li>– Fa szerkezeti kötése – illesztés, csapolás</li> <li>– Fatárgyak védelme, díszítése lazúrozással, festéssel</li> <li>– A fa kitermeléséhez, feldolgozásához kötődő szakmák</li> <li>– Textilipari nyersanyagok csoportosítása</li> <li>– Textíliák egyszerű összehasonlító vizsgálata</li> <li>– Egyszerű munkadarab készítése textilből – 2-3 öltésfajta gyakorlati alkalmazása</li> <li>– Az öltésfajták és alkalmazásuk közötti összefüggések felismerése</li> <li>– Anyagok újrafelhasználása, újrahasznosítása, rongypokrócszövés</li> <li>– A textil előállításához és megmunkálásához kötődő szakmák</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>az elvégzett fa és fém megmunkálási feladatokhoz kapcsolódó technológiák és szerszámok, eszközök megnevezése</p> <p>természetes szálás anyagok, mesterséges szálás anyagok, öltésfajták – ideiglenes öltés, rögzítő öltések, hímző öltések; az elvégzett feladatokhoz kapcsolódó technológiák és szerszámok, eszközök</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Fémlemezből (alumínium, réz), huzalból használati vagy dísz tárgyak például szalvéta-, gyertya-, mécsestartó, ékszerek, szélcsengő – készítése leírás, illetve saját terv alapján</p> <p>Használati tárgyak, modellek – például képkeret, doboz, járműmodellek, bábok, figurák, játékok, madáretető, madárodú, rovarház – készítése fából, leírás, illetve saját terv alapján</p> <p>Használati tárgyak – például zsákok, tartók, figurák – készítése textilből, leírás, illetve saját terv alapján. Az öltésfajták és alkalmazásuk közötti összefüggések felismerése</p>

Témakör	Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben	Javasolt óraszám: 5 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;</li> <li>– környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;</li> <li>– tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;</li> <li>– terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;</li> <li>– a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységben;</li> <li>– önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;</li> <li>– a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;</li> <li>– alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;</li> <li>– megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;</li> <li>– tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;</li> <li>– ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A munkatevékenység értékteremtő lényegének, felelősségének értelmezése</li> <li>– Tervezési folyamat során gazdálkodási szempontok alkalmazása</li> <li>– Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése</li> <li>– Tevékenységek, beavatkozások környezeti és gazdasági következményének mérlegelése</li> <li>– Döntéshozatal során ismeretek alkalmazása, véleményformálás, konszenzusra jutás</li> <li>– Cselekvő tudatosság alkalmazása</li> <li>– Önismeret, társas kompetenciák, munkakultúra fejlesztése, csapatban végzett munkatevékenységek során, különböző szerepekben</li> <li>– Véleményformálás támogatása a mezőgazdaság, a gazdák tevékenységéről, az ágazat jelentőségéről</li> <li>– Kertészeti alapismeretek <ul style="list-style-type: none"> <li>• A környezeti állapot mérésének, értékelésének eljárásai, eszközei; az időjárás változásainak követése, értékelése a növénytermesztés vonatkozásában</li> <li>• Az egyes műveletek végzésének szerszámai, eszközei és használatuk</li> <li>• Növények ivartalan szaporítása; szaporítási módok: hajtásdugványozás, tőosztás, levéldugványozás, bujtás</li> </ul> </li> </ul>		

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Zöldségfélék, fűszer- és gyógynövények szaporítása, termesztése, palántanevelés; szaporítás növényi részekkel: dughagymával, fiókhagymával, gumóval</li> <li>• A növénytársítás szabályai: gyógynövények, dísnövények a zöldségágyban; a növények egymásra gyakorolt hatása; vetési, termesztési terv; az ágyásban egymást követő növények termesztésének tervezése, a termőterület maximális kihasználásával</li> </ul> <p>– Kertművelés és -ápolás</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A gazdasági év munkarendje</li> <li>• Kertészeti munkák: az iskolakerti környezet értékelésén alapuló beavatkozások tervezése; kertgondozás; a felhasználásra érett növényi részek betakarítása</li> <li>• Baleset-megelőzési szabályok</li> </ul> <p>– Élelmiszer-termelés, -feldolgozás</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az élelmiszer-termelés hagyományai, értékei, hungarikumai: élelmiszer-termelés hazánkban; mezőgazdasági ágazatok, termékek; a betakarított növényi részek felhasználása, feldolgozása</li> </ul> <p>– Pályaorientáció</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A tanórai tevékenységekhez kötődő (mezőgazdasági, élelmiszeripari) szakmák, foglalkozások; gazdák és gazdaságok hazánkban és Európában</li> <li>• Tanulási utak a megismert szakmák megszerzéséhez</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	növények ivaros és ivartalan szaporítása, palánta, tőosztás, dugványozás, bujtás, gazdálkodás, a termőterület kihasználtsága; a termesztési folyamat munkaműveletei; mezőgazdasági ágazatok, gazdaságok; hagyományos és nagyüzemi gazdálkodás; élelmiszerek előállítása	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Környezeti megfigyelések, értékelések végzése</li> <li>– Szerszámoskamra rendje, szerszámok gondozása</li> <li>– Ivartalan szaporítási módok alkalmazása a rendelkezésre álló növényeken</li> <li>– Növénytermesztés ivartalan szaporítási módokkal, hajtatasos növénytermesztéssel az iskolakert lehetőségei szerint</li> <li>– Zöldségtermesztés tervezése</li> <li>– Növénytársítás szabályainak alkalmazása a termesztési terv készítése során</li> <li>– A témakör elsajátítása során saját terv szerinti növénytermesztés, gazdálkodás, a megtermelt élelmiszer hasznosítása – ételkészítési gyakorlatok keretében</li> </ul> <p>A tanulók nyári kertészeti gyakorlaton való részvétele</p>	

## Vizuális kultúra 5-7. évfolyam

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkének legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.



A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszhető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesebbé válhat, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működnie a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagít, empátiát, intuíciót és minőségérzékletet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti (például gondolatterkép, modellalkotás), segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszhető leginkább – a mindennapi életben és a munka világában is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrészt produktumként digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan

érdekes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló, amikor végigjárja az információgyűjtés, -elemzés, -értelmezés, az ötletelés, a tesztelés és az újraértelmezés szakaszait. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megaláztatásával jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúraközvetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. Cél, hogy kontextusba helyezze a művészettörténeti változásokat, különös tekintettel kulturális örökségünk jelentőségére, ugyanakkor a tantárgy feladata a kortárs kulturális jelenségek értelmezése is. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkének legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik. A kreatív gazdaság a világ leggyorsabban fejlődő ága, hisz a mindennapos kihívásokkal szemben mindig új megoldásokra van szükség. A vizuális kultúra tantárgy az alkotó feladataiban olyan megoldásra váró problémákat tud meghatározni, amelyek

kreatív megoldásokra várnak, a megoldások pedig produktum formájában is bemutatásra kerülnek.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy leginkább a személyiségfejlesztésben betöltött feladata miatt képes a munkavállalói és vállalkozói kompetenciák fejlesztésére. A kreatív feladatmegoldás megköveteli az adott helyzet rugalmas kezelését, az innovatív ötletek, új megoldások megtalálását, a megoldás érdekében a helyzetek értékelését, majd a hatékony döntés céljából a kitartó mérlegelést és döntést. A csoportos feladatmegoldások (például projektfeladatok) esetében a tanuló kipróbálhat ugyanakkor olyan együttműködések is, amelyekre a munka világában is szüksége lehet.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

A kerettanterv segíti e célok megvalósítását, adott iskolaszakaszokra és ciklusokra kijelölve a legfontosabb fejlesztési feladatokat, a tanterv témaköreire reflektáló tanári szabadság figyelembevételével. A kerettanterv fő tematikai egységei, témakörei a – vizuális kultúra részterületein alapuló – Nat-ban foglalt fő témakörök további részletezéseként alakultak ki. Minden témakör tartalmazza a megvalósításhoz szükséges óraszámajánlást, támaszkodik a Nat megadott tanulási eredményekre, és minden témakör fejlesztési feladatok és ismeretek, minimális fogalomkészlet megadásával konkretizálja az adott tanítási egység elvárható követelményeit. A tematikai egységek és meghatározott fejlesztési feladatok és ismeretek nem jelölnek időrendi sort, és nem azonosak egy-egy tanóra tananyagával, feladataival. Az egységek rugalmasan kezelhetők, a tanulásszervezés felépítésének logikája mentén történő saját igényű alkalmazás és az adott évfolyamra ajánlott óraszámjavaslatok figyelembevételével. A kerettantervi fejlesztési feladatok értelmezését ugyanakkor példák segítik, amelyek az adott követelmény pontosabb értelmezéséhez adnak ötleteket, illetve inspirálják a helyi tanterv vagy tanmenet tervezését. Egy-egy témakörnél megjelenő fogalmak iskolai feldolgozása természetesen az adott témakör fejlesztési feladataival összekapcsolva értelmezendő. Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében csak a belépő új fogalmak jelennek meg, de a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak megfelelően, az iskola saját igényeinek, és a tanulók aktuális fejlettségi szintjének megfelelően ismételhetők.

## Vizuális kultúra

### 5. évfolyam

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	6
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
Médiумok sajátosságai – Médiумok jellemző kifejezőeszközei	5
Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	4
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	4
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
<b>Összes óraszám:</b>	34+2 projektóra

Témakör	Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	Javasolt óraszám 6 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;</li> <li>– alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;</li> <li>– látványok, képek részeinek, részleteinek alapján elképzei a látvány egészét, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutatja és megjeleníti, rekonstruálja azt;</li> <li>– szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– a látványokkal kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeket pontosan szétválasztja;</li> <li>– különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeiteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;</li> <li>– különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt.</li> </ul>	

<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Vizuális művészeti alkotások megfigyelése, és egyéni véleményformálás során az objektív és szubjektív megállapítások szétválasztása, a látvány lényeges, egyedi művészettörténeti korszak jellemzőinek felismerésével és személyes gondolatok megfogalmazásával. A tapasztalatok (pl. képolvasás, látvány szöveges ismertetése a vizuális megjelenítés érdekében, eligazodás vizuális információk között) felhasználása az alkotás során is.</li> <li>– A történelem tantárgyból már megismert művészettörténeti korokban (pl. ókor, középkor, XVII-XVIII. század, XIX-XX. század) készült vizuális alkotások elemző összehasonlítása (pl. történelmi háttér, téma, műfaj, létrehozás szándéka, figurativitáshoz való viszony, kifejezőeszközök használata szerint), és inspiratív felhasználása az alkotás során.</li> <li>– A történelem tantárgy keretében feldolgozott korszakok egy-egy jellemző műalkotásának, tárgyának, díszítő stíluselemének felhasználásával kifejező képalkotás, plasztikus mű, vagy újraértelmezett tárgy készítése. (pl. fekete alakos vázakép stílusában modern olimpiai sportág megjelenítése, timpanonforma kitöltése jelen korunkra jellemző témájú csoportképpel).</li> <li>– Különböző jellegű, stílusú látványok (pl. tárgyfotó, magyar néprajzi motívum, film képkockája), vizuális alkotások (pl. figuratív/non-figuratív festmény, installáció) adott részeinek, részleteinek meghatározott célú, személyes kiegészítése, rekonstruálása a személyes kifejezés érdekében, a jellemző vizuális jegyek tudatos használatával.</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Történelem:</i> történeti korok, korszakok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> különböző kultúrák eltérő szemléletének megtapasztalása. Könyvtárhasználat.</p> <p><i>Természettudomány:</i> Tájékozódás természetes és épített környezetben; technikai eszközök működésének megfigyelése. Jelek, jelzések felismerése és értelmezése.</p> <p>Tájékozódás, térrajz, útvonalrajz, térképvázlat.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> rajzos-szöveges dokumentumok létrehozása, átalakítása.</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> tervezés, anyagalakítás.</p> <p><i>Matematika:</i> Egyszerűsített rajz készítése lényeges elemek megőrzésével.</p> <p>A tér elemei, síkbeli, térbeli alakzatok.</p> <p>Tárgyak tulajdonságainak vizsgálata. Geometriai modellek.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>klasszikus/ <i>klasický</i> , modern/ <i>moderný</i> , kortárs vizuális művészet/<i>súčasná výtvarná umenie</i>, objektív/<i>objektívny</i>, szubjektív/<i>subjektívne</i>, művészettörténeti korok/<i>historické doby umenia</i>, stílus/<i>štýl</i></p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rajzi és térbeli tervezés</li> <li>– felrakásos edény gyurmából, lenyomatok tárgyakról</li> <li>– rajzolás és festés</li> <li>– megfigyelés, rajzolás, szerkesztő eszközök használata</li> <li>– rajzolás, szóbeli és rajzi jellemzés, gyűjtőmunka</li> <li>– rajzi és plasztikai tervezés. Csoportmunka</li> <li>– makett készítés, szerkesztő eszközök használata</li> <li>– díszítés, komponálás</li> <li>– portrérajzolás, mintázás, tervezés</li> <li>– gyűjtő, kutatómunka (internet, könyvtár használata).</li> <li>– kiselőadás</li> <li>– múzeumlátogatás</li> <li>– mozaik készítése, kép restaurálása</li> <li>– motívumgyűjtés, lemezdomborítás</li> <li>– medáltervezés, készítés, gipszöntés technikája, pozitív és negatív forma létrehozása</li> </ul>
-------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió</b>	<b>Javasolt óraszám</b>  <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;</li> <li>– alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;</li> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;</li> <li>– különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeleteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;</li> <li>– szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzelet és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– megfigyeléseit, tapasztalatait, gondolatait vizuálisan rögzíti, mások számára érthető vázlatot készít;</li> <li>– adott tartalmi keretek figyelembevételével karaktereket, tereket, tárgyakat, helyzeteket, történeteket részletesen elképzelet, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutat és megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;</li> </ul>	

	– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott tartalmi keretekhez (pl. irodalmi vagy médiaélmény, tanulók által közösen kitalált történet, személyes élmény) illeszkedő figurák, karakterek, terek, tárgyak, helyzetek, történet részletes elképzelése, korábbi személyes vizuális tapasztalatok, emlékek inspiratív felhasználásával. Az elképzelések bemutatása és vizuális megjelenítése érdekében többféle forrásból (pl. könyvtár, internet, valóság) vizuális információk, képi inspirációk gyűjtése és megfelelő alkotó felhasználása egyénileg és csoportmunkában.</li> <li>– Szokatlan szituációkban (pl. korlátozott mozgás, színes szemüveg, bekötött szem) különböző érzetek (pl. mozgás, hang, látvány, szag, íz, tapintás) kapcsán keletkező belső képek megfigyelése, és az egyéni ötletek megjelenítése többféle vizuális eszköz rugalmas alkalmazásával (pl. vegyes technika, festék, szén, kollázs, fény, fotó, fotómanipuláció).</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Természettudomány:</i> Az ember hatására bekövetkező változás a táj képében.</p> <p>A természeti és mesterséges, technikai és épített.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a műélvezet megtapasztalása.</p> <p>Szöveg és kép viszonya.</p> <p>Különböző kultúrák, korok eltérő szemléletének megtapasztalása.</p> <p>Könyvtárhasználat.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenetörténeti és zeneirodalmi alapismeretek a befogadói hozzáállás fejlesztése céljából</p> <p>Zenei élmény feldolgozása</p>
<b>Fogalmak</b>	vizuális élmény/ <i>vizuálny zážitok</i> , hatás/ <i>účinok</i> , asszociáció/ <i>združenie</i> , karakter/ <i>znaky</i> , figuratív-nonfiguratív megjelenítés/ <i>figuratívne- nefiguratívne znázornenie</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– vizuális információk, képi inspirációk gyűjtése és megfelelő alkotó felhasználása egyénileg és csoportmunkában</li> <li>– egyéni ötletek megjelenítése többféle vizuális eszköz rugalmas alkalmazásával (pl. vegyes technika, festék, szén, kollázs, fény, fotó, fotómanipuláció)</li> <li>– felületképzés, felületalakítás, komponálás. Fogalmak, természeti jelenségek megjelenítése ponttal, vonallal, különböző vonalminőség létrehozása</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rajzolás, színvariációk készítése, plakát tervezése</li> <li>– rajzi és plasztikai tervezés (megfigyelőképesség, alkotóképességek, fantázia)</li> <li>– Gyűjtőmunka</li> <li>– tanulmányrajzok. Részletek, nagyítás</li> <li>– Az ismert természeti formák továbbgondolása, átalakítása</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei</b>	<b>Javasolt óraszám 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;</li> <li>– vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;</li> <li>– vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Példák alapján a hétköznapi életben, tanulási helyzetekben gyakran és szívesen használt médiumok (pl. fotó, mozgókép, online felületek, számítógépes játék) sajátosságainak, jellemző kifejezési eszközeinek (pl. használt képi és szöveges elemek aránya, mérete, kompozíciós elrendezések, képkivágások, színhasználat, kontraszt, fény-árnyék, világos-sötét alkalmazása, ismétlések szerepe, vágás, nézőpont, kameramozgás, időbeliség) megismerése. A tapasztalatok adekvát használata érdekében információk, vizuális inspirációk gyűjtése, különös tekintettel a figyelemirányítás és kiemelés célját szolgáló lehetőségekre.</li> <li>– Valós és fiktív helyzetek, történetek megjelenítése, ábrázolása, dokumentálása során a közvetítendő</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szöveg és kép viszonya.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> rajzos-szöveges dokumentumok létrehozása, átalakítása.</p> <p>Multimédiás dokumentumok</p>



<p>tartalmaknak, és személyes gondolatoknak, érzéseknek leginkább megfelelő médium kiválasztása. (Pl. tanult irodalmi alkotás inspirációjára rövid mozgókép készítése ténylegesen, vagy annak rajzos forgatókönyve.) A választott médiumhoz illő vizuális kifejezési eszközök használata a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés (pl. szín, méret, arány, forma, kompozíció, képkivágás, nézőpont, fény, vágás, montázs) érdekében egyénileg és csoportmunkában is.</p> <p>– Hagyományos (nyomtatott) információhordozó digitális médium számára történő átalakítása társai számára is értelmezhető rajzi vázlatban, vagy montázs alkalmazásával. (Pl. más tantárgy számára készült tankönyv egy érdeklődésére számot tartó oldalának átalakítására internetes oldallá, mobil applikációvá.) A tapasztalatok felhasználása a további alkotó tevékenység közben egyénileg vagy csoportmunkában.</p>	<p>előállítás kész alapelemekből</p> <p><i>Természettudomány:</i> Tájékozódás természetes és épített környezetben; technikai eszközök működésének megfigyelése.</p> <p>Jelek, jelzések felismerése és értelmezése</p>
---	---

<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>vizuális kifejezési eszközök/<i>prostriedky výtvarného vyjadrenia</i>, médium/<i>medium</i>, kiemelés/<i>vyzdvihnutie</i>, figyelemirányítás/<i>usmiernenie pozornosni</i>, kompozíció/<i>zloženie</i>, képkivágás/<i>orezavanie</i>, nézőpont/<i>perspektívy</i></p>
------------------------	--

<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– kompozíciós vázlatok</li> <li>– színkeverés vízfestékekkel, temperával</li> <li>– plakátkészítés</li> <li>– képregény</li> <li>– képsorozat</li> <li>– könyv borító tervezése rajzi és digitális eszközökkel</li> <li>– montázs, kollázs</li> <li>– tanulmányrajz, megfigyelés. Önálló munka</li> <li>– gyűjtőmunka</li> <li>– mozi látogatás</li> <li>– illusztráció. Csoportmunka</li> <li>– jel, piktogram, jelzőkártya</li> </ul>
--------------------------------------	--

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b></p> <p><b>4 óra</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>– a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket</p>	

	<p>szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;</li> <li>– adott cél szempontok figyelembevételével térbeli, időbeli viszonyokat, változásokat, eseményeket, történeteket rögzít, megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;</li> <li>– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A térmegjelenítés különböző művészettörténeti korokban használt lehetőségeinek (pl. kiterített tér, frontális nézet, takarás, egy iránypontos perspektíva, fordított perspektíva) megfigyelése, megismerése, műalkotások alapján. (egyiptomi falfestmények, középkori miniatúrák, Brueghel: Bábel tornya, Leonardo da Vinci: Utolsó vacsora, Vermeer belső terei, Szent Péter-bazilika Kollonád).</li> <li>– Az egy iránypontos perspektíva egyszerű szabályainak megismerése, és az ismeretek felhasználása kitalált tér ábrázolására épülő alkotó munkában.</li> <li>– Példák alapján időbeli változások, történések vizuális megjelenítésének megkülönböztetése (pl. folyamatábra, képregény, storyboard, fotósorozat, film), és egy rövid történés (pl. teafőzés, pizza evés, tornasorba rendeződés), időbeli változás, folyamat (pl. jég olvadása, vihar közeledte, almacsutka fonnyadása) vagy saját történet rögzítése a választott médium sajátosságainak figyelembevételével, egyénileg vagy csoportban.</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> történet ideje, helyszíne, cselekmény kezdő- és végpontja, cselekményelemek sorrendje.</p> <p><i>Természettudomány:</i> mozgás és idő változása; ciklikus jelenségek.</p> <p><i>Történelem:</i> az idő ábrázolása vizuális eszközökkel.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>tér/priestor, nézőpont/ <i>perspektívy</i>, képkivágás/<i>orezávanie</i>, rövidülés/<i>skráténie</i>, fókuszpont/ <i>bod zaostrenia</i>, horizont/<i>obzor</i>, időbeli változás vizuális megjelenítései/ <i>vizuálne znázornenie v časovej premene</i>, folyamatábra/ <i>vývojový diagram</i>, képregény/<i>komická</i>, storyboard</p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Történet rögzítése a választott médium sajátosságainak figyelembevételével, egyénileg vagy csoportban</li> <li>– Térbeli konstruálás</li> <li>– Képregény</li> <li>– Fázisrajzok, folyamatábrák</li> <li>– Tárgy animáció</li> <li>– Gyűjtő- és kutatómunka</li> <li>– Zsebmozi</li> <li>– Zootróp készítése. Csoportmunka</li> <li>– Mozilátogatás</li> </ul>
-------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete</b>	<b>Javasolt óraszám 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból</li> <li>– szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is</li> <li>– a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja</li> <li>– a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is</li> <li>– vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit</li> <li>– egyszerű tájékoztató, magyarázó rajzok, ábrák, jelek, szimbólumok tervezése érdekében önállóan információt gyűjt</li> <li>– célzottan vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket értelmez és tervez a kommunikációs szándék és a hatáskeltés szempontjait kiemelve</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>  A téma feldolgozásakor aktuálisan más tantárgy keretében tanult korhoz illeszkedő művészettörténeti korszak jellemző műalkotása, vagy ökológia, társadalmi probléma témájában ismeretek és érzetek inspiratív és kreatív felhasználásával	<b>Kapcsolódási pontok</b>  <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szöveg és kép viszonya.	

<ul style="list-style-type: none"> <li>– direkt vizuális kommunikációt szolgáló produktum létrehozása (pl. kiállítás plakátja, ökológiailag tudatos termékcsomagolás, rövid mozgóképi reklám, animált gif). A feladathoz kapcsolódóan gyűjtött vizuális információk, szöveges, képi inspirációk, és a korábbi vizuális megfigyelési tapasztalatok, adekvát képnyelvi eszközök felhasználása az alkotás során egyénileg és csoportmunkában is.</li> <li>– Reklámfilmek és hírműsorok példáiban a valós és fiktív elemek egyértelmű megjelenését keresve a befolyásolás lehetőségének felismerése. A példák megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása játékos szituációk és gyakorlatok során (pl. képtelen reklám).</li> <li>– A verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása kreatív gyakorlatok (pl. sajtófotók szóbeli leírásával, „közvetítésével”) tapasztalatai alapján csoportmunkában is.</li> <li>– Felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.</li> </ul>	<p><i>Ének-zene:</i> zenei stílusok és formák.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> multimédiás dokumentumok előállítására kész alapelemekből.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>kommunikációs felület/ <i>komunikačné rozhranie</i>, üzenet/ <i>odkaz</i>, hír/<i>správa</i>, álhír/ <i>výmysel</i>, figyelemirányítás/ <i>usmiernenie pozornosti</i>, kommunikációs cél/ <i>komunikačný cieľ</i>, hatáskeltés vizuális eszközei/ <i>vizuálne prostriedky na vytvorenie efektu</i>, valóság/ <i>realita</i>, fikció/ <i>fikcia</i>, dokumentálás/<i>dokumentácia</i>, befolyásolás/ <i>vplyv</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– plakátkészítés</li> <li>– képregény</li> <li>– címlap szerkesztés rajzi és digitális eszközökkel</li> <li>– montázs, kollázs</li> <li>– szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzelt látvány megjelenítése</li> <li>– játékos könyv készítése rajzok, írott szövegek kiválasztásával, a szöveg és kép összerendezésével</li> <li>– múzeumlátogatás</li> <li>– mozilátogatás</li> <li>– digitális újság szerkesztőségének látogatása</li> <li>– sajtófotók, reklámok megtekintése</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;</li> <li>– alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;</li> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;</li> <li>– különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;</li> <li>– adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;</li> <li>– adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;</li> <li>– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál;</li> <li>– felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Példák alapján (pl. különböző korban, kultúrában, stílusban készült építmények, terek) a közvetlen környezetben található valós terek, térrészletek saját kezű vázlatrajzának (pl. buszmegálló, kapu/bejárati ajtó, iskola ebédlője, iskolai könyvtár, beszélgető sarok, büfé) áttervezése, átalakítása megadott valós vagy játékos funkció megvalósítása (pl. biztonságérzet, figyelemfelhívás, otthonosságérzet, rejtőzködés) érdekében. A tervezés során kísérletezés és többféle ötlet felvetése és vizuális rögzítése, az ötletek és a tervezési folyamat szöveges bemutatása egyénileg és csoportmunkában is.</li> <li>– A már tanult történelmi korszakokhoz kapcsolódó művészettörténeti korszakok jellemző építészeti</li> </ul>	<b>Kapcsolódási pontok</b> <p><i>Történelem:</i> történelmi korszakok</p> <p><i>Természettudomány:</i> Az ember hatására bekövetkező változás a táj képében</p> <p>A természeti és mesterséges, technikai és épített</p>	

	<p>stíluselemeinek megismerése, felismerése a klasszicista és historizáló magyar építészet fontos épületein (Steindl Imre: Országház, A. Clark: Lánchíd, Ybl Miklós: Operaház, Pollack Mihály: Magyar Nemzeti Múzeum). A megismert stíluselemek felhasználása a tanuló valós környezetében található valós terek, épületrészletek áttervezésére.</p> <p>– Egy választott tárgy, tárgytípus (pl. kedvenc tárgy, játék, hírközlési, közlekedési, konyhai eszköz, bútor) különböző történelmi korokban, és földrajzi helyeken való megjelenésének összehasonlító vizsgálata adott szempontok mentén (pl. funkció, anyag, forma, díszítés, környezetkárosítás) és a vizsgálat eredményeinek részletes szöveges és vizuális bemutatása (pl. tábló, prezentáció formájában).</p> <p>– Szokatlan egyéni funkcióra (pl. álmkép-rögzítés, „időbefogás”, „lustaság elszívás”, okosítás) alkalmas tárgy tervezése vagy létrehozása a korábban látott, vizsgált tárgyi, képi inspirációk felhasználásával, egyénileg vagy csoportmunkában, hulladékanyagok felhasználásával, valamint a tervezési folyamat dokumentálásával (pl. rajzok, képes inspirációk gyűjteménye, fotósorozat).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> különböző kultúrák eltérő létmódja, szemlélete. Könyvtárhasználat.</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> tervezés, anyagalakítás</p> <p>Hulladékok újrahasznosítása, környezettudatosság</p> <p><i>Matematika:</i> Egyszerűsített rajz készítése lényeges elemek megőrzésével. A tér elemei, síkbeli, térbeli alakzatok. Tárgyak tulajdonságainak vizsgálata. Geometriai modellek.</p> <p><i>Hon- és népismeret:</i> család és lakóhely, falvak és városok, életmód</p> <p>Hagyományos és modern használati tárgyak</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>környezettudatosság/ <i>environmentálna uvedomelosť</i>, tervezés/ <i>plánovanie</i>, rendeltetés/ <i>funkcie</i>, tárgy/építmény nézetei/ <i>pohľady na objekt a štruktúru</i></p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Látszati rajzok, tervrajzok készítése</li> <li>– Síkjellegű átírások, iparművészeti jellegű vázlatok készítése (üveg, textil, mozaik)</li> <li>– Tájház, helytörténelmi kiállítás</li> <li>– Tárgytervezés (anyag-forma-funkció)</li> <li>– Kerámia tárgyak készítése (hurkatechnika)</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kerámia műhely látogatása</li> <li>– Installáció készítése hulladékok újrahasznosításával csoportmunkában</li> <li>– Séta a városban – épületek stílusainak tanulmányozása, összehasonlítása</li> <li>– Épülettervek, tér tervek készítése (egyedi, játékos funkciók)</li> <li>– Építészeti stílus kalandozás dia sorozat segítségével</li> <li>– Makett készítés</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;</li> <li>– alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;</li> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;</li> <li>– különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;</li> <li>– adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;</li> <li>– adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;</li> <li>– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.</li> </ul>	

<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A tárgyi környezet különböző szempontú vizsgálata érdekében adott téma (pl. ünnepi és hétköznapi öltözet, dédszüleink világa, egyedi, személyes tárgyak, divat változása) vizuális és szöveges feldolgozása, információk keresése és rendszerezése különböző forrásokból (pl. könyvtár, internet, interjú készítése az érintettekkel, skanzen vagy helytörténeti kiállítás látogatása).</li> <li>– Hagyományos magyar népi kultúra és a közvetlen környezet tárgyi világának megfigyelése és inspiratív felhasználása segítségével mai korunkra jellemző, értelmesen használható tárgy (pl. háztartási eszköz, játék, öltözet kiegészítő, telefontok, textil táska, tolltartó, szemüvegtok, de nem dísz tárgy!) tervezése és létrehozása tudatos anyag és eszközhasználat (pl. nemezélés, hímzés, szövés, fonás, agyagozás, bőrmunka).</li> <li>– Különböző korok és kultúrák szimbólumainak és motívumainak felhasználásával minta, díszítés tervezése, és a minta felhasználása tárgyak díszítésére választott célok érdekében (pl. saját pecsét, csomagolópapír, póló, táska, takaró, bögre) különböző technikák felhasználásával (pl. krumpli, papír nyomtatás; stencil/sablon, filctoll, textílfestés).</li> <li>– A hagyományos magyar népi kultúra és a modern, kortárs kultúra tárgyi világának (pl. épület, tárgy, öltözet) összehasonlítása megadott szempontok (pl. anyaghasználat, technológia, rendeltetés, díszítés) alapján. A jellemzőik, egyedi vonásaik kiemelésével szerzett információk és inspirációk felhasználásával, építmények, terek, tárgyak átalakítása választott eszközökkel (pl. rajz, festés, kollázs, montázs, vegyes technika), személyes igényeknek megfelelően.</li> <li>– Lakóhelyhez közeli néprajzi tájegység (Alföld – Szarvas – szlovák nemzetiség) építészeti jellegzetességeinek, viseletének, és kézműves tevékenységének megismerése, elemzése (pl. tájház, skanzen vagy helytörténeti kiállítás látogatásával, vagy gyűjtött képek alapján).</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Hon- és népismeret:</i> család és lakóhely, falvak és városok.</p> <p>Népi hagyományok</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> népköltészet. Könyvtárhasználat.</p> <p><i>Természettudomány:</i> környezettudatosság, fenntarthatóság.</p> <p><i>Ének-zene:</i> népzene.</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> hagyományos foglalkozások, szakmák</p> <p>Tervezés, anyagalakítás</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>hagyomány/tradícia, néprajz/etnografia, népi kultúra/ ľudová kultúra, design/dizajn, divat/móda, kézműves technika/ remeselná technika, egyedi tárgy/ jedinečný objekt, formaredukció/ forma zníženie, motívum/motív, technológia/technológia</p>
<p><b>Javasolt</b></p>	<p>– látszati rajzok, tervrajzok készítése</p>



<p><b>tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– síkjellegű átírások, iparművészeti jellegű vázlatok készítése (üveg, textil, mozaik)</li> <li>– tájház, helytörténeti kiállítás</li> <li>– tárgytervezés (anyag-forma-funkció)</li> <li>– kerámia tárgyak készítése (hurkatechnika)</li> <li>– kerámia műhely látogatása</li> <li>– installáció készítése hulladékok újrahasznosításával csoportmunkában</li> <li>– múzeumlátogatás</li> <li>– ruhatervék készítése</li> <li>– textiltervek krumpli nyomattal, papírnyomattal, sablonok felhasználásával</li> <li>– fonás</li> <li>– szövés - papírszövés</li> <li>– batikolás</li> <li>– hímzés</li> </ul>
-----------------------------	--

## Vizuális kultúra

### 6. évfolyam

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	6
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	6
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	4
Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	4
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	4
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
<b>Összes óraszám:</b>	34+2 projektóra

Témakör	Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	Javasolt óraszám 6 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;</li> <li>– alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;</li> <li>– látványok, képek részeinek, részleteinek alapján elképzei a látvány egészét, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutatja és megjeleníti, rekonstruálja azt;</li> <li>– szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– a látványokkal kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeket pontosan szétválasztja;</li> <li>– különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeiteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;</li> <li>– különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt.</li> </ul>	

<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Vizuális művészeti alkotások megfigyelése, és egyéni véleményformálás során az objektív és szubjektív megállapítások szétválasztása, a látvány lényeges, egyedi művészettörténeti korszak jellemzőinek felismerésével és személyes gondolatok megfogalmazásával. A tapasztalatok (pl. képolvasás, látvány szöveges ismertetése a vizuális megjelenítés érdekében, eligazodás vizuális információk között) felhasználása az alkotás során is.</li> <li>– A történelem tantárgyból már megismert művészettörténeti korokban (pl. ókor, középkor, XVII-XVIII. század, XIX-XX. század) készült vizuális alkotások elemző összehasonlítása (pl. történelmi háttér, téma, műfaj, létrehozás szándéka, figurativitáshoz való viszony, kifejezőeszközök használata szerint), és inspiratív felhasználása az alkotás során.</li> <li>– A történelem tantárgy keretében feldolgozott korszakok egy-egy jellemző műalkotásának, tárgyának, díszítő stíluselemének felhasználásával kifejező képalkotás, plasztikus mű, vagy újraértelmezett tárgy készítése. (pl. fekete alakos vázakép stílusában modern olimpiai sportág megjelenítése, timpanonforma kitöltése jelen korunkra jellemző témájú csoportképpel).</li> <li>– Különböző jellegű, stílusú látványok (pl. tárgyfotó, magyar néprajzi motívum, film képkockája), vizuális alkotások (pl. figuratív/non-figuratív festmény, installáció) adott részeinek, részleteinek meghatározott célú, személyes kiegészítése, rekonstruálása a személyes kifejezés érdekében, a jellemző vizuális jegyek tudatos használatával.</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Történelem:</i> történeti korok, korszakok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> különböző kultúrák eltérő szemléletének meg tapasztalása. Könyvtárhasználat.</p> <p><i>Természettudomány:</i> Tájékozódás természetes és épített környezetben; technikai eszközök működésének megfigyelése. Jelek, jelzések felismerése és értelmezése.</p> <p>Tájékozódás, térrajz, útvonalrajz, térképvázlat.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> rajzos-szöveges dokumentumok létrehozása, átalakítása.</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> tervezés, anyagalakítás.</p> <p><i>Matematika:</i> Egyszerűsített rajz készítése lényeges elemek megőrzésével.</p> <p>A tér elemei, síkbeli, térbeli alakzatok.</p> <p>Tárgyak tulajdonságainak vizsgálata. Geometriai modellek.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>klasszikus/ <i>klasický</i> , modern/ <i>moderný</i> , kortárs vizuális művészet/<i>súčasná výtvarné umenie</i>, objektív/<i>objektívny</i>, szubjektív/<i>subjektívne</i>, művészettörténeti korok/<i>vek dejín umenia</i>, stílus/ <i>štýl</i></p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rajzi és térbeli tervezés, szerkesztő eszközök használata</li> <li>– lenyomatok készítése. Egyéni munka, gyűjtőmunka</li> <li>– rajzolás és festés</li> <li>– művészi alkotások kifejező átdolgozása, átírása (színkeverés, szíkontrasztok)</li> <li>– érzelmek, hangulatok kifejező festészeti és plasztikai megjelenítése (asszociáció)</li> <li>– szóbeli és rajzi jellemzés, gyűjtőmunka</li> <li>– makett készítés, szerkesztő eszközök használata</li> <li>– díszítés, komponálás, szíkontrasztok</li> <li>– művészettörténeti tabló készítése</li> <li>– illusztráció készítése</li> <li>– iniciálé tervezése</li> <li>– parafrázis készítése</li> <li>– grafikai és színes tanulmányok készítése tagolt térformákról (formaelemzés, plaszticitás, fény-árnyékhatások, faktúra)</li> <li>– kollázs, montázs</li> <li>– gipszöntés, pozitív és negatív forma létrehozása</li> <li>– gyűjtő, kutatómunka (internet, könyvtár használata).</li> <li>– kiselőadás</li> <li>– művészettörténeti film (részlet) megtekintése</li> <li>– konstruálás természetes anyagokból</li> <li>– mozaik készítése, kép restaurálása</li> <li>– motívumgyűjtés, lemezdomborítás</li> <li>– múzeumlátogatás</li> </ul>
-------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió</b>	<b>Javasolt óraszám</b>  <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;</li> <li>– alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;</li> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;</li> <li>– különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;</li> <li>– szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzeli és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeléseit, tapasztalatait, gondolatait vizuálisan rögzíti, mások számára érthető vázlatot készít;</li> <li>– adott tartalmi keretek figyelembevételével karaktereket, tereket, tárgyakat, helyzeteket, történeteket részletesen elképzeli, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutat és megjeleníti, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjeleníti, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott tartalmi keretekhez (pl. irodalmi vagy médiaélmény, tanulók által közösen kitalált történet, személyes élmény) illeszkedő figurák, karakterek, terek, tárgyak, helyzetek, történet részletes elképzelése, korábbi személyes vizuális tapasztalatok, emlékek inspiratív felhasználásával. Az elképzelések bemutatása és vizuális megjelenítése érdekében többféle forrásból (pl. könyvtár, internet, valóság) vizuális információk, képi inspirációk gyűjtése és megfelelő alkotó felhasználása egyénileg és csoportmunkában.</li> <li>– Szokatlan szituációkban (pl. korlátozott mozgás, színes szemüveg, bekötött szem) különböző érzetek (pl. mozgás, hang, látvány, szag, íz, tapintás) kapcsán keletkező belső képek megfigyelése, és az egyéni ötletek megjelenítése többféle vizuális eszköz rugalmas alkalmazásával (pl. vegyes technika, festék, szén, kollázs, fény, fotó, fotómanipuláció).</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Természettudomány:</i> Az ember hatására bekövetkező változás a táj képében.</p> <p>A természeti és mesterséges, technikai és épített.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a műélvezet megtapasztalása.</p> <p>Szöveg és kép viszonya.</p> <p>Különböző kultúrák, korok eltérő szemléletének megtapasztalása.</p> <p>Könyvtárhasználat.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenei történeti és zeneirodalmi alapismeretek a befogadói hozzáállás fejlesztése céljából</p> <p>Zenei élmény feldolgozása</p>

<b>Fogalmak</b>	vizuális élmény/ <i>vizuálny zážitok</i> , hatás/ <i>účinnok</i> , asszociáció/ <i>združenie</i> , karakter <i>znaky</i> , figuratív-nonfiguratív megjelenítés/ <i>obrazové nefiguratívne znázornenie</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– vizuális információk, képi inspirációk gyűjtése és megfelelő alkotó felhasználása egyénileg és csoportmunkában</li> <li>– egyéni ötletek megjelenítése többféle vizuális eszköz rugalmas alkalmazásával (pl. vegyes technika, festék, szén, kollázs, fény, fotó, fotómanipuláció)</li> <li>– felületképzés, felületalakítás, komponálás</li> <li>– fogalmak, természeti jelenségek megjelenítése ponttal, vonallal, különböző vonalminőség létrehozása</li> <li>– rajzolás, színvariációk készítése</li> <li>– rajzi és plasztikai tervezés (megfigyelőképesség, alkotóképességek, fantázia)</li> <li>– plakát, könyvborító tervezése vegyes technikával</li> <li>– gyűjtőmunka (könyvtár, internet)</li> <li>– tanulmányrajzok, részletek, nagyítás</li> <li>– ismert természeti formák továbbgondolása, átalakítása</li> <li>– adott funkcióra történő dekoratív átírás</li> <li>– átírás szabad asszociáció alapján</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei</b>	<b>Javasolt óraszám 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;</li> <li>– vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán, személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Példák alapján a hétköznapi életben, tanulási helyzetekben gyakran és szívesen használt médiumok (pl. fotó, mozgókép, online felületek, számítógépes játék) sajátosságainak, jellemző kifejezési eszközeinek (pl. használt képi és szöveges elemek aránya, mérete, kompozíciós elrendezések, képkivágások, színhasználat, kontraszt, fény-árnyék, világos-sötét alkalmazása, ismétlések szerepe, vágás, nézőpont, kameramozgás, időbeliség) megismerése. A tapasztalatok adekvát használata érdekében információk, vizuális inspirációk gyűjtése, különös tekintettel a figyelemirányítás és kiemelés célját szolgáló lehetőségekre.</li> <li>– Valós és fiktív helyzetek, történetek megjelenítése, ábrázolása, dokumentálása során a közvetítendő tartalmaknak, és személyes gondolatoknak, érzéseknek leginkább megfelelő médium kiválasztása. (Pl. tanult irodalmi alkotás inspirációjára rövid mozgókép készítése ténylegesen, vagy annak rajzos forgatókönyve.) A választott médiumhoz illő vizuális kifejezési eszközök használata a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés (pl. szín, méret, arány, forma, kompozíció, képkivágás, nézőpont, fény, vágás, montázs) érdekében egyénileg és csoportmunkában is.</li> <li>– Hagyományos (nyomtatott) információhordozó digitális médium számára történő átalakítása társai számára is értelmezhető rajzi vázlatban, vagy montázs alkalmazásával. (Pl. más tantárgy számára készült tankönyv egy érdeklődésére számot tartó oldalának átalakítására internetes oldallá, mobil applikációvá.) A tapasztalatok felhasználása a további alkotó tevékenység közben egyénileg vagy csoportmunkában.</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szöveg és kép viszonya.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> rajzos-szöveges dokumentumok létrehozása, átalakítása.</p> <p>Multimédiás dokumentumok előállítása kész alapelemekből</p> <p><i>Természettudomány:</i> Tájékozódás természetes és épített környezetben; technikai eszközök működésének megfigyelése.</p> <p>Jelek, jelzések felismerése és értelmezése.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>vizuális kifejezési eszközök/<i>výtvarný výraz nástroje</i>, médium/medium, kiemelés/<i>zvýšenie</i>, figyelemirányítás/ <i>pozornosť vedenia</i>, kompozíció/ <i>zloženie</i>, képkivágás/ <i>orezávanie</i>, nézőpont/<i>perspektívy</i></p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– kompozíciós vázlatok</li> <li>– színkeverés vízfestékkel, temperával</li> <li>– plakátkészítés</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– képregény</li> <li>– képsorozat</li> <li>– rövidfilm, reklám film tervezése (képes forgatókönyv), készítése digitális eszközökkel</li> <li>– címlap, meghívó szerkesztés rajzi és digitális eszközökkel</li> <li>– montázs, kollázs</li> <li>– tónusos tanulmányrajz, megfigyelés. önálló munka</li> <li>– gyűjtőmunka</li> <li>– mozi látogatás, mozigépház látogatás</li> <li>– irodalmi, zenei illusztráció - csoportmunka</li> <li>– jel, piktogram, jelzőkártya</li> <li>– diafilm nézés</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;</li> <li>– adott cél szempontok figyelembevételével térbeli, időbeli viszonyokat, változásokat, eseményeket, történeteket rögzít, megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;</li> <li>– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>  A tér megjelenítés különböző művészettörténeti korokban használt lehetőségeinek (pl. kiterített tér, frontális nézet, takarás, egy iránypontos perspektíva, fordított perspektíva) megfigyelése, megismerése, műalkotások alapján. (egyiptomi falfestmények, középkori miniatúrák, Brueghel:	<b>Kapcsolódási pontok</b>  <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> történet ideje, helyszíne, cselekmény	



<ul style="list-style-type: none"> <li>– Babel tornya, Leonardo da Vinci: Utolsó vacsora, Vermeer belső terei, Szent Péter-bazilika Kollonád).</li> <li>– Az egy iránypontos perspektíva egyszerű szabályainak megismerése, és az ismeretek felhasználása kitalált tér ábrázolására épülő alkotó munkában.</li> <li>– Példák alapján időbeli változások, történések vizuális megjelenítésének megkülönböztetése (pl. folyamatábra, képregény, storyboard, fotósorozat, film), és egy rövid történet (pl. tea főzés, pizza evés, tornasorba rendeződés), időbeli változás, folyamat (pl. jég olvadása, vihar közeledte, almacsutka fonnyadása) vagy saját történet rögzítése a választott médium sajátosságainak figyelembevételével, egyénileg vagy csoportban.</li> </ul>	<p>kezdő- és végpontja, cselekményelemek sorrendje.</p> <p><i>Természettudomány:</i> mozgás és idő változása; ciklikus jelenségek.</p> <p><i>Történelem:</i> az idő ábrázolása vizuális eszközökkel.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>tér/priestor, nézőpont/ <i>perspektívy</i>, képkivágás/<i>orezávanie</i>, rövidülés/<i>skráténie</i>, fókuszpont/ <i>bod zaostrenia</i>, horizont/<i>obzor</i>, időbeli változás vizuális megjelenítései/ <i>vizuálne znázornenie zmien v čase</i>, folyamatábra/ <i>vývojový diagram</i>, képregény/<i>komické</i>, storyboard</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– történet rögzítése a választott médium sajátosságainak figyelembevételével, egyénileg vagy csoportban</li> <li>– térbeli konstruálás</li> <li>– képregény fázisrajzok, folyamatábrák</li> <li>– tárgy animáció</li> <li>– rövidfilm, reklám film tervezése (képes forgatókönyv), készítése digitális eszközökkel</li> <li>– csendélet, enteriőr ábrázolása, nézőpontok, képkivágás</li> <li>– térábrázolás (egyiránypontos perspektíva)</li> <li>– gyűjtő- és kutatómunka</li> <li>– zsebmozi</li> <li>– zootróp készítése (csoportmunka)</li> <li>– mozilátogatás</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete</b>	<b>Javasolt óraszám  4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;</li> <li>– a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit;</li> <li>– egyszerű tájékoztató, magyarázó rajzok, ábrák, jelek, szimbólumok tervezése érdekében önállóan információt gyűjt;</li> <li>– célzottan vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket értelmez és tervez a kommunikációs szándék és a hatáskeltés szempontjait kiemelve.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A téma feldolgozásakor aktuálisan más tantárgy keretében tanult korhoz illeszkedő művészettörténeti korszak jellemző műalkotása, vagy ökológia, társadalmi probléma témájában ismeretek és érzetek inspiratív és kreatív felhasználásával direkt vizuális kommunikációt szolgáló produktum létrehozása (pl. kiállítás plakátja, ökológiailag tudatos termékcsomagolás, rövid mozgóképi reklám, animált gif). A feladathoz kapcsolódóan gyűjtött vizuális információk, szöveges, képi inspirációk, és a korábbi vizuális megfigyelési tapasztalatok, adekvát képnyelvi eszközök felhasználása az alkotás során egyénileg és csoportmunkában is.</li> <li>– Reklámfilmek és hírműsorok példáiban a valós és fiktív elemek egyértelmű megjelenését keresve a befolyásolás lehetőségének felismerése. A példák megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása játékos szituációk és gyakorlatok során (pl. képtelen reklám).</li> <li>– A verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása kreatív</li> </ul>	<b>Kapcsolódási pontok</b> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szöveg és kép viszonya.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenei stílusok és formák.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> multimédiás dokumentumok előállítása kész alapelemekből.</p>	

<p>gyakorlatok (pl. sajtófotók szóbeli leírásával, „közvetítésével”) tapasztalatai alapján csoportmunkában is.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>kommunikációs felület/ <i>komunikačné rozhranie</i>, üzenet/ <i>odkaz</i>, hír/<i>správa</i>, álhír/ <i>výmysel</i>, figyelemirányítás/ <i>pozornosť vedenia</i>, kommunikációs cél/ <i>komunikačný cieľ</i>, hatáskeltés vizuális eszközei/ <i>vizuálne prostriedky na vytvorenie efektu</i>, valóság/ <i>realita</i>, fikció/ <i>fikcia</i>, dokumentálás/<i>dokumentácia</i>, befolyásolás/ <i>vplyv</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– plakát, borítóterv (szabad műfaj és témaválasztás)</li> <li>– címlap, plakát szerkesztése digitális eszközökkel</li> <li>– montázs, kollázs</li> <li>– képregény, képsorozat</li> <li>– szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzelt látvány megjelenítése</li> <li>– játékos könyv készítése rajzok, írott szövegek kiválasztásával, a szöveg és kép összerendezésével</li> <li>– múzeumlátogatás</li> <li>– mozilátogatás</li> <li>– digitális újság szerkesztőségének látogatása</li> <li>– újság szerkesztőségének látogatása</li> <li>– sajtófotók, reklámok megtekintése</li> </ul>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b></p> <p><b>5 óra</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;</li> <li>– alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;</li> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;</li> <li>– különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;</li> <li>– adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;</li> <li>– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A tárgyi környezet különböző szempontú vizsgálata érdekében adott téma (pl. ünnepi és hétköznapi öltözet, dédszüleink világa, egyedi, személyes tárgyak, divat változása) vizuális és szöveges feldolgozása, információk keresése és rendszerezése különböző forrásokból (pl. könyvtár, internet, interjú készítése az érintettekkel, skanzen vagy helytörténeti kiállítás látogatása).</li> <li>– Hagyományos magyar népi kultúra és a közvetlen környezet tárgyi világának megfigyelése és inspiratív felhasználása segítségével mai korunkra jellemző, értelmesen használható tárgy (pl. háztartási eszköz, játék, öltözet kiegészítő, telefontok, textil táska, tolltartó, szemüvegtok, de nem dísz tárgy!) tervezése és létrehozása tudatos anyag és eszközhasználattal (pl. nemezelés, hímzés, szövés, fonás, agyagozás, bőrmunka).</li> <li>– Különböző korok és kultúrák szimbólumainak és motívumainak felhasználásával minta, díszítés tervezése, és a minta felhasználása tárgyak díszítésére választott célok érdekében (pl. saját pecsét, csomagolópapír, póló, táska, takaró, bögre) különböző technikák felhasználásával (pl. krumpli, papír nyomat; stencil/sablon, filctoll, textilfestés).</li> <li>– A hagyományos magyar népi kultúra és a modern, kortárs kultúra tárgyi világának (pl. épület, tárgy, öltözk) összehasonlítása megadott szempontok (pl. anyaghasználat, technológia, rendeltetés, díszítés) alapján. A jellemzőik, egyedi vonásaik kiemelése által szerzett információk és inspirációk felhasználásával, építmények, terek, tárgyak átalakítása választott eszközökkel (pl. rajz, festés, kollázs, montázs, vegyes technika), személyes igényeknek megfelelően.</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> népköltészet. Könyvtárhasználat.</p> <p><i>Természettudomány:</i> környezettudatosság, fenntarthatóság.</p> <p><i>Ének-zene:</i> népzene.</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> hagyományos foglalkozások, szakmák</p> <p>Tervezés, anyagalakítás</p> <p><i>Matematika:</i> Egyszerűsített rajz készítése lényeges elemek megőrzésével.</p> <p>A tér elemei, síkbeli, térbeli alakzatok.</p> <p>Tárgyak tulajdonságainak vizsgálata.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Lakóhelyhez közeli néprajzi tájegység építészeti sajátos jegyeinek értelmezése (Szarvas –szlovák nemzetiség). A közvetlen környezetben található tárgyakon, épületeken a forma, a rendeltetés és a díszítmény kapcsolatának megértése.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	<i>hagyomány/tradícia, néprajz/etnografia, népi kultúra/ ľudová kultúra, design/dizajn, divat/móda, kézműves technika/ remeselná technika, egyedi tárgy/ jedinečný objekt, formaredukció/ forma zníženie, motívum/motív, technológia/technológia</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Látszati rajzok, tervrajzok készítése</li> <li>– Síkjellegű átirások, iparművészeti jellegű vázlatok készítése (üveg, textil, mozaik)</li> <li>– Tájház, helytörténeti kiállítás</li> <li>– Tárgytervezés (anyag-forma-funkció)</li> <li>– Kerámia tárgyak készítése (hurkatechnika)</li> <li>– Kerámia műhely látogatása</li> <li>– Installáció készítése hulladékok újrahasznosításával csoportmunkában</li> <li>– Régi használati tárgyak, ruhadarabok gyűjtése, kiállítás rendezése</li> <li>– Múzeumlátogatás</li> <li>– Ruhatervek készítése (népi motívumok új köntösben)</li> <li>– Textiltervek krumpli nyomattal, papírnyomattal, sablonok felhasználásával</li> <li>– Fonás</li> <li>– Szövés - papírszövés</li> <li>– Batikolás</li> <li>– Hímzés</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció</b>	<b>Javasolt óraszám</b>  <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;</li> <li>– alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;</li> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;</li> <li>– különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;</li> <li>– adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;</li> <li>– adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;</li> <li>– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál;</li> <li>– felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.</li> </ul>
--	--

<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Példák alapján (pl. különböző korban, kultúrában, stílusban készült építmények, terek) a közvetlen környezetben található valós terek, térrészletek saját kezű vázlatrajzának (pl. buszmegálló, kapu/bejárati ajtó, iskola ebédlője, iskolai könyvtár, beszélgető sarok, büfé) áttervezése, átalakítása megadott valós vagy játékos funkció megvalósítása (pl. biztonságérzet, figyelemfelhívás, otthonosságérzet, rejtőzködés) érdekében. A tervezés során kísérletezés és többféle ötlet felvetése és vizuális rögzítése, az ötletek és a tervezési folyamat szóveges bemutatása egyénileg és csoportmunkában is.</li> <li>– A már tanult történelmi korszakokhoz kapcsolódó művészettörténeti korszakok jellemző építészeti stíluselemeinek megismerése, felismerése a klasszicista és historizáló magyar építészet fontos épületein (Steindl Imre: Országház, A. Clark: Lánchíd, Ybl Miklós: Operaház, Pollack Mihály: Magyar Nemzeti Múzeum). A megismert stíluselemek felhasználása a tanuló valós környezetében található valós terek, épületrészletek áttervezésére.</li> <li>– Egy választott tárgy, tárgytípus (pl. kedvenc tárgy, játék, hírközlési, közlekedési, konyhai eszköz, bútor) különböző történeti korokban, és földrajzi helyeken való</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Történelem:</i> történelmi korszakok</p> <p><i>Természettudomány:</i> Az ember hatására bekövetkező változás a táj képében</p> <p>A természeti és mesterséges, technikai és épített</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> különböző kultúrák eltérő létmódja, szemlélete. Könyvtárhasználat.</p>
--	--

<p>megjelenésének összehasonlító vizsgálata adott szempontok mentén (pl. funkció, anyag, forma, díszítés, környezetkárosítás) és a vizsgálat eredményeinek részletes szöveges és vizuális bemutatása (pl. tábló, prezentáció formájában).</p> <p>– Szokatlan egyéni funkcióra (pl. álomkép-rögzítés, „időbefogás”, „lustaság elszívás”, okosítás) alkalmas tárgy tervezése vagy létrehozása a korábban látott, vizsgált tárgyi, képi inspirációk felhasználásával, egyénileg vagy csoportmunkában, hulladék anyagok felhasználásával, valamint a tervezési folyamat dokumentálásával (pl. rajzok, képes inspirációk gyűjteménye, fotósorozat).</p>	<p><i>Technika és tervezés:</i> tervezés, anyagalakítás</p> <p>Hulladékok újrahasznosítása, környezettudatosság</p> <p><i>Matematika:</i> Egyszerűsített rajz készítése lényeges elemek megőrzésével. A tér elemei, síkbeli, térbeli alakzatok. Tárgyak tulajdonságainak vizsgálata. Geometriai modellek.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>környezettudatosság/ <i>environmentálna uvedomelosť</i>, tervezés/ <i>plánovanie</i>, rendeltetés/ <i>funkcie</i>, tárgy/építmény nézetei/ <i>pohľady na objekt a štruktúru</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– látszati rajzok, tervrajzok készítése</li> <li>– ábrázolási rendszerek</li> <li>– síkjellegű átírások, iparművészeti jellegű vázlatok készítése (üveg, textil, mozaik)</li> <li>– tájház, helytörténeti kiállítás</li> <li>– különös tárgyak tervezése</li> <li>– installáció készítése hulladékok újrahasznosításával csoportmunkában</li> <li>– séta a városban – épületek stílusainak tanulmányozása, összehasonlítása (anyag-forma-funkció)</li> <li>– épülettervek, tér tervek készítése (egyedi, játékos funkciók), áttervezése</li> <li>– építészeti stílus kalandozás dia sorozat segítségével</li> <li>– makett készítés</li> <li>– montázs</li> <li>– kiselőadás</li> <li>– tábló készítés</li> </ul>

## Bemutásra szánt műtípusok, művek, alkotók 5-6. évfolyam

**Építmények:** amiens-i székesegyház, Colosseum, debreceni Nagytemplom, Erekteion, fertői Eszterházy-kastély, Hagia Sophia, Hundertwasser épületei, festményei, Istar-kapu, jáki bencés apátsági templom, karnaki Ámon-templom, Kheopsz piramisa, Notre-Dame székesegyház-Párizs, nyírbátori református templom, Palazzo Farnese, Parthenon, Pantheon, pisai dóm, Pollack Mihály: Magyar Nemzeti Múzeum, Steindl Imre: Országház, Stonehenge, Szent Péter bazilika és kollonád, versailles-i palota, Ybl Miklós: Operaház, Szent István bazilika, Zikkurat- Úr

**Képzőművészeti alkotások:** altamirai barlangrajz, Bruegel: Gyermekjátékok, Bábel tornya, Írnok szobor, Botticelli: Vénusz születése, Csók István: A keresztapa reggelije, Csontváry Koszta Tivadar: Magányos cédrus, Zarándoklás a cédrushoz, Öreg halász, Nagy Taormina, Mostar, delphoi kocsihajtó, Duchamp: Biciklikerek, Dürer: Önarckép, Izsó Miklós: Táncoló paraszt, Laokoón-csoport, Manet: Reggeli a szabadban, Michelangelo: Dávid, Sixtus- kápolna freskói, Müron: Diszkoszvető, Munch: Sikoly, M.S. mester: Mária és Erzsébet találkozása, Nofretete fejszobra, Rippl-Rónai: Kalitkás nő, „kukoricás képek”, Rodin: Gondolkodó, Római portrészobor, Rubljov: Szentháromság, Szamothrakéi Niké, Szinyei Merse Pál: Majális, Szent László legendákat ábrázoló freskók, Van Eyck: Arnolfini házaspár, Van Gogh: Önarckép, Napraforgók, tájképek, grafikák, Velazquez: Las Meninas, Vermeer: Geográfus, Willendorfi Vénusz

**Egyéb:** Bayeux-i kárpit, chartres-i katedrális üvegablakai, görög vázafestészet, Lánchíd-Budapest, Magyar Szent Korona és koronázási jelvények, nagyszentmiklósi kincs, Szkíta aranyszarvas, Tutankhamon arany halotti maszkja.



## Vizuális kultúra

### 7. évfolyam

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	8
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
Médiумok sajátosságai – Médiумok jellemző kifejezőeszközei	3
Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	3
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
<b>Összes óraszám:</b>	34+2 projektóra

Témakör	Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	Javasolt óraszám 8 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;</li> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;</li> <li>– tetszésítélete alapján alkotásokról információkat gyűjt, kifejezőerő és a közvetített hatás szempontjából csoportosítja, és megállapításait felhasználja más szituációban;</li> <li>– megfogalmazza személyes viszonyulását, értelmezését adott vagy választott művész alkotásai, társadalmi reflexiói kapcsán.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott vagy választott – klasszikus, modern, kortárs – művészettörténeti korban, stílusban készült alkotások, építmények összehasonlító, elemzéséből (pl. kora középkori és reneszánsz vagy barokk és XX-XXI. századi emberábrázolás, klasszikus és modern építészet anyaghasználata, figuratív és nonfiguratív ábrázolás a modern művészetben) származó tapasztalatok megfigyelése, elemzése (pl. stílusjegyek, kifejezőerő, hatáskeltés, anyaghasználat és funkció) és felhasználása az alkotás során. Az adott témához társított korszakra, stílusra jellemző elemek, karakter felhasználásával vagy hangsúlyozásával fantáziát, belső képeket, intuíciót felhasználó feladatok megoldása (pl. művek átdolgozása, parafrázis készítése, társasjáték, számítógépes játék tervezése, prezentáció, színházi, filmes látványterv, irodalmi, zenei illusztráció).</li> <li>– Különböző korból és kultúrából származó művek csoportosítása különböző szempontok (pl. műfaj, technika, kifejezőeszköz, tériség, mű célja) szerint.</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei.</p> <p>a művészeti ágak mellérendelt viszonyainak megtapasztalása. Könyvtárhasználat.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A zenei és vizuális élmények kapcsolata.</p> <p>Zenei kompozíció.</p> <p>Művészettörténeti és zenetörténeti összefüggések.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> jelenetek, mozgások, összetett mediális művészeti hatások élményének feldolgozása.</p> <p><i>Történelem:</i> Időmeghatározás. Művészeti korstílusok és irányzatok kötődése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i></p>

	<p>Internetes portálok használata. Digitális prezentációk készítése.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>képzőművészeti műfaj/ <i>žáner výtvarného umenia</i>, stíluskorszak/ <i>éra štýl</i>, stílusirányzat/ <i>štýl</i>, kortárs művészet/ <i>súčasná umenie</i>, művészi kifejezés/ <i>umelecký výraz</i>, parafrázis/ <i>parafráza</i>, vizuális napló/ <i>vizuálny denník</i>, látványterv/ <i>vizualizácia</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rajzi és térbeli tervezés, szerkesztő eszközök használata</li> <li>– rajzolás és festés (vizuális kifejező eszközök: pont, vonal, folt)</li> <li>– színvázlatok készítése, színkeverés</li> <li>– ábrázolási rendszerek</li> <li>– rekonstrukciós feladatok</li> <li>– térplasztika készítése papírból</li> <li>– érzelmek, hangulatok kifejező festészeti és plasztikai megjelenítése (asszociáció)</li> <li>– szóbeli és rajzi jellemzés</li> <li>– makett készítés, szerkesztő eszközök használata</li> <li>– díszítés, komponálás, szíkontrasztok</li> <li>– figurális és nonfiguratív ábrázolás</li> <li>– művészettörténeti tabló készítése</li> <li>– irodalmi, zenei illusztráció készítése</li> <li>– grafikai és színes tanulmányok készítése tagolt térformákról (formaelemzés, plaszticitás, fény-árnyékhatások, faktúra)</li> <li>– kollázs, montázs</li> <li>– parafrázis készítése (műalkotások szabad átköltése, fordítása)</li> <li>– gyűjtő, kutatómunka (internet, könyvtár használata)</li> <li>– művészeti tabló készítése</li> <li>– digitális prezentáció, kiselőadás</li> <li>– művészettörténeti film (részlet) megtekintése</li> <li>– konstruálás természetes, ill. hulladék anyagokból</li> <li>– színházi látványtervek készítése</li> <li>– társasjáték készítése (egyéni, ill. csoportmunka)</li> <li>– múzeumlátogatás</li> </ul>

Témakör	Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	Javasolt óraszám <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;</li> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– elvont fogalmakat, művészeti tartalmakat belső képek összekapcsolásával bemutat, magyaráz és különböző vizuális eszközökkel megjelenít;</li> <li>– a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;</li> <li>– látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán, személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;</li> <li>– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Művészeti élmények (pl. zene, színház/mozgás, médiajelenség) vizuális megjelenítése, átírása különböző eszközökkel (pl. festés, kollázs, installáció, fotó, rövidfilm) önkifejező alkotásokban. A megjelenítés rövid szöveges értelmezése.</li> <li>– Elvont fogalmak (pl. hűség, szabadság, harmónia, zsarnokság, szorongás) változatos vizuális megjelenítésére műalkotások gyűjtése (pl. tábló, prezentáció) egyénileg vagy csoportmunkában. A gyűjtemények bemutatása, vitatható műalkotások kapcsán az érvelés gyakorlása.</li> <li>– Példaként korábban látott műalkotás stílusjegyeit felhasználva önálló alkotómunka más elvont fogalom megjelenítése céljából.</li> <li>– Adott alkotó (pl. Baldessari, Bacon, Caravaggio, Chagall, Csontváry, Dali, Escher, Giacometti, Giotto, Haring, Michelangelo, Modigliani, Monet, Moor, Munkácsy, Rembrandt, Shiota, van Gogh, Vasarely, Vermeer) vagy választott stílus (pl. bizánci, expresszionizmus, gótika, impresszionizmus, pop-art, reneszánsz, szürrealizmus) jellemzőinek, stílusjegyeinek összegyűjtése és a gyűjtött információk felhasználása játékos alkotó feladatokban (pl. műfaj vagy médium csere, életműbe illő „hamisítvány” kreálása, öltözet kollekció tervezése)</li> </ul>	<b>Kapcsolódási pontok</b> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Nyelvi és nem nyelvi kódok, mindennapi közlési helyzetek, meggyőző kommunikáció.</p> <p>Művészeti ágak mellérendelt viszonyainak megtapasztalása.</p> <p>Verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei.</p> <p>Szó szerinti és metaforikus jelentés.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> cselekmény, jelenet, feszültség, konfliktus, fordulópont; díszlet,</p>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott látvány, tárgy együttes (pl. félhomály, ellenfény, alulnézet, letakart beállítás, felborult pad, kiborult kuka, kötél, tűzoltó kalapács, fél pár strandpapucs) vizuális ábrázolása (pl. fotó, rajz, festés, plasztika), majd a látvány kiegészítése, továbbgondolása választott vizuális alkotások (pl. Matisse: Csendélet kék asztalon, Moholy-Nagy: Q1 Suprematistic, Munch: Sikoly, Vermeer: Geográfus,) képi elemeinek felhasználásával a személyes mondanivaló érdekében (pl. a felborult padtól megrémült lány, A geográfus csodálkozva vizsgálja a félhomályban a fél pár strandpapucsot)</li> <li>– A XIX-XX. századi magyar művészet legjelentősebb alkotásainak megismerése (Barabás, Borsos, Csontváry, Madarász, Munkácsy, Paál stb.), egy-egy alkotáshoz televíziós műveltségi vetélkedők stílusában változatos tesztkérdések írása egyénileg vagy csoportban. Egyéni felkészülés után a vetélkedő eljátszása</li> </ul>	<p>jelmez, kellék, fény- és hanghatások.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A zenei és vizuális élmények kapcsolata.</p> <p>Zenei kompozíció.</p> <p><i>Földrajz:</i> a mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések, a jelekből álló információhoz kapcsolódó kommunikáció.</p> <p><i>Történelem:</i> Időmeghatározás. Művészeti korstílusok és irányzatok kötődése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>vizuális átírás/ vizuálny prepis, kiemelés eszközei/ zvyrazňovacie nástroje, fény- és színhatás/ svetelný a farebný efekt, kontraszt/ <i>kontrast</i> , szíkontraszt/ <i>kontrast farieb</i>, enteriőr/ <i>interiér</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– vizuális információk, képi inspirációk gyűjtése és megfelelő alkotó felhasználása egyénileg és csoportmunkában</li> <li>– felületképzés, felületalakítás, komponálás</li> <li>– elvont fogalmak, természeti jelenségek megjelenítése ponttal, vonallal, folttal, különböző vonalminőség létrehozása a vizuális eszközök rugalmas alkalmazásával</li> <li>– személyes gondolatok, érzelmek vizuális megjelenítése (pl. vegyes technika, festék, szén, kollázs, fény, fotó, fotómanipuláció)</li> <li>– portré rajzolás</li> <li>– karikatúra rajzolása</li> <li>– emberi test ábrázolása</li> <li>– színvariációk készítése, szintani ismeretek alkalmazása</li> <li>– rajzi és plasztikai tervezés (megfigyelőképesség, alkotóképességek, fantázia)</li> <li>– gyűjtőmunka (könyvtár, internet)</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tanulmányrajzok, részletek, nagyítás (kiemelés eszközei)</li> <li>– ismert természeti formák továbbgondolása, adott funkcióra történő dekoratív átírás (formaredukció)</li> <li>– figurális és nonfiguratív ábrázolás (modern festészet-izmusok)</li> <li>– optikai csalódásokra épülő kompozíció készítése</li> <li>– vizuális átírások szabad asszociáció alapján (modern festészet-izmusok)</li> <li>– prezentáció</li> <li>– művészeti vetélkedő szervezése, lebonyolítása</li> <li>– múzeumlátogatás</li> <li>– napjaink modern festészeti stílusai – művészeti filmek megtekintése</li> </ul>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>Médiумok sajátosságai – Médiумok jellemző kifejezőeszközei</b>	<b>Javasolt óraszám 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán, személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;</li> <li>– vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Példák alapján a mozgókép működésének értelmezése (pl. időszervezés, képkivágás/kameramozgás, plán, hanghatás) majd kreatív alkalmazása összetett feladatokban (pl. storyboard készítése megadott képkockából kiindulva, rövidfilm készítése megadott fogalomból vagy fotóból)</li> </ul>	<b>Kapcsolódási pontok</b> <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szöveg és kép viszonya

<p>kiindulva), mely a médium sajátos (nyelvi) működésének felismerését célozza meg.</p> <p>– Példák alapján a technikai képalkotó, digitális médiumok (pl. sajtófotó, híroldal, blog, filmetűd, klip, videóinstalláció) hétköznapi kommunikációs, továbbá személyes és művészi kifejező szándékának összehasonlítása.</p>	<p>Az elbeszélő, előadó kifejezési szándékának szubjektív nézőpontja</p> <p>Időbeli és térbeli változások kifejezései különböző eszközökkel.</p> <p>Könyvtárhasználat</p> <p>Nyelvi és nem nyelvi kódok, mindennapi közlési helyzetek, meggyőző kommunikáció</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> rajzos-szöveges dokumentumok létrehozása, átalakítása.</p> <p>Képszerkesztő programok használata. Műveletek képekkel: képszerkesztés, vágás</p> <p>Multimédiás dokumentumok előállítása kész alapelemekből</p> <p><i>Földrajz:</i> Tájékozódás természetes és épített környezetben; technikai eszközök működésének megfigyelése.</p> <p>Jelek, jelzések felismerése és értelmezése.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> nem verbális</p>
---	--

	kommunikációs játékok. Dramatikus improvizációk irodalmi, képzőművészeti, zenei művek alapján.
<b>Fogalmak</b>	címrend/ <i>nadpisná objednávka</i> , tipográfia/ <i>typografie</i> , illusztráció/ <i>ilustrácie</i> , képalírás/ <i>titulok</i> , link/ <i>linka</i> , banner (reklámcsík, szalagcím)/ <i>reklamný prúžok</i> , kameraállás/ <i>pozícia kamery</i> , kameramozgás/ <i>pohyb kamery</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– kompozíciós vázlatok</li> <li>– plakát</li> <li>– képregény</li> <li>– storyboard</li> <li>– fotó kiállítás rendezése saját fotókból</li> <li>– rövidfilm, reklám film tervezése (képes forgatókönyv), készítése digitális eszközökkel</li> <li>– címlap, meghívó szerkesztés rajzi és digitális eszközökkel</li> <li>– montázs, kollázs</li> <li>– gyűjtőmunka</li> <li>– mozi látogatás, mozigépház látogatás</li> <li>– irodalmi, zenei illusztráció - csoportmunka</li> <li>– jel, piktogram, jelzőkártya</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;</li> </ul>	



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;</li> <li>– adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;</li> <li>– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Példák alapján a tér és idő valós érzékelésének, látványának, törvényszerűségeinek megfigyelése és összevetése a különböző korok teret és időbeliséget ábrázoló, megjelenítő módjaival, (pl. ókori egyiptomi, középkor, reneszánsz, barokk, impresszionizmus, XX-XXI. század művészeti törekvései).</li> <li>– A tér, térbeliség (pl. kórházi folyosó, vágyott szoba, metróállomás) ábrázolása az egy iránypontos perspektíva szabályaival. Az elkészült alkotások, rajzok kiegészítése (pl. személyes szöveggel, saját fotóval, képrészlettel, műalkotások szereplőivel).</li> <li>– A két iránypontos perspektíva szabályainak megismerése, alkalmazása szögletes testek rajzi megjelenítésében.</li> <li>– Egyméretű axonometria felhasználásával készült, irreális tereket bemutató műalkotások (pl. Vasarely, M.C. Escher, Orosz István művei) szerkezeti elvének megfigyelése után változatok önálló alkotása.</li> <li>– A mozgókép működésének, a mozgás illúziókeltésének és kezdeti animációs filmek technikátörténeti háttérének megismerése után (pl. Muybridge, Lumiere, Funny faces) stop motion típusú animációs kisfilmek készítése csoportban.</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> történet ideje, helyszíne, cselekmény kezdő- és végpontja, cselekményelemek sorrendje.</p> <p>Az elbeszélő, előadó kifejezési szándékának szubjektív nézőpontja</p> <p>Időbeli és térbeli változások kifejezései különböző eszközökkel.</p> <p><i>Fizika:</i> mozgás és idő változása; ciklikus jelenségek.</p> <p><i>Történelem:</i> az idő ábrázolása vizuális eszközökkel.</p> <p>Művészeti korstílusok és irányzatok kötődése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése.</p>

<b>Fogalmak</b>	állókép/ <i>statický obrázok</i> , mozgóképfilm, képes forgatókönyv/ <i>schopný scenár</i> , fázis/fáza, perspektíva/ <i>perspektívy</i> , axonometria/ <i>axonometrie</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– fotósorozat</li> <li>– fotomontázs</li> <li>– fotó kiállítás rendezése saját fotókból</li> <li>– rövidfilm, reklám film tervezése (képes forgatókönyv), készítése digitális eszközökkel</li> <li>– címlap, plakát szerkesztés rajzi és digitális eszközökkel</li> <li>– gyűjtőmunka</li> <li>– perspektivikus ábrázolás (külső tér ábrázolása- két iránypontos perspektíva)</li> <li>– axonometrikus ábrázolás – térhatású kompozíciók készítése, vizuális illúzió keltése</li> <li>– mozgás tanulmányozása, mozdulat vázlatok (kroki) rajzolása</li> <li>– képsor, „comic strip” (vicces csík)</li> <li>– képregény</li> <li>– flip book (pörgetős füzet)</li> <li>– a mozi története, első mozgó filmek megtekintése, elemzése</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete</b>	<b>Javasolt óraszám 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– vizuális megjelenítés során használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit, egyénileg és csoportmunkában is;</li> <li>– a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– nem vizuális információkat (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakít;</li> <li>– gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Példák alapján a nyomtatott és online sajtó tervezésekor (pl. napilap, magazin, honlap) alkalmazott fontosabb figyelemvezető, kiemelő eljárások értelmezése (pl. címrend, betűméret, tipográfia, szöveg és képi illusztráció viszonya, képaláírás, linkek, hang-és képanyagok) és felhasználása játékos tervező feladatokban (pl. híroldal tervezése az osztály számára, saját profil tervezése) egyénileg és csoportmunkában.</li> <li>– Nem vizuális információk (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakítása (pl. rajz, festés, térbeli konstrukció, fotó, film, installáció, számítógépes infografika, fényjáték segítségével), és/vagy saját jelzésrendszer alkalmazásával (pl. szubjektív térkép, „hangulathőmérő”).</li> <li>– Különböző helyzetekben (tanulási, hétköznapi, utazási, fiktív, dramatikus) az adott szituációhoz, tartalomhoz, közlési szándékhoz és a személyes érdeklődéshez leginkább illeszkedő, kifejező és változatos vizuális eszközökkel prezentáció létrehozása, a gondolatok, tervek, vélemények, észrevételek bemutatásához (pl. tábló, képfolyam, diagram, digitális prezentáció).</li> <li>– Példák alapján direkt kommunikációs célok érdekében kép és szöveg vizuális és fogalmi/szöveges üzenetének tanulmányozása, azok egymást befolyásoló, módosító, erősítő, illetve gyengítő hatásának vizsgálata játékos feladatokban (pl. adott kép továbbgondolása különböző képaláírásokkal, „elromlott TV”: csak kép vagy csak hang alapján a szituáció reprodukálása).</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szöveg és kép viszonya.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom; ének-zene; dráma és tánc:</i> a hangsúlyozás, nyomtatékosítás eszközei a társművészetekben.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenei stílusok és formák.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> nem verbális kommunikációs játékok.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> a hagyományos médiumok modern megjelenési formáinak megismerése, alkalmazása.</p> <p>multimédiás dokumentumok előállítása.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>verbális és vizuális kommunikáció/ <i>verbálna a vizuálna komunikácia</i>, közlési szándék/ <i>komunikačný zámer</i>, figyelemirányítás/ <i>vedenie pozornosti</i>, kiemelés/<i>zvýraznite</i>, sűrítés/<i>kompresia</i></p>
<p><b>Javasolt</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– plakát, borítóterv (szabad műfaj és témaválasztás)</li> </ul>

<b>tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– illusztráció készítése</li> <li>– tabló, digitális prezentáció készítése</li> <li>– címlap, plakát szerkesztése digitális eszközökkel</li> <li>– montázs, kollázs</li> <li>– képregény, képsorozat</li> <li>– szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzelt látvány megjelenítése</li> <li>– játékos könyv készítése rajzok, írott szövegek kiválasztásával, a szöveg és kép összerendezésével</li> <li>– múzeumlátogatás</li> <li>– digitális újság szerkesztőségének látogatása</li> <li>– újság szerkesztőségének látogatása</li> <li>– sajtófotók, reklámok megtekintése</li> </ul>
----------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;</li> <li>– alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;</li> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;</li> <li>– különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;</li> <li>– adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;</li> <li>– gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;</li> <li>– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok (pl. védelem, álcázás, stílusváltás) érdekében, a történeti korok és a modern design tárgyainak vizsgálatán keresztül. Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás segítségével (pl. metszetrajz, vetületi ábrázolás) a saját tervek megjelenítése szabadkézi rajzban.</li> <li>– Személyes tárgyak (pl. öltözék, fontos tárgyak, közvetlen otthoni környezet) elemzése és megjelenítése a személyes stílus bemutatása érdekében, tetszőlegesen választott eszközökkel (pl. stíluslap, divatrajz).</li> <li>– Lakóhelyének (vagy a magyar népművészeti tájegységek egyikének) jellemző díszítőmotívumait felhasználó, önállóan gyűjtött inspirációs forrás segítségével mintatervezés különböző léptékben, és a minta felhasználása a környezetalakításban (pl. festett faldekoráció tervezése a kiindulásként használt magyar tájegység közösségi tere, épülete számára).</li> <li>– Legalább egy, közvetlen tapasztalatok útján megismerhető (pl. Tiszántúl – Alföld –Szarvas-szlovák nemzetiség) néprajzi tájegység (pl. épület, öltözék, használati tárgy) elemző vizsgálata és legfontosabb jegyei alapján megkülönböztetése más tárgycsoportoktól.</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Matematika:</i> Síkbeli és térbeli alakzatok. Vetületi ábrázolás.</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez szükséges információk kiválasztása, tervezés szerepe, jelentősége, műveleti sorrend betartása, eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód. Tárgyak, szerkezetek, rendeltetés.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> Minőségi tulajdonságok megkülönböztetése. Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság.</p> <p><i>Földrajz:</i> védett hazai és nemzetközi természeti értékek.</p>

<b>Fogalmak</b>	metszetrajz/ <i>prierezový pohľad</i> , vetületi ábrázolás/ <i>premietacie vizualizácia</i> , nézetek/ <i>názory</i> , tudatos anyaghasználat/ <i>vedomé použitie materiálov</i> , divat/móda, személyes stílus/ <i>osobný štýl</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– személyes tárgyak tervezése (öltözék, amulett, csomagolás)</li> <li>– jelmeztervezés</li> <li>– saját tervezés (pl. tárgy, környezet) megjelenítése szabadkézi rajzban egyszerű műszaki jellegű ábrázolás segítségével (pl. alaprajz, metszetrajz, vetületi ábrázolás)</li> <li>– épületek, tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok</li> <li>– mintatervezés megadott cél érdekében (ebédlő falfestmény)</li> <li>– látszati rajzok, tervrajzok készítése</li> <li>– síkjellegű átírások, iparművészeti jellegű vázlatok készítése (üveg, textil, mozaik)</li> <li>– tájház, helytörténeti kiállítás</li> <li>– installáció készítése hulladékok újrahasznosításával csoportmunkában</li> <li>– régi használati tárgyak, ruhadarabok gyűjtése, kiállítás rendezése</li> <li>– múzeumlátogatás</li> <li>– hímzés</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;</li> <li>– alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;</li> <li>– adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;</li> <li>– adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;</li> <li>– adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;</li> <li>– nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.</li> </ul>	

<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Példák alapján épített terek, téri helyzetek (pl. klasszikus és modern épület, labirintus, térinstalláció) elemző vizsgálata különböző vizuális eszközökkel, a tér megjelenítésének (pl. 2D és 3D) lehetőségeivel kísérletezve (pl. 2D-ből 3D megjelenítés: pop-up technika, papírplasztika, makett készítése, 3D-ből 2D megjelenítés: épület fotói alapján alaprajz „rekonstrukció”).</li> <li>– A közvetlen környezet hasznos átalakítása érdekében konkrét probléma feltárása (pl. térhasznosítás az iskolaudvaron, szelektív szeméthyűjtés bevezetése, közösségi tér a településen), elemzése, a megoldás érdekében az ötletek vizuális rögzítése, majd a végleges megoldási javaslat kidolgozása, modellezése és bemutatása egyénileg és csoportmunkában. Az adott cél érdekében folyó tervezési folyamat lépéseinek dokumentálása.</li> <li>– Személyes tárgy (pl. fülhallgató, toll, telefontok) áttervezése a funkció megtartásával, ugyanakkor sajátos szempontok érvényesítésével (pl. abszurd vagy természet inspirálta formaalakítás, tárgy a távoli jövőből) a vizuális felmérésből származó elemző tapasztalatok (pl. mérés, információgyűjtés, ötletek vázlatos megjelenítése) alapján, a gazdaságos anyaghasználat érvényesítésével.</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Történelem:</i> épületek, használati és dísz tárgyak megfigyelése.</p> <p><i>Földrajz:</i> A természeti környezet és a kultúra összefüggései. Magyarország és a Kárpát-medence földrajza, kulturális régió.</p> <p>Védett hazai és nemzetközi természeti értékek.</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> lakókörnyezet és életmód; tárgyak, szerkezetek, rendeltetése.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> Minőségi tulajdonságok megkülönböztetése. Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>építészeti elem/ <i>architektonický prvok</i>, lépték/ <i>mierka</i>, designgondolkodás/ <i>dizajnové myslenie</i>, ergonómia/ <i>ergonomika</i>, forma és funkció összefüggései/ <i>vzťahy medzi formou a funkciou</i></p>
<p><b>Javasolt</b></p>	<p>– épület rekonstrukció</p>

<b>tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– papír plasztika (modern szobor, homlokzat)</li> <li>– épület tervezése (alaprajz, homlokzat) - anyag-forma-funkció egysége, fenntarthatóság</li> <li>– látszati rajz épületekről (perspektíva)</li> <li>– makett (épület-környezet kapcsolata)</li> <li>– díszlettervek</li> <li>– séta a városban – épületek stílusainak tanulmányozása, összehasonlítása (anyag-forma-funkció)</li> <li>– építészeti stílus kalandozás dia sorozat segítségével</li> <li>– kiselőadás, prezentáció</li> <li>– tabló készítés</li> </ul>
----------------------	--

### **Bemutatásra szánt műtípusok, művek, alkotók: 7. évfolyam**

**Építmények:** Gaudi: Sagrada Familia, Gropius: A Bauhaus központi épülete, Le Corbusier: Ronchamp-i kápolna, Makovecz Imre épületei, Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum, Steindl Imre: Országház

**Képzőművészeti alkotások:** Baldessari: Stonehenge 2005, Barabás Miklós portréfestményei, Bernáth Aurél: Tél, Borsos József: Nemzetőr, Bosch: A hét főbűn, Brueghel: Vakok, Brunelleschi: Ospedale degli Innocenti, Caravaggio: Szent Máté elhivatása, Fáraó vadászaton-thébai falfestmény, Gauguin: Mi újság? (Tahiti nők), Giacometti: Erdő, Giotto: Szent Ferenc élete, Kandinszkij: Sárga piros kék, La Tour: A születés, Madarász Viktor történelmi festményei, Man Rey: Ajándék, Massaccio: Szentháromság, Markó Károly tájképei, Matisse: Csendélet kék asztalon, Mányok Ádám: II. Rákóczi Ferenc, Marcus Aurelius lovasszobra, M.C. Escher grafikái, Memling: Jelenetek Mária életéből, Moholy-Nagy: Q1 Suprematistic, Modigliani: Jeanne Hébuterne sárga pulóverben, Monet: A felkelő nap impressziója, Moore: Fekvő figura, Munkácsy Mihály: Tépéscsinálok, Ecce homo, Orosz István grafikái, Paál László tájképei, Picasso: Guernica, Avignoni kisasszonyok, Raffaello: Az athéni iskola, Rembrandt: Éjjeli őrjárat, Shiota: Emlékeső, Vermeer: Geográfus

**Egyéb:** Christo, Dali, Vasarely



# Helyi tanterv angol

## 5-8. évfolyam

### Célok és feladatok

Az idegen nyelvi kerettanterv célja kettős: egyrészt megadni azokat a kimeneti kritériumokat melyek az iskolai nyelvoktatás lépcsőjéhez a nyelvi fejlődés érdekében elengedhetetlenek, másrészt irányelveket adni az iskoláknak a helyi tantervek elkészítéséhez és az eredményes nyelvtanári munkához.

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanuló nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A tanuló legyen képes személyes és szakmai életében egyéni kommunikációs céljait elérni, saját gondolatait kifejezni, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven ismereteket szerezni.

Az idegen nyelvek tanítása eltér a többi tantárgytól abból a szempontból, hogy nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni.

Az 5-8. évfolyamon az idegen nyelv tanítása szervesen épül a 4. évfolyamon megkezdett nyelvi fejlesztésre, illetve annak eredményeire. A hangsúly lassan áttevődik a nyelvésajátításról a tudatos nyelvtanulás felé. Az életkornak, érdeklődésnek és a nyelvtanulás folyamatának megfelelő órai tevékenységek jellemezzék ezt a szakaszt is. Az 5. évfolyamtól változatlanul az idegen nyelvi kommunikációra történő felkészülés áll a középpontban, ezt tanórán kívüli feladatokkal, tevékenységekkel és az ezekben történő részvételre való biztatással kell segíteni.

A négyéves nevelési-oktatási szakasz egyik fő célja a megelőző szakaszban kialakított nyelvtanulási motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre hangsúlyosabbá válik, hogy a tanuló valós nyelvi helyzetekben tudja használni a nyelvet és egyre növekvő nyelvi tudatossággal rendelkezzen. Ekkor kell megalapozni azt a képességet, mellyel az idegen nyelvi ismereteket tudatosítja, és az idegen nyelvű szövegek világában eligazodik. A nyelvtanuló ebben a szakaszban egyre mélyebben és árnyaltabban ismeri meg az idegen nyelv felépítését és szerkezetét.

A diák aktív, önálló nyelvtanulóvá nevelése egyik feltétele az egész életen át tartó tanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák elsajátítására, az önálló tanulás módszereinek megismerésére, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak megteremtésére. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projektmunkák, amelyek fejlesztik a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást. Szükséges, hogy a tanulók a digitális tartalmak felhasználásához útbaigazítást kapjanak. A nyelvórai és otthon elvégzendő tevékenységeken keresztül a tanuló váljon képessé arra, hogy digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megértse az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket. Tudjon szöveget alkotni szóban és írásban, valamint célnyelven beszélgetni az ismert nyelvi eszközök segítségével. Az egyéni tanulási különbségek kiegyenlítése miatt pedig szakmai szempontból javasolt, hogy az iskolai oktatásban a nyelvtanulás továbbra is csoportbontásban történhessen.

## **Kapcsolódás a kompetenciákhoz**

**A tanulás kompetenciái:** Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. Megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

**A kommunikációs kompetenciák:** A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassa alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

**A digitális kompetenciák:** Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerezési és tudásmegosztási lehetőségeit.

**A személyes és társas kompetenciák:** A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

**A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a kritikus, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

## Módszerek

Az idegennyelv-oktatás tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben személyisége fejlődik, és a nyelvet eszközként, hatékonyan használja. A nyelvi tartalmak és eszközök átadása szövegösszefüggésbe ágyazottan, konkrét beszédhelyzetekben, akár képekkel vagy nonverbális elemekkel segítve történik.

Kiemelten fontos a nyelvoktatásban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, és az idegen nyelven megszerzett tudással pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére.

A használható nyelvtudás és a valós kommunikáció elsajátítása érdekében együttesen kell fejleszteni a nyelvi és nem nyelvi készségeket. A kezdeti szakasz döntő mértékben szóbeli nyelvhasználatával ellentétben, a 7-8. osztályban egyre hangsúlyosabbá válik az írásbeli kommunikáció is. Az olvasott szövegértés és az írásbeli szövegalkotás készségeinek ebben az időszakban elkezdett tudatos fejlesztése eredményeként a nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló szóban és írásban megold változatos kihívásokat igénylő feladatokat, társas tevékenységekben vesz részt, valamint életkorának és nyelvi szintjének megfelelően kommunikál az élő idegen nyelven.

A hosszú távon is fenntartható nyelvi fejlődés, valamint a motiváció fenntartása érdekében elengedhetetlen a tanórán kívüli nyelvhasználatra és nyelvtanulásra is építeni, melyekre a tanulót a nyelvórán egyre nagyobb mértékben fel kell készíteni. Ezeknek a tevékenységeknek elsődleges célja az, hogy a tanuló szinte mindennap találkozzon az idegen nyelvel lehetőleg olyan helyzetekben, melyek életkorának és érdeklődésének megfelelnek, a nyelvtanulást élővé és folytonossá teszik, és ezzel nyelv tanulási kedvét erősítik. A nyelvórai és az iskolán kívüli nyelvhasználat lehetőségei nagyban segítik a nyelvi fejlődést az egyéni különbségek esetén is. A kerettantervben megfogalmazott, témákhoz kapcsolódó javasolt tevékenységek (idegen nyelvű filmek, könnyített olvasmányok, e-mail levelezés, idegen nyelvű színi előadások, internetes kutatási feladatok stb.) eredményesebbé teszik a nyelv tanítást.

Az adott nyelvet használó emberek és kultúrák megismerésével a nyelv tanuló nyitottabbá, érdeklődőbbé és tájékozottabbá válik, érzékelvilága és gondolkodása fejlődik. Az idegen nyelv tanulása során, valamint az iskolán kívüli tevékenységek által a nyelv tanuló részesévé válhat az adott kultúráknak, kapcsolatot teremthet anyanyelvi beszélőkkel, összehasonlíthatja saját kulturális szokásait más kultúrákkal. Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el.

A motiváció fenntartása és erősítése érdekében a nyelvórát továbbra is a pozitív, jó hangulatú tanulási környezet jellemzi, amelyben a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes, kihívást jelentő, gyakran játékos feladatokat old meg. Ezeket a tankönyveknek is tartalmazniuk kell. A változatos munkaformák, például: projektmunkák, páros és csoportos feladatok, valamint az irányító tanár és a társak visszajelzései vagy a különféle értékelési formák segítik a tanulót abban, hogy továbbra is szívesen és örömmel vegyen részt a tanórán, önbizalma erősödjön, nyitott és motivált maradjon alapkészségeinek fejlesztésére és az újabb nyelv tanulási stratégiák elsajátítására. A nevelési-oktatási szakasz végére magabiztossá válik, szívesen használja nyelvtudását, s egyúttal egyre inkább tudatos nyelvhasználó is lesz, aki képes saját hibáit észrevenni, és saját haladását értékelni.

A nyelvtanulásban a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az

idegen nyelvű, autentikus szöveg mely a nyelvtanuló számára tartalmi és nyelvi szempontból is illeszkedik életkorához és érdeklődéséhez. A jól megválasztott, megbízható tananyag nagy segítség tanárnak és tanulóknak egyaránt, és a tanulási folyamat sikeressége szempontjából meghatározó. A nyelvtanulóknak képessé kell válnia arra, hogy a szövegeket megértse, illetve az azokban szereplő nyelvi és egyéb információkat fel tudja használni saját tanulási céljainak megvalósítására támaszkodva az anyanyelvén vagy egyéb tanulásterületen megszerzett tudására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek a tananyagokban nem különálló egységekként, hanem mindig szövegösszefüggésbe ágyazva kell, hogy megjelenjenek.

### **Kimeneti szintek**

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a 6. évfolyam végére a KER szerinti A1, a 8. évfolyam végére az A2 nyelvi szint a kimeneti elvárás. Ez időszak végére a tanuló ismeri és használja az alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, valamint ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére. Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hagyományos és digitális nyelvtanulási forrásokat használ (pl. internet, mobilalkalmazások), kiaknázza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket szórakozásra, főként ismerős, mindennapi helyzetekben történő kommunikációra, közvetítésre, ismeretszerzésre és tudásmegosztásra. Egyre inkább érti a nyelvtanulást, illetve a nyelvtudás fontosságát.

Az 5-8. évfolyamon a következő tanulási eredmények várhatók el, témakörtől függetlenül:

- változatos, kognitív kihívást jelentő írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- nyomatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó hangzószövegekben megjelenő információkat;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő írott szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit.

### **Az egyes élő idegen nyelvi kerettantervek felépítése, szerkezete**

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg, és a tanulási eredmények, a fejlesztési feladatok, valamint a javasolt tevékenységek ezek köré csoportosítva jelennek meg. Az egyes témakörök mellett meghatározásra kerültek az adott évfolyamokra kötelező nyelvi funkciók, nyelvi elemek és struktúrák, melyeket az 5-6.

évfolyamra, valamint a 7-8. évfolyamra vonatkozó specifikus bevezetők utolsó részei sorolnak fel. A megadott nyelvi funkciók, stratégiák és elemek mindig az adott nevelési-oktatási szakaszra vonatkoznak, az előzőeknél megfogalmazottakra épülnek, azokat bővítik, és a tanulónak témakörtől vagy a választott nyelvkönyvtől függetlenül el kell sajátítania őket.

A 4. évfolyamon bevezetett témakörök mindegyike szerepel ebben a szakaszban is, de elemeik téma szélesedik, feldolgozásuk egyre árnyaltabban történik. Hangsúlyosabbá válnak és mélyülnek a keresztntanervi, kultúrák közötti és célnyelvi tartalmak, valamint a tudásmegosztással és ismeretszerzéssel kapcsolatos vonatkozások. Új témakörként megjelennek a közéleti és aktuális témák, melyek az éppen időszerű közéleti tartalmak, hírek, témák feldolgozása révén az osztálytermi és a valós helyzetek közötti távolság csökkentését segítik elő. A személyes, környezeti, közéleti és aktuális témák a valós nyelvhasználathoz kapcsolódnak, a továbbiak többnyire az iskolai, nyelvórai és iskolán kívül történő nyelvtanulási tevékenységeket jelölik.

Az idegen nyelvi kerettanterv minden egyes témakörhöz javasol tevékenységi formákat is, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák bevéődését. A motiváció állandó ébrentartása érdekében mindig érdemes az ilyen jellegű feladatokat a tanulók szemszögéből nézve négy szempont szerint megvizsgálni: fontosnak érzik-e (pl. fejleszti-e a kommunikációjukat), szeretik-e az ilyen típusú feladatot (pl. csoportfeladat, egyéni projekt), érdekesnek találják-e (pl. ad-e, igényel-e új információt), illetve szórakoztatónak találják-e (pl. játékok, versenyek). A javasolt tevékenységi formák csak gondolatébresztő példák, és ellentétben a szókincs és a nyelvi struktúrák, funkciók meghatározásával nem kötelező érvényűek.

### ***Élő idegen nyelv: Angol***

#### ***Kerettanterv az angol tantárgy számára***

##### ***5–8. évfolyam***

Az angol nyelv tantárgy kerettantervei az Élő idegen nyelv kerettanterveinek részeként íródtak, és az ott meghatározott céloknak, feladatoknak, módszereknek és kimeneti követelményeknek megvalósítását részletezik a különböző nevelési és oktatási szakaszokra vonatkozóan.

##### ***5-6. évfolyam***

Az 5. évfolyamra a 4. évfolyamon kialakult pozitív hozzáállással és a további nyelvtanulásra motiváltan érkezik a tanuló. Az 5-6. évfolyamokon a nyelvtanítás elsődleges célja ezek fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre nagyobb szerephez jutnak azok a módszerek, melyek a tanuló írásbeli kommunikációját, illetve tudatos nyelvhasználatát fejlesztik mind a hagyományos, mind a digitális csatornákon. A célok elérése érdekében lényeges, hogy az előző és a jelen oktatási szakasz között az átmenet gördülékeny legyen - vagyis továbbra is fontos a stresszmentes nyelvóra, az oldott hangulatú tanulási környezet, amelyben a tanuló változatos munkaformákban, életkorának és érdeklődési körének megfelelő, tevékenységközpontú, sok esetben mozgásos és játékos feladatokat old meg.

Az egyre bővülő, összetettebb nyelvi tartalmakkal továbbra is szövegkörnyezetbe illeszkedve ismerkedik meg a tanuló. Míg 4. osztályban a hangsúly jellemzően a szóbeli nyelvhasználaton volt, ebben a szakaszban fokozatosan az írott szövegek is megjelennek. A Nat-ban megnevezett készségek továbbra is egymásba fonódva fejlődnek; ám a beszédképesség és a hallott szövegértés mellett előtérbe kerülnek az írásbeli szövegalkotás, valamint az olvasott szövegértés készségei is. A szövegekkel való munkát a tanuló érdeklődési körének megfelelő,

autentikus szövegek, történetek teszik eredményessé. Ebben a tanulási szakaszban fokozatosan egyre nagyobb szerepet kap a digitális csatornákon keresztül történő kommunikáció és szövegértés is.

Az 5-6. évfolyamon a tanuló a 4-en már megismert témakörökkel és tartalmakkal találkozik, s az ott szerzett előzetes tudására építve bővíti tovább ismereteit. A témakörök egyre mélyebb és árnyaltabb feldolgozása, valamint a különböző szövegtípusok révén fejlődik a tanuló nyelvi cselekvőképessége: egyre bonyolultabb tartalmak megértésére és egyre összetettebb kommunikációs célok megvalósítására képes. Új témakörök is megjelennek: aktuális témák, melyek egyrészt a tanuló számára érdekes híreket, tartalmakat dolgozzák fel, másrészt lehetőséget biztosítanak arra, hogy a fiatalok életét is érintő aktualításokat a nyelvórán megbeszéljék. A nyelvhasználat elsősorban osztálytermi keretek között valósul meg, de törekedni kell arra, hogy a tanulónak lehetősége legyen az osztálytermen kívül is valós nyelvhasználati helyzetek megélésére, illetve, hogy ezekre a tanórán kívül szerzett ismeretekre tudatosan építsünk.

Az országismereti témakörök bővülése és elmélyülése tovább erősíti a tanuló érdeklődését és nyitottságát a célnyelvet beszélő, eltérő kulturális háttérrel rendelkező emberek iránt.

A két év során, párhuzamosan az anyanyelvi kompetenciák fejlődésével, a tanuló egyre motiváltabbá válik és a célnyelv pontosabb és tudatosabb használatára törekszik. Miután megismerkedik különböző tanulási stílusokkal és módszerekkel, elindul az önálló nyelvtanulóvá válás útján, és 6. osztály végére már rendelkezik alapvető nyelvtanulási stratégiákkal.

Az oktatási szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott A1 szintet.

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. Az egyes témakörök mellett az adott évfolyamokra kötelező nyelvi funkciók és nyelvi elemek, struktúrák kerültek meghatározásra, melyek az előző oktatási szakaszra megadottakat bővítik, azokra épülnek.

## Évfolyamonkénti tanterv

### 5. évfolyam

Évi óraszám: 108 óra

#### Tartalom

##### a) Kommunikációs szándékok

##### A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

	<b>Kezdeményezés és válasz</b>	
Köszönés, hogylét iránti érdeklődés:	<i>Good morning/afternoon/evening.</i> <i>Hello Amy.</i> <i>Hello, how are you? What's wrong?</i>  <i>Hi!</i> <i>How do you do? I'm Sam Wilson.</i>  <i>Good morning, Mrs Clarke.</i>	<i>Good morning.</i> <i>Hello Sam.</i> <i>I'm fine, thank you / thanks. /I'm OK. And you?</i> <i>Hi!</i> <i>Pleased to meet you, Sam.</i> <i>My name's Amy Cole.</i>
Elköszönés:	<i>Goodbye.</i> <i>Bye.</i> <i>See you later.</i> <i>Good night.</i>	<i>Goodbye.</i> <i>Bye.</i> <i>See you.</i> <i>Good night.</i>
Köszönet és arra reagálás:	<i>Thanks.</i> <i>Thank you.</i> <i>Thank you very much.</i> <i>Thanks a lot.</i>	<i>Not at all.</i> <i>That's all right.</i> <i>You are welcome.</i> <i>No problem.</i>
Bocsánatkérés	<i>I am sorry. I'm very sorry.</i>	<i>That's OK. No problem.</i>
Bemutatkozás, bemutatás, információkérés, információadás:	<i>My name is...</i> <i>What's your name?</i> <i>Hello, my name's Sam Wilson.</i> <i>This is Mickey.</i> <i>Where are you from?</i> <i>Who's this?</i> <i>This is my family, we're from Australia.</i> <i>How old are you?</i> <i>Have you got a big family?</i> <i>When's your birthday?</i> <i>Have you got any brothers or sisters?</i>	<i>Hello.</i> <i>Hi! I'm Amy Cole.</i> <i>Pleased to meet you.</i> <i>Nice to meet you.</i> <i>I'm from the USA.</i> <i>Julie Clarke.</i> <i>Are you from Sydney?</i> <i>I'm 10 (years old).</i> <i>I've got two brothers.</i> <i>On 4<sup>th</sup> July.</i> <i>Yes, a brother. / No, I haven't.</i>

Gratulációk, jókívánságok és arra reagálás:	Happy Birthday / Christmas / New year! <i>Many happy returns (of the day)!</i> <i>Congratulations! Good luck!</i> <i>Have a nice holiday.</i> <i>All the best.</i> <i>Cheers!</i>	Happy Birthday / Christmas / New Year! Thank you. <i>Thank you, the same to you.</i>  <i>Cheers!</i>
Megszólítás és elköszönés személyes szövegben (pl. baráti levélben és e-mailben)	Dear Peter! Best wishes.	

### Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

Valaki igazának elismerése és el nem ismerése:	You are right. You are wrong.	
Véleménykérés, egyetértés, egyet nem értés:	<i>Do you agree?</i>  <i>What do you think?</i> <i>What's your opinion?</i> <i>How do you feel about it?</i>	Yes, I do. / No, I don't. OK <i>All right.</i> I think... <i>I think he's wrong/right.</i>
Tetszés, nem tetszés:	<i>Do you like Italian food?</i>  <i>What do you think of the new teacher?</i>	<i>Yes, I do. / No, I don't. I think it's great.</i> I don't like it. <i>He looks nice.</i>
Akarat, kívánság, kínálás:	Would you like a cake?	Yes, please. / No, thanks. I'd like an ice-cream.

### Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

Dolgok, személyek, helyek megnevezése, leírása:	What is it? <i>What's it in English/Hungarian?</i> <i>What do you call this in English?</i> <i>What does that mean?</i> <i>What is his house like?</i> There are two chairs here.	It's... / That's... / <i>It's a kind of... / It's used for...</i> It's a ...s <i>It means...</i> <i>It's big and comfortable.</i> Are there tables?
Információ kérése, adása:	When do you get up? <i>What time do you usually get up?</i> <i>Do you play a musical instrument?</i> <i>Does she collect stamps?</i>  <i>What are the kids doing?</i>	At seven. I always get up at seven. Yes, I do. / No, I don't. Yes, she does. / No, she doesn't. <i>Sue's doing her homework</i>



	<p>What's your phone number?          When is your birthday?          Have you got a pet?  <i>What's your favourite subject?</i>  <i>What's your favourite animal?</i>          When is your hockey lesson?          Can you play tennis?          I there a bank near here?          Where is the post office?          How much is this shirt?          What's the time, please?</p>	<p><i>and Sam's having a shower.</i>          My phone number is...          It's on ...          I've got a cat.  <i>I like maths.</i>  <i>My favourite animals are cats.</i>  <i>It's at five on Friday.</i>          Yes, I can. / No, I can't.          Yes, there is. / No, there isn't.  <i>It's in New Street.</i>  <i>It's fifty pounds.</i>  <i>It's quarter past six.</i></p>
Tudás, nemtudás:	Where does he live?	I don't know. <i>I have no idea.</i>
Igenlő és nemleges válasz	Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.	
Alapvető érzések:	I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.	
Utasítások értelmezése:	Come here, please. Read the text, please.	

### A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok

Kérés és arra reagálás:	Can you give me a pen? Can I get a pen? <i>Would you pass me the sugar please?</i>	<i>Yes, sure. / Yes, here you are. / I'm afraid I can't.</i> Yes, of course.
Javaslat:	Let's go to the cinema. Would you like to go to the cinema?	Good idea. Yes, sure.
Meghívás:	Can you come to my party? I'd like to invite you to my party.	Yes, thanks. / Sorry, I can't.

### Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok

Megértés biztosítása:	Betűzés kérése, betűzés  Nem értés	<i>Can you spell it for me? It spells...</i> <i>Sorry, I don't understand.</i> <i>Could you understand?</i> <i>Sorry, what does that mean?</i> <i>I don't understand.</i> <i>Can you repeat it?</i>
-----------------------	--	--

**b) Fogalomkörök**

Fogalomkörök		Fogalomkörök nyelvi kifejezései	
<b>Cselekvés, történéis, létezés kifejezése</b>	Jelenidejűség	<i>Present simple</i> <i>Present continuous</i>	When do you get up? I don't like milk. What is she doing? I'm not listening. I'm leaving.
<b>Birtoklás kifejezése</b>		<i>Possessive adj.</i> <i>Genitive 's</i>  <i>have (got)</i>	my, your, his/her/its, our, their dog Kate's brother Whose? Have you got a cat?
<b>Térbeli viszonyok</b>	Írányok, helymeghatározás	<i>Prepositions, prepositional phrases, adverbs</i> <i>there is/are</i>	here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between, ... There's a computer on the desk.
<b>Időbeli viszonyok</b>	Időpont  Gyakoriság	When? When? What time?  What's the time? How often?	Now, in 197, in July at 5 o'clock, on Monday In the morning, at night ... It's quarter to eight. always, oten, sometimes, never, every day
<b>Mennyiségi viszonyok</b>		<i>Regular plurals</i> <i>Irregular plurals</i> <i>Cardinal numbers 1-100</i>	dog-dogs, children, people, men, women ...
<b>Minőségi viszonyok</b>			What's it like? What colour is it?
<b>Modalitás</b>		<i>Can – ability</i> <i>Must</i>	I can swim. I must have a rest.
<b>Logikai viszonyok</b>		<i>Linking words</i>	and / or / but / because

<b>Szövegösszetartó eszközök</b>		<i>Articles</i> <i>some + plural noun</i> <i>any + plural noun</i> <i>some + singular noun</i> <i>any + singular noun</i>  <i>Personal pronouns</i> <i>Demonstrative pronouns</i> <i>Indefinite pronouns</i>	a, an, the There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase. There isn't any juice in my glass. I, he, they, me him, them This, that, these, those Somebody, anybody, nobody, everybody
----------------------------------	--	--	--

**A témakörök áttekintő táblázata:**

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Personal topics and topics concerning immediate environment and nature</b>	32
<b>Public matters</b>	4
<b>Topics concerning classroom activities</b>	15
<b>Cross-curricular topics and activities</b>	6
<b>English and language learning</b>	6
<b>Intercultural topics</b>	13
<b>Current topics</b>	7
<b>Entertainment and playful learning</b>	11
<b>Gaining and sharing knowledge</b>	8
<b>Összes óraszám:</b>	102+6 óra (2 hét projekt)

A helyi tanterv óraszámja a 2 hetes projektoktatásra betervezett 6 órával egészül ki.

<b>Témakör</b>	<b>Personal topics and topics concerning immediate environment and nature</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>32 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló - elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve; rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématarományokban; értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;	

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;</p> <p>az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;</p> <p>üzeneteket ír;</p> <p>megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;</p> <p>kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;</p> <p>kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;</p> <p>ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.</p> <p>a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;</p> <p>a személyes és környezeti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;</p> <p>a személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.</p>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök, rokonok (family relations)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet, otthon</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a ház/lakás részei, bútorok, háztartási eszközök</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ünnepek</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbik</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: társadalmi kapcsolatok (social relations)</p>	

<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet, a város és a vidék</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem, állatvédelem</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek (natural phenomena)</p> <p>Személyes és közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- projektmunka egyénileg (PPT): <ul style="list-style-type: none"> <li>o családfa készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása</li> <li>o a lakóhely és környezetének bemutatása</li> </ul> </li> <li>- scrapbook/poszter készítése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o 'Ez vagyok én' (kedvenc tárgyaim, együttesem, színészem stb.</li> <li>o 'A családom'</li> <li>o 'Háziállatom', milyen állatot szeretnék, (fajta, kinézet, kor, táplálkozás, szokásaik stb.)</li> <li>o 'Okosház'</li> </ul> </li> <li>= projektmunka csoportban: <ul style="list-style-type: none"> <li>⊖ Ezek vagyunk mi (kedvenc együtteseink, kedvenc tantárgyaink, kedvenc filmjeink, színészeink, olvasmányaink, játékaink stb.)</li> <li>o (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?</li> <li>o (makett készítése): A mi házuk; Álomházam; Lakóhelyünk</li> </ul> </li> <li>- csoportos internetes kutató munka: 'Families around the world' képek gyűjtése, azok bemutatása, összehasonlítása az órán</li> <li>- szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'+ családtag napirendje, szabadideje</li> <li>- internetes kutatás: meddig élnek a különböző állatok?</li> <li>- kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o 'Házi kedvencek a csoportunkban',</li> <li>o 'Különóráink és hobbijaink' (időpont, helyszín stb.)</li> </ul> </li> <li>- internetes kutatás: My hero's/actor's life and lifestyle</li> <li>- Szerepjátékok: <ul style="list-style-type: none"> <li>o Interjú kedvenc hősséddel/színészeddel az életéről és családjáról</li> <li>o Ismerkedés egy új osztálytárssal – kérdések és feleletek</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Public matters</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.</p> <p>a közéleti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;</p> <p>a közéleti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;</p> <p>a közéleti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közéletben és a szolgáltatásokban résztvevő személyek, (pl. clerk, guide, waiter, ticket officer, tourist)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, national and international attractions/sights, city life/country life</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: giving directions, giving information</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, travelling, national and international tourism</p> <p>A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése.</p>		

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poszter: térképkészítés a környékről, üzletekről, látványosságokról, majd ezt felhasználva páros feladat az útbaigazítás gyakorlására</li> <li>– prospektus, reklám készítése - csoportverseny - (étterem, mozi, színház, látványosság) - melyik a leghatásosabb reklám?</li> <li>– projektmunka csoportban (társasjáték készítése és játszása): <ul style="list-style-type: none"> <li>○ 'What do you know about...?' (The moon, The Pacific Ocean, Crocodiles, Tokio, Jazz music stb.) - egyszerű válasszal lehet továbblépni.</li> <li>○ 'What can you find' (in London, in Budapest, in Paris, in New York, in your home town stb.) - egy nevezetességgel lehet továbblépni.</li> </ul> </li> <li>– kiselőadás, internetes kutatómunka: az Egyesült Királyság bemutatása</li> <li>– quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról</li> <li>– színi előadás: egy ismert mese közös elolvasása és dramatizálása</li> <li>– kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése <ul style="list-style-type: none"> <li>○ leggyakoribb szórakozási formák a csoportban, (tv, olvasás, internet, sport stb.)</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Topics concerning classroom activities</b>	<b>Javasolt óraszám: 15 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;</p> <p>felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott témartományokhoz tartozó témákban;</p> <p>képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;</p> <p>változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;</p> <p>értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;</p> <p>alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;</p>	

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;</p> <p>egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;</p> <p>nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak, vagy fordulatok ismétlését vagy betűzését kéri.</p> <p>a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;</p> <p>a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.</p>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantestület (school staff)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: afternoon activities, school festivals, school traditions, events, extracurricular opportunities for language learning/use of language</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, social events, hagyomány őrzés (keeping traditions)</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tudás (knowledge), nyelvtanulási célok (language learning targets)</p> <p>Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben</p> <p>Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.</p>	



<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- projektmunka: - egyéni vagy csoportos <ul style="list-style-type: none"> <li>o iskolai szokások, napirend, órarend</li> <li>o iskolai szabályok</li> <li>o iskolai öltözködés Magyarországon és a célnyelvi országokban</li> <li>o tantárgyak összehasonlítása a két országban, iskolai időbeosztás összehasonlítása, tanórán kívüli tevékenységek összehasonlítása</li> </ul> </li> <li>- scrapbook/poszter: ('kiállítás' az osztályterem falain) <ul style="list-style-type: none"> <li>o iskolánk bemutatása</li> <li>o kedvenc tanárom bemutatása</li> <li>o kedvenc iskolai helyem bemutatása</li> </ul> </li> <li>- kérdőív készítése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés</li> </ul> </li> <li>- kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása</li> <li>- csoportos feladat: <ul style="list-style-type: none"> <li>o szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?</li> <li>o mi mindent csinál az ideális nyelvtanuló idegen nyelven?</li> </ul> </li> <li>- Iskolai versenyek: <ul style="list-style-type: none"> <li>o olvasási verseny – Ki tud egy év alatt 10 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni?</li> <li>o verslánc– egyszerű célnyelvi gyerekversekből</li> <li>o 'Use of English' – Tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Cross-curricular topics and activities</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban.</li> <li>– ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból.		
<b>Fogalmak</b>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– internetes kutató- és projektmunka: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ településem történetének, földrajzának, élővilágának bemutatása</li> </ul> </li> <li>– kedvenc dal feldolgozása (pl. kérdésekkel, vizuális eszközökkel)</li> <li>– egyéni projektmunka: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Melyik tantárgyban segített idegennyelv tudásom és hogyan?</li> </ul> </li> <li>– csoportos projekt: társasjáték készítése és játszása – fókuszban egy-egy tantárgy <ul style="list-style-type: none"> <li>○ pl. földrajz – Nevezd meg hármat...? (rivers in Hungary, hills near Budapest, towns in England, lakes in Hungary, cities in America stb...)</li> </ul> </li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>English and language learning</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;</li> <li>– értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is.</li> <li>– követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;</li> <li>– alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;</li> <li>– digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;</li> <li>– megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén.</li> <li>– nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;</li> <li>– nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nyelvi készségek (language skills, language learning, languages)</p> <p>Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtési/helyesírási különbségek felismerése</p> <p>Az angol nyelv betű- és jelkészletének alkalmazása</p> <p>A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata</p> <p>Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is</p> <p>Alapszintű nyelvtanulási stratégiák használata</p>	

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tanulásmódszertan tudatosan: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ memóriafogas</li> <li>○ tanulókártyák</li> </ul> </li> <li>– Nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel</li> <li>– közös popzenehallgatás – pl. 'gapfill' munkalappal</li> <li>– filmnézés a célnyelven</li> <li>– a fim egy-két jelenetének dramatizálása és eljátszása</li> <li>– könnyített olvasmányok otthoni elolvasása (évente 1-2), és rövid, kedvbresztő beszámoló készítése az osztálytársak számára</li> <li>– csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ társasjáték készítése pl. 'Use the word' (minden kockán egy szó, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj)</li> <li>○ betűzés játékosan (betűzd a szót, a többiek írják le)</li> </ul> </li> <li>– keresztrejtvény készítése – a megoldás a padtárs feladata</li> <li>– játékos diktálási feladatok <ul style="list-style-type: none"> <li>○ 'Running dictation'</li> <li>○ 'Chinese whispers'</li> </ul> </li> <li>– egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Intercultural topics</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>13 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal. megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.</p>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal</p> <p>Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete</p> <p>Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven</p> <p>A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása</p>	
<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– az Egyesült Királyság megismerése hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ az angol iskolák jellemzői, napirend</li> <li>○ tipikus angol ház, lakás</li> <li>○ mindennapi szokások</li> <li>○ ünnepek a családban</li> <li>○ állattartási szokások, kedvenc állatok</li> <li>○ angol nyaralási szokások</li> <li>○ angol időjárás</li> <li>○ az Egyesült Királyság tájegységei, országrészei</li> <li>○ angol étkezési szokások, tipikus ételek</li> </ul> </li> <li>– olvasott szövegértés fejlesztése: az Amerikai Egyesült Államok – jellemző adatok, alapvető tudnivalók</li> <li>– projektmunka csoportban (plakát készítése): <ul style="list-style-type: none"> <li>○ hazánk és az Egyesült Királyság összehasonlítása számokban, ill. képekkel illusztrálva –hasonlóságok, különbségek bemutatása- (kultúra, étkezés, hagyományok, időjárás, ruházat, történelem stb.)</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Current topics</b>	<b>Javasolt óraszám: 7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban.</p> <p>találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.</p>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése célnyelven.	
<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– projektmunka: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ aktuális hírek feldolgozása vizuális eszközökkel (rajz készítése, képek gyűjtése)</li> <li>○ képalírások megfogalmazása</li> <li>○ időjárásjelentés</li> </ul> </li> <li>– Egy izgalmas sportesemény megtekintése az angol nyelvű híradóban (pl. úszó VB) <ul style="list-style-type: none"> <li>○ szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban</li> <li>○ lenémított film tanulói kommentárral</li> </ul> </li> <li>– szerepjáték: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Entertainment and playful learning</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>11 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;</p> <p>a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre.</p> <p>találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;</p> <p>felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<p>Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése</p> <p>Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára</p> <p>Célnyelvi társasjátékok készítése és használata</p> <p>Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban.</p>		

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– nyelvi és egyéb hagyományos játékok: Scrabble, Activity, Országváros, 'Találd ki, ki vagyok', Barkochba, kártyajátékok</li> <li>– társasjáték készítése az aktuális tananyaghoz</li> <li>– projektmunka, prezentáció: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ kedvenc dalom/együttesem/filmem/színészem/animációs filmszereplőm/játékom bemutatása</li> </ul> </li> <li>– egy kisfilm/rajzfilm megtekintése</li> <li>– közösen választott dal, képregény, film, órai feldolgozása</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Gaining and sharing knowledge</b>	<b>Javasolt óraszám: 8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban; találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is; néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján.</p> <p>találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven</p> <p>A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű, egyszerű információ megszerzése.</p>		
<b>Fogalmak</b>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– csoportchat: közös online csoport létrehozása, rendszeres használata ró angol nyelvű véleményekkel hozzászólásokkal</li> <li>– projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából</li> <li>– scrapbook/poszter készítése az aktuális tananyaghoz</li> <li>– IKT eszközökkel elkészített és segített prezentáció</li> </ul>	

**6. évfolyam**  
**Évi óraszám: 108**

**Tartalom**

**b) Kommunikációs szándékok**

**A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok**

	<b>Kezdeményezés és válasz</b>	
Megszólítás	<i>Excuse me. Stephen?</i>	<i>Pardon? Yes?</i>
Köszönés:	<i>Good morning/afternoon/evening. Hello Amy. Hello, how are you? What's wrong?  Hi! How do you do? I'm Sam Wilson.  Good morning, Mrs Clarke.</i>	<i>Good morning. Hello Sam. I'm fine, thank you / thanks. /I'm OK. And you? Hi! Pleased to meet you, Sam. My name's Amy Cole.</i>
Elköszönés:	<i>Goodbye. Bye. See you later. Good night. Take care.</i>	<i>Goodbye. Bye. See you. Good night. Thanks. Bye.</i>
Köszönet és arra reagálás:	<i>Thanks. Thank you. Thank you very much. Thanks a lot. It's very kind of you.</i>	<i>Not at all. That's all right. You are welcome. No problem. Do not mention it.</i>
Bocsánatkérés	<i>I am sorry. I'm very sorry. I beg your pardon.</i>	<i>That's OK. No problem. That's all right. It doesn't matter. Never mind.</i>
Bemutakozás, bemutatás, információkérés, információadás:	<i>My name is... What's your name? Hello, my name's Sam Wilson. This is Mickey. Where are you from? Who's this? This is my family, we're from Australia. How old are you? Have you got a big family? When's your birthday? Have you got any brothers or sisters?</i>	<i>Hello. Hi! I'm Amy Cole. Pleased to meet you. Nice to meet you. I'm from the USA. Julie Clarke. Are you from Sydney? I'm 10 (years old). I've got two brothers. On 4<sup>th</sup> July. Yes, a brother. / No, I haven't.</i>

Érdeklődés iránt : hogylét	How are you feeling today?  What's the matter?	Fine. /OK. /All right. Much better, thanks. Not very well, I am afraid.
Gratulációk, jókívánságok és arra reagálás:	Happy Birthday / Christmas / New year! <i>Many happy returns (of the day)!</i> <i>Congratulations! Good luck!</i> <i>Have a nice holiday.</i> <i>All the best.</i> <i>Cheers!</i>	Happy Birthday / Christmas / New Year! Thank you. <i>Thank you, the same to you.</i>  <i>Cheers!</i>
Megszólítás és elköszönés személyes szövegben (pl. baráti levélben és e-mailben)	Dear Peter! Best wishes.	

### Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

Valaki igazának elismerése és el nem ismerése:	You are right. You are wrong.	
Véleménykérés, egyetértés, egyet nem értés:	<i>Do you agree?</i>  <i>What do you think?</i> <i>What's your opinion?</i> <i>How do you feel about it?</i>	Yes, I do. / No, I don't. OK <i>All right.</i> I think... <i>I think he's wrong/right.</i>
Tetszés, nem tetszés:	<i>Do you like Italian food?</i>  <i>What do you think of the new teacher?</i>	<i>Yes, I do. / No, I don't. I think it's great.</i> I don't like it. <i>He looks nice.</i>
Akarat, kívánság, kínálás:	Would you like a cake?	Yes, please. / No, thanks. I'd like an ice-cream.

### Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

Dolgok, személyek, helyek megnevezése, leírása:	What is it? <i>What's it in English/Hungarian?</i> <i>What do you call this in English?</i> <i>What does that mean?</i> <i>What is his house like?</i> What was the weather like?	It's... / That's... / <i>It's a kind of... / It's used for...</i> It's a ...s <i>It means...</i> <i>It's big and comfortable.</i> It was cold and rainy.
Információ kérése,	When do you get up?	At seven.



adása:	<p><i>What time do you usually get up?</i>  <i>Do you play a musical instrument?</i>  <i>Does she collect stamps?</i></p> <p><i>What are the kids doing?</i></p> <p>What's your phone number?  When is your birthday?  Have you got a pet?  <i>What's your favourite subject?</i>  <i>What's your favourite animal?</i>  <i>When is your hockey lesson?</i>  <i>Can you play tennis?</i>  <i>Is there a bank near here?</i>  <i>Where is the post office?</i>  <i>How much is this shirt?</i>  What's the time, please?  Did you see him?  When will the guests arrive?  How do you make an omelette?</p>	<p>I always get up at seven.  Yes, I do. / No, I don't.  Yes, she does. / No, she doesn't.  <i>Sue's doing her homework and Sam's having a shower.</i>  My phone number is...  It's on ...  I've got a cat.  <i>I like maths.</i>  <i>My favourite animals are cats.</i>  <i>It's at five on Friday.</i>  Yes, I can. / No, I can't.  Yes, there is. / No, there isn't.  <i>It's in New Street.</i>  <i>It's fifty pounds.</i>  <i>It's quarter past six.</i>  Yes, I did.  <i>At 6 p.m.</i>  <i>You take two eggs and some milk and flour.</i></p>
Tudás, nemtudás:	Where does he live?	<p>I don't know.  <i>I have no idea.</i>  Don't ask me.</p>
Igenlő és nemleges válasz	<p>Yes, I have. No, I haven't.  Yes, I do. No, I don't.</p>	
Alapvető érzések:	<p>I'm cold. I'm hungry.  I'm happy/sad/angry.</p>	
Javaslat:	<p>Let's go to the cinema.  Would you like to go to the cinema?</p>	<p>Good idea.  Yes, sure.</p>
Meghívás:	<p>Can you come to my party?  I'd like to invite you to my party.</p>	<p>Yes, thanks. / Sorry, I can't.</p>
Utasítások értelmezése:	<p>Come here, please.  Read the text, please.</p>	

### A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok

Kérés és arra reagálás:	<p>Can you give me a pen? Can I get a pen?  <i>Would you pass me the sugar please?</i></p>	<p>Yes, sure. / Yes, here you are. / I'm afraid I can't.  Yes, of course.</p>
-------------------------	--	---

Javaslat:	Why don't we put the film in here? Let's go to the cinema.	Good idea.
Meghívás:	Would you like to come to the cinema?  Can we meet at 6? Are you free on Tuesday? Let's meet on Sunday.	Yes, I'd love to. That's very kind of you, but... I am sorry, I can't. Yes, that would be okay. What shall we do? No, I am afraid, I can't.
Kínálás:	Would you like another drink? What would you like? Help yourself! Let me get you a drink. Have an orange. Here you are. Anything else?	That's very kind of you. An orange, please. Thank you. Thank you. No, thank you.  No, thanks.

### Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok

Megértés biztosítása:	Betűzés kérése, betűzés  Nem értés  Visszakérdezés, ismétléskérés	<i>Can you spell it for me? It spells...</i> <i>Sorry, I don't understand.</i> <i>Could you understand?</i> <i>Sorry, what does that mean?</i> <i>I don't understand.</i> <i>Can you repeat it?</i> <i>Did you see the castle?</i>
-----------------------	---	--

### b) Fogalomkörök:

Fogalomkörök		Fogalomkörök nyelvi kifejezései	
Cselekvés, történet, létezés kifejezése	Jelenidejűség	<i>Present simple</i>	When do you get up? I don't like milk.
	Múltidejűség	<i>Present continuous</i>	What is she doing? I'm not listening. I'm leaving.
Birtoklás kifejezése		<i>Past simple</i>	She dropped the camera. I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe? Why didn't you come yesterday? I was Were you? Who was there?
		<i>Possessive adj.</i>	My, your, his/her/its, our, their dog

		<i>Genitive 's</i>	Kate's brother Whose?
<b>Térbeli viszonyok</b>	Írányok, helymeghatározás	<i>Prepositions, prepositional phrases, adverbs</i>	here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between, ...
<b>Időbeli viszonyok</b>	Gyakoriság  Időpont	<i>How often?</i>  <i>When?</i>  <i>What time?</i> <i>What's the time?</i>	always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day now, yesterday, last week, two years ago, tomorrow, next week in 1997, in July, on Tuesday in the morning, at night ... at 7 o'clock, at half past 3 It's quarter to eight.
<b>Mennyiségi viszonyok</b>		<i>Irregular plurals</i> <i>Cardinal numbers 1-100</i> <i>Ordinal numbers</i>	children, people, men, women ...  first, second...
<b>Modalitás</b>		<i>can - képesség</i> <i>must - szükségesség</i>	I can swim. I must read it.
<b>Logikai viszonyok</b>		<i>Linking words</i>	and / or / but / <i>because</i>
<b>Szövegösszetartó eszközök</b>		<i>Articles</i>  <i>some + plural noun</i> <i>any + plural noun</i> <i>some + singular noun</i> <i>any + singular noun</i>  <i>Nominative and accusative personal pronouns</i>  <i>Demonstrative pronouns</i>  <i>Indefinite pronouns</i>	a, an, the  There are some apples in the bag. Have you got any brothers? I haven't got any pencils. There's some water in this bottle. There isn't any juice in my glass.  I, he/she, we, they... me, him/her, us, them  this, that, these, those  somebody, anybody, nobody, everybody

### c) Témakörök

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	32
Public matters	4
Topics concerning classroom activities	15
Cross-curricular topics and activities	6
English and language learning	6
Intercultural topics	13
Current topics	7
Entertainment and playful learning	11
Gaining and sharing knowledge	8
<b>Összes óraszám:</b>	102+6 óra (2 hét projekt)

A helyi tanterv óraszámát a 2 hetes projektoktatásra betervezett 6 órával egészül ki.

Témakör	Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	Javasolt óraszám: <b>32 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;</li> </ul> <p>rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématarományokban;</p> <p>értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;</p> <p>kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;</p> <p>az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;</p> <p>üzeneteket ír;</p> <p>megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;</p>	

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;</p> <p>kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;</p> <p>ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.</p> <p>a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;</p> <p>a személyes és környezeti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;</p> <p>a személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.</p>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök, rokonok (family relations)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet, otthon</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a ház/lakás részei, bútorok, háztartási eszközök</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ünnepek</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbik</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: társadalmi kapcsolatok (social relations)</p> <p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet, a város és a vidék</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem, állatvédelem</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek (natural phenomena)</p>	

<p>Személyes és közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- projektmunka egyénileg (PPT): <ul style="list-style-type: none"> <li>o családfa készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása</li> <li>o a lakóhely és környezetének bemutatása</li> </ul> </li> <li>- scrapbook/poszter készítése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o 'Ez vagyok én' (kedvenc tárgyaim, együttesem, színészem stb.)</li> <li>o 'A családom'</li> <li>o 'Háziállatom', milyen állatot szeretnék, (fajta, kinézet, kor, táplálkozás, szokásaik stb.)</li> <li>o 'Okosház'</li> </ul> </li> <li>= projektmunka csoportban: <ul style="list-style-type: none"> <li>⊖ Ezek vagyunk mi (kedvenc együtteseink, kedvenc tantárgyaink, kedvenc filmjeink, színészeink, olvasmányaink, játékaink stb.)</li> <li>o (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?</li> <li>o (makett készítése): A mi házuk; Álomházam; Lakóhelyünk</li> </ul> </li> <li>- csoportos internetes kutató munka: 'Families around the world' képek gyűjtése, azok bemutatása, összehasonlítása az órán</li> <li>- szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'+ családtag napirendje, szabadideje</li> <li>- internetes kutatás: meddig élnek a különböző állatok?</li> <li>- kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o 'Házi kedvencek a csoportunkban',</li> <li>o 'Különóráink és hobbijaink' (időpont, helyszín stb.)</li> </ul> </li> <li>- internetes kutatás: My hero's/actor's life and lifestyle</li> <li>- Szerepjátékok: <ul style="list-style-type: none"> <li>o Interjú kedvenc hősséddel/színészeddel az életéről és családjáról</li> <li>o Ismerkedés egy új osztálytárral – kérdések és feleletek</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Public matters</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.</p> <p>a közéleti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;</p> <p>a közéleti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;</p> <p>a közéleti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közéletben és a szolgáltatásokban résztvevő személyek, (pl. clerk, guide, waiter, ticket officer, tourist)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, national and international attractions/sights, city life/country life</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: giving directions, giving information</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, travelling, national and international tourism</p> <p>A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése.</p>		

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poszter: térképkészítés a környékről, üzletekről, látványosságokról, majd ezt felhasználva páros feladat az útbaigazítás gyakorlására</li> <li>– prospektus, reklám készítése - csoportverseny - (étterem, mozi, színház, látványosság) - melyik a leghatásosabb reklám?</li> <li>– projektmunka csoportban (társasjáték készítése és játszása): <ul style="list-style-type: none"> <li>○ 'What do you know about...?' (The moon, The Pacific Ocean, Crocodiles, Tokio, Jazz music stb.) - egyszerű válasszal lehet továbblépni.</li> <li>○ 'What can you find' (in London, in Budapest, in Paris, in New York, in your home town stb.) - egy nevezetességgel lehet továbblépni.</li> </ul> </li> <li>– kiselőadás, internetes kutatómunka: az Egyesült Királyság bemutatása</li> <li>– quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról</li> <li>– színi előadás: egy ismert mese közös elolvasása és dramatizálása</li> <li>– kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése <ul style="list-style-type: none"> <li>○ leggyakoribb szórakozási formák a csoportban, (tv, olvasás, internet, sport stb.)</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Topics concerning classroom activities</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>15 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;</p> <p>felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott tématarományokhoz tartozó témákban;</p> <p>képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;</p> <p>változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;</p> <p>értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;</p> <p>alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;</p> <p>alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;</p>	



<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;</p> <p>nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak, vagy fordulatok ismétlését vagy betűzését kéri.</p> <p>a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;</p> <p>a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.</p>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantestület (school staff)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: afternoon activities, school festivals, school traditions, events, extracurricular opportunities for language learning/use of language</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, social events, hagyomány őrzés (keeping traditions)</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tudás (knowledge), nyelvtanulási célok (language learning targets)</p> <p>Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben</p> <p>Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.</p>	

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- projektmunka: - egyéni vagy csoportos <ul style="list-style-type: none"> <li>o iskolai szokások, napirend, órarend</li> <li>o iskolai szabályok</li> <li>o iskolai öltözködés Magyarországon és a célnyelvi országokban</li> <li>o tantárgyak összehasonlítása a két országban, iskolai időbeosztás összehasonlítása, tanórán kívüli tevékenységek összehasonlítása</li> </ul> </li> <li>- scrapbook/poszter: ('kiállítás' az osztályterem falain) <ul style="list-style-type: none"> <li>o iskolánk bemutatása</li> <li>o kedvenc tanárom bemutatása</li> <li>o kedvenc iskolai helyem bemutatása</li> </ul> </li> <li>- kérdőív készítése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés</li> </ul> </li> <li>- kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása</li> <li>- csoportos feladat: <ul style="list-style-type: none"> <li>o szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?</li> <li>o mi mindent csinál az ideális nyelvtanuló idegen nyelven?</li> </ul> </li> <li>- Iskolai versenyek: <ul style="list-style-type: none"> <li>o olvasási verseny – Ki tud egy év alatt 10 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni?</li> <li>o verslánc– egyszerű célnyelvi gyerekversekből</li> <li>o 'Use of English' – Tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Cross-curricular topics and activities</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban.</p> <p>ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból.</p>		

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– internetes kutató- és projektmunka: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ településem történetének, földrajzának, élővilágának bemutatása</li> </ul> </li> <li>– kedvenc dal feldolgozása (pl. kérdésekkel, vizuális eszközökkel)</li> <li>– egyéni projektmunka: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Melyik tantárgyban segített idegennyelv tudásom és hogyan?</li> </ul> </li> <li>– csoportos projekt: társasjáték készítése és játszása – fókuszban egy-egy tantárgy <ul style="list-style-type: none"> <li>○ pl. földrajz – Nevezd meg hármat...’ (rivers in Hungary, hills near Budapest, towns in England, lakes in Hungary, cities in America stb...)</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>English and language learning</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;</p> <p>értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is.</p> <p>követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;</p> <p>alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;</p> <p>digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;</p> <p>megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén.</p> <p>nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;</p> <p>nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nyelvi készségek (language skills, language learning, languages)</p> <p>Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtési/helyesírási különbségek felismerése</p> <p>Az angol nyelv betű- és jelkészletének alkalmazása</p> <p>A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata</p> <p>Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is</p> <p>Alapszintű nyelvtanulási stratégiák használata</p>	<b>Kapcsolódási pontok</b>

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tanulásmódszertan tudatosan: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ memóriafogás</li> <li>○ tanulókártyák</li> </ul> </li> <li>– Nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel</li> <li>– közös popzenehallgatás – pl. 'gapfill' munkalappal</li> <li>– filmnézés a célnyelven</li> <li>– a film egy-két jelenetének dramatizálása és eljátszása</li> <li>– könnyített olvasmányok otthoni elolvasása (évente 1-2), és rövid, kedvébresztő beszámoló készítése az osztálytársak számára</li> <li>– csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ társasjáték készítése pl. 'Use the word' (minden kockán egy szó, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj)</li> <li>○ betűzés játékosan (betűzd a szót, a többiek írják le)</li> </ul> </li> <li>– keresztretjvény készítése – a megoldás a padtárs feladata</li> <li>– játékos diktálási feladatok <ul style="list-style-type: none"> <li>○ 'Running dictation'</li> <li>○ 'Chinese whispers'</li> </ul> </li> <li>– egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Intercultural topics</b>	<b>Javasolt óraszám: 13 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal.</p> <p>megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal</p> <p>Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete</p> <p>Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven</p> <p>A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása</p>		

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– az Egyesült Királyság megismerése hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ az angol iskolák jellemzői, napirend</li> <li>○ tipikus angol ház, lakás</li> <li>○ mindennapi szokások</li> <li>○ ünnepek a családban</li> <li>○ állattartási szokások, kedvenc állatok</li> <li>○ angol nyaralási szokások</li> <li>○ angol időjárás</li> <li>○ az Egyesült Királyság tájegységei, országrészei</li> <li>○ angol étkezési szokások, tipikus ételek</li> </ul> </li> <li>– olvasott szövegértés fejlesztése: az Amerikai Egyesült Államok – jellemző adatok, alapvető tudnivalók</li> <li>– projektmunka csoportban (plakát készítése): <ul style="list-style-type: none"> <li>○ hazánk és az Egyesült Királyság összehasonlítása számokban, ill. képekkel illusztrálva –hasonlóságok, különbségek bemutatása- (kultúra, étkezés, hagyományok, időjárás, ruházat, történelem stb.)</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Current topics</b>	<b>Javasolt óraszám: 7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban.</p> <p>találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése célnyelven.		

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– projektmunka: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ aktuális hírek feldolgozása vizuális eszközökkel (rajz készítése, képek gyűjtése)</li> <li>○ képalírások megfogalmazása</li> <li>○ időjárásjelentés</li> </ul> </li> <li>– Egy izgalmas sportesemény megtekintése az angol nyelvű híradóban (pl. úszó VB) <ul style="list-style-type: none"> <li>○ szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban</li> <li>○ lenémított film tanulói kommentárral</li> </ul> </li> <li>– szerepjáték: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Entertainment and playful learning</b>	<b>Javasolt óraszám: 11 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;</p> <p>a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre.</p> <p>találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;</p> <p>felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára</p> <p>Célnyelvi társasjátékok készítése és használata</p> <p>Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban.</p>		
<b>Fogalmak</b>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– nyelvi és egyéb hagyományos játékok: Scrabble, Activity, Országos város, 'Találd ki, ki vagyok', Barkochba, kártyajátékok</li> <li>– társasjáték készítése az aktuális tananyaghoz</li> <li>– projektmunka, prezentáció: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ kedvenc dalom/együttesem/filmem/színészem/animáció film szereplő/játékom bemutatása</li> </ul> </li> <li>– egy kisfilm/rajzfilm megtekintése</li> <li>– közösen választott dal, képregény, film, órai feldolgozása</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Gaining and sharing knowledge</b>	<b>Javasolt óraszám: 8 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;</p> <p>találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is;</p> <p>néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján.</p> <p>találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven</p> <p>A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű, egyszerű információ megszerzése.</p>		
<b>Fogalmak</b>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– csoportchat: közös online csoport létrehozása, rendszeres használata ró angol nyelvű véleményekkel hozzászólásokkal</li> <li>– projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából</li> <li>– scrapbook/poszter készítése az aktuális tananyaghoz</li> <li>– IKT eszközökkel elkészített és segített prezentáció</li> </ul>	

## 7– 8 évfolyam

E nevelési-oktatási szakasz fő célja, hogy a nyelvi készségek további fejlesztése révén a tanuló eljusson a KER szerinti A2 nyelvi szintre. A megvalósítás az életkori szakaszra megfogalmazott nevelési célokkal és más kulcskompetenciák fejlesztésével összhangban kell, hogy történjen, és lehetőség szerint vegye figyelembe a tantárgyak közötti kapcsolódási pontokat is. A 7-8. évfolyamon tovább folytatódik a nyelvi ismeretek és a szókincs bővítése, valamint a nyelvtani ismeretek funkcionális szemléletű elsajátítása. A szakasz végére a tanuló az ismert nyelvi eszközök segítségével többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is. Felhasználja a tanult nyelvi elemeket és kommunikációs stratégiákat egyéni írásbeli és szóbeli közléseiben, valamint közvetíteni is tud az élő idegen nyelven.

Az angol nyelv tanításának egy lényeges területe a 7-8. évfolyamon a szövegértés további fejlesztése, az autentikus szövegekkel való munka tudatosítása. A szókincs és a nyelvtani ismeretek közvetítése szövegek révén, szöveggörnyezetbe ágyazva történik. Nagy hangsúlyt kap a felfedező tanulás, melynek során a tanuló önállóan, a nyelvtanulási stratégiák egyre bővülő tárával és azok egyre tudatosabb használatával fedezi fel a szöveg tartalmát, valamint a nyelvi eszközök jelentését és szabályszerűségeiket. A szélesebb körű nyelvtanulási, illetve nyelvhasználati stratégiák és azok tudatos használata tovább segítik a nyelvtanulót az önálló nyelvtanulóvá válásban és képessé teszik őt arra, hogy mindezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciái további fejlesztésére. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a nyelvtanuló egyre több szövegtípussal ismerkedik meg, bővíti a szövegfajtákkal kapcsolatos ismereteit, és egyre inkább alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit is.

A nyelvtanulónak a motiváció fenntartása és erősítése érdekében továbbra is biztosítani kell a jó hangulatú, önbizalmat növelő és érzelmi biztonságot adó tanulási környezetet, amelyben lehetőség nyílik számára az önértékelés és a társas értékelés alkalmazására is. Motivációját erősítik továbbá a változatos munkaformák, a kihívást jelentő feladatok, a pozitív tanári visszajelzések és megerősítések, valamint a projektek.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a témakörök a korábbi szakaszokhoz képest jelentősen bővülnek, mélyebben és összetettebben kerülnek feldolgozásra, igazodva a nyelvtanulót körülvevő világhoz,

mindennapjaihoz, érdeklődéséhez és igényeihez. A feldolgozásra kerülő témák gyakran összhangban állnak más tanulási területek tartalmaival, és lehetővé teszik a nyelvtanuló számára, hogy a nyelv eszközeivel alaposabban és árnyaltabban ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, bevonva a digitális eszközöket és mobilalkalmazásokat is. A témakörök feldolgozása során építeni kell a nyelvtanuló előzetes nyelvi tudására, a világról megszerzett ismereteire, valamint a más tantárgyakból megszerzett ismeretekre. Ezek elmélyítését segítik, ha a tanulók többször találkoznak angol nyelvű hírekkel, dokumentumfilmekkel, olyan beszámolókkal, melyek magyar híreket angol nyelven közvetítenek, vagy amelyek angol nyelven Magyarország országismereti jellemzőivel foglalkoznak. A tartalmak meghatározásánál, illetve a témakörök feldolgozásánál figyelembe kell venni a 7-8. évfolyamon idegen nyelvet tanulóknál egyre inkább megmutatózó egyéni különbségeket is. Fokozott erőfeszítésre van szükség itt azért, hogy a nyelvtanulási motiváció a továbbtanulás, illetve pályaválasztás irányától függetlenül megmaradjon, és hogy a tanulók tudják, hogy bármilyen szakmai és személyes célt is állítanak maguk elé, a nyelvtudás segíti majd őket ezek elérésében. Mindez változatos és az egyéni különbségekhez illeszkedő nyelvórai tevékenységekkel és a tanulók érdeklődéséhez illeszkedő nyelvórán túli feladatokkal érhető el.

A kerettanterv minden egyes témakörhöz javasol tevékenységi formákat is, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák beépítését. A motiváció állandó ébrentartása érdekében mindig érdemes az ilyen jellegű feladatokat a tanulók szemszögéből nézve négy szempont szerint megvizsgálni: fontosnak érzik-e (pl. fejleszti-e a kommunikációjukat), szeretik-e az ilyen típusú feladatot (pl. csoportfeladat, egyéni projekt), érdekesnek találják-e (pl. ad-e, igényel-e új információt), illetve szórakoztatónak találják-e (pl. játékok, versenyek). Az itt javasolt tevékenységi formák csak gondolatébresztő példák, és ellentétben a szókincs és a nyelvi struktúrák, funkciók meghatározásával nem kötelező érvényűek.

Mivel a kerettantervi tartalmak igazodnak a 7-8. évfolyamon megjelenő új tudástartalmakhoz (pl. természettudományok, média), a nyelvtanulónak ezen területeken is



lehetősége nyílik az ismeretszerzés, tudásmegosztás kiterjesztésére, illetve új kapcsolódási pontok kialakítására az újonnan megjelenő tantárgyakkal.

Ebben a szakaszban kevesebb hangsúly esik az osztálytermi helyzetek gyakorlására. A cél az, hogy segítsük a tanulót abban, hogy megtapasztalhassa, miként tudja a korábban megszerzett nyelvtudását művelődésre, információ-és ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, kapcsolattartásra, kapcsolatok építésére, illetve szórakozásra használni. Osztálytermi helyzeteken kívüli, életszerű szituációk eljátszása (pl. közélet, szórakozás, interkulturális és országismereti témakörökben), valamint ismeretszerzés, tudásmegosztás céljából készített projektek segíthetik e cél megvalósítását. Ebben a szakaszban a nyelvtanulási stratégiák köre is bővül, így a nyelvtanuló arra is képessé válik, hogy valós nyelvtudását egyre inkább önállóan is fejlessze mind hagyományos, mind digitális csatornákon keresztül.

A nevelési-oktatási szakasz célja, tehát, hogy a tanuló a 8. évfolyam végére elérje a KER szerinti A2 nyelvi szintet.

## 7. évfolyam

### Évi óraszám: 108

#### Tartalom

##### a) Kommunikációs szándékok

##### A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

	Kezdeményezés és válasz	
Megszólítás:	Excuse me.	Pardon? Yes, can I help you?
Köszönés:	How do you do? Good morning/afternoon/evening. Hello Trish. Hello, how are you?  Hi!	How do you do? Good morning. Hello Martin. Very well, thank you. And how about you? Hi. / Hello.
Elköszönés:	Goodbye. Bye-bye! See you later. Good night. Take care.	Goodbye. Bye! See you. Good night. Thanks. Bye!
Bemutatkozás, bemutatás:	My name is... Have you met Lewis? May I / Can I / Let me introduce myself, May I / Can I / Let me introduce you to Martin.	Hello. Hi! Pleased to meet you. Nice to meet you.
Telefon felvétele, telefonon való bemutatkozás	XY speaking.	

Érdeklődés mások hogyléte felől és arra reagálás:	How are you feeling today?  What's the matter?	Fine. / OK / All right. Much better, thanks. Not very well, I am afraid. Actually, I am suffering from...
Engedélykérés és arra reagálás:	May I use your telephone? Do you mind if I open the window?	Yes, go ahead. Not at all.
Köszönet és arra reagálás:	Thanks. Thank you very much. Thanks a lot. It's very kind of you.	Not at all. / That's all right. You are welcome. No problem. Do not mention it.
Bocsánatkérés és arra reagálás:	I am sorry. I am very sorry. Please, forgive me.	That's all right. Don't worry about it. It doesn't matter. Never mind. No problem.
Gratulációk, jókívánások és azokra reagálás:	Happy Christmas / new year/ birthday! Many happy returns (of the day) Congratulations! Have a nice holiday. All the best. Cheers!	Happy Christmas / new year / birthday! Thank you. Thank you, the same to you.  Cheers!
Megszólítás személyes levélben:	Dear John,	
Elbúcsúzás személyes levélben:	Best wishes, Love (from), I am looking forward to hearing from you soon.	

### Érzelmek és lelkiállapotok kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

Öröm, bánat:  sajnálkozás,	Are you happy about that?  What do you think of that?  How do you feel about that?	Great! I am so glad /very happy. I am glad to hear that. I am so pleased that... Good for you. Congratulations. I feel so happy for... I'm sorry to hear that. What a pity. Oh, no! Oh, dear! I feel so sorry for...
-------------------------------------	--	---

Elégedettség, elégedetlenség, bosszúság:	What do you think of...? Are you pleased with...? Are you happy with...? Are you satisfied with...?	That's fine / nice / not bad. That was fine / good / nice I'm quite satisfied with... I'm quite happy with... It's not good enough. That wasn't very good. I'm tired of...
Csodálkozás:	Sue has lost her money. Tom is twenty. This is a book for you.	How come? Is he? What a surprise!
Remény:	What are you hoping for? What are you looking forward to?	I am looking forward to... I hope you'll have time to join me for dinner.

### Személyes beállítódás és vélemény

Véleménykérés és arra reagálás:	What do you think? How do you like it? What's your opinion about it?	I think it is difficult. I don't like it. I think it's fair enough. .
Valaki igazának elismerése és el nem ismerése:	You are right. You are wrong.	
Egyetértés, egyetnemértés:	Do you agree? What's your opinion? How do you feel about it?	OK. All right. I think he's wrong/right. I'm afraid I don't agree.
Tetszés, nemtetszés:	Do you like Italian food? You like meat, don't you? What do you think of the new teacher?	I think it's great. I don't like it. He looks nice.
Akarat, kívánság:	Would you like a cake? Can I have my bill, please? I want to pay.	I'd like an ice-cream.
Képesség:	Can you speak French? Are you able to ride a horse?	I can only understand French. No, I'm not. I am unable to ride a horse.
Kötelezettség:	Must we fill in this form now? When do we have to leave?	We must fill it in now Right now.
Ígéret:	Will you come and meet me at the station?	Don't worry, I will. I promise to be there at five.
Lehetőség:	It may rain. She might visit you.	

Szükségesség:	Do I have to...? Do I need to...? You must... You have to...	
Szándék, kívánság:	What would you like to do? Would you like to have a rest?	I'd like to see that film I'd rather not go out tonight.
Dicséret, kritika:	It's great. It's a good idea.	I'm not so keen on it. It's boring.

### Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

Dolgok, személyek megnevezése, leírása:	What is it? What's it in English? What does that mean? What is it like?	It's.../ That's.../ It's a kind of.../ It's used for...Its made of.. It means... It's green, small and it can jump.
Események leírása:	What happened?	First she opened the window, then she phoned the ambulance, and finally she told the neighbours.
Információ kérés, adás:	Did you see him? When will the guests arrive? How do you make an omelette?  How far is your school? How long does it take to get there? Please, can you tell me the way to the station? Who is that?	Yes, I did At 6 p.m. You take two eggs and some milk and flour. It's 20 minutes by bus.  Take the second turning on the right It's me.
Tudás, nemtudás:	Do you know where he lives? Was George at school last week?	I have no idea. I don't know.
Bizonyosság, bizonytalanság:	Do you think they will come?	They will probably come.

## A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok

Kérés:	Chris, could you do me a great favour? Could you give me your telephone number? Do you have a stamp by any chance? Would you pass me the sugar please?	Yes, sure. Of course. Yes, of course. I'm afraid I can't.
Információkérés,-adás	When's the next train? What time does the train arrive? Is the boss here?	Yes, he is.
Tiltás, felszólítás:	Keep off the grass. You must not smoke here.	
Javaslat és arra reagálás::	Why don't we put the film in here? Let's go to the cinema tonight.	Good idea. I'd prefer to go to the theatre.
Meghívás és arra reagálás:	Would you like to come to the cinema?  Can we meet at six? Are you free on Tuesday? Let's meet on Sunday.	Yes, I'd love to. That's very kind of you, but... No, I am afraid I can't. I am sorry, I can't. Yes, that would be okay. Sorry, I can't make it then.  No, I am afraid, I can't.
Kínálás és arra reagálás:	Would you like another drink? What would you like? Help yourself! Let me get you a drink. Anything else? Have an orange. Here you are.	That's very kind of you. An orange juice, please. Thank you. No, thank you. No, thanks. I am sorry, I can't. Thanks.

## Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok / Kommunikációs stratégiák

Megértés biztosítása	<p>Visszakérdezés, ismétléskérés</p> <p>Nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értés ellenőrzése</p> <p>Betűzés kérése, betűzés</p> <p>Felkérés hangosabb, lassabb beszédre</p>	<p>Did you say the castle? Sorry, where does she live? Sorry, what did you say his name was? Sorry, I don't understand. Can you understand? Sorry, what does that mean? Can you spell it for me? It spells... Could you speak a little more slowly, please? Sorry, that was a bit too fast.</p>
----------------------	---	---

### b) Fogalomkörök

Fogalomkörök		Fogalomkörök nyelvi kifejezései	
<b>Cselekvés, törtézés, létezés kifejezése</b>	<p>Jelenidejűség</p> <p>Múltidejűség</p> <p>Jövőidejűség</p>	<p><i>Present simple</i></p> <p><i>Present continuous</i></p> <p><i>Past simple</i></p> <p><i>going to</i></p>	<p>When do you get up? I don't drink milk. Why is she crying? I'm not reading. He's walking. And then she kissed me. Why didn't you come yesterday? What are you going to do on Saturday?</p>
<b>Birtoklás kifejezése</b>		<p><i>Past forms of have</i></p> <p><i>Possessive adj.</i></p> <p><i>Possesive pronouns</i></p> <p><i>Genitive 's</i></p> <p><i>of</i></p> <p><i>Whose?</i></p>	<p>I didn't have many friends in the kindergarten. my, your, his/her/its, our, their dog mine, yours,... theirs Sue's brother the corner of the room</p>
<b>Térbeli viszonyok</b>	<p>Írányok, helymeghatározás</p>	<p><i>Prepositions,</i></p> <p><i>prepositional phrases,</i></p> <p><i>adverbs</i></p>	<p>here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between, in front of, behind, inside, outside, above ...</p>

<b>Időbeli viszonyok</b>	Gyakoriság	<i>How often?</i>	always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day ... I always make my bed.
	Időpont	<i>When? What time?</i>	She goes swimming twice a week. now, in the morning yesterday, last week, two years ago, tomorrow, next week
	Időtartam	<i>What's the time?</i> <i>How long? + past simple</i>	in 1997, in July, at 5 o'clock, on Friday It's quarter to eight. How long were you in hospital? For two weeks.
<b>Mennyiségi viszonyok</b>		<i>Irregular and regular plurals</i> <i>Cardinal numbers</i> <i>Ordinal numbers</i>	children, people, men, women ...  one, two... first, second...
		<i>Articles</i>  <i>some + plural noun</i> <i>any + plural noun</i> <i>some + singular noun</i> <i>any + singular noun</i>	a, an, the  There are some apples in the bag. Have you got any brothers? I haven't got any pencils. There's some water in this bottle. There isn't any juice in my glass.
<b>Minőségi viszonyok</b>		<i>Countable nouns</i> <i>How many?</i> <i>Uncountable nouns</i> <i>How much?</i>	How many CDs have you got? I've got a lot of / few CDs. How much money have you got? I've got a lot of/little money. a cup of tea, a piece of cake all, both, none, neither each, every
		<i>Comparative sentences (short, long adjectives)</i>  <i>Irregular adjectives</i> <i>What ... like?</i> <i>What colour?</i>	Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl. She is the most intelligent of all. I'm as tall as you. Good, bad ... (better, worse) What's it like? What colour is it? It's too big, It's not small enough.
<b>Módbeli viszonyok</b>	Hogyan?	How?	She's singing quietly.

<b>Modalitás</b>	Képesség <i>Engedélykérés</i>  Kötelezettség	<i>can (ability)</i> <i>can/could/may (permission)</i> <i>have to</i>	I can swim. Can/could/may I open the window?  I have to get up early.
<b>Logikai viszonyok</b>		<i>Linking words</i>	and/or/but/because
<b>Szövegösszetartó eszközök</b>		<i>Articles</i> <i>some + plural noun</i> <i>any + plural noun</i>  <i>some + singular noun</i> <i>any + singular noun</i>  <i>Nominative and accusative of personal pronouns</i> <i>Demonstrative pronouns</i> <i>Indefinite pronouns</i>	a, an, the There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase. There isn't any juice in my glass.  I, he, they... me, him, them...  this, that, these, those somebody, anybody, nobody, everybody ...

### c) Témakörök

A témakörök áttekintő táblázata:

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Personal topics and topics concerning immediate environment and nature</b>	30
<b>Public matters</b>	6
<b>Topics concerning classroom activities</b>	12
<b>Cross-curricular topics and activities</b>	7
<b>English and language learning</b>	6
<b>Intercultural topics</b>	12
<b>Current topics</b>	7
<b>Entertainment and playful learning</b>	12
<b>Gaining and sharing knowledge</b>	10
<b>Összes óraszám:</b>	102+6 óra (2 hét projekt)

A helyi tanterv óraszámja a 2 hetes projektoktatásra betervezett 6 órával egészül ki.

<b>Témakör</b>	<b>Personal topics and topics concerning immediate environment and nature</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>30 óra</b>
----------------	---	---



<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;</p> <p>rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématarományokban;</p> <p>értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;</p> <p>összetett írott instrukciókat értelmez;</p> <p>kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;</p> <p>az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;</p> <p>véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;</p> <p>a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;</p> <p>váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban;</p> <p>üzeneteket ír;</p> <p>egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését;</p> <p>kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;</p> <p>kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást;</p> <p>kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;</p> <p>nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;</p> <p>megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;</p> <p>ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével,.</p>
---------------------------------------	---

<b>Tanulási eredmények</b>	<p>a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;</p> <p>a személyes és környezeti tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;</p> <p>a személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.</p>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök (acquaintances), rokonok (family relations)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet (immediate environment)</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: social relations</p>	
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természet, települések (settlements)</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem (nature protection), állatvédelem (animal protection), keeping pets</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek, környezetünk védelme, fenntarthatósága</p> <p>Személyes és környezethez tartozó információk átadása</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.</p>	

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– projektmunka egyénileg, (PPT készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása) <ul style="list-style-type: none"> <li>○ tágabb rokoni kapcsolatrendszer, családi ünnepek, szomszédi kapcsolatok</li> <li>○ a lakóhely és környezetének bemutatása</li> </ul> </li> <li>– projektmunka csoportban: üres lakás berendezése és bemutatása</li> <li>– csoportos projekt: (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében? <ul style="list-style-type: none"> <li>○ lakóhelyünkön, otthonunkban</li> <li>○ az iskolában</li> <li>○ városunkban</li> <li>○ okos eszközökkel</li> </ul> </li> <li>– szóbeli mini-prezentáció: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ a mai és a régmúlt mindennapi életének összehasonlítása</li> </ul> </li> <li>– internetes kutatás: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ meddig élnek a különböző kis-kedvencek, illetve egyéb állatok?</li> <li>○ környezetszennyezési problémák</li> <li>○ időjárás okozta katasztrófák</li> </ul> </li> <li>– levél írása egy kellemes/kellemetlen élményről</li> <li>– kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ családi szokások, hagyományok</li> <li>○ környezetvédelem a szűkebb környezetben</li> </ul> </li> <li>– Szerepjáték: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ interjú kedvenc hősöddel/színészgeddel stb.</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Public matters</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;</p> <p>értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;</p> <p>hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;</p> <p>értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;</p>	

	<p>megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát;</p> <p>információt cserél, információt kér, információt ad.</p> <p style="padding-left: 40px;">a közéleti tématerületben megért egyszerű célnyelvi szöveget;</p> <p style="padding-left: 40px;">a közéleti tématerületben létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;</p> <p>a közéleti tématerületben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.</p>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közigazgatás és szolgáltatások résztvevői (members of the public sector and civil service), tourists, etc.</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális és közintézmények, éttermek, szállodák, hazai és külföldi nevezetességek, valamint a városi és vidéki élet helyszínei)</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures</p>	
<p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális események (cultural events), különböző szórakozások (ways of entertainment)</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közigazgatás, szolgáltatások, idegenvezetés giving directions, giving information,</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, services, travelling, national and international tourism</p> <p>A közéleti tématerülethez tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása.</p>	

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- szerepjátékok – csapatversenyben: melyik a legjobb jelenet? <ul style="list-style-type: none"> <li>o gyors étteremben</li> <li>o utazási irodában</li> <li>o utcán: útbaigazítás kérése és adása</li> <li>o 'I'm a Budapest/London tourist guide' – helyi látványosságok bemutatása stb.</li> </ul> </li> <li>- prospektus, reklám készítése - (étterem, mozi, színház, látványosság)</li> <li>- ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek</li> <li>- projektmunka csoportban: <ul style="list-style-type: none"> <li>o rövid útikönyv készítése</li> </ul> </li> <li>- projektmunka csoportban: film/beszámoló/társasjáték készítése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o lakóhelyem</li> <li>o hazánk múltja</li> </ul> </li> <li>- kiselőadás, internetes kutatómunka: a célnyelvi országok rövid bemutatása</li> <li>- Vitafórum: <ul style="list-style-type: none"> <li>o városi és vidéki élet, ki hogyan érvel?</li> </ul> </li> <li>- quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról</li> <li>- kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért?</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Topics concerning classroom activities</b>	<b>Javasolt óraszám: 12 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravetést és utasításokat, kérdéseket; aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában; egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába; felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott tématarományokhoz tartozó témákban; képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján; változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel; egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy</p>	

	<p>írásban projekt munkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;  a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;  értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;  alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;  felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;  megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;  összetett írott instrukciókat értelmez;  véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;  néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;  egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;  összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és/de/vagy);  nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;  alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során.  a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.</p>
--	---

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete  célnyelven: school staff</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete  célnyelven: oktatási intézmények (educational institutions)</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete  célnyelven: objects used for studying</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete  célnyelven: délutáni foglalkozások (afternoon activities), tanórán kívüli foglalkozások (extracurricular activities), iskolán kívüli lehetőségek a nyelvtanulásra), (extracurricular opportunities for language learning/use of language), school festivals, school traditions, school events</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete  célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions</p>	

<p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, professional orientation</p> <p>Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben</p> <p>Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.</p>	
---	--

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- projektmunka: (egyéni vagy csoportos) <ul style="list-style-type: none"> <li>o a magyar és az angol iskolarendszer főbb különbségei</li> <li>o különleges iskolák Magyarországon és Angliában</li> <li>o iskolánk története, hagyományai, osztályunk</li> </ul> </li> <li>- projektmunka csoportban (fordított tanóra): egy tanóra megtervezése</li> <li>- internetes kutatás: <ul style="list-style-type: none"> <li>o iskolai szokások, időbeosztás és szabályok országonként</li> <li>o szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása</li> </ul> </li> <li>- scrapbook/poszter készítése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o mit szerettem az iskolánkban legjobban</li> <li>o iskolai kirándulásaink</li> <li>o kedvenc iskolai tantermem bemutatása</li> </ul> </li> <li>- saját szerepem az osztályban</li> </ul>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- kérdőív készítése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o Milyen az ideális nyelvtanár?</li> </ul> </li> <li>- Milyen iskolában szeretnék továbbtanulni?</li> <li>- csoportos társasjáték készítése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o a különböző tantárgyakról</li> <li>o szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?</li> </ul> </li> <li>- órai feladatok <ul style="list-style-type: none"> <li>o történetfeldolgozása (pl. igaz/hamis' mondatokkal)</li> <li>o történet átalakítás (pl. más személyben, más időben)</li> <li>o képleírás, hasonló képeknél a különbség keresése</li> </ul> </li> <li>- évvégi színi előadás: pl. egy ismert musical közös megnézése, közös dramatizálása és előadása</li> <li>- Iskolai versenyek: <ul style="list-style-type: none"> <li>o olvasási verseny – ki tud egy év alatt 15 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni?</li> <li>o kiejtési verseny – megadott vers előadása</li> </ul> </li> <li>- 'Use of English' – tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből</li> </ul>
-------------------------------	--

Témakör	Cross-curricular topics and activities	Javasolt óraszám: 7 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;</p> <p>papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;</p> <p>aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában.</p> <p>ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból</p> <p>Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven</p>		
<b>Fogalmak</b>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?</li> <li>○ egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet</li> <li>○ egy híres tudós élete</li> <li>○ egy angol király élete</li> <li>○ Magyarország történelmének egy érdekes alakja</li> <li>○ célnyelven rövid történet, mese, vers, dal írása</li> </ul> </li> <li>– vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása</li> <li>– egy könnyített szövegű irodalmi mű elolvasása, értékelése (pl. Robinson Crusoe, David Copperfield)</li> <li>– csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)</li> </ul> </li> </ul>	



Témakör	English and language learning	Javasolt óraszám: 6 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit; értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;</p> <p>tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat.</p> <p>A tanuló a szövegek létrehozásához nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ.</p> <p>követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;</p> <p>alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;</p> <p>tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;</p> <p>digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;</p> <p>következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;</p> <p>ismeretlen szavak valószínű jelentését a szöveg összefüggéseinek alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;</p>	
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;</p> <p>nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;</p> <p>nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;</p> <p>hibáit többnyire észreveszi és javítja;</p> <p>társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages</p> <p>A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata</p> <p>A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása</p> <p>Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.</p>		

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák</li> <li>– közös popzenehallgatás</li> <li>– filmnézés a célnyelven <ul style="list-style-type: none"> <li>○ írásbeli feladat: rövid összefoglaló a filmről, a cselekményt lineárisan összefűzve</li> <li>○ a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése</li> <li>○ keresztrejtvény készítése a film kulcsszavaival</li> </ul> </li> <li>– kedvenc videóm</li> <li>– 'osztálykönyvtár' könnyített olvasmányokból és táblázat a falon: ki, melyiket olvasta az év folyamán, és ajánlja-e a társainak. Ki olvasta el a legtöbb könyvet?</li> <li>– csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ társasjáték készítése: 'Use the expression' (minden kockán egy szófordulat, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj) pl: Something I really enjoy doing.../One way I am different from everyone else.../My friend knows how to.../I think English classes are.../One animal I wouldn't want to be.../stb.</li> </ul> </li> <li>– betűzésverseny <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?</li> </ul> </li> <li>– egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)</li> <li>– egy irodalmi mű feldolgozása, bemutatása</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Intercultural topics</b>	<b>Javasolt óraszám: 12 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket</li> <li>– találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal</li> <li>– megismerkedik hazánk legfőbb országismereti és történelmi eseményeivel a célnyelven.</li> <li>– megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait</li> <li>– a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete</p> <p>Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete</p> <p>Hazai főbb országismereti jellemzők ismerete célnyelven</p> <p>Hazai legfontosabb látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven</p> <p>A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása.</p>	

<b>Fogalmak</b>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Projektmunka – egyéni vagy csoportos</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ az angol és magyar iskolák jellemzői, napirend</li> <li>○ tipikus angol ház, lakás – miért más itthon?</li> <li>○ mindennapi szokások Angliában és Magyarországon – van-e különbség?</li> <li>○ ünnepek a családban (Name day? Christmas Eve? Easter Monday? stb.)</li> <li>○ viselkedésbeli különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés)</li> <li>○ állattartási szokások, kedvenc állatok ('cats' vs 'dogs'?)</li> <li>○ angol és magyar nyaralási szokások</li> <li>○ angol időjárás – magyar időjárás</li> <li>○ az Egyesült Királyság/Magyarország tájegységei, országrészei</li> <li>○ angol és magyar nyaralási szokások</li> <li>○ angol időjárás – magyar időjárás</li> <li>○ az Egyesült Királyság/Magyarország tájegységei, országrészei</li> <li>○ angol/magyar étkezési szokások, tipikus ételek</li> <li>○ híres helyek a két országban</li> </ul> </li> <li>○ Csoportos játék: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók</li> </ul> </li> <li>○ rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról</li> </ul>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában <ul style="list-style-type: none"> <li>○ pl. Christmas Party</li> <li>○ pl. Valentines Day</li> </ul> </li> </ul>
-------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Current topics</b>	<b>Javasolt óraszám: 7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban.</p> <p>megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;</p> <p>megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókinccs megértése és használata célnyelven</p> <p>Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven.</p>		
<b>Fogalmak</b>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése (TV híradó)</p> <p>szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban</p> <p>projektmunka:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ iskolai híradó, híradó, időjárásjelentés készítése a célnyelven</li> </ul> <p>szerepjáték:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel</li> <li>○ talkshow aktuális témában</li> </ul> <p>egy saját kulturális élmény bemutatása</p>	

Témakör	Entertainment and playful learning	Javasolt óraszám: 12 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;</p> <p>kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;</p> <p>értelmez egyszerű, szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;</p> <p>értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;</p>	
	<p>összetett írott instrukciókat értelmez;</p> <p>érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt.</p> <p>rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan; üzeneteket ír;</p> <p>a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;</p> <p>a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.</p> <p>találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;</p> <p>felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték)</p> <p>Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára.</p>		

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– egyéni projektmunka és bemutató: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ saját szórakozási szokások</li> <li>○ szórakozási szokások a tanulócsoporthoz belül</li> <li>○ kedvenc kulturális élményem</li> </ul> </li> <li>– egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (film, színház, együttesek stb.)</li> <li>– dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése</li> <li>– olvasási verseny az osztályon belül</li> <li>– egy választott könnyített olvasmány feldolgozása</li> <li>– angol tinédzser naplórési minták megismerése, kipróbálása</li> <li>– e-mailezés angolul</li> <li>– közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása</li> <li>– 'csoportchat': <ul style="list-style-type: none"> <li>○ közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Gaining and sharing knowledge</b>	<b>Javasolt óraszám: 10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;</p> <p>papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;</p> <p>hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket, dalokat elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;</p> <p>a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre,</p> <p>rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával;</p> <p>néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;</p> <p>a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.</p> <p>találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;</p> <p>felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre</p>	

	felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven A tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése, tudatos felhasználása.		
<b>Fogalmak</b>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	– projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából scrapbook, poszter készítése, prezentáció	

## 8. évfolyam

Évi óraszám: 108 óra

### Tartalom

#### a) Kommunikációs szándékok

##### A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

	Kezdeményezés és válasz	
Megszólítás:	Excuse me. I am sorry to disturb you.	Pardon? Yes, can I help you?
Köszönés:	How do you do? Good morning / evening / afternoon. Hello Mike. Hello, how are you?  Hi!	How do you do? Good morning. Hello Holly. Very well, thank you. And how about you? Hi!
Elköszönés:	Goodbye. Bye-bye! See you later. Good night. Take care. Give me a ring some time. Have a good trip. Keep in touch!	Goodbye. Bye! See you. Good night. Thanks. Bye. Thank you, I will. Thanks. I will. OK, bye.

Bemutatkozás, bemutatás:	My name is... Have you met James? May I / Can I / Let me introduce myself. May I / Can I / Let me introduce you to Greg?	Hello. Hi! Pleased to meet you. Nice to meet you.
Érdeklődés mások hogyléte felől és arra reagálás:	How are you feeling today?  What's the matter?	Fine. / OK / All right. Much better, thanks. Not very well, I am afraid. Actually, I am suffering from...
Engedélykérés és arra reagálás:	May I use your telephone? Do you mind if I open the window?	Yes, go ahead. Not at all.
Köszönet és arra reagálás:	Thanks. Thank you very much. Thanks a lot.  It's very kind of you. I'd like to thank you for your help.	Not at all. You are welcome. No problem. That's all right. Do not mention it. My pleasure.
Bocsánatkérés és arra reagálás:	I am sorry. I am very sorry. I beg your pardon Please, forgive me.	That's all right. /OK. Don't worry about it. It doesn't matter. Never mind. No problem.
Gratulációk, jókívánások és azokra reagálás:	Happy Christmas / new year / birthday! Many happy returns (of the day) Congratulations! Have a nice holiday. All the best. Cheers!	Happy Christmas / new year / birthday! Thank you. Thank you, the same to you.  Cheers!
Megszólítás személyes levélben:	Dear John,	
Elbúcsúzás személyes levélben:	Best wishes, Love (from), I am looking forward to hearing from you soon.	



## Érzelmek és lelkiállapotok kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

Öröm, sajnálkozás, bánat:	Are you happy about that?  What do you think of that?  How do you feel about that?	Great! I am so glad /very happy. I am glad to hear that. I am so pleased that... Good for you. Congratulations. I feel so happy for... I'm sorry to hear that. What a pity. Oh, no! Oh, dear! I feel so sorry for...
Elégedettség, elégedetlenség, bosszúság:	What do you think of...? Are you pleased with...? Are you happy with...? Are you satisfied with...?	That's fine/nice/not bad. That was fine/good/ nice I'm quite satisfied with... I'm quite happy with... I'm quite pleased with... It's not good enough. That wasn't very good. I'm tired of...
Csodálkozás:	Jane has lost her money. Tom is twenty. This is a book for you.	How come? Is he? What a surprise!
Remény:	What are you hoping for? What are you looking forward to?	I am looking forward to... I hope you'll have time to join me for dinner.

## Személyes beállítódás és vélemény

Véleménykérés és arra reagálás:	What do you think? How do you like it? What's your opinion about it?	I think it is difficult. I don't like it. I think it's fair enough. .
Valaki igazának elismerése és el nem ismerése:	You are right. You are wrong.	
Egyetértés, egyetnemértés:	Do you agree?  What's your opinion? How do you feel about it?	OK. / I don't agree./ I don't think so. All right. I think he's wrong/right. I'm afraid I don't agree. I doubt whether...

Tetszés, nemtetszés:	Do you like Italian food? You like meat, don't you? What do you think of the new teacher?	I think it's great. I don't like it. He looks nice. I don't think much of...
Akarat, kívánság:	Would you like a cake? Can I have my bill, please? I want to pay.	I'd like an ice-cream
Képesség:	Can you speak French? Are you able to ride a horse?	I can understand French I am unable to ride a horse.
Kötelezettség:	Must we fill in this form now? When do we have to leave?	We must fill it in now Right now.
Szükségesség:	Is that necessarily so? Do I have to...? Do I need to...?	People must sleep sometimes. You must.... You have to ...
Lehetőség:	It may rain. She might be late.	
Ígéret:	Will you come and meet me at the station?	Don't worry, I will. I promise to be there at five.
Szándék, kívánság:	What would you like to do? Would you like to have a rest?	I'd like to see that film I'd rather not go out tonight.
Dicséret, kritika:	It's great. It's a good idea.	I'm not so keen on it. It's boring.

### Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

Dolgok, személyek megnevezése, leírása:	What is it? What's it in English? What does that mean? What is it like? What colour is it?	It's... / That's... / It's a kind of... / It's used for.../ It's made of.. It means... It's green, small and it can jump.
---	--	--

Események leírása:	What happened?	First she opened the window, then she phoned the ambulance and finally she told the neighbours. After opening the door she phoned the ambulance. While waiting for the ambulance she told the neighbours.
Információ kérés, adás:	When is the next train? What time does the train arrive? Did you see him? When will the guests arrive? How do you make an omelette?  How far is your school? How long does it take to get there? Can you tell me the way to the station, please? Who is that? What's your favourite subject?	It is at 10. It arrives at 3. Yes, I did At 6 p.m. You take two eggs and some milk and flour. It's 20 minutes by bus.  Take the second turning on the right It's me. It's Maths.
Tudás, nemtudás:	Do you know where he lives? Is there a post office near here?	I have no idea. Sorry, I don't know. Don't ask me.
Bizonyosság, bizonytalanság:	Do you think they will come?  How old do you think she is?	They will probably come. They might come, or they might not come. She can't be very old. She must be about 25.

### A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok

Kérés:	Martin, could you do me a great favour? Could you give me your telephone number? Do you have a stamp by any chance? Would you pass me the sugar please? I'd like you to...	Yes, sure. Of course. Yes, of course.  I'm afraid I can't.
Tiltás, felszólítás:	Keep off the grass. You must not smoke here.	

Javaslat és arra reagálás::	Would you like to come to the cinema? Why don't we put the film in here? Let's go to the cinema tonight. I suggest going to the museum.	Yes, sure. Good idea. I'd prefer to go to the theatre. I'd rather not.
Meghívás és arra reagálás:	Would you like to come to the cinema?  Can we meet at, say, six? Are you free on Wednesday? Let's meet on Friday. I'd like to invite you to my party.	Yes, I'd love to. That's very kind of you, but... No, I am afraid I can't. I am sorry, I can't. Yes, that would be good. Sorry, I can't make it then. No, I am afraid, I can't. Thank you, I'm happy to come.
Kínálás és arra reagálás:	Would you like another drink? What would you like? Help yourself! Let me get you a drink. Have an orange. Here you are.	That's very kind of you. An orange juice, please. . Yes, please. / No, thank you. I am sorry, I can't. Thanks.

### Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok / Kommunikációs stratégiák

Megértés biztosítása	Visszakérdezés, ismétléskérés	Did you say the post office? Sorry, where does she live? Sorry, what did you say his name was?
	Nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értés ellenőrzése	Sorry, I don't understand. Could you understand? Am I making myself clear? Sorry, what does that mean?
	Betűzés kérése, betűzés	Can you spell it for me? It spells...
	Felkérés hangosabb, lassabb beszédre	Could you speak a little more slowly, please? Sorry, that was a bit too fast.

## b) Fogalomkörök

Fogalomkörök		Fogalomkörök nyelvi kifejezései	
<b>Cselekvés, történes, létezés kifejezése</b>	Jelenidejűség	<i>Present simple</i>	When do you usually get up? I don't drink coffee.
	Múltidejűség	<i>Present continuous</i>	Why is she standing there? I'm not listening. I'm leaving.
		<i>Present perfect simple</i>	Have you done your room? I haven't finished it yet.
Jövőidejűség	<i>Past simple</i>	And then she turned off the TV. Why didn't you come yesterday?	
		<i>Past continuous</i>	I was walking home at 4 o'clock yesterday.
		<i>going to</i>	What are you going to do on Sunday?
		<i>Future with will</i>	When will you be fourteen?
<b>Felszólító mód</b>			Let's go.
<b>Birtoklás kifejezése</b>		<i>Past forms of have</i>	I didn't have many friends in the kindergarten.
		<i>Have with will</i>	I will have a Porsche when I'm 20.
		<i>Possessive adj.</i>	my, your, his/her/its, our, their
		<i>Possessive pronouns</i>	dog
		<i>Genitive 's</i>	mine, yours,... theirs
		<i>of</i>	Sue's brother
		<i>Whose?</i>	the corner of the room
<b>Térbeli viszonyok</b>	Írányok, helymeghatározás	<i>Prepositions, prepositional phrases, adverbs</i>	here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between, in front of, behind, inside, outside, above ...
		<i>picture location</i>	at the top of/at the bottom of, on the left hand side...
<b>Időbeli viszonyok</b>	Gyakoriság	<i>Adverbs of time with present perfect simple</i>	already, yet, just
		<i>How often?</i>	I've already read it.
			He hasn't finished it yet.
			She has just entered the room.
	Időpont	<i>When? What time?</i>	always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day ...
			I always make my bed.
			She goes swimming twice a week.
			now, in the morning
			Yesterday, last week, two years

	Időtartam	<i>What's the time?</i> <i>How long? + past simple</i>	ago, Tomorrow, next week In 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday It's quarter to eight. How long were you in hospital? For two weeks.
<b>Mennyiségi viszonyok</b>		<i>Irregular and regular plurals</i> <i>Cardinal numbers</i> <i>Ordinal numbers</i> <i>Countable nouns</i> <i>How many?</i> <i>Uncountable nouns</i> <i>How much?</i>	children, people, men, women ...  one, two... first, second... How many CDs have you got? I've got a lot of / few CDs. How much money have you got? I've got a lot of/little money. a cup of tea, a piece of cake all, both, none, neither each, every
<b>Minőségi viszonyok</b>		<i>Comparative sentences (short, long adjectives)</i>  <i>Irregular adjectives</i>	Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl. She is the most intelligent of all. I'm as tall as you. Good, bad ... (better, worse) What's it like? What colour is it? What does it look/taste/sound/feel like? It's too big, It's not small enough.
<b>Modalitás</b>		<i>should/shouldn't</i> <i>can (ability)</i> <i>can/could/may (permission)</i> <i>must/needn't (obligation)</i> <i>don't have to</i>  <i>mustn't</i>	You should ask her. I can swim. Can/could/may I open the window?  I must read it. You needn't do it now. You don't have to go to school on Saturday. Children mustn't smoke.
<b>Logikai viszonyok</b>		<i>Linking words</i> <i>Conditional I</i> <i>Time clauses with future meaning</i> <i>Infinitive to express purpose</i>	and/or/but/because We'll stay at home if it rains. When dad comes home, he'll be angry with you. I've been to London to visit the Queen.

<i>Függő beszéd</i>		<i>Reported speech with present reporting verb</i>	He says he is tired. I don't know where he lives. Tell him to stop it.
<b>Szövegösszetartó eszközök</b>		<i>Articles</i> <i>some + plural noun</i> <i>any + plural noun</i>  <i>some + singular noun</i> <i>any + singular noun</i>  <i>Nominative and accusative of personal pronouns</i> <i>Demonstrative pronouns</i> <i>Indefinite pronouns</i>  <i>Reflexive pronouns</i>	a, an, the There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase. There isn't any juice in my glass.  I, he, they... me, him, them...  this, that, these, those somebody, anybody, nobody, everybody ... myself...

### c) Témakörök

#### A témakörök áttekintő táblázata:

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	30
Public matters	6
Topics concerning classroom activities	11
Cross-curricular topics and activities	8
English and language learning	7
Intercultural topics	13
Current topics	6
Entertainment and playful learning	11
Gaining and sharing knowledge	10
<b>Összes óraszám:</b>	<b>102+6 óra (2 hét projekt)</b>

A helyi tanterv óraszámát a 2 hetes projektoktatásra betervezett 6 órával egészül ki.

Témakör	Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	Javasolt óraszám: 30 óra
Tanulási eredmények	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;</li> <li>– rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématarományokban;</li> <li>– értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;</li> <li>– összetett írott instrukciókat értelmez;</li> <li>– kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;</li> <li>– az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;</li> <li>– véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;</li> <li>– a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédzándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;</li> <li>– váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban;</li> <li>– üzeneteket ír;</li> <li>– egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését;</li> <li>– kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;</li> <li>– kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást;</li> <li>– kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;</li> <li>– nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;</li> <li>– megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;</li> <li>– ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével,.</li> <li>– a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;</li> <li>– a személyes és környezeti tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;</li> <li>– a személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.</li> </ul>	



<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök (acquaintances), rokonok (family relations)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet (immediate environment)</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: social relations</p>	
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természet, települések (settlements)</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem (nature protection), állatvédelem (animal protection), keeping pets</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek, környezetünk védelme, fenntarthatósága</p> <p>Személyes és környezethez tartozó információk átadása</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.</p>	

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– projektmunka egyénileg, (PPT készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása) <ul style="list-style-type: none"> <li>○ tágabb rokoni kapcsolatrendszer, családi ünnepek, szomszédi kapcsolatok</li> <li>○ a lakóhely és környezetének bemutatása</li> </ul> </li> <li>– projektmunka csoportban: üres lakás berendezése és bemutatása</li> <li>– csoportos projekt: (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében? <ul style="list-style-type: none"> <li>○ lakóhelyünkön, otthonunkban</li> <li>○ az iskolában</li> <li>○ városunkban</li> <li>○ okos eszközökkel</li> </ul> </li> <li>– szóbeli mini-prezentáció: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ a mai és a régmúlt mindennapi életének összehasonlítása</li> </ul> </li> <li>– internetes kutatás: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ meddig élnek a különböző kis-kedvencek, illetve egyéb állatok?</li> <li>○ környezetszennyezési problémák</li> <li>○ időjárás okozta katasztrófák</li> </ul> </li> <li>– levél írása egy kellemes/kellemetlen élményről</li> <li>– kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ családi szokások, hagyományok</li> <li>○ környezetvédelem a szűkebb környezetben</li> </ul> </li> <li>– Szerepjáték: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ interjú kedvenc hősöddel/színészeddel stb.</li> </ul> </li> </ul>

Témakör	Public matters	Javasolt óraszám: 6 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;</p> <p>értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;</p> <p>hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;</p> <p>értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;</p> <p>megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát;</p> <p>információt cserél, információt kér, információt ad.</p> <p style="padding-left: 40px;">a közéleti tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;</p> <p style="padding-left: 40px;">a közéleti tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;</p> <p>a közéleti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közigazgatás és szolgáltatások résztvevői (members of the public sector and civil service), tourists, etc.</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális és közintézmények, éttermek, szállodák, hazai és külföldi nevezetességek, valamint a városi és vidéki élet helyszínei)</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures</p>		

<p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális események (cultural events), különböző szórakozások (ways of entertainment)</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közigazgatás, szolgáltatások, idegenvezetés giving directions, giving information,</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, services, travelling, national and international tourism</p> <p>A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– szerepjátékok – csapatversenyben: melyik a legjobb jelenet? <ul style="list-style-type: none"> <li>○ gyors étteremben</li> <li>○ utazási irodában</li> <li>○ utcán: útbaigazítás kérése és adása</li> <li>○ 'I'm a Budapest/London tourist guide' – helyi látványosságok bemutatása stb.</li> </ul> </li> <li>– prospektus, reklám készítése - (étterem, mozi, színház, látványosság)</li> <li>– ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek</li> <li>– projektmunka csoportban: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ rövid útikönyv készítése</li> </ul> </li> <li>– projektmunka csoportban: film/beszámoló/társasjáték készítése: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ lakóhelyem</li> <li>○ hazánk múltja</li> </ul> </li> <li>– kiselőadás, internetes kutatómunka: a célnyelvi országok rövid bemutatása</li> <li>– Vitafórum: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ városi és vidéki élet, ki hogyan érvel?</li> </ul> </li> <li>– quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról</li> <li>– kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért?</li> </ul> </li> </ul>

Témakör	Topics concerning classroom activities	Javasolt óraszám: 11 óra
Tanulási eredmények	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;</li> <li>– aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;</li> <li>– egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába;</li> <li>– felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott tématarományokhoz tartozó témákban;</li> <li>– képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;</li> <li>– változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;</li> <li>– egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;</li> <li>– a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;</li> <li>– értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;</li> <li>– alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;</li> <li>– felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;</li> <li>– megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;</li> <li>– összetett írott instrukciókat értelmez;</li> <li>– véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;</li> <li>– néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;</li> <li>– egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;</li> <li>– összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és/de/vagy);</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;</li> <li>– alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során.</li> <li>– a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: oktatási intézmények (educational institutions)</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: délutáni foglalkozások (afternoon activities), tanórán kívüli foglalkozások (extracurricular activities), iskolán kívüli lehetőségek a nyelvtanulásra), (extracurricular opportunities for language learning/use of language), school festivals, school traditions, school events</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, professional orientation</p> <p>Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben</p> <p>Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.</p>	

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- projektmunka: (egyéni vagy csoportos) <ul style="list-style-type: none"> <li>o a magyar és az angol iskolarendszer főbb különbségei</li> <li>o különleges iskolák Magyarországon és Angliában</li> <li>o iskolánk története, hagyományai, osztályunk</li> </ul> </li> <li>- projektmunka csoportban (fordított tanóra): egy tanóra megtervezése</li> <li>- internetes kutatás: <ul style="list-style-type: none"> <li>o iskolai szokások, időbeosztás és szabályok országoként</li> <li>o szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása</li> </ul> </li> <li>- scrapbook/poszter készítése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o mit szerettem az iskolánkban legjobban</li> <li>o iskolai kirándulásaink</li> <li>o kedvenc iskolai tantermem bemutatása</li> <li>o saját szerepem az osztályban</li> </ul> </li> <li>- kérdőív készítése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o Milyen az ideális nyelvtanár?</li> <li>o Milyen iskolában szeretnék továbbtanulni?</li> </ul> </li> <li>- csoportos társasjáték készítése: <ul style="list-style-type: none"> <li>o a különböző tantárgyakról</li> <li>o szókétyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?</li> </ul> </li> <li>- órai feladatok <ul style="list-style-type: none"> <li>o történetfeldolgozása (pl. igaz/hamis' mondatokkal)</li> <li>o történet átalakítás (pl. más személyben, más időben)</li> <li>o képleírás, hasonló képeknél a különbség keresése</li> </ul> </li> <li>- évvégi színi előadás: pl. egy ismert musical közös megnézése, közös dramatizálása és előadása</li> <li>- Iskolai versenyek: <ul style="list-style-type: none"> <li>o olvasási verseny – ki tud egy év alatt 15 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni?</li> <li>o kiejtési verseny – megadott vers előadása</li> <li>o 'Use of English' – tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből</li> </ul> </li> </ul>

Témakör	Cross-curricular topics and activities	Javasolt óraszám: 8 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;</p> <p>papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;</p> <p>aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában.</p> <p>ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból</p> <p>Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven</p>		
<b>Fogalmak</b>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása <ul style="list-style-type: none"> <li>o Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?</li> <li>o egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet</li> <li>o egy híres tudós élete</li> <li>o egy angol király élete</li> <li>o Magyarország történelmének egy érdekes alakja</li> <li>o célnyelven rövid történet, mese, vers, dal írása</li> </ul> </li> <li>- vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása</li> <li>- egy könnyített szövegű irodalmi mű elolvasása, értékelése (pl. Robinson Crusoe, David Copperfield)</li> <li>- csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> <li>o társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)</li> </ul> </li> </ul>	



<b>Témakör</b>	<b>English and language learning</b>	<b>Javasolt óraszám: 7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit;</li> <li>– értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;</li> <li>– tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat.</li> <li>– A tanuló a szövegek létrehozásához nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ.</li> <li>– követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;</li> <li>– alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;</li> <li>– tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;</li> <li>– digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;</li> <li>– következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;</li> <li>– ismeretlen szavak valószínű jelentését a szöveg összefüggéseinek alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;</li> <li>– egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;</li> <li>– nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;</li> <li>– nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;</li> <li>– hibáit többnyire észreveszi és javítja;</li> <li>– társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages  A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata  A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása  Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.</p>		

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák</li> <li>– közös popzenehallgatás</li> <li>– filmnézés a célnyelven <ul style="list-style-type: none"> <li>○ írásbeli feladat: rövid összefoglaló a filmről, a cselekményt lineárisan összefűzve</li> <li>○ a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése</li> <li>○ keresztretjtvény készítése a film kulcsszavaival</li> </ul> </li> <li>– kedvenc videóm</li> <li>– 'osztálykönyvtár' könnyített olvasmányokból és táblázat a falon: ki, melyiket olvasta az év folyamán, és ajánlja-e a társainak. Ki olvasta el a legtöbb könyvet?</li> <li>– csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ társasjáték készítése: 'Use the expression' (minden kockán egy szófordulat, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj) pl: Something I really enjoy doing.../One way I am different from everyone else.../My friend knows how to.../I think English classes are.../One animal I wouldn't want to be.../stb.</li> </ul> </li> <li>– betűzésverseny <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?</li> </ul> </li> <li>– egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)</li> <li>– egy irodalmi mű feldolgozása, bemutatása</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Intercultural topics</b>	<b>Javasolt óraszám: 13 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket</li> <li>– találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal</li> <li>– megismerkedik hazánk legfőbb országismereti és történelmi eseményeivel a célnyelven.</li> <li>– megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait</li> <li>– a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete</p> <p>Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete</p> <p>Hazai főbb országismereti jellemzők ismerete célnyelven</p> <p>Hazai legfontosabb látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven</p> <p>A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása.</p>	
<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Projektmunka – egyéni vagy csoportos</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ az angol és magyar iskolák jellemzői, napirend</li> <li>○ tipikus angol ház, lakás – miért más itthon?</li> <li>○ mindennapi szokások Angliában és Magyarországon – van-e különbség?</li> <li>○ ünnepek a családban (Name day? Christmas Eve? Easter Monday? stb.)</li> <li>○ viselkedésbeli különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés)</li> <li>○ állattartási szokások, kedvenc állatok ('cats' vs 'dogs'?)</li> <li>○ angol és magyar nyaralási szokások</li> <li>○ angol időjárás – magyar időjárás</li> <li>○ az Egyesült Királyság/Magyarország tájegységei, országrészei</li> <li>○ angol/magyar étkezési szokások, tipikus ételek</li> <li>○ híres helyek a két országban</li> </ul> </li> <li>– Csoportos játék: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók</li> </ul> </li> <li>– rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról</li> <li>– jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában <ul style="list-style-type: none"> <li>○ pl. Christmas Party</li> <li>○ pl. Valentines Day</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Current topics</b>	<b>Javasolt óraszám: 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban.</p> <p>megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;</p> <p>megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven</p> <p>Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven.</p>		
<b>Fogalmak</b>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése (TV híradó)</p> <p>szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban</p> <p>projektmunka:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ iskolai híradó, híradó, időjárásjelentés készítése a célnyelven</li> </ul> <p>szerepjáték:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel</li> <li>○ talkshow aktuális témában</li> </ul> <p>egy saját kulturális élmény bemutatása</p>	

Témakör	Entertainment and playful learning	Javasolt óraszám: 11 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;</li> <li>– kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;</li> <li>– értelmez egyszerű, szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;</li> <li>– értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;</li> <li>– összetett írott instrukciókat értelmez;</li> <li>– érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt.</li> <li>– rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan;</li> <li>– üzeneteket ír;</li> <li>– a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;</li> <li>– a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.</li> <li>– találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;</li> <li>– felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték)</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára.</p>		

<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– egyéni projektmunka és bemutató: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ saját szórakozási szokások</li> <li>○ szórakozási szokások a tanulócsoporthoz belül</li> <li>○ kedvenc kulturális élményem</li> </ul> </li> <li>– egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (film, színház, együttesek stb.)</li> <li>– dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése</li> <li>– olvasási verseny az osztályon belül</li> <li>– egy választott könnyített olvasmány feldolgozása</li> <li>– angol tinédzser naplórési minták megismerése, kipróbálása</li> <li>– e-mailezés angolul</li> <li>– közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása</li> <li>– 'csoportchat': <ul style="list-style-type: none"> <li>○ közös online csoport létrehozása, használata - vélemény, rövid blogok írása</li> </ul> </li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Gaining and sharing knowledge</b>	<b>Javasolt óraszám: 10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;</li> <li>– papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;</li> <li>– hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket, dalokat elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;</li> <li>– a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre,</li> <li>– rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával;</li> <li>– néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;</li> <li>– a tanórán kívüli, akár játékos nyelv tanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.</li> <li>– találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;</li> <li>– felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre;</li> <li>– felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven</p> <p>A tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése, tudatos felhasználása.</p>	
<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából scrapbook, poszter készítése, prezentáció</li> </ul>

# Digitális kultúra az általános iskolák 5–8. évfolyama számára

## Alapelvek, célok

A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájuk sokoldalú fejlesztését igényli. Ez természetesen valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani háttérrel a digitális kultúra tantárgy biztosítja.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A tanulás kompetenciái:** A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamataikban való alkotó felhasználására.

**A kommunikációs kompetenciák:** A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

**A digitális kompetenciák:** A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analízis, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szereplvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan



azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.

A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

*Az informatikai eszközök használata* önálló tartalmi elemként nem jelenik meg. Ezt a témakört a többi témakör oktatásában dolgozzuk fel akkor, amikor az adott eszköz használata azt szükségessé teszi. A tanulók mindennapi életük során sokféle digitális eszközzel és e-megoldással találkoznak. A tananyag feldolgozása során támaszkodnunk kell a tanulók különböző informális tanulási utakon összegyűjtött ismereteire, azt rendszerezniük, kiegészíteniük kell. Az informatikai eszközök megismerése felhasználói szemléletű: hogyan kell üzembe helyezni, hogyan kell a különböző funkciókat beállítani, hogyan kell a működési hibákat elhárítani. A javasolt óraszám nem egyszeri, lezárható témafeldolgozást jelent, hanem egy becsült, összegzett elképzelést.

*A digitális írástudás* közvetlen gyakorlati hasznát a tanulók az iskolai élet egyéb területein, más tantárgyak esetében is megtapasztalják. Az informatikatanár rendelkezik megfelelő szakmódszertani képzettséggel, ezért a digitális írástudás alapjait neki kell átadnia, míg a többi tantárgy az ismeretek alkalmazásának és felhasználásának nélkülözhetetlen terepe.

A tanuló a digitális írástudás fejlesztése során a megfelelő szintű és biztonságos eszközhasználat gyakorlásával problémaorientált feladatmegoldásokat sajátít el, lehetőség szerint minél több célprogram megismerésével. A szövegszerkesztési, a bemutatókészítési, a rajzoló, a képfeldolgozó és a multimédia ismeretknél a gyakorlati felhasználás, a dokumentumkészítés lényegesebb, mint egy szoftver részletes funkcionalitásának ismerete. A megfelelő szemlélet kialakítása lehetővé teszi, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is bátran, önállóan megismerjen, céljaira felhasználjon, amelyek nem voltak részei a formális iskolai tanulásának. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban fontos célkitűzés, hogy a hétköznapi életből vett feladatok mellett a többi tantárgy tanulása során felbukkanó problémák is előkerüljenek. A tanulók ismerkedjenek meg az információszerzés, tárolás, értékelés és kreatív felhasználás folyamatával. Tanuljanak meg ismereteket szerezni különböző digitális technológiák segítségével a más tantárgyak tanulása során felmerülő témakörökben. Kollaboratív tevékenységgel használják fel a megszerzett ismereteket például kiselőadások, tanulmányok, projektek során. *A problémamegoldás* a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása, majd a megfelelő lépések tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a digitális kultúra tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap a problémamegoldás témaköre.

Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan elvárt készségek fejlesztését, amelyek a digitális eszközökkel történő problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. Ez az alapfokú képzés második nevelési-oktatási szakaszában blokkprogramozással valósul meg, ami játékos, de az algoritmikus gondolkodást jól fejlesztő eszközt biztosít. A blokkprogramozás az iskola lehetőségeitől függően sokféle módon megvalósítható: használhatunk robotot, készíthetünk mobilalkalmazásokat, alkalmazhatunk mikrokontrollert, vagy futtathatunk valamilyen asztali,

kifejezetten a blokkprogramozáshoz készült fejlesztői környezetet. A programozási feladatok kezdetben mindig olyanok legyenek, melyeket a tanulók informatikai eszköz nélkül is el tudnak játszani, hogy legyen személyes élményük a megoldandó feladattal kapcsolatban.

Az *információs technológiákat* nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a tanórák rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe – beleértve ebbe a tanulók saját mobil eszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újításokra kell helyezni a hangsúlyt, hanem az „okos eszközök” „okos használatára”, vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására.

## 5–6. évfolyam

Míg a digitális kultúra fejlesztése a 3–4. évfolyamon a tevékenykedtetés módszerével, gyakran digitális eszközök közvetlen használata nélkül történik, addig az 5–6. évfolyamon a tanulók már rendszeresen használják a számítógépet és az iskola számítógépes hálózatát.

A tanulóktól már más tantárgyknál is elvárás a digitális írástudás alapszintű ismerete, így a digitális kultúra tantárgy keretében a megfelelő szakmai-módszertani alapozásra, a tipográfiai ismeretekre, a diakockák megfelelő elrendezésére, a képek és ábrák célszerű beillesztésére kerül a hangsúly. Az ismeretek alkalmazása, mélyítése gyakran más tantárgyak keretében történik, ezért nélkülözhetetlen a tantárgyi koncentráció, a projektmunkák megvalósítása, a feladatok teammunkában történő megoldása.

A problémamegoldás során a felső tagozatra áttérve az alsó tagozaton már megismert blokkprogramozást folytatjuk tovább, az életkornak megfelelő, az iskolában rendelkezésre álló eszközökkel. A vezérlőszerkezetek megismerése után azok tudatos választását, kezelésének jártasságát kell kialakítani. A hangsúlyt azonban nem a mélyebb összefüggésekre (pl. programozási tételekre) kell helyeznünk, hanem a problémák játékos, de átgondolt, kreatív megközelítésére, algoritmikus megoldására, többféle lehetőség végig gondolására.

**Az 5–6. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszám: 68 óra.**

**A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör neve	Javasolt óraszám 5. évfolyam	Javasolt óraszám 6. évfolyam
Algoritmizálás és blokkprogramozás	5	9
Online kommunikáció	3	2
Robotika	5	6
Szövegszerkesztés	7	5
Bemutatókészítés	3	5
Multimédiás elemek készítése	4	4
Az információs társadalom, e-Világ	4	2
A digitális eszközök használata	3	1
<b>Összes óraszám:</b>	<b>34</b>	<b>34</b>
Projekt oktatás	2	2

## 5. évfolyam

Az 5. évfolyamon a tanulók már rendszeresen használják a számítógéptermet és az iskola számítógépes hálózatát. A tanulók *az informatikai eszközök használata* során megismerik a számítógépet, a teremben található digitális eszközöket és azok főbb egységeit, megismerik a számítógép legfontosabb perifériáit. Kezdetben tanári segítséggel, később önállóan használják a digitális eszközöket. Megismerik az információ fajtáit, átalakításukat, tárolásukat és a tárolással kapcsolatos műveleteket. A tanulók különböző informális tanulási utakon összegyűjtött ismereteit kell megszerezni, kiegészíteni az esetleges hiányokat pótolni. Törekedni kell a problémák játékos, de átgondolt, kreatív megközelítésére, algoritmikus megoldására, többféle lehetőség végig gondolására. Teret kell szánni a mindennapi életben való felhasználás bemutatására, kipróbálására, modellezésére.

A számítógép kiemelkedik a digitális eszközök sorából, ismerje meg a tanuló a számítógép kezelésének alapjait, a legfontosabb hardvereszközök használatát. Értse a hardver és szoftver fogalmát.

Témakör	1. Algoritmizálás és blokkprogramozás	Javasolt óraszám
		<b>5</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló érti, hogyan történik az egyszerű algoritmusok végrehajtása a digitális eszközökön; Egyszerű algoritmusokat elemez és készít; Megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat; Ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése</li> <li>– A problémamegoldáshoz tartozó algoritmusok elemek megismerése; algoritmus leírásának módja</li> <li>– Nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása</li> <li>– Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata</li> <li>– A programozás építőkövei</li> <li>– Számok és szöveges adatok</li> </ul>	<i>Matematika:</i> a műveletvégzés algoritmusai.
<b>Fogalmak</b>	algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információ áramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése

	<p>Az algoritmizálás nem számítógépes megvalósítása, az algoritmus eljátszása, személyes élmények szerzése.</p> <p>Változók használatát igénylő folyamatok programozása, és a kimeneti eredmények elemzése szélsőséges bemeneti értékek esetén</p> <p>Jól részekre bontható feladat megoldása páros vagy csoportmunkában</p>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>2. Online kommunikáció</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>3</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait;</p> <p>Ismeri az elektronikus kommunikációs szabályokat.</p> <p>Ismerkedik van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel és az adatok védelmét biztosító lehetőségekkel;</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Online kommunikációs csatornák tanári irányítással való használata, online kapcsolattartás</li> <li>– Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében</li> <li>– Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök</li> <li>– Adattárolás és –megosztás hálózatban</li> </ul>	<p><i>Matematika, történelem, ének-zene, technika és tervezés: tantárgyi feladatokhoz kapcsolódó gyűjtő munkák elektronikus leadása.</i></p>
<b>Fogalmak</b>	online identitás, e-mail, chat, adattárolás, megosztás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával</p> <p>Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében</p> <p>Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban</p> <p>Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai</p>

<b>Témakör</b>	<b>3. Robotika</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>5</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri és használja tanári segítséggel a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;</p>	

	Adatokat gyűjt szenzorok segítségével; Mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben tanári segítséggel.
--	--

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése</li> <li>– Algoritmus készítése lépésekre bontással</li> <li>– Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével</li> <li>– A gyakorlati életből vett egyszerű problémák megoldása algoritmusok segítségével</li> <li>– Robotvezérlési alapfogalmak</li> <li>– Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással</li> </ul>	<i>Matematika:</i> algoritmusok
<b>Fogalmak</b>	robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállítás blokkprogramozás segítségével Blokkprogramozás használatával az események és azok kezelésének megismerése egyszerű játékok készítése kapcsán Robotok vezérlése blokkprogramozással

<b>Témakör</b>	<b>4. Szövegszerkesztés</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>7</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló egy adott feladat kapcsán tanári segítséggel hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.</p> <p>Ismeri és alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;</p> <p>A tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szövegszerkesztési alapelvek</li> <li>– Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása</li> <li>– Feladatleírás, alapján dokumentumok tanári irányítással történő szerkesztése</li> <li>– A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése</li> <li>– Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése</li> </ul>	<i>Természettudomány:</i> hazánk tájai  <i>Magyar irodalom:</i> Petőfi Sándor: János vitéz

<b>Fogalmak</b>	szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, margó, lapméret, kép beillesztése, képméret változtatása,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: utazás, természet Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék Az iskolai élethez, hétköznapi problémához, adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó szöveges dokumentum készítése

<b>Témakör</b>	<b>5. Bemutatókészítés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>3</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló egy adott feladat kapcsán tanári irányítással hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat; Ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; Ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szöveget, képet tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása</li> <li>– Feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése</li> <li>– Bemutatószerkesztési alapelvek</li> </ul>		<i>Természettudomány:</i> erdeink termőtestes gombái vagy Nemzeti parkjaink téma feldolgozása  <i>Történelem:</i> Honfoglalás
<b>Fogalmak</b>	prezentáció, dokumentumformátum, információforrások etikus felhasználása	lényegkiemelés,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása Feladatleírás alapján prezentáció szerkesztése Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)	

<b>Témakör</b>	<b>6. Multimédiás elemek készítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot; Digitális képeken képkorrekciót hajt végre. Ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Feladatleírás, illetve minta alapján rasztergrafikus ábra létrehozása, összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba</li> <li>– Digitalizáló eszközök megismerése. Kép, hang digitális rögzítése</li> <li>– Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, retusálás, képméret változtatása, transzformációk</li> <li>– Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása grafikai programmal: ábrák készítése, képek, fotók szerkesztése</li> </ul>		<p><i>Természettudomány:</i> állatokról, növényekről képek, hangok, adatok gyűjtése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> képek</p>
<b>Fogalmak</b>	rajz, rasztergrafika létrehozása, rasztergrafika szerkesztése, rajzeszközök; kép, hang digitális rögzítése; digitalizáló eszköz, képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, retusálás, képméret változtatása	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Kép, hang önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában</p> <p>A tárolt multimédiás elemek megosztása társakkal, feldolgozása páros és kiscsoportos munkaformában</p> <p>A saját eszközzel készített képből, képrészlet kivágása prezentációhoz való felhasználás céljából</p> <p>Képkorrekció végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges</p> <p>Bittérképes rajzolóprogrammal ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában</p>	
<b>Témakör</b>	<b>7. Az információs társadalom, e-Világ</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri a digitális környezetet, az e-Világ etikai problémáit;</p> <p>Önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;</p> <p>Az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;</p> <p>Ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;</p>	

	Védekeznek az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.
--	--

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az információ szerepe a modern társadalomban</li> <li>– Információkeresési technikák, stratégiák</li> <li>– Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák</li> <li>– Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan</li> </ul>		Ének-zene, Magyar nyelv és irodalom: Tantárgyi gyűjtőmunka
<b>Fogalmak</b>	e-Világ; virtuális személyiség; információs társadalom; adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek</p> <p>Nyilvános és baráti fórumba hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése</p> <p>A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése</p> <p>Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése,</p> <p>Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelően információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése</p>	

<b>Témakör</b>	<b>8. A digitális eszközök használata</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>3</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül;</p> <p>Önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;</p> <p>Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait;</p> <p>Használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.</p> <p>Az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli;</p> <p>Értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai</li> <li>– Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata</li> <li>– Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A</li> </ul>		Matematika: rendszerezést segítő eszközök – fadiagram, útdiagram,



<p>felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei</li> <li>– Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés</li> <li>– Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése</li> </ul>	<p>táblázatok – használata.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása a feladatokban</p> <p>Bemutatóhoz, egyéb feladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen,</p> <p>Projektfeladathoz kapcsolódóan használandó perifériák lehetőségeinek megismerése, használata</p>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>Projekt oktatás</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b></p> <p><b>2</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A Római kor ismereteinek bővítése.</p>	

<p><b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p>– Kooperatív technikák fejlesztése</p>		<p><i>Tantárgyak:</i></p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>színképzés, bitkép, háttér, réteg</p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Római kori jelvény (pl.: sas rajzolás) vagy sisak rajzolása.</p>	

## 6. évfolyam

A korábbi ismeretek alapján és az életkori sajátosságoknak megfelelően ebben a képzési szakaszban a tanulók a *problémamegoldás* alapvető folyamatával és elemeivel ismerkednek meg. A problémamegoldás előtt információkat gyűjtenek, és megtervezik a folyamatot. A tanulók kezdetben közösen értelmeznek kész algoritmusokat. A tanulók önállóan készítenek egyes tevékenységeket leíró algoritmusokat és folyamatábrákat.

A tanulási folyamatok támogatása érdekében interaktív oktatóprogramok alkalmazására kerül sor. Az oktatóprogramok használata közben azonosítják az algoritmusok lépéseit, tanulmányozzák a beállítások módosító szerepét. Az interaktív programhasználat során beavatkoznak a folyamatokba, a beavatkozások következményeinek megfigyelése lehetővé teszi a programok hatékony, tudatos irányítását.

A vezérlőszervezetek megismerése után azok tudatos választását, kezelésének jártasságát kell kialakítani. A hangsúlyt azonban a problémák játékos, de átgondolt, kreatív megközelítésére kell fektetni.

Az információszerzés alapterülete az Internet. Ebben a korosztályban elsősorban tanári irányítással zajlik az információszerzés. Az interneten történő tájékozódás és a szükséges információ beszerzése érdekében meg kell ismerni a böngésző szolgáltatásait, azok biztonságos használatát. A tanulók eleinte a tanár által ajánlott oldalakat keresik fel, később megismerik a kulcsszavas és tematikus keresők használatát, Az eszközök tekintetében nem csak számítógépes környezetet használunk, hanem okos eszközöket is bevetünk, pl.: tablet, telefon.

A szövegszerkesztési, a bemutatókészítési, a rajzolósi, a képfeldolgozási és a multimédia ismereteknél a gyakorlati felhasználás, a dokumentumkészítés lényegesebb, mint egy szoftver részletes funkcionalitásának ismerete. A megfelelő szemlélet kialakítása lehetővé teszi, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is bátran, önállóan megismerjen, céljaira felhasználjon, amelyek nem voltak részei a formális iskolai tanulásának. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban fontos célkitűzés, hogy a hétköznapi életből vett feladatok mellett a többi tantárgy tanulása során felbukkanó problémák is előkerüljenek.

<b>Témakör</b>	<b>1. Algoritmizálás és blokkprogramozás</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló érti, hogyan történik az egyszerű algoritmusok végrehajtása a digitális eszközökön; Egyszerű algoritmusokat elemez és készít; Ismeri a kódolás eszközeit; Adatokat kezel a programozás eszközeivel. Megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat; Ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;	<b>9</b>

	<p>Ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit;</p> <p>A probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;</p> <p>Tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;</p> <p>Mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.</p>
--	--

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése</li> <li>– A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése; algoritmus leírásának módja</li> <li>– Nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása</li> <li>– Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata</li> <li>– Szekvencia, elágazások és ciklusok; egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján</li> <li>– A programozás építőkövei</li> <li>– Számok és szöveges adatok</li> <li>– A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben</li> <li>– Elágazások, feltételek kezelése; többirányú elágazás; ciklusok fajtái</li> <li>– Animáció, grafika programozása</li> <li>– A program megtervezése, kódolása</li> <li>– Tesztelés, elemzés</li> </ul>	<p><i>Matematika:</i> algoritmusok a matematikában.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése</p> <p>Az algoritmizálás nem számítógépes megvalósítása, az algoritmus eljátszása, személyes élmények szerzése</p> <p>Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása</p> <p>Változók használatát igénylő folyamatok programozása, és a kimeneti eredmények elemzése szélsőséges bemeneti értékek esetén</p> <p>Projekt munkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával</p> <p>Jól részekre bontható projektfeladat megoldása páros vagy csoportmunkában</p>

	<p>Mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, elemzése</p> <p>Objektum tulajdonságának és viselkedésének beállítását igénylő feladat megoldása blokkprogramozási környezetben</p>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>2. Online kommunikáció</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>2</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait;</p> <p>Ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.</p> <p>Tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;</p> <p>Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás</li> <li>– Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében</li> <li>– Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök</li> <li>– Adattárolás és -megosztás felhőszolgáltatások használatával</li> </ul>	<p><i>Matematika, történelem, ének-zene, technika és tervezés:</i> tantárgyi feladatokhoz kapcsolódó gyűjtő munkák elektronikus leadása.</p>
<b>Fogalmak</b>	online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások, adattárolás, megosztás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával</p> <p>Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében</p> <p>Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban</p> <p>Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével</p>

<b>Témakör</b>	<b>3. Robotika</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;</p> <p>Adatokat gyűjt szenzorok segítségével;</p> <p>Mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése</li> <li>– Algoritmus készítése lépésekre bontással</li> <li>– Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével</li> <li>– A gyakorlati életből vett egyszerű problémák megoldása algoritmusok segítségével</li> <li>– Robotvezérlési alapfogalmak</li> <li>– Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással</li> <li>– Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során</li> </ul>		<p><i>Matematika:</i> geometriai alakzatok</p>
<b>Fogalmak</b>	robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállítását blokkprogramozás segítségével</p> <p>Blokkprogramozás használatával az események és azok kezelésének megismerése egyszerű játékok készítése kapcsán</p> <p>Robotok vezérlése blokkprogramozással</p> <p>Geometrikus ábrák útján mozgó robot programozása</p> <p>A környezeti akadályokra reagáló robot programozása</p>	

<b>Témakör</b>	<b>4. Szövegszerkesztés</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.</p> <p>Ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;</p> <p>A tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;</p> <p>Ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);</p> <p>Etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.</p>	
		<b>5</b>

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szövegszerkesztési alapelvek</li> <li>– Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása</li> <li>– Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése</li> <li>– A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése</li> <li>– Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése</li> <li>– Nyelvi funkciók kritikus használata, helyesírás-ellenőrzés, elválasztás</li> <li>– Az információforrások etikus felhasználásának kérdései</li> </ul>		<p><i>Történelem:</i> A török világ Magyarországon,</p> <p><i>Magyar irodalom:</i> Egri csillagok</p>
<b>Fogalmak</b>	szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, margó, lapméret, helyesírás-ellenőrző, elválasztás, kép beillesztése, képméret változtatása, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése</p> <p>Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü</p> <p>Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék</p> <p>Részletes feladatleírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése</p> <p>Az iskolai élethez, hétköznapi problémához, adott tanórai vagy más tantárgyához kapcsolódó szöveges dokumentum készítése, például fogalmazás készítése vagy egy földrajzi terület bemutatása</p>	

<b>Témakör</b>	<b>5. Bemutatókészítés</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;</p> <p>Ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;</p> <p>Etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.</p> <p>Ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;</p>	

	A tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.
--	---

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szöveget, képet tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása</li> <li>– Feladatleírás, prezentáció szerkesztése</li> <li>– Bemutószerkesztési alapelvek</li> <li>– A bemutató objektumaira animációk beállítása</li> <li>– Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása</li> <li>– Az információforrások etikus felhasználásának kérdései</li> </ul>	<i>Történelem, magyar vagy szlovák nyelv:</i> prezentáció készítés az egyik tantárgyhoz
<b>Fogalmak</b>	prezentáció, animáció, dokumentumformátum, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, információforrások etikus felhasználása	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása Feladatleírás alapján prezentáció szerkesztése Bemutató készítés, melyben található szövegszerkesztési és multimédiás elem, kapcsolódjon valamely más tantárgyhoz (természetismeret, történelem, magyar vagy szlovák nyelv) Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával, az információforrások etikus használatával	

<b>Témakör</b>	<b>6. Multimédiás elemek készítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>4</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót; Digitális képeken képkorrekciót hajt végre. Ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít; Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Feladatleírás, illetve minta alapján rastergrafikus ábra létrehozása, összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba</li> <li>– Digitalizáló eszközök megismerése. Kép, hang és video digitális rögzítése</li> </ul>	<i>Vizuális kultúra:</i> műalkotások kifejezőkészsége

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, retusálás, képméret változtatása, transzformációk</li> <li>– Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása grafikai programmal: ábrák készítése, képek, fotók szerkesztése</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	rajz, rasztergrafika létrehozása, rasztergrafika szerkesztése, rajzeszközök; kép, hang, video digitális rögzítése; digitalizáló eszköz, képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, retusálás, képméret változtatása	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában</p> <p>A tárolt multimédiás elemek megosztása társakkal, feldolgozása páros és kiscsoportos munkaformában</p> <p>A saját eszközzel készített képből, videóból képrészlet kivágása prezentációhoz való felhasználás céljából</p> <p>Képkorrekció végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges</p> <p>Bittérképes rajzolóprogrammal ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában</p> <p>Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban vektorgrafikus rajzeszközökkel ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában</p>	

<b>Témakör</b>	<b>7. Az információs társadalom, e-Világ</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>2</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri a digitális környezetet, az e-Világ etikai problémáit;</p> <p>Ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.</p> <p>Önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;</p> <p>Az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;</p> <p>Ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;</p> <p>Védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.</p>	



<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az információ szerepe a modern társadalomban</li> <li>– Információkeresési technikák, stratégiák</li> <li>– Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák</li> <li>– Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan</li> </ul>		<i>Természettudomány:</i> Tantárgyi gyűjtőmunka
<b>Fogalmak</b>	e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség; információs társadalom; adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek Nyilvános és baráti fórumba hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelően információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése	

<b>Témakör</b>	<b>8. A digitális eszközök használata</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>1</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül; Önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét; Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat; Használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait. Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat; Az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat; Értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai</li> <li>– Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata</li> <li>– Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek</li> <li>– Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei</li> <li>– Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés</li> <li>– Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése</li> <li>– Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben</li> </ul>		<p><i>Matematika:</i> rendszerézt segítő eszközök – fadiagram, útdiagram, táblázatok – használata.</p>
<b>Fogalmak</b>	adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül</p> <p>Projektfeladathoz kapcsolódóan használandó perifériák lehetőségeinek megismerése, használata</p>	

<b>Témakör</b>	<b>Projekt oktatás</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>2</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A török hódoltságról tanult ismeretek bővítése.	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
– Kooperatív technikák fejlesztése		<i>Tantárgyak:</i>
<b>Fogalmak</b>	prezentáció, animáció, áttűnés, effektus	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Prezentáció készítés. Gárdonyi Géza: Egri csillagok fejezetei.	

## 7–8. évfolyam

A 7–8. évfolyam tananyaga szervesen kapcsolódik az 5–6. évfolyam tananyagához, annak spirális-teraszos logikát követő mélyítése, bővítése.

A digitális írástudás témaköreinek feldolgozása – az életkornak, ezáltal a magasabb absztrakciós szintnek, valamint a nagyobb közismereti tudásnak megfelelően – lehetővé teszi összetettebb problémák megoldását. Új elemként jelenik meg az adatok táblázatos elrendezése, vektorgrafikus ábrák beillesztése, valamint kitekintés a webes dokumentumok világába. A digitális írástudás alapjainak elsajátítását a 8. évfolyam végére lényegében lezárjuk.

A problémamegoldás fejlesztésében új témakörként jelenik meg a táblázatkezelés, amely alapszinten ugyan, de kerek egészet alkot. Az algoritmizálás, programozás témakörében a tanulók már csoportmunkában önállóan fejlesztenek blokkalapú programokat, megismerkednek az 5–6. osztályban tanulttól eltérő platformmal is. A 8. osztály végére a blokkprogramozás mint algoritmizálási, kódolási eszköz lezárásra kerül.

**A 7–8. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszám: 68 óra.**

**A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör neve	Javasolt óraszám 7. évfolyam	Javasolt óraszám 8. évfolyam
Algoritmizálás és blokkprogramozás	7	8
Online kommunikáció	2	2
Robotika	4	4
Szövegszerkesztés	6	2
Bemutatókészítés	4	2
Multimédiás elemek készítése	4	2
Táblázatkezelés	2	10
Az információs társadalom, e-Világ	2	3
A digitális eszközök használata	3	1
<b>Összes óraszám:</b>	<b>34</b>	<b>34</b>
Projekt oktatás	2	2

## 7. évfolyam

A tanuló az oktatás folyamatában sokfajta digitális eszközzel találkozik, fontos, hogy megismerjék ezek kezelésének alapjait és a legfontosabb hardvereszközök biztonságos használatát. Fontos, hogy az iskolai tanulmányi és közösségi feladataihoz kapcsolódó digitális programokat tudja használni. Gyakorlottan használja a feladathoz választott alkalmazói programokat, ismerje ki magát multimédiás környezetben. Legyen képes elvégezni a mindennapi karbantartás feladatait. Ismerje néhány kiemelkedő magyar tudós szerepét az informatika fejlődésében.

Fontos, hogy a tanulók életkorának megfelelő eszközökkel és módszerekkel dolgozzanak. Minden tanórán sokféle érdekes tevékenységgel találkozzanak a gyerekek. Szerezzenek tapasztalatokat az önálló tanulás fontosságáról, hatékony technikáiról, így készülhetnek fel az egész életen át tartó tanulásra. Az egyénileg, elszigetelten végzett tevékenységeket gyakran kiválthatja a csoportoknak adott, közösen megoldható feladat. Valódi kihívásokat jelentő feladatokat, „élesben” megoldandó problémákat is kapjon a tanulócsoport.

<b>Témakör</b>	<b>1. Algoritmizálás és blokkprogramozás</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>7</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló értelmezi az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatát;</p> <p>Egyszerű algoritmusokat elemez és készít;</p> <p>Ismeri a kódolás eszközeit;</p> <p>Adatokat kezel a programozás eszközeivel.</p> <p>Megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;</p> <p>Ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;</p> <p>A probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;</p> <p>Vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata</li> <li>– Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója</li> <li>– A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései</li> <li>– A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése. Algoritmus leírásának egy lehetséges módja</li> <li>– Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata</li> <li>– Az elemi adatok megkülönböztetése, kezelése és használata</li> <li>–</li> </ul>	<p><i>Fizika, kémia:</i> műveletek, összefüggések kiszámolása, számítógépes mérések elvégzése.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján</li> <li>– Példák típusalgoritmus használatára</li> <li>– A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben</li> <li>– Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok</li> <li>– A program megtervezése, kódolása</li> <li>– Mozgások vezérlése</li> <li>– Tesztelés, elemzés</li> <li>– Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, kódolás, animáció, grafika programozása, tesztelés, elemzés, hibajavítás	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése</p> <p>Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel</p> <p>Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása</p> <p>Egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával</p> <p>Egyszerű algoritmussal megadható mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, vizsgálata a lehetséges paraméterek függvényében</p> <p>Adatok kezelését, változók használatát igénylő folyamatok programozása</p>	

<b>Témakör</b>	<b>2. Online kommunikáció</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>2</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait;</p> <p>Ismeri az elektronikus kommunikációs szabályokat.</p> <p>Tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, az adatok védelmét biztosító lehetőségekkel;</p> <p>Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Online kommunikációs csatornák használata, online kapcsolattartás</li> <li>– Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében</li> <li>– Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök</li> <li>– Adattárolás és megosztás.</li> </ul>		<i>Etika:</i> társadalmi szabályok, normák; mások tiszteletben tartása; felelősségvállalás.
<b>Fogalmak</b>	online identitás, e-mail, chat,	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával</p> <p>Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében</p> <p>Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével</p>	

<b>Témakör</b>	<b>3. Robotika</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>4</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló adatokat gyűjt szenzorok segítségével;</p> <p>Mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.</p> <p>Ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével</li> <li>– Szenzorok funkciói, paraméterei, használata</li> <li>– Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással</li> </ul>		<i>Fizika:</i> hőmérséklethez, mozgáshoz kötődő minták gyűjtése.
<b>Fogalmak</b>	robot, szenzor, blokkprogramozás, vezérlési szerkezetek, vezérlés, elágazás, ciklus	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása</p> <p>A robot szenzorokkal gyűjtött adatainak rögzítése, feldolgozása; a viselkedés módosítása a gyűjtött adatoknak megfelelően</p>	

Témakör	4. Szövegszerkesztés	Javasolt óraszám <b>6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.</p> <p>Ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;</p> <p>A tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;</p> <p>Ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);</p> <p>A szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;</p> <p>Etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.</p>	
<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentumok létrehozása, formázása</li> <li>– Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése</li> <li>– Szövegszerkesztési alapelvek. A szöveg tipográfiája, tipográfiai ismeretek. Szöveges dokumentumok szerkezete, objektumok. Élőfej és élőláb</li> <li>– Táblázat beszúrása a szövegbe. A táblázat formázása</li> <li>– Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása</li> <li>– Mentés különböző formátumokba</li> <li>– Az információforrások etikus felhasználásának kérdései</li> </ul>		<p><i>Történelem, Kémia:</i> tantárgyhoz kötődő anyag összeállítása</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> levél készítés</p>
<b>Fogalmak</b>	szövegszerkesztési alapelvek, tipográfia, dokumentumok szerkezete, objektumok, élőfej, élőláb, táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, információforrások etikus felhasználása	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Kész minta alapján szöveges dokumentumok önálló létrehozása, például iratminták, adatlap készítése</p> <p>Adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó problémához, az iskolai élethez, hétköznapi problémához szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentum készítése önállóan vagy projektmunka keretében, például tanulmány egy adott történelmi korról</p> <p>Adott dokumentum tartalmának megfelelő szerkezet kialakítása, például levélpapír készítése és sablonként történő mentése, élőfej és élőláb kialakítása és formázása, vízjel szerepeltetése egy kép beszúrásával</p>	

<b>Témakör</b>	<b>5. Bemutatókészítés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;</p> <p>Ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;</p> <p>Etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.</p> <p>Ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;</p> <p>A tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szöveget, táblázatot, ábrát, képet, hangot, animációt, videót tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása</li> <li>– Feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése</li> <li>– Automatikusan és az interaktívan vezérelt lejátszás beállítása a bemutatóban</li> <li>– Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása</li> <li>– Az információforrások etikus felhasználásának kérdései</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom vagy más tantárgy:</i> prezentáció készítése</p>
<b>Fogalmak</b>	prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, dokumentum belső szerkezete, információforrások etikus felhasználása
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)</p> <p>Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával</p> <p>Tájékoztató vagy reklámcélú, automatikusan ismétlődő, animált bemutató készítése</p> <p>Elkészített prezentáció megjelenítése többféle elrendezésben, mentése különböző formátumokba</p>



<b>Témakör</b>	<b>6. Multimédiás elemek készítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot; A digitális képeken képkorrekciót hajt végre. Ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása</li> <li>– Multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz</li> <li>– Raszter- és vektorgrafikai ábra összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba</li> <li>– Feladatleírás, illetve minta alapján vektorgrafikus ábra készítése. Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek</li> </ul>		<i>Vizuális kultúra:</i> fotók vizsgálata
<b>Fogalmak</b>	képek szkennelése, digitális fotózás, fotó, hang, szerkesztése, felhasználása, rasztergrafika,	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkenneléssel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal</p> <p>Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, szerkesztése és felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz</p> <p>Feladatleírás, illetve minta alapján rasztergrafikai ábra készítése, szerkesztése, módosítása különböző dokumentumokba, előadásokhoz és bemutatókhoz</p> <p>Ábrakészítés során egyszerű transzformációs műveletek, igazítások, csoportműveletek használata</p> <p>Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk</p>	

<b>Témakör</b>	<b>7. Táblázatkezelés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>2</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló az adatokat táblázatos formába rendezi és formázza; Tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei</li> <li>– Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása</li> </ul>		<i>Matematika:</i> Mennyiségek kapcsolata, táblázatok
<b>Fogalmak</b>	táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, adatok táblázatos formába rendezése, adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás,	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése  Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból  Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással	

<b>Témakör</b>	<b>8. Az információs társadalom, e-Világ</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>2</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.</p> <p>Ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;</p> <p>Ismeri az információkeresés technikáját,</p> <p>Tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel;</p> <p>Védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az információs technológiai fejlesztés gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése</li> <li>– Az információ szerepe a modern társadalomban</li> <li>– Információkeresési technikák, stratégiák, többszemponú keresés</li> <li>– A digitális eszközök egészségre és személyiségre gyakorolt hatásai</li> <li>– Az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai</li> </ul>		<i>Technika és tervezés:</i>
<b>Fogalmak</b>	e-Világ, e-kereskedelem, virtuális személyiség, információs társadalom, adatvédelem, internetes bűnözés, digitális eszközöktől való függőség	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például ókori számolási módszerek vagy elektromechanikus gépek)	

	<p>Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló, biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata</p> <p>Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségeket alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése</p> <p>Többszemponútú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában</p>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>9. A digitális eszközök használata</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>3</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül;</p> <p>Önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;</p> <p>Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;</p> <p>Használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.</p> <p>Tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;</p> <p>Az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;</p> <p>Értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;</p> <p>Tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről;</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai</li> <li>– Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata</li> <li>– Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek</li> <li>– Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei</li> <li>– Az operációs rendszer segédprogramjai. Az állományok és könyvtárak tömörítése</li> <li>– Az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok ismerete. Tudatos felhasználói</li> </ul>	<p><i>Fizika:</i> egyes technikai eszközök működésének megfigyelése, a működés feltételeinek értelmezése a mindennapi környezetben;</p> <p><i>Földrajz; fizika:</i> A térbeli tájékozódást szolgáló eszközök és módszerek</p>

magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés	
<b>Fogalmak</b>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása</p> <p>Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül</p> <p>Adatok tömörített tárolása, továbbítása a hálózaton keresztül az együttműködés érdekében</p> <p>Történelmi, földrajzi témák feldolgozásához térinformatikai, térképalkalmazások felhasználása</p> <p>Közös munka esetén a digitális erőforrásokhoz tartozó hozzáférési és jogosultsági szintek megismerése</p>

<b>Témakör</b>	<b>Projekt oktatás</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A forradalmak kora.	<b>2</b>

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
– Kooperatív technikák fejlesztése		<i>tantárgyak</i>
<b>Fogalmak</b>	tantárgyi szakkifejezések	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Csoport munkák, kooperatív technikák, szabaduló szoba	

## 8. évfolyam

Az algoritmizálás egyszerre eszköze a problémamegoldásnak és a képességfejlesztésnek is. Ismerjen a tanuló alapalgoritmusokat, tudjon alapvető utasításokat olyan blokkprogramozással elkészíteni, amely alkalmas az algoritmusok kipróbálására. Tudjon egyszerű folyamatokat modellezni, legyenek tapasztalatai a természeti, társadalmi események számítógépes modellezésében.

Az információszerzés adatok gyűjtését és feldolgozását jelenti. Ismerje a tanuló az adatkezelés technikáját, az adatvédelem és a szerzői jog szabályait, az adatok biztonságos tárolását.

Témakör	1. Algoritmizálás és blokkprogramozás	Javasolt óraszám
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló értelmezi az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatát;</p> <p>Egyszerű algoritmusokat elemez és készít;</p> <p>Ismeri a kódolás eszközeit;</p> <p>Adatokat kezel a programozás eszközeivel.</p> <p>Megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;</p> <p>Ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;</p> <p>A probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;</p> <p>Tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;</p> <p>Vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.</p>	<b>8</b>

Ismeretek / Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata</li> <li>– Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója</li> <li>– A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései</li> <li>– A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése. Algoritmus leírásának egy lehetséges módja</li> <li>– Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata</li> <li>– Az elemi adatok megkülönböztetése, kezelése és használata</li> <li>– Szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján</li> <li>– Példák típusalgoritmus használatára</li> <li>– A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben</li> </ul>	<p><i>Kémia; fizika; biológia; földrajz: szimulációs programok.</i></p> <p><i>Matematika: a feltételekkel való összevetés során annak tudatosítása, hogy a feltételek hogyan befolyásolják az eredményt.</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok</li> <li>– Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása</li> <li>– A program megtervezése, kódolása</li> <li>– Animáció, grafika programozása</li> <li>– Mozgások vezérlése</li> <li>– Tesztelés, elemzés</li> <li>– Az objektumorientált gondolkodás megalapozása</li> <li>– Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	<p>algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, animáció, grafika programozása, objektumorientált gondolkodás, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése</p> <p>Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel</p> <p>Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása</p> <p>Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő programozási feladatok megoldása</p> <p>Egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával</p> <p>Egyszerű algoritmussal megadható mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, vizsgálata a lehetséges paraméterek függvényében</p> <p>Adatok kezelését, változók használatát igénylő folyamatok programozása</p> <p>Új objektum létrehozását igénylő feladatok megoldása blokkprogramozási környezetben</p>	

<b>Témakör</b>	<b>2. Online kommunikáció</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>2</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait;</p> <p>Ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.</p> <p>Tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;</p> <p>Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Online kommunikációs csatornák használata, online kapcsolattartás</li> <li>– Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében</li> <li>– Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök</li> <li>– Adattárolás és megosztás.</li> </ul>		<i>Etika:</i> társadalmi szabályok, normák; mások tiszteletben tartása; felelősségvállalás.
<b>Fogalmak</b>	online identitás, e-mail, chat,	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával</p> <p>Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében</p> <p>Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban</p> <p>Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével</p>	

<b>Témakör</b>	<b>3. Robotika</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>4</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló adatokat gyűjt szenzorok segítségével;</p> <p>Mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.</p> <p>Ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével</li> <li>– Szenzorok funkciói, paraméterei, használata</li> <li>– Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással</li> <li>– Vezérlési feladatok megoldása objektumokkal, eseményvezérlés</li> <li>– Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások során</li> </ul>		<i>Fizika:</i> természettudományos anyagok gyűjtése, a megbízhatóság vizsgálata.
<b>Fogalmak</b>	robot, szenzor, blokkprogramozás, vezérlési szerkezetek, vezérlés, elágazás, ciklus	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása</p> <p>Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása</p>	

	A robot szenzorokkal gyűjtött adatainak rögzítése, feldolgozása egy akadálypályán; a viselkedés módosítása a gyűjtött adatoknak megfelelően
--	---

<b>Témakör</b>	<b>4. Szövegszerkesztés</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>2</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.</p> <p>Ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;</p> <p>A tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;</p> <p>Ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);</p> <p>A szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;</p> <p>Etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó honlap létrehozása, formázása</li> <li>– Mentés különböző formátumokba</li> <li>– Az információforrások etikus felhasználásának kérdései</li> </ul>	<i>Biológia:</i> Hazánk tájvédelmi körzetei, Nemzeti parkjai
<b>Fogalmak</b>	szövegszerkesztési alapelvek, tipográfia, dokumentumok szerkezete, objektumok, élőfej, élőláb, táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, webes dokumentumkészítés, információforrások etikus felhasználása
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>A szövegszerkesztési ismeretek alkalmazása honlap készítés során, pl.: Nemzeti parkok</p> <p>Adott dokumentum tartalmának megfelelő szerkezet kialakítása, például levélpapír készítése és sablonként történő mentése, élőfej és élőláb kialakítása és formázása, vízjel szerepeltetése egy kép beszúrásával</p> <p>Az elkészített dokumentum környezetbarát nyomtatásának megbeszélése, mentése és megnyitása PDF formátumban</p> <p>Szöveges dokumentum megosztása online tárhelyen</p>



<b>Témakör</b>	<b>5. Bemutatókészítés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>2</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;</p> <p>Ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;</p> <p>Etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.</p> <p>Ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;</p> <p>A tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szöveget, táblázatot, ábrát, képet, hangot, animációt, videót tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása</li> <li>– Feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése</li> <li>– Bemutatószerkesztési alapelvek. A mondandóhoz illeszkedő megjelenítés</li> <li>– Automatikusan és az interaktívan vezérelt lejátszás beállítása a bemutatóban</li> <li>– Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása</li> <li>– Az információforrások etikus felhasználásának kérdései</li> </ul>	<p><i>Szlovák nyelv és irodalom</i>: prezentáció készítés</p>
<b>Fogalmak</b>	prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, dokumentum belső szerkezete, információforrások etikus felhasználása
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Prezentáció készítése kiselőadáshoz (szlovák nyelv és irodalomhoz, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)</p> <p>Elkészített prezentáció megjelenítése többféle elrendezésben, mentése különböző formátumokba</p>

<b>Témakör</b>	<b>6. Multimédiás elemek készítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>2</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;</p> <p>A digitális képeken képkorrekciót hajt végre.</p>	

	Ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít; Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.
--	--

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása</li> <li>– Multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz</li> <li>– Raszter- és vektorgrafikai ábra összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba</li> <li>– Feladatleírás, illetve minta alapján vektorgrafikus ábra készítése. Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek</li> </ul>	<i>Vizuális kultúra:</i> Digitális rendszerek képkalkotó módszereinek megismerése; vizuális reklámok elemzése.
<b>Fogalmak</b>	képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása, rasztergrafika, vektorgrafika, görbék, csomópontok, csomópontműveletek	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkennelvel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal</p> <p>Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, video szerkesztése és felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz</p> <p>Feladatleírás, illetve minta alapján raszter- és vektorgrafikai ábra készítése, szerkesztése, módosítása különböző dokumentumokba, előadásokhoz és bemutatókhoz</p> <p>Ábrakészítés során egyszerű transzformációs műveletek, igazítások, csoportműveletek használata</p> <p>Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk</p>	

<b>Témakör</b>	<b>7. Táblázatkezelés</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>10</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló az adatokat táblázatos formába rendezi és formázza;</p> <p>Problémákat old meg táblázatkezelő program segítségével;</p> <p>Cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;</p> <p>Az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;</p> <p>Tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei</li> <li>– Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása</li> <li>– Statisztikai adatelemzés, statisztikai számítások. Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben</li> <li>– Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek</li> <li>– Feladatok a cellahivatkozások használatára. Relatív és abszolút cellahivatkozás. Saját képletek szerkesztése. Függvények használata, paraméterezés</li> <li>– Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével</li> <li>– Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei. Diagram létrehozása, szerkesztése. Diagramtípusok</li> </ul>		<p><i>Matematika:</i> táblázatok, grafikonok, mennyiségek közti kapcsolatok ábrázolása</p>
<b>Fogalmak</b>	táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adatok táblázatos formába rendezése, adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képletek szerkesztése, függvények használata, paraméterezés, adatok csoportosítása, diagram létrehozása, diagram szerkesztése, diagramtípusok	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése</p> <p>Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból</p> <p>Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással</p> <p>A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy táblázatkezelő programban</p> <p>Az osztály, évfolyam vagy az iskola adatainak statisztikai elemzése</p> <p>Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése</p> <p>Más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatokban az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével</p>	

<b>Témakör</b>	<b>8. Az információs társadalom, e-Világ</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>3</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló ismeri a digitális környezetet, az e-Világ etikai problémáit; Ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.	

	<p>Ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;</p> <p>Online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelességeket;</p> <p>Ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét;</p> <p>Tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;</p> <p>Védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.</p>
--	--

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az információs technológiai fejlesztés gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése</li> <li>– Az információ szerepe a modern társadalomban</li> <li>– Információkeresési technikák, stratégiák, többszempontú keresés</li> <li>– A digitális eszközök egészségre és személyiségre gyakorolt hatásai</li> <li>– Az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai</li> </ul>	<p><i>Technika és tervezés:</i> a megtakarítási lehetőségek felismerése, a hatékonyság, egészség- és környezettudatosság érvényesítése.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> közösségi portálokon megjelenő személyes adatok vizsgálata a védelem és adatbiztonság szempontjából.</p>
<b>Fogalmak</b>	e-Világ, e-kereskedelem, e-bank, e-állampolgárság, virtuális személyiség, információs társadalom, adatvédelem, internetes bűnözés, digitális eszközöktől való függőség
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például ókori számlási módszerek vagy elektromechanikus gépek)</p> <p>Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy veszélyeshulladék-lerakási címek keresése</p> <p>Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló, biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata</p> <p>Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról</p> <p>Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségeket alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése</p>

	Többszempon্তু, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
--	--

<b>Témakör</b>	<b>9. A digitális eszközök használata</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>1</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül;</p> <p>Önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;</p> <p>Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;</p> <p>Használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.</p> <p>Tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;</p> <p>Az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;</p> <p>Értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;</p> <p>Tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről;</p> <p>Ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai</li> <li>– Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata</li> <li>– Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek</li> <li>– Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei</li> <li>– Az operációs rendszer segédprogramjai. Az állományok és könyvtárak tömörítése</li> <li>– Az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok ismerete. Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés</li> <li>– Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése. Alkalmazások a virtuális térben. Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben</li> </ul>	<p><i>Fizika; kémia; matematika; biológia:</i></p> <p>A tantárgyi órán felmerülő feladatok informatikai eszközzel történő megoldása. Az adott helyzethez legjobban illeszkedő hardver és szoftver kiválasztása.</p>

<b>Fogalmak</b>	adat, információ, hír, digitalizálás, digitalizálás minősége, kódolás, kódolási problémák, ergonómia, be- és kikapcsolás folyamata, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, működési elv, működési paraméterek, hálózatok felhasználási területei, mobil eszközök operációs rendszere, operációs rendszerek eszközzelése, operációs rendszer segédprogramjai, állományok és könyvtárak tömörítése, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül Adatok tömörített tárolása, továbbítása a hálózaton keresztül az együttműködés érdekében Történelmi, földrajzi témák feldolgozásához térinformatikai, térképalkalmazások felhasználása A 3D megjelenítés lehetőségeinek felhasználása tantárgyi feladatokban Közös munka esetén a digitális erőforrásokhoz tartozó hozzáférési és jogosultsági szintek megismerése

<b>Témakör</b>	<b>Projekt oktatás</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>2</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A demokrácia kialakulása.	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kooperatív technikák fejlesztése</li> <li>- Az együttműködési készség fejlesztése a projektmunka során</li> </ul>		<i>tantárgyak:</i>
<b>Fogalmak</b>	tantárgyi szakkifejezések	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Csoport munkák, kooperatív technikák, szabaduló szoba	

# Ének-zene

## Helyi tanterv ajánlás

### 5–8. évfolyam

Az ének-zene tanításának legfőbb célja a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek bővítése. Fontos cél továbbá, hogy a megalapozott zenei képességek *tovább fejlődjenek*. Középpontban továbbra is a zenei aktivitás, ezen belül az éneklés áll. A kerettantervben két évre vonatkozó órakeretek vannak feltüntetve, melyek a különböző órai tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelzik. A tematikai egységek és a tartalmak az oktatás gyakorlatában átfedik egymást.

#### **A Kerettanterv témakörei:**

1. Zeneművek/Népdalok, műdalok
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

**A Készségek fő területei:** előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatóak. Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

**A tanulás kompetenciái:** A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérezés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

**A kommunikációs kompetenciák:** Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés, mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

**A digitális kompetenciák:** A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és

lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozásokkor, de legmagasabb fokát az iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknál kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljék meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

## 5-6. évfolyam

A fenti életszakaszban a fejlesztés fő célja a tanuló továbbvezetése a tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatában. Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái segítik a másokkal történő harmonikus együttműködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső késztetésének kialakulását. Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.

A tanulók tovább ismerkednek a klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.



A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Az 5. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 34 óra (heti 1 óra)

A 6. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 34 óra (heti 1 óra)

A kéthetes projektek ének-zene órái mindkét évfolyamon 36-ra növelik az éves óraszámot.

### 5. évfolyam

Az 5. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 34 óra (heti 1 óra)

A kéthetes projekt ének-zene órái az 5. évfolyamon 36-ra növelik az éves óraszámot.

Témakör	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	17 óra
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	7 óra
Ismeretek/Ritmikai fejlesztés	4 óra
Ismeretek/Hallásfejlesztés	3 óra
Ismeretek/Zenei írás-olvasás	3 óra
<b>Összes óraszám</b>	34 + 2 projektóra = 36

Témakör	Zeneművek/ Énekes anyag	Javasolt óraszám: 17 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló a korábban elsajátított dalkincs ismétlésével és bővítésével az életkorának és hangi adottságainak megfelelő hangmagasságban énekel csoportosan vagy önállóan. Törekszik a kifejező és stílusos éneklésre (a népi vagy klasszikus stílusjegyeknek megfelelően) és a tiszta intonációra. Emlékezetből éneklő a Himnuszt. Változatosan tudja alkalmazni a tempó és dinamikai, előadási utasításokat.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok, készségek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– 26 dal megismerése (13 magyar, 13 szlovák)</li> <li>– A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése</li> <li>– A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése</li> <li>– Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel</li> <li>– A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is</li> <li>– A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel</li> <li>– Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből</li> <li>– Megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel</li> <li>– A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel</li> <li>– Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani <ul style="list-style-type: none"> <li>• Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni</li> <li>• Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül</li> </ul> </li> <li>– Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása <ul style="list-style-type: none"> <li>• A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben</li> </ul> </li> <li>– Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban <ul style="list-style-type: none"> <li>• A megélt élmények feldolgozásának segítése</li> </ul> </li> </ul>	<p><i>Történelem:</i> magyar történelmi énekek és a magyar történelem párhuzamai.</p> <p><i>Etika:</i> mű (szöveg) értelmezése erkölcsi szempontok alapján.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> Népdal-néptánc, hangszeres népzene, a tánc funkciója.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Régistílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő dallamvonal (klesajúca melódia); adatközlő acappella; vers megzenésítés; parlando (hovorene), rubato</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés</li> <li>– A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása</li> <li>– Népszokások eljátszása</li> <li>– Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában</li> <li>– Részvétel az iskolai kórus munkájában</li> <li>– Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen</li> <li>– Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán</li> </ul>

*Javasolt énekes anyag – 5. osztály*

*Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből*

Aki dudás; Erdő, erdő, de magos a teteje; Erdő, erdő, erdő; Érik a szőlő; Föl, föl, vitézek; Győri kanász; Hidló végén; Hull a szilva; Megöltek Összegyültek, összegyültek; Régi táncdal, Sej, a szakcsi utca;

*Műzenei szemelvények, más népek dalai*

M. Praetorius: Viva la Musica (kánon); J.S. Bach: Üdv rád és házad népére; Szőnyi Erzsébet: Postaváró (amerikai dallam); Pál, Kata, Péter(francia);

*Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra*

A,a,a,a farsangi napokban; Föl, föl vitézek; Kossuth Lajos azt írta; Pásztorok, keljünk fel; Regős ének

*Javasolt szlovák nyelvű énekes anyag:*

Červené jablčko;

Čo si taká smutná, Anička;

Dobrá noc, má milá;

Duša moja, potešenia;

Ej, duby, duby;

Ej, lučka, lučka;

Hej, už sa na tej hore;

Horička zelená;

Javor, javor, vysoký si;

Kuvaj, kuvaj, kuvadlo - rečnovanka

Na muzike;

Na vánoce (česká) koleda

Pod tým naším okienečkom;

Prší, prší len sa leje;

Sedemdesiat' sukien mala;

Tá trenčianska kasárňa;

U susedov

Témakör	Zeneművek / Zenehallgatási anyag	Javasolt óraszám: 7 óra
Tanulási eredmények	<p>A tanuló a népzene tárházából és a megjelölt korok zeneműveiből azonosítani tudja: a zenetörténeti stílusok főbb jellemzőit, hozzájuk tartozó műfajokat, a zeneirodalom tanult alkotóit és remekműveit, jellegzetes hangszereket.</p> <p>Megkülönbözteti a műzenét és népzeneét.</p> <p>Hangversenyeket látogat, aktívan részt vesz az iskola hagyományos ünnepein.</p>	
Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok, készségek</i>		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– a legelterjedtebb magyar népi és történelmi hangszerek</li> <li>– (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, lant, tárogató, síp)</li> <li>– ismerete</li> <li>– Maďarské ľudové hudobné nástroje (pišťala, fujara, drumbľa, pastierska trúba,</li> <li>– gajdy, organistrum-nenera, ciatara)</li> <li>– A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban,</li> <li>– a szöveges és abszolút zenében</li> <li>– A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével</li> <li>– Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben</li> <li>– Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz</li> <li>– Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között.</li> <li>– Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket</li> <li>– Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> magyar történelmi énekek, irodalmi párhuzamok.</p> <p><i>Történelem:</i> történelmi korok, korstílusok.</p> <p><i>Etika:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> Reneszánsz táncok, táncformák, zenés játék</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok.</p>

<b>Fogalmak</b>	<p>Népi hangszerek(duda, tekerőlant, citera és cimbalom); népi zenekar;  komolyzene, könnyű zene;  Maďarské ľudové hudobné nástroje (píšťala, fujara, drumbl'a, pastierska trúba,  gajdy, organistrum-nenera, ciatara a cimbal)</p> <p>zenei korstílusok (hudobné štýly), középkor (stredovek), reneszánsz (renesancia),  barokk (barok)</p> <p>Gregorián ének (gregoriansky chorál), reneszánsz tánc, madrigál, lant (lutna)</p> <p>barokk zene, concerto-versenymű, csembaló(čembalo), korál, orgona (organ), fúga, oratórium, rondóforma (rondová forma), szvit (suinta), körtánc (kruhovýtanec)</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Részvétel ifjúsági hangversenyeken  Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán  Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához  A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése  Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről  Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről  Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával  Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata</p>

### Zenehallgatási anyag – 5. osztály

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Dunántúli ugrós táncok

Kodály: Karácsonyi pásztortánc: gyermekkar

Bartók Béla: Magyar képek: Este a székelyeknél; Ürögi kanásztánc; Román népi táncok: 6., 7. tétel

Bárdos Lajos: Régi táncdal - vegyeskar

Zene Mátyás király udvarából

J. S. Bach: Parasztkantáta: (Mer hahn en neue Oberkeet)

Magyar Gregoriánium (Schola Hungarica) - részletek

Orlando di Lasso: Visszhang

Bakfark Bálint: Fantázia lantra - részlet

J. S. Bach: h-moll szvit – Badinerie; d-moll toccata és fúga; Parasztkantáta Nr.16 basszus ária;

János Passió – Már nyugosznak a völgyek 15.sz.

G. F. Handel: Messiás – Halleluja; F- dúr orgonaverseny I. tétel

H. Purcell: Artúr király – Pásztor, pásztor

Farkas Ferenc: Régi magyar táncok – Lapockás tánc, Ugrós  
 Ligeti György: Sípbal, dobbal, nádi hegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire  
 John Williams: Csillagok háborúja – induló  
 Barokk szemelvények részletei Bach, Händel, Purcell és Vivaldi műveiből (pl. Georg Friedrich Handel: Vízizene – D- dúr szvit I. tétel)  
 Népzenei felvételek (pl. nép hangszerekhez: duda, citera. cimbalom, tekerőlant)

Liszt Ferenc: Manók tánca  
 Johannes Brahms: V. magyar tánc

<b>Témakör</b>	<b>Ismeretek / Ritmikai fejlesztés</b>	<b>Javasolt óraszám: 4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló ismeri és alkalmazza az alapritmusok relációit (egész-, fél-, negyedérték, nyolcad pár, fél- és negyedszünet) és az összetett ritmusokat (szinkópa, kis-és nagy nyújtott, kis-és nagy éles, tizenhatod ritmusok), grafikai jelüket és értéküket. Különböző ritmusképleteket eltérő tempókban reprodukál.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok, készségek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket</li> <li>– Érzékeli a páros, páratlan ütemeket</li> <li>– Fogalmi szinten ismeri a kis éles és kis nyújtott ritmust</li> <li>– Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján</li> <li>– Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója</li> <li>– Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.</li> <li>– Egyszerű, stilizált tánclépésekből lépéssor kombinálása régi korok zenéjéhez</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek: kérdés és felelet, versek ritmusa, szótagszáma, verssorok ritmizálása.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> stilizált tánclépések</p> <p><i>Matematika:</i> számsorok, törtek.</p>	
<b>Fogalmak</b>	Kis éles, kis nyújtott ritmus (malý ostrý a malý predĺžený rytmus); tizenhatod (šestnásti nové noty)	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A dalok ritmusának hangoztatása</li> <li>– Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között</li> <li>– Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával</li> <li>– Egyszerűbb ritmushangszerek készítése</li> <li>– A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása</li> </ul>	

Témakör	Ismeretek/ Hallásfejlesztés	Javasolt óraszám: 3 óra
Tanulási eredmények	A tanuló fogalmi szinten ismeri a régi és újonnan megismert tiszta hangközöket. Az énekelt dallami elemeket ismeri és megnevezi.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok, készségek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv (kvinta, kvarta a oktava)</li> <li>– A tiszta hangközök felismerése és megnevezése</li> <li>– Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése</li> <li>– A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából</li> <li>– Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével</li> <li>– A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése</li> <li>– Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.)</li> </ul>		<p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>
<b>Fogalmak</b>	Hangköz (interval); tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv (čistá kvinta, kvarta, oktáva) egyszólamúság - többszólamúság (jednohlasnosť - viachlasnosť)	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel</li> <li>– Zenei kérdés, válasz rögtönzése</li> <li>– Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával</li> <li>– A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Ismeretek/ Zenei írás-olvasás</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló megnevezi és beazonosítja a kottakép alapvető elemeit, például tempójelzés; tanult ütemmutatók. Felismerő kottaolvasással együttesen követi a tanult ritmikai és dallami elemeket.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok, készségek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása</li> <li>– a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása</li> <li>– a tiszta hangközök grafikai képe és írása</li> <li>– ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival</li> <li>– az új ritmikai elemek felismerése kottaképben</li> <li>– az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban</li> <li>– a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan</li> <li>– a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel</li> <li>– a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva</li> <li>– rövid dallamok írása betűkottáról hangjegybe, C-dóban</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Matematika:</i> törtek</p>
<b>Fogalmak</b>	Tempójelzések; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek (az ABC-s hangok nevei – hudobná abeceda), pentaton	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése</li> <li>– Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal</li> <li>– Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával</li> <li>– A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.</li> </ul>	



## 6.évfolyam

A 6. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 34 óra (heti 1 óra)

A kéthetes projekt ének-zene órái a 6. évfolyamon 36-ra növelik az éves óraszámot.

<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
Zeneművek/Énekes anyag	17 óra
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	7 óra
Ismeretek/Ritmikai fejlesztés	4 óra
Ismeretek/Hallásfejlesztés	3 óra
Ismeretek/Zenei írás-olvasás	3 óra
<b>Összes óraszám</b>	34 + 2 projektóra = 36

<b>Témakör</b>	<b>Zeneművek / Énekes anyag</b>	<b>Javasolt óraszám: 17 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló tudja a dalanyagot tisztán, kifejezően, stílusosan (életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban) elénekelni kiscsoportos és egyéni előadásmódban.</p> <p>Egressy Béni-Vörösmarty Mihály: Szózat éneklése emlékezetből.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok, készségek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– 26 dal megismerése (13 magyar, 13 szlovák)</li> <li>– A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése</li> <li>– A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése</li> <li>– A Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése</li> <li>– Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel</li> <li>– A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével</li> <li>– A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is</li> <li>– A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkíséréssel</li> <li>– Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből</li> <li>– Megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkíséréssel</li> <li>– A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkíséréssel</li> </ul>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani <ul style="list-style-type: none"> <li>• Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni</li> <li>• Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül</li> </ul> </li> <li>– Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása <ul style="list-style-type: none"> <li>• A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben</li> </ul> </li> <li>– Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban <ul style="list-style-type: none"> <li>• A megélt élmények feldolgozásának segítése</li> </ul> </li> </ul> <p>Magyar és szlovák népzene: válogatás régi rétegű és új stílusú népdalokból</p> <p>Magyar történelmi énekek: históriás énekek, kuruc kori dalok, nemzeti énekeink, más népek dalai, a műzene tonális és funkciószövegeinek megismerését segítve. Daloka bécsi klasszikus stílusból. Egyszerű többszólamúság: pl. kánonok, népdalfeldolgozások</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése.</p> <p><i>Történelem:</i> magyar történelmi énekek és a magyar történelem párhuzamai.</p> <p><i>Etika:</i> mű (szöveg) értelmezése erkölcsi szempontok alapján.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> Népdal-néptánc, hangszeres népzene, a tánc funkciója.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>új stílusú népdal és kupolás dallamvonal; kamaraének – társasének; mezzoforte (strednosilno) tempo giusto; históriás ének (Historické piesne), kuruc kori dal, Szózat, verbunk</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés</li> <li>– A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása</li> <li>– Népszokások eljátszása</li> <li>– Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában</li> <li>– Részvétel az iskolai kórus munkájában</li> <li>– Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen</li> <li>– Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán</li> </ul>

*Ajánlott éneklési anyag – 6.osztály*

*Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből*

Ablakomba, ablakomba; A jó lovas katonának, Az én rácsos kapum; Csínom Palkó, Csínom Jankó; De szeretnék páva lenni; Ha felmegyek; A Mátrai képek dalai: A Vidrócki híres nyája, Elmegyek, elmegyek, Madárka, madárka, Sej, a tari réten; Jaj, de beteg vagyok; Ősszel érik babám; Tavasz szél; Te vagy a legény (tyukodi-nóta);

*Műzenei szemelvények, más népek dalai*

L. van Beethoven: A mormotás fiú dala; John Of Fornsete: Nyár-kánon; Te álomszuszék, ébredj! – angol kánon; Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája; J. Haydn: Falusi jókedv; J. Haydn: Szerenád; W. A.Mozart: Vágyódás a tavasz után; Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal

*Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra*

Bárcsak régen felébredtem volna; Egressy Béni: Szózat; A kis Jézus megszületett; Hayes – Kerényi György: Karácsony ünnepén – kánon;

*Javasolt szlovák nyelvű énekes anyag:*

Anička, dušička, kde si bola

Anička maličká

Chodí milá

Dcéruška, dcéra

Ej padá, padá rosička

Ide verbunk

Ja dohory

Jánošík, Jánošík

Keď ja pôjdem na tú vojnu kuruckú

Lúčka, lúčka

Na čo si sa vydávala

Požiar

Prídi, ty šuhajko

Radost' jasná (Beethoven)

Sadaj slnko, sadaj

Šej, dobrý večer

Tri dni ma naháňali

Vyrástla lipka

<b>Témakör</b>	<b>Zeneművek / Zenehallgatási anyag</b>	<b>Javasolt óraszám: 7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló azonosítani tudja a tanult zenetörténeti korok, stílusok zenéit, főbb jellemzőit, a hozzájuk tartozó műfajokat, a jellegzetes hangszereket.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok, készségek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafűvők rézfűvők, vonósok, ütősök)</li> <li>– Klasický symfonický orchester (sláčikové, drevené, plechové a bicienástroje)</li> <li>– A karmester (dirigent) és a karvezető (zbormajster) különböző szerepének megértése</li> <li>– A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében</li> <li>– A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével</li> <li>– Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben</li> <li>– Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz</li> <li>– Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között.</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> magyar történelmi énekek, irodalmi párhuzamok.</p> <p><i>Történelem:</i> történelmi korok, korstílusok</p> <p><i>Etika:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket</li> <li>– Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében</li> </ul> <p>Zeneirodalmi szemelvények a stílusérzék fejlesztéséhez – a bécsi klasszika zeneirodalmából és a kuruc kor zenéjéből.</p> <p>Kodály: Mátrai képek</p> <p>Zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– vokális művek (Haydn, Beethoven)</li> <li>– hangszeres művek – szerenád, divertimento, szimfónia tétel (triós forma, rondó forma), hangszeres művek (variáció szimfónia),</li> <li>– daljáték/operarészletek (Mozart)</li> </ul>	<p>.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> klasszikus táncok, táncformák, zenés játék, opera cselekménye.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; Hudobné nástroje symfonického orchestra karmester (dirigent); karvezető (zbormajster, vedúciaboru), programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, zenei műfajok (hudobnéžánre); funkció; zenei téma (myšlienka); a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus), periódus (perióda), triós forma (trojdielna forma), szimfónia (symfonia), szonáta, szonátaforma (sonátová forma), vonósnégyes (slačikové kvarteto)</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Részvétel ifjúsági hangversenyeken</li> <li>– Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán</li> <li>– Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához</li> <li>– A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése</li> <li>– Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről</li> <li>– Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről</li> <li>– Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)</li> <li>– Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata</li> </ul>

### Zenehallgatási anyag – 6. osztály

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Egressy Béni – Vörösmarty Mihály: Szózat

Kapuvári verbunk (Magyar népzenei antológia)

Kodály Zoltán: Lengyel László – gyermekkar; Gergely-járás – részlet - Jobb az árpa – gyermekkar; Karácsonyi pásztortánc; Mátrai képek – vegyeskar; Kodály Zoltán: Hány János: Sej, Nagyabonyban;

Bartók Béla: Magyar képek – Medvetánc; Gyermekeknek – Fa fölött, fa alatt

Hans Leo Hassler: Gagliarda - vegyeskar, olasz nyelven

Joseph Haydn: Üstdob szimfónia II. tétel  
W. A. Mozart: A varázsfuvola – részletek  
Joseph Haydn: Óra – szimfónia II. tétel, fisz-moll (Búcsú) szimfónia IV. tétel  
W. A. Mozart: Falusi muzsikások; Figaro házassága – nyitány részlet  
L. van Beethoven: G-dúr zongoraverseny 2. tétel; IX. szimfónia –Örömóda

Témakör	Ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Javasolt óraszám: 4 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló érzékeli a tanult dalokban a páros, páratlan és a váltakozó ütemek lüktetését. Különböző ritmusképleteket eltérő tempókban is reprodukál.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok, készségek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban.</li> </ul> <p>Ritmus, metrum: Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel - (szinkópa, pontozott ritmusok, tizenhatod ritmusok, triola) verssorok ritmizálása, osztinató.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– 3/4 helyes hangsúlyozása, páros-páratlan metrumok váltakozásának megéreztetése mozgásos gyakorlatokkal.</li> <li>– A triola ismerete fogalmi szinten.</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek: kérdés és felelet, versek ritmusa, szótagszáma, verssorok ritmizálása.</p> <p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> stilizált tánclépések.</p>
<b>Fogalmak</b>	csonka ütem, felütés (neprízvučný začiatok) triola, váltakozó ütem	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanult dalok ritmusának hangoztatása</li> <li>– Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között</li> <li>– Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával</li> <li>– Egyszerűbb ritmushangszerek készítése</li> <li>– A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Ismeretek / Hallásfejlesztés</b>	<b>Javasolt óraszám: 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló érti hangköz és a hármashangzat fogalmát és fogalmi szinten a hangközök harmóniaalkotó szerepét.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok, készségek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kis terc, nagy terc (malá a velká terciá); kis szekund, nagy szekund(malá a velká sekunda)</li> <li>– Dúr és moll hangzás (durová a molová stupnica)</li> <li>– Módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése</li> <li>– A kis és nagy terc és szekund hangzataalkotó szerepének érzékelése és megértése</li> <li>– A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan</li> <li>– Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése</li> <li>– Ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét</li> <li>– A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából</li> <li>– Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével</li> <li>– A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése</li> </ul>		<p><i>Matematika:</i> számsorok, törtek, egész számok, stb.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom</i> :mondatszerkezetek: kérdés és felelet; kommunikációs jelek, jelrendszerek</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Hangköz (interval); hangzat; hármashangzat (trojzvuk); dúr - moll jelleg; (durová a molová stupnica); C-dúr és a-moll; módosított hangok; módosító jelek (posúvky – krížik, bé, odrážka) kis terc, nagy terc (malá a velká terciá); kis szekund, nagy szekund (malá a velká sekunda)</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel</li> <li>– Zenei kérdés, válasz rögtönzése</li> <li>– Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával</li> <li>– A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására</li> </ul>	

Témakör	Ismeretek / Zenei írás-olvasás	Javasolt óraszám: 3 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló ismeri a hétfokú skála szolmizációs hangjait írásban, olvasásban; a tanult előjegyzésekhez kapcsolódó abszolút hangneveket; követi és értelmezi a módosított hangok szerepét a tanult dalokban.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok, készségek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– a módosított hangok grafikai képe és írása</li> <li>– az abszolút hangnevek</li> <li>– C-dúr, a-moll</li> <li>– ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival</li> <li>– az új ritmikai elemek felismerése kottaképben</li> <li>– az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban</li> <li>– a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan</li> <li>– a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel</li> <li>– a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva</li> <li>– rövid dallamok írása betűkottáról hangjegybe, C-dóban</li> <li>– abszolút hangnevek</li> <li>– kulcsok és előjegyzések (megismerés szintjén).</li> <li>– módosítójelek (kereszt, bé, feloldójel és szerepük)</li> <li>– Az abszolút felismerése, tempó és dinamikai jelek értelmezése</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>
<b>Fogalmak</b>	Tempójelzések (tempové označenie); előadásmódok (spôsoby prednesu); relatív szolmizáció; abszolút hangnevek (hudobná abeceda); dúr; természetes moll; előjegyzés (predznamenanie)	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése</li> <li>– Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal</li> <li>– Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával</li> <li>– A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.</li> </ul>	

## 7–8. évfolyam

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotás optimális zenei befogadása.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek (főként a szlovák) dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

*Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zenetörténeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenetörténeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.*

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között!

A szabad órakeret lehetőséget ad a tanárnak az értékválasztásra kedvelt dalaiból, illetve a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

A tantárgy alapóraszám *két évfolyamon: 68 óra*



## 7. évfolyam

7. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 34 óra (heti 1 óra)

A kéthetes projektek ének-zene órái a hetedik évfolyamon 36-ra növelik az éves óraszámot.

Témakör	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	14 óra
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	12 óra
Ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3 óra
Ismeretek/Hallásfejlesztés	3 óra
Ismeretek/Zenei írás-olvasás	2 óra
<b>Összes óraszám</b>	34 + 2 projektóra = 36

Témakör	Zeneművek/ Énekes anyag	Javasolt óraszám 14 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló a lenti zenei példák éneklése közben az életkori sajátosságoknak megfelelően. tiszta intonációval és helyes hangképzéssel (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), továbbá az adott zenei stílusnak megfelelően, kifejezően énekel.	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Népdalok és műdalok</li> <li>– a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői</li> <li>– Műzene és népzenei feldolgozások különbsége</li> <li>– Homofon és polifon (kánon) szerkesztés</li> <li>– A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői</li> <li>– A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben</li> <li>– Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok éneklése kottaképről és emlékezetből</li> <li>– Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)</li> <li>– A parlando, rubato, giusto természetes módú használata</li> <li>– Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, <ul style="list-style-type: none"> <li>○ adatközlő és művészi előadásokból</li> </ul> </li> <li>– Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó <ul style="list-style-type: none"> <li>○ osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel</li> </ul> </li> <li>– Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó táncsal, dramatizált <ul style="list-style-type: none"> <li>○ előadással és hangszerkísérettel</li> </ul> </li> <li>– A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése</li> <li>– Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, vers megzenésítések irodalmi alapja.</p> <p><i>Élő idegen nyelv:</i> más népek dalai eredeti nyelven.</p>

<p>A dalkincs ismétlése és folyamatos bővítése: többféle zenetörténeti stílusból válogatott szemelvény, magyar népdalok, más népek (főként a szlovák) dalai, kiegészítve a magyar populáris zene műfajaiból válogatott néhány példával. Az énekhang további képzése egy- és többszólamú gyakorlatokkal, figyelve a tanulók egyéni vokális fejlődésére (mutálás).</p> <p>Magyar népzene az életkornak megfelelő csoportokból válogatva (pl. táncnóta, szerelmi dal, búcsúzó dal, keserves). Régi és új stílusú népdalok.</p> <p>Más népek dalai megismerés szintjén (pl. orosz, cseh, szlovák, lengyel, román népdalok, más földrészek népzeneje.), népdalokfeldolgozásai is.</p> <p>Válogatás a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyagból: dal- és témarészletek a barokk, a klasszika és a romantika korából.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>A korábban tanultak elmélyítése, valamint romantikus dal (romantická pieseň) népies műdal, ária és recitativo, népdalfeldolgozás (spracovanie ľudových piesní)</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés</li> <li>– A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál</li> <li>– Éneklés az iskolai kórusban</li> <li>– Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben</li> <li>– Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban</li> <li>– A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása</li> </ul>

### *Javasolt énekes anyag – 7. osztály*

#### *Magyar népdalok*

A csitári hegyek alatt; A szennai lipisen-laposton; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő mellett estvéledtem; Gerencséri utca; Hopp ide tisztán; Kecskemét is kiállítja; Kerek utca szegelet; Kőműves Kelemen balladája; Megkötöm lovamat; Sej, felszállott a kakas;

#### *Műzenei szemelvények*

Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D'Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz.); L. van Beethoven: Örömmóda; J. Haydn: Falusi jókedv; Franz Schubert: A pisztráng

#### *Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra*

Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János: Toborzó (A szép fényes katonának); Bocsásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.) protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651)

*Ajánlott szlovák nyelvű énekes anyag:*

Cez zelené žitečka; Hej, hore háj, dolu háj; Hej, musel by to chlapbyť; Hej, pijú chlapci, pijú; Hľa, stmieva sa (kánon); Ide furman dolinou; Kačica divoká; Konope, konope; Okolo mlyna; Povedz že mi, povedz; Pstruh – Schubert; Tůžba po jari – W.A. Mozart; Uspávanka – J. Brahms, Zvončekov hlas – W.A. Mozart

<b>Témakör</b>	<b>Zeneművek / Zenehallgatási anyag</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>12 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket. Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait.	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Zenehallgatóvá nevelés.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével</li> <li>– élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása</li> <li>– a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során</li> <li>– a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül</li> <li>– a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével</li> </ul> <p>Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva, például:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a középkor és a reneszánsz zenéje műveinek bővítése: gregorián és trubadúr ének, madrigál bővítése,</li> <li>– barokk zene: kantáta és oratórium szvit, concerto, concerto grosso részletek bővítése,</li> <li>– bécsi klasszicizmus: oratórium részlet, vonósnégyes, versenymű, szimfónia művek bővítése,</li> <li>– a romantika zenéje: romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok, programzene, szimfonikus költemény, balett,</li> <li>– Magyar romantikus, zeneszerzők: Liszt, Erkel</li> <li>– a 20. század zenéjéből Bartók és Kodály munkáinak megismerésének bővítése: kórusművek, daljáték, opera, táncjáték, kamarazene.</li> </ul> <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése. A meghallgatott szemelvények felismerése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> romantikus és kortárs költészet, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok ismerete.</p>

<p>Zenetörténeti korszakok, stílusjegyek, műfajok és formák rendszerezett ismerete. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>Zenei korstílusok (hudobné štýly):középkor (stredovek), reneszánsz (renesancia), barokk (barok), bécsi klasszika (viedensky klasicizmus), romantika</p> <p>Zenei műfajok: zsoltár (žalm), trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit (súita), concerto, versenymű, szimfónia (symfonia), szimfonikus költemény (symfonická báseň), műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene (komorná hudba)</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Részvétel ifjúsági hangversenyeken</li> <li>– Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán</li> <li>– Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához</li> <li>– Zeneművek zenetörténeti rendszerezése</li> <li>– Koncertfilm megtekintése</li> <li>– Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről</li> <li>– A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése</li> <li>– Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről</li> <li>– Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről</li> <li>– Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával</li> <li>– Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata</li> </ul>

### Javasolt zenehallgatási anyag – 7. osztály

#### Ajánlott zenehallgatási anyag

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, opera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak irányítást.

Magyar Gregoriánus (Schola Hungarica) - részletek

Orlando di Lasso: Visszhang

Bakfark Bálint: Fantázia lantra - részlet

J. S. Bach: h-moll szvit – Badinerie; d-moll toccata és fuga; Parasztkantáta Nr.16 basszus ária; János Passió – Már nyugosznak a völgyek 15.sz.

G. F. Handel: Messiás – Halleluja; F- dúr orgonaverseny I. tétel

H. Purcell: Artúr király – Pásztor, pásztor

Joseph Haydn: Óra – szimfónia II. tétel, fisz-moll (Búcsú) szimfónia IV. tétel

W. A. Mozart: Falusi muzsikások; Figaro házassága – nyitány részlet

L. van Beethoven: G-dúr zongoraverseny 2. tétel; IX. szimfónia –Örömóda

Franz Schubert: A pizstráng; A-dúr zongoraötös IV. tétel

Kodály Zoltán: Jelenti magát Jézus; Kállai kettős – vegyeskar, népi zenekari kísérettel; Székelyfonó

Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (válogatás)

A népzenei revival legjobb felvételei

Liszt Ferenc: Manók tánca

Johannes Brahms: V. magyar tánc

Mogyeszt Muszorgszkij: Egy kiállítás képei –Ódon várkastély; Tüilériák kertje

Erkel Ferenc: Hunyadi László – Palotás, Meghalt a cselszövő

Liszt Ferenc: 2. magyar rapszódia - részlet

Bedrich Smetana: Moldva – részlet

Benjamin Britten: Variációk és fuga egy Purcell témára (szimfonikus zenekar bemutatása)

Témakör	Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Javasolt óraszám <b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanulónak a generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzéke, különböző ritmusképleteket eltérő tempóban reprodukál. A tanult dalokban érzékeli a különböző páros/páratlan/váltakozó ütemek lüktetését.	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Új ismeret: 6/8 –os ütemmutató</li> <li>– Felütés- súlytalan indítás</li> <li>– Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval</li> <li>– Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban</li> <li>– Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során</li> <li>– Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.</li> </ul> <p>Különböző metrikájú ritmusgyakorlatok alkotása és reprodukálása.</p> <p>Ritmus, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– különböző táncok metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója (hangsúlyok, pl. keringő, mazurka, polonéz, menüett, verbunkos)</li> </ul>	<p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> különböző táncok</p>
<b>Fogalmak</b>	6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés (neprízvučný začiatok), ritmusvariációk (ritmické cvičenia)
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanult új dalok ritmusának hangoztatása</li> <li>– Ritmuskánon az osztály csoportjai között</li> <li>– Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával</li> <li>– Egyszerűbb ritmushangszerek készítése</li> <li>– A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Ismeretek / Hallásfejlesztés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- A tanuló az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemeket megfigyeli, megnevezi és énekl.</li> <li>- Hallás útján megfigyeli a tanult zeneművekben a dúr/moll hangzást, melyeket zenei karakterekhez, hangulatokhoz kapcsol.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése</li> <li>- Kis és nagy szext, szeptim (malá a veľká sexta, malá a veľká septima)</li> <li>- A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban</li> <li>- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából</li> <li>- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan</li> <li>- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése</li> </ul> <p>Dallami és harmóniaelemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- harmóniai feszültség és oldás megfigyelése. Ereszkedő dallamvonal (népdal), kupolás szerkezet,</li> <li>- hétfokú hangsorok: párhuzamos moll skála megismertetése.</li> </ul> <p>Hangközök:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kis és nagy szext, kis és nagy szeptim (megismerés szintjén).</li> </ul> <p>Harmónia:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- különböző skálák hangjaiból szerkesztett hangzatok, kipróbálása énekléssel, csoportosan.</li> </ul> <p>Komponálás és rögtönzés összekapcsolása:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- dallamkomponálás megadott paraméterekkel (hangkészlet, metrum, ritmikai elemek, szekvencia), rögtönzött folytatás (pl. kérdés és felelet rögtönzés, téma komponálás és variáció képzése, egy ritmikai ötlet organikus továbbszövése).</li> </ul> <p>Tanult szerkezetek felhasználása:pl.: periódus, kupolás szerkezet</p>	<p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p>
<b>Fogalmak</b>	A korábban tanultak elmélyítése, (durová a molová stupnica) harmóniai feszültség és oldás, kis és nagy szext (malá a veľká sexta), kis és nagy szeptim (malá a veľká septima)
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Zenei kérdés, válasz rögtönzése</li> <li>– Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására</li> </ul>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>Ismeretek / Zenei írás, olvasás</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>2 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- A tanuló az új zenei elemeket felismeri kottaképről, felismerő kottaolvasással együttesen követi a ritmikai és dallami elemeket.</li> <li>- Ismeretlen kotta esetében is vizuálisan nyomon tudja követni a hallott ritmikai és dallami folyamatokat.</li> </ul> <p>A tanult elemeket alkalmazva egyszerű ritmussorokat, dallamokat kiegészít és improvizál.</p>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés</li> <li>- A korábbi ismeretek mobilizálása: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete</li> <li>• A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon</li> <li>• Tiszta, kis- és nagyhangközök(T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan</li> </ul> </li> <li>- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre</li> <li>- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban</li> <li>- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan</li> </ul>		<p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p>
<b>Fogalmak</b>	G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése</li> <li>- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal</li> <li>- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával</li> <li>- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.</li> </ul>	

## 8. évfolyam

8. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 34 óra (heti 1 óra)

A kéthetes projektek ének-zene órái a nyolcadik évfolyamon 36-ra növelik az éves óraszámot.

Témakör	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	14 óra
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	12 óra
Ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3 óra
Ismeretek/Hallásfejlesztés	3 óra
Ismeretek/Zenei írás-olvasás	2 óra
<b>Összes óraszám</b>	34 + 2 projektóra = 36

Témakör	Zeneművek/ Énekes anyag	Javasolt óraszám 14 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanuló az énekes anyagból 13-13 magyar és szlovák nyelvű dalt és zenei szemelvényt (egyszólamú és többszólamú anyag) emlékezetből énekel kifejezően és stílusosan önállóan vagy csoportban.</li> <li>– Ismeri a zenetörténeti stílusok vokális jellemzőit</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Népdalok és műdalok</li> <li>– a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői</li> <li>– Műzene és népzenei feldolgozások különbsége</li> <li>– Homofon és polifon (kánon) szerkesztés</li> <li>– A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői</li> <li>– A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben</li> <li>– Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből</li> <li>– Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)</li> <li>– A parlando, rubato, giusto természetes módú használata</li> <li>– Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból</li> <li>– Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel</li> <li>– Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó táncal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel</li> <li>– A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése</li> <li>– Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, vers megzenésítések irodalmi alapja.</p> <p><i>Élő idegen nyelv:</i> más népek dalai eredeti nyelven.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> zenei programok, szoftverek; internetes zenei adatbázis használata</p>



<p>Magyar népzene az életkornak megfelelő csoportokból válogatva (pl. szerelmi dal, búcsúzó dal, keserves).  Más népek dalai (pl. orosz, cseh, szlovák, lengyel, román népdalok, más földrészek népzeneje, afroamerikai népzene).  Dalok, népdalok 20. századi vagy mai feldolgozásai.  Többszólamúság: kánonok, reneszánsz társadalmak rövid részletei.  Példák a populáris zenéből.  A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag: dal- és témarészletek a 20. és 21. század zenéjéből  A fenti zenei példák éneklése közben az életkori sajátosságoknak megfelelő  tiszt intonáció és helyes hangképzés (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), továbbá stílusos, kifejező éneklés.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>A korábban tanultak elmélyítése(társadal, népdal (ľudová pieseň), komponált dal, új stílusú népdal, régi stílusú népdal előadásmódja, népdalfeldolgozás, más népek dalai)  Homofon, polifon.</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés</li> <li>– A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál</li> <li>– Éneklés az iskolai kórusban</li> <li>– Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben</li> <li>– Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban</li> <li>– A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása</li> </ul>

### ***Javasolt énekes anyag – 8. osztály***

#### *Magyar népdalok*

A bolhási kertek alatt; Akkor szép az erdő; Béreslegény; Bujdosik az árva madár; Elindultam szép hazámból; Elmegyek, elmegyek; Hej, haj Boldizsár – cigány népdal; Kiment a ház az ablakon; Röpülj, páva

#### *Műzenei szemelvények, más népek dalai*

Aranyosom – lengyel népdal; Enni, inni van csak kedvem – szlovák népdal; Régi mesékre – ír népdal; Nyírfácska - orosz népdal; Ismeretlen szerző: Az erdőn már a rügy fakad – Tavaszköszöntő, a reneszánsz mű dallama; Bárdos Lajos: Csöndes kánon (Raics István); Gaudeamusigitur (két szólam); W. A. Mozart: Ó, felvirradt a szép óra; Gebhardi – Kerényi György: Glória szálljon – kánon; Nobodyknows – spirituálé (két szólam)

#### *Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra*

Ó, gyönyörű szép, titokzatos éj; Kossuth Lajos azt üzente; Fónagy József – Arany János: Süvegemen nemzetiszín rózsá; Ma van húsvét napja

#### *Ajánlott szlovák nyelvű énekes anyag*

A môj otec; Čas radosti; Dievča, dievča, čo že tomáš?; Hej, haj, hej, haj, zelený háj; Hej, keď si ja zaspievam; Hoj vlast' moja; Keby som jámala; Nebola som veselá; **Rada pila, rada jedla**; Sadaj, slnko, sadaj; Tancuj, tancuj, vykrúcaj; Tota Hel'pa; Trenčianske hodiny; Valčík na rozlúčku; Vodenka studená

Témakör	Zeneművek / Zenehallgatási anyag	Javasolt óraszám 12 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanuló ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket.</li> <li>– Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait.</li> <li>– Képes egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten.</li> <li>– Megismeri a zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket; a halott műveket jellemző részleteik alapján felismeri.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével</li> <li>– élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása</li> <li>– a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során</li> <li>– a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül</li> <li>– a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével</li> </ul> <p>Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a romantika zenéje: romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok, programzene, szimfonikus költemény, balett,</li> <li>– a 20. század zenéje: kórusművek, daljáték, opera, táncjáték, kamarazene, jazz és a rock születése,</li> <li>– kortárs zene: 1960-tól napjainkig.</li> </ul> <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése. A meghallgatott szemelvények felismerése. Zenetörténeti korszakok, stílusjegyek, műfajok és formák rendszerezett ismerete. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> romantikus és kortárs költészet, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok ismerete.</p> <p><i>Élő idegen nyelv:</i> énekes művek eredeti nyelven</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> internetes zenei adatbázisok használata</p>
Fogalmak	<p>Zenei korstílusok: zenei impresszionizmus, 20. század zenéje (hudba 20. storočia); kortárs zene (súčasná hudba).</p> <p>Zenei műfajok (hudobné žánre): jazz, spirituálé.</p> <p>Hangfűrt(hanghalmaz), homofónia, polifónia, hangszerelés</p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Részvétel ifjúsági hangversenyeken</li> <li>– Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán</li> <li>– Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához</li> <li>– Zeneművek zenetörténeti rendszerezése</li> <li>– Koncertfilm megtekintése</li> <li>– Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről</li> <li>– A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése</li> <li>– Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről</li> <li>– Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről</li> <li>– Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)</li> <li>– Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata</li> </ul>
-----------------------------------	---

### **Javasolt zenehallgatási anyag – 8. osztály**

#### **Ajánlott zenehallgatási anyag**

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, opera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

W. A. Mozart: A-dúr klarinétkvintett lassú tétele

Frédéric Chopin: g-moll mazurka

Liszt Ferenc: Mazeppa – részletek; XV. Magyar rapszódia

Felix Mendelssohn: e-moll hegedűverseny I. tétel - részlet

Antonin Dvořák: IX. Új világ szimfónia – IV. tétel (részlet)

Giuseppe Verdi: Aida – Bevonulási induló; Nabucco – Szabadság kórus

Georges Bizet: Carmen – Torreádor dal

Erkel Ferenc: Bánk bán – Keserű bordal; Hazám, hazám

Johannes Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány – részlet

Robert Schumann: Gyermekjelenetek – Álmodozás

Richard Wagner: Tannhäuser - Nászinduló

Pjotr Iljics Csajkovszkij: IV. szimfónia IV. tétel

Claude Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca

Igor Stravinsky: Petruska – Orosz tánc

Bartók Béla: Négy szlovák népdal; Allegro Barbaro; Concerto: IV. tétel Intermezzo Interrotto

Kodály Zoltán: Székelyfonó – Rossz feleség ballada, El kéne indulni, Fölszállott a páva – részletek a variációkból

Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek, Esti dal

Carl Orff: Carmina Burana – Ó, Fortuna

Krzysztof Penderecki: Hirosima emlékezete

George Gerschwin: Porgy és Bess – Porgy dala (Az ínség nálam a vagyon...)

Jazz standard-ek

Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (autentikus felvételek).

Népzenei revival legjobb felvételei

<b>Témakör</b>	<b>Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló ismer és alkalmaz minden korábban tanult alapritmust, az összetett ritmusokat; a különböző ritmusképleteket eltérő tempóban reprodukálja.	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Új ismeret: 3/8 ütemmutató</li> <li>– Felütés- súlytalan indítás</li> <li>– Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval</li> <li>– Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban</li> <li>– Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során</li> <li>– Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.</li> </ul> <p>Különböző metrikájú vagy aszimmetrikus hangsúlyozású ritmusgyakorlatok alkotása és reprodukálása.</p> <p>Ritmus, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– különböző táncok metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója (hangsúlyok, pl. keringő, habanera vagy a swing egyenetlen nyolcadhangjai),</li> <li>– ritmusimprovizáció afrikai dobon, csörgők, teakfa, aszimmetrikus hangsúlyozás, szinkópálás.</li> </ul>	<p><i>Matematika:</i> törtek</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> zenei szoftverek</p> <p><i>Dráma és színház:</i> 20. századi táncok</p> <p><i>Technika és tervezés:</i> a hangszerek felépítése</p> <p><i>Természettudományok:</i> a hang természete</p>
<b>Fogalmak</b>	3/8-os ütemmutató (nepárnytakt), aszimmetrikus ütem, rögtönzés (improvizáció)
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanult új dalok ritmusának hangoztatása</li> <li>– Ritmuskánon az osztály csoportjai között</li> <li>– Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával</li> <li>– Egyszerűbb ritmushangszerek készítése</li> <li>– Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése</li> <li>– A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Ismeretek / Hallásfejlesztés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanulónak a generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzéke, dallami készségei, többszólamú és harmonikus hallása, formaérzéke.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése</li> <li>– A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban</li> <li>– Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése</li> <li>– A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából</li> <li>– A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan</li> <li>– Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval</li> </ul>		<p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p>
<b>Fogalmak</b>	A korábban tanultak elmélyítése. (Prehĺbenie vedomostí ziskaných v predchádzajúcich ročníkoch.)	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel</li> <li>– Zenei kérdés, válasz rögtönzése</li> <li>– Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával</li> <li>– A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Ismeretek / Zenei írás, olvasás</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>2 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló érti a hangköz és hármashangzat fogalmát és fogalmi szinten a hangközök harmóniaalkotó szerepét;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- fogalmi szinten ismeri a tiszta, kis-és nagy hangközöket (T1-T8)</li> <li>- a fél és egész hangos építkezés logikáját.</li> </ul> <p>Az új zenei elemeket felismeri kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassa.</p>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A korábbi ismeretek mobilizálása: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete</li> <li>• A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon</li> <li>• Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan</li> <li>• Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete</li> <li>• Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában</li> </ul> </li> <li>– Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre</li> <li>– Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban</li> <li>– A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan</li> </ul>	<p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése, egész számok, számsorok</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> Zenei szoftverek, kottairó programok; internetes zenei adatbázisok használata</p>
<b>Fogalmak</b>	Minden korábban szereplő fogalom. (Prehĺbenie vedomostí ziskaných v predchádzajúcich ročníkoch.)
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése</li> <li>– Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal</li> <li>– Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával</li> <li>– Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése</li> <li>– A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.</li> </ul>

## **Etika**

### **5. – 8. évfolyam**

Az etika tantárgy alapvető célja az egyéni és közösségi identitás formálása, stabilizálása, az egyének és a csoportok közti együttműködés megteremtése. Ehhez járulnak hozzá a kulturális hagyományokban gyökerező erkölcsi elvek, a társas szabályok megismertetése, az egyén gondolkodásában formálódó, szocio-emocionális készségek fejlesztése.

A tantárgy magába foglalja az ember fontos viszonyulásait társaihoz, közösségeihez, környezetéhez és önmagához. Ezzel olyan szintézist kínál a tanulónak, amelyben eddigi személyes tapasztalatait és a más területeken megszerzett ismereteket reflektív módon vizsgálja. A tartalom szorosan kötődik más tantárgyak fejlesztési területeihez is.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanuló erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése, a tanuló segítése a társas szabályok, a viselkedésminták azonosításában és saját alakuló értékrendjének tudatosításában.

Az etika tantárgy felkészíti a tanulót az egyéni életvezetésének és társas környezetének erkölcsi szempontból történő mérlegelésére, miközben saját tudását vizsgálja és fejleszti.

Eszközei a kérdezés, a rejtett nézetek és a dilemmák feltárása, az érvelés, a meggyőzés, a meggyőződés, a társadalmi normák és a közösségi értékek értelmezése.

A tanulóközösség tevékenységei mintát nyújtanak arra, hogy milyen értékek és viselkedésmódok segítik vagy akadályozzák az együttműködést, milyen érzelmi-, érték- vagy érdekkonfliktusok jelenhetnek meg, milyen megoldási módok a legmegfelelőbbek.

Az ajánlott tantárgyi tartalmak és tanulói tevékenységek olyan képességeket is fejlesztenek, melyek a tanulót az életvezetésében tudatosabbá, társai és környezete problémái iránt érzékenyebbé tehetik, erősítik identitását, aktív társadalmi cselekvésre készítetik és segítik a nehéz helyzetek megoldásában.

Az etika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A tanulás kompetenciái:** A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

**A Kommunikációs kompetenciák:** A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, az adatokra támaszkodó érvelésnek és a megfelelő vitakultúrának, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

**A digitális kompetenciák:** A digitális kompetenciák fejlesztését támogatja a hiteles forrásokon alapuló kutatómunka végzése, a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése és elemzése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik. A különböző esettanulmányi példákban és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkétség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést. A gyakorlatok során az érzelmek felismerésének és kifejezésének, az érzelmi állapotok szabályozásának, a társas helyzetek észlelésének, a konfliktusok kezelésének és a döntéshozatali készségeknek a fejlesztése válik hangsúlyossá.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A tanulók önállóan vagy csoportosan lehetőséget kapnak a kreatív alkotások tervezésére, készítésére, projektfeladatok szervezésére, kivitelezésére. A szocio-emocionális készségek fejlesztése drámajátékkal, szerepjátékkal valósul meg, az érzelmek kifejeződése zenei produkciókban, vizuális alkotásokban ölt testet. A tudatosság erősítését segítik elő azok a feladatok, amelyekben kulturális hagyományok megismerésére kerül sor.

**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A tantárgy az önismeret fejlesztése révén segíti a tanulók jövőképeinek kialakítását, felkészíti őket a munka világára. Ugyanakkor erősíti a hosszú távú célkitűzéseket, a személyes jövőtervezést, az életpálya-építést, a döntéshozatalt, az életvezetést, a pénzügyi tudatosságot, és a tudatos önfejlesztést.

#### **Az etika kerettanterv főbb pedagógiai alapelvei:**

- A tanulók komplex személyiségfejlesztése, értelmi, érzelmi formálás és a cselekvésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása.
- Célrendszere és ajánlásai élményt adók, személyiséget, meggyőződést formálók.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoportok egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.
- Az aktív, cselekvő viselkedés, magatartás megélésére ösztönzi a diákokat a különböző élethelyzeteiben.
- Fontosnak tartja a nevelés három színterét (család, iskola, társadalom).
- Ebben a tantervben elsődleges az érzelmi, érületi nevelés, a morális fejlesztés, amely során a gyermekek cselekedtetése, meggyőződésének formálása elengedhetetlenül szükséges a lelkiismeretes magatartás megszilárdulása érdekében.
- A nevelés mindig egy társadalmi közegben történik, így a nemzeti értékeink megismerése és megőrzése alapfeladat.
- A munkaformák között fontos szerepet tölt be a kooperatív csoportmunka, az egyéni és csoportos projektfeladatok szervezése, az egész csoportot bevonó beszélgetések. A



hatékony munkavégzés érdekében közös szabályok felállítása javasolt. A tanuló munkáiból összeállított portfólió is az értékelés alapja lehet. A feladatok megtervezésénél és kivitelezésénél a tanulók igénybe vehetik a digitális eszközöket is.

A tanulási tevékenység értékelése alapvetően a fejlesztő értékelésre épül. A kooperatív tanulási tevékenység alkalmával az önértékelésről a társértékelésre, illetve a csoport együttműködésének az értékelésére kerülhet a hangsúly.

Az etika tanítása nagyfokú empátiát, sokirányú ismeretet, adaptivitási készséget és rugalmasságot igényel a pedagógustól, aki szakmailag kompetens személy, fejlődés-lélektani, pedagógiai, szakdidaktikai és módszertani felkészültséggel rendelkezik. Tisztában van az alapelvekkel, melyeknek szellemiségében tanít. Együttműködik azokkal, akikkel munkatársi kapcsolatban van (szülők, osztályfőnök, igazgató, tanárok, stb.)

Az 5-6. évfolyamon tanuló tanulók fejlesztése során, az erkölcsi szabályok értelmezésében, a többféle megközelítés mellett megjelenik az autonóm gondolkodás képessége is. A jó és a rossz cselekedetek elbírálásában teret nyer a tettek, szándékok alapján történő vizsgálat. A tevékenység motivációjában felerősödik a kortárs csoportban való megfelelés igénye és annak a tekintélyszemélynek – szülő, pedagógus - a befolyása, akihez a tanuló érzelmiileg kötődik. Az éntudat és önismeret fejlődésében elkezdődik az én kibontakozásának folyamata, kialakul a saját gondolatok feletti kontroll érzése. Kialakul a személyes véleményformálás a saját érzelmeiről, szükségleteiről és gondolatairól. A szükségletek szabályozása tekintetében a 11–12 éves tanulók éntudatát már a kapcsolatok által szerzett tapasztalatok is uralják. A serdülőkorba lépő viselkedése az aktuális társas környezet szerint változik, hitét a csoporttagok többségének értékrendjéhez igazodó gondolkodás uralja, de már megjelennek az önálló identitás kialakítása felé tett első lépések is, a serdülő fogékonyává válik a közösségi életben megnyilvánuló igazságtalanságokra.

#### **A témakörök áttekintő táblázata / 5-6. évfolyam/:**

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám 5. évfolyam</b>	<b>Javasolt óraszám 6. évfolyam</b>
1. Éntudat – Önismeret	10	-
2. Család – Helyem a családban	12	-
3. Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	12	-
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	-	10
5. A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	-	12
6. Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	-	12
<b>Összes óraszám:</b>	34	34
<b>Projekt</b>	2	2

## 5. évfolyam

Témakör	Éntudat – Önismeret	Javasolt óraszám 10 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– reálisan értékeli helyzetét, fejlődési célokat fogalmaz meg és a célok megvalósítását szolgáló terveket készít;</li> <li>– felismeri a tudásszerzés módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;</li> <li>– felismeri a helyzethez illeszkedő érzelmeket és kifejezőmódjait, és ennek megfelelően viselkedik/cselekszik;</li> <li>– a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;</li> <li>– képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében, önmaga motiválására;</li> <li>– döntései meghozatalakor figyelembe veszi a saját értékeit is.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megismeri az önazonosság fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját személyiségének néhány elemét;</li> <li>– ismer testi-lelki egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Testi és lelki változások</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A testi, lelki egészség egységének felismerése a saját egészségi állapot nyomon követése;</li> <li>• Az életkorra jellemző testi és szellemi fejlődés megfigyelése,</li> <li>• Az önállósodás és növekvő felelősség elemzése;</li> <li>• A saját és társak belső értékeinek és egyediségének tudatosítása.</li> </ul>		<p><i>Természetismeret:</i> Kamaszkori változások: testkép, testalkat; az egészséges táplálkozás alapelvei; a serdülő személyiségének jellemző vonásai; az</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hogyan változtak testi, lelki, szellemi tulajdonságaim az évek során?</li> <li>• Mire van szükség ahhoz, hogy a testem jól fejlődjön?</li> <li>• Mi kell a lelkem és az értelmem fejlődéséhez?</li> <li>• Melyek az ember legfontosabb fizikai, lelki és szellemi szükségletei?</li> <li>• Miben térnek el egymástól a gyerek, a felnőtt és az idős ember szükségletei?</li> <li>• Miben különbözik egy ember az összes többi élőlénytől, és miben hasonlít rájuk?</li> </ul> <p>Én és mások</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A saját viszonyulás néhány elemének feltárása;</li> <li>• Az emberek közötti hasonlóságok és különbségek felismerése,</li> <li>• Az alapvető emberi viselkedésformák értékelése;</li> <li>• Különböző emberi élethelyzetek megismerése;</li> <li>• Az önértékelés módjainak tudatosítása.</li> <li>• Milyen képessége hiányozhat annak, aki valamilyen téren fogyatékos?</li> <li>• Vannak-e olyan speciális képességeik a fogyatékkal élőknek, amelyekben ügyesebbek másoknál?</li> <li>• Mi a különbség a fogyatékoság és a betegség között?</li> <li>• Hogyan alakulhat ki ilyen állapot? Miben és hogyan akadályozza a fogyatékkal élő embereket állapotuk a hétköznapi tevékenységekben? Hogyan lehet elhárítani vagy csökkenteni ezeket az akadályokat? Hogyan lehet egy fogyatékkal élő gyereket támogatni az osztályban? Mit tanulhatnak az ép gyerekek fogyatékkal élő társuktól?</li> <li>• Élhetnek-e teljes értékű életet a fogyatékos emberek?</li> </ul> <p>Harmonikus jövő</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az egészséges és harmonikus életmód feltételei megfogalmazása;</li> <li>• A pozitív és negatív hatások felismerése saját élethelyzetekben;</li> <li>• Megoldási modellek kialakítása nehéz helyzetek kezelésére;</li> <li>• Az egyéni sikerek értelmezése;</li> <li>• Saját tanulási célok megfogalmazása;</li> </ul>	<p>önismeret és az önfejlesztés eszközei;</p> <p>veszélyforrások különféle élethelyzetekben; káros szenvedélyek.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Ön- és társismereti játékok.</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Valós és virtuális környezetben példaként szolgáló személyek keresése.</li> <li>• Milyen a jó és milyen a rossz lelkiállapot?</li> <li>• Milyen lehet a lélek, amikor sérült vagy beteg?</li> <li>• Milyen jelei vannak ennek?</li> <li>• Hogyan őrizhetjük meg a lelki egészségünket?</li> <li>• Lehet-e beteg lélek ép testben, és beteg vagy fogyatékosággal élő testben ép lélek?</li> <li>• Mi minden befolyásolhatja ezt?</li> <li>• Milyen az egészséges ember?</li> <li>• Hogyan kerülhet veszélybe és</li> <li>• hogy védhető meg az egészség?</li> <li>• Én egészségesen élek?</li> <li>• Van olyan szokásom, amelyen jó lenne változtatnom az egészségem érdekében?</li> <li>• Miben különbözik egy beteg ember az egészségestől?</li> <li>• Hogyan és miért betegedhet meg valaki? Mi változik meg ettől az életében?</li> <li>• Milyen az, amikor én beteg vagyok?</li> <li>• Mi minden hat a döntéseinkre?</li> <li>• Mi a lelkiismeret, és miből érezzük a jelenlétét?</li> <li>• Hogyan hat a tetteinkre?</li> <li>• Mi történik, amikor hallgatunk rá, és mi történik, amikor nem?</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>önismeret, fejlődés, önállóság, felelősség, egészség, harmónia, elfogadás, tervezés, tanulás, tudás, példakép, jövőkép</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Ön- és társismereti játékok, ismerkedő, csoportszervező játékok, karakterek, szituációk, párbeszéd kitalálása, eljátszása, napló/blogírás</p>

Témakör	Család – Helyem a családban	Javasolt óraszám 12 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeli, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására;</li> <li>– képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;</li> <li>– a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;</li> <li>– megfogalmazza, hogy a szeretetnek, a bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a családban, a barátságokban és a párkapcsolatokban;</li> <li>– megfelelő döntéseket hoz arról, hogy az online térben, milyen információkat oszthat meg önmagáról.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a különböző helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért;</li> <li>– azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat;</li> <li>– azonosítja saját szerepét és feladatait;</li> <li>– azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust,</li> <li>– felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, megfogalmaz néhány megoldási módot;</li> <li>– felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érintkezőket és közös értékeket;</li> <li>– azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A kapcsolatok hálója</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Saját viszonyrendszerek vizsgálata, a szűkebb és a tágabb közösségek hatása a tanuló életére</li> <li>• Az alapvető emberi érintkezések formáinak (viselkedés, verbális és non verbális kommunikáció, gondolatok kifejezése, alkotások) megismerése valós és virtuális terepen</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>A közlési szándéknak megfelelő nyelvi és nem nyelvi jelek használata; mindennapi</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• is;</li> <li>• A különböző érzelmeket kiváltó okok feltárása;</li> <li>• Az érzelem vezérelte cselekvések következményeinek vizsgálata.</li> <li>• Kikkel tartok szorosabb vagy lazább kapcsolatot?</li> <li>• Kihez mi fűz, és milyen mélységűek ezek az érzések?</li> <li>• Mi tesz vonzóvá és mi tesz ellenszenvenné valakit?</li> <li>• Milyen módon lehet elnyerni valakinek a rokonszenvét?</li> <li>• Milyen eszközöket nem szabad vagy nem érdemes használni ennek során? Miért?</li> </ul> <p>A bizalom és a szeretet a kapcsolatokban</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kapcsolatok elemzése a támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség szempontjából;</li> <li>• A tartós, bizalomra épülő kapcsolatok jellemzői és fenntartásuk feltételeinek átélése;</li> <li>• Az érzelmeket is kifejező figyelmes kommunikáció gyakorlása;</li> <li>• Segítségkérés, segítség felajánlása.</li> <li>• Milyen formái vannak a szeretet kimutatásának és a figyelmességnek?</li> <li>• Milyen szerepe van a kapcsolat ápolásában a személyes találkozásoknak, a telefonnak, az internetnek és a közös programoknak?</li> <li>• Milyen problémák és milyen konfliktusok zavarhatják meg a kapcsolatot? Hogyan lehet feloldani ezeket?</li> </ul> <p>Családi erőforrások</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A család, rokonság egyedi viszonyrendszerének feltárása;</li> <li>• Saját helyzet felismerése, feladatok a családban;</li> <li>• A legértékesebb családi szokások azonosítása;</li> <li>• A családok sokszínű kulturális hátterének értelmezése;</li> <li>• Tipikus családi szerepek, helyzetek és ezek értékelése;</li> <li>• Az érték- és érdekütköztetések, az igények kifejezésének gyakorlása.</li> </ul>	<p>kommunikációs szituációk gyakorlása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Vizuális kommunikáció, jelértelmezés, jelalkotás; kép és szöveg.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Együttműködés némajátékos, szöveges és mozgásos tevékenység során; alkalmazkodás, érdekérvényesítés dinamikus változtatása a csoportos tevékenységek során.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség, figyelem, probléma, kapcsolat, családi szokás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Kommunikációs játékok, szituációs játékok, kutatómunka, családfa készítése, képregény készítése</p>

Témakör	Társas tudatosság és társas kapcsolatok - Helyem a társas-lelkületi közösségekben	Javasolt óraszám 12 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyesen feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására;</li> <li>– képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;</li> <li>– a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;</li> <li>– megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a barátságokban, a páros kapcsolatokban, és az iskolai közösségekben.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;</li> <li>– felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;</li> <li>– rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;</li> <li>– azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;</li> <li>– törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;</li> <li>– nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt;</li> <li>– különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Szükségünk van társakra</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A társas kapcsolatok fontosságának hangsúlyozása</li> <li>• Az elhagyatottság, a kirekesztettség állapotának elképzelése</li> <li>• A hagyományos és a modern technológia nyújtotta kapcsolattartási lehetőségek gyakorlása</li> </ul> <p>A kapcsolat kezdete</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Közéleti kommunikáció (megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás).</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• A rokonszenv, ellenszenv azonosítása</li> <li>• Az ismeretlenek iránti bizalom vagy bizalmatlanság okai feltárása</li> <li>• A virtuális kapcsolatteremtési formák véleményezése, a virtuális identitások lehetséges megismerési módjai</li> </ul> <p>A kapcsolat ápolása</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A kortárs, baráti kapcsolatokat összetartó szokások, a jó működés feltételeinek feltárása, a jó problémamegoldási minták megismerése</li> <li>• A bizalom, támogatás, törődés, őszinteség és a bántás megjelenési formáinak azonosítása</li> <li>• A megértésre törekvő, egyenrangú kommunikáció gyakorlása</li> <li>• A kapcsolatokat gyengítő okok feltárása, a kialakuló konfliktusok elemzése</li> <li>• Konfliktuskezelési lehetőségek felismerése és gyakorlása</li> <li>• Lehetnek-e a barátoknak titkaik egymás előtt?</li> <li>• Mit jelent az, hogy őszinték vagyunk valakihez?</li> <li>• Megengedhető-e a hazugság a barátok között?</li> <li>• Csak szavakkal lehet hazudni vagy más módon is?</li> <li>• Mit jelent a barátságban a másik tisztelete?</li> <li>• Hogyan tudják segíteni egymást a barátok?</li> <li>• Mi az, amivel fájdalmat tudnak okozni egymásnak?</li> <li>• Hogyan lehet bocsánatot kérni és megbocsátani?</li> <li>• Van-e olyan vétség, ami megbocsáthatatlan?</li> </ul>	<p><i>Dráma és tánc:</i>  Konszenzus kialakításának képessége és eszköztárának megismerése a dramatikus tevékenységek előkészítése során;  Egymás munkája iránti tisztelet, figyelem, őszinteség és tapintat a megbeszélések során, belső irányítású csoportszerveződés dramatikus tevékenységek során.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>rokonszenv, ellenszenv, barátság, kapcsolat, bizalom, bizalmatlanság, támogatás, törődés, őszinteség, bántás, megértés, konfliktus</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>közös szabályok kialakítása, megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás, karakterek, szituációk, párbeszéd kitalálása, eljátszása</p>



## 6. évfolyam

Témakör	A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	Javasolt óraszám  10 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– azonosítja a nemzet, a kulturális közösség számára fontos értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;</li> <li>– érzelmileg azonosul az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségével, értelmezi a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;</li> <li>– azonosítja azokat a kulturális különbségeket, helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;</li> <li>– értékeli az etikus és nem etikus cselekvések következményeit;</li> <li>– a csoporthoz való csatlakozás, vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a saját értékrendjét.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;</li> <li>– azonosítja a valós és a virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;</li> <li>– fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet vagy Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;</li> <li>– ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése;</li> <li>– azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit.</li> </ul>	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Kapcsolódási pontok
<p>A közösségek összetartó ereje</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Saját identitást képező néhány közösség mélyebb megismerése: nemzet, nemzetiség (kiemelten SZLOVÁK NEMZETISÉG), nyelvi-kulturális közösség</li> <li>• Milyen népcsoportok élnek hazánkban, illetve a környékünkön?</li> <li>• Kik vannak többségben az országban, és kik alkotják a kisebbséget? Én hová tartozom?</li> <li>• Mit tudunk a magyarországi kisebbségi népcsoportokról? Milyen sajátos jelképeik, szokásaik, hagyományaik és ünnepeik vannak?</li> <li>• Jó-e, ha egy országban többféle nép és többféle kultúra él egymás mellett? Milyen értékek és milyen nehézségek forrása lehet ez a helyzet?</li> <li>• Olyan közösségek megismerése, melyeknek a tanuló nem tagja</li> <li>• A csoportba kerülés lehetőségei. Saját csoporton belüli helyzet, tevékenység értékelése</li> </ul> <p>A közösségek értékei</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A segítség, együttérzés, tolerancia, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás jelentőségének vizsgálata a társas együttműködésben, és ezek hiányának a következményei</li> <li>• Kire mondhatjuk, hogy gazdag, illetve szegény? Minek alapján? Miért alakulnak ki vagyoni különbségek az emberek között? Mennyire függ az egyéntől, hogy milyen anyagi körülmények között él?</li> <li>• Elképzelhető-e olyan társadalom, amelyben mindenki egyforma anyagi helyzetben van? Ha lenne ilyen, az igazságos társadalom lenne?</li> <li>• Kell-e a gazdagoknak segíteniük a szegényeket? Mikor jogos valakit kedvezményben részesíteni?</li> <li>• Önkéntes, másokat segítő tevékenységek. Saját csoport kritikus szemléletű értékelése a befogadás-elfogadás valamint az értékteremtés szempontjából</li> <li>• Az alapvető gyermekjogok megismerése</li> <li>• Hogyan lehet és hogyan nem szabad másokkal szemben</li> </ul>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>A magyarság eredete; mondókák, krónikák, nyelvtudomány; hasonlóságok és különbségek a katolikus és a protestáns vallások között.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>Valóság és képzelet.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i></p> <p>Némajátékos, szöveges és mozgásos improvizációk; improvizációk összefűzése jelenetsorokká; történetek feldolgozása különféle drámajátékos tevékenységekkel.</p>

<p>előnyösebb helyzetbe jutni?</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A köztulajdon megbecsülése és a magántulajdon védelme</li> </ul> <p>A közösségek működése</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Valós és virtuális közösségek írott szabályainak és íratlan szokásrendjének feltárása</li> <li>• Milyen okai lehetnek annak, hogy az interneten gyorsan ki tud alakulni egy virtuális közösség?</li> <li>• Milyen előnyei és milyen hátrányai lehetnek az ilyen csoportokhoz való tartozásnak?</li> <li>• Mi az, amit nem illik vagy éppen veszélyes közreadni magunkról és másokról egy internetes közösségi oldalon?</li> <li>• A hatékony együttműködés feltételei számbavétele</li> <li>• A közös szabályalkotás, a jó munkamegosztás, a vezető szerepének elemzése</li> <li>• Egyéni és közösségi érdekek összevetése</li> <li>• A társas élet lehetséges konfliktusainak okai, a konfliktusok kezelése</li> <li>• Milyen problémák és milyen konfliktusok fordulhatnak elő a csoportokon belül? Hogyan lehet ezeket megoldani, és mi történik, ha nem sikerül?</li> <li>• Mi történik, ha valaki véletlenül vagy szándékosan kárt okoz a csoport többi tagjának?</li> <li>• Mit fejez ki a büntetés, milyen elfogadható és el nem fogadható módjai vannak a bűnhődésnek? Mitől függ, hogy helyre lehet-e hozni a vétséget?</li> <li>• Lehet-e valaki egyszerre két egymással vetélkedő csoport tagja? Ha igen, hogy oldható ez meg? Ha nem, miért nem?</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>csoport, közösség, nemzet, nemzetiség, beilleszkedés, kirekesztés, érdek, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás, vezető, példakép</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>információkeresés neten, kutatómunka, tanulmányi séta, alkotó tevékenység: szülőföldhöz kapcsolódó élmény ábrázolása, lakóhelyi épület bemutatása, történetének, nemzetiségi népszokások ábrázolása, némajátékos, szöveges és mozgásos improvizációk, történetek feldolgozása</p>

Témakör	A természet rendjének megőrzése és a fenntartható jövő	Javasolt óraszám 12 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére</li> <li>– felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét</li> <li>– döntéseket hoz arról, hogy milyen szokások kialakulásával járul hozzá a fenntarthatóság megvalósításához, milyen cselekvéseket tehet a természeti, társadalmi problémák kezelése érdekében;</li> <li>– megfogalmazza, hogy a pozitív egyéni és társadalmi jövőkép elérését milyen feltételek támogatják.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– folyamatosan frissíti az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismereteit fizikai és digitális környezetben, felelősségteljes szemlélettel vizsgálja a technikai fejlődés lehetőségeit;</li> <li>– megismeri a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Létezésünk feltételei</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Saját szükségletek, érdekek és értékek feltárása, ezek motiváló hatása a cselekvésekre</li> <li>• A testi és szellemi egészség forrásainak megismerése– egyéni, társadalmi és környezeti szinten</li> <li>• A különböző életkörülményű emberek életmódjának összehasonlítása</li> </ul> <p>Fejlődés: értékek és veszélyek</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ember és környezete viszonyának értelmezése</li> <li>• A környezetszennyezés jelenségének meghatározása, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére</li> </ul>		<p><i>Természetismeret:</i> A környezet és az ember egysége.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A tömegkommunikáció legfőbb üzeneteinek dekódolása.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Környezettudatosság.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• A technikai fejlődés néhány területének feltárása, az ember életmódjára és - minőségére ható jellegzetessége</li> <li>• Hogyan befolyásolja a technika fejlődése az ember életét?</li> <li>• Melyek a mai világ legfontosabb technikai eszközei?</li> <li>• Hogyan hat ezek jelenléte az egyének és a közösségek életére?</li> <li>• Mik az előnyeik, mik a hátrányaik és mik a veszélyeik?</li> <li>• Lehet-e függővé válni egy technikai eszköztől?</li> <li>• Etikai kérdések felvetése a virtuális tevékenységgel, a médiatartalmakkal, a technikai eszközök alkalmazási módjaival kapcsolatban, saját ilyen jellegű tevékenységek reflektív vizsgálata</li> <li>• Miért van annyi reklám a tévében és az interneten?</li> <li>• Milyen eszközökkel próbálnak meg befolyásolni minket a reklámok?</li> <li>• Hogyan alakítják a reklámok és a tévésorozatok a választásaimat és a véleményemet?</li> </ul> <p>Felelősség és cselekvés a jövő érdekében</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A közvetlen környezet állapotának kritikus szemléletű vizsgálata</li> <li>• A világ jelenéért és jövőjéért vállalható emberi felelősség néhány elemének megfogalmazása</li> <li>• Saját és közösségi cselekvési lehetőségek tervezése a környezetvédelem érdekében</li> <li>• Milyen kapcsolatban áll egymással az ember és a természet?</li> <li>• Miért nem egyforma az emberek ökológiai lábnyoma a Föld minden részén?</li> <li>• Mit tehetek a saját ökológiai lábnyomom csökkentése érdekében?</li> </ul>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> Tervezett és alakított környezet; vizuális kommunikáció, jelértelmezés, jelalkotás; kép és szöveg.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>természetvédelem, környezetvédelem, média, virtuális tér, tudatos fogyasztó, létszükséglet, takarékoság, mértékletesség, felelősségvállalás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>vizuális kommunikáció, jelértelmezés, jelalkotás, alkotó munka: jövőbeli élőhely tervezése, tárgyak, technológiák elképzelése, hétköznapi tárgyak továbbfejlesztése, reklám készítése</p>

Témakör	Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	Javasolt óraszám 12 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg a közös erkölcsi értékek érvényesítésére;</li> <li>– képes az európai, a nemzeti kultúra közös eredetének, forrásainak értelmezésére</li> <li>– reflektíven értékeli a tudásszerzés módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;</li> <li>– képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;</li> <li>– feltárja, hogyan jelennek meg a hétköznapiak során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;</li> <li>– értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;</li> <li>– értelmezi az egyes egyházak ünnepköréhez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzájuk kapcsolódó bibliai (Ó és Új Szövetségbeli) szövegekre támaszkodó történeteket;</li> <li>– összekapcsolja az egyes egyházak, vallások ünnepköreit és a hozzájuk tartozó jelképeket, szokásokat, néphagyományokat;</li> <li>– a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz;</li> <li>– saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában alkalmazza a kölcsönös tolerancia elveit.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Kérdések és válaszok a világról</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A világra vonatkozó személyes kérdések megfogalmazása, a megismerés lehetőségei</li> <li>• Az információk elemzése a hitelesség alapján</li> </ul>		<p><i>Természetismeret:</i></p> <p>A Föld helye a Naprendszerben és a Világegyetemben; Kopernikusz tudománytörténeti</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• A logikai érvelések gyakorlása</li> <li>• A tény, a vélemény, a tudás, a hit, az értékítélet fogalmak értelmezése</li> <li>• Mit csinálnak a tudósok?</li> <li>• Milyen kérdésekre keresik a válaszokat és milyen módon?</li> <li>• Vajon mitől függ, hogy találnak-e választ az általuk feltett kérdésekre?</li> <li>• Milyen mélységben ismerhető meg a világ?</li> <li>• Én milyen kérdéseket tennék fel a világról, ha tudós lennék?</li> <li>• Az érték- és világnézeti különbségek azonosítása <ul style="list-style-type: none"> <li>- A helyes és a helytelen dilemmái</li> </ul> </li> <li>• Különböző és hasonló, azonos helyzetről alkotott értékítéletek elemzése</li> <li>• Néhány kulturális szabályozórendszer megismerése, ezek eredete és hatásai</li> <li>• A lelkiismeret működésének megérzése, átérzése a döntésekben</li> <li>• Mi a lelkiismeret, és miből érezzük a jelenlétét?</li> <li>• Hogyan hat a tetteinkre?</li> <li>• Mi történik, amikor hallgatunk rá, és mi történik, amikor nem?</li> <li>• Személyes erkölcsi elvek feltárása</li> <li>• Dilemmahelyzet elemzése erkölcsi szempontból <ul style="list-style-type: none"> <li>- A vallási és a kulturális hagyományok tanításai</li> </ul> </li> <li>• Az istenhívő világnézet sajátosságainak vizsgálata</li> <li>• Miért gondolja az emberek jelentős része, hogy létezik egy embernél hatalmasabb erő is a világban?</li> <li>• Milyen elképzelések alakultak ki különböző kultúrákban erről az erőről?</li> <li>• Hogyan próbálnak az emberek kapcsolatba lépni a természetfeletti világgal, és miért fontos ez nekik?</li> <li>• El lehet-e képzelni a világot természetfeletti erő létezése nélkül is?</li> <li>• A környezetben fellelhető vallások néhány szokásának, ünnepének megismerése, ezen keresztül a világnézeti-kulturális sokszínűség tudatosítása</li> <li>• Milyen keretei, szertartásai és jelképei alakultak ki a természetfeletti erő(k) tiszteletének?</li> </ul>	<p>jelentősége.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>A Biblia; történetek az Ószövetségből; a görögök és rómaiak vallása; Az Újszövetség; Jézus története; a kereszténység kialakulása és elterjedése: üldözött vallásból államvallás; a római katolikus egyház felépítése, jellemzői. Az iszlám vallás megjelenése és alapvető tanításai.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Képek és formák a költészetben; az irodalmi művek szóbeli és írásbeli szövegműfajainak jellemzői.</p>
--	---

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Milyen helyeket, könyveket és tárgyakat tartanak szentnek egyes kultúrákban az emberek?</li> <li>• A világ vallásai közül melyek vannak jelen a lakóhelyünkön és Magyarországon?</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	világkép, világnézet, tudás, tény, vélemény, információ, hitelesség, együttélés, hit, istenhit, vallás, egyház, vallási tanítás, jó, rossz, lelkiismeret
<b>Javasolt tevékenységek</b>	információkeresés neten, kutatómunka, alkotó tevékenység: plakátkészítés, a témához kapcsolódó élmény ábrázolása , karakterek, szituációk, párbeszéd kitalálása, eljátszása, képregény készítése, programok tervezése, fogalmazás készítése

Ebben az életkori szakaszban az erkölcsi szabályok értelmezésében egyre jobban a mérlegelő gondolkodás dominál. A tevékenység motivációjában felerősödik a kortárs csoportban való megfelelés igénye, az elfogadottság jutalmazó szerepének motiváló hatása, s annak a tekintélyszemélynek a befolyása, akihez a tanuló érzelmileg kötődik. Az éntudat és az önismeret kibontakozásával kialakul a saját érzelmek és gondolatok megfigyelése és ellenőrzése feletti mérlegelés. Gyakorlattá válik a belülről vezérelt személyes véleményformálás a saját érzelmekről, szükségletekről és gondolatokról. A serdülőkorba lépő fiatal számára ezt az időszakot a társas önazonosság, társas identitás próbálgatása jellemzi. Ezen kapcsolatokban különféle viselkedéseket tapasztalhat, különböző élmények megosztására van lehetősége, így viselkedése az aktuális társas környezet szerint változik. Hitét a csoporttagok többségének értékrendjéhez igazodó gondolkodás uralja. Az erkölcs és etika tantárgynak külön figyelemmel kell lennie arra, hogy előtérbe kerülhet a kortársak viselkedésének szerepszerű átvétele. A fiúk társas-lelkületi fejlődésében egyre jelentősebb szerepet kap a félelem és a szomorúság elrejtésének igénye, mely az erőtlenség kifejezéséként is értelmezhető. Ebben az időszakban az empatikus viszonyulás határai jelentősen kitágulnak, mert a serdülő fogékonnyá válik a társadalmi életben megnyilvánuló igazságtalanságok észlelésére. Az órai beszélgetések valamennyi formája elősegítheti a lelkiismeret közösségben történő erősödését. Ebben az életkorban megkezdődik a személyes világkép és világnézet kialakulása, ezért ezekben az években az oktatás fontos feladata, hogy ezt a folyamatot támogassa. A formálódó világképben testet öltő értékekre támaszkodva a fiatalok fokozatosan elkezdik elhelyezni magukat a létezés tágabb összefüggésrendszerében.

A 7-8. évfolyamos tanulók életében egyre többször jelenik meg a döntéshozatal, a felelősségvállalás önmagukkal, társaikkal és környezetükkel szemben. A különböző élethelyzetek felhívják a tanulók figyelmét az önismeret fontosságára, a társakkal való kommunikáció és együttműködés jelentőségére, az egészségmegőrző tevékenységek



végzésének és a pénzügyi tudatosság fejlesztésének a nélkülözhetetlenségére. Erre az életkorra új dimenziókkal bővül a fiúk és a lányok kapcsolata, s az ezzel összefüggő témák tanórai feldolgozása szerepet vállalhat a testi és lelki egészségre, illetve a családi életre való nevelés általános céljainak megvalósításában. 13-14 évesen a tanulók már önálló használói a legkülönbözőbb technikai eszközöknek, így az erkölcsstan órák keretében is kitüntetett helyet kell kapnia a médiatudatosságra nevelésnek – hangsúlyozva, hogy ez egyúttal fontos szelete az állampolgárságra és demokráciára nevelésnek, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztésének is.

**A témakörök áttekintő táblázata (7-8.- évfolyam):**

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
1. Éntudat – Önismeret	10	-
2. Család – Helyem a családban	12	-
3. Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	12	-
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	-	10
5. A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	-	12
6. Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	-	12
<b>Összes óraszám:</b>	34	34
<b>Projekt</b>	2	2

<b>Témakör</b>	<b>Éntudat – Önismeret</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatainak alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;</li> <li>– megfelelő döntéseket hoz arról, hogy az online térben milyen információkat oszthat meg önmagáról;</li> <li>– reálisan értékeli helyzetét, fejlődési célokat fogalmaz meg és a célok megvalósítását szolgáló terveket készít;</li> <li>– reflektíven értékeli tudásszerzési módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;</li> <li>– feltárja pályaelektőlődését és továbbtanulási céljait;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében képes önmaga motiválására;</li> <li>– célok és döntések meghozatalakor figyelembe veszi a személyes értékeit;</li> <li>– egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg az erkölcsi értékek érvényesítésére.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megismeri az identitás fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját identitásának néhány elemét;</li> <li>– ismer testi és mentális egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait;</li> <li>– különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.</li> <li>– célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; céljai megvalósítása közben önkormányzott végez, siker esetén önjuttalmazást gyakorol.</li> </ul>
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Önismeret</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Saját főbb személyiségjegyek vizsgálata;</li> <li>• Ismerkedés a társadalmi szerepekkel, elvárásokkal;</li> <li>• Saját identitás fogalmának bővítése;</li> <li>• Az emberi gondolkodásmód sokszínűsége megértése;</li> <li>• Azonos helyzetekre adott eltérő reakciók, vélemények elemzése;</li> <li>• Az egyének és az emberiség néhány cselekvésének etikai szempontú értékelése, a saját értékrenddel való összevetése;</li> <li>• Önkifejezési módok gyakorlása.</li> <li>• Miben vagyok sikeres?</li> <li>• Mi az, amiben kevésbé vagyok sikeres, és vajon miért? Akarok valamin változtatni ezen a téren? Ha igen, miért és hogyan?</li> <li>• Miben vagyok tehetséges? Hogyan használom és hogyan fejlesztem a tehetségemet?</li> <li>• Vajon már a születéskor eldől, hogy milyen teljesítményt érhet el valaki, vagy a tanulás szerepe a meghatározó?</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>A kommunikációs céloknak megfelelő szövegek írása; a nyelv állandósága és változása.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i></p> <p>Tanulási pálya; környezet és pályaválasztás; megélhetés.</p> <p><i>Biológia – egészségtan:</i></p> <p>A serdülőkor érzelmi, szociális és pszichológiai jellemzői;a</p>

	<p>Szükségletek és igények</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A tanulás és fejlődés összefüggéseinek megértése a tanuló életében;</li> <li>• Mi az, ami igazán érdekel? Hogyan és mit tanulok könnyen?</li> <li>• Információforrások kritikus elemzése;</li> <li>• Saját szokások, életvezetési mód, életszemlélet értékelése a testi és mentális egészség, a lehetséges káros tényezők feltárása, ezek elkerülésére javaslatok az önazonosság és a fejlődés szempontjából;</li> <li>• Mi minden befolyásolja a tetteimet és a döntéseimet?</li> <li>• Mik az ösztönök, és hogyan hatnak a viselkedésünkre? Mikor jó, hogy hatnak ránk, és mikor nem?</li> <li>• Tudjuk-e befolyásolni az ösztönös késztetéseinket?</li> <li>• Hogyan hatnak a testi és lelki állapotunkra, tetteinkre a pozitív és a negatív érzések és érzelmek? Lehet-e befolyásolni az érzelmeket?</li> <li>• Milyen igények, vágyak és célok alakítják a döntéseinket?</li> <li>• Saját igények és szükségletek feltárása.</li> </ul> <p>Célok és tervek</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A felelősség, önismeret, munka, együttműködés, kreativitás, vállalkozó szellem, munkamegosztás, pénzügyi tudatosság megjelenése a mindennapi cselekvésekben;</li> <li>• A siker, a boldogság, boldogulás átérzése, azonosítása az egyén életében;</li> <li>• Mi az, ami akarattal elérhető, és mi az, ami nem? Hogyan hat ránk a siker, a kudarc és a válság?</li> <li>• A pozitív életszemlélet tudatosítása;</li> <li>• Néhány személyes életcél megfogalmazása.</li> </ul>	<p>személyiség összetevői, értelmi képességek, érzelmi adottságok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Érzelmek, hangulatok kifejezése; látványok, jelenségek asszociatív megjelenítése.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>önismeret, önazonosság, boldogulás, boldogság, jólét, jóllét, stressz, káros szenvedély, függés, alkotás, munka, pénzügyi tudatosság</p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Ön- és társismereti játékok, csoportszervező játékok, karakterek, szituációk, párbeszéd kitalálása, eljátszása, napló/blogírás, asszociációs játékok</p>	

Témakör	Család – Helyem a családban	Javasolt óraszám 12 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményeket okozhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;</li> <li>– a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;</li> <li>– megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a családban, a barátságokban és a párkapcsolatokban.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a problémás helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért;</li> <li>– azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat; egyre reálisabban a saját szerepét és feladatait;</li> <li>– azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust, felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, és megfogalmazza, hogy milyen módon kezelhetők ezek;</li> <li>– felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket és közösségi értékeket;</li> <li>– azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Érzelmek és cselekvések hatása</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Külső és belső tényezők összehangolása, amelyek az érzelmi-mentális állapotra hatással lehetnek;</li> <li>• Stratégiák kidolgozása a negatív hatások kivédésére;</li> <li>• Valós és virtuális térben zajló cselekvések elemzése a másokra tett hatás és etikai értékek szempontjából;</li> </ul> <p>Kölcsönösség és egyenlőség a kapcsolatokban;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A bizalom, szeretet, tisztelet, segítség és intimitás megérzése, megjelenése a kapcsolatokban</li> </ul>		<p><i>Biológia - egészségtan:</i> Nemi jellegek, nemi hormonok; a menstruációs ciklus folyamata; másodlagos nemi jellegek, lelki tulajdonságok; a fogamzásgátlás módjai, következményei; az abortusz egészségi,</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Pozitív minták a harmonikusan működő párkapcsolatokra;</li> <li>• Milyenek képzelem azt az embert, aki majd felnőttként a társam lesz az életben?</li> <li>• Milyen családot és milyen otthont szeretnék?</li> <li>• Fontos-e a házasságkötés ahhoz, hogy két egymást szerető ember együtt éljen?</li> <li>• Milyen a jó házasság? Mit lehet tenni a fenntartása érdekében? Mivel és hogyan lehet elrontani?</li> <li>• Le lehet-e élni egy életet egyetlen ember mellett? Lehet-e, érdemes-e erre törekedni?</li> <li>• Miért dönt úgy két ember, hogy családot alapít?</li> <li>• A másik igényeit és szükségleteit figyelembe vevő és a saját igényeket megfogalmazó kommunikáció gyakorlása;</li> <li>• Az egyenlőtlen, kihasználó vagy bántalmazó kapcsolat jellemzőinek azonosítása, az erre vonatkozó jogok és a védelem lehetőségeinek megismerése.</li> </ul> <p>Változások a családban</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A család társadalmi funkciói értelmezése, a családszerkezet sokfélesége;</li> <li>• A harmonikus családi életet meghatározó értékek összegyűjtése,</li> <li>• A támogatás, megértés, tanulás, együttérzés és egyenlőség vizsgálata családi kapcsolatokban;</li> <li>• A serdülőkor önállósági igényéből vagy az életkori különbségekből eredő vélemény- és érdekkonfliktusok azonosítása.</li> </ul>	<p>erkölcsi és társadalmi kérdései; a fogamzás feltételei, a méhen belüli élet mennyiségi és minőségi változásai, a szülés/születés főbb mozzanatai.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>érzelem, szerelem, párkapcsolat, vonzódás, intimitás, bizalom, hűség, igény, nemzedék, értékrend, önvédelem, zaklatás, emberi jogok.</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Kommunikációs játékok, szituációs játékok, kutatómunka, családfa készítése, képregény készítése</p>

Témakör	Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	Javasolt óraszám <b>12 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;</li> <li>– a csoporthoz való csatlakozás vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a saját értékrendjét;</li> <li>– a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;</li> <li>– megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a barátságokban, a páros kapcsolatokban, az iskolai közösségekben.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;</li> <li>– kölcsönös megértésre törekszik;</li> <li>– felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;</li> <li>– rendelkezik tapasztalatokkal, érvekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;</li> <li>– azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;</li> <li>– törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;</li> <li>– nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Felelősség egymásért</p> <p>A kapcsolatrendszerekben elfoglalt különböző helyzetek, szerepek elemzése</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;</li> <li>• Az egyén felelősségének megfogalmazása különböző szerepekben: cselekvőként vagy szemlélőként, aktív</li> </ul>		<p><i>Biológia - egészségtan:</i></p> <p>Leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai</p>

<p>segítőként vagy érzelmi támogatóként a valós és a virtuális térben is.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Milyen érzés, ha valamilyen kérdésben mást gondolok, mint a csoport többi tagja?</li> <li>• Lehet-e egy csoporton belül másképp viselkedni, mint ahogy a többség teszi?</li> <li>• Milyen következményekkel járhat ez?</li> <li>• Meg tudja-e változtatni egy ember egy csoport nézeteit vagy viselkedését?</li> </ul> <p>A kapcsolatok minősége</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Egymás jobb megismerésének és a társas kapcsolatrendszer gazdagításának módjai;</li> <li>• Miért van szükségünk arra, hogy együtt legyünk másokkal?</li> <li>• Miben különbözik a közösséghez tartozás a páros kapcsolattól, és miben hasonlít rá?</li> <li>• Milyen szerepet töltök be a közösségeim életében?</li> <li>• Mit kapok tőlük, és mit adok nekik?</li> <li>• Mitől érzem magam jól vagy rosszul egy csoportban?</li> <li>• Mit tehetek azért, hogy a csoportban, amelyhez tartozom, mindenki jól érezze magát?</li> <li>• A másokat megítélő vélemények elemzése a lehetséges sztereotípiák, az előítéletek, elfogadás, tolerancia alapján;</li> <li>• A figyelmesség, közös tervezés és az együttműködés példáinak érvényesítése;</li> <li>• A tartós kapcsolatok és párkapcsolatok alapvető feltételeinek megismerése.</li> <li>• Milyen forrásai és formái lehetnek a szerelemben az örömmnek és a boldogságnak?</li> <li>• Mit jelent a másik tisztelete és az egymás iránti felelősség a párkapcsolatban?</li> <li>• Hogyan tudják segíteni egymást</li> <li>• a szerelmesek?</li> <li>• Milyen forrásai és formái lehetnek a problémáknak és a konfliktusoknak egy párkapcsolatban? Hogyan lehet és meddig érdemes feloldani ezeket?</li> <li>• Honnan lehet észrevenni, hogy a vonzódás már nem kölcsönös?</li> <li>• El lehet-e kerülni a lelki sérüléseket egy szakítás során?</li> </ul> <p>A kapcsolatok megóvása</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kapcsolati konfliktusok elemzése eltérő igények, kommunikáció és érzelmek szempontjából, megoldási</li> </ul>	<p>agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, probléma feloldás; a kamasz helye a harmonikus családban; a viselkedési normák és szabályok szerepe.</p>
---	--

	<p>stratégiák kidolgozása;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A felelősségvállalás, bocsánatkérés és a jóvátétel szerepének felismerése a kapcsolatok helyreállításában,</li> <li>• Van-e olyan helyzet, amikor nem szabad engedelmessé válnom?</li> <li>• Hogyan segíthet a lelkiismeret a jó és a rossz, a bűn és az erény közötti választásban?</li> <li>• Milyen helyzetekben mondhat mást a lelkiismeretem, mint a szabályok vagy a közösségem tagjai?</li> <li>• Figyelmeztet-e a lelkiismeretem saját tévhiteimre és előítéleteimre?</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	kapcsolatrendszer, viszonyulás, konfliktuskezelés, jóvátétel, alkalmazkodás, önállóság, cselekvés, átélés, előítélet, elfogadás	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	közös szabályok kialakítása, megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás, karakterek, szituációk, párbeszéd kitalálása, eljátszása	

## 8. évfolyam

<b>Témakör</b>	A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– azonosítja, értelmezi a nemzet, a kulturális közösség számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;</li> <li>– érzelmileg, társas-lelkületileg azonosul az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségével, értelmezi a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;</li> <li>– azonosítja azokat a kulturális különbségeket, helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;</li> <li>– a csoporthoz való csatlakozás vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a saját értékrendjét;</li> <li>– programokban való részvétel lehetőségeit;</li> </ul>	



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– reflektív módon vizsgálja saját és csoportja gondolkodását más csoportokról; kifejti véleményét a sztereotípiák és előítéletek hatásáról.</li> <li>– képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében képes önmaga motiválására;</li> <li>– azonosítja a számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;</li> <li>– azonosítja azokat a helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;</li> <li>– értékeli az etikus és nem etikus cselekvések lehetséges következményeit.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– azonosítja a valós és virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;</li> <li>– értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;</li> <li>– fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet és Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;</li> <li>– ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése;</li> <li>– azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit; ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, kettős kötődésű személyekről;</li> <li>– ismeri a rá vonatkozó gyermekjogokat, ezek fő szabályozó dokumentumait, értelmezi kötelezettségeit, részt vesz szabályalkotásban;</li> <li>– ismeri az alapvető emberi jogokat és vizsgálja ezek érvényesülését különböző embercsoportok esetében;</li> </ul> <p>megismeri a hátrányos helyzetű személyek érdekében szervezett</p>
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A közösségek és identitás</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A kulturális-társadalmi identitás alapjai, a nemzeti identitás megőrzése;</li> <li>• Európa szerepének felismerése, mint a nemzeti kulturális identitás egyik meghatározója;</li> </ul>	<p><i>Földrajz:</i></p> <p>Éhezés és szegénység a világban; Európa változó társadalma; az Európai</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• A különböző közösségekhez tartozás lehetséges ellentmondásai feltárása;</li> <li>• Különböző közösségek viszonyainak elemzése;</li> <li>• Az európai értékrend elemei a társadalmi és jogrendszerekben, ezek megvalósulása vagy hiánya a mindennapokban.</li> <li>• Melyek az Európai Unió jelképei, és mit jelentenek ezek számomra?</li> <li>• Európa mely térségeiben élnek olyan emberek, akiket közelebbről vagy távolabbról ismerek?</li> <li>• Mi kapcsolt össze velük?</li> <li>• Miben hasonlítanak egymásra Európa különböző országainak lakói, és mi mindenben különböznek egymástól?</li> <li>• Miért akarnak egyes emberek máshol tanulni vagy dolgozni, mint ahol megszülettek?</li> <li>• Milyen pozitív és negatív hatásai lehetnek e jelenségnek az egyének és a közösségek életére?</li> <li>• Mi az oka annak, hogy sokan elmenekülnek saját hazájukból, és más országban akarnak letelepedni?</li> <li>• Be kell-e engedni egy gazdagabb országnak a saját területére a világ szegényebb térségeiből menekülőket?</li> <li>• Milyen előnyei származhatnak a külföldiek befogadásából egy országnak, és milyen problémák forrása lehet ez?</li> <li>• Vajon ugyanolyan jogok illetik-e meg a külföldről érkezőket, mint a befogadó ország polgárait?</li> <li>• Melyek a más néphez vagy más kultúrához tartozó emberekkel szembeni sztereotípiák és előítéletek forrásai?</li> <li>• Miért fordulnak elő Magyarországon és Európa más részein is etnikai háttérű konfliktusok?</li> <li>• Mire van szükség ahhoz, hogy létrejöjjön a bizalom és az együttérzés a különböző kultúrákhoz tartozó emberek között?</li> </ul> <p>Értékek a társas együttműködésben;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A kölcsönös bizalom, becsületesség és felelősségvállalás, mint fő közösség-szervező értékek azonosítása;</li> <li>• Az elesettek segítése, a szolidaritás fogalmának értelmezése;</li> <li>• Véleményalkotás a szabálysértés, csalás, jogsértés, bűnelkövetés eseteiről egyéni és társadalmi kár szempontjából, egyben a társadalmi elfogadottságáról;</li> <li>• Kérdések megfogalmazása a büntetés néhány formájáról;</li> </ul>	<p>Unió lényegének megértése; népességmozgások és menekültáradat; a Kárpát-medence népei.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Egyenlőség és egyenlőtlenségek a társadalomban; állampolgári jogok és kötelességek; a nyugati integráció kezdetei; az Európai Unió létrejötte és működése; a globalizáció előnyei és veszélyei; Magyarország Alaptörvénye; a magyarországi nemzetiségek és etnikai kisebbségek;</p>
--	---

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése;</li> <li>• Fontos társadalmi értékek megvalósításának érdekében végzett tevékenységek megismerése;</li> <li>• A jogok és kötelességek rendszerének elemzése több társadalmi szinten;</li> <li>• Milyen jellegű szabályok vonatkoznak a társadalom minden tagjára?</li> <li>• Milyen esetekben fogadható el a kivételezés?</li> <li>• Hogyan alakulnak ki ezek a közös szabályok?</li> <li>• Miért baj, ha egyesek nem tartják be ezeket a szabályokat? Jogos-e, ha ezért megbüntetik őket?</li> <li>• A büntetés milyen formái fogadhatók el? Milyen módon lehet jóvátenni, ha valaki vétett a társadalom közös normái ellen?</li> <li>• Az egyén aktív részvételi lehetőségei a társadalom életének szabályozásában;</li> <li>• Társadalmi témájú média hírek elemzése, saját médiafogyasztás vizsgálata;</li> <li>• Mit tudhatunk meg a világról a tévéből, az újságokból és az internetről?</li> <li>• Honnan tudjuk, hogy a valóságot mutatja-e be az, amit az újságban olvasunk, a tévében látunk, az interneten találunk?</li> <li>• Mitől függ, hogy egy információt hitelesnek érzünk-e vagy sem?</li> <li>• Hogyan kell tájékozódni ahhoz, hogy valós információhoz jussunk?</li> <li>• Tudjuk-e mi magunk is alakítani a világot a médián keresztül?</li> <li>• Az agresszív nyelvhasználat és az információtorzítás felismerése.</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>nemzet, nemzetiség, kultúra, identitás, tolerancia, szolidaritás, szabályszegés, jogsértés, bűn, büntetés, érdekérvényesítés, társadalmi cél, média</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>információkeresés neten, kutatómunka, tanulmányi séta, alkotó tevékenység: szülőföldhöz kapcsolódó élmény ábrázolása, lakóhelyi épület bemutatása, történetének, nemzetiségi népszokások ábrázolása, némajátékos, szöveges és mozgásos improvizációk, történetek feldolgozása</p>

Témakör	A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő	Javasolt óraszám 12 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére;</li> <li>– értékeli, értelmezi az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét;</li> <li>– döntéseket hoz arról, hogy milyen szokások kialakulásával járul hozzá a fenntartható fejlődés megvalósításához, milyen cselekvéseket tehet a társadalmi problémák kezelése érdekében;</li> <li>– megfogalmazza, hogy a pozitív egyéni és társadalmi jövőkép elérését milyen feltételek támogatják.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– folyamatosan frissíti az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismereteit fizikai és digitális környezetben, kritikus szemlélettel vizsgálja a technikai fejlődés lehetőségeit, korlátait;</li> <li>– megismeri és véleményezi a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;</li> <li>– értelmezi a fenntartható fejlődés és a legfontosabb társadalmi problémák megoldása érdekében javasolt stratégiákat, cselekvési lehetőségeket.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Lehetőségek és egyenlőtlenségek <ul style="list-style-type: none"> <li>• Megismeri az általános emberi szükségleteket az egyén, a helyi közösségek és az emberiség szintjén is;</li> <li>• Az egyén és közösség rövid és hosszú távú érdekei közötti ellentmondások feltárja;</li> <li>• Az emberiség létezésének alapvető feltételeit veszélyeztető folyamatok azonosítja;</li> <li>• Társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek okainak megismerése.</li> </ul> </li> <li>– Az ember és környezetének kölcsönhatása</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>A sajtóműfajok alapvető jellemzőinek tudatosítása; hírek, események a médiában.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az emberiség életét és gondolkodását leginkább befolyásoló technológiák hatásainak elemzése a személyes kapcsolatok és az életminőség szempontjából, megoldási javaslatok, etikai szabályok megfogalmazása a problémákra;</li> <li>• Károsító és építő, környezetszépítő tevékenységek megkülönböztetése;</li> <li>• Néhány környezeti etikai és bioetikai kérdés megismerése;</li> </ul> <p>– Az emberiség jövője</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A fogyasztói és pénzügyi tudatosság fő elveinek rendszerezése;</li> <li>• Környezetbarát technológiai megoldások, kreatív újra hasznosítási lehetőségek feltárása;</li> <li>• Saját célok megfogalmazása a fenntartható fejlődés érdekében.</li> <li>• Hogyan képzelem el a jövőmet?</li> <li>• Mikor érezném sikeresnek, értelmesnek az életem alakulását? Milyen szerepe lehet ebben a tanulásnak, a pénznek, a munkának, az alkotásnak és az emberi kapcsolatoknak?</li> <li>• Milyen foglalkozást tudok elképzelni magamnak? Mit tartok még fontosnak a boldoguláshoz?</li> <li>• Mivel tudom enyhíteni a rosszkedvemet vagy a bennem lévő feszültséget, ha valami nem úgy sikerül, ahogy elképzeltem?</li> <li>• Mit gondolok ezzel kapcsolatban a drogról és az alkohorról?</li> <li>• Vajon mindent érdemes kipróbálni az életben, vagy van olyasmi, amit egyszer sem?</li> <li>• Amit sokan tesznek, azt helyes is tenni?</li> <li>• Mit tehetek és mit nem szabad tennem a boldogulásomért?</li> </ul>	<p>Tudományos és technikai forradalom; a világháló.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Képek, látványok, médiaszövegek, események önálló elemzése a vizuális közlés köznapi és művészi formáinak felhasználásával; a mozgóképi nyelv alapjainak, működésének értelmezése.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>erőforrás, globális hatás, újrahasznosítás, környezetbarát technológia, egyéni felelősség, fenntartható fejlődés, egyenlőtlenség</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>vizuális kommunikáció, jelértelmezés, jelalkotás, alkotó munka: jövőbeli élőhely tervezése, tárgyak, technológiák elképzelése, hétköznapi tárgyak továbbfejlesztése, reklám készítése</p>

Témakör	Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	Javasolt óraszám 12 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– értelmezi az európai, a nemzeti kultúra közös eredetét, forrását azonosítja a számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;</li> <li>– azonosítja azokat a helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;</li> <li>– értékeli az etikus, a nem etikus cselekvések lehetséges következményeit;</li> <li>– reflektíven értékeli tudásszerzési módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;</li> <li>– képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;</li> <li>– egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg az erkölcsi értékek érvényesítésére.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;</li> <li>– feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;</li> <li>– feltárja, hogyan jelenik meg a hétköznapok során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;</li> <li>– a megismert vallások erkölcsi tanításait összeveti személyes véleményével;</li> <li>– saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában a kölcsönös tolerancia elveit gyakorolja.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok és ismeretek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Világnézet és erkölcs</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Különböző világnézeten alapuló gondolkodások összehasonlítása;</li> <li>• Hogyan tudunk különbséget tenni a tények és a vélekedések között? Miért fontos ezek megkülönböztetése?</li> <li>• Hogyan tudjuk eldönteni, hogy egy állítás igaz vagy nem? Miért fontos ezt tudni?</li> <li>• Hogyan alakulnak ki a tévhitek, a sztereotípiák és az</li> </ul>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> Személyes véleményt kifejező vizuális megjelenítés adott témában.</p> <p><i>Földrajz:</i> A világvallások</p>

<p>előítéletek? Mi járul hozzá ezek fenntartásához, és mi segíti elő a lebomlásukat?</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mi a különbség a meggyőződés, a hit, a világnézet és a világnézet között?</li> <li>•</li> <li>• Az erkölcs, mint viselkedést szabályozó értékrendszer, az erkölcsi fogalmak egyéni értelmezése;</li> <li>• A személyes erkölcs kialakulását befolyásoló tényezők azonosítása: a család, a média, a kortárs csoportok, a nevelők;</li> <li>• Az egyén és közösség értékítéletének ütköztetése;</li> <li>• A saját értékrendnek megfelelő és ellentmondó viselkedés gyakorlása;</li> <li>• A zsidóság és a kereszténység, világnépeinek fő vonásai, fő tanításaik megismerése;</li> <li>• A vallás szerepének jelentőségének azonosítása az emberek életében;</li> <li>• A zsidó és keresztény vallások álláspontjainak értelmezése néhány általános etikai kérdésben;</li> <li>• Az egyházak társadalmi tevékenységének megismerése, együttműködés közös célok érdekében.</li> </ul> <p>A vallások tanításai</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A tízparancsolat megismerése;</li> <li>• A felebaráti szeretet, felelősségvállalás gyakorlása a másik ember iránt;</li> <li>• Olyan értékek keresése, melyek azonosak a vallásos és nem vallásos emberek számára.</li> <li>• Miről érdemes együtt gondolkodniuk a mai világban a különböző keresztény felekezetek képviselőinek, a keresztény és zsidó vallású embereknek, a keresztényeknek és más vallások követőinek, a hívőknek és a nem hívőknek?</li> </ul>	<p>társadalmat, gazdaságot, környezetet befolyásoló szerepe; kultúrák találkozásai a Föld különféle térségeiben.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>vallás, hit, erkölcs, kereszténység, iszlám, judaizmus, hinduizmus, buddhizmus, felebaráti szeretet, karitás, arany szabály, az élet tiszteletének elve, tízparancsolat</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>információkeresés neten, kutatómunka, alkotó tevékenység: plakátkészítés, a témához kapcsolódó élmény ábrázolása, karakterek, szituációk, párbeszéd kitalálása, eljátszása, vita, képregény készítése, programok tervezése, fogalmazás készítése, kiselőadás készítése</p>

## Magyar nyelv és irodalom az általános iskolák 5–8. évfolyama számára

### 5-8. évfolyam

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizték meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoritereket, azokat értőn elő tudják adni.
- Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi



ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszhető.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.

A tanulók irodalmi fogalomtárának folyamatos bővítésekor, figyelembe kell venni a korosztály általános kognitív, érzelmi, érdeklődési sajátosságait.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az órai munkába vagy a házi feladatba.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

### **A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.**

Az órakeret megoszlása a következőképpen alakul:

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

A tananyag felépítésében is kettős szervező elv érvényesül. A képzési szakasz első felében (5–6. osztály) **témák, motívumok** uralják a tananyagot. Ezek biztosítják az egyes tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompenciák és a gondolkodás fejlesztését.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is

lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is.

## 5–6. évfolyam

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődnek íráskészségük, helyesírásuk.

Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődnek ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szöveggörnyezeti elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

Az 5–6. osztály irodalomoktatásának alapvető célja, hogy megőrizze és tovább szélesítse az alsó tagozaton megalapozott szépirodalmi érdeklődést és tudást. A tanulók olyan szövegekkel találkoznak, amelyek témáiknál fogva hozzájárulnak személyiségük kibontakozásához, fejlődéséhez, tudatosítják nemzetükhöz, kisebb közösségükhöz tartozásukat, továbbá, amelyek megőrzik kíváncsiságukat, játékosságukat s olvasó, gondolkodó, közösségük iránt elkötelezett emberré teszik őket. Mindezekben a drámajátéknak, mint anyagfeldolgozási módnak kitüntetett szerepe van.

Minden évfolyam éves óraszámát a kéthetes projekt óraszámával egészül ki a teljes éves óraszámra.

	Heti óraszám		Éves óraszám	
	nyelvtan	irodalom	nyelvtan	irodalom
5. évfolyam	2	2	68	68
6. évfolyam	2	2	68	68

## KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Petőfi Sándor: János vitéz
Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
<i>Világirodalmi iffúsági regény: Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg</i>
Arany János: Toldi
Gárdonyi Géza: Egri csillagok
<i>Magyar iffúsági vagy meseregény: Fekete István: A koppányi aga testamentuma</i>

## MEMORITEREK:

Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék
Petőfi Sándor: János vitéz (részletek)
<i>Petőfi Sándor: Az alföld (részletek)</i>
Arany János: Rege a csodaszarvasról (részlet)
Arany János: Családi kör (részletek)
<i>Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk (részlet)</i>
Arany János: A walesi bárdok (részletek)
Arany János: Toldi (részletek)
Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem
Kölcsey Ferenc: Himnusz (1-2. vsz.)
Vörösmarty Mihály: Szózat (1. és 2. vsz.+13.,14. vsz.)
<i>Gárdonyi Géza: Egri csillagok: (részlet)</i>

## Magyar nyelv 5. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
1. A kommunikáció alapjai	4 óra
2. Helyesírás nyelvhelyesség játékosan	8 óra
3. Állandósult szókapcsolatok	5 óra
4. A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, a szóösszetételek	20 óra
5. Hangalak és jelentés	6 óra
6. Szövegértés, szövegalkotás a gyakorlatban	9 óra
7. Könyv- és könyvtárhasználat	2 óra
Szabadon felhasználható órakeret: Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés	14 óra
+ a projekt két hete	4 óra
Összes óraszám	68 óra + 4 óra projekt

## Magyar irodalom 5. évfolyam

1. Család, otthon, nemzet – (mese, monda, mítosz)	16 óra
2. Petőfi Sándor: János vitéz	20 óra
3. Szülőföld, táj	8 óra
4. Prózai nagyepika – Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	6 óra
5. Választható világirodalmi ifjúsági regény	4 óra
Szabadon felhasználható órakeret: Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés	14 óra
+ a projekt két hete	4 óra
Összes óraszám	68 óra + 4 óra projekt

## Magyar nyelv 6. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
1. A kommunikáció alapjai	2 óra
2. Szövegértés, szövegalkotás	4 óra
3. Szófajok	46 óra
4. Könyvtárhasználat	2 óra
Szabadon felhasználható órakeret: Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés	14 óra
+ a projekt két hete	4 óra
Összes óraszám	68 óra + 4 óra projekt

<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
1. Hősök az irodalomban	10 óra
2. Arany János: Toldi	24 óra
3. Szeretet, hazaszeretet, szerelem	11 óra
4. Gárdonyi Géza: Egri csillagok	5 óra
5. Egy szabadon választott magyar mese- vagy ifjúsági regény elemzése	4 óra
Szabadon felhasználható órakeret: Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés	14 óra
+ a projekt két hete	4 óra
Összes óraszám	68 óra + 4 óra projekt

## Magyar irodalom 6. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
1. Hősök az irodalomban	10 óra
2. Arany János: Toldi	24 óra
3. Szeretet, hazaszeretet, szerelem	11 óra
4. Gárdonyi Géza: Egri csillagok	5 óra
5. Egy szabadon választott magyar mese- vagy ifjúsági regény elemzése	4 óra
Szabadon felhasználható órakeret: Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés	14 óra
+ a projekt két hete	4 óra
Összes óraszám	68 óra + 4 óra projekt

## 7–8. évfolyam

A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.

Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsek anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.

Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejtteni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

A 7–8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagának a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik

a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkoznak.

A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv és irodalom tanításának is lehetősége és feladata.

A 7–8. évfolyamon a tanulók – életkori sajátosságaik, illetve korábbi tanulmányaik alapján képessé válnak arra, hogy megismerjék az európai és a magyar kultúra nagy korszakait, ezeknek a stílus- és művelődéstörténeti koroknak kiemelkedő alkotásait, és egyre hangsúlyosabbá válik a poétikai-retorikai ismeretek bővítése is. A 13–15 éves gyerekek már képesek arra, hogy ne csak fabuláris szinten értelmezzenek egy-egy szöveget, hanem tanári irányítással jelentésteremtésre is vállalkozzanak, és megértsék saját kultúrájuk történelmi adottságait, irodalmi törekvéseit.

#### **A 7-8. évfolyam irodalomtanításának témakörei:**

- Korok és portrék,
- Magyar vagy világirodalmi regény,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében,
- A 20. századi történelem az irodalomunkban,
- Szórakoztató irodalom.

A 8. osztályosokat a tanterv a középiskolai felkészülésben és a pályaválasztásban az eddig tanultak rendszerező ismétlésével segíti.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100 %-át a törzsanyag tanítására kell fordítani, lemondhat a választás lehetőségéről.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

#### **I. A törzsanyag**

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

#### **II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak**

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is a tanulók.

Minden évfolyam éves óraszámra a kéthetes projekt óraszámával egészül ki a teljes éves óraszámra.

**Magyar nyelvből a 8. évfolyamon félévkor a tanulók anyanyelvi ismereteit záró felméréssel kell mérni.**

	Heti óraszám		Éves óraszám	
	nyelvtan	irodalom	nyelvtan	irodalom
7. évfolyam	1	2	34	68
8. évfolyam	1	2	34	68

### **KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:**

Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője <b>vagy</b> A két koldusdiák
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány
Móricz Zsigmond: Pillangó <b>vagy</b> a Légy jó mindhalálíg
William Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia <b>vagy</b> Molière: A képzelte beteg
Szabó Magda: Abigél

### **MEMORITEREK:**

Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
Kölcsey Ferenc: Himnusz – teljes szöveg
Kölcsey Ferenc: Huszt
Kölcsey Ferenc: Emléklapra
Vörösmarty Mihály: Szózat – teljes szöveg
Petőfi Sándor: Nemzeti dal
Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem
Petőfi Sándor: Szeptember végén
<i>Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák (részlet)</i>
Ady Endre: Őrizem a szemed (részlet)
Reményik Sándor: Templom és iskola (részlet)
József Attila: Születésnapomra (részlet)
<i>József Attila: Mama</i>
Radnóti Miklós: Nem tudhatom (részlet)
<i>Móricz Zsigmond: Pillangó vagy Légy jó mindhalálíg (részlet)</i>
Kányádi Sándor: Két nyárfa (részlet)

## Magyar nyelv 7. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
1. A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	3 óra
2. Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek	16 óra
3. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok – játékos feladatokkal	6 óra
4. Könyvtárhasználat	1 óra
5. Szövegértés, szövegalkotás	1 óra
Szabadon felhasználható órakeret: Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés	7 óra
+ a projekt két hete	2 óra
<b>Összes óraszám</b>	<b>34 óra + 2 óra projekt</b>

## Magyar irodalom 7. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
1. Korok és portrék	50 óra
2. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	4 óra
Szabadon felhasználható órakeret: Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés	14 óra
+ a projekt két hete	4 óra
<b>Összes óraszám</b>	<b>68 óra + 4 óra projekt</b>

## Magyar nyelv 8. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
1. A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	2 óra
2. Készüljünk a felvételire!	10 óra
3. Összetett mondat a szövegben	10 óra
4. Könyvtárhasználat	1 óra
5. Szövegértés, szövegalkotás	2 óra
6. Nyelvtörténet, nyelvrokonság	2 óra
Szabadon felhasználható órakeret: Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés	7 óra
+ a projekt két hete	2 óra
<b>Összes óraszám</b>	<b>34 óra + 2 óra projekt</b>



## Magyar irodalom 8. évfolyam

Témakör	Javasolt óraszám
1. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében	27 óra
2. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében	18 óra
3. A 20. századi történelem az irodalomban	6 óra
4. Szórakoztató irodalom	3 óra,
Szabadon felhasználható órakeret: Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés	14 óra
+ a projekt két hete	4 óra
Összes óraszám	68 óra + 4 óra projekt

## Magyar nyelv 5. évfolyam

Témakör	I. A kommunikáció alapjai	Javasolt óraszám 4 óra
<b>Témák</b>	A jelek sokszínű világa A kommunikáció fogalma, tényezői A kommunikációs kapcsolat A kommunikációs illemszabályok tudatosítása (üdvözlési szokások, SMS, chat)	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése. A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismertetése, alkalmaztatása. A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése. A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése. Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása. Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben. Az önálló véleményalkotás képességének fejlesztése. A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása. A kommunikáció tényezőinek megismertetése. A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmaztatása.		<i>Közösségi nevelés:</i> kommunikációs kapcsolatteremtés, szituációk, helyzetgyakorlatok.  <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció.  <i>Természettudomány:</i> Az ember értelmi képességének, érzelmi intelligenciájának alapvonásai; az érzékszervek szerepe.  <i>Etika/hit- és erkölcsstan:</i> önismeret, a személyes kapcsolatok, a beszélgetés jelentősége.

<b>Fogalmak</b>	természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; helyzetgyakorlatok, szerep- és drámajátékok alkalmazása; digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincsbővítés, digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;

<b>Témakör</b>	<b>II. Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan</b>	<b>Javasolt óraszám 8 óra</b>
<b>Témák</b>	Hang és betű, az ábécé Betűrend, elválasztás Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	Az alapvető helyesírási szabályok megismertetése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve). A megismert helyesírási esetek felismertetése írott szövegekben, és tudatos alkalmaztatása a szövegalkotásban.	<i>Történelem, Nemzetiségi nyelv, Idegen nyelv, Vizuális kultúra, Természettudomány, Digitális kultúra: A tantárgyra jellemző fogalmak, tulajdonnevek, digitális kifejezések helyesírása.</i>
<b>Fogalmak</b>	hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; tanulói önellenőrzés, hibajavítási gyakorlatok alkalmazása; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak használata; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;	

<b>Témakör</b>	<b>III. Állandósult szókapcsolatok</b>	<b>Javasolt óraszám 5 óra</b>
<b>Témák</b>	Szólások Szóláshasonlatok Közmondások Szállóigék Köznyelvi metaforák	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmaztatása. Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyeltetése. A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyeltetése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal.	<i>Nemzetiségi nyelv,</i> <i>Idegen nyelv:</i> a tanult nyelv szókincese, néhány állandósult szókapcsolata.
<b>Fogalmak</b>	állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincsbővítés, digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;	

<b>Témakör</b>	<b>IV. A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek</b>	<b>Javasolt óraszám 20 óra</b>
<b>Témák (altémák)</b>	Hangképzés, fonéma A magánhangzók csoportosítása Magánhangzótörvények: - Hangrend, - Illeszkedés Mássalhangzótörvények: - Részleges hasonulás - Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás - Összeolvadás - Rövidülés - Kiesés A szavak szerkezete: - Egyszerű és összetett szavak - Szótó és toldalékok - A képző, a jel, a rag	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismertetése.  A nyelvi elemzőkészség fejlesztése.  A beszédhangok képzésének megismertetése, csoportosításának alapjai  A szavak szerkezetének felismertetése.  A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismertetése, elkülönítése.  A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyeltetése a kommunikációban.  Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismertetése.  Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismertetése, digitális programok használatával is.</p>		<p><i>Nemzetiségi nyelv,</i>  <i>Idegen nyelv:</i>  A tanult nyelv hangállománya, hangtani, szótani szerkezete.    <i>Természettudomány:</i>  Az ember hangképző szervei.</p>
<b>Fogalmak</b>	beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; Szóalkotási, szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincs bővítés; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;	

<b>Témakör</b>	<b>V. Hangalak és jelentés</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>6 óra</b>
<b>Témák</b>	Egyjelentésű szavak Többjelentésű szavak Azonos alakú szavak Rokon értelmű szavak Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak Hangutánzó, hangulatfestő szavak	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismertetése.  Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismertetése.  Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében.</p>		<p><i>Nemzetiségi nyelv,</i>  <i>Idegen nyelv:</i>  A tanult nyelv szókincse.</p>

<b>Fogalmak</b>	egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, rokon értelmű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; Szóalkotási/ szóértelmezési gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincs bővítés, szókeresés, szótározás; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;

<b>Témakör</b>	<b>VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban</b>	<b>Javasolt óraszám 9 óra</b>
<b>Témák</b>	Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat A leírás Az elbeszélés A párbeszéd A levél (hagyományos, elektronikus)	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<p>Szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása. Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértetése és alkotása. Reflektálás a szöveg tartalmára. Olvasási stratégiák alkalmaztatása. A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése. A kreatívírás gyakoroltatása. Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata. Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismertetése, alkalmaztatása. Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismertetése, alkalmaztatása. Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismertetése, alkalmaztatása. Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok megismertetése.</p>	<p><i>Nemzetiségi nyelv,</i> <i>Idegen nyelv:</i> udvariassági formulák, egyszerű üzenetek megfogalmazása a tanult idegen nyelven.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> narratív szövegek, történetmondás történelmi eseményekről, hősekről.</p> <p><i>Természettudomány:</i> anyaggyűjtés, vázlatkészítés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a szöveg képe.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> internetes kapcsolattartó</p>

	műfajok; rajzos-szöveges dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása.
<b>Fogalmak</b>	elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél, plakát, meghívó, könyvismertető
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincsbővítés, digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;

<b>Témakör</b>	<b>VII. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>2 óra</b>
<b>Témák</b>	A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A könyvtárak típusainak és jellemzőinek megismertetése. Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végeztetése a könyvtárban és digitális felületeken. Az információ-keresés, -gyűjtés alapvető technikáinak gyakoroltatása. Képzőművészeti gyűjtemények megismertetése vezetéssel. Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése, megismertetése. Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmaztatása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról.</p>		<i>Digitális kultúra, Vizuális kultúra, Múzeumpedagógia:</i>
<b>Fogalmak</b>	könyvtár, katalógus, digitális adattárak, múzeum, kiállítás, gyűjtemény, sajtó, folyóirat, rovat, célcsoport, könyvismertetés	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincsbővítés, digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; könyvtárlátogatás; múzeumlátogatás;	

<b>Szabadon felhasználható órakeret</b>	<b>Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés</b>	<b>Javasolt óraszám 14 óra</b>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
A tanult ismeretek, fogalmak átismételtetése, rendszerezése, ismeretek mélyítése, összefoglalása, számonkérése.		Témakörök ismeretanyaga
<b>Fogalmak</b>	Az adott témakörhöz kapcsolódó fogalmak.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;	

### Magyar irodalom 5. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>I. Család, otthon, nemzet – (mese, monda, mítosz) - Kisepikai és lírai alkotások -</b>	<b>Javasolt óraszám 16 óra</b>
<b>Témák</b>	Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék	memoriter
	Petőfi Sándor: Egy estém otthon Füstbe ment terv Magyar vagyok	
	Arany János: Családi kör	memoriter (részletek)
	Kányádi Sándor: Nagyanyó-kenyér	
	Fehérlófia	
	Tündérszép Ilona és Árgyélus (kiegészítő anyag)	
	Az égig érő fa (magyar népmese)	
	Arany János: Rege a csodaszarvasról	memoriter (részlet)
	Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz	
	Bibliai történetek  A világ teremtése Noé, Jézus születése, A betlehemi királyok	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A családi és baráti kapcsolatok sokféleségének megismertetése irodalmi szövegek által.</p> <p>Különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságának, problémafelvetéseinek tanulmányozása.</p> <p>A korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontok alkalmaztatása hasonló témájú szövegekben.</p> <p>Személyes vélemény megfogalmaztatása a szövegekben felvetett problémákról, azok személyes élethelyzethez kapcsoltatása.</p>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>történetekben a valós és a fiktív elemek megkülönböztetése.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>népmese, mese, mesealak, meseformálás, meseszám, kaland, motívum, monda, rege, mítosz, valamint a témakörhöz választott szövegek elemzéséhez kapcsolódó fogalmak: hagyomány, nemzeti hagyomány, nemzeti kultúra, hazaszeretet, eredetmonda, dal, életkép, idill, lírai én</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka;</p> <p>tanári magyarázat; tanári felolvasás;</p> <p>szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok;</p> <p>digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata;</p> <p>szókincs bővítés, irodalmi térképek használata;</p> <p>digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;</p> <p>olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítése, dramatizálása;</p> <p>könyvtárlátogatás;</p> <p>memorizálás;</p>	

<b>Témakör</b>	<b>II. Petőfi Sándor: János vitéz</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>20 óra</b>
<b>Témák</b>	Petőfi Sándor élete ; A János vitéz keletkezése	
	Petőfi Sándor: János vitéz 1–2. fejezet	<b>memoriter (részletek)</b>
	Petőfi Sándor: János vitéz 3–4. fejezet	<b>memoriter (részletek)</b>
	Petőfi Sándor: János vitéz 5–6. fejezet	<b>memoriter (részletek)</b>
	Petőfi Sándor: János vitéz 7–10. fejezet	<b>memoriter (részletek)</b>
	Petőfi Sándor: János vitéz 11-12. fejezet	
	Petőfi Sándor: János vitéz 13-14. fejezet	<b>memoriter (részletek)</b>
	Petőfi Sándor: János vitéz 15-16. fejezet	
	Petőfi Sándor: János vitéz 17-18. fejezet	
	Petőfi Sándor: János vitéz 19-20. fejezet	<b>memoriter (részletek)</b>
	Petőfi Sándor: János vitéz 21-22. fejezet	
	Petőfi Sándor: János vitéz 23-25. fejezet	<b>memoriter (részletek)</b>
Petőfi Sándor: János vitéz 26-27. fejezet	<b>memoriter (részletek)</b>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A mű szövegének közös órai feldolgozása.</p> <p>A mű cselekményének megismertetése, fő fordulópontjainak értelmeztetése.</p> <p>A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítottatása.</p>		<p><i>Etika/ hit- és erkölcsstan:</i></p> <p>társas</p>



	<p>A szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismertetése, szerepük értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok.</p> <p>Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismertetése, alkalmaztatása a mű bemutatásakor.</p>	<p>kapcsolatok, segítő kapcsolatok, felnőtté válás, beavatás.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmusérzék fejlesztése, ritmizálás.</p> <p><i>Vizuális kultúra; Digitális kultúra:</i> illusztrációk, a <i>János vitéz</i> rajzfilmen, hangoskönyvben.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>verses epika, elbeszélő költemény; ütemhangsúlyos verselés, verssor; felező tizenkettes, páros rím; hasonlat, metafora, megszemélyesítés; párhuzam, ellentét</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; interaktív csoportmunka (szabadulószoza) tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak használata szókincs bővítés, szókeresés, szótározás irodalmi térképek használata; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítése, dramatizálása; projektmunka; memorizálás;</p>	

<b>Témakör</b>	<b>III. Szülőföld, táj</b>		<b>Javasolt óraszám</b> <b>8 óra</b>
<b>Témák</b>	Petőfi Sándor: Szülőföldemen		
	Petőfi Sándor: Az alföld		memoriter (részletek)!
	Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet)		
	Nagy László: Balatonparton		
	Weöres Sándor: Tájkép		

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása.</p> <p>A táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyeltetése lírai és prózai szövegekben.</p> <p>A nyelv változó természetének megfigyeltetése különböző példák alapján.</p> <p>A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése.</p> <p>Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése.</p> <p>A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival.</p> <p>Irodalmi atlasz vagy térkép használata</p> <p>A szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készíttetése különböző technikákkal.</p> <p>Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégeztetése.</p>		<p><i>Természettudomány:</i> az olvasott művek topológiája.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> tájékozódás, információgyűjtés tájokról, városokról.</p> <p><i>Hon és népismeret:</i> hazai táj, helytörténet, helyi hagyományok; az én városom, falum; hazai nemzetiségek kultúrája és hagyományai.</p> <p>Látogatás a szarvasi Szlovák Tájháza.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> folklór, képzőművészet, tárgykultúra, építészet a településen, a régióban.</p>
<b>Fogalmak</b>	hagyomány, napló, személyesség, tájleírás, téma, útleírás	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; szókincsbővítés, irodalmi térképek használata; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; memorizálás; települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása;	
<b>Témakör</b>	<b>IV. Prózai nagyepika – Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b>
<b>Témák</b>	Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	memoriter (részlet)

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyeltetése.</p> <p>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosíttatása, véleményalkotás.</p> <p>A cselekmény főbb fordulópontjainak felismertetése.</p> <p>Egyes szereplők jellemzése.</p> <p>Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosíttatása.</p> <p>A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban.</p>		<p><i>Etika/hit- és erkölcsstan:</i> Jó és rossz, bűn és erény, a lelkiismeret.</p> <p><i>Vizuális kultúra; mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Illusztrációk; <i>A Pál utcai fiúk</i> filmen, hangoskönyvben.</p>
<b>Fogalmak</b>	Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, helyszín, főszereplő, mellékszereplő	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak használata szókincs bővítés; irodalmi térképek használata; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése; memorizálás;	

<b>Témakör</b>	<b>V. Választható világirodalmi ifjúsági regény</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Témák</b>	Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyeltetése.</p> <p>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás.</p> <p>A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel.</p> <p>A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése.</p> <p>A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban.</p> <p>Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével.</p>		<p><i>Etika/hit- és erkölcsstan:</i> Jó és rossz, bűn és erény, a lelkiismeret; Társas kapcsolataink.</p> <p><i>Vizuális kultúra; Digitális kultúra:</i> Hagyományos és digitális illusztrációk.</p>

<b>Fogalmak</b>	A korábban tanult poétikai fogalmak alkalmazása a választott regénynek megfelelően.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak használata szókincsbővítés; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítése;

<b>Szabadon felhasználható órakeret</b>	<b>Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>14 óra</b>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
A tanult ismeretek, fogalmak átisméltése, rendszerezése, ismeretek mélyítése, összefoglalása, számonkérése.		Témakörök ismeretanyaga
<b>Fogalmak</b>	Az adott témakörhöz kapcsolódó fogalmak.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros és csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;	

## Magyar nyelv 6. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>I. A kommunikáció alapjai</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>2 óra</b>
<b>Témák</b>	A kommunikáció nem nyelvi jelei A kommunikációs illemszabályok tudatosítása A beszélgetés	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése.</p> <p>A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismertetése, alkalmaztatása és üzenetének felismertetése a mindennapi beszédhelyzetekben.</p> <p>A nyelv zenei kifejezőeszközeinek alkalmaztatása.</p> <p>A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése.</p> <p>A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése.</p> <p>Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása.</p> <p>Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben.</p> <p>Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése.</p> <p>A jelek felismertetése, elkülönítése, csoportosítása.</p> <p>A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismertetése,</p>		<p><i>Közösségi nevelés:</i> kommunikációs kapcsolatteremtés, szituációk, helyzetgyakorlatok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció.</p> <p><i>Természettudomány:</i> Az ember értelmi képességének, érzelmi</p>

alkalmaztatása. A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak alkalmaztatása.	intelligenciájának alapvonásai; , az érzékszervek szerepe.  <i>Etika/ hit- és erkölcstan:</i> önismeret, a személyes kapcsolatok, a beszélgetés jelentősége.
<b>Fogalmak</b>	természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; helyzetgyakorlatok, szerep- és drámajátékok alkalmazása digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincsbővítés, digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;

<b>Témakör</b>	<b>II. Szövegértés, szövegalkotás a gyakorlatban</b>	<b>Javasolt óraszám 4 óra</b>
<b>Témák</b>	A levél (hagyományos és elektronikus) A plakát a meghívó A jellemzés	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása. Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértetése és alkotása. Reflektálás a szöveg tartalmára. Olvasási stratégiák alkalmaztatása. A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése. A kreatív írás gyakoroltatása. Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata Szövegtípusok I. (felelet, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek alkalmaztatása. Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek alkalmaztatása. Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek alkalmaztatása. Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok alkalmaztatása.</p>		<p><i>Matematika;</i> <i>Természettudomány:</i> Szövegértés, a feladatok szövegének értelmezése.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés; internetes források adatainak megkeresése, csoportosítása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> szöveg és kép összefüggései.</p>

<b>Fogalmak</b>	elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél, plakát, meghívó, könyvismertető
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincsbővítés, digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;

<b>Témakör</b>	<b>III. Szófajok</b>	<b>Javasolt óraszám 46 óra</b>
<b>Témák</b>	Szóelemek, szófajok	
	Az ige fogalma	
	Az igeidők	
	Az igemódok	
	Az ige ragozása	
	A leggyakoribb igeképzők	
	Az igék helyesírása	
	A határozószó	
	A főnév	
	Személynevek és helyesírásuk	
	A földrajzi nevek és helyesírásuk	
	Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk	
	Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk	
	A melléknév	
	A melléknevek helyesírása	
	A számnév	
	A számnév helyesírása	
	A névmások	
	A személyes és birtokos névmás	
	A kölcsönös és visszaható névmás	
	A mutató és kérdő névmás	
	A vonatkozó, határozatlan és általános névmás	
	Az igenevek: A főnévi igenév A melléknévi igenév A határozói igenév	
Viszonyszók, mondatszók		

Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<b>Fogalmak</b>	szó, szóelem, szófajok: ige, névszó, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatszók	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincsbővítés, digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;	

Témakör	IV. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Javasolt óraszám 2 óra
<b>Témák</b>	Sajtótermékek jellemző jegyei	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<p>Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végeztetése a könyvtárban és digitális felületeken. Az információkeresés, -gyűjtés alapvető technikáinak gyakoroltatása.</p> <p>Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán.</p> <p>Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése.</p> <p>Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmaztatása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról.</p>		<p><i>Digitális kultúra:</i> Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés; internetes források adatainak megkeresése, csoportosítása.</p> <p><i>Múzeumpedagógia:!</i></p>
<b>Fogalmak</b>	könyvtár, katalógus, digitális adattárak, múzeum, kiállítás, gyűjtemény, sajtó, folyóirat, rovat, célcsoport, könyvismertetés	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincsbővítés, digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; múzeumlátogatás, könyvtárlátogatás; újságszerkesztés;	

Szabadon felhasználható órakeret	Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés	Javasolt óraszám 14 óra
Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok

A tanult ismeretek, fogalmak átismétlése, rendszerezése, ismeretek mélyítése, összefoglalása, számonkérése.	Témakörök ismeretanyaga
<b>Fogalmak</b>	Az adott témakörhöz kapcsolódó fogalmak.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoport munka; kooperatív csoportmunka, páros munka; digitális gyakorlófeladatok alkalmazása,

## Magyar irodalom 6. évfolyam

Témakör	I. Hősök az irodalomban	Javasolt óraszám 10 óra
<b>Témák</b>	<b>1. Hagyomány és irodalom</b>	
	Arany János: Mátyás anyja	
	Arany János: A walesi bárdok	memoriter (részletek)
	Hősök–mondák:	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>Beckó vára</i> vagy <b>Csörsz árka</b></li> <li>• <i>Szent László legendája</i> vagy <i>Lehel kürtje</i></li> </ul> <p><i>A párok közül az egyik kötelező, a másik a választható művek közé kerül.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>Kittenberger Kálmán: Oroszlánvadászataimból (részlet) vagy Széchenyi Zsigmond: Csui (részlet) (Választható)</i></li> <li>• <i>Torna vára</i> vagy <b>Tordai hasadék (Erdély) vagy A lendvai vár (Muravidék) vagy délvidéki Mátyás-mondák</b></li> </ul> <p><i>(A felsoroltak közül az egyik kötelező. Lehetőség van arra, hogy a tanárok a saját régiójuk mondáit válasszák.)</i></p>	
	<b>2. Irodalom és mozgókép</b>	
Fazekas Mihály: Lúdas Matyi		
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<p>Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban vélemény megfogalmaztatása.</p> <p>A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértetése és összehasonlítottatása.</p> <p>A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítettése.</p>	<p><i>Nemzetiségi irodalom:</i> Nemzetiségek kultúrája, írott emlékei és hagyományai.</p>	



<p>A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése.</p> <p>Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése.</p> <p>Irodalmi atlasz vagy térkép használatása.</p>	<p>Nemzetiségünk történelmi múltja.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Forrástípusok, forráselemzés; történetek és magyarázatok a magyarság vándorlásáról és a honfoglalásról.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Népdalok felidézése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A honfoglaláskori művészet. Illusztrációk; A <i>Lúdas Matyi</i> filmen/animáción.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>próbatétel, ismétlődő motívum, időmértékes verselés, vándortéma; daktilus, spondeus, hexameter; epigramma, ballada, vígballada, népballada, műballada, balladai homály, kihagyás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata; szókincsbővítés, irodalmi térképek használata; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítése, dramatizálása; könyvtárlátogatás; memorizálás;</p>

Témakör	II. Arany János: Toldi		Javasolt óraszám 24 óra
Témák	Arany János élete; A Toldi keletkezése		
	Arany János: Toldi - Előhang		memoriter
	Arany János: Toldi – Első ének		memoriter (részletek)
	Arany János: Toldi – Második ének		

	Arany János: Toldi – Harmadik ének	memoriter (részletek)
	Arany János: Toldi – Negyedik ének	memoriter (részletek)
	Arany János: Toldi – Ötödik ének	
	Arany János: Toldi – Hatodik ének	
	Arany János: Toldi – Hetedik ének	
	Arany János: Toldi – Nyolcadik ének	memoriter (részletek)
	Arany János: Toldi – Kilencedik ének	memoriter (részletek)
	Arany János: Toldi – Tizedik ének	
	Arany János: Toldi – Tizenegyedik ének	
	Arany János: Toldi – Tizenkettedik ének	memoriter – utóhang
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A mű szövegének közös órai feldolgozása.</p> <p>Az olvasás és megértés nyelvi nehézségeinek feltárása, szókincsbővítés és olvasási stratégiák fejlesztése.</p> <p>Az elbeszélő költemény műfaji jellemzőinek felismertetése, értelmeztetése a mű vonatkozásában.</p> <p>Az alkotás néhány stíluselemének megfigyeltetése (pl. verselés, szóképek, alakzatok).</p> <p>A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérviszály stb.) megtárgyalása.</p> <p>Az elbeszélői szerepek (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) felismertetése, értelmeztetése a jelentésteremtésben.</p>		<p><i>Etika/hit- és erkölcstan:</i> Bűn és erény, lelkiismeret, megtisztulás. A próbatétel, kaland, hősiesség lehetséges összefüggései.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Ritmizálási gyakorlatok.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> A kor társadalmi jellemzői.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Hősök, próbatételek, kalandok</p>

	képzőművészeti megjelenítése.
<b>Fogalmak</b>	verses epika, elbeszélő költemény; előhang, epizód, késleltetés; allegória; fokozás, túlzás, megszólítás
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; interaktív csoportmunka (szabadulószoza); tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak használata; szókincsbővítés, irodalmi térképek használata; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítése, dramatizálása; memorizálás;

<b>Témakör</b>	<b>III. Szeretet, hazaszeretet, szerelem</b>	<b>Javasolt óraszám 11 óra</b>
<b>Témák</b>	Bibliai történetek Mária és József története Jézus tanítása a gyermekekről (karácsonyi ünnepkör)	
	Kölcsey Ferenc: Himnusz	memoriter 1-2. vsz.
	Vörösmarty Mihály: Szózat	memoriter 1-2. és 13-14. vsz.
	Petőfi Sándor: Honfidal	
	Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem	memoriter
	Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert...	
	Radnóti Miklós: Bájoló	
	Kőmíves Kelemen	
	Szerelem a népdalokban: Tavaszi szél vizet áraszt A csitári hegyek alatt	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	Az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről vélemény megfogalmaztatása szóban és írásban. A szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértetése és összehasonlítottatása. A téma megjelenítését különböző korokban és műfajokban szolgáló nyelvi formák elkülönítése lírai és prózai szövegekben. A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése. A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz,	<i>Ének-zene:</i> A népdalok világa; megzenésített versek. <i>Magyar nyelv:</i> A szóalkotás korszakai – A nyelvújítás kora.

tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival. A szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése.	
<b>Fogalmak</b>	líra, lírai alany, lírai én, téma, motívum; versforma, rímszerkezet, keresztrím, alliteráció; dal, népdal
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak használata; szókincs bővítés, irodalmi térképek használata; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; memorizálás; közös kutatómunka;

<b>Témakör</b>	<b>IV. Gárdonyi Géza: Egri csillagok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>5 óra</b>
<b>Témák</b>	Gárdonyi Géza: Egri csillagok	memoriter (részlet) !
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyeltetése.</p> <p>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás.</p> <p>A cselekmény fordulópontjainak összekapcsoltatása a műfaj jellegzetességeivel.</p> <p>A főbb szereplők kapcsolatának értelmeztetése.</p> <p>A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban.</p> <p>Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével.</p>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Adott történetekben a valós és fiktív elemek megkülönböztetése.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> Egynyelvű szótárak (pl. jelképszótár, szimbólumszótár) használata.</p> <p><i>Természettudomány:</i> A regényhez kapcsolódó topológia.</p> <p><i>Vizuális kultúra; mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Illusztrációk; Az egri csillagok filmen/színpadai alkotásban.</p>

<b>Fogalmak</b>	történelmi regény, elbeszélő, időszerkezet, több szálon futó cselekmény, jellemek
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak használata szókincsbővítés; irodalmi térképek használata; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése; memorizálás; projektmunka

<b>Témakör</b>	<b>V. Egy szabadon választott magyar mese- vagy ifjúsági regény elemzése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4 óra</b>
<b>Témák</b>	Fekete István: A koppányi aga testamentuma	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<p>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértetése, és egyes szövegrészletek részletes megfigyeltetése.</p> <p>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás.</p> <p>A cselekmény főbb fordulópontjainak felismertetése.</p> <p>Egyes szereplők jellemzése.</p> <p>Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása.</p> <p>A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Adott történetekben a valós és fiktív elemek megkülönböztetése.</p> <p><i>Vizuális kultúra; mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> A koppányi aga testamentuma filmen.</p> <p><i>Természettudomány:</i> A regényhez kapcsolódó topológia.</p>
<b>Fogalmak</b>	A korábban tanult poétikai fogalmak alkalmazása a választott regénynek megfelelően	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak használata szókincsbővítés; irodalmi térképek használata; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése;	

<b>Szabadon felhasználható órakeret</b>	<b>Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés</b>	<b>Javasolt óraszám 14 óra</b>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
A tanult ismeretek, fogalmak átisméltése, rendszerezése, ismeretek mélyítése, összefoglalása, számonkérése.		Témakörök ismeretanyaga.
<b>Fogalmak</b>	Az adott témakörhöz kapcsolódó fogalmak.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros és csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; digitális gyakorlófeladatok alkalmazása	

### Magyar nyelv 7. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>I. A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám 3 óra</b>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.</p> <p>A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése.</p> <p>A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmaztatása mindennapi helyzetekben.</p> <p>A kommunikációs zavar felismertetése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmaztatása.</p> <p>A szövegértési készség fejlesztése.</p> <p>A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése.</p> <p>Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása.</p> <p>Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben.</p> <p>A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátíttatása.</p> <p>Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése.</p> <p>Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával.</p> <p>A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismertetése.</p> <p>A kommunikációs zavar felismertetése, javítása.</p> <p>Vita- és érvelési kultúra elsajátíttatása.</p> <p>A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismertetése és alkalmaztatása.</p>		<p><i>Minden tantárgy:</i> Felszólalás, kiselőadás, (ünnepi) beszéd, részvétel beszélgetésben, vitában. Az egyes tantárgyakban olvasott szövegek feldolgozásának tantárgyi sajátosságai.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> Keresési ismeretek alkalmazása. A szövegszerkesztő programok lehetőségei.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Szöveg és kép kapcsolata a vizuális médiumokban. Ábrák, képek,</p>

	illusztrációk értelmezése, tipográfia ismeretek.
<b>Fogalmak</b>	tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; helyzetgyakorlatok, szerep- és drámajátékok alkalmazása digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincsbővítés, digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;

<b>Témakör</b>	<b>III. Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek</b>	<b>Javasolt óraszám 16 óra</b>
<b>Témák</b>	<p>A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása</p> <p>Az állítmány</p> <p>Az alany</p> <p>A tárgy</p> <p>Határozók:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Hely-, idő-, állapot- és módhatározó</li> <li>- Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó</li> </ul> <p>A jelzők:</p> <p>Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző</p> <p>A mellé- és alárendelő szó szerkezet</p> <p>Az egyszerű mondat szerkezete</p> <p>Az egyszerű mondat helyesírása</p> <p>Szóképzés</p> <p>Alárendelő szóösszetételek</p> <p>Mellérendelő szóösszetételek</p>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismertetése.  A nyelvi elemzőképesség fejlesztése  A nyelv változásainak megfigyeltetése.  A helyesírási készség fejlesztése.  A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben.  Egyszerű mondat típusainak felismertetése, elemzettetése.  Az egyszerű mondat központosítása.  Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai.  A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismertetése, elemzettetése.  A mondatrészek megtanulása (állítmány; alany; tárgy; határozók: helyhatározó, időhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok- és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó; jelzők: minőségjelző, mennyiségjelző, birtokos jelző, értelmező jelző).  A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata.  A szó elsődleges jelentésének, illetve metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmaztatása.  A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismertetése.  Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátíttatása.  Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használatása.</p>		<p><i>Nemzetiségi nyelv,</i>  <i>Idegen nyelv:</i> A tanult nyelvek szóalkotása, nyelvtani rendszere.  <i>Digitális kultúra:</i> Helyesírási ellenőrző programok.  <i>Vizuális kultúra:</i> Tipográfiai ismeretek – esztétikus és célszerű íráskép.</p>
<b>Fogalmak</b>	egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyias, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető); szóösszetétel, szóképzés, szórend	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; szövegértési, szóértelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincsbővítés, digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; helyesírási ismeretek alkalmazása, hibajavítás, önellenőrzés;	
<b>Témakör</b>	<b>III. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok – játékos feladatokkal</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Témák</b>	A köznyelv és csoportnyelvek Nyelvjárások Ritkább szóalkotási módok Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések	



<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása.  A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)  A nyelvek megjelenési formáinak ismertetése.  A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyeltetése.  A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése.  A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása.  Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése.</p>		<p><i>Nemzetiségi nyelv,</i>  <i>Idegen nyelv:</i> A tanult nyelvek nyelvtani rendszere.  A belső nyelvhasználat változatai: a nyelvjárások.  Nyelvi illetmen.</p>
<b>Fogalmak</b>	irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; szövegértési, szóértelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincs bővítés, digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; prezentáció készítése és előadása	

<b>Témakör</b>	<b>IV. Könyvtárhasználat</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>1 óra</b>
<b>Témák</b>	A szöveg sajátosságai, szövegfajták többszemponú megközelítése.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek.  Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata.</p>		<p><i>Digitális kultúra:</i>  Adatkezelés,  adatfeldolgozás,  információmegjelenítés;  internetes források adatainak megkeresése, csoportosítása</p>
<b>Fogalmak</b>	szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	önálló, páros, csoportmunka; digitális oktatóanyag használata; könyvtárlátogatás;	

<b>Témakör</b>	<b>V. Szövegértés, szövegalkotás</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>1 óra</b>
<b>Témák</b>	Szövegtípusok	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása. A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismertetése, áttekintése.	<i>Digitális kultúra:</i> A szövegszerkesztő programok lehetőségei.
<b>Fogalmak</b>	elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; digitális oktatóanyag használata; Szövegértési, és szövegalkotási gyakorlatok;	

<b>Szabadon felhasználható órakeret</b>	Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés	<b>Javasolt óraszám</b> <b>7 óra</b>
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	A tanult ismeretek, fogalmak átismétlése, rendszerezése, ismeretek mélyítése, összefoglalása, számonkérése.	Témakörök ismeretanyaga.
<b>Fogalmak</b>	Az adott témakörhöz kapcsolódó fogalmak.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros és csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; digitális gyakorlófeladatok alkalmazása	

### Magyar irodalom 7. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>I. Korok és portrék</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>50 óra</b>
	<b>A) A középkor</b>	<b>3 óra</b>
	<b>B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció</b>	<b>11 óra</b>
	<b>C) Irodalmunk a 17-18. században</b>	<b>4 óra</b>
	<b>D) A klasszicizmus irodalma</b>	<b>4 óra</b>
	<b>E) A romantika és a realizmus irodalma</b>	<b>28 óra</b>

<b>Témák</b>	A)	István király intelmei Imre herceghez (részletek)	
	B)	Mesék Mátyás királyról: Hogyan került holló Mátyás király címerébe? (Kóka Rozália gyűjtése alapján)	
		Janus Pannonius: Pannonia dicsérete	
		Balassi Bálint: Egy katonaének	
		Balassi Bálint: Hogy Juliára találta, így köszöne néki	
		Irodalom és színház vagy film kapcsolata A reneszánsz dráma Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia <b>vagy</b> később tárgyalva: Molière: A képzelt beteg	
	C)	Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek: I./1-21.versszak)	
		Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)	
	D)	Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez	memoriter
		Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz	
	E)	Kölcsey Ferenc: Huszt	memoriter
		Kölcsey Ferenc: Emléklapra	memoriter
		Kölcsey Ferenc: Himnusz	memoriter
		Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)	
		Vörösmarty Mihály: Szózat	memoriter
		Vörösmarty Mihály: Ábránd	
		Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem	memoriter
		Petőfi Sándor: Nemzeti dal	memoriter
		Petőfi Sándor: Szeptember végén	memoriter
		Arany János: A fülemile	
Arany János: A tölgyek alatt vagy Epilógus			
Jókai: A huszti beteglátogatók			
Jókai Mór: A nagyenyedi két füzfa			
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány			
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák		memoriter (részlet)	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p>Irodalmi szövegek olvastatása, értelmezése.</p> <p>Az európai kultúra kialakulásának megismertetése.</p> <p>A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvastatása, értelmezése.</p> <p>A reneszánsz világkép értelmezése.</p> <p>A reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggésének felismertetése.</p> <p>A reneszánsz irodalom alkotóinak, műfajainak, jellegzetes motívumainak megismertetése.</p> <p>A reneszánsz drámaváltozatok elkülönítése.</p> <p>Egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítása.</p> <p>A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvastatása, értelmezése.</p> <p>A nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeink megismertetése.</p> <p>A barokk jellegzetes műfajainak és stílusjegyeinek megismertetése.</p> <p>A hazaszeretet megjelenése a korszak művészetében.</p> <p>A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvastatása, megértetése, megbeszélése.</p> <p>A felvilágosodás korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismertetése.</p> <p>A romantika és a realizmus korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismertetése.</p> <p>Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismertetése, megvitatása.</p> <p>Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése.</p> <p>Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers).</p> <p>Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismertetése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli.</p> <p>Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismertetése (pl.: dal, himnusz, epigrama, óda)</p> <p>Alapvető szóképek felismertetése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora.</p> <p>A novella és a regény műfaji sajátosságai felismertetése.</p> <p>Novellákat és regényeket különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése.</p> <p>A kisepeikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismertetése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz, stb.).</p>	<p><i>Etika/hit- és erkölcsstan:</i> Nemzedékek, család, felnőttek, gyerekek kapcsolatai.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Ritmusok, ritmusfajták azonosítása.</p> <p>Korok, stílusok a zene világában.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> Önálló ismeretszerzés, a források azonosítása.</p> <p><i>Vizuális kultúra; mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Illusztrációk; <i>Szent Péter esernyője</i> filmen.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>középkor, román stílus, gótika, egyházi kultúra, lovagi kultúra, lovagi erények, trubadúrok, intellektus (parainesis), kódex, iniciálé, miniatűr reneszánsz, humanizmus, reformáció, könyvnyomtatás, vitézi élet, életkép,</p>

	dal, epigramma, dráma, vígjáték (komédia) kuruc kor, toborzódal, bujdosóének, siratóének, levél, emlékirat romantika, realizmus; közösségi emlékezet, önazonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kisepika, anekdota, novella, elbeszélés
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak használata szókincs bővítés; irodalmi térképek használata; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése; memorizálás; olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítése;

<b>Témakör</b>	<b>II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény</b>	<b>Javasolt óraszám 4 óra</b>
<b>Témák</b>	Jules Verne: Kétévi vakáció <b>vagy</b> Tonke Dragt: Levél a királynak <b>vagy</b> Mándy Iván: Az enyedi diák <b>vagy</b> Cukás István: Vakáció a halott utcában	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyeltetése.</p> <p>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás.</p> <p>A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások, stb.).</p> <p>Az elbeszélte világ főbb jellemzőinek összefoglalása (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ).</p>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Adott történetekben a valós és fiktív elemek megkülönböztetése.</p> <p><i>Vizuális kultúra; mozgó képkultúra és médiaismeret:</i> Illusztrációk; A választott regény filmen.</p> <p><i>Természettudomány:</i> A regényhez kapcsolódó topológia.</p>
<b>Fogalmak</b>	történet és elbeszélés, előre- és visszautalás, késleltetés, epizód, jelenet, leírás, kihagyás	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítése; közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése;
-------------------------------	--

<b>Szabadon felhasználható órakeret</b>	<b>Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>14 óra</b>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
A tanult ismeretek, fogalmak átismétlése, rendszerezése, ismeretek mélyítése, összefoglalása, számonkérése.		Témakörök ismeretanyaga
<b>Fogalmak</b>	Az adott témakörhöz kapcsolódó fogalmak.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;	

## Magyar nyelv 8. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>I. A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>2 óra</b>
<b>Témák</b>	A digitális írásbeliség	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.</p> <p>A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése.</p> <p>A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmaztatása mindennapi helyzetekben.</p> <p>A kommunikációs zavar felismertetése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmaztatása.</p> <p>A szövegértési készség fejlesztése.</p> <p>A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése.</p> <p>Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása.</p> <p>Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben.</p> <p>A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátíttatása.</p> <p>Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése.</p> <p>Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával.</p> <p>A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismertetése.</p> <p>A kommunikációs zavar felismertetése, javítása.</p>		<p><i>Minden tantárgy:</i> Felszólalás, kiselőadás, (ünnepi) beszéd, részvétel beszélgetésben, vitában.</p> <p>Kifejező szövegmondás dramatikus játékban.</p> <p>Az egyes tantárgyakban olvasott szövegek feldolgozásának tantárgyi sajátosságai.</p>

<p>Vita- és érvelési kultúra elsajátíttatása. A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismertetése és alkalmaztatása.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> Szöveg és kép kapcsolata a vizuális médiumokban. Ábrák, képek, illusztrációk értelmezése</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> Keresési ismeretek alkalmazása.</p>
--	---

<b>Fogalmak</b>	tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; helyzetgyakorlatok, szerep- és drámajátékok alkalmazása; digitális és hagyományos szótárak, kézikönyvek használata; szókincsbővítés,</p> <p>digitális oktatóanyag használata, digitális gyakorlófeladatok alkalmazása; beszámolók készítése, előadása, önálló jegyzetelés, szöveg kivonatos vázlatolása</p> <p>vita (disputa);</p>

<b>Témakör</b>	<b>II. Készüljünk a felvételire!</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10 óra</b>
<b>Témák</b>	<p>Hangtani ismeretek (III./VI. témakörben)</p> <p>Alaktani ismeretek (III./VI. témakörben)</p> <p>Szófajtani ismeretek (III./VI. témakörben)</p> <p>Mondattani ismeretek (III. témakörben)</p> <p>Helyesírási, nyelvhelyességi szabályok (I./IV./V. témakörben)</p> <p>Szövegtípusok, szövegszerkesztési szabályok (I./IV./V. témakörben)</p> <p>szövegértelmezés, szövegértés (I./IV./V. témakörben)</p>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismertetése a szavakban.</p> <p>A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismertetése a szövegben.</p> <p>A szókincs fejlesztése.</p> <p>Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése.</p> <p>A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése.</p> <p>Olvasmányfeldolgozási stratégiák gyakoroltatása.</p> <p>Reflektálás a szöveg tartalmára.</p> <p>A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása.</p> <p>A hagyományos és a digitális írás fejlesztése.</p> <p>Kreatív írásgyakorlatok alkalmaztatása.</p> <p>A helyesírási készség fejlesztése.</p> <p>A mérlegelő gondolkodás fejlesztése.</p> <p>A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismertetése és alkalmaztatása.</p> <p>Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltetése.</p>		<p><i>Digitális kultúra:</i> Helyesírási ellenőrző programok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Tipográfiai ismeretek – esztétikus és célszerű íráskép.</p>
<b>Fogalmak</b>	Az eddig tanult fogalmak átisméltése, ismeretek mélyítése.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros és csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;	

<b>Témakör</b>	<b>III. Összetett mondat a szövegben</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10 óra</b>
<b>Témák</b>	<p>A mellérendelő összetett mondat</p> <p>Az alárendelő összetett mondatok</p> <p>A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat</p> <p>Az összetett mondat helyesírása</p> <p>Az idézés</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A mondatfajták felismertetése a közlési szándék és szerkezet szerint.</p> <p>Az összetett mondatok típusainak megismertetése.</p> <p>Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése.</p> <p>A központosítás megtanulása az összetett mondatban.</p> <p>Az idézés szabályainak elsajátíttatása.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció, a vizuális közlések felépítése.</p>



		<i>Nemzetiségi nyelv;</i> <i>Idegen nyelv: A tanult nyelvek szóalkotása.</i>
<b>Fogalmak</b>	összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros és csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; tanári magyarázat; digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;	

<b>Témakör</b>	<b>IV. Könyvtárhasználat</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>1 óra</b>
<b>Témák</b>	A szöveg sajátosságai, szövegfajták többszemponú megközelítése.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek. Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata.		<i>Digitális kultúra:</i> Adatkezelés, adattfeldolgozás, információmegjelenítés; internetes források adatainak megkeresése, csoportosítása
<b>Fogalmak</b>	szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	önálló, páros, csoportmunka; digitális oktatóanyag használata; könyvtárlátogatás;	

<b>Témakör</b>	<b>V. Szövegértés, szövegalkotás</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>2 óra</b>
<b>Témák</b>	A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői Az érv és a cáfolat	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértetése és alkotása. A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismertetése, áttekintése.		<i>Digitális kultúra:</i> A szövegszerkesztő programok lehetőségei.

	<i>Vizuális kultúra:</i> tipográfia ismeretek.
<b>Fogalmak</b>	elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat
<b>Javasolt tevékenységek</b>	önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; digitális oktatóanyag használata; Szövegértési, és szövegalkotási gyakorlatok;

<b>Témakör</b>	<b>VI. Nyelvtörténet, nyelvrokonság</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>2 óra</b>
<b>Témák</b>	A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint Nyelvünk eredete, rokonsága Nyelvtörténet, nyelvemlékek Nyelvújítás	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	A nyelv állandóságának és változásának megfigyeltetése különböző korok szövegeiben. A szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből. A nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismertetése. A magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismertetése.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> A magyarság történetének kezdetei.  <i>Ének-zene:</i> Régi és új stílusú népdalok.
<b>Fogalmak</b>	rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív páros és csoportmunka; tanári magyarázat; szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok;  digitális oktatóanyag használata; önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés, szöveg kivonatos vázlatolása;	

<b>Szabadon felhasználható órakeret</b>	<b>Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>7 óra</b>
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>

A tanult ismeretek, fogalmak átisméltése, rendszerezése, ismeretek mélyítése, összefoglalása, számonkérése.		Témakörök ismeretanyaga.
<b>Fogalmak</b>	Az adott témakörhöz kapcsolódó fogalmak.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros és csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; digitális gyakorlófeladatok alkalmazása;	

### Magyar irodalom 8. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>I. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében</b>		<b>Javasolt óraszám</b> <b>27 óra</b>
	<b>A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában</b>		<b>14 óra</b>
	<b>B) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában</b>		<b>11 óra</b>
	<b>C) „Vérző Magyarország” - Trianon</b>		<b>2 óra</b>
<b>Témák</b>	A)	Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...	
		Ady Endre: Őrizem a szemed	memoriter (részlet)
		Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba	
		Babits Mihály: Ádáz kutyám	
		Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom	
		Juhász Gyula: Milyen volt...	memoriter (részlet)
		<i>Juhász Gyula: Anna örök</i>	
		<i>Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú</i>	memoriter (részlet)
		Szabó Lőrinc: Tücsökzene (részletek)	
		Dsida Jenő: Hálaadás	
		<i>József Attila: Mama</i>	memoriter
		József Attila: Rejtelmek	
		József Attila: Kertész leszek	
		József Attila: Születésnapomra	memoriter (részlet)
		Reményik Sándor: Templom és iskola	memoriter (részlet)
		Áprily Lajos: Március	
		Radnóti Miklós: Nem tudhatom	memoriter (részlet)
		B)	Kós Károly: Az országépítő (részlet)

		Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály	
		Móricz Zsigmond: Hét krajcár	
		Móricz Zsigmond: Pillangó vagy Légy jó mindhalálig	memoriter (részlet)
		Herczeg Ferenc: Pro libertate (részlet)	
		Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet)	
		Nyirő József: Uz Bence (részlet)	
	C)	Babits Mihály: Hazám	
		Reményik Sándor: Mi a magyar?	
		Márai Sándor: Napló (részlet)	
		<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
		<p>A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvastatása, megértetése, megbeszélése.</p> <p>A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása.</p> <p>Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismertetése, megvitatása.</p> <p>Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése.</p> <p>Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmaztatása.</p> <p>Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismertetése.</p> <p>Szóképek felismertetése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum.</p> <p>A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése.</p> <p>A 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella.</p> <p>Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése.</p> <p>A novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismertetése.</p> <p>Kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz).</p> <p>A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvastatása, megértetése, megbeszélése.</p> <p>A történelmi tragédia megjelenése irodalmi alkotásokban.</p> <p>Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyeltetése.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>Stílusirányzatok a 20. század elején.</p> <p>Témák, tematikus kapcsolódások a festészetben.</p> <p><i>Erkölcstan:</i></p> <p>beavatás; bűn, bűnhődés, lelkiismeret.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismertek:</i> A korstílusok művelődéstörténeti, életmódbeli vonatkozásai.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>metonímia, szimbólum; anafora</p> <p>kisepika, novella, elbeszélés, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; humor, paródia; lírai novella, realista novella, aforizma</p> <p>békediktátum, elcsatolás, nemzeti trauma, nemzeti érzés, Kárpát-medencei magyarság, nacionalizmus, patriotizmus</p>		

<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak használata szókincsbővítés; irodalmi térképek használata; digitális oktatóanyag használata; memorizálás;
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>II. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében</b>		<b>Javasolt óraszám</b>
	<b>A) Líra a 20. század második felének magyar irodalmában</b>		<b>12 óra</b>
	<b>B) Epika a 20. század második felének magyar irodalmában</b>		<b>4 óra</b>
	<b>C) Dráma a 20. század második felének magyar</b>		<b>2 óra</b>
<b>Témák</b>	A)	Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet Weöres Sándor: A társ Kányádi Sándor: Két nyárfa Kányádi Sándor: Öreg iskola ünnepére Wass Albert: Üzenet haza (részlet)	memoriter (részlet)
	B)	Sütő András: Anyám könnyű álmat ígér (részlet) Tamási Áron: Bölcső és bagoly (részlet) Örkény István: Egyperces novellák (részletek)	
	C)	Irodalom és színház vagy mozgókép Egy szabadon választott drámai alkotás	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A lírai nyelvhasználat sajátosságainak átisméltetése. Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalítások felismertetése. Néhány lírai műfaj jellemzőinek megismertetése (lírai önéletrajz, népies dal). Szóképek, alakzatok felismertetése.</p> <p>A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltetése. A 20. század második felének epikai sokszínűsége, pl.: lírai szociográfia, egypercesek. Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése. Az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése. Önéletrajzi ihletettség a 20. század második felének epikájában.</p>			<p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>Stílusirányzatok a 20. században.</p> <p>Témák, tematikus kapcsolódások a festészetben.</p> <p><i>Erkölcstan:</i></p>

<p>A groteszk megjelenése a korszak irodalmában.</p> <p>A színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálata</p> <p>A drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismertetése, vizsgálata, megvitatása.</p> <p>A dráma cselekményének megértetése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével.</p> <p>A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismertetése.</p> <p>A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése.</p> <p>Drámarészletekből drámaegész kibonttatása.</p> <p>Részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben.</p>	<p>beavatás; bűn, bűnhődés, lelkiismeret.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismertek:</i> A korstílusok művelődéstörténeti, életmódbeli vonatkozásai.</p>
---	--

<b>Fogalmak</b>	<p>lírai önéletrajz, népies dal egyperces, groteszk, humor dráma mint műnem, tragédia, komédia, színház; a drámai szerkezet, alapszituáció, bonyodalom, konfliktus, tetőpont, megoldás; monológ, dialógus, tér- és időviszonyok; drámai szerepkörök, szereplők rendszere, jellemtípus</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak használata szókincsbővítés; irodalmi térképek használata; digitális oktatóanyag használata; memorizálás;</p>

<b>Témakör</b>	<p><b>IV. A 20. századi történelem az irodalomban</b> - II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956 -</p>	<p><b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b></p>
<b>Témák</b>	<p>Irodalom és mozgókép - Szabó Magda: Abigél</p> <p>Pilinszky János: Francia fogoly (részlet)</p> <p>Choli Daróczi József: Dal</p> <p>Irodalom és mozgókép - George Orwell: Állatfarm</p> <p>Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról (részlet)</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban.</p> <p>Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között.</p> <p>Az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása.</p> <p>Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyeltetése.</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> beavatás; bűn, bűnhődés, lelkiismeret.</p>	

	<i>Vizuális kultúra; mozgóképkultúra és médiaismeret: Illusztrációk; Abigél filmen.</i>
<b>Fogalmak</b>	jellemfejlődés, szolidaritás, holokauszt, koncentrációs tábor, diktatúra, forradalom, szovjet megszállás, emigráció, emigráns irodalom
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; kooperatív csoportmunka, páros munka; tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; digitális és hagyományos szótárak használata szókincsbővítés; irodalmi térképek használata; digitális oktatóanyag használata; közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése

<b>Témakör</b>	<b>IV. Szórakoztató irodalom</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>3 óra</b>
<b>Témák</b>	Irodalom és mozgóképek - Agatha Christie egy Poirot-novellája	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	Az eddigi irodalmi ismeretek felelevenítése és alkalmaztatása a választott mű értelmezésében.	<i>Vizuális kultúra; mozgóképkultúra és médiaismeret: Illusztrációk; Agatha Christie agy Poirot- novellája filmen.</i>
<b>Fogalmak</b>	szórakoztató irodalom, manipuláció és hitelesség, krimi, detektívregény	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló, páros, csoportmunka; tanári magyarázat; tanári felolvasás; szövegértési, értelmezési és szövegalkotási gyakorlatok; közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése;	

<b>Szabadon felhasználható órakeret</b>	<b>Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés</b>	<b>Javasolt óraszám 14 óra</b>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
A tanult ismeretek, fogalmak átisméltése, rendszerezése, ismeretek mélyítése, összefoglalása, számonkérése.		Témakörök ismeretanyaga.
<b>Fogalmak</b>	Az adott témakörhöz kapcsolódó fogalmak.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	frontális osztálymunka; önálló munka egyénileg, párban, csoportban; kooperatív csoportmunka, páros munka; digitális gyakorlófeladatok alkalmazása	



## Matematika az általános iskolák 5–8. évfolyama számára

Az alapfokú képzés első – a matematikai alapkészségek kialakítását legfőbb célként megjelölő – nevelési-oktatási szakaszát követően az 5–8. évfolyamon a matematika tanulása-tanítása során a tudástartalmak fokozatosan válnak egyre elvontabbá.

### Alapelvek, célok

Az iskolai matematikatanítás célja, hogy hiteles képet nyújtson a matematikáról mint tudásrendszerrel és mint sajátos emberi megismerési, gondolkodási, szellemi tevékenységről. A tanítás fő módszere, igazodva az alsó tagozathoz, továbbra is a felfedeztetés, a konkrét tevékenységből, játékból, hétköznapi szituációból fakadó indukció. A matematika tanulása érzelmi és motivációs vonatkozásokban is formálja, gazdagítja a személyiséget, fejleszti az önálló rendszerezett gondolkodást, és alkalmazásra képes tudást hoz létre. A tanuló a konkrét helyzetek, feladatok megoldására alkalmazott módszerek segítségével fejleszti problémamegoldó és problémaalkotó képességét.

A matematikatanítás feladata a matematika különböző arculatainak bemutatása. A matematika: kulturális örökség; gondolkodásmód; alkotó tevékenység; a gondolkodás örömeinek forrása; a mintákban, struktúrákban tapasztalható rend és esztétikum megjelenítője; önálló tudomány; más tudományok segítője; a mindennapi élet része és a szakmák eszköze.

Az 5–8. évfolyamon a természettudományi, a digitális technológiai és a gazdasági ismeretek tanulási-tanítási tartalmakban való megjelenése lehetővé teszi a matematika alkalmazhatóságának, hasznosságának bemutatását. A tanulók matematikai gondolkodásának fejlesztése során alapvető cél, hogy mind inkább ki tudják választani és alkalmazni tudják a természeti és társadalmi jelenségekhez illeszkedő modelleket, gondolkodásmódokat (analógiás, heurisztikus, becslésen alapuló, matematikai logikai, axiomatikus, valószínűségi, konstruktív, kreatív stb.), módszereket (aritmetikai, algebrai, geometriai, függvénytan, statisztikai stb.) és leírásokat. A matematikai nevelés sokoldalúan fejleszti a tanulók modellalkotó tevékenységét. Ugyanakkor fontos a modellek érvényességi körének és gyakorlati alkalmazhatóságának eldöntését segítő képességek fejlesztése. Egyaránt lényeges a reprodukív és a problémamegoldó, valamint az alkotó gondolkodásmód megismerése, elsajátítása, miközben nem szorulhat háttérbe az alapvető tevékenységek (pl. mérés, alapszerkesztések), műveletek (pl. aritmetikai, algebrai műveletek, transzformációk) automatizált végzése sem. A tanulás elvezethet a matematika szerepének megértésére a természet- és társadalomtudományokban, a humán kultúra számos ágában. Segít kialakítani a megfogalmazott összefüggések, hipotézisek bizonyításának igényét. Megmutathatja a matematika hasznosságát, belső szépségét, az emberi kultúrában betöltött szerepét. Fejleszti a tanulók térbeli tájékozódását, esztétikai érzékét.

A tanulási folyamat során fokozatosan megismertetjük a tanulókkal a matematika belső struktúráját (fogalmak, axiómák, tételek, bizonyítások elsajátítása). Mindezzel fejlesztjük a tanulók absztrakciós és szintetizáló képességét. Az új fogalmak alkotása, az összefüggések felfedezése és az ismeretek feladatokban való alkalmazása fejleszti a kombinatív készséget, a kreativitást, az önálló gondolatok megfogalmazását, a felmerült problémák megfelelő önbizalommal történő megközelítését, megoldását. A diszkussziós képesség fejlesztése, a többféle megoldás keresése, megtalálása és megbeszélése a többféle nézőpont érvényesítését, a komplex problémakezelés képességét is fejleszti. A folyamat végén a tanulók eljutnak az önálló, rendszerezett, logikus gondolkodás bizonyos szintjére.

A műveltségi terület a különböző témakörök szerves egymásra épülésével kívánja feltárni a matematika és a matematikai gondolkodás világát. A fogalmak, összefüggések érlelése és a matematikai gondolkodásmód kialakítása egyre emelkedő szintű spirális felépítést indokol – az

életkori, egyéni fejlődési és érdeklődési sajátosságoknak, a bonyolódó ismereteknek, a fejlődő absztrakciós képességnek megfelelően. Ez a felépítés egyaránt lehetővé teszi a lassabban haladókkal való foglalkozást és a tehetség kibontakoztatását.

A matematika tantárgy számos lehetőséget kínál a tantárgyon belüli kapcsolatok bemutatására, ami változatossá teszi a reprezentációkat, és biztosítja az ismeretek, módszerek, stratégiák folyamatos ismétlését, mélyítését.

A reprezentációk variálását, a tanulók motiválását, a matematikai alkalmazások bemutatását nagyban segítik a számítógépes eszközök, a matematikatanítást segítő matematikai szoftverek, valamint kifejezetten a tananyaghoz készült informatikai segédeszközök.

A matematikai értékek megismerésével és a matematikai tudás birtokában a tanulók hatékonyan tudják használni a megszerzett kompetenciákat az élet különböző területein. A matematika a maga hagyományos és modern eszközeivel segítséget ad a természettudományok, az informatika, a technikai, a humán műveltségterületek, illetve a választott szakma ismeretanyagának tanulmányozásához, a mindennapi problémák értelmezéséhez, leírásához és kezeléséhez. Ezért a tanulóknak rendelkezniük kell azzal a képességgel és készséggel, hogy alkalmazni tudják matematikai tudásukat, és felismerjék, hogy a megismert fogalmakat és tételeket változatos területeken használhatjuk. Az adatok, táblázatok, grafikonok értelmezésének megismerése nagyban segítheti a mindennapokban, és különösen a média közleményeiben való reális tájékozódásban. Mindehhez elengedhetetlen egyszerű matematikai szövegek értelmezése, elemzése. A tanulóktól megkívánjuk a szaknyelv életkornak megfelelő, pontos használatát, a jelölésrendszer helyes alkalmazását írásban és szóban egyaránt.

A tanulók rendszeresen oldjanak meg önállóan feladatokat, aktívan vegyenek részt a tanítási, tanulási folyamatban. A feladatmegoldáson keresztül a tanuló képessé válhat a pontos, kitartó, fegyelmezett munkára. Kialakul bennük az önellenőrzés igénye, a sajátukétól eltérő szemlélet tisztelete. Mindezek érdekében is a tanítás folyamában törekedni kell a tanulók pozitív motiváltságának biztosítására, önállóságuk fejlesztésére. A matematikatanítás, -tanulás folyamatában egyre nagyobb szerepet kaphat az önálló és csoportos ismeretszerzés képességnek fejlesztése, az IKT-eszközök biztonságos alkalmazása, mind a tanórai, mind a tanórán kívüli munkában. A matematika lehetőségekhez igazodva támogatni tudja az elektronikus eszközök (zsebszámológép, számítógép, grafikus kalkulátor), internet, oktatóprogramok stb. célszerű felhasználását, ezzel hozzájárul a digitális kompetencia fejlődéséhez.

Fejlődnek a tanuló készségei a matematikai kommunikáció terén. A tanuló a közös munkában tevékenyen részt vesz. Eseti feladatokban és projektekben mások véleményét elfogadja, és ha különbözik a véleményük, igyekszik érvekkel meggyőzni társait. Az új fogalmak, magasabb szintű absztrakciót igénylő tudástartalmak bevezetésekor az egyéni adottságokhoz, ismeretekhez alkalmazkodó differenciálás biztosítja a megfelelő tempójú haladást annak a tanulóknak, akinél ezek a lépések hosszabb időt, több szemléltetést igényelnek. Ezzel a lassabban haladó tanuló sem veszíti el érdeklődését és reményét a matematika megértése iránt. Ugyancsak nagy gondot kell fordítani a kommunikáció fejlesztésére (szövegértésre, mások szóban és írásban közölt gondolatainak meghallgatására, megértésére, saját gondolatok közlésére), az érveken alapuló vitakészség fejlesztésére. A matematikai szöveg értő olvasása, tankönyvek, lexikonok használata, szövegekből a lényeg kiemelése, a helyes jegyzeteléshez szoktatás a felsőfokú tanulást is segíti.

Változatos példákkal, feladatokkal mutathatunk rá arra, hogy milyen előnyöket jelenthet a mindennapi életben, ha valaki jártas a problémamegoldásban. A matematikatanításnak kiemelt szerepe van a pénzügyi-gazdasági kompetenciák kialakításában. Életkortól függő szinten rendszeresen foglalkozunk olyan feladatokkal, amelyekben valamilyen probléma legjobb megoldását keressük. Szánjunk kiemelt szerepet azoknak az optimum problémáknak, amelyek gazdasági kérdésekkel foglalkoznak, amikor költség, kiadás minimumát; elérhető eredmény,

bevétel maximumát keressük. Fokozatosan vezessük be matematikafeladatainkban a pénzügyi fogalmakat: bevétel, kiadás, haszon, kölcsön, kamat, értékcsökkenés, -növekedés, törlesztés, futamidő stb. Ezek a feladatok erősítik a tanulóknál azt a tudatot, hogy matematikából valóban hasznos ismereteket tanulnak, ill. hogy a matematika alkalmazása a mindennapi élet szerves része. Az életkor előre haladtával egyre több példát mutassunk arra, hogy milyen területeken tud segíteni a matematika. Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy milyen matematikai ismerteket alkalmaznak az alapvetően matematikaigényes, ill. a matematikát csak kisebb részben használó szakmák (pl. informatikus, mérnök, közgazdász, pénzügyi szakember, biztosítási szakember, ill. pl. vegyész, grafikus, szociológus stb.), ezzel is segítve a tanulók pályaválasztását.

A matematikához való pozitív hozzáállást nagyban segíthetik a matematika tartalmú játékok és a matematikához kapcsolódó érdekes problémák és feladványok.

A matematika a kultúrtörténetnek is része. Segítheti a matematikához való pozitív hozzáállást, ha bemutatjuk a tananyag egyes elemeinek a művészetekben való alkalmazását. A motivációs bázis kialakításában komoly segítség lehet a matematikatörténet egy-egy mozzanatának megismertetése, nagy matematikusok életének, munkásságának megismerése. A NAT néhány matematikus ismeretét előírja minden tanuló számára: Euklidész, Pitagorasz, Descartes, Bolyai Farkas, Bolyai János. A kerettanterv ezen kívül is több helyen hívja fel a tananyag matematikatörténeti érdekességeire a figyelmet. Ebből a tanárkollégák csoportjuk jellegének megfelelően szabadon válogathatnak.

Minden életkori szakaszban fontos a differenciálás. Ez nem csak az egyéni igények figyelembevételét jelenti. Sokszor az alkalmazhatóság vezérli a tananyag és a tárgyalásmód megválasztását, más esetekben a tudományos igényesség szintje szerinti differenciálás szükséges. Egy adott osztály matematikatanítása során a célok, feladatok teljesíthetősége igényli, hogy a tananyag megválasztásában a tanulói érdeklődés és a pályorientáció is szerepet kapjon. A matematikát alkalmazó pályák felé vonzó tanulók gondolkodtató, kreativitást igénylő versenyfeladatokkal motiválhatók, a humán területen továbbtanulni szándékozók számára érdekesebb a matematika kultúrtörténeti szerepének kidomborítása, másoknak a középiskolai matematika gyakorlati alkalmazhatósága fontos. A fokozott szaktanári figyelem, az iskolai könyvtár és az elektronikus eszközök használatának lehetősége segíthetik az esélyegyenlőség megvalósulását.

A matematika a Nemzeti alaptantervi kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A tanulás kompetenciái:** A matematika tanulása során elengedhetetlen a tananyag alapos és átfogó megértése. A szöveges feladatok megoldása fejleszti az értő olvasás és a releváns információk kiválasztásának képességét. Az általánosítás és az analógiák adekvát használata, több szempont egyidejű figyelembevétele, a rendszerezési képesség, a megszerzett tudás új helyzetekben való alkalmazása elősegítik az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak kialakítását, fenntartását, megerősítését. A matematika tantárgy a matematikai logika és az algoritmikus gondolkodás fejlesztésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával hozzájárul a többi tantárgy tanulásához szükséges rendszerező, összefüggéseket felismerő, ezáltal hatékony önálló tanulási módszerek elsajátításához és megfelelő alkalmazásához is.

**A kommunikációs kompetenciák:** A matematika fejleszti a tanuló azon képességét, hogy világosan, röviden és pontosan fejezze ki gondolatait. A matematika tanulása során fokozatosan alakul ki a tanuló érvelési és vitakészsége. A szöveges problémák megoldása javítja a szöveg megértésének képességét: a tanulónak meg kell keresnie az információkat és fel kell ismernie egy adott információ jelentőségét a probléma megoldása során. A matematika tanulási folyamatában kialakul a különböző módon (szöveg, grafikon, táblázat, diagram és képlet) bemutatott tartalmak megértésének és alkotásának készségrendszere.

**A digitális kompetenciák:** A matematika tanulása során hangsúlyos szerepet kap a problémamegoldás és az algoritmikus gondolkodás, melyek elősegítik a tanuló digitális kompetenciáinak fejlesztését. A különböző matematikai tárgyú szoftverek, alkalmazások,

applikációk és játékok alkalmazásán keresztül a matematika tanulása hozzájárul a tanuló digitális kultúrájának kialakításához.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A matematika tanulása során a tanuló gondolkodásának fejlesztése elsősorban konkrét problémák megoldásán keresztül történik. A tanuló előzetes tudása és tapasztalata alapján azonosítja a problémákat, majd ismert matematikai fogalmakra támaszkodva stratégiát dolgoz ki ezek megoldására. Elfogadja, hogy a megoldás több különböző úton is elképzelhető, illetve találkozik olyan nyitott problémákkal is, amelyeknek több megoldása is lehetséges. Kellő kitartással próbál ki különböző matematikai módszereket, és felismeri azokat a problémákat is, amelyeknek nincs megoldása. A tanuló megtanul induktív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A matematika tanulása fejleszti a kitartás, a pontosság, a figyelem és a fegyelmesség képességét. A matematika tanuláson keresztül erősödik a tanuló felelősségtudata, gazdagodik az önképe, fejlődik a kooperációs készsége. A tanuló matematikai ismereteit alkalmazni tudja az egyéni célok eléréséhez szükséges tervezésben, az életét befolyásoló döntései megalapozásában és meghozatalában, a várható következmények mérlegelésében. A matematika tanulása elősegíti annak belátását, hogy a személyes erősségekre építeni, a hibákból pedig tanulni lehet.

A tanuló a matematikai foglalkozások során megtanulja, hogyan oszthatja meg ötleteit másokkal, és hogyan segítheti társait a matematikai fogalmak megértése vagy azok alkalmazása során. Felelősséget vállal a közösen kitűzött feladatok elvégzéséért, s megtanulja tisztelni mások álláspontját, gondolkodásmódját.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

A tanuló konkrét vagy képi reprezentációval vagy szimbolikus modellekkel végzi a matematikai gondolatok vagy kapcsolatok feltárását, majd új kapcsolatokat alakít ki a matematikai fogalmak között.

**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A kompetencia fejlesztése valódi adatok felhasználásával összeállított mindennapi problémák megoldásán keresztül történik. Ennek során a különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét. A tanuló megfelelő játékokon keresztül képessé válik a különböző kockázatok felmérésére, a számára kedvezőnek tűnő stratégia kidolgozására, és megtapasztalja döntései következményét. A matematikai projekteken való részvétel segíti a későbbi munkavállalás szempontjából fontos készségek kialakulását (kreativitás, mérlegelő gondolkodás, problémamegoldás, kezdeményező-készség, másokkal való együttműködés készsége).

### **Az iskola tankönyvválasztásának szempontjai**

A szakmai munkaközösségek a tankönyvek, taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- a taneszköz legyen jól tanítható, jól tanulható;
- a taneszköz nyomdai kivitelezése legyen alkalmas a tantárgy óraszámának és igényeinek megfelelő használatra több tanéven keresztül;
- a taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a diákokat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megóvására;

Előnyben kell részesíteni azokat a taneszközöket:

- amelyek több éven keresztül használhatók;
- amelyek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai;
- amelyekhez megfelelő nyomtatott kiegészítő taneszközök állnak rendelkezésre (pl. munkafüzet, tudásszintmérő, feladatgyűjtemény, gyakorló);
- amelyekhez rendelkezésre áll olyan digitális tananyag, amely interaktív táblán segíti az órai munkát feladatokkal, 3D modellek, grafikonrajzoló, statisztikai programok, interaktív feladatok, számonkérési lehetőségek, játékok stb. segítségével.
- amelyekhez olyan hozzáférés biztosított, amely az iskolában használt digitális eszközöket és tartalmakat interneten keresztül a diákok otthoni tanulásához is nyújtani tudja.

### **A használható (nyomtatott és digitális) taneszközök**

*A helyi tantervnek megfelelő matematika tankönyv 5–8. évfolyamos kiadványai.* Olyan matematikai szoftverek, amelyek a matematikai tudást és a digitális kompetenciákat együtt fejlesztik. Iskolai tanulói eszközök, tanári demonstrációs eszközök, interaktív tábla, számítógép, projektor stb.

## **5–6. évfolyam**

Az 5–6. évfolyam tanulásmódszertani szempontból átmenetet képez az alsó tagozat játékos, tevékenykedtető, felfedeztető módszerei és a matematika elméleti ismereteinek befogadását jelentő tanulási módszerek között. Továbbra is fontos szerepet játszik a szemléltetés, az eszközök használata. Elvárható a szerzett tapasztalatok értelmezése, rendszerezése, néhány területen az általánosítás lehetőségének felfedezése és megfogalmazása. A kezdeti, saját szavakkal történő megfogalmazásokat fokozatosan felváltja a matematikai fogalmakat megnevező szakkifejezések használata. Gyakorlati helyzetekben megjelenik a szakmai vita és az érvelés igénye.

A témák egy része nemcsak az aktuális terület megalapozását jelenti a megadott óraszámban, hanem megjelenik más fejezetekben is, az eszközzrendszer folyamatos gyarapodását biztosítva. Bővül a szöveggel megfogalmazott hétköznapi és matematikai problémák megoldása során alkalmazható modellek köre is.

### **Javasolt tananyagbeosztás**

A táblázatban az egyötöd szabad órakeretet rá van osztva a tematikai egységekre.

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám 5. évfolyam</b>	<b>Javasolt óraszám 6. évfolyam</b>
<b>Halmazok</b>	4	6
<b>Matematikai logika, kombinatorika</b>	4	6
<b>Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek</b>	10	10
<b>Alapműveletek természetes számokkal</b>	12	4
<b>Egész számok; alapműveletek egész számokkal</b>	12	6
<b>Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok</b>	11	7
<b>Alapműveletek közönséges törtekkel</b>	10	8
<b>Alapműveletek tizedes törtekkel</b>	8	6

<b>Arányosság, százalékszámítás</b>	6	14
<b>Egyszerű szöveges feladatok</b>	10	10
<b>A függvény fogalmának előkészítése</b>	3	7
<b>Sorozatok</b>	3	5
<b>Mérés és mértékegységek</b>	9	7
<b>Síkbeli alakzatok</b>	8	10
<b>Transzformációk, szerkesztések</b>	10	10
<b>Térgeometria</b>	8	8
<b>Leíró statisztika</b>	4	6
<b>Valószínűség-számítás</b>	4	6
Összes óraszám:	136	136
<b>Projekt oktatás</b>	8	8

## 5. évfolyam

A felső tagozaton az eddig megszerzett tudást és kompetenciákat kell elmélyíteni és kiterjeszteni. A mindennapi élet problémamegoldásához szükséges képességek és ismeretek elsajátítása mellett legalább ugyanilyen fontos, hogy a matematikatanulás szolgálja egy jól működő gondolkodásmód, egy tanulási stratégia, ítélőképesség, megértés és sok általánosabb pozitív emberi tulajdonság formálását is.

Fontos feladat a tanulás tanítása, az elsajátítás képességének (emlékezet, figyelem, koncentráció, lényegkiemelés stb.) fejlesztése. Meg kell ismertetni a matematika bevált tanulási módszereit.

A matematikai gondolkodásmódot fel kell használni a problémamegoldások során. Ehhez szükséges megfelelő szemléltető ábrákat, diagramokat, grafikonokat készíteni, ilyeneket értelmezni, elemezni és felhasználni; halmazokat jellemezni, szabályszerűségeket észrevenni, általánosító sejtéseket, állításokat megfogalmazni.

Az érvelés, a cáfolás, a vitakészség, a helyes kommunikáció fejlesztése folyamatos feladatunk. Ehhez szükséges másokkal problémamegoldásban együttműködni, gondolatainkat, a megismert fogalmakat rendszerezni. A modellalkotás fontos eszköz, amely segítséget nyújt a problémák megoldásában. Fontos, hogy a tanulók a modellalkotásaik során a megértett és megtanult fogalmakat és eljárásokat fel tudják használni, és a modellekbe szervesen be tudják építeni. Szükséges, hogy problémahelyzetet leíró szöveg alapján a probléma lényegét felismerjék, majd annak megfelelő, a probléma megoldását elősegítő modelleket alkossanak. Fokozatosan fejleszteni kell a matematikai szaknyelv és jelölésrendszer használatát, alkalmazását.

5. osztályban bővül a számkör a nagy számokkal, törtekkel, egész számokkal. A tanulók rendszerezik és elmélyítik a műveletekkel kapcsolatos ismereteket, különös tekintettel a műveletek fogalmára, a szöveges feladatok matematikai modelljének megalkotására. Gyakorolják a hétköznapi életben előforduló mennyiségek becslését, más, tanult mértékegységbe való átváltását. Tájékozódnak síkban és térben, megismerik az egyszerű síkbeli és térbeli alakzatokat. Fejlődik az alaklításuk, térszemléletük.

<b>Témakör</b>	<b>1. Halmazok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Ismeretek tudatos memorizálása, felidézése.</p> <p>A megtanulást segítő eszközök és módszerek megismerése, értelmes, interaktív használatának fejlesztése.</p> <p>A tanuló elemeket halmazba rendez több szempont alapján, számokat, számhalmazokat számegyenesen ábrázol, konkrét esetekben halmazokat felismer és ábrázol.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Néhány elem kiválasztása.</p> <p>Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint</p> <p>Halmazábra készítése</p> <p>Számhalmazok szemléltetése számegyenesen</p> <p>A helyes halmazszemlélet kialakítása.</p> <p>A megfigyelőképesség fejlesztése:</p> <p>Tárgyak tulajdonságainak kiemelése, összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás, tulajdonságok szerint, az érzékszervek tudatos működtetésével.</p> <p>A közös tulajdonságok felismerése, tagadása.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>szövegértés, szövegértelmezés.</p>
<b>Fogalmak</b>	halmaz, elem, halmazábra, számegyenes	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Konkrét elemek válogatása adott tulajdonság/tulajdonságok szerint, például csoport tagjai közül a szemüvegesek és a barna hajúak</p> <p>Egy konkrét válogatás (tárgyak, logikai készlet elemei, alakzatok, szavak...) szempontjának/szempontjainak felfedeztetése</p> <p>A legalább egy tulajdonsággal rendelkező elemek felsorolása, számhalmazok ábrázolása számegyenesen.</p> <p>Játék logikai készlettel.</p>	

<b>Témakör</b>	<b>2. Matematikai logika, kombinatorika</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Kommunikáció fejlesztése, törekszik a logikus érvelésre.</p> <p>A tanuló igaz és hamis állításokat fogalmaz meg.</p> <p>Állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.</p>	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Változatos tartalmú szövegek értelmezése. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata (pl. egyenlő; kisebb; nem nagyobb, nem kisebb, nagyobb; több; kevesebb; minden; van olyan, legalább, legfeljebb).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Igaz és hamis állítások önálló megfogalmazása</li> <li>– A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata</li> <li>– Egyszerű stratégiai, logikai és pénzügyi játékok, társasjátékok</li> <li>– Kis elemszámú halmaz elemeinek sorba rendezése mindennapi életből vett példákkal</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> <i>szövegértés,</i> <i>szövegértelmezés.</i></p>
<b>Fogalmak</b>	„igaz”, „hamis”; „legalább”, „legfeljebb”; „minden”, „van olyan”,	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>„Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, egy hamis, kettő igaz; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis</p> <p>„Rontó” játék: egy kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása és így tovább</p> <p>Összehasonlító kifejezések segítségével történő rendezés, ábrázolás.</p>	

Témakör	3. Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	Javasolt óraszám <b>10</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Biztos számfogalom kialakítása.</p> <p>Érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén;</p> <p>Ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben;</p> <p>A természetes számokat osztóik száma alapján csoportosítja.</p> <p>Tud osztópárokat alkotni.</p>	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Számok helyi értékes írásmódjának megértése különböző alapú számrendszerekben csoportosítást, leltározást, helyiérték-táblázatba rögzítést tartalmazó feladatokon keresztül</li> <li>– Számok helyi értékes írásmódjának használata nagy számok esetében</li> </ul> <p>Római számok írása, olvasása a következő jelekkel: I, V, X, L, C, D, M</p> <p>Osztók, többszörösök meghatározása;</p>		<p><i>Történelem:</i> Római kor, ókori számolás</p>



A tanult ismeretek felhasználása a törtek egyszerűsítése, bővítése során.	
<b>Fogalmak</b>	helyi érték, alaki érték, valódi érték, osztó, osztópár
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Vásárlás „fabatkával”, például tízes számrendszerbeli számokkal árazott termékek vásárlása a virtuális boltban 1, 3, 9, 27, címletű játékpénz felhasználásával úgy, hogy minél kevesebb érmét használjunk fel; leltárkészítés a felhasznált címletekről</p> <p>Játék a „tökéletes pénztárgéppel” 10 000-nél nagyobb számokkal: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát. Mit tettem a fiókba, és mit ír ki a gép?</p> <p>Páros munkában arab számok átírása római számokra és viszont; memóriajáték</p>

<b>Témakör</b>	<b>4. Alapműveletek természetes számokkal</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>12</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Írásban összead, kivon és szoroz;</p> <p>A műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt ésszerűen kerekíti;</p> <p>A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;</p> <p>A fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.</p> <p>Írásbeli osztás során kétjegyű egész számmal tud osztani. A hányadost megbecsüli.</p> <p>Biztos számfogalom kialakítása. Számolási készség fejlesztése. A műveleti sorrend használatának fejlesztése.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Számkörbővítés; fejben számolás százezres számkörben kerek ezresekkel; analógiák alkalmazása</p> <p>Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban</p> <p>Írásbeli osztás algoritmus a kétjegyű természetes számmal</p> <p>Írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal; a hányados becslése</p> <p>A műveleti sorrendre és a zárójelre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban és géppel számolás esetén</p> <p>Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása</p> <p>A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> olvasási és megértési stratégiák kialakítása (szövegben megfogalmazott helyzet, lényeges és lényegtelen információk szétválasztása).</p>

<b>Fogalmak</b>	összeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság, osztandó, osztó, hányados, maradék, zárójel, kerekítés, becslés, ellenőrzés
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Fejben számolás gyakorlása „intelligens puff” játékkal.</p> <p>Az írásbeli műveletvégzés algoritmusának segítése a „tökéletes pénztárgép” működési elvével „Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz: a műveletekben szereplő számokhoz számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból.</p> <p>A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása.</p> <p>Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása.</p> <p>Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása. Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása.</p> <p>„Nem hiszem” páros játék: egyik játékos állításokat fogalmaz meg, a másik játékos dönt ennek igazságáról; például: két liter tej belefér egy 1 dm élű kocka alakú edénybe; a játékot az a tanuló nyeri, aki eltalálja az állítás igazságértékét.</p>

<b>Témakör</b>	<b>5. Egész számok; alpműveletek egész számokkal</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;</p> <p>A műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt ésszerűen kerekíti;</p> <p>A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;</p> <p>Meghatározza konkrét számok ellentettjét;</p> <p>A tanuló jól értelmezi az egész számokat, érti az ellentett fogalmát.</p>	<b>12</b>

Ismeretek / Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Negatív szám értelmezése:  adósság,  fagypont alatti hőmérséklet,  földrajzi adatok (magasságok, mélységek).  Negatív számok a gyakorlatban: adósság, tengerszint alatti mélység, fagypont alatti hőmérséklet  Egész számok ismerete, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Ellentett fogalmának ismerete és alkalmazása  Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján a számkörbővítés során  Alapműveletek elvégzése az egész számok körében  A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejből, írásban és géppel számolás esetén  Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása</p>		<p><i>Természettudomány; hon- és népismeret:</i>  földrajzi adatok vizsgálata.  összehasonlítás, számolás földrajzi adatokkal: tengerszint alatti mélység, tengerszint feletti magasság szűkebb és tágabb</p> <p><i>Történelem:</i> időtartam számolása  időszámítás előtti és időszámítás utáni történelmi eseményekkel.</p>
<b>Fogalmak</b>	ellentett, negatív szám, előjel, egész szám, abszolút érték, kerekítés, becslés, ellenőrzés	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Vagyoni helyzet megállapítása játékpénzzel és adósságcédulákkal  Hőmérséklet-változás követése hőmérőmodellen  Az előírt művelet szemléltetése játékpénzzel és adósságcédulákkal  Az előírt művelet szemléltetése a számegyenesen való lépegetéssel, például „Hol van a kisautó, ha ... ?”  Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például (-10)-tól (+10)-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét</p>	

Témakör	6. Közösleges törtek, tizedes törtek, racionális számok	Javasolt óraszám 11
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat;  Tudja modellezni a közösleges tört kétféle értelmezését, felismeri azt szöveges környezetben.  Érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén;  Megfelelteti egymásnak a racionális számok közösleges tört és tizedes tört alakját</p>	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A közönséges tört szemléltetése, kétféle értelmezése, felismerése szöveges környezetben.</p> <p>Törtrészek ábrázolása, törtrészeknek megfelelő törtszámok meghatározása</p> <p>Törtek összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés</p> <p>Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése</p> <p>Számok helyi értékes írása tizedes törtek esetén</p> <p>Számok ábrázolása számegyenesen</p>		<p><i>Ének-zene:</i> a törtszámok és a hangjegyek értékének kapcsolata.</p>
<b>Fogalmak</b>	közönséges tört, számláló, nevező, törtvonal, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés, tizedes tört, tizedesvessző, helyi értékes írásmód, számegyenes	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Kör (torta, pizza) és téglalap (tábla csokoládé) egyenlő részre darabolása, adott törtnek megfelelő rész színezése; színezett részhez törtszám megfeleltetése</p> <p>Törtek szemléltetése papírhajtogatással, színes rúd modellel</p> <p>Adott törtrészek ábrázolása tányérmodellel (2 különböző színű papírtányérra egy sugár mentén bevágva összecsisztatunk; az egyik tányéron például 12 egyenlő részt jelző beosztások vannak)</p> <p>Törtek összehasonlítása, például két egyenlő nagyságú és alakú téglalap közül az egyik 4, a másik 3 egyenlő részre osztása; az elsőben a 3 negyed, a másodikban a 2 harmad színezése</p> <p>A téglalapon kívül más alakzatok színezése, modellek alkalmazása</p> <p>Egyenlő és különböző törtek előállítás, összehasonlítása: játék az akaó-jellegű kártyajáték szabályai szerint a törtek, törtrészek különböző alakjaival</p> <p>A helyiérték-táblázat bővítése; a „tökéletes pénztárgép” „apró” címletekkel való kiegészítése (euró, eurócent)</p> <p>Törtek szemléltetése és összehasonlítása párhuzamos számegyeneseken</p>	

Témakör	7. Alapműveletek közönséges törtekkel	Javasolt óraszám
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló elvégzi az összeadást, kivonást a közönséges törtekkel, eredményét összeveti előzetes becslésével.</p> <p>A tanuló elvégzi a szorzás és osztás műveletét egész szorzó és osztó esetén, eredményét összeveti előzetes becslésével.</p> <p>Ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelzésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;</p> <p>A műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt ésszerűen kerekíti.</p>	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Számolási készség fejlesztése.</p> <p>Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján</p> <p>Alapműveletek elvégzése a közönséges törtek körében</p> <p>A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása</p> <p>Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása</p> <p>A kapott eredmény ellenőrzési igényének kialakítása</p>		
<b>Fogalmak</b>	közös nevező,	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Kör- és téglalapmodell, tányérmodell, színes rúd modell alkalmazása alapműveletek értelmezésére</p> <p>„21-es” dominókkal: minden csoport kap egy kupac lefordított dominót; sorban húzunk, bármikor megállhatunk; a húzott dominót tetszőlegesen fordíthatjuk, egyik oldala a tört számlálója, másik a nevezője; a húzott és megfelelően fordított törteket összeadjuk; akinek az összege 2-nél több, kiesik; az győz, aki legjobban megközelíti a 2-t</p> <p>A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli művelet sorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása</p>	

Témakör	8. Alapműveletek tizedes törtekkel	Javasolt óraszám
		8
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló elvégzi az összeadást, kivonást a tizedestörtekkel, eredményét összeveti előzetes becslésével.</p> <p>Írásban összead, kivon és szoroz;</p> <p>Ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;</p> <p>A műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt ésszerűen kerekíti;</p> <p>A fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.</p>	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Tizedes törtek összeadása, kivonása és szorzása írásban</p> <p>Tizedes törtek írásbeli osztása egész számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése</p>		

<p>A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása írásban és géppel számolás esetén</p> <p>Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása</p> <p>Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése</p> <p>Kapott eredmény ellenőrzése; ésszerű kerekítés</p>	
<b>Fogalmak</b>	kerekítés
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Az írásbeli műveletvégzés algoritmusának segítése a „tökéletes pénztárgép” működési elvével</p> <p>„Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz</p> <p>A tizedes törttel való osztás bemutatása és megtapasztalása mértékegység váltás segítségével</p> <p>„Nem hiszem” páros játék tizedes törtekkel</p>

<b>Témakör</b>	<b>9. Arányosság, százalékszámítás</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló felismeri az arányossági összefüggéseket és következtetéssel megoldja azokat az egység ismeretében vagy anélkül.</p> <p>Tud az egységre következtetni</p> <p>Ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a kerület, a terület, és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;</p> <p>Idő, tömeg, hosszúság (kerület), terület, és űrtartalom mértékegységeket átvált helyiértékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Arányos következtetések.</p> <p>A mindennapi életben felmerülő, egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel.</p> <p>A következtetési képesség fejlesztése.</p> <p>Értő, elemző olvasás fejlesztése.</p> <p>Annak megfigyeltetése, hogy az egyik mennyiség változása milyen változást eredményez a hozzá tartozó mennyiségnél.</p> <p>Arányérzék fejlesztése, a valóságos viszonyok becslése települések térképe alapján.</p>	<p><i>Hon- és népismeret; természettudomány:</i></p> <p>Magyarország térképéről méretarányos távolságok meghatározása.</p> <p>A saját település, szűkebb lakókörnyezet térképének használata.</p>

<b>Fogalmak</b>	arány, arányosság, hosszúság, terület, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységei
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, munkavégzés, parkettázás, mérés esetén</p> <p>Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő mérése különböző alkalmi (például a ceruza hossza), objektív (például színes rúd) és szabványmértékegységekkel</p> <p>Annak megtapasztalása, hogy adott egységgel mérve a kisebb mennyiséghez kevesebb, a nagyobb mennyiséghez több egység szükséges</p> <p>A mérőszám változásának megfigyelése adott mennyiség különböző mértékegységekkel való mérése esetén</p>

<b>Témakör</b>	<b>10. Egyszerű szöveges feladatok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló képes különböző szövegekhez megfelelő modelleket készíteni;</p> <p>Egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással megold;</p> <p>Matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;</p> <p>Gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;</p> <p>Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.</p> <p>Megoldását ellenőrzi.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Emlékezés elmondott, elolvasott történetekre, emlékezést segítő ábrák, vázlatok, rajzok készítése, visszaolvasása.</p> <p>Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással</p> <p>Gazdasági területekről vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással</p> <p>A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással</p> <p>A megoldás ellenőrzése</p> <p>Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> olvasási és megértési stratégiák kialakítása (szövegben megfogalmazott helyzet, történet megfigyelése, értelmezése, lényeges és lényegtelen információk szétválasztása).</p>

Egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, lebontogatással. A megoldások ábrázolása számegegyesen, ellenőrzés behelyettesítéssel.	
<b>Fogalmak</b>	becslés, ellenőrzés, lebontogatás, modellezés
<b>Javasolt tevékenységek</b>	„Gondoltam egy számot” játék: a tanár néhány műveletből álló műveletsorral számoltatja a gyerekeket az általuk gondolt számmal; a tanulók megmondják a kapott végeredményt, és a tanár „kitalálja” a gondolt számot; a tanár többféle algoritmus után felajánlja a szerepcserét Törtrészek összehasonlítását tartalmazó szöveges feladatokban a törtrészek szemléltetése szakaszokkal

<b>Témakör</b>	<b>11. A függvény fogalmának előkészítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>3</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre; Tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa.	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A Descartes-féle derékszögű koordináta-rendszer. <i>Matematikatörténet:</i> Descartes. A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések tulajdonságainak megfigyelése, elemzése Tájékozódás térképen, nézőtéren, sakktáblán és a koordináta-rendszerben</p> <p>Egyszerű grafikonok értelmezése. Eligazodás a mindennapi élet egyszerű grafikonjaiban.</p>		<i>Természettudomány:</i> tájékozódás a térképen, időjárás grafikonok.
<b>Fogalmak</b>	Koordináta-rendszer, táblázat, grafikon, megfeleltetés,	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Sakklépések megadása, torpedó játék betű-szám koordinátákkal. Mozijegy, színházjegy adatainak értelmezése; saját útvonal berajzolása térképre; kültéri tájékozódási verseny	



<b>Témakör</b>	<b>12. Sorozatok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>3</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló sorozatokat adott szabály alapján képes folytatni; Sorozat megadása szabállyal. Szabálykövetés, szabályfelismerés képességének fejlesztése.	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban Sorozatok adott szabály szerinti folytatása		<i>Ének-zene:</i> ritmus szabályok
<b>Fogalmak</b>	sorozat, számsorozat, szabály	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Számok, sorminták, díszítőelemek, kották, népi motívumok tanári bemutatása, tanulói saját munka készítése Megkezdett ritmusgyakorlat megismétlése, tovább fűzése Megkezdett díszítő motívum, sorminta folytatása „Bumm” játék: számolási szabály követése, például a 7-tel osztható és a 7-est tartalmazó számokra	

<b>Témakör</b>	<b>13. Mérés és mértékegységek</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>9</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló meghatározza téglalap és a négyzet kerületét, területét; Ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén; Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja. Síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat.	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Szögtartomány ismerete; összehasonlítás, csoportosítás; szögmérés, szögfajták Terület, térfogat és űrtartalom mérése gyakorlati helyzetekben alkalmi és szabványegységekkel a természetes és az épített környezetben Téglalap, négyzet és háromszög kerületének, területének mérése a természetes és az épített környezetben		<i>Technika és tervezés:</i> Udvarok, telkek kerülete. Az iskola és az otthon helyiségeinek alapterülete.

Téglalap, négyzet kerületének, területének kiszámítása Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának mérése a természetes és az épített környezetben	
<b>Fogalmak</b>	szög és mértékegységei (fok, szögperc), szögfajták, kerület, terület, űrtartalom és mértékegységei, felszín, térfogat és mértékegységei
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Szívószál-moddellel szögtartományok kijelölése Könyv, füzet, ajtó nyitásával létrehozott szögtartományok megfigyelése; szögmérő használata. Osztályterem adatainak becslése, mérése (hosszúság, szélesség, magasság, ablakok területe, a terem alapterülete, berendezés ösztérfogata, a teremben lévő levegő becsült térfogata...) „Üreges testek” űrtartalmának becslése, mérése, összehasonlítása Iskolaépület adatainak becslése, mérése (folyosók hossza, szélessége, alapterülete; lépcső magassága; tornaterem hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült térfogata; épület hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült térfogata...) Közeli játszótér, park, tó, épület adatainak becslése, mérése Téglatest, kocka alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása Téglatest, kocka alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás)

<b>Témakör</b>	<b>14. Síkbeli alakzatok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>8</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Ismeri a konvex és konkáv közti különbséget, az átló fogalmát; Ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, négyzet; Ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között;	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok. Szögtartomány és jelölése. <i>Matematikatörténet:</i> Euklédész, Bolyai János, Bolyai Farkas Környezetünk tárgyaiban a geometriai alakzatok felfedezése Síkbeli görbék közül a kör kiválasztása Egyenes, félegyenes és szakasz megkülönböztetése Síkbeli alakzatok közül a sokszögek kiválasztása Téglalap és négyzet tulajdonságainak ismerete	<i>Történelem:</i> görög „abc” betűinek használata.

<b>Fogalmak</b>	Pont, egyenes, szakasz, félegyenes, sík, merőlegesség, párhuzamosság, távolság. Síkidom, sokszög, kör, csúcs, él, lap, szög,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a lényegtelen tulajdonságok kizárása) Különböző készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása Papír téglalap és négyzet tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása

<b>Témakör</b>	<b>15. Transzformációk, szerkesztések</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Ismeri a távolság szemléletes fogalmát. Tud adott tulajdonságú pontokat keresni. Felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat; A szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít; Ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőleget, merőleges és párhuzamos egyeneseket, kört szerkeszt.	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Párhuzamosság, merőlegesség, konvexitás felismerése, alkalmazása. A távolság szemléletes fogalma, adott tulajdonságú pontok keresése. Körző, vonalzó helyes használata, két vonalzóval párhuzamosok, merőlegesek rajzolása. Tapasztalatszerzés síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben Alapszerkesztések: szakaszfelező merőleges, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése; Adott tulajdonságú pontok és kör szerkesztése; Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése; Néhány adott feltételnek megfelelő alakzat pontos szerkesztése		<i>Vizuális kultúra:</i> párhuzamos és merőleges egyenesek megfigyelése környezetünkben.
<b>Fogalmak</b>	merőlegesség, párhuzamosság, szakaszfelező merőleges,	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Az osztályterem bútorainak mozgatása, tologatása, forgatása; saját eszközök mozgatása a padon Ábrák másolása másolópapír (például: sütőpapír) segítségével; a másolat mozgatása	

<b>Témakör</b>	<b>16. Térgeometria</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>8</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján; Ismeri a kocka, a téglatest következő tulajdonságait: Határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
Környezetünk tárgyaiban a geometriai testek felfedezése Téglatest, kocka tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló Testek csoportosítása adott tulajdonságok alapján. Térszemlélet fejlesztése térbeli analógiák keresésével.	<i>Technika és tervezés:</i> téglatest készítése, tulajdonságainak vizsgálata.  <i>Vizuális kultúra:</i> egyszerű tárgyak, geometriai alakzatok tervezése, makettek készítése.
<b>Fogalmak</b>	test, kocka, téglatest, lap, él, csúcs, lapátló, testátló, alaprajz, háló, nézet
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása)  Téglatest- és kockamodell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése  Építés dobozokból, színes rudakból, kis kockákból (kockacukor) feltételek alapján; lapok, élek, csúcsok, nézetek, hálók megfigyelése

<b>Témakör</b>	<b>17. Leíró statisztika</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;  Adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;  Konkrét adatsor esetén átlagot számol.	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A táblázatok adatainak értelmezése és ábrázolása (oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram) kisméretű mintán A hétköznapi életből gyűjtött adatok táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos eszközökkel kisméretű minta esetén Táblázatból adatgyűjtés adott szempont szerint Átlag fogalmának ismerete, alkalmazása		<i>Természettudomány:</i> táblázatok vizsgálata.
<b>Fogalmak</b>	adat, diagram, átlag	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában	

Témakör	18. Valószínűség-számítás	Javasolt óraszám 4
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat gyűjti, rendezi; Valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteket; Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek A „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” események felismerése		<i>Digitális kultúra:</i> modellezés számítógéppel
<b>Fogalmak</b>	valószínűségi kísérlet, „biztos” esemény; „lehetséges, de nem biztos” esemény; „lehetetlen” esemény	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérmével, szerencsekerékkel, zsákba helyezett színes golyókkal Kocka és pénzfeldobás. Pörgettyű használata.	

Témakör	Projekt oktatás	Javasolt óraszám 8
<b>Tanulási eredmények</b>	A Római kor.	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Kooperatív technikák fejlesztése		tantárgyak
<b>Fogalmak</b>	tantárgyi szakkifejezések	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Csoport munkák, kooperatív technikák, szabaduló szoba	

## 6. évfolyam

6. osztályban a törtek, negatív számok fogalmának szintézise, a műveletek kiterjesztése révén alakul a racionális számok halmazának fogalma. Az oszthatóság témakör jó lehetőséget ad a halmazokkal, a logikával kapcsolatos ismeretek alkalmazására. Az absztrakció fejlődését segíti elő a szöveges feladatok rajzos modelljeinek megalkotása. A problémamegoldás általános lépéseit követik a szöveges feladatok megoldásának lépései. A szimbolikus gondolkodás kialakulását segíti a transzformáció tanítása, az alakzatok tulajdonságainak megfigyelése, azok közötti összefüggések felfedezése. A 6. osztály egyik fő témája az arányossági szemlélet kialakítása, az egyenes arányosság, a törtrész-számítás, ezen alapulva a százalékszámítás következtetéssel való kiszámolásának alapozása. A szimbólumok használatát készíti elő a sorozatok alkotása képzési szabály alapján, az egyszerű nyitott mondatok felírása.

Témakör	1. Halmazok	Javasolt óraszám <b>6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Ismeretek tudatos memorizálása, felidézése.</p> <p>A megtanulást segítő eszközök és módszerek megismerése, értelmes, interaktív használatának fejlesztése.</p> <p>A tanuló halmazokat, részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol. Halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol, A tanuló elemeket halmazba rendez több szempont alapján, számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol.</p> <p>Véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben.</p>	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A helyes halmazszemlélet alakítása. A megfigyelőképesség fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint</li> <li>Halmazábra készítése</li> <li>Számhalmazok szemléltetése számegyenesen</li> <li>Részhalmazok felismerése ábráról</li> <li>Véges halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével.</li> </ul> <p>A közös tulajdonságok felismerése, tagadása.</p>	<p><i>Digitális kultúra:</i> könyvtárszerkezet a számítógépen.</p>
<b>Fogalmak</b>	halmaz, elem, halmazábra, részhalmaz, közös rész, egyesítés, számegyenes
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Konkrét elemek válogatása adott tulajdonság/tulajdonságok szerint, például csoport tagjai közül a szemüvegesek és a barna hajúak

	<p>Egy konkrét válogatás (tárgyak, logikai készlet elemei, alakzatok, szavak...) szempontjának/szempontjainak felfedeztetése</p> <p>Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése, például néhány természetes szám közül 3-mal osztva 1 maradékot adó számok kiválasztása</p> <p>Példák és ellenpéldák mutatása részhalmazra</p> <p>Konkrét elemek két tulajdonság szerinti válogatása során a mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek és a pontosan egy tulajdonsággal rendelkező elemek elhelyezése a halmazábrán</p> <p>A legalább egy tulajdonsággal rendelkező elemek felsorolása. Játék logikai készlettel.</p>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>2. Matematikai logika, kombinatorika</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Tervezés, ellenőrzés, önellenőrzés igényének kialakítása.</p> <p>A tanuló igaz és hamis állításokat fogalmaz meg, tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít.</p> <p>A logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére.</p> <p>Összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket.</p> <p>Állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.</p> <p>Ismeretek tudatos memorizálása, felidézése.</p> <p>Kommunikáció fejlesztése.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Változatos tartalmú szövegek értelmezése. Példák a biztos, a lehetséges és a lehetetlen bemutatására.</p> <p>Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata (pl. egyenlő; kisebb; nem nagyobb, nem kisebb, nagyobb; több; kevesebb; minden; van olyan, legalább, legfeljebb).</p> <p>Egyszerű állítások logikai értékének (igaz vagy hamis) megállapítása</p> <p>Igaz és hamis állítások önálló megfogalmazása</p> <p>Nyitott mondatok igazsághalmazának megtalálása próbálgatással</p> <p>A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata</p> <p>Egyszerű stratégiai, logikai és pénzügyi játékok, társasjátékok</p> <p>Kis elemszámú halmaz elemeinek sorba rendezése mindennapi életből vett példákkal</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: a lényegkiemelés képesség fejlesztése.</i></p>

<p>Néhány számkártyát tartalmazó készlet elemeiből adott feltételeknek megfelelő számok alkotása</p> <p>Az összes eset előállítására során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás</p> <p>Kommunikációs készség, lényegkiemelés fejlesztése.</p> <p>A kombinatorikus gondolkodás, a célirányos figyelem kialakítása, fejlesztése.</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>„igaz”, „hamis”; nyitott mondat, igazsághalmaz; „és”, „vagy”; „legalább”, „legfeljebb”; lehetőségek, összes lehetőség, rendszerező áttekintés, ágrajz</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>„Bírósági tárgyalás” játék: a vádlók hamis állításokat fogalmaznak meg például a páros számokról, a védők csoportja pedig cáfolja azokat</p> <p>„Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, egy hamis, kettő igaz; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis</p> <p>Az igazsághalmaz elemeit is tartalmazó, néhány elemből álló halmaz elemeinek kipróbálása a nyitott mondat igazzá tételére</p> <p>„Rontó” játék: egy kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása és így tovább</p> <p>„Einstein-fejtörő” típusú játék: a szereplőkre vonatkozó állítások alapján személyek és tulajdonságok párosítása</p> <p>Konkrét tárgyakkal, készletek elemeivel, geometriai alkotásokkal az adott feltételeknek megfelelő összes lehetőség kirakása és rendszerezése</p> <p>Adott ágrajz alapján feladat készítése és „feladatküldés” csoportmunkában.</p>

<b>Témakör</b>	<b>3. Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben;</p> <p>Meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét.</p> <p>Ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait;</p> <p>A természetes számokat osztók száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint csoportosítja.</p>	



<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Számok helyi értékes írásmódjának megértése különböző alapú számrendszerekben csoportosítást, leltározást, helyiérték-táblázatba rögzítést tartalmazó feladatokon keresztül</p> <p>Számok helyi értékes írásmódjának használata nagy számok esetében</p> <p>Osztók, többszörösök meghatározása; két szám közös osztóinak meghatározása; közös többszörösök meghatározása</p> <p>2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatósági szabályok ismerete és alkalmazása</p> <p>A természetes számok csoportosítása osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint</p> <p>Számolási készség fejlesztése szóban (fejben).</p> <p>A bizonyítási igény felkeltése.</p>		<p><i>Digitális kultúra:</i> számrendszerek, 2-es, 16-os számrendszer</p> <p><i>Testnevelés:</i> csapatok összeállítása.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>helyi érték, alaki érték, valódi érték, osztó, közös osztó, többszörös, közös többszörös</p> <p>összetett szám, törzsszám (prímszám), prímtényező felbontás</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>„Bumm” játék a közös többszörösök meghatározásához: a tanulók hangosan számlálnak, például az egyik csoport tagjai az 5 többszöröseinél tapsolnak, a másik csoport tagjai a 7 többszöröseinél dobbantanak</p> <p>Oszthatósági tulajdonságok megfigyelése 3, 4, 5, ... oldalú hasábra felcsavart számegyenes segítségével</p> <p>„Osztó-fosztó” játék: az egyik játékos elvesz egy számkártyát, a másik elveheti ennek a számnak az összes, még az asztalon lévő osztóját, ezután a második játékos választ egy számot és így tovább</p>	

<b>Témakör</b>	<b>4. Alapműveletek természetes számokkal</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Írásban összead, kivon és szoroz;</p> <p>Ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;</p> <p>A műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt ésszerűen kerekíti;</p> <p>A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;</p> <p>A fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.</p> <p>Ismeri az írásbeli osztás algoritmusát többjegyű osztó esetén és alkalmazza azt.</p>	
		<b>4</b>

	<p>Gyakorlati feladatok megoldása során legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.</p> <p>Azonos tényezőkből álló szorzatot tud hatvány alakba írni pozitív egész kitevő esetén.</p> <p>Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend.</p> <p>Az ellenőrzési és becslési igény fejlesztése.</p>
--	--

Ismeretek / Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban</p> <p>Írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése</p> <p>A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban és géppel számolás esetén</p> <p>Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása</p> <p>A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése</p> <p>Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban</p> <p>Zárójeleket tartalmazó művelet sorok átalakítása, kiszámolása a természetes számok körében</p> <p>Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés</p> <p>Írásbeli osztás többjegyű természetes számmal.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> olvasási és megértési stratégiák kialakítása</p>
<b>Fogalmak</b>	összeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság, osztandó, osztó, hányados, maradék, zárójel, kerekítés, becslés, ellenőrzés, hatvány
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Fejben számolás gyakorlása „intelligens puff” játékkal.</p> <p>Az írásbeli műveletvégzés algoritmusának segítése a „tökéletes pénztárgép” működési elvével „Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz: a műveletekben szereplő számokhoz számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból.</p> <p>A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli művelet sorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása.</p> <p>Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása.</p> <p>Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása.</p> <p>Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása.</p>

	„Nem hiszem” páros játék: egyik játékos állításokat fogalmaz meg, a másik játékos dönt ennek igazságáról; például: két liter tej belefér egy 1 dm élű kocka alakú edénybe; a játékot az a tanuló nyeri, aki eltalálja az állítás igazságértékét.
--	--

<b>Témakör</b>	<b>5. Egész számok; alapműveletek egész számokkal</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejből, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;</p> <p>A műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt ésszerűen kerekíti;</p> <p>A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;</p> <p>A fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.</p> <p>Meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét;</p> <p>A tanuló ismeri az egész számokat.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Negatív számok a gyakorlatban: adósság, tengerszint alatti mélység, fagypon alatti hőmérséklet</p> <p>Egész számok ismerete, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Ellentett, abszolút érték fogalmának ismerete és alkalmazása</p> <p>Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján a számkörbővítés során</p> <p>Alapműveletek elvégzése az egész számok körében</p> <p>Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban</p> <p>A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejből, írásban és géppel számolás esetén</p> <p>Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása</p> <p>Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése</p> <p>Kapott eredmény ellenőrzése; ésszerű kerekítés</p>	<p><i>Természettudomány; hon- és népismeret:</i> földrajzi adatok vizsgálata.</p> <p><i>Történelem:</i> időtartam számolása időszámítás előtti és időszámítás utáni történelmi eseményekkel.</p>
<b>Fogalmak</b>	ellentett, negatív szám, előjel, egész szám, abszolút érték, kerekítés, becslés, ellenőrzés

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket</p> <p>A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli művelet sorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása</p> <p>Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása</p> <p>Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása</p> <p>Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása</p> <p>„Nem hiszem” páros játék előjeles mennyiségekkel</p>
-------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>6. Közösleges törtek, tizedes törtek, racionális számok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>7</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.</p> <p>Ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat;</p> <p>Érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén;</p> <p>Megfelelteti egymásnak a racionális számok közösleges tört és tizedes tört alakját</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A racionális számok halmaza.</p> <p>Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek</p> <p>A számok reciprokának fogalma.</p> <p>Törtrészek ábrázolása, törtrészeknek megfelelő törtszámok meghatározása</p> <p>Törtek összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés</p> <p>Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése</p> <p>Számok helyi értékes írása tizedes törtek esetén</p> <p>Számok ábrázolása számegyenesen</p>	<p><i>Ének-zene:</i> a törtszámok és a hangjegyek értékének kapcsolata.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>közösleges tört, számláló, nevező, törtvonal, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés, tizedes tört, tizedes vessző, helyi értékes írásmód, racionális szám, számegyenes, reciprok érték, véges és végtelen tizedestörtek, racionális számok</p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Kör (torta, pizza) és téglalap (tábla csokoládé) egyenlő részekre darabolása, adott törtnek megfelelő rész színezése; színezett részhez törtszám megfeleltetése</p> <p>Törtek szemléltetése papírhajtogatással, színes rúd modellel Adott törtreszek ábrázolása tányérmodellel (2 különböző színű papírtányért egy sugár mentén bevágva összecsisztatunk; az egyik tányéron például 12 egyenlő részt jelző beosztások vannak)</p> <p>Törtek összehasonlítása, például két egyenlő nagyságú és alakú téglalap közül az egyik 4, a másik 3 egyenlő részre osztása; az elsőben a 3 negyed, a másodikban a 2 harmad színezése</p> <p>A téglalapon kívül más alakzatok színezése, modellek alkalmazása Egyenlő és különböző törtek előállítás, összehasonlítása: játék az makaó-jellegű kártyajáték szabályai szerint a törtek, törtreszek különböző alakjaival</p> <p>A helyiérték-táblázat bővítése; a „tökéletes pénztárgép” „apró” címletekkel való kiegészítése (euró, eurócent)</p> <p>Törtek szemléltetése és összehasonlítása párhuzamos számegegyeneseken</p>
-----------------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>7. Alapműveletek közönséges törtekkel</b>	<b>Javasolt óraszám  8</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Elvégzi az alapműveleteket a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével;</p> <p>Ismeri a közönséges törttel való szorzás és osztás algoritmusát, eredményét tudja ellenőrizni.</p> <p>Ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejből, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;</p> <p>A műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt ésszerűen kerekíti.</p> <p>Meghatározza konkrét számok reciprokát.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Számolási készség fejlesztése.</p> <p>Reciprok fogalmának alkalmazása, tört osztása törttel.</p> <p>Alapműveletek elvégzése a közönséges törtek körében</p> <p>Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban</p> <p>A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása</p>	

Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása Kapott eredmény ellenőrzése	
A műveletekhez kapcsolódó ellenőrzés igényének és képességének fejlesztése. Önellenőrzés, önismeret fejlesztése.	
<b>Fogalmak</b>	közös nevező, reciprok, vegyes alak
<b>Javasolt tevékenységek</b>	A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli művelet sorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása

<b>Témakör</b>	<b>8. Alapműveletek tizedes törtekkel</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló elvégzi az alapműveleteket a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével;</p> <p>Írásban összead, kivon és szoroz;</p> <p>Ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;</p> <p>A műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti;</p> <p>A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;</p> <p>A fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.</p> <p>Gyakorlati feladatok megoldása során tizedes törtet legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
Tizedes törtek összeadása, kivonása és szorzása írásban Tizedes törtek írásbeli osztása legfeljebb két tizedes jegyet tartalmazó számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése	

<p>Az alapl műveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban</p> <p>A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása írásban és géppel számolás esetén</p> <p>Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása</p> <p>Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése</p> <p>Kapott eredmény ellenőrzése; ésszerű kerekítés</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>kerekítés</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>„Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz</p> <p>A tizedes törttel való osztás bemutatása és megtapasztalása mértékegység váltás segítségével</p> <p>A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli művelet sorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása</p> <p>Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása</p> <p>Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása</p> <p>Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása</p>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>9. Arányosság, százalékszámítás</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b></p> <p><b>14</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;</p> <p>Felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját;</p> <p>Ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;</p> <p>Ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;</p> <p>Idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.</p>	

<p><b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p>A százalék fogalmának megismerése gyakorlati példákon keresztül. Egyenes arányosság felismerése hétköznapi helyzetekben</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> valós tárgyak</p>

<p>Az egyenesen arányos mennyiségek felismert tulajdonságai-nak alkalmazása konkrét gyakorlati feladatok megoldásában</p> <p>Az egyenes arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése</p> <p>Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, terület, térfogat szabványmértékegységeinek ismerete</p> <p>Az ismert szabványmértékegységek átváltása helyi értékes gondolkodás alapján</p> <p>Törtrész kiszámítási feladatok az egyenesen arányos mennyiségek kapcsolatainak alkalmazásával</p> <p>Századrész és százalék elnevezések párhuzamos használata gyakorlati helyzetekben</p> <p>Egyszerű százalékszámítási feladatok megoldása arányos következtetéssel.</p> <p>Az eredmény összevetése a feltételekkel, a becsült eredménnyel, a valósággal</p>	<p>arányosan kicsinyített vagy nagyított rajza.</p> <p><i>Történelem:</i> árfolyam, infláció, hitel, betét, kamat.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>arány, egyenes arányosság, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységei, százalék</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés esetén</p> <p>A mérőszám változásának megfigyelése adott mennyiség különböző mértékegységekkel való mérése esetén</p> <p>Törtrész előállításának megmutatása konkrét modelleken, például a <math>\frac{2}{3}</math> rész kiszámításakor először 3 egyenlő részre osztás az <math>\frac{1}{3}</math> rész kiszámításához, majd 2-vel szorzás</p> <p>Fogyasztási cikkek címkéin, reklámokban, társadalomismereti és természetismereti tanulmányokban előforduló százalékos adatok értelmezése</p>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>10. Egyszerű szöveges feladatok</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b></p> <p><b>10</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold;</p> <p>Különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít;</p> <p>Matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;</p> <p>Gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;</p> <p>Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.</p> <p>A megoldását ellenőrzi.</p>	



<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Szövegtérítés fejlesztése: Egyszerű matematikai problémát tartalmazó és a mindennapi élet köréből vett szövegek feldolgozása.</p> <p>Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással</p> <p>Gazdasági területekről vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással</p> <p>A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással</p> <p>A megoldás ellenőrzése</p> <p>Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése</p> <p>Egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, lebontogatással. A megoldások ábrázolása számegegyenesen, ellenőrzés behelyettesítéssel.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> olvasási és megértési stratégiák kialakítása (szövegben megfogalmazott helyzet, történes megfigyelése, értelmezése, lényeges és lényegtelen információk szétválasztása).</p>
<b>Fogalmak</b>	becslés, ellenőrzés	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>„Gondoltam egy számot” játék: a tanár néhány műveletből álló műveletsorral számoltatja a gyerekeket az általuk gondolt számmal; a tanulók megmondják a kapott végeredményt, és a tanár „kitalálja” a gondolt számot; a tanár többféle algoritmus után felajánlja a szerepcserét</p> <p>Törtrészek összehasonlítását tartalmazó szöveges feladatokban a törtrészek szemléltetése szakaszokkal</p>	

<b>Témakör</b>	<b>11. A függvény fogalmának előkészítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>7</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Szabálykövetés, szabályfelismerés képességének fejlődése.</p> <p>A tanuló konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;</p> <p>Felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;</p> <p>Felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.</p> <p>Tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása</p> <p>A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések tulajdonságainak megfigyelése, elemzése</p>		<p><i>Természettudomány:</i> tájékozódás a térképen, fókuszát, időjárás grafikonok.</p>

<p>Tájékozódás térképen, nézőtéren, sakktablán és a koordináta-rendszerben</p> <p>Egyenes arányosság grafikonjának felismerése.</p> <p>Gyakorlati példák elsőfokú függvényekre.</p> <p>Eligazodás a mindennapi élet egyszerű grafikonjaiban.</p>	<p><i>Testnevelés; ének-zene; dráma és színház: ismétlődő ritmus, tánc lépés, mozgás létrehozása, helymeghatározás a sportpályán.</i></p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Megfeleltetés, egyenes arányosság, koordináta-rendszer, pont koordinátái, grafikon,</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>A tanár által adott megfeleltetés szabályának felismerése</p> <p>Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal</p> <p>A párok szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése</p> <p>Mozijegy, színházjegy adatainak értelmezése; saját útvonal berajzolása térképre; torpedó játék, kültéri tájékozódási verseny</p> <p>„Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy rajzot a koordináta-rendszerben úgy, hogy más ne láthassa; ezután az ábra néhány pontjának koordinátáit közli a többiekkel, ami alapján nekik is ugyanazt kell létrehozniuk</p> <p>Egyenes arányosság gyakorlati feladatainak adataiból grafikon készítése</p> <p>„Nem hiszem” páros játék: különböző grafikonok közül az egyenes arányosság grafikonjának kiválasztása</p>

<p><b>Témakör</b></p>	<p><b>12. Sorozatok</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám</b></p> <p><b>5</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló képes sorozatokat adott szabály alapján folytatni;</p> <p>Néhány tagjával adott sorozat esetén felismer és megfogalmaz képzési szabályt</p>	

<p><b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p>Sorozat megadása a képzés szabályával, illetve néhány elemével.</p> <p>Példák konkrét sorozatokra.</p> <p>Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból</p> <p>Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban</p> <p>Sorozatok adott szabály szerinti folytatása</p> <p>Adott sorozat esetén legalább egy szabály felismerése és megfogalmazása</p>	<p><i>Rajz és vizuális kultúra: díszítő motívum, sorminta folytatása</i></p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>sorozat, számsorozat, szabály</p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Számok, sorminták, díszítőelemek, kották, népi motívumok tanári bemutatása, tanulói saját munka készítése</p> <p>Megkezdett ritmusgyakorlat megismétlése, tovább fűzése</p> <p>Megkezdett díszítő motívum, sorminta folytatása</p> <p>„Bumm” játék: számolási szabály követése, például a 7-tel osztható és a 7-est tartalmazó számokra</p> <p>A tanár által megkezdett sorozat minél több szabályának gyűjtése csoportmunkában</p> <p>Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal</p> <p>A párok szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése</p>
-------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>13. Mérés és mértékegységek</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>7</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;</p> <p>Ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;</p> <p>Egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti.</p> <p>Síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Szögtartomány ismerete; összehasonlítás, csoportosítás; szögmérés</p> <p>Terület, térfogat és űrtartalom mérése gyakorlati helyzetekben alkalmi és szabványegységekkel a természetes és az épített környezetben</p> <p>Téglalap, négyzet és háromszög kerületének, területének mérése a természetes és az épített környezetben</p> <p>Téglalap, négyzet kerületének, területének kiszámítása</p> <p>Sokszögek területének meghatározása átdarabolással</p> <p>Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának mérése a természetes és az épített környezetben</p> <p>Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának kiszámítása</p>	<p><i>Technika és tervezés:</i> téglatest készítése,</p>
<b>Fogalmak</b>	szög és mértékegységei (fok, szögperc), szögfajták, kerület, terület, űrtartalom és mértékegységei, felszín, térfogat és mértékegységei

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Szívószál-mal szögtartományok kijelölése</p> <p>Könyv, füzet, ajtó nyitásával létrehozott szögtartományok megfigyelése; szögmérő használata</p> <p>Osztályterem adatainak becslése, mérése (hosszúság, szélesség, magasság, ablakok területe, a terem alapterülete, berendezés összterfогata, a teremben lévő levegő becsült terfогata...)</p> <p>„Üreges testek” űrtartalmának becslése, mérése, összehasonlítása</p> <p>Kavicsok terfogatának mérése a mérőhengerben lévő víz vízszintemelkedése alapján</p> <p>Iskolaépület adatainak becslése, mérése (folyosók hossza, szélessége, alapterülete; lépcső magassága; tornaterem hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült terfогata; épület hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült terfогata...)</p> <p>Közeli játszótér, park, tó, épület adatainak becslése, mérése</p> <p>Papírból készült sokszögek átdarabolásának bemutatása, majd egyéni kipróbálás és a saját megoldások összehasonlítása</p> <p>Téglatest, kocka alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása</p> <p>Téglatest, kocka alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás)</p>
-------------------------------	---

Témakör	14. Síkbeli alakzatok	Javasolt óraszám 10
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszöget;</p> <p>Ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;</p> <p>Ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;</p> <p>Ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat;</p> <p>A háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;</p> <p>Ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között;</p> <p>Ismeri a háromszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, háromszög-egyenlőtlenség.</p> <p>Csoportosítja a háromszögeket szögeik és oldalaik szerint;</p> <p>Felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat.</p> <p>Törekszik a pontos munkavégzésre. Esztétikai érzéke fejlődik.</p>	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Környezetünk tárgyaiban a geometriai alakzatok felfedezése</p> <p>Síkbeli görbék közül a kör kiválasztása</p> <p>Egyenes, félegyenes és szakasz megkülönböztetése</p> <p>Síkbeli alakzatok közül a sokszögek kiválasztása</p> <p>Háromszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső szögek összege, háromszög-egyenlőtlenség</p> <p>Tengelyesen szimmetrikus háromszögek ismerete</p> <p>Háromszögek csoportosítása szögeik és oldalaik szerint</p> <p>Téglalap és négyzet tulajdonságainak ismerete, alkalmazása</p> <p>Kör tulajdonságainak ismerete. Húr, szelő, érintő.</p> <p>Alakzatok tulajdonságainak kiemelése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás különféle tulajdonságok szerint. Speciális négyszögek tulajdonságai.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> speciális háromszögek a művészetben.</p>
<b>Fogalmak</b>	síkidom, sokszög, belső szög, külső szög; hegyesszögű, derékszögű, tompaszögű, egyenlő szárú és szabályos háromszög; téglalap, négyzet	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a lényegtelen tulajdonságok kizárása)</p> <p>Különböző készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása</p> <p>Papír háromszög sarkainak levágása és egymás mellé helyezése Szívószáלבól, hurkapálcából háromszög készítése (lehetséges és lehetetlen helyzetek)</p> <p>Papír háromszögek hajtogatásával vagy síktükör alkalmazásával szimmetriatulajdonságok megfigyelése</p> <p>Háromszögeket tartalmazó készletből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása</p> <p>Papír téglalap és négyzet tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása</p> <p>Szabálytalan alakú papírból téglalap, négyzet hajtogatása</p>	

Témakör	15. Transzformációk, szerkesztések	Javasolt óraszám
		<b>10</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló meg tudja szerkeszteni az alakzatok tengelyes és középpontos tükörképét;</p> <p>Geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;</p> <p>Ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszöget;</p>	

	<p>Felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;</p> <p>Ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel.</p> <p>Tapasztalatot szerez a síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben;</p> <p>Felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat;</p> <p>A szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít;</p> <p>Ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőleget, szögfelezőt, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt, szöveget másol.</p> <p>Ismeri a távolság szemléletes fogalmát.</p> <p>Tud adott tulajdonságú pontokat keresni.</p>
--	---

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Tapasztalatszerzés síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben</p> <p>Egybevágó alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben</p> <p>Tengelyes tükrözés ismerete és alkalmazása</p> <p>Tengelyesen szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben</p> <p>Alakzatok tengelyes tükörképének megszerkesztése</p> <p>Alapszerkesztések: szakaszfelező merőleges, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése; szögfelezés, szögmásolás</p> <p>Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése</p> <p>Néhány adott feltételnek megfelelő ábra pontos szerkesztése</p>	<p><i>Vizuális kultúra;</i> <i>természettudomány:</i></p> <p>tengelyesen szimmetrikus alakzatok megfigyelése, vizsgálata a műalkotásokban.</p>
<b>Fogalmak</b>	szimmetriatengely, tengelyes szimmetria, merőlegesség, párhuzamosság, szakaszfelező merőleges, szögfelező félegyenes
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Az osztályterem bútorainak mozgatása, tologatása, forgatása; saját eszközök mozgatása a padon</p> <p>Ábrák másolása másolópapír (például: sütőpapír) segítségével; a másolat mozgatása</p> <p>Szimmetrikus alkotások előállítása például tükör, hajtogatás, digitális eszköz segítségével</p> <p>Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület egybevágó részeinek keresése, tengelyesen szimmetrikus alakzatok kiválasztása</p> <p>Tengelyes tükrözésen alapuló szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó)</p>

<b>Témakör</b>	<b>16. Térgeometria</b>	<b>Javasolt óraszám 8</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló el tudja készíteni a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját;            Testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;            Ismeri a kocka, a téglatest és a hasáb következő tulajdonságait: Határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;            A kocka, a téglatest, a hasáb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Testek tulajdonságainak vizsgálata.            Térszemlélet fejlesztése térbeli analógiák keresésével.            Környezetünk tárgyaiban a geometriai testek felfedezése            Téglatest, kocka tulajdonságainak ismerete és alkalmazása:                határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete;                csúcsok, élek száma; lapátló, testátló            Testek közül gömb kiválasztása            Építmények készítése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján            Testekről, építményekről nézeti rajzok, alaprajzok, hálók készítése            Szimmetria a térben.</p>	<p><i>Technika és tervezés:</i>            téglatest készítése, tulajdonságainak vizsgálata.   <i>Vizuális kultúra:</i>            egyszerű tárgyak, geometriai alakzatok tervezése, makettek készítése.</p>
<b>Fogalmak</b>	test, kocka, téglatest, lap, él, csúcs, lapátló, testátló, alaprajz, háló, nézet
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása)            Téglatest- és kockamodell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése            Készletből adott szempontnak megfelelő elemek válogatása            Építés dobozokból, színes rudakból, kis kockákból (kockacukor) feltételek alapján; lapok, élek, csúcsok, nézetek, hálók megfigyelése            Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben            Zsinóros térgeometriai modellek használata</p>

<b>Témakör</b>	<b>17. Leíró statisztika</b>	<b>Javasolt óraszám 6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;            Adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;</p>	

	<p>Különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak;</p> <p>Megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;</p> <p>Konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.</p>
--	---

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Adatokat, táblázatokat és diagramokat tartalmazó források felkutatása (például háztartás, sport, egészséges életmód, gazdálkodás)</p> <p>A táblázatok adatainak értelmezése és ábrázolása (oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram) kisméretű mintán</p> <p>A hétköznapi életből gyűjtött adatok táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos és digitális eszközökkel kisméretű minta esetén</p> <p>Azonos adathalmazon alapuló kördiagram és oszlopdiagram összehasonlítása becslés alapján kisméretű minta esetén</p> <p>Táblázatból adatgyűjtés adott szempont szerint</p> <p>Átlag fogalmának ismerete, alkalmazása</p>	<p><i>Természettudomány:</i> táblázatok vizsgálata.</p>
<b>Fogalmak</b>	adat, diagram, átlag
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában

<b>Témakör</b>	<b>18. Valószínűség-számítás</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;</p> <p>Valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ;</p> <p>ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek dobókockák, pénzérmék segítségével.</p> <p>Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése</p> <p>A „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” események felismerése</p> <p>Valószínűségi kísérletek végrehajtása.</p>	<p><i>Digitális kultúra:</i> modellezés számítógéppel</p>



<b>Fogalmak</b>	valószínűségi kísérlet, „biztos” esemény; „lehetséges, de nem biztos ” esemény; „lehetetlen” esemény
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérmével, szerencsekerékkel, zsákba helyezett színes golyókkal</p> <p>Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére, események gyakoriságának megfigyelésére csoportmunkában: valószínűségi kísérlethez (például 3 korongot feldobunk) tartozó eseményeket írunk kártyákra (például mindhárom kék; több a kék, mint a piros; nincs piros; van kék; van két egyforma szín; egyik színből sincs legalább kettő); kiosztjuk a kártyákat, elvégezzük a kísérletet, majd mindenki rátesz egy zsetont arra a kártyájára, amelyikre írt esemény bekövetkezett; a kísérletek végén elemzés: melyik a jó kártya, melyik rossz, melyiket választanád</p> <p>Tippelős játék eseménykártyákkal: minden kártyára mindenki odaírja a tippjét, hogy 20 kísérletből szerinte hányszor következik be; ellenőrizzük a kísérletek elvégzésével</p> <p>Bökös játék csoportban: minden körben a 100-as tábláról véletlenszerűen választunk egy számot (bökünk vagy papírgalacsint dobunk a táblára); a játék elején mindenkinek van 5 korongja; körönként a szám választása előtt minden játékos egy-egy koronggal tippel, például kékre fordítja, ha a szám 7-tel osztható, pirosra, ha nem; ha nem találta el, elvesztette a korongját, ha talált, akkor nem; az veszít, akinek hamarabb elfogynak a korongjai</p> <p>10 korongot feldobunk; a számegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek valamelyikére jutsz</p> <p>„Nem hiszem” páros játék: egyik játékos események bekövetkezésének esélyeiről fogalmaz meg állítást (például lehetséges, de nem biztos, hogy két dobókockával dobva a dobott számok összege 13), a másik játékos dönt ennek igazságáról; a játékot az a tanuló nyeri, aki igazat állít</p> <p>„Szavazós” játék: a tanár vagy egy tanuló állítást fogalmaz meg egy kísérlet kimenetelére (például két dobókockával a dobott számok szorzata 40); az osztály szavaz a „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” döntések valamelyikére.</p>

<b>Témakör</b>	<b>Projekt oktatás</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>8</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A török hódoltság.	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Kooperatív technikák fejlesztése		tantárgyak
<b>Fogalmak</b>	tantárgyi szakkifejezések	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Csoport munkák, kooperatív technikák, szabaduló szoba	

## 7–8. évfolyam

A 7–8. évfolyamon nagyobb hangsúlyt kap az elvonatkoztatás és az absztrakció képességének fejlesztése, miközben továbbra is megmarad a szemléltetés és az eszközök használata. Elvárható a tapasztalatok általános megfogalmazása, a mindennapi életből vett szöveges problémák matematikai szempontú értelmezése, a megsejtett összefüggések indoklásának igénye és a tanult matematikai fogalmakat megnevező szakkifejezések helyes használata. Fejlődik a vitatkozás és az érvelés kultúrája az osztálytársakkal és a szaktanárral.

Az ismeretek bővülésével lehetővé válik a más tantárgyakhoz való kapcsolódás, a kitekintés lehetősége, a témák rendszerezése, több területen való megjelenése. A nevelési-oktatási szakasz során egyre komplexebbé válik a szemléletmód.

A szemléltetést, a megértést, az órai vagy házi feladatok megoldását és a gondolatmenet bemutatását a tanulók által használható digitális eszközök, szoftverek és online felületek is támogatják.

### Javasolt tananyagbeosztás

A táblázatban az egyötöd szabad órakeretet rá van osztva a tematikai egységekre.

Témakör neve	Javasolt óraszám 7. évfolyam	Javasolt óraszám 8. évfolyam
Halmazok, számhalmazok	6	6
Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	9	9
Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	9	9
Arányosság, százalékszámítás	11	11
Szöveges feladatok előkészítése	12	4
Szöveges feladatok	8	14
A függvény fogalmának előkészítése	6	6
Síkbeli alakzatok	9	11
Transzformációk, szerkesztések	11	9
Térgeometria	10	10
Leíró statisztika	6	6
Valószínűség-számítás	5	7
<b>Összes óraszám:</b>	102	102
Projekt oktatás	6	6

## 7. évfolyam

Tizenhárom éves kortól a tanulók mindinkább általánosító elképzelésekben, elvont konstrukciókban gondolkoznak. Elméleteket gyártanak, összefüggéseket keresnek, próbálják értelmezni a világot. Az iskolai tanítás csak akkor lehet eredményes, ha alkalmazkodik ezekhez a változásokhoz, illetve igyekszik azokat felhasználva fejleszteni a tanulókat. A matematika kiválóan alkalmas arra, hogy a rendszerező képességet és hajlamot fejlessze. A felső tagozat utolsó két évfolyamában mind inkább szükséges matematikai szövegeket értelmezni és alkotni. Segítsük, hogy a tanulók a problémamegoldásaik részeként többféle forrásból legyenek képesek ismereteket szerezni.

Ebben a korban a tanításban már meg kell jelennie az elvonatkoztatás és az absztrakciós készség felhasználásának, fejlesztésének. A matematika tanításában itt jelenik meg a konkrét számok betűkkel való helyettesítése, a tapasztalatok általános megfogalmazása. Ettől az évfolyamtól kezdve már komoly hangsúlyt kell helyeznünk arra, hogy a megsejtett összefüggések bizonyításának igénye is kialakuljon. A definíciókat és a tételeket mind inkább meg kell tudni különböztetni, azokat helyesen kimondani, problémamegoldásban mind többször alkalmazni. A mindennapi élet és a matematika (korosztálynak megfelelő) állításainak igaz vagy hamis voltát el kell tudni dönteni. A feladatok megoldása során fokozatosan kialakul az adatok, feltételek adott feladat megoldásához való szükségessége és elégségessége eldöntésének képessége. A tanítás része, hogy a feladatmegoldás előtt mind gyakrabban tervek, vázlatok készüljenek, majd ezek közül válasszuk ki a legjobbat. Esetenként járjunk be több utat a megoldás során, és ennek alapján gondoljuk végig, hogy létezik-e legjobb út, vagy ennek eldöntése csak bizonyos szempontok rögzítése esetén lehetséges. A feladatmegoldások során lehetőséget kell teremteni arra, hogy esetenként a terveket és a munka szervezését a feladatmegoldás közben a tapasztalatoknak megfelelően módosítani lehessen. Egyes feladatok esetén szükséges általánosabb eljárási módokat, algoritmusokat keresni.

A matematika egyes területei más-más módon adnak lehetőséget ebben az életkorban az egyes kompetenciák fejlesztésére. A különböző matematikatanítási módszerek minden tananyagrészen segíthetik a megfelelő önismeret, a helyes énkép kialakítását.

A tananyaghoz kapcsolódó matematikatörténeti érdekességek hozzásegítenek az egyetemes kultúra, a magyar tudománytörténet megismeréséhez. A gyakorlati élethez kapcsolódó szöveges feladatok segítik a gazdasági nevelést, a környezettudatos életvitelt, az egészséges életmód kialakítását. A definíciók megtanulása fejleszti a memóriát, a szaknyelv precíz használatára ösztönöz. A geometriai ismeretek elsajátítása közben a tanulók térszemlélete fejlődik, megtanulják az esztétikus, pontos munkavégzést. A halmazszemlélet alakítása és fejlesztése a rendszerező képességet erősíti.

Az érdeklődés specializálódása természetes dolog. Akinél ez a reál tárgyak felé fordul, ott igényes feladatanyaggal, kiegészítő ismeretekkel kell elérni, hogy az ilyen irányú továbbtanuláshoz szükséges alapok kialakuljanak, az érdeklődés fennmaradjon. Akinél a matematika, illetve a reál tárgyak iránti érdeklődés csökken, ott egyrészt sok érdeklődést felkeltő elemmel: matematikatörténeti vonatkozással, játékokkal, érdekes feladatokkal lehet ezt az érdeklődést visszaszerezni, másrészt célszerű sok olyan feladatot beiktatni, amelyek jól mutatják, hogy az életben sokszor előnybe kerülhetnek, jobb döntést hozhatnak azok, akik jól tudják a matematikát.

<b>Témakör</b>	<b>1. Halmazok, számhalmazok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló tud elemeket halmazba rendezni több szempont alapján;  Halmazok eszköz jellegű használata, halmazszemlélet fejlődése.  Részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol;  Számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol;  Véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben;</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Halmazokba rendezés több szempont szerint</li> <li>– Halmazábra készítése</li> <li>– Számok, számhalmazok, halmazműveleti eredmények szemléltetése számegyenesen</li> <li>– Részhalmazok felismerése és ábrázolása konkrét esetekben</li> <li>– Véges halmaz metszetének és uniójának megállapítása ábrázolás segítségével konkrét esetekben</li> <li>– Természetes számok, egész számok, racionális számok halmazának ismerete, halmazábrájuk elkészítése</li> </ul>	<p><i>Földrajz:</i> Országok folyói, vízrajz</p>
<b>Fogalmak</b>	halmaz, elem, alaphalmaz, metszet, unió, természetes szám, egész szám, racionális szám; véges, végtelen szakaszos tizedes tört
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Konkrét elemek válogatása több adott tulajdonság szerint  Egy konkrét válogatás szempontjainak felfedeztetése  Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése  Legfeljebb 4 elemű halmaz esetén az összes részhalmaz előállítása  Példák és ellenpéldák mutatása részhalmazra, például <math>A=\{\text{paralelogrammák}\}</math> halmaz részhalmaz <math>B=\{\text{rombuszok}\}</math>, nem részhalmaz <math>C=\{\text{deltoidok}\}</math>  Konkrét elemek szétválogatása adott tulajdonság és a tagadása szerint, például az osztály tanulói közül az iskolától legfeljebb 1 km-re élők és a távolabb lakók  Csoportmunkában különböző közönséges törtek átírása úgy, hogy minden lehetséges tizedes tört típus alakja előforduljon; a tapasztalatok megbeszélése, irányított összegzése  Játék makaó-jellegű kártyajátékkal: törtek különböző alakjainak keresése</p>

<b>Témakör</b>	<b>2. Matematikai logika, kombinatorika, gráfok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>9</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló képes igaz és hamis állításokat megfogalmazni;</p> <p>Tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondoltsort megért ;</p> <p>A logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére;</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása különféle módszerekkel (felsorolás, színezés-rajzolás, gráf, táblázatok készítése).</p> <p>A kombinatorikus gondolkodás fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Igaz és hamis állítások felismerése, önálló megfogalmazása</li> <li>– A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata</li> <li>– Egyszerű stratégiai és logikai játékok</li> <li>– Konkrét helyzethez kötött sorba rendezési problémák megoldása kör mentén is</li> <li>– Konkrét helyzethez kötött kiválasztási problémák megoldása a sorrend figyelembevételével és anélkül</li> <li>– Az összes eset összeszámlálása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás</li> </ul> <p>Tapasztalatszerzés az összes eset rendszerezett felsorolásában.</p>	
<b>Fogalmak</b>	„minden”, „van olyan”, gráf, összes eset
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>„Bírósági tárgyalás” játék</p> <p>„Einstein-fejtörő” típusú játék</p> <p>„Rontó” játék</p> <p>Az osztályteremben néhány tanuló feltételekkel vagy anélkül való elhelyezkedési lehetőségeinek lejátszása, összeszámlálása kör mentén, fal mellett</p> <p>Golyók sorba rendezése (lehetnek köztük egyformák is)</p> <p>Ábrák színezése, színezési lehetőségek összeszámlálása</p> <p>Lehetséges útvonalak összeszámlálása</p> <p>Fagylalt vásárlása helyre vagy tölcsérbe</p> <p>Számkártyás feladatok megoldása</p> <p>Logikai készlet épülésének szemléltetése gráffal</p>

<b>Témakör</b>	<b>3. Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>9</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>Ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben;</p> <p>Meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét;</p> <p>Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja;</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Műveletek hatványokkal: azonos alapú hatványok szorzása, osztása. Hatványozásnál az alap és a kitevő változásának hatása a hatványértékre. 10 pozitív egész kitevőjű hatványai.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül</li> <li>– Összetett számok prímtényező felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben</li> <li>– Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása</li> <li>– Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényező felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása, számrendszerek helyi értékeinek felírása</li> </ul> <p>Oszthatósági szabályok alkalmazása a törtekkel való műveleteknél. A bizonyítási igény felkeltése oszthatósági feladatoknál.</p>	<p><i>Kémia:</i> az anyagmennyiség mértékegysége (a mól), számítási feladatok.</p> <p><i>Földrajz:</i> termelési statisztikai adatok.</p>
<b>Fogalmak</b>	prímszám, összetett szám, prímtényező felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, hatvány, hatványalap, hatványkitevő, hatványérték,
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Eratoszthenészi szita alkalmazása prímek keresésére</p> <p>Prímtényező felbontás kirakása színes rudakkal</p> <p>Prímtényező felbontás algoritmusának megmutatása</p> <p>„Bumm” játék a közös többszörösök felismerésére</p> <p>Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása prímtényezővel</p> <p>Legnagyobb közös osztó alkalmazása törtek egyszerűsítésére</p> <p>Legkisebb közös többszörös alkalmazása közös nevező meghatározására</p>

<b>Témakör</b>	<b>4. Arányosság, százalékszámítás</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>11</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;</p> <p>Felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;</p> <p>Felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.</p> <p>Ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;</p> <p>Idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben</li> <li>– Egyenes arányosság grafikonjának megrajzolása</li> <li>– Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, árcsökkentés.</li> <li>– A fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése</li> <li>– Terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységeinek ismerete és átváltása</li> </ul> <p>A következtetési képesség fejlesztése: a mindennapi élet és a matematika közötti gyakorlati kapcsolatok meglátása, a felmerülő arányossági feladatok megoldása során.</p>	<p><i>Technika, és tervezés:</i> Receptek összetevői, műszaki rajzok értelmezése</p>
<b>Fogalmak</b>	fordított arányosság, százalék, terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységei.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés, esetén</p> <p>A fordított arányosság megtapasztalása torta, csokoládé egyenlő részekre osztásával</p> <p>Azonos területű, különböző téglalapok oldalhosszainak megfigyelése, összehasonlítása</p> <p>Arányossághoz kapcsolódó példák gyűjtése reklámújságokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott példák, problémák feldolgozása és bemutatása csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése</p> <p>Terület, térfogat, űrtartalom mérése különböző alkalmi, objektív és szabványmértékegységekkel</p> <p>Annak megtapasztalása, hogy adott mennyiséget különböző egységekkel mérve a kisebb egységből több, a nagyobb egységből kevesebb szükséges</p> <p>A mérőszám változásának megfigyelése a mértékegység átváltása után</p>

<b>Témakör</b>	<b>5. Szöveges feladatok előkészítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>12</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít.</p> <p>Egyszerű algebrai kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol;</p> <p>Egy- vagy kéttagú algebrai kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt kiemel;</p> <p>Egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvével megold.</p> <p>Algebrai kifejezésekben zárójel tud bontani.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Egyszerű átalakítások: zárójel felbontása, összevonás.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Hétköznapi problémák matematikai tartalmának formalizálása; betűk használata az ismeretlen mennyiségek jelölésére</li> <li>– Egyszerű betűs kifejezések összeadása, kivonása</li> <li>– Helyettesítési érték számolása</li> <li>– Egytagú kifejezések számmal való szorzása</li> <li>– Kéttagú betűs kifejezés számmal való szorzása</li> <li>– Két tagból közös számtényező kiemelése</li> <li>– Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása lebontogatással</li> <li>– Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása mérlegelvével</li> </ul> <p><i>Matematikatörténet:</i> az algebra kezdetei.</p> <p>Egyszerű szimbólumok megértése és a matematikában, valamint a többi tantárgyban szükséges egyszerű képletalakítások elvégzése.</p> <p>Algebrai kifejezések egyszerű átalakításának felismerése.</p>	<p><i>Fizika:</i> összefüggések megfogalmazása, leírása a matematika nyelvén.</p>
<b>Fogalmak</b>	változó, együttható, helyettesítési érték, egytagú kifejezés, kéttagú kifejezés, egynemű kifejezés; kiemelés, egyenlet, lebontogatás, mérlegelv
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Adott problémához többféle, ismeretlent tartalmazó műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása</p> <p>Adott problémához megfelelő, betűt tartalmazó műveletsor megalkotása</p> <p>Adott, ismeretlent tartalmazó műveletsorhoz szöveges feladat írása</p> <p>„Dominó”, „triminó” játékkal az eredeti kifejezés és az átalakított kifejezés párba állítása</p> <p>„Gondoltam egy számot” játék: a tanár néhány műveletből álló műveletssorral számoltatja a gyerekeket az általuk gondolt számmal. A</p>



	<p>tanulók megmondják a kapott végeredményt, és a tanár „kitalálja” a gondolt számot. A tanár többféle algoritmus után felajánlja a szerepcserét. A fejből alkalmazott lebontogatósi stratégia felfedése és formális leírása</p> <p>Mérlegelv bevezetése kétkarú mérleg alkalmazásával</p>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>6. Szöveges feladatok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>8</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít.</p> <p>Egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;</p> <p>Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása)</li> <li>– Matematikából, a gazdasági területekről és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel</li> <li>– Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel</li> <li>– Pénzügyi tudatosság területét érintő feladatok megoldása</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegértelmezés. A gondolatmenet tagolása.</p>
<b>Fogalmak</b>	ellenőrzés	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Szöveges feladatok megoldása csoportmunkában „feladatküldéssel”, „szakértői mozaik” alkalmazásával</p> <p>Egy tizenéves pénztárcája: zsebpénz, diákmunka, alkalmi jövedelmek, kimutatás a pénzműveletekről, saját pénzügyi célok, tervek; korszerű pénzkezelés: bankszámla, bankkártyaválasztás, megtakarítások</p>	

<b>Témakör</b>	<b>7. A függvény fogalmának előkészítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;</p> <p>Felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.</p> <p>Konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;</p> <p>Értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja</p>	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Kapcsolatok észrevétele, megfogalmazása szóban, írásban.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása</li> <li>– Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása</li> <li>– Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása</li> <li>– Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben</li> <li>– Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása</li> </ul> <p>Grafikonok olvasása, értelmezése, készítése: szöveggel vagy matematikai alakban megadott szabály grafikus megjelenítése értéktáblázat segítségével.</p>	<p><i>Fizika; biológia; földrajz:</i> függvényekkel leírható folyamatok.</p>
<b>Fogalmak</b>	megfeleltetés; egyenes és fordított arányosság; grafikon
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>A tanár által adott megfeleltetés szabályának felismerése</p> <p>Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal</p> <p>A megfeleltetések szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése</p> <p>Grafikonok gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott grafikonok jellemzése és bemutatása (plakát készítése) csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése</p> <p>Az egyenes és fordított arányosság mint speciális megfeleltetés bemutatása, az összetartozó értékpárok grafikus ábrázolása</p> <p>Különböző grafikonok közül az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának kiválasztása</p>

Témakör	8. Síkbeli alakzatok	Javasolt óraszám <b>9</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;</p> <p>Ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;</p> <p>A háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;</p> <p>Meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;</p> <p>Ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között.</p>	

	<p>Képes a mindennapi élethez kapcsolódó egyszerű geometriai számítások elvégzésére.</p> <p>A geometriai problémamegoldás lépéseinek ismeri (szerkesztésnél: vázlatrajz, adatfelvétel, a szerkesztés menete, szerkesztés, diszkusszió).</p>
--	---

Ismeretek / Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A háromszög és a négyszög belső és külső szögeinek összege.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Háromszögek külső szögeinek összege</li> <li>– Négyszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma</li> <li>– A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) felismerése és legfontosabb tulajdonságaik megállapítása ábra alapján; alkalmazásuk; halmazábra</li> <li>– Háromszögek, speciális négyszögek kerületének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások</li> <li>– Körrel kapcsolatos fogalmak ismerete</li> </ul> <p><i>Matematikatörténet:</i> Euklédész, Bolyai Farkas, Bolyai János.</p>	<p><i>Technika és tervezés:</i> hétköznapi problémák, területtel kapcsolatos számítás.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>négyszög, konvex, konkáv, átló, trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, húrtrapéz, körvonal, körlap, középpont, sugár, húr, átmérő, szelő, érintő, körcikk</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Párhuzamos szélű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni, hogy téglalapot kapjunk; téglalaphoz négyzet nyírása, négyzetből téglalap nyírása</p> <p>Papír négyszögek hajtogatásával, síktükör alkalmazásával szimmetriatulajdonságok megfigyelése; tulajdonságok gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak bemutatása; a tapasztalatok irányított összegzése, halmazábra készítése</p> <p>Négyszögeket tartalmazó készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása</p> <p>„Rontó” játék speciális négyszögekkel</p> <p>Papírból készült háromszögek, speciális négyszögek átdarabolásának megmutatása</p> <p>Gyakorlati számolási feladatok megoldása, például papírsárkány készítéséhez szükséges papír területének becslése, számolása</p> <p>„Körjáték”: jelzésre labda gurítása húr mentén, átmérő mentén, sugár mentén</p>

<b>Témakör</b>	<b>9. Transzformációk, szerkesztések</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>11</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükröképét;          Geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;          Ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A tengelyes és a középpontos tükrözés tulajdonságai.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása</li> <li>– Középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben</li> <li>– Alakzatok középpontos tükröképének megszerkesztése</li> <li>– Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése</li> </ul> <p>A tanult sokszögek osztályozása szimmetria szerint.</p>		<p><i>Vizuális kultúra;</i>  <i>biológia:</i>          középpontosan szimmetrikus alakzatok megfigyelése, vizsgálata a műalkotásokban és a természetben.</p>
<b>Fogalmak</b>	szimmetria-középpont, középpontos szimmetria,	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Ábrák másolása másolópapír (például sütőpapír) segítségével; a másolat síkban való pont körüli elfordítása 180°-kal; tulajdonságok megfigyelése</p> <p>Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület középpontosan szimmetrikus alakzatainak kiválasztása</p> <p>Középpontos tükrözésen alapuló szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó)</p> <p>Szimmetria stratégiával nyerhető játékok, például kerek asztalra poharak elhelyezése</p>	

<b>Témakör</b>	<b>10. Térgeometria</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén.</p> <p>A kocka, a téglatest, és a hasáb hálóját elkészíti;</p> <p>Testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;</p>	

	<p>Ismeri a kocka, a téglatest, és a hasáb tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;</p> <p>Egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;</p> <p>A kocka, a téglatest, a hasáb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában</p>
--	--

Ismeretek / Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Környezetünk tárgyaiban a hasáb alakú testek felfedezése</li> <li>– Hasáb és gúla tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló</li> <li>– Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján</li> <li>– Testek hálójának készítése</li> <li>– Egyenes hasáb alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számolással</li> </ul> <p>A henger, egyenes körhenger hálója, felszíne és térfogata.</p>	<p><i>Technika és tervezés:</i> modellek készítése, tulajdonságainak vizsgálata.</p>
<b>Fogalmak</b>	hasáb, alaplapp, alapél, oldallapp, oldalél, testmagasság
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása)</p> <p>Egyenes hasáb alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása</p> <p>Egyenes hasáb alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás)</p>

Témakör	11. Leíró statisztika	Javasolt óraszám
		<b>6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló képes értelmezni a táblázatok adatait;</p> <p>Adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos eszközökkel;</p> <p>Megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;</p> <p>Konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.</p>	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adathalmazok, egyszerű diagramok, táblázatok adatainak elemzése</li> <li>– Adatok táblázatba rendezése, ábrázolása diagramon</li> <li>– Adatok gyűjtése táblázatból, leolvasása hagyományos forrásból származó diagramról megadott szempont szerint</li> <li>– Adatok rendszerezése, következtetések megfogalmazása</li> <li>– Konkrét adatsor leggyakoribb adatának (módusz) megtalálása, gyakorlati alkalmazása</li> <li>– Rendezhető adatsor középső adatának (medián) megállapítása, gyakorlati alkalmazása</li> <li>– Konkrét adatsor esetén átlag, leggyakoribb adat (módusz), középső adat (medián) megfigyelése, összehasonlítása</li> </ul>		<i>Testnevelés:</i> teljesítmények adatainak, mérkőzések eredményeinek táblázatba rendezése.
<b>Fogalmak</b>	diagram, módusz, medián, átlag	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában	

Témakör	12. Valószínűség-számítás	Javasolt óraszám
		<b>5</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;</p> <p>Valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ;</p> <p>Ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.</p>	

Ismeretek / Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Valószínűségi kísérletek és azok előzetes becslése. <ul style="list-style-type: none"> <li>– Valószínűségi játékok, kísérletek; az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése és ábrázolása</li> <li>– Valószínűségi játékok lehetséges kimeneteleinek ismeretében stratégia követése</li> <li>– Az esély intuitív fogalmának felhasználása a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál</li> <li>– A gyakoriság és relatív gyakoriság ismerete és alkalmazása a kísérletezés során</li> </ul>	

<b>Fogalmak</b>	esély, gyakoriság, relatív gyakoriság, biztos esemény, lehetetlen esemény
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérméssel, szerencsekerékkel, Galton-deszkával, zsákba helyezett színes golyókkal Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljük az események gyakoriságára

<b>Témakör</b>	<b>Projekt oktatás</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>8</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A forradalmak	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Kooperatív technikák fejlesztése		tantárgyak
<b>Fogalmak</b>	tantárgyi szakkifejezések	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Csoport munkák, kooperatív technikák, szabaduló szoba	

## 8. évfolyam

Ebben az évfolyamban tovább folytatódik a szimbolikus gondolkodás kialakulása, ami megalapozza a betűkkel számolást, az egyenletek megoldását, azonosságok alkalmazását. Az absztrakció fejlődésével a logikai műveletek, a problémamegoldás lépéseinek alkalmazása, a feladatmegoldás tudatosabbá válik. Ezzel együtt fejlődnek az indoklások, a bizonyítási igény.

A specializálódott érdeklődés, és az ekkorra már óhatatlanul kialakuló tudásbeli különbségek miatt 8. osztályban alapvetően szükséges a tárgy csoportbontásban való tanulása. Ezzel célszerű lehetőséget teremteni a lassabban haladók felzárkóztatására és a gyorsabban haladók tudásának elmélyítésére.

<b>Témakör</b>	<b>1. Halmazok, számhalmazok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló tud elemeket halmazba rendezni több szempont alapján; Részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol;	

	<p>Számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegeyenesen ábrázol;</p> <p>Véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben;</p> <p>Ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.</p> <p>Fogalmak egymáshoz való viszonyának, összefüggéseinek a megértése.</p>
--	---

Ismeretek / Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Halmazokba rendezés több szempont szerint</li> <li>– Halmazábra készítése</li> <li>– Számok, számhalmazok, halmazműveleti eredmények szemléltetése számegeyenesen</li> <li>– Részhalmazok felismerése és ábrázolása konkrét esetekben</li> <li>– Véges halmaz kiegészítő halmazának (komplementerének), véges halmazok metszetének és uniójának megállapítása ábrázolás segítségével konkrét esetekben</li> <li>– Természetes számok, egész számok, racionális számok halmazának ismerete, halmazábrájuk elkészítése</li> <li>– Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek ismerete</li> <li>– Példa végtelen nem szakaszos tizedes törtre</li> <li>– Matematikatörténet: Cantor.</li> </ul>	<p><i>Földrajz:</i> az Európai Unió</p>
<b>Fogalmak</b>	kiegészítő halmaz (komplementer), metszet, unió, természetes szám, egész szám, racionális szám; véges, végtelen szakaszos és végtelen nem szakaszos tizedes tört
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése</p> <p>Konkrét elemek két-három tulajdonság szerinti válogatása során a mindegyik tulajdonsággal rendelkező elemek, a pontosan egy tulajdonsággal, a pontosan két tulajdonsággal és az egyetlen tulajdonsággal sem rendelkező elemek elhelyezése a halmazábrán</p> <p>A legalább egy tulajdonsággal rendelkező elemek felsorolása</p> <p>Logikai szita megtapasztalása, például 5 piros meg 4 kör összesen 7 elem a logikai készletből</p> <p>Csoportmunkában különböző közönséges törtek átírása úgy, hogy minden lehetséges tizedes tört típus alakja előforduljon; a tapasztalatok megbeszélése, irányított összegzése</p> <p>Játék makaó-jellegű kártyajátékkal: törtek különböző alakjainak keresése</p>



<b>Témakör</b>	<b>2. Matematikai logika, kombinatorika, gráfok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>9</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló képes igaz és hamis állításokat megfogalmazni;</p> <p>Tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít;</p> <p>A logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére;</p> <p>Összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket;</p> <p>Konkrét szituációkat szemléltet gráfok segítségével.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Igaz és hamis állítások felismerése, önálló megfogalmazása</li> <li>– A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata</li> <li>– Egyszerű stratégiai és logikai játékok</li> <li>– Konkrét helyzethez kötött sorba rendezési problémák megoldása kör mentén is</li> <li>– Konkrét helyzethez kötött kiválasztási problémák megoldása a sorrend figyelembevételével és anélkül</li> <li>– Az összes eset összeszámlálása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás</li> <li>– Gráfok alkalmazása konkrét szituációk szemléltetésére</li> </ul> <p>Matematika történet: Euler - Königsbergi hidak</p>	<p><i>Történelem, Földrajz:</i> Königsberg - Kalinyingrád</p>
<b>Fogalmak</b>	„minden”, „van olyan”, gráf, gráf csúcsa, gráf éle
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>„Bírósági tárgyalás” játék</p> <p>„Einstein-fejtörő” típusú játék</p> <p>„Rontó” játék</p> <p>NIM játék; táblás játékok</p> <p>Golyók sorba rendezése (lehetnek köztük egyformák is)</p> <p>Lehetséges útvonalak összeszámlálása</p> <p>Fagylalt vásárlása helyre vagy tölcsérbe</p> <p>Számkártyás feladatok megoldása</p> <p>Gráfok alkalmazása kézfogások, köszöntések, körmérkőzések (visszavágóval vagy anélkül), családfák, ismeretségek szemléltetésére, különböző feltételek szerinti esetszétválasztás áttekintésére</p>

<b>Témakör</b>	<b>3. Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>9</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban.</p> <p>Ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben;</p> <p>Meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét;</p> <p>Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja;</p> <p>Négyzetszámok négyzetgyökét meghatározza.</p> <p>Az együttműködéshez szükséges képességek fejlődése a páros és kics csoportos tevékenység, feladatmegoldás során – a munka tervezése, szervezése, megosztása.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül</li> <li>– Összetett számok prímtényező felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben</li> <li>– Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása</li> <li>– Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényező felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása, számrendszerek helyi értékeinek felírása</li> <li>– Négyzetszámok négyzetgyökének kiszámolása</li> </ul> <p>A négyzetgyök fogalma. Számok négyzete, négyzetgyöke. Példa irracionális számra (<math>\pi</math>, <math>\sqrt{2}</math>). Négyzetgyök meghatározása számológéppel.</p>	<p><i>Fizika, Kémia:</i> számítási feladatok.</p>
<b>Fogalmak</b>	prímszám, összetett szám, prímtényező felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, hatvány, hatványalap, hatványkitevő, hatványérték, négyzetszám, négyzetszámok négyzetgyöke
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Négyzettáblázat használata, számológépes négyzetre emelés, négyzetgyök vonás.</p> <p>Legnagyobb közös osztó alkalmazása törtek egyszerűsítésére</p> <p>Legkisebb közös többszörös alkalmazása közös nevező meghatározására</p> <p>Négyzet kirakása kisebb egybevágó négyzetekkel</p> <p>Négyzet területéből a négyzet oldalának meghatározása, ha a terület mérőszáma négyzetszám</p>

<b>Témakör</b>	<b>4. Arányosság, százalékszámítás</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>11</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;</p> <p>Felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;</p> <p>Felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.</p> <p>Ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;</p> <p>Idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.</p> <p>A matematikai ismeretek és a mindennapi élet történései közötti kapcsolat tudatosítása.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A következtetési képesség fejlesztése: a mindennapi élet és a matematika közötti gyakorlati kapcsolatok meglátása, a felmerülő százalékszámítási feladatok megoldása során.</p> <p>A mindennapjainkhoz köthető. Gazdaságossági számítások.</p> <p>Feladatok az árképzés: árcsökkentés, áremelés, áfa, adó, bruttó bér, nettó bér, valamint különböző termékek (pl. élelmiszerek, növényvédő-szerek, oldatok) anyagösszetétele köréből.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom</li> <li>– Banki ajánlatok (ügyműveletek, számlavezetési, megbízási és tranzakciós díjak) összehasonlításával kapcsolatos feladatok megoldása</li> <li>– Megtakarítási és hitelfelvételi lehetőségekkel kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása</li> <li>– A fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése</li> <li>– Terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységeinek ismerete és átváltása</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegértelmezés.</p>
<b>Fogalmak</b>	fordított arányosság, százalék, százalékalap, százalékláb, százaléktér, kamat, nettó, bruttó, áfa
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Fordítottan arányos mennyiségpárok keresése például munkavégzés, mérés, egyenletes mozgás (adott út megtételénél sebesség–menetidő) esetén</p> <p>Százalékszámításhoz, arányossághoz kapcsolódó példák gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi</p>

	<p>témáiból; a hozott példák, problémák feldolgozása és bemutatása csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése</p> <p>Terület, térfogat, űrtartalom mérése különböző alkalmi, objektív és szabványmértékegységekkel</p> <p>Térfogat és űrtartalom mértékegységei közötti kapcsolat megmutatása, például 1 dm élű üreges kocka feltöltése 1 liter folyadékkal</p>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>5. Szöveges feladatok előkészítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít.</p> <p>Egyszerű algebrai kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol;</p> <p>Egy- vagy kéttagú algebrai kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt kiemel;</p> <p>Egyismeretlenes elsőfokú egyismeretlenes egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold.</p> <p>Törtes, zárójeles elsőfokú egyismeretlenes egyenletet mérlegelvvel megold.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Törtegyűthetős egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása.</p> <p>Azonosság, azonos egyenlőtlenség</p> <p>Algebrai kifejezések egyszerű átalakításának felismerése.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása mérlegelvvel</li> <li>– Helyettesítési érték számolása</li> <li>– Két tagból közös számtényező kiemelése</li> </ul> <p>Az ellenőrzési igény további fejlesztése.</p> <p>Igényes kommunikáció kialakítása.</p>		<p><i>Fizika; kémia; biológia:</i> Képletek átalakítása. A képlet értelme, jelentősége. Helyettesítési érték kiszámítása képlet alapján.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>változó, együttható, helyettesítési érték, egytagú kifejezés, kéttagú kifejezés, egynemű kifejezés; kiemelés, egyenlet, lebontogatás, mérlegelv, azonosság, azonos egyenlőtlenség</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Adott problémához többféle, ismeretlent tartalmazó művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása</p> <p>Adott problémához megfelelő, betűt tartalmazó művelet sor megalkotása</p> <p>Mérlegelv szemléltetése kétkarú mérleg alkalmazásával</p>	

<b>Témakör</b>	<b>6. Szöveges feladatok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>14</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít.</p> <p>Matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;</p> <p>Gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;</p> <p>Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása)</li> </ul> <p>Különböző tantárgyakból vett helyiértékes, mozgási, keverési, munkavégzési szöveges feladatok megoldása egyenlettel</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel</li> <li>– Pénzügyi tudatosság területét érintő feladatok megoldása</li> </ul> <p>Szöveges feladatok megoldása a környezettudatossággal, az egészséges életmóddal, a családi élettel kapcsolatban.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése</li> </ul>	<p><i>Fizika; kémia:</i> számítási feladatok.</p> <p><i>Kémia:</i> oldatok tömegszázalékos összetételének kiszámítása.</p> <p><i>Fizika:</i> határfok kiszámítása.</p>
<b>Fogalmak</b>	ellenőrzés
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Szöveges feladatok megoldása csoportmunkában „feladatküldéssel”, „szakértői mozaik” alkalmazásával</p> <p>Gyűjtőmunka, csoportmunka, például a háztartások bevételei és kiadásai: munkabér, társadalmi jövedelem (családi pótlék, nyugdíj), ösztöndíj, hitel; rezsi, bérlet, adó</p> <p>A költségvetés tervezése: háztartási napló, pénzügyi tervezés, egyensúly, többlet, hiány;</p> <p>Egy tizenéves pénztárcája: zsebpénz, diákmunka, alkalmi jövedelmek, kimutatás a pénzmozgásokról, saját pénzügyi célok, tervek; korszerű pénzkezelés: bankszámla, bankkártyaválasztás, megtakarítások</p>

<b>Témakör</b>	<b>7. A függvény fogalmának előkészítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6</b>
<b>Tanulási</b>	A tanuló felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;	

<b>eredmények</b>	<p>Felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.</p> <p>Konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;</p> <p>Értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja;</p> <p>Egyszerű grafikonokat jellemez.</p>
-------------------	---

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Számolási készség fejlesztése a racionális számkörben.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása</li> <li>– Egyszerű grafikonok jellemzése: növekedés-csökkenés, szélsőérték, tengelyekkel való metszéspont</li> <li>– Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása</li> <li>– Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása</li> <li>– Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben</li> <li>– Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása</li> </ul> <p>Lineáris függvények grafikonjának ábrázolása értéktáblázat segítségével vagy anélkül.</p> <p>Számítógép használata a függvények ábrázolására.</p>	<p><i>Földrajz:</i> adatok hőmérsékletre, csapadék mennyiségére.</p> <p><i>Kémia:</i> adatok vizsgálata a levegő és a víz szennyezettségére vonatkozóan.</p>
<b>Fogalmak</b>	megfeleltetés; egyenes és fordított arányosság; grafikon, lineáris függvény
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>A tanár által adott megfeleltetés szabályának felismerése</p> <p>Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal</p> <p>A megfeleltetések szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése</p> <p>Grafikonok gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott grafikonok jellemzése és bemutatása (plakát készítése) csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése</p> <p>Az egyenes és fordított arányosság mint speciális megfeleltetés bemutatása, az összetartozó értékpárok grafikus ábrázolása</p> <p>Különböző grafikonok közül az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának kiválasztása</p>

<b>Témakör</b>	<b>8. Síkbeli alakzatok</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>11</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;	

	<p>Ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;</p> <p>A háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;</p> <p>Meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;</p> <p>Ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban;</p> <p>Ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között.</p> <p>A geometriai problémamegoldás lépéseinek ismeri (szerkesztésnél: vázlatrajz, adatfelvétel, a szerkesztés menete, szerkesztés, diszkusszió).</p>
--	--

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Háromszög néhány nevezetes pontja, vonala</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) legfontosabb tulajdonságaik alkalmazása; halmazábra</li> <li>– Háromszögek, speciális négyszögek kerületének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások</li> <li>– Pitagorasz-tétel ismerete és alkalmazása</li> <li>– Körrel kapcsolatos fogalmak ismerete</li> </ul> <p>A bizonyítási igény felkeltése. Matematikatörténet: Pitagorasz élete és munkássága. A pitagorasz-i számhármások.</p>	<p><i>Földrajz:</i> domborzati térkép</p>
<b>Fogalmak</b>	négyszög, konvex, konkáv, átló, trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, húrtrapéz, körvonal, körlap, középpont, sugár, húr, átmérő, szelő, érintő, körcikk
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Matematikatörténeti vonatkozások gyűjtése, tanulói kiselőadás tartása</p> <p>Derékszög kijelölése csomós kötéllel</p> <p>Pitagorasz-i számhármások keresése</p> <p>Háromszögelési probléma megoldása derékszögű háromszöggel az osztályteremben, az iskola épületében és a játszótéren</p> <p>Négyszögeket tartalmazó készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása</p> <p>„Rontó” játék speciális négyszögekkel</p> <p>Gyakorlati számolási feladatok megoldása, például papírsárkány készítéséhez szükséges papír területének becslése, számolása</p> <p>„Körjáték”: jelzésre labda gurítása húr mentén, átmérő mentén, sugár mentén</p>

<b>Témakör</b>	<b>9. Transzformációk, szerkesztések</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>9</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükröképét;  Geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;  Felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;  Ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel.</p>	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A megfigyelőképesség fejlesztése: a középpontos nagyítás, kicsinyítés felismerése hétköznapi szituációkban.  Egybevágósági transzformációk, háromszögek egybevágósága  Az eltolás, a vektor fogalma. Egyszerű alakzatok eltolt képének megszerkesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben</li> <li>– Dinamikus geometriai szoftver használata</li> </ul> <p>Forgatás, forgásszimmetria  Középpontos hasonlóság és számítások</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i>  valós tárgyak arányosan kicsinyített vagy nagyított rajza.</p> <p><i>Biológia:</i> mikroszkóp.</p> <p><i>Fizika:</i> fénytani eszközök</p>
<b>Fogalmak</b>	szimmetria-középpont, középpontos szimmetria, kicsinyítés, nagyítás, vektor eltolás, forgatás, irányszög, középpontos hasonlóság	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Kicsinyítés és nagyítás megfigyelése, például háromszögvonalzó külső és belső pereme, makett, modell, tervrajz, fénykép, diavetítés, térkép, mikroszkóp, nagyító</p> <p>Szerkesztési feladatok megoldása során dinamikus geometriai szoftver megismerése; az euklideszi szerkesztési lépések követése a szoftverrel</p> <p>Forgásszimmetria a körülöttünk lévő világban.</p>	

<b>Témakör</b>	<b>10. Térgeometria</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén.</p> <p>A kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját elkészíti;  Testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;</p>	



	<p>Ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;</p> <p>Egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;</p> <p>Ismeri a gömb tulajdonságait;</p> <p>A kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában</p>
--	--

Ismeretek / Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Környezetünk tárgyaiban a hasáb, a gúla és a gömb alakú testek felfedezése</li> <li>– Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján</li> <li>– Testek hálójának készítése</li> <li>– A gömb tanult testektől eltérő tulajdonságai</li> <li>– A gömb mint a Föld modellje: hosszúsági körök, szélességi körök tulajdonságai, síkmetszetek</li> <li>– Egyenes hasáb alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számolással</li> </ul>	<p><i>Történelem:</i> történelmi épületek látszati képe és alaprajza közötti összefüggések megfigyelése.</p> <p><i>Földrajz:</i> Szélességi és hosszúsági körök, téjékozódás a földgömbön</p>
<b>Fogalmak</b>	hasáb, gúla, gömb, alaplap, alapél, oldallap, oldalél, testmagasság
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hasáb és gúla alakú modell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése</li> <li>– Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben</li> <li>– A gömb speciális tulajdonságainak megfigyeléséhez testeket tartalmazó készletből elemek választása megadott szempontok alapján</li> <li>– Földgömb bemutatása matematikai szempontból Tapasztalatszerzés a gömbi geometria alapjairól például narancson</li> </ul>

Témakör	11. Leíró statisztika	Javasolt óraszám
		<b>6</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló képes értelmezni a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;</p> <p>Adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;</p> <p>Különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak;</p>	

	<p>Megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;</p> <p>Konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja</p>
--	---

Ismeretek / Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adathalmazok, egyszerű diagramok, táblázatok adatainak elemzése</li> <li>– Adatok táblázatba rendezése, ábrázolása diagramon</li> <li>– Különböző típusú diagramok megfeleltetése egymásnak</li> <li>– Adatok gyűjtése táblázatból, leolvasása hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról megadott szempont szerint</li> <li>– Adatok rendszerezése, következtetések megfogalmazása</li> <li>– Konkrét adatsor leggyakoribb adatának (módusz) megtalálása, gyakorlati alkalmazása</li> <li>– Rendezhető adatsor középső adatának (medián) megállapítása, gyakorlati alkalmazása</li> <li>– Konkrét adatsor esetén átlag, leggyakoribb adat (módusz), középső adat (medián) megfigyelése, összehasonlítása</li> </ul> <p>Gazdasági statisztikai adatok, grafikonok értelmezése, elemzése. Adatsokaságban való eligazodás képességének fejlesztése.</p>	<p><i>Digitális kultúra:</i> statisztikai adatelemzés; Excel.</p>
<b>Fogalmak</b>	oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram, módusz, medián, átlag
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában</p> <p>csoportmunka, például felmérés készítése zenehallgatási szokásokról, IKT-eszközök használatáról, sportolási szokásokról (gyűjtőmunka, a gyűjtött adatok bemutatása, megbeszélése, értelmezése, ábrázolása)</p> <p>Konkrét adathalmazok középérték-mutatóinak megállapítása és összehasonlítása csoportmunkában</p>

Témakör	12. Valószínűség-számítás	Javasolt óraszám
		<b>7</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;</p> <p>Valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ;</p>	

	Ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.
--	--

Ismeretek / Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Matematikatörténet: érdekességek a valószínűség-számításról. <ul style="list-style-type: none"> <li>– Valószínűségi játékok, kísérletek; az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése és ábrázolása digitálisan is</li> <li>– Valószínűségi játékok lehetséges kimeneteleinek ismeretében stratégia követése</li> <li>– Az esély intuitív fogalmának felhasználása a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál</li> <li>– A gyakoriság és relatív gyakoriság ismerete és alkalmazása a kísérletezés során</li> </ul>		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Adott szöveg vizsgálata valószínűségi szempontból.
<b>Fogalmak</b>	esély, gyakoriság, relatív gyakoriság	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérméssel, szerencsekerékkel, Galton-deszkával, zsákba helyezett színes golyókkal Játék eseménykártyákkal gyakoriság becslésére: mindenki előtt ott van minden eseménykártya, amelyekre a tanulók a játék elején tetszés szerint kiraknak 10-10 zsetont; sorban végezzük a kísérleteket; amelyik kártyán levő esemény bekövetkezett, arról a kártyáról levehet a játékos egy zsetont; az győz, akinek a kártyáiról leghamarabb elfognak a zsetonok Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljük az események gyakoriságára Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegénél álló korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja 21-ezés különbözőképpen számozott dobókockákkal, dominókkal	

Témakör	Projekt oktatás	Javasolt óraszám
		<b>8</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A demokrácia kialakulása	

<b>Ismeretek / Fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Kooperatív technikák fejlesztése		tantárgyak
<b>Fogalmak</b>	tantárgyi szakkifejezések	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Csoport munkák, kooperatív technikák, szabaduló szoba	

# **Szlovák nyelv és irodalom**

## **(Anyanyelvű és kétnyelvű nemzetiségi nevelési-oktatási forma)**

### **Bevezetés**

#### **5-8. évfolyam**

A szlovák nyelv és irodalom tantárgy alapvető célja hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és kialakuljon a tanulóban a reális nemzetkép és kisebbségkép. A tantárgy fontos célja 5–8. évfolyamon a nyelvismeret olyan szintjének elérése, hogy a tanulók képesek legyenek megfelelő és helyes folyamatos szóbeli kommunikációra.

A tantárgy jellegéből adódóan fontos feladat a nyelvi és az irodalmi kultúra fejlesztése, valamint a mindennapi élet kommunikációs témáinak minél tökéletesebb elsajátítása.

A nyelvi nevelés területén kiemelt feladat a diákok meglévő, gyakorlati nyelvi tudására építve a nyelvnek, mint működő, változó rendszernek a megtapasztalása, megfigyeltetése, e tapasztalatokra építve néhány alapvető rendszerszerűség bemutatása, összefüggésének felismerése, megnevezése. Fontos feladat, hogy a diákok megismerjék, majd tudatosítsák a szlovák és a magyar nyelv közötti különbségeket, s a gyakorlatban egyre tudatosabban alkalmazzák a nyelvnek megfelelő nyelvtani szabályokat. A nyelvtanítás jellegzetessége, hogy minden ismeret elsajátításának nemcsak készség szintjén kell megjelennie, hanem a beszédtevékenységben szokássá kell válnia.

Az 5–8. évfolyam irodalom kerettanterve elsősorban azzal a célkitűzéssel készült, hogy a ráirányítsa a figyelmet a szlovák irodalom értékeire, de az irodalmi szövegek a hagyományos műelemzés mellett a szókinész és kommunikáció fejlesztésének a kiindulópontját is képezik. Minden tematikus egység önálló fogalomhasználati egységet is tartalmaz, amelynek fogalmait egyéni megoldásokkal, szabadon vezethetők be az évfolyampárok bármelyik szakaszán, ezáltal az itt meghatározott fogalmak tanítását nem egy-egy meghatározott irodalmi mű esetében kell feltétlenül megtanítani, hanem a két évfolyamos szakasz több tematikai egységénél is szóba kerülhetnek.

A tematikai egységeknek megvan a maguk lineáris logikája, de ennek követése egyáltalán nem kötelező, ez a linearitás nem jelent előírt sorrendet. Sorrendjük azonban mégiscsak ésszerű megfontolásokat takar. Ebben a lehetséges és átvehető, de nem előírt sorrendiségben a mesékkal indul a felső tagozatos irodalom: a mesékkal, amelyek visszautalnak az alsó tagozatra, s amelyek egyben középpontba állítják az irodalom örök kuleszemét, a fantáziát, hiszen ez nemcsak a mesékben van jelen, hanem bizonyos értelemben minden műalkotásban, sőt minden emberi alkotásban. A mesék egy része népmese, így szóba kerül a folklór is, és ennek kapcsán a népdalok és a népballadák. A népmeséket és a népdalokat a mondák követik. A tantervi folytatás azután egyre inkább közelít a reális világhoz, miközben a fantázia továbbra sem tűnik el az irodalommal való ismerkedésből. Egyre táguló körökben tekinthetnek a diákok életük mind szélesebb horizontjaira: a családra, a szülőföldre és az iskola és a gyerektársadalom örök világára.

A szlovák nyelv és irodalom tantárgy fontos célja még, hogy a tanulók olyan önálló gondolkodású fiatalokká váljanak, akik erkölcsi kérdésekben is képesek önálló ítéletalkotásra. A családi élettel kapcsolatban a harmonikus együttélést, az egymás iránt felelősséggel tartozó magatartást tekintik követendőnek. Fontos szerepet kap a szlovák nyelv és irodalom kerettantervben a környezet- és médiatudatos magatartás kialakítása, a manipuláció hatásmechanizmusainak megismerése, a manipulációval szembeni védekezés. A testi-lelki egészség, a jó önismeret az egész életre meghatározó jelentőségű, ezért ezeken a területeken is fontos szerepe van a szlovák nyelv és irodalom tantárgynak. A demokráciára nevelésben és a hazaszeretet kialakulásában, az anyanemzethez való ragaszkodásban is kitüntetett szerepet

kapnak a szlovák irodalom és a nemzetiségi irodalom jelentős alkotásai. A tantárgy segíti a diákokat abban, hogy megtalálják, megőrizték és fejlesszék identitásukat, vállalják másságukat, elfogadják és másoknak is megmutassák a nemzetiség értékeit, erősítsék a közösséghez való kötődést.

A szlovák nyelv és irodalom tantárgy az anyanyelvi kulcskompetencia fejlesztésében játszik döntő szerepet, ezen kívül jelentősen hozzájárulhat a digitális, a szociális és állampolgári, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség elnevezésű kulcskompetenciák fejlesztéséhez. A hatékony, önálló tanulás készségeinek-képességeinek fejlesztése szintén kitüntetett szerepet kap a szlovák nyelv és irodalom órákon.

A szlovák nyelv és irodalom 5–8. évfolyamra vonatkozó kerettantervének szerkezete a következő: először a szlovák nyelv 5–6. évfolyamra vonatkozó tematikai egységeit közöljük, ezt követik az 5–6. évfolyam irodalomra, majd kommunikációra vonatkozó tematikai egységei. A két évfolyamra vonatkozó elvárt eredmények szlovák nyelv és irodalomból egy közös táblázatban következnek. A 7–8. évfolyam hasonló szerkezetű.

## **5.-6. évfolyam**

Az alapozó szakaszban szlovák nyelv és irodalom tantárgy legfontosabb, alapvető fejlesztési célja továbbra is a tanulók beszédértésének, kommunikációjának a fejlesztése. Folyamatosan ösztönözzük a tanulókat a szlovák nyelv használatára. Kiemelten fejlesztjük beszéd- és hallásértési készségüket életkoruknak és gondolkodási szintjüknek megfelelően a kapcsolatteremtés minden területén. Célunk, hogy tudjanak életkoruknak megfelelő témákban írásban és szóban megnyilvánulni, véleményt nyilvánítani. Legyenek képesek beszélgetést kezdeményezni, folytatni, információt kérni és a szlovák nyelvet a hétköznapi kommunikációs helyzetekben használni. Beszéd közben ügyeljenek a szlovák kiejtésre, a helyes intonációra is. A tanulók megismerkednek a szlovák nyelv eredetével. Különbséget tudnak tenni a tájnyelvi/nemzetiségi és az irodalmi nyelv között, ismerik a szavak jelentését. A szlovák nyelv és irodalom tantárgy oktatási célja az is, hogy alapvető ismereteket nyújtson a hazánkban élő szlovák nemzetiség történelméről, kultúrájáról, hagyományairól, fontos információkat adjon Szlovákiáról, földrajzi helyzetéről, kultúrájáról, mindezt szlovák nyelven, fejlesztve az anyanyelvi kommunikációt.

Az olvasás, szövegértés fejlesztése különböző- ismert és új ismereteket nyújtó - szövegtípusok által, és a tankönyvek, munkafüzetek feladatainak, utasításainak hangos és néma olvasásával is megvalósul. A tanulók a történelem, természetismeret és szlovák népiismeret órákon megismerkednek különböző tartalmú szövegekkel, amelyek szókincsét elsajátítva képesek lesznek önálló írásbeli és szóbeli szövegfeldolgozásra is. Képesek a szöveg alapján kérdésekre egyszerű mondatokkal válaszolni. Ismerik a szlovák mondatok logikai szórendjét. Képesek, élmények alapján képesek mondatokat összefüggő szöveggé alkotni. Írásbeli munkájuk közben ügyelnek a szlovák helyesírás szabályaira is. Jártasságot szereznek a könyvtárhasználatban, önállóan használják a nyomtatott kétnyelvű és az elektronikus szótárakat. A magyar irodalomórákon szerzett ismereteiket felhasználva bővítik tudásukat a szlovák irodalomórákon megismert különböző irodalmi műfajok, művek megismerése által.

Az önálló hatékony tanulás érdekében alkalmazzák a már általuk jól bevált és az új tanulástechnikai stratégiákat és eszközöket. Ismereteiket bővítik a digitális technika által kínált lehetőséggel is- interaktív tábla, internetes honlapok, CD-rom, DVD- és a szlovák nyomtatott sajtó, gyermekfolyóiratok praktikus, logikai gondolkodást fejlesztő feladataival, rejtvényeivel.

## 5. évfolyam

**Nyelv 2/1 hét**  
**72 óra/36 hét**

Témakör	Javasolt óraszám
1. Beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése	15
2. Olvasás, szövegértés	19
3. Írás, fogalmazás	15
4. Helyesírás	10
5. Nyelvtan- A nyelvszerkezete	10
6. Ismeretek az anyanyelvről	3/3
<b>Összesen:</b>	<b>72</b>

Témakör	Beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése	Javasolt óraszám: 15
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>fejleszti</b> nyelvi kultúráját;</li> <li>- <b>ismeri és alkalmazza</b> a kommunikációs helyzetek szófordulatait;</li> <li>- kifejezően <b>ad elő</b> tanult szöveget;</li> <li>- <b>aktívan vesz részt</b> különböző dramatikus formákban;</li> <li>- <b>megérti és alkalmazza</b> a szlovák szófordulatokat és a tanult szakszavakat</li> </ul>	
<i>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</i>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókinés ismerete szlovák nyelven: bemutatkozás, személyi adatok, segítségkérés, külső és belső tulajdonságok, kapcsolatteremtés, véleményformálás célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző a beszédpartner közlésének, viselkedésnek megfigyelése, értelmezése célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző különféle dramatikus formák kipróbálása: bábjáték, árnyjáték, némajáték, helyzetgyakorlat, drámajáték, improvizáció, versmondás célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata célnyelven.</li> </ul>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> szöveg és kép kapcsolata.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kifejező előadásmód.</p>
<b>Fogalmak</b>	Szakszó, helyzetgyakorlat, gesztus, kérdés, kapcsolatteremtés, információszerzés, véleményformálás, hozzászólás, felszólalás, köszöntő.	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>Prezentáció (egyéni)</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ <b>Életmód</b> (bemutatkozás, család, szülő, gyerekek és felnőttek, napirend, egészség, egészséges életmód, betegség, szabadidő, sport, próbatételek, kaland, hősiesség, ars poetica)</li> <li>○ <b>Közösségi élet</b> (étkezés, ételek, egyszerű receptek, egészséges ételek, családi ünnepek, születésnap, névnap)</li> <li>○ <b>Iskola, nevelés-oktatás</b> (órarend, tantárgyak, osztályterem, versenyek)</li> <li>○ <b>Zenei kultúra</b> (mai modern könnyűzenei sláger ismerete)</li> <li>○ <b>Szerepjáték:</b> pl. az orvosnál, a fodrásznál, a postán, telefonos beszélgetések különböző szakemberekkel</li> </ul>
-----------------------------------	--

Témakör	Olvasás, szövegértés	Javasolt óraszám: <b>19</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– szókincsét folyamatosan <b>bővíti</b>;</li> <li>– olvasástechnikai hibáit önállóan <b>javítja</b>;</li> <li>– <b>képes</b> az információk és adatok <b>önálló kikeresésére</b>;</li> <li>– <b>képes</b> tartalommondásra, önálló gondolatok <b>megfogalmazására</b>.</li> <li>– a cselekményeket <b>időrendbe állítja</b>;</li> </ul>	
<i>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</i>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A témakörre jellemző az értő olvasás gyakorlása az aktív és a passzív szókincs bővítése különböző szövegtípusokban célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző információk, adatok keresése a szövegekben célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző a cselekmények időrendje, szereplők bemutatása, jellemzése célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző a szövegtartalmának elmondása, saját szavak, gondolatok rendszerezése célnyelven.</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegtípusok, szöveg feldolgozási stratégiák, könyvtárhasználat.</p> <p><i>Matematika:</i> szövegértés, logikai feladatok, rendszerezés.</p> <p><i>Informatika:</i> online információszerzés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a kép és a szöveg kapcsolata, cselekmény illusztrálása.</p>



<b>Fogalmak</b>	Olvasástechnika, aktív–passzív szókincs, cselekmény, adatkikeresés, kézi és online szótár.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Folyékony, automatizált olvasástechnika hangos és néma olvasás területén egyaránt.</li> <li>○ Szövegek információinak, gondolatainak megfelelő értelmezése és értékelése.</li> <li>○ Olvasási stratégiák használata.</li> <li>○ Szöveg feldolgozási módok, adatkeresési technikák, információkezelési módok megismertetése, gyakoroltatása nyomtatott és elektronikus szövegekben.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Írás, fogalmazás</b>	<b>Javasolt óraszám: 15</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>törekszik</b> a tagolt, olvasható íráskép kialakítására;</li> <li>– <b>kreatívan alkot</b> szöveget;</li> <li>– <b>megfogalmazza</b> az illusztráció és a szöveg kapcsolatát;</li> <li>– képes <b>adatok kikeresésére</b></li> <li>– <b>betartja</b> a szerkesztési, stilisztikai, nyelvhelyességi és helyesírási normákat.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/ Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az írástechnika, olvasható, áttekinthető, a mondanivalót tükröző, tagolt íráskép folyamatos fejlesztése.</li> <li>– Szöveg fontos információinak írott formában való elemzése, összefoglalása, értékelése.</li> <li>– Kreatív szövegalkotás, kitalált történet írása (pl. mese, képregény).</li> <li>– Szövegek és illusztrációk közötti kapcsolat megfogalmazása.</li> <li>– A szövegbeli adatok kikeresése és rendszerezése megadott szempontok alapján.</li> <li>– Kommunikációs célok megvalósítása; szerkesztési, stilisztikai, nyelvhelyességi és helyesírási normák.</li> </ul>		<p><i>Természetismeret:</i> állatok, növények.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> személyek jellemzése, leírása.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> emberi értékek, helyes emberi magatartás.</p> <p><i>Informatika:</i> szövegszerkesztés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a szöveg és az illusztráció kapcsolata, az esztétikum megjelenítése.</p> <p><i>Matematika:</i> rendszerezés.</p>

<b>Fogalmak</b>	Anyaggyűjtés, kreativitás, élmény, szövegszerkesztés, betűtípus, betűnagyság, sorköz, leírás, jellemzés, elbeszélés.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Megfelelő írástempó, írástechnika alkalmazása.</li> <li>○ Mondatok összefüggő szöveggé kapcsolása.</li> <li>○ A szövegformák szövegszerkesztési, szövegalkotási jellemzőinek pontos ismerete.</li> <li>○ A szövegbe illeszkedő szavak, kifejezések tudatos alkalmazása.</li> <li>○ A szövegszerkesztési szabályok ismerete.</li> <li>○ Esztétikus íráskép, tiszta, rendezett füzetvezetés.</li> </ul>	
<b>Témakör</b>	<b>Helyesírás</b>	<b>Javasolt óraszám: 10</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>ismeri és alkalmazza</b> az i–í, y–ý betűk helyesírásának szabályait;</li> <li>– <b>helyesen írja</b> a kettőshangzókat, szótagképző mássalhangzókat;</li> <li>– <b>képes helyesen kiejteni és írni</b> lágyszótagú szavakat;</li> <li>– <b>ismeri és helyesen írja</b> az ä betűs szavakat;</li> <li>– <b>alkalmazza</b> a nagy kezdőbetűk, az előljárós szavak és a zöngés-zöngétlen mássalhangzók helyesírásának szabályait.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az i–í, y–ý magánhangzók írása lágy, kemény szótőben, ismert idegen szavakban és kiválasztott szavakban.</li> <li>– Az ia, ie, iu, ô kettőshangzók és a ch, l/í, r/í mássalhangzók helyesírásának gyakorlása.</li> <li>– A de, te, ne, le, di, ti, ni, li lágyszótagok helyesírása és kiejtése.</li> <li>– Az ä betű írása b, m, p, v mássalhangzók után.</li> <li>– A nagy kezdőbetűk és az írásjelek használatának szabályai.</li> <li>– Az előljárós szavak helyesírása.</li> <li>– Zöngés és zöngétlen mássalhangzók helyesírása</li> </ul>		<i>Informatika:</i> helyesírást ellenőrző programok.
<b>Fogalmak</b>	Helyesírási szabály, hangképzés: zöngés hang, zöngétlen hang, hasonulás, összeolvadás, előljárószó.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Mondatok helyesírási szabályainak ismerete: nagy kezdőbetű, mondatvégi írásjelek pontos használata.</li> <li>○ Az i–í, y–ý betűk pontos írása a kemény, lágy szótagokban és a kiválasztott betűk után. Az ia, ie, iu, ô kettőshangzók és a ch, l/í, r/í mássalhangzók helyesírásának gyakorlása.</li> <li>○ Tulajdonnevek helyesírása.</li> <li>○ Másolás, tollbamondás, keresztretjtvény fejtős játékok, betűjáték alkalmazása</li> </ul>	

Témakör	Nyelvtan - A nyelv szerkezete	Javasolt óraszám: 10
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>képes</b> helyesen írni és ejteni a kettőshangzókat és a zöngés/zöngétlen mássalhangzókat;</li> <li>– <b>tud</b> igekötők, képzők segítségével új szavakat alkotni;</li> <li>– <b>helyesen írja</b> ismert szókincsen belül a nagybetűket;</li> <li>– <b>tudja</b> osztályozni az ismert főneveket nemük, számuk szerint, ragozási minták alapján;</li> <li>– <b>ismeri</b> az esetek kérdőszavait és az előjárószókat;</li> <li>– <b>ismeri</b> az igék nyelvtani kategóriáit.</li> <li>–</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A szlovák hangok rendszere és jellemzőik:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– magánhangzók, kettőshangzók, mássalhangzók;</li> <li>– magánhangzók: rövid, hosszú;</li> <li>– kettőshangzók;</li> <li>– mássalhangzók: kemény, lágy, kettős jellegű; zöngés, zöngétlen.</li> </ul> <p>A hangok kapcsolódási szabályszerűségeinek –kemény szótagok, lágy szótagok – elsajátítása.</p> <p>A szavak szerkezete: szó, szótó, toldalékok. Szavak képzése. Ragozható szófajok.</p> <p>Főnév</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nyelvtani kategóriák;</li> <li>– nyelvtani esetek és az esetek kérdései;</li> <li>– az előjárószók és az előjárószós szerkezetek;</li> <li>– a hímnemű főnevek ragozása;</li> <li>– a nőnemű főnevek ragozása;</li> <li>– a semlegesnemű főnevek ragozása;</li> <li>– a főnevek és melléknevek egyeztetése.</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hangrend, toldalékok, szóképzés.</p> <p><i>Matematika:</i> rendszerezés, csoportosítás.</p> <p><i>Informatika:</i> internetes honlapok, interaktív feladatok.</p>

<b>Fogalmak</b>	Szavak szerkezete, szótó, toldalék, előképző, igekötő, alanyeset, birtokos eset, részeshatározós eset, tárgyeset, előljárós eset, eszközhatározós eset, kérdő névmás, személyes névmás, ragozási minta.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Szlovák hangok, betűk rendszerezése.</li> <li>○ Szavak képzése igekötő és előljáró szó használatával-kártyajáték.</li> <li>○ Ragozható szófajok ismerete ismert szövegkörnyezetben.</li> <li>○ Másolás, tollbamondás, keresztretjvény fejtős játékok, betűjáték alkalmazása.</li> <li>○ Memóriaajátékok</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Ismeretek az anyanyelvről</b>	<b>Javasolt óraszám: 3</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>ismeri</b> a szlovák nyelv eredetét;</li> <li>– <b>ismeri</b> a szlovák hangok rendszerét;</li> <li>– <b>alkalmazza</b> a helyes beszédhangzás elemeit;</li> <li>– <b>ismer</b> néhány állandósult szókapcsolatot;</li> <li>– <b>bővíti</b> szókincsét.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A szlovák nyelv eredete.</p> <p>A kommunikáció nyelvi formái.</p> <p>Nemzetiségi nyelvhasználat.</p> <p>A szlovák beszédhangok rendszere.</p> <p>A beszéd hangzása: hangsúly, hanglejtés, dallam, szünet, tempó.</p> <p>A szavak hangalakjának és jelentésének kapcsolata, az állandósult szókapcsolatok.</p> <p>A szókincs változása, régi és új szavak, kifejezések.</p>		<p><i>Szlovák irodalom-mesék, mondák.</i></p> <p><i>Ének-zene:</i> dallam, hangsúly, hanglejtés.</p> <p><i>Informatika:</i>szókincsbővítés internetes honlapok által, nyelvi változások követése.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> a szlávok eredete, magyarországi szlovákok nyelvjárása.</p>
<b>Fogalmak</b>	Szókapcsolat, tájszó, képzett szó.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Nyelvi, nyelvtani ismeretek - hangos olvasás, szövegértés, hallott szövegértés, könyvtárhasználat</li> <li>○ Nyelvjárások és az irodalmi nyelv (magyarországi Szlovákok nyelvjárása, szlovákiai nyelvjárások- olvasás: mesék, mondák, szótár készítése.</li> <li>○ Prezentáció készítése: nyelvjárás pl. magyarországi Szlovákok és szlovákiai Szlovákok – különbségek</li> <li>○ Társasjáték- Moje Slovensko, memóriaajátékok</li> </ul>	

### Irodalom 3 óra/1 hét

**108 óra/36 hét**

<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
1. Irodalmi kultúra - Népköltészet, mesék	35/8
2. Irodalmi kultúra- Műköltészet, műfajok, műnemek	25
3. Közismereti témák	35/5
4. A tanulási képesség fejlesztése	5
5. Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése	8/3
<b>Összesen:</b>	<b>108</b>

<b>Témakör</b>	<b>Irodalmi kultúra - Népköltészet, mesék</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>35</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a mesék típusait;</li> <li>– képes jellemezni a mesék, mondák és balladák szereplőit, azok cselekedeteit;</li> <li>– felismeri a mesék, mondák, balladák valóságtartalmát;</li> <li>– felismeri a tanult költői képeket;</li> </ul> <p>ismer és fejből elmond néhány szólást, találós kérdést és közmondást.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Szlovák népmesék, magyarországi szlovák népmesék, más népek meséi és mesefeldolgozások nyelve, szereplőinek és tetteiknek értékelése, a valós és a meselemek váltakozása.</p> <p>Mesék típusai: állatmese, tréfás mese, varázsmese, tündérmese.</p> <p>Például: <i>Janko Hraško, O troch grošoch, Havran a liška, O čertovi čo vodu nosil, Ako šlo vajce na vandrovku, Koza odratá a jež, Žensky dôvtip.</i></p> <p>Találós kérdések, szólások és közmondások memorizálása</p> <p>Például:</p> <p><b>Találós kérdések</b></p> <p><i>Sedí panna v okne, suknička jej mokne; pride pán kapitán, hlavičku jej zotne. <b>Cibuľa</b></i></p>		<p><i>Ének-zene:</i> magyar és szlovák népdalok</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> magyarországi szlovákok népköltészete,</p>

<p><i>Rastie dolu hlavou a sopol' mu kvapká. <b>Cencúl'</b></i></p> <p><i>Sprvu je biele, potom ozelenie, potom očervenie; srdce mu je ako kameň. (Alebo: Biela som, keď sa narodím, odrastená bývam zelená, a na starosť červená alebo čierna, a hoci mám srdce ako kameň, predsa ľúbi ma mladý i starý.) <b>Čerešňa, višňa.</b></i></p> <p><i>Strieborné ovce, rohatý pastier. <b>Mesiace a hviezdy</b></i></p> <p><i>Modrý klobúk, čo celý svet prikryje. <b>Nebo</b></i></p> <p><b>Szólások</b></p> <p><i>Nosí drevo do hory.</i></p> <p><i>Už je pozde, milý drozde.</i></p> <p><i>Kto mlčí, ten svedčí.</i></p> <p><i>Keď neprší, aspoň kvapká.</i></p> <p><i>Láska hory prenáša.</i></p> <p><i>Jablko ďaleko od stromu nepadne.</i></p> <p>Láska prechádza cez žalúdok. Hriech nejde do úst, ale z úst!</p> <p><b>Közmondások</b></p> <p>Sýty hladnému neverí. Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva. Čo môžeš urobiť dnes, neodkladaj na zajtra. Práca odkladaná, nebýva dokonaná. Odkladaná robota nikdy dobrá nebýva. Na zajtra kto rád odkladá, nedosiahne to, čo hľadá. Chytrá robota dobrá nebýva a náhlivá robota z rúk padá. Dva razy meraj, raz strihaj; desať ráz si rozmysli a raz rob.</p> <p><i><b>Komu sa nelení, tomu sa zelení.</b></i></p> <p><i><b>Až keď preskočíš, povedz hop.</b></i></p> <p><i><b>Najskôr preskoč, potom hvízdaj.</b></i></p> <p><i><b>Čas a trpezlivosť ruže prináša.</b></i></p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: műelemzés, költői eszközök.</i></p> <p><i>Történelem: történelmi korok és hősök, közös haza.</i></p> <p><i>Természetismeret: földrajzi nevek, folyók, hegyek, térképhasználat, országismeret.</i></p> <p><i>Erkölcstan: helyes emberi cselekedetek, példamutatás.</i></p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Népköltészet, népdal, népmese, mesefeldolgozás, állatmese, tréfás mese, varázsmese, tündérmese, mese elemek, valóságtartalom, hagyomány, hazaszeretet, megszemélyesítés.</p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Irodalmi művek szereplőinek jellemzése és cselekedeteinek értékelése.</li> <li>○ A történet idejének és helyszínének, a cselekmény kezdő– és végpontjának, a cselekményelemek sorrendjének azonosítása.</li> <li>○ A mesére jellemző fordulatok, szókapcsolatok, mesejellemzők ismerete.</li> <li>○ A tanult műfajok és művészi eszközök felismerése.</li> <li>○ Interpretáció, memorizálás.</li> <li>○ Szerepjáték, drámajátékok, bábszínház.</li> <li>○ Rajzfilmek elemzése</li> </ul>
-----------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Irodalmi kultúra- Műköltészet, műfajok, műnemek</b>	<b>Javasolt óraszám: 25</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– jártas a könyvtárhasználatban;</li> <li>– különbséget tesz a szereplők jó és rossz cselekedetei között;</li> <li>– ismereteit és szókincsét folyamatosan bővíti;</li> <li>– elmondja rövid irodalmi szemelvények tartalmát;</li> <li>– képes a művek egy–egy részletének illusztrálására;</li> </ul> <p>bekapcsolódik a drámajátékba.</p>	
	<b>Ismeretek/<i>Fejlesztési feladatok</i></b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<p>Mese, dal.</p> <p>Gyermekszereplők a szépirodalomban:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a gyermekek kapcsolata a családban;</li> <li>– a gyermekek viszonya az iskolához;</li> <li>– kapcsolat a természettel;</li> <li>– konfliktushelyzetek;</li> <li>– a gyermekek kalandvágya;</li> <li>– a főhős jellemzése tulajdonságai alapján.</li> </ul> <p>Az ember és természet a szépirodalomban – irodalmi szemelvények környezetünkről és a természetről, útleírások.</p> <p>Könyvtárhasználat.</p> <p>Daniel Hevier - <i>výber poézie pre deti a mládež</i></p> <p>Dana Hlavatá- <i>Bájky pre teba, Zvedavé rozprávky, Našej mame hrabe, a iné</i></p> <p>Gabriela Futová: <i>Hľadám lepšiu mamu, Mój malý zverinec, Poškoláci, a iné</i></p>	<p><i>Szlovák népismeret:</i> magyarországi szlovákok népköltészete.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> műelemzés, költői eszközök.</p> <p><i>Történelem:</i> történelmi korok és hősök.</p> <p><i>Természetismeret:</i> földrajzi nevek–folyók, hegyek.</p>

	<p><i>Erkölcstan:</i> helyes emberi cselekedetek, példamutatás.</p> <p><i>Ének-zene:</i> magyar és szlovák népdalok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> illusztráció.</p>
<b>Fogalmak</b>	Műfaj.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Irodalmi művek szereplőinek jellemzése és cselekedeteinek értékelése.</li> <li>○ Néhány költői eszköz, költői kép.</li> <li>○ Hangos olvasás, szerepjáték, drámajátékok, bábszínház.</li> <li>○ Interpretáció, memorizálás.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Közismereti témák</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>35</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <p><b>-ismeri és alkalmazza</b> az életmód, közösségi élet, iskola, nevelés–oktatás, kulturális élet és média, környezet, közlekedés, utazás témakörök szókincsét, szófordulatait, mondatmodelljeit.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az írásbeli és szóbeli kommunikáció különböző formáinak gyakorlása az életkori sajátosságoknak megfelelően a következő témakörökben:</p> <p><b>Életmód</b> (bemutatkozás, család, szülő, gyerekek és felnőttek, napirend, egészség, egészséges életmód, betegség, szabadidő, sport, próbatételek, kaland)</p> <p><b>Közösségi élet</b> (étkezés, ételek, egyszerű receptek, egészséges ételek, családi ünnepek, születésnap, névnap)</p> <p><b>Iskola, nevelés-oktatás</b> (órarend, tantárgyak, osztályterem, versenyek)</p> <p><b>Kulturális élet és média</b> (TV, számítógép, nyomtatott sajtó termékei, színház, mozi)</p>		<p><i>Szlovák népismeret:</i> szlovákok által lakott települések Magyarországon,  Szlovákia közigazgatási egységei, ünnepek, jeles napok, ételek.</p> <p><i>Természetismeret:</i> időjárás, környezetvédelem, természet, évszakok jellemzői,  Magyarország tájegységei.</p>



<p><b>Környezet, gazdasági élet</b> (szülőföld, otthon, települések, falvak, városok, épületek, bevásárlás, szolgáltatások, természet, évszakok, napszakok, időjárás)</p> <p><b>Közlekedés, utazás</b> (közlekedési eszközök, utazás szervezése Magyarországon és Szlovákiában)</p> <p><b>Zenei kultúra</b> (mai modern könnyűzenei sláger ismerete)</p> <p><b>Szlovákia bemutatása</b> (alapvető adatok Szlovákiáról: népesség, éghajlat, terület, Szlovákiával határos országok, természeti, ill. kulturális látványosságok, stb.)</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> közlekedési ismeretek.</p> <p><i>Informatika:</i> digitális technikák, Power Point program, elektronikus szótár, adatok – információk kutatása</p>
--	--

<b>Fogalmak</b>	<p>Életmód (bemutakozás, család, szülő, gyerekek és felnőttek, napirend, egészség, egészséges életmód, betegség, szabadidő, sport, kaland, Közösségi élet (étkezés, ételek, egyszerű receptek, egészséges ételek, családi ünnepek, születésnap, névnap), Iskola, nevelés-oktatás (órarend, tantárgyak, osztályterem, versenyek), Kulturális élet és média (TV, számítógép, nyomtatott sajtó termékei, színház, mozi), Környezet, gazdasági élet (szülőföld, otthon, települések, falvak, városok, épületek, bevásárlás, szolgáltatások, természet, évszakok, napszakok, időjárás, Közlekedés, utazás (közlekedési eszközök, utazás szervezése Magyarországon és Szlovákiában), Zenei kultúra (mai modern könnyűzenei sláger ismerete), Szlovákia bemutatása (alapvető adatok Szlovákiáról: népesség, éghajlat, terület, Szlovákiával határos országok, természeti, ill. kulturális látványosságok, stb.)</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete szlovák nyelven: az életmód, közösségi élet, iskola, nevelés-oktatás, kulturális élet és média, környezet, gazdasági élet, közlekedés, utazás, zenei kultúra, Szlovákia bemutatása projekt készítése</li> <li>○ Projekt (egyéni) készítése az adott témákra</li> </ul>

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 5
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri és alkalmazza a tanulást segítő eljárásokat; használja a nyomtatott és elektronikus szótárakat;</li> <li>– tud jegyzetet és vázlatot készíteni;</li> <li>– alkalmazza a gondolkodási műveleteket; képes szöveghűen felidézni a memoriterekét.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>		Kapcsolódási pontok
<p>Tanulást támogató eljárások.</p> <p>Jegyzetelés, adatkeresés, anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével; kétnyelvű szótárak.</p> <p>Szótanulási technikák, segédeszközök.</p> <p>Szöveg feldolgozási és gondolkodási műveletek.</p> <p>Szépirodalmi művek, részletek szöveghű felidézése.</p> <p>Teljes művek:</p> <p>1 népballada: <i>Kačička divoká</i>.</p> <p>2 népdal: <i>Trávička zelená, Sadaj slnko, sadaj</i></p> <p>Alexander Kormoš: <i>Fialôčka, fiala</i>.</p> <p>Gregor Papuček : <i>Keby som bol drozdom</i></p> <p>Gregor Papuček: <i>Pavúk</i></p> <p>Részletek:</p> <p>Milan Rúfus: <i>O troch grošoch</i> (4 versszak),</p>		<p><i>Ének-zene:</i> népdalok</p> <p><i>Informatika:</i> digitális technikák, PowerPoint program, elektronikus szótárak.</p> <p><i>Matematika:</i> gondolkodási műveletek.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Hatékony tanulás, vázlat, jegyzet, lényegkiemelés, gondolkodási művelet, kétnyelvű szótár, anyaggyűjtés, tanulási technika. Drámajátékok.</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Tanulást támogató eljárások.</li> <li>○ Adatkeresés, anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források</li> <li>○ A tanulási folyamat megszervezése tanári segítséggel.</li> <li>○ A hatékony tanulási módok, stratégiák, eszközök és technikák alkalmazása pl. drámajátékok, készítése, projekt munkák (egyéni vagy csoportos).</li> </ul>	

Témakör	Az ítéloképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése	Javasolt óraszám: 8
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>törekszik</b> az esztétikus kifejezési formákra;</li> <li>– <b>bekapcsolódik</b> a vitába;</li> <li>– <b>tiszteletben tartja</b> mások véleményét;</li> <li>– <b>toleráns</b> a másság iránt;</li> <li>– <b>felismeri</b> különböző művek erkölcsi és érzelmi tartalmait.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Vélemény megfogalmazása az élmények, olvasmányok és műalkotások hatásáról.</p> <p>Beszélgetés, vita. Mások véleményének meghallgatása, tiszteletben tartása.</p> <p>A másság tisztelete.</p> <p>A jó és a rossz, az igazság és az igazságosság felismerése mindennapi szövegekben és különféle műalkotásokban.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> az esztétikum megjelenítési formái, műalkotások elemzése.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> tolerancia, mások tisztelete, a másság elfogadása.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> irodalmi művek elemzése.</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> népköltészet, műköltészet.</p>
<b>Fogalmak</b>	Műalkotás, tolerancia.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Az alapkultúra elsajátításához, a hatékony tanuláshoz szükséges tudás megszerzésének és feldolgozásának technikái.</p> <p>A tanulást segítő különböző eljárások.</p> <p>A kulturált és hatékony könyvtár- és internethasználat.</p>	
<b>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</b>	<p>A tanuló ismerje és alkalmazza a kommunikációs helyzetek szófordulatait. Rendelkezzen életkorának megfelelő szókinccsel és kommunikációs képességgel az életmód, közösségi élet, iskola, nevelés-oktatás, kulturális élet, média, környezet, közlekedés, utazás témakörökben. Aktívan vegyen részt különböző dramatikus formákban.</p> <p>Folyamatosan bővítse szókincsét, fejlessze nyelvi kultúráját.</p> <p>Legyen képes az információk és adatok önálló kikeresésére a szövegből. Használja önállóan az információszerzés megbízható forrásait, különböztesse meg az eltérő műfajú szövegeket. Legyen képes tartalommondásra, önálló gondolatok megfogalmazására. Ismerje a mesék típusait, legyen képes jellemezni és értékelni a meséket. Ismerje fel az irodalmi műveket és műfajokat, az irodalmi művek szerkezetét.</p> <p>Legyen jártas a könyvtárhasználatban.</p> <p>Törekedjen a tagolt, olvasható íráskép kialakítására. Legyen képes összefüggő szövegek megfogalmazására.</p>	

	<p>Alkalmazza a nyelvhelyességi és helyesírási normákat.</p> <p>Ismerje és alkalmazza az i–í, y–ý, ä betűk helyesírásának szabályait, írja helyesen a kettőshangzókat, szótagképző mássalhangzókat. Ismerje és tartsa be az elválasztási szabályokat. Alkalmazza pontosan a nagy kezdőbetűk, az előljárós szavak és a zöngés-zöngétlen mássalhangzók helyesírásának szabályait. Tudjon igekötők, képzők segítségével új szavakat alkotni. Ismerje és alkalmazza az egyjelentésű, többjelentésű, rokon értelmű, azonos és ellentétes jelentésű szavakat.</p> <p>Ismerje a tanult főneveket nemük, számuk szerint, ragozási minták alapján. Ismerje a szlovák nyelv eredetét, tudjon felsorolni néhány rokonnyelvet.</p> <p>Ismerje a tájnyelvi/nemzetiségi szavak irodalmi formáját.</p> <p>Használja a nyomtatott és elektronikus szótárakat, tudjon jegyzetet és vázlatot készíteni. Legyen képes szöveghűen felidézni a memoritereket.</p> <p>Alkalmazza az alapvető gondolkodási műveleteket.</p> <p>Törekedjen az esztétikus kifejezési formákra. Kapcsolódjon be a vitába, tartsa tiszteletben mások véleményét. Legyen toleráns a másság iránt.</p>
--	---

**6. évfolyam**  
**Nyelv 2/1 hét**  
**72 óra/36 hét**

Témakör	Javasolt óraszám
6. Beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése	15
7. Olvasás, szövegértés	19
8. Írás, fogalmazás	15
9. Helyesírás	10
10. Nyelvtan- A nyelvszerkezete	10
11. Ismeretek az anyanyelvről	3/3
<b>Összesen:</b>	<b>72</b>

Témakör	Beszéd-készség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése	Javasolt óraszám: 15
Tanulási eredmények	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>fejleszti</b> nyelvi kultúráját;</li> <li>- <b>ismeri és alkalmazza</b> a kommunikációs helyzetek szófordulatait;</li> <li>- kifejezően <b>ad elő</b> tanult szöveget;</li> <li>- <b>aktívan vesz részt</b> különböző dramatikus formákban;</li> <li>- <b>megérti és alkalmazza</b> a szlovák szófordulatokat és a tanult szakszavakat</li> </ul>	
<i>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</i>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A témakörre jellemző a szlovák nyelvi kultúrára vonatkozó szókincs ismerete célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző tanult szövegek kifejező tolmácsolása célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző különféle dramatikus formák kipróbálása: bábjáték, árnyjáték, némajáték, helyzetgyakorlat, drámajáték, improvizáció, versmondás célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző szófordulatok megértése és alkalmazása célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata célnyelven.</li> </ul>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> szöveg és kép kapcsolata.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kifejező előadásmód.</p>
<b>Fogalmak</b>	Szakszó, helyzetgyakorlat, gesztus, kérés, kapcsolatteremtés, információszerzés, véleményformálás, vita, érv; megbeszélés, hozzászólás, felszólalás, kiselőadás, köszöntő, ünnepi beszéd.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>Prezentáció (egyéni)</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ <b>Életmód</b> (bemutakozás, család, szülő, gyerekek és felnőttek, napirend, egészség, egészséges életmód, betegség, szabadidő, sport, próbatételek, kaland, hősiesség, ars poetica)</li> <li>○ <b>Közösségi élet</b> (étkezés, ételek, egyszerű receptek, egészséges ételek, családi ünnepek, születésnap, névnap)</li> <li>○ <b>Zenei kultúra</b> (mai modern könnyűzenei sláger ismerete)</li> <li>○ <b>Vitafórum:</b> egyéni témák</li> <li>○ <b>Szerepjáték:</b> pl. az orvosnál, a fodrásznál, a postán, telefonos beszélgetések különböző szakemberekkel</li> </ul>	

Témakör	Olvasás, szövegértés		Javasolt óraszám: 19
Tanulási eredmények	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– szókincsét folyamatosan <b>bővíti</b>;</li> <li>– olvasástechnikai hibáit önállóan <b>javítja</b>;</li> <li>– <b>képes</b> az információk és adatok <b>önálló kikeresésére</b>;</li> <li>– a cselekményeket <b>időrendbe állítja</b>;</li> <li>– <b>jellemzi</b> a szereplőket tulajdonságaik alapján;</li> <li>– <b>önállóan használja</b> az információ szerzés megbízható forrásait;</li> <li>– <b>megkülönbözteti</b> a különböző műfajú szövegeket;</li> <li>– <b>képes</b> tartalommondásra, önálló gondolatok <b>megfogalmazására</b>.</li> </ul>		
<i>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</i>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A témakörre jellemző az értő olvasás gyakorlása az aktív és a passzív szókincs bővítése különböző szövegtípusokban célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző olvasástechnikai hibák felismerése, javítása célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző információk, adatok keresése a szövegekben célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző a cselekmények időrendje, szereplők bemutatása, jellemzése célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző az információszerzés megbízható forrásai – szótárak, lexikonok, kézikönyvek, online információszerzési lehetőségek célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző a szövegek műfajai megkülönböztetése célnyelven.</li> <li>– A témakörre jellemző a szövegtartalmának elmondása, saját szavak, gondolatok rendszerezése célnyelven.</li> </ul>			<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegtípusok, szöveg feldolgozási stratégiák, könyvtárhasználat.</p> <p><i>Matematika:</i> szövegértés, logikai feladatok, rendszerezés.</p> <p><i>Informatika:</i> online információszerzés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a kép és a szöveg kapcsolata, cselekmény illusztrálása.</p>
<b>Fogalmak</b>	Olvasástechnika, aktív–passzív szókincs, cselekmény, adatgyűjtés, adatkikeresés, kézi és online szótár.		

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Folyékony, automatizált olvasástechnika hangos és néma olvasás területén egyaránt.</li> <li>○ Különböző típusú és műfajú szövegek ismerete, tartalmuk megértése.</li> <li>○ Szövegek információinak, gondolatainak megfelelő értelmezése és értékelése.</li> <li>○ Olvasási stratégiák használata.</li> <li>○ Szöveg feldolgozási módok, adatkeresési technikák, információkezelési módok megismertetése, gyakoroltatása nyomtatott és elektronikus szövegekben.</li> </ul>
-----------------------------------	--

Témakör	Írás, fogalmazás	Javasolt óraszám: 15
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>törekszik</b> a tagolt, olvasható íráskép kialakítására;</li> <li>– <b>képes</b> összefüggő szövegek <b>megfogalmazására</b>, szerkesztésére írott és elektronikus formában is;</li> <li>– <b>elemzi és értékeli</b> a szöveg fontos információit;</li> <li>– <b>kreatívan alkot</b> szöveget;</li> <li>– <b>megfogalmazza</b> az illusztráció és a szöveg kapcsolatát;</li> <li>– képes <b>adatok kikeresésére és rendszerezésére</b>;</li> <li>– <b>betartja</b> a szerkesztési, stilisztikai, nyelvhelyességi és helyesírási normákat.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/ Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az írástechnika, olvasható, áttekinthető, a mondanivalót tükröző, tagolt íráskép folyamatos fejlesztése.</li> <li>– Élmények, kitalált történetek, elbeszélés, leírás, jellemzés megfogalmazása.</li> <li>– Szöveg fontos információinak írott formában való elemzése, összefoglalása, értékelése.</li> <li>– A mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szövegek szerkesztése: levél, meghívó, e-mail, SMS, csetelés.</li> <li>– Kreatív szövegalkotás, kitalált történet írása (pl. mese, képregény).</li> </ul>		<p><i>Természetismeret:</i> állatok, növények.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> személyek jellemzése, leírása.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> emberi értékek, helyes emberi magatartás.</p> <p><i>Informatika:</i> szövegszerkesztés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a szöveg és az illusztráció kapcsolata, az esztétikum megjelenítése.</p> <p><i>Matematika:</i> rendszerezés.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szövegek és illusztrációk közötti kapcsolat megfogalmazása.</li> <li>– A szövegbeli adatok kikeresése és rendszerezése megadott szempontok alapján.</li> </ul> <p>Kommunikációs célok megvalósítása; szerkesztési, stilisztikai, nyelvhelyességi és helyesírási normák.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Anyaggyűjtés, kreativitás, élmény, szövegszerkesztés, stilisztika, betűtípus, betűnagyság, sorköz, leírás, jellemzés, elbeszélés.</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Megfelelő írástempó, írástechnika alkalmazása.</li> <li>○ Mondatok összefüggő szöveggé kapcsolása.</li> <li>○ A szövegformák szövegszerkesztési, szövegalkotási jellemzőinek pontos ismerete.</li> <li>○ A szövegbe illeszkedő szavak, kifejezések tudatos alkalmazása.</li> <li>○ A szövegszerkesztési szabályok ismerete.</li> <li>○ Esztétikus íráskép, tiszta, rendezett füzetvezetés.</li> </ul>

Témakör	Helyesírás	Javasolt óraszám: 10
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>ismeri és alkalmazza</b> az i–í, y–ý betűk helyesírásának szabályait;</li> <li>– <b>helyesen írja</b> a kettőshangzókat, szótagképző mássalhangzókat;</li> <li>– <b>ismeri és betartja</b> az elválasztási szabályokat;</li> <li>– <b>képes helyesen kiejteni és írni</b> lágyszótagú szavakat;</li> <li>– <b>ismeri és helyesen írja</b> az ä betűs szavakat;</li> <li>– <b>alkalmazza</b> a nagy kezdőbetűk, az előljárós szavak és a zöngés-zöngétlen mássalhangzók helyesírásának szabályait.</li> </ul>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az i–í, y–ý magánhangzók írása lágy, kemény szótőben, ismert idegen szavakban és kiválasztott szavakban.</li> <li>– Az ia, ie, iu, ô kettőshangzók és a ch, l/í, r/í mássalhangzók helyesírásának gyakorlása.</li> <li>– A de, te, ne, le, di, ti, ni, li lágyszótagok helyesírása és kiejtése.</li> <li>– Az ä betű írása b, m, p, v mássalhangzók után.</li> <li>– A nagy kezdőbetűk és az írásjelek használatának szabályai.</li> <li>– Az előljárós szavak helyesírása.</li> <li>– Zöngés és zöngétlen mássalhangzók helyesírása</li> </ul>		<p><i>Informatika:</i> helyesírást ellenőrző programok.</p>



<b>Fogalmak</b>	Helyesírási szabály, hangképzés: zöngés hang, zöngétlen hang, hasonulás, összeolvadás, előjárószó.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Mondatok helyesírási szabályainak ismerete: nagy kezdőbetű, mondatvégi írásjelek pontos használata.</li> <li>○ Az i–í, y–ý betűk pontos írása a kemény, lágy szótagokban és a kiválasztott betűk után. Az ia, ie, iu, ô kettőshangzók és a ch, l/í, r/f mássalhangzók helyesírásának gyakorlása.</li> <li>○ Tulajdonnevek helyesírása.</li> <li>○ Másolás, tollbamondás, keresztrejtvény fejtős játékok, betűjáték alkalmazása</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Nyelvtan - A nyelv szerkezete</b>	<b>Javasolt óraszám: 10</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>képes</b> helyesen írni és ejteni a kettőshangzókat és a zöngés/zöngétlen mássalhangzókat;</li> <li>– <b>tud</b> igekötők, képzők segítségével új szavakat alkotni;</li> <li>– <b>ismeri</b> és alkalmazza az egyjelentésű, többjelentésű, rokon értelmű, azonos és ellentétes jelentésű szavakat;</li> <li>– <b>helyesen írja</b> ismert szókincsen belül a nagybetűket;</li> <li>– <b>tudja</b> osztályozni az ismert főneveket nemük, számuk szerint, ragozási minták alapján;</li> <li>– <b>ismeri</b> az esetek kérdőszavait és az előjárószókat;</li> <li>– <b>képes</b> ragozni a főneveket, mellékneveket, igéket, névmásokat és számneveket;</li> <li>– <b>ismeri</b> az igék nyelvtani kategóriáit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A szlovák hangok rendszere és jellemzőik:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– magánhangzók, kettőshangzók, mássalhangzók;</li> <li>– magánhangzók: rövid, hosszú;</li> <li>– kettőshangzók;</li> <li>– mássalhangzók: kemény, lágy, kettős jellegű; zöngés, zöngétlen.</li> </ul> <p>A hangok kapcsolódási szabályszerűségeinek – ritmustörvény, hasonulás, kemény szótagok, lágy szótagok – elsajátítása.</p> <p>A szavak szerkezete: szó, szótó, toldalékok.</p> <p>Szavak képzése.</p> <p>Egyjelentésű, többjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, azonos jelentésű és ellentétes jelentésű szavak.</p> <p>Ragozható szófajok.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hangrend, toldalékok, szóképzés, szófajok</p> <p><i>Matematika:</i> rendszerezés, csoportosítás.</p> <p><i>Informatika:</i> internetes honlapok, interaktív feladatok.</p>

<p>Főnév</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nyelvtani kategóriák;</li> <li>– nyelvtani esetek és az esetek kérdései;</li> <li>– az előljárósók és az előljárósós szerkezetek;</li> <li>– a hímnemű főnevek ragozása;</li> <li>– a nőnemű főnevek ragozása;</li> <li>– a semlegesnemű főnevek ragozása;</li> <li>– a főnevek és melléknevek egyeztetése.</li> </ul> <p>Melléknév</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– melléknevek fokozása;</li> <li>– melléknevek ragozása.</li> </ul> <p>Ige</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– igeidő, személy, szám;</li> <li>– igeragozás jelen, múlt és jövő időben;</li> <li>– befejezett igék képzése igekötőkkel;</li> <li>– a visszaható igék használata a tanult szókincsen belül;</li> </ul> <p>igevonzatok tárgyesettel és birtokos esettel.</p> <p>Névmás</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– személyes névmások ragozása;</li> <li>– birtokos névmások ragozása.</li> </ul> <p>Számnev</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tőszámnevek;</li> </ul> <p>számnevek ragozása.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Szavak szerkezete, szótő, toldalék, előképző, igekötő, befejezett ige, folyamatos ige, igevonzat, alanyeset, birtokos eset, részeshatározós eset, tárgyeset, előljárós eset, eszközhatározós eset, kérdő névmás, személyes névmás, birtokos névmás, helyhatározó, ragozási minta.</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Szlovák hangok, betűk rendszerezése.</li> <li>○ Mondatfajták ismerete - olvasás</li> <li>○ Szavak képzése igekötő és előljáró szó használatával-kártyajáték.</li> <li>○ Az azonos alakú és többjelentésű szavak alkalmazása.</li> <li>○ Ragozható szófajok ismerete ismert szövegkörnyezetben.</li> <li>○ Másolás, tollbamondás, keresztretjtvény fejtős játékok, betűjáték alkalmazása.</li> <li>○ Memóriajátékok</li> </ul>

Témakör	Ismeretek az anyanyelvről	Javasolt óraszám: 3 /3
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>ismeri</b> a szlovák nyelv eredetét;</li> <li>– <b>felsorol</b> néhány rokonnyelvet;</li> <li>– <b>ismeri</b> a tájnyelvi/nemzetiségi szavak irodalmi formáját;</li> <li>– <b>ismeri</b> a szlovák hangok rendszerét;</li> <li>– <b>alkalmazza</b> a helyes beszédhangzás elemeit;</li> <li>– <b>ismer</b> néhány állandósult szókapcsolatot;</li> <li>– <b>bővíti</b> szókincsét.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A szlovák nyelv eredete.</p> <p>A szláv nyelvek – rokonnyelvek.</p> <p>A kommunikáció nyelvi formái.</p> <p>Nyelvváltozatok és a nemzetiségi nyelvhasználat.</p> <p>A szlovák beszédhangok rendszere.</p> <p>A beszéd hangzása: hangsúly, hanglejtés, dallam, szünet, tempó.</p> <p>A szavak hangalakjának és jelentésének kapcsolata, az állandósult szókapcsolatok.</p> <p>A szókincs változása, régi és új szavak, kifejezések.</p>		<p><i>Szlovák irodalom-mesék, mondák.</i></p> <p><i>Szlovák népismeret: a szlávok eredete, magyarországi szlovákok nyelvjárása.</i></p> <p><i>Ének-zene: dallam, hangsúly, hanglejtés.</i></p> <p><i>Informatika:szókincsbővítés internetes honlapok által, nyelvi változások követése.</i></p>
<b>Fogalmak</b>	Szókapcsolat, tájszó, tájnyelv, archaikus szó, képzett szó.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Nyelvi, nyelvtani ismeretek - hangos olvasás, szövegértés, hallott szövegértés, könyvtárhasználat</li> <li>○ Nyelvjárások és az irodalmi nyelv (magyarországi Szlovákok nyelvjárása, szlovákiai nyelvjárások- olvasás: mesék, mondák, szótár készítése.</li> <li>○ Prezentáció készítése: nyelvjárás pl. magyarországi Szlovákok és szlovákiai Szlovákok – különbségek</li> <li>○ Társasjáték- Moje Slovensko, memóriajátékok</li> </ul>	

**Irodalom 3 óra/1 hét**  
**108 óra/36 hét**

Témakör	Javasolt óraszám
6. Irodalmi kultúra - Népköltészet, mesék	35/8
7. Irodalmi kultúra- Műköltészet, műfajok, műnemek	25
8. Közismereti témák	35/3
9. A tanulási képesség fejlesztése	5
10. Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése	8/3
<b>Összesen:</b>	<b>108</b>

Témakör	Irodalmi kultúra - Népköltészet, mesék	Javasolt óraszám: 35
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a mesék típusait;</li> <li>– képes jellemezni a mesék, mondák és balladák szereplőit, azok cselekedeteit;</li> <li>– felismeri a mesék, mondák, balladák valóságtartalmát;</li> <li>– felismeri a tanult költői képeket;</li> </ul> <p>ismer és fejből elmond néhány szólást, találós kérdést és közmondást.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Szlovák népmesék, magyarországi szlovák népmesék, más népek meséi és mesefeldolgozások nyelvezete, szereplőinek és tetteiknek értékelése, a valós és a meseelemek váltakozása.	<p>Például:</p> <p><b>Találós kérdések</b></p> <p><i>Sedí panna v okne, suknička jej mokne; príde pán kapitán, hlavičku jej zotne. <b>Cibuľa</b></i></p> <p><i>Rastie dolu hlavou a sopleľ mu kvapká. <b>Cencúľ</b></i></p>	<p><i>Ének-zene:</i> magyar és szlovák népdalok</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> magyarországi szlovákok népköltészete, Szlovákia közigazgatási egységei.</p>

<p>Mesék típusai: állatmese, tréfás mese, varázsmese, tündérmese.</p> <p>Például: <i>Janko Hraško, O troch grošoch, Havran a líška, O čertovi čo vodu nosil, Ako šlo vajce na vandrovku, Koza odratá a jež, Žensky dôvtip.</i></p> <p>Szlovák népdalok, szlovák népballadák nyelvezete, szerkezete, dallama, szereplőinek, történeteinek azonosítása, költői képek és eszközök felismerése, memorizálása.</p> <p>Például: <i>Dvanásti pajtáši, Tri dni ma naháňali, Vydala mamka, vydala dcéru, Červený kachel', biela pec..., Láska, bože láska..., Sadaj slnko, sadaj..., Ja som bača veľmi starý...</i></p> <p>Szlovák mondák – a cselekmény helyszíne, valóság tartalma, szereplők jellemzése.</p> <p>Mesék és mondák összehasonlítása.</p> <p>Például: <b>Studňa lásky, O haluškách a kráľovi Matejovi, Kráľ Matej a bača, o Jurajovi Jánošíkovi, Išli hudci horou</b></p> <p>Találós kérdések, szólások és közmondások memorizálása</p>	<p><i>Sprvu je biele, potom ozelenie, potom očervenie; srdce mu je ako kameň. (Alebo: Biela som, keď sa narodím, odrastená bývam zelená, a na starosť červená alebo čierna, a hoci mám srdce ako kameň, predsa ľúbi ma mladý i starý.) Čerešňa, višňa.</i></p> <p><i>Strieborné ovce, rohatý pastier. Mesiac a hviezdy</i></p> <p><i>Modrý klobúk, čo celý svet prikryje. Nebo</i></p> <p><b>Szólások</b></p> <p><i>Nosí drevo do hory.</i></p> <p><i>Už je pozde, milý drozde.</i></p> <p><i>Kto mlčí, ten svedčí.</i></p> <p><i>Keď neprší, aspoň kvapká.</i></p> <p><i>Láska hory prenáša.</i></p> <p><i>Jablko d'aleko od stromu nepadne</i></p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> műelemzés, költői eszközök.</p> <p><i>Történelem:</i> történelmi korok és hősök, közös haza.</p> <p><i>Természetismeret:</i> földrajzi nevek, folyók, hegyek, térképhasználat, országismeret.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> helyes emberi cselekedetek, példamutatás.</p>
---	--	---

<p>Láska prechádza cez žalúdok.  Hriech nejde do úst, ale z úst!  <b>Közmondások</b>  Sýty hladnému neverí.  Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva.  Čo môžeš urobiť dnes, neodkladaj na zajtra.  Práca odkladaná, nebýva dokonaná.  Odkladaná robota nikdy dobrá nebýva.  Na zajtra kto rád odkladá, nedosiahne to, čo hľadá.  Chytrá robota dobrá nebýva a náhlivá robota z rúk padá.  Dva razy meraj, raz strihaj; desať ráz si rozmysli a raz rob.  Komu sa nelení, tomu sa zelení.  Až keď preskočíš, povedz hop.  Najskôr preskoč, potom hvízdaj.  Čas a trpezlivosť ruže prináša.</p>	
<b>Fogalmak</b>	Népköltészet, népdal, népmese, monda, mesefeldolgozás, állatmese, tréfás mese, varázsmese, tündérmese, mese elemek, valóság tartalom, hagyomány, hazaszeretet, megszemélyesítés.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Irodalmi művek szereplőinek jellemzése és cselekedeteinek értékelése.</li> <li>○ A történet idejének és helyszínének, a cselekmény kezdő– és végpontjának, a cselekményelemek sorrendjének azonosítása.</li> <li>○ A mesére jellemző fordulatok, szókapcsolatok, mesejellemzők ismerete.</li> <li>○ A tanult műfajok és művészi eszközök felismerése.</li> <li>○ Interpretáció, memorizálás.</li> <li>○ Szerepjáték, drámajátékok, bábszínház.</li> <li>○ Rajzfilmek elemzése (Jurošík, Zbojník Jurko).</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Irodalmi kultúra- Műköltészet, műfajok, műnemek</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>25</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri az irodalmi műnemeket és műfajokat;</li> <li>– felismeri az irodalmi művek szerkezetét;</li> <li>– felismeri a művészi kifejezőmódokat;</li> <li>– megkülönbözteti az epikus és a drámai műveket;</li> <li>– képes különböző témájú irodalmi művek elemzésére;</li> <li>– jártas a könyvtárhasználatban;</li> </ul>	

<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– különbséget tesz a szereplők jó és rossz cselekedetei között;</li> <li>– ismereteit és szókincsét folyamatosan bővíti;</li> <li>– elmondja rövid irodalmi szemelvények tartalmát;</li> <li>– képes a művek egy–egy részletének illusztrálására; bekapcsolódik a drámajátékba.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Műnemek és műfajok.</p> <p>Epika, líra, dráma.</p> <p>Ballada, elbeszélés, elbeszélő költemény, mese, monda, dal.</p> <p>Irodalmi művek szerkezete.</p> <p>A művészi kifejezőmódok, stílusesszók funkciói és hatása.</p> <p>Epikus és drámai művek szerkezete.</p> <p>Lírai alkotások elemzése, értelmezése.</p> <p>Különböző témájú irodalmi művek elemzése.</p> <p>Gyermekszereplők a szépirodalomban:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a gyermekek viszonya a felnőttekhez és a társadalomhoz;</li> <li>– a gyermekek kapcsolata a családban;</li> <li>– a gyermekek viszonya az iskolához;</li> <li>– kapcsolat a természettel;</li> <li>– konfliktushelyzetek;</li> <li>– a gyermekek kalandvágya;</li> <li>– a főhős jellemzése tulajdonságai alapján.</li> </ul> <p>Az ember és természet a szépirodalomban – irodalmi szemelvények környezetünkről és a természetről, útleírások.</p> <p>Könyvtárhasználat.</p> <p>Művek elemzése:</p> <p>Alexander Kormoš: <i>Blízki ste mi.</i></p> <p>Gregor Papuček: <i>Pavúk.</i></p> <p>Gregor Papuček: <i>Keby som bol drozdom</i></p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> müelemzés, költői eszközök.</p> <p><i>Történelem:</i> történelmi korok és hősök.</p> <p><i>Természetismeret:</i> földrajzi nevek–folyók, hegyek.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> helyes emberi cselekedetek, példamutatás.</p> <p><i>Ének-zene:</i> magyar és szlovák népdalok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> illusztráció.</p>

<p>Štefan Lami: <i>Rozprávky spod Piliša</i></p> <p>Ondrej Krupa: <i>Rozprávky Ľaničky Žofky</i></p> <p>Ján Botto: <i>Smrť Jánošíkova (részletek)</i></p> <p>Pavol Dobšinský: <i>Prostonárodné slovenské povesti</i></p> <p>Jozef Pavlovič: <i>Prvá knižka deduška Večernička, Druhá knižka deduška Večernička, Rozprávky od výmyslu sveta, Lov slov, Putovanie so slovenčinou</i></p> <p>Daniel Hevier - <i>výber poézie pre deti a mládež</i></p> <p>Margit Garajszki-Bobuľa</p> <p>Dana Hlavatá- <i>Bájký pre teba, Zvedavé rozprávky, Našej mame hrabe, a iné</i></p> <p>Gabriela Futová: <i>Hľadám lepšiu mamu, Mój malý zverinec, Poškolači, a iné</i></p>	
<b>Fogalmak</b>	Műnem, műfaj, epika, líra, dráma, verselés, elbeszélő költemény, útleírás.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Irodalmi művek szereplőinek jellemzése és cselekedeteinek értékelése.</li> <li>○ A tanult műfajok és művészi eszközök felismerése.</li> <li>○ Néhány költői eszköz, költői kép.</li> <li>○ Hangos olvasás, szerepjáték, drámajátékok, bábszínház.</li> <li>○ Interpretáció, memorizálás.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Közismereti témák</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>35</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló -ismeri és <b>alkalmazza</b> az életmód, közösségi élet, iskola, nevelés–oktatás, kulturális élet és média, környezet, gazdasági élet, közlekedés, utazás témakörök szókincsét, szófordulatait, szakkifejezéseit és mondatmodelljeit.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Az írásbeli és szóbeli kommunikáció különböző formáinak gyakorlása az életkori sajátosságoknak megfelelően a következő témakörökben:		<i>Szlovák népismeret:</i> szlovákok által lakott települések Magyarországon,



	<p><b>Életmód</b> (bemutatkozás, család, szülő, gyerekek és felnőttek, napirend, egészség, egészséges életmód, betegség, szabadidő, sport, próbatételek, kaland, hősiesség, ars poetica)</p> <p><b>Közösségi élet</b> (étkezés, ételek, egyszerű receptek, egészséges ételek, családi ünnepek, születésnap, névnap)</p> <p><b>Iskola, nevelés-oktatás</b> (órarend, tantárgyak, osztályterem, versenyek)</p> <p><b>Kulturális élet és média</b> (TV, számítógép, nyomtatott sajtó termékei, színház, mozi)</p> <p><b>Környezet, gazdasági élet</b> (szülőföld, otthon, települések, falvak, városok, épületek, bevásárlás, szolgáltatások, természet, évszakok, napszakok, időjárás, környezetvédelem, fenntarthatóság)</p> <p><b>Közlekedés, utazás</b> (közlekedési eszközök, utazás szervezése Magyarországon és Szlovákiában)</p> <p><b>Zenei kultúra</b> (mai modern könnyűzenei sláger ismerete)</p> <p><b>Szlovákia bemutatása</b> (alapvető adatok Szlovákiáról: népesség, éghajlat, terület, Szlovákiával határos országok, természeti, ill. kulturális látványosságok, stb.)</p>	<p>Szlovákia közigazgatási egységei, ünnepek, jeles napok, ételek.</p> <p><i>Természetismeret:</i> időjárás, környezetvédelem, természet, évszakok jellemzői, Magyarország tájegységei.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> közlekedési ismeretek.</p> <p><i>Informatika</i> digitális technikák, Power Point program, elektronikus szótár, adatok – információk kutatása</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Életmód (bemutatkozás, család, szülő, gyerekek és felnőttek, napirend, egészség, egészséges életmód, betegség, szabadidő, sport, próbatételek, kaland, hősiesség, ars poetica), Közösségi élet (étkezés, ételek, egyszerű receptek, egészséges ételek, családi ünnepek, születésnap, névnap), Iskola, nevelés-oktatás (órarend, tantárgyak, osztályterem, versenyek), Kulturális élet és média (TV, számítógép, nyomtatott sajtó termékei, színház, mozi), Környezet, gazdasági élet (szülőföld, otthon, települések, falvak, városok, épületek, bevásárlás, szolgáltatások, természet, évszakok, napszakok, időjárás, környezetvédelem, fenntarthatóság), Közlekedés, utazás (közlekedési eszközök, utazás szervezése Magyarországon és Szlovákiában), Zenei kultúra (mai modern könnyűzenei sláger ismerete), Szlovákia bemutatása (alapvető adatok Szlovákiáról: népesség, éghajlat, terület, Szlovákiával határos országok, természeti, ill. kulturális látványosságok, stb.)</p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete szlovák nyelven: az életmód, közösségi élet, iskola, nevelés-oktatás, kulturális élet és média, környezet, gazdasági élet, közlekedés, utazás, zenei kultúra, Szlovákia bemutatása projekt készítése</li> <li>○ Projekt (egyéni) készítése az adott témákra</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Internetes kutató munka és csoportos projekt (pl. külföldön élő szlovákok) az adott témákra</li> <li>○ Prezentáció készítése az adott témákra</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>A tanulási képesség fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám: 5</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri és alkalmazza a tanulást segítő eljárásokat; használja a nyomtatott és elektronikus szótárakat;</li> <li>– tud jegyzetet és vázlatot készíteni;</li> <li>– képes prezentáció készítésére, bemutatására;</li> <li>– alkalmazza a gondolkodási műveleteket;</li> </ul> <p>képes szöveghűen felidézni a memoritereket.</p>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Tanulást támogató eljárások.</p> <p>Jegyzetelés, adatkeresés, anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével; egynyelvű szótárak, kétnyelvű szótárak.</p> <p>Jegyzet- és vázlatkészítés.</p> <p>Szótanulási technikák, segédeszközök.</p> <p>Prezentációs technikák elsajátítása.</p> <p>Szöveg feldolgozási és gondolkodási műveletek.</p> <p>Szépirodalmi művek, részletek szöveghű felidézése.</p> <p>Teljes művek:</p> <p>1 népballada: <i>Kačička divoká</i>.</p> <p>2 népdal: <i>Trávička zelená, Sadaj slnko, sadaj</i></p> <p>Alexander Kormoš: <i>Fialôčka, fiala</i>.</p> <p>Gregor Papuček : <i>Keby som bol drozdom</i></p> <p>Gregor Papuček: <i>Pavúk</i></p> <p>Részletek:</p> <p>Ján Botto: <i>Smrť Jánošíkova (4 versszak)</i>,</p> <p>Milan Rúfus: <i>O troch grošoch (4 versszak)</i>,</p> <p><i>Pavol Dobšinský: Koza odratá a jež (interpretáció, ill. drámajáték)</i></p>		<p><i>Ének-zene:</i> népdalok</p> <p><i>Informatika:</i> digitális technikák, PowerPoint program, elektronikus szótárak.</p> <p><i>Matematika:</i> gondolkodási műveletek.</p>

<b>Fogalmak</b>	Prezentáció, hatékony tanulás, vázlat, jegyzet, lényegkiemelés, gondolkodási művelet, egynyelvű, kétnyelvű szótár, anyaggyűjtés, tanulási technika. Drámajátékok, interpretáció.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Tanulást támogató eljárások.</li> <li>○ Jegyzetelés, adatkeresés, anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források</li> <li>○ A tanulási folyamat megszervezése tanári segítséggel.</li> <li>○ A hatékony tanulási módok, stratégiák, eszközök és technikák alkalmazása pl. drámajátékok, interpretációk, prezentáció készítése, projekt munkák (egyéni vagy csoportos).</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Az ítézőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám: 8</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>képes</b> olvasmányok és műalkotások hatásairól véleményt <b>formálni</b>;</li> <li>– <b>törekszik</b> az esztétikus kifejezési formákra;</li> <li>– <b>bekapcsolódik</b> a vitába;</li> <li>– <b>tiszteletben tarja</b> mások véleményét;</li> <li>– <b>toleráns</b> a másság iránt;</li> <li>– <b>felismeri</b> különböző művek erkölcsi és érzelmi tartalmait.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Vélemény megfogalmazása az élmények, olvasmányok és műalkotások hatásáról.</p> <p>Beszélgetés, vita. Mások véleményének meghallgatása, tiszteletben tartása.</p> <p>A másság tisztelete.</p> <p>A jó és a rossz, az igazság és az igazságosság felismerése mindennapi szövegekben és különféle műalkotásokban.</p> <p>Más kultúrák megtapasztalása.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> az esztétikum megjelenítési formái, műalkotások elemzése.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> tolerancia, mások tisztelete, a másság elfogadása.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> irodalmi művek elemzése.</p>

<b>Fogalmak</b>	Műalkotás, műélvezet, műelemzés, más népek kultúrája, tolerancia.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Az alpműveltség elsajátításához, a hatékony tanuláshoz szükséges tudás megszerzésének és feldolgozásának technikái.</p> <p>A tanulást segítő különböző eljárások.</p> <p>A kulturált és hatékony könyvtár- és internethasználat.</p>
<b>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</b>	<p>A tanuló ismerje és alkalmazza a kommunikációs helyzetek szófordulatait. Rendelkezzen életkorának megfelelő szókinccsel és kommunikációs képességgel az életmód, közösségi élet, iskola, nevelés-oktatás, kulturális élet, média, környezet, közlekedés, utazás témakörökben. Aktívan vegyen részt különböző dramatikus formákban.</p> <p>Folyamatosan bővítse szókincsét, fejlessze nyelvi kultúráját.</p> <p>Olvasástechnikai hibáit önállóan javítsa. Legyen képes az információk és adatok önálló kikeresésére a szövegből. Használja önállóan az információszerzés megbízható forrásait, különböztesse meg az eltérő műfajú szövegeket. Legyen képes tartalommondásra, önálló gondolatok megfogalmazására. Ismerje a mesék típusait, legyen képes jellemezni és értékelni a mesék, mondák és balladák szereplőit, azok cselekedeteit.</p> <p>Ismerje fel az irodalmi műnemeket és műfajokat, az irodalmi művek szerkezetét.</p> <p>Legyen jártas a könyvtárhasználatban.</p> <p>Törekedjen a tagolt, olvasható íráskép kialakítására. Legyen képes összefüggő szövegek megfogalmazására, szerkesztésére írott és elektronikus formában is.</p> <p>Alkalmazza a nyelvhelyességi és helyesírási normákat.</p> <p>Ismerje és alkalmazza az i–í, y–ý, ä betűk helyesírásának szabályait, írja helyesen a kettőshangzókat, szótagképző mássalhangzókat. Ismerje és tartsa be az elválasztási szabályokat. Alkalmazza pontosan a nagy kezdőbetűk, az elöljárós szavak és a zöngés-zöngétlen mássalhangzók helyesírásának szabályait. Tudjon igeekötők, képzők segítségével új szavakat alkotni. Ismerje és alkalmazza az egyjelentésű, többjelentésű, rokon értelmű, azonos és ellentétes jelentésű szavakat.</p> <p>Ismerje a tanult főneveket nemük, számuk szerint, ragozási minták alapján. Legyen képes ragozni a főneveket, mellékneveket, igéket, névmásokat és számneveket.</p> <p>Ismerje a szlovák nyelv eredetét, tudjon felsorolni néhány rokonnyelvet.</p> <p>Ismerje a tájnyelvi/nemzetiségi szavak irodalmi formáját.</p>

	<p>Használja a nyomtatott és elektronikus szótárakat, tudjon jegyzetet és vázlatot készíteni. Legyen képes szöveghűen felidézni a memoriterekét.</p> <p>Alkalmazza az alapvető gondolkodási műveleteket.</p> <p>Legyen képes olvasmányok és műalkotások hatásairól véleményt formálni.</p> <p>Törekedjen az esztétikus kifejezési formákra. Kapcsolódjon be a vitába, tartsa tiszteletben mások véleményét. Legyen toleráns a másság iránt.</p>
--	---

## 7–8. évfolyam

E szakaszban fő cél a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk növelése.

Mire a tanulók eljutnak a 7–8. évfolyamig, addigra már megismerkedtek a mesékkel és a mondákkal, a Smrt' Jánošíkova részleteivel, ill. ifjúsági regényekkel, elbeszélésekkel. Az olvasásnak és írásnak, a szövegértésnek és szövegalkotásnak ekkorra már többnek kell lennie számukra merő technikai gyakorlatnál vagy egyszerű kódoló-dekódoló eljárásnál. Érteniük kell, hogy az irodalom olyan üzenet, amelyet elődeink és a rendkívüli képességekkel megáldott művészek örökítettek ránk, s amely üzenetnek a megfejtése és életünkbe építése a mi dolgunk.

Ennek érdekében a 7–8. évfolyamon számos képesség területén kell elérni megfelelő szintet. A tanuló beszédében már nemcsak megfelelően artikulál, hanem kiejtésével közlő szándékát is jól tükrözi, a mondat- és szövegfonetikai eszközöket is megfelelően alkalmazza. Már nemcsak összefoglalni tudja az olvasottakat, megfelelő szókincs birtokában érvelni is képes, és a beszéd társsal empatikusan együtt tud működni. Nemcsak a beszédhelyzethez alkalmazkodik, hanem különféle kommunikációs technikákat is képes alkalmazni. Az olvasás, írott szöveg megértése szintjén képes az aktív és a passzív szókincs gazdagítására önálló munkával is. Képes az irodalmi szövegekben megjelenő egyszerűbb képek, alakzatok felismerésére és értelmezésére, szöveg és kép összjátékának, viszonyának megfigyelésére, különféle ábrák, illusztrációk értelmezésére. Képes szöveg feldolgozására megadott szempontok szerint, valamint a szlovák és magyar nyelvű tartalmak lényegét összefoglalni a másik nyelven. Képes szövegek alkotására, személyes és olvasmányélmények megfogalmazására különböző szövegtípusokban és műfajokban.

Tanulási képessége fejlett, már nemcsak használni tudja a vázlatot, hanem ő maga is képes az önálló vázlatkészítés különféle eljárásaira. A szövegértelmezésen túl formai–stilisztikai elemzésre is képes, továbbá azonosítani tudja a zenei és ritmikai eszközök típusait. Az anyanyelvi kultúra területén képes a nyelvi egységek szerkezeti, jelentéstani összefüggéseinek megfigyelésére.

Már nemcsak a lírai és az elbeszélő szerkezetek kulcsfogalmait ismeri, hanem érti a formai jegyek jelentésteremtő szerepét, továbbá megismerkedik a drámával, a jellemzés módjaival és a tantervben számára előírt további fogalmakkal. Az erkölcsi ítélőképesség birtokában már nemcsak a tetszésnyilvánításra és az eltérő vélemény tiszteletére képes, hanem érti az ízlés kulturális, történeti, közösségi, családi, egyéni beágyazottságát is. Ismeri a média működésének, társadalmi hatásainak alapvető összefüggéseit, a történetalkítás és -elbeszélés mozgóképi eszközeit.

**7. évfolyam**  
**Nyelv**  
**2 óra/1 hét**  
**72 óra/36 hét**

<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
11. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása	15
12. Olvasás, szövegértés	20
13. Írás, fogalmazás	15
14. Helyesírás	15
15. A nyelv szerkezete	5
16. Nyelv és társadalom	2
<b>Összesen:</b>	<b>72</b>

<b>Témakör</b>	<b>Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása</b>	<b>Javasolt óraszám: 15</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>megérti és értelmezi</b> az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő beszéd zenei eszközeit: pl. dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet; beszédhelyzet; továbbá nem nyelvi kifejezőeszközöket: arcjáték, gesztus, testtartás, távolság.</li> <li>– <b>alkalmazza</b> a szöveg tartalmát és a beszélő szándékát tükröző helyes kiejtés.</li> <li>– <b>törekszik</b> a mások véleményének meghallgatására, megértésére és tömör összefoglalására. Saját véleményt, állásfoglalást megfogalmazza.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A kulturált véleménynyilvánítás, vitázás alapelveinek tudatosítása.</p> <p>A helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs használata.</p> <p>A tömegkommunikáció formáinak, valamint néhány gyakoribb műfajának megismertetése.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> szöveg és kép kapcsolata.</p> <p><i>Ének-zene:</i> beszédhang, énekhang, beszédtempó, ritmus.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> a személyiség tisztelete.</p>

<b>Fogalmak</b>	Vélemény, vita, érv; megbeszélés, hozzászólás, felszólalás, kiselőadás, köszöntő, ünnepi beszéd. tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet, sajtóműfaj (hír, tudósítás, interjú).
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ A közéleti kommunikáció iskolai műfajai: megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, rövid alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókinés, szófordulatok, mondatok alkalmazása.</li> <li>○ A tömegkommunikáció formáinak (sajtó, rádió, televízió, internet), valamint néhány gyakoribb műfajának (hír, tudósítás, interjú) megismerése.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Olvasás, szövegértés</b>	<b>Javasolt óraszám: 20</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>felismeri</b> az értő olvasás és az olvasás stratégiáinak (adatok visszakeresése, a szöveg átfutása, részletes olvasás) gyakorlását a nyomtatott és az elektronikus szövegek feldolgozásakor.</li> <li>- <b>gyakorolja</b> a szöveg érzelmi-gondolati tartalmát kifejező olvasást</li> <li>- <b>felismeri</b> különböző szövegtípusok (szépirodalmi, ismeretterjesztő, tankönyvi és médiaszöveget).</li> <li>- <b>megérti</b> autentikus szövegek, ifjúsági folyóiratok írásait</li> <li>- <b>biztosan alkalmazza</b> az internetes adatkeresést, a különböző forrásokból származó adatokat</li> <li>- <b>felismeri</b> az ábrák, képek, illusztrációk szöveggel való kapcsolatának összefüggéseket.</li> <li>- <b>érthetően</b> tud folyamatosan beszélni a képleírásról</li> <li>- <b>biztosan alkalmazza</b> elektronikus és nyomtatott szótárhasználatát.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az értő olvasás és az olvasás stratégiáinak (adatok visszakeresése, a szöveg átfutása, részletes olvasás) gyakorlása a nyomtatott és az elektronikus szövegek feldolgozásakor.</p> <p>A szöveg érzelmi-gondolati tartalmát kifejező olvasás.</p> <p>Különböző szövegtípusok (szépirodalmi, ismeretterjesztő, tankönyvi és médiaszövegek) felismerése. Autentikus szövegek, ifjúsági</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> ábrák, képek, illusztrációk értelmezése.</p> <p><i>Informatika:</i> keresési eljárások.</p>

<p>folyóiratok írásainak megértése.</p> <p>Az internetes adatkeresés, a különböző forrásokból származó adatok megbízhatóságának és használhatóságának kérdése.</p> <p>Ábrák, képek, illusztrációk szöveggel való kapcsolatának felismerése.</p> <p>A képleírás gyakorlása.</p> <p>Elektronikus és nyomtatott szótárhasználat.</p>	
<b>Fogalmak</b>	Adatkeresés, szépirodalmi szöveg, tankönyvi szöveg, szövegfeldolgozás, elektronikus szótár, nyomtatott szótár.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Az értő olvasás fejlesztése.</li> <li>○ Szöveg feldolgozási módok, adatkeresési technikák, információkezelési módok megismertetése, gyakoroltatása nyomtatott és elektronikus szövegekben.</li> <li>○ A kifejező szövegtolmácsolás képességének fejlesztése.</li> <li>○ Különböző szövegtípusok felismerésének gyakoroltatása.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Írás, fogalmazás</b>	<b>Javasolt óraszám: 15</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>törekszik</b> a megadott témához, problémához való célzott anyaggyűjtést (pl. adatok, példák, érvek).</li> <li>– érthetően a tanult műfajokban történő önálló szövegalkotást <b>alkalmazza</b></li> <li>– <b>használja</b> a fogalmazás folyamatközpontúságának alkalmazását.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Folyékony írástechnika, olvasható, áttekinthető, a mondanivalót tükröző, tagolt, íráskép gyakorlása.</p> <p>A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása.</p> <p>Különböző műfajú szövegek alkotása: elbeszélés, leírás, jellemzés, vélemény.</p> <p>Kreatív szövegalkotás, kitalált történet írása (pl. képregény, párbeszédek írása, dramatizálás, párbeszédes forma átírása epikus formába, érvelés).</p> <p>Szövegek, ill. illusztráció közötti kapcsolat megfogalmazása.</p> <p>Szerkesztési, stilisztikai, nyelvhelyességi és helyesírási normák</p>		<p><i>Informatika:</i> a szövegszerkesztő programok lehetőségei.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tipográfia ismeretek, a képregényrajzolás lehetőségei.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> érintkezési formák;</p>



betartása.	a személyiség tisztelete.
<b>Fogalmak</b>	Jegyzet, elektronikus szöveg, önéletrajz, képregény, leírás, jellemzés, illusztráció, nyelvhelyesség.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ A jegyzetelés gyakoroltatása.</li> <li>○ Különböző műfajú szövegek alkotása.</li> <li>○ A mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szövegek írása tanári segítséggel.</li> <li>○ A kreatív szövegalkotás gyakoroltatása.</li> <li>○ Szerkesztési, stilisztikai, nyelvhelyességi és helyesírási normák alkalmazásának vagy követésének segítése.</li> </ul> <p>Pl. újságok, hetilapok, magazinok – szlovák nyelven olvasása</p>

<b>Témakör</b>	<b>Helyesírás</b>	<b>Javasolt óraszám: 15</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>érthetően</b> használja a hangtani, alaktani, jelentéstani, szófajtani, szóalkotástani, kapcsolódó helyesírási szabályokat</li> <li>– önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal <b>alkalmazza</b></li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Az i–í, y–ý, ä magánhangzók, az ia, ie, iu, ô kettőshangzók és a ch, l–ĺ, r–ř mássalhangzók helyesírásának gyakorlása. Az egyes szófajokhoz kötődő helyesírási szabályok. Az állandósult kifejezések helyesírása. Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai. Az írásjelek, a szöveg központozásának legfontosabb szabályai.		<i>Informatika:</i> helyesírási ellenőrző programok.  <i>Vizuális kultúra:</i> tipográfiai ismeretek felhasználása az esztétikus és célszerű íráskép kialakításához.
<b>Fogalmak</b>	Írásjel, vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kettőspont, gondolatjel, egyenes idézet.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	A hangtani, alaktani, jelentéstani, szófajtani, szóalkotástani ismeretekhez kapcsolódó helyesírási szabályok megismertetése, gyakoroltatása.	

<b>Témakör</b>	<b>A nyelv szerkezete</b>	<b>Javasolt óraszám: 5</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Többjelentésű szavak, azonos alakú szavak, állandósult szókapcsolatok, közmondások, szólások, hang, betű, szótag, szó, szóelem, szófaj, ige, főnév, melléknév, számnév, névmás, kijelentő mondat, felszólító mondat, kérdő mondat, óhajtó mondat, felkiáltó mondat, pont, vessző, felkiáltójel, kérdőjel, zárójel ismerete és alkalmazása.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A szlovák hangok rendszere és főbb képzési jellemzőik:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– magánhangzók, kettőshangzók, mássalhangzók;</li> <li>– magánhangzók: rövid, hosszú;</li> <li>– kettőshangzók;</li> <li>– mássalhangzók: kemény, lágy, kettős jellegű; zöngés, zöngétlen.</li> </ul> <p>A hangok kapcsolódási szabályszerűségeinek (ritmustörvény, hasonulás, kemény szótagok, lágy szótagok) elsajátítása.</p> <p>A szavak szerkezete: szó, szótó, toldalékok.</p> <p>A szóalkotás módjainak megismerése. A prefixummal és suffixummal történő szóképzés elsajátítása. Szóösszetételek felismerése, alkotása.</p> <p>A ragozható szófajok fajtái. A főnév, a melléknév, a számnév, a névmás, az ige fajtái, nyelvtani kategóriái, ragozásuk.</p> <p>A nem ragozható szófajok fajtái. A határozószók fajtái, képzése, fokozása. Az előjárósók rendszere. A kötőszók fajtái.</p> <p>A módosítószók stilisztikai felhasználása. Az indulatszók fajtái.</p> <p>A mondat nyelvi funkciója, felépítése, szerkezete, mondatfajták.</p> <p>A szószerkezetek típusi, fajtái: mellérendelés, alárendelés.</p> <p>A szószerkezet típusok felépítésének megfigyelése, felismerésük és alkotásuk.</p> <p>Mondat átalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a magyar nyelv hangrendszere, a szóalkotás, a szófajok rendszere, a mondatok rendszere.</p>
<b>Fogalmak</b>	Ritmustörvény, hasonulás, kemény szótag, lágy szótag, kivételes szó, szótó, toldalék (prefixum, suffixum), összetett szó, névmás, igeragozás, határozószó, előjárósó, egyszótagú előjárósó, elsődleges előjárósó, másodlagos előjárósó, kötőszó, alárendelő kötőszó, mellérendelő kötőszó, módosítószó, indulatszó, hangutánzó szó, hangulatfestő szó, fő mondatrész.	

<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ A szlovák nyelv szerkezetének megfigyeltetése; a hangok, a szóelemek, a szavak és a mondatok szintjének részletesebb vizsgálata.</li> <li>○ A kiejtés és az írás összefüggésének megismertetése.</li> <li>○ Elemző képesség fejlesztése: a szófaji csoportok jellemző alaktani viselkedésének megfigyeltetése, főbb jellemzőinek megnevezése.</li> <li>○ A szóbeli és az írásbeli kommunikáció fejlesztése: a nyelv szerkezetének, változó egységeinek megfigyeltetése mondat- és szövegépítő eljárásokkal; a mondatfajták közlési szándékának felismertetése a beszélt és írott nyelvben, alkalmazásuk a mindennapi kommunikációban.</li> </ul>
--------------------------------------	---

Témakör	Nyelv és társadalom	Javasolt óraszám: 2
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>felismeri</b> néhány helyi nyelvjárási szavakat (archaizmus, frazeologizmus)</li> <li>- <b>törekszik</b> szókincs bővítésre, annak felismertetésre, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szerkezettel, más-más szavakkal is ki tudja fejezni.</li> </ul>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p>A szlovák nyelv eredete (indoeurópai nyelvcsalád, szláv nyelvcsalád), helye a nyelvek között. A szláv nyelvek csoportjai. Az ószláv nyelv. A szókincs változása: régi és új szavak, kifejezések gyűjtése, összehasonlítása. A szavak típusai jelentésük szempontjából; az állandósult kifejezések, a frazeologizmusok, az egy- és többjelentésű szavak, a szinonimák, az antonimák, homonimák, stilisztikai felhasználásuk.</p>		<p><i>Szlovák népismeret:</i> a szlávok. A szlovákok letelepedése a mai Magyarország területén. <i>Történelem:</i> Nagy Morva birodalom, Ciril és Metód-nyelvtudós, a szláv írás megalkotója  <i>Magyar nyelv</i> -finnugor és szláv nyelvcsalád összehasonlítása</p>

<b>Fogalmak</b>	Nyelvcsalád, indoeurópai nyelvcsalád, szláv nyelvcsalád, ószláv nyelv, irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, archaizmus, neologizmus, idegen szó, nyelvjárási szó, szakszó, szleng, zsargon, állandósult kifejezés, frazeologizmus, közmondás, szólás, egyjelentésű szó, többjelentésű szó, szinonima, antoníma, homonima.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>A nyelvi tudatosság fejlesztése. Szókincsbővítés, annak felismertetése, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szerkezettel, más-más szavakkal is ki lehet fejezni pl.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ internetes kutató munka egyéni és csoportos projekt – szláv nyelvcsaládok: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ különbségek, hasonlóságok</li> </ul> </li> <li>○ internetes kutató munka egyéni és csoportos projekt magyar – szlovák nyelv:</li> <li>○ hasonlóságok, szó eredete</li> <li>○ projekt munka (egyéni, csoportos)</li> <li>○ prezentáció (egyéni) - a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven</li> </ul>

**Irodalom 3 óra/1 hét  
108 óra/6 hét**

<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
1. A szlovák irodalom lírai alkotásai	15
2. Epika	15
3. Egy drámai mű feldolgozása	10
4. Magyarországi szlovák irodalom	10
5. Gyermeksorsok a világirodalomban	7
6. Műnemek és műfajok	13
7. A média és mozgókép kifejezőeszközei	15
8. Közismereti témák	23
<b>Összesen:</b>	<b>108</b>

Témakör	A szlovák irodalom lírai alkotásai	Javasolt óraszám: 15
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>megismeri</b> a szlovák irodalom jellemző motívumainak jellemzőit: a hazaszeretet, a becsületes emberi helytállás, a szülőföld iránti szeretet, szerelem, fájdalom</li> <li>- <b>felismeri</b>, hogy a lírai művekbe is vegyülhet időnként epikus jelleg</li> <li>- <b>értelmezi a</b> különféle műfajú lírai alkotásokat és meg is tanul néhányat</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Különbféle témájú irodalmi alkotások feldolgozása a szlovák lírából, összehasonlítása, irodalomjellemező motívumainak megismerése pl.:</p> <p>Ludovít Štúr : <i>Na matkinej mohyle (részlet)</i></p> <p>Ludovít Štúr : <i>Rozlúčenie (részlet)</i></p> <p>Janko Kráľ: <i>Krajinská pieseň, Orol vták</i></p> <p>Andrej Sládkovič: <i>Detvan (részletek)</i>,</p> <p>Andrej Sládkovič: <i>Marína (részletek 1.; 8-10;41;72;73 versszak)</i></p> <p>Samo Chalupka: <i>Mor ho! (részlet), Turčín Poničan,</i></p> <p>Pavol Országh Hviezdoslav: <i>K ľudu, k ľudu mládež moja (részlet)</i></p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> műelemzés, költői eszközök.</p> <p><i>Informatika:</i> adatkeresés.</p> <p><i>Ének-zene</i></p>
<b>Fogalmak</b>	Motívum, költői kép, alakzat, ismétlés, fokozás, párhuzam, ellentét, hasonlat, megszemélyesítés, metafora, szimbólum, ritmus, rím, refrén, motívum, téma.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Szlovák lírai alkotások motívumainak megismertetése, megfigyeltetése. A lírai formanyelv (szerkezeti változatok, szókinccs, a képség eszközei) elemeinek megismertetése, a művek elemzése során a fogalmak használata.</li> <li>○ Szókinccsbővítés a művek tematikájának megfelelően.</li> <li>○ Művek szöveghű felidézése pl.:</li> <li>○ Samo Chalupka: <i>Turčín Poničan (4 versszak)</i>,</li> <li>○ Janko Kráľ: <i>Orol vták (2 versszak)</i>,</li> <li>○ Andrej Sládkovič: <i>Marína (részletek 1;41; versszak)</i></li> </ul>	

Témakör	Epika	Javasolt óraszám: 15
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>- epikai alkotásokban <b>azonosítja, elemzi</b> az idő- és térvizonyokat;</li> <li>- <b>érezkeli</b> az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérést</li> <li>- <b>felismeri</b> az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;</li> <li>- műelemzések nyomán <b>rögzíti</b> az egyes műfajok sajátosságait;</li> <li>- <b>képes</b> érzelmi tartalmak <b>felismerésére</b>, erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére, pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála; memoriterek (prózaepikai szövegrészek) előadására;</li> <li>- <b>képes</b> az irodalmi élmény megosztására, olvasmányainak ajánlására;</li> <li>- <b>alkalmas</b> az önálló olvasmányválasztás indoklására.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Különböző korok epikai alkotásainak feldolgozása: Janko Král': <i>Kvet</i> , Ján Botto: <i>Žltá lalia (részletek)</i> , Ján Botto: <i>Kukučka (részletek)</i>		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> műnemek és műfajok <i>Történelem:</i> a történelmi regény eseményei és a történelem. <i>Erkölcstan:</i> nemzedékek, család, felnőttek, gyerekek kapcsolatai. <i>Informatika:</i> források önálló feltárása és felhasználása. <i>Földrajz:</i> az olvasott művek topológiája.
<b>Fogalmak</b>	Ballada, sűrített cselekmény, balladai homály, párbeszéd, monológ, novella, főcselekmény, mellékcselekmény, elbeszélés, regény, bonyodalom, regényhős, főhős, jellem, szerkezet, epizód.	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Emberi kapcsolatok, társadalmi viszonyok, gyermeksorsok, történelmi témák ábrázolásának megismertetése, megfigyeltetése.</li> <li>○ A ballada, a novella, az elbeszélés, a regény műfaji sajátosságainak megismertetése.</li> <li>○ Az érzelmi tartalmak felismerésének (pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála), az erkölcsi választások értelmezésének és véleményezésének fejlesztése.</li> <li>○ Az irodalmi élmény befogadásának és megosztásának fejlesztése.</li> <li>○ Ajánlott művek:</li> <li>○ Janko Jesenský: Malomestské rozprávky (<i>válogatás</i>)</li> </ul>
-----------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Egy drámai mű feldolgoása</b>	<b>Javasolt óraszám: 10</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>megismeri</b> a drámai műnem legfontosabb jellemzőit, a komédia műfaját közös és önálló olvasással, feldolgozással, műelemzéssel;</li> <li>- <b>képes</b> az epikai azonosítására;</li> <li>- <b>képes</b> szituációk és instrukciók értelmezésére, esetleg megjelenítésére;</li> <li>- <b>alkalmas</b> részlet megtanulására, esetleg jelenet előadására az olvasott drámai műből, valamint egy látott jelenet (színházi előadás vagy felvétele) értelmezésére.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Helyszín- és időviszonylatok, illetve jellemek és konfliktusviszonylatok felismerése, megfigyelése a médiászövegekben (pl. rádiómű- sorban, riportban). A korosztálynak megfelelő mozgóképi szövegeken a cselekmény- és történetszervezés, valamint az elbeszélés (narráció) megfigyelése és tudatosítása, és mindezzel összefüggésben konkrét szövegek elemzése során az expozíció, bonyodalom, lezárás már ismert fogalmainak alkalmazása.</p> <p>Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> idő és térbeli változások megjelenítése képsorozatokkal.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> erkölcsi dilemmák.</p>

Ajánlott:	
<b>Film és színház</b>	
Juraj Jakubisko: Perinbaba	
Ernest Bryll, Katarzyna Gärtnerová : Na skle maľované, musical - zenés színházi előadás	
Eleonóra Gašparová: Fontána pre Zuzanu (Dušan Rapoš- filmes feldolgozás)	
Slovenské divadlo Vertigo - Budapešť (színházi előadás)	
<b>Fogalmak</b>	Dialógus, humor, jelenet, jelmez, komédia, komikum, konfliktus, monológ, rendező, szerep, szereplő, színmű, szöveg és mozgás, tetőpont.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ A tragikum/komikum mint műfajformáló minőség megértése, műbeli megjelenési formáinak felismerése. Különböző dramatikus formák kipróbálása révén (pl. helyzetgyakorlat, stílusgyakorlat, dramatikus improvizáció) az empatikus készségek fejlesztése.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Magyarországi szlovák irodalom</b>	<b>Javasolt óraszám: 10</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tudatosítja, hogy vannak gyakori témák, motívumok az irodalomban;</li> <li>- megismeri, hogy a tematika nem műnemhez, műfajhoz kötődik;</li> <li>- érzékeli a szövegek műfaji különbségét (mese – dokumentum; lírai mű – elbeszélés);</li> <li>- felismeri, hogy a szülőföld, az otthon, az anyanyelv gyakori érzelmi, hangulati, gondolati élmény, lírai téma;</li> <li>- felismeri, hogy a lírában megjelenő érzelmek egyetemes érvényűek.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Különböző témájú lírai alkotások a magyarországi szlovák lírából:</p> <p>Gregor Papuček: <i>Nepoznám krajšiu reč, Pod Pilišom,</i></p> <p>Alexander Kormoš: <i>Jazyk,</i></p> <p>Különböző témájú alkotások a magyarországi szlovák prózairodalomból:</p> <p>Michal Hrivnák: <i>Milka (részlet),</i> Pavol Kondač: <i>Hrbolatá cesta (részlet).</i></p>		<p><i>Szlovák népismeret:</i> a költők, írók szülőhelyének szlovák hagyományai</p> <p><i>Informatika:</i> adatkeresés.</p>



<b>Fogalmak</b>	Líra, költői kép, alakzat, érzelem, hangulat, élmény, epika, próza, szülőföld, anyanyelv.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Annak felismerése, hogy a szülőföld, az otthon, az anyanyelv gyakori érzelmi, hangulati, gondolati élmény, lírai téma.</li> <li>○ Törekvés az idő- és térmegjelölések értelmezésére.</li> <li>○ Az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérés érzékelése.</li> <li>○ A jellemzés főbb eszközeinek azonosítása. Az osztállyal kooperálva a jellemek elemzése.</li> <li>○ Szókincsbővítés a művek tematikájának megfelelően.</li> <li>○ Művek szöveghű felidézése: Alexander Kormoš: <i>Jazyk (részlet)</i>, Gregor Papuček: <i>Nepoznám krajiu reč (részlet)</i>.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Gyermeksorsok a világirodalomban</b>	<b>Javasolt óraszám: 7</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>megismerkedik</b> az olvasmányok megközelítési szempontjaival, lehetőségeivel;</li> <li>- <b>előzetesen felkészül</b> a mű sok szempontú megközelítésére (feladatok; adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés stb.);</li> <li>- <b>képes</b> szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/írásban), pl. jellemzés, elbeszélés, kreatív írás.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<i>Ajánlott irodalom:</i> angol, francia, dán, francia L. Carroll – Alica v krajine zázrakov Joanne Rowlingová – séria kníh o Harrym Potterovi H. Ch. Andersen – výber z rozprávok A. de Saint Exupéry – Malý princ		<i>Szlovák népiismeret:</i> a magyarországi szlovákok hiedelemvilága.  <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az ifjúsági irodalom  <i>Erkölcstan:</i> az ifjúsági irodalomra általánosságban jellemző, a kiskamaszkort érintő problémák feldolgozása

<b>Fogalmak</b>	Hiedelem, természetfeletti lények. Ifjúsági regény, cselekmény, tér- és időviszonyok, szerkezet, konfliktus, elbeszélői nézőpont.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Az elmélyült olvasás, a hatékony, önálló szövegfeldolgozás támogatása, felkészülés a kiválasztott regény sok szempontú megközelítésére.</li> <li>○ A szóbeli és írásbeli szövegalkotási képesség továbbfejlesztése feladatok megoldásával, pl. jellemzés, levél, elbeszélés, jellemzés nézőpontváltással, kreatív írás.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Műnemek és műfajok</b>	<b>Javasolt óraszám: 13</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>- felismeri és elemzi a műnemek és műfajok főbb jellemzőit, a választott alkotás műfaját közös és önálló olvasással, feldolgozással, műelemzéssel;</li> <li>- felismeri a tragikumot/komikumot mint műfajformáló minőséget, elemzi a műbeli megjelenési formáit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Lírai, epikai, drámai műfajok egyszerű meghatározása, a meghatározás elemeinek szövegpéldákkal történő illusztrálása, a könnyebben besorolható olvasott művek műfaji azonosítása.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> műnemek, műfajok.
<b>Fogalmak</b>	Líra, dal, epigramma, epika, ballada, elbeszélő költemény, novella, elbeszélés, regény, dráma, tragédia, komédia, tragikum, komikum, vígjáték, humor.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ A művekben megjelenített konfliktusok, erkölcsi választások mérlegelése és értékelése, azonosulás a műben megjelenített pozitív értékekkel, magatartásokkal.</li> <li>○ Művek közös és önálló olvasása, befogadása, feldolgozása; a műnem jellemzőinek (pl. szerkezet, jellem, szituáció, nyelv) feltárása.</li> <li>○ Képesség drámai hősök jellemzésére, kapcsolataik, konfliktusaik.</li> <li>○ Különböző dramatikus formák kipróbálása révén (pl. helyzetgyakorlat, stílusgyakorlat) az empátikus készségek fejlesztése.</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>A média és mozgókép kifejezőeszközei</b>	<b>Javasolt óraszám: 15</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Érti</b> a rövid, egy szálon futó, történetet bemutató művekben az ok-okozati viszonyokat, azonosítja a történet idejét és helyszínét a cselekmény kezdő-és végpontját, a cselekményelemek sorrendjét.</li> <li>- dramatikus szövegek és drámajátékok segítségével <b>képes</b> átélni mindennapi konfliktusokat.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
A fordulat és epizód fogalmának magyarázata. Egyszerűbb médiaszövegek létrehozása (pl. interjú, újságcikk, önportré).		<i>Vizuális kultúra:</i> idő- és térbeli változások megjelenítése képsorozatokkal.
<b>Fogalmak</b>	Hős, konfliktus, cselekmény, történet, elbeszélés, bonyodalom, lezárás, jelenet, epizód, fordulat.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd kialakítása, a mediális írás-olvasástudás fejlesztése.</li> <li>○ A médiumok nyelvi apparátusára vonatkozó alapszintű tájékozottság megszerzésének segítése.</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>Közismereti témák</b>	<b>Javasolt óraszám: 23</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>megismeri</b> a közvetlen környezetében tapasztalt szellemi és tárgyi értékeket</li> <li>- <b>megtapasztalja</b> a családhoz, a szűkebb közösséghez, nemzetiségéhez tartozás érzését, <b>nyitottá válik</b> a családi és közösségi értékek befogadására</li> <li>- életkori sajátosságainak megfelelően <b>bemutatja</b> családja értékeit</li> <li>- <b>beszámol</b> saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az</li> </ul>	

	<p>érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő rövid jellemzésével;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>leír</b> összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban;</li> <li>- <b>megérti és értelmezi</b> az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;</li> <li>- a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően <b>alkalmazza</b>;</li> <li>- mondanivalóját <b>kifejezi</b> kevésbé ismerős helyzetekben.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az írásbeli és szóbeli kommunikáció különböző formáinak gyakorlása, bővítése a következő közismereti témakörökben:</p> <p><b>Életmód</b> (bemutatkozás, család, szülő, gyerekek és felnőttek, napirend, egészség, egészséges életmód, betegség, szabadidő, sport)</p> <p><b>Közösségi élet</b> (étkezés, ételek, egyszerű receptek, egészséges ételek, családi ünnepek, születésnap, névnap)</p> <p><b>Iskola, nevelés-oktatás</b> (órarend, tantárgyak, osztályterem, versenyek)</p> <p><b>Kulturális élet és média</b> (TV, számítógép, nyomtatott sajtó termékei, színház, mozi)</p> <p><b>Környezet, gazdasági élet</b> (szülőföld, otthon, települések, falvak, városok, épületek, bevásárlás, szolgáltatások, természet, évszakok, napszakok, időjárás, környezetvédelem, fenntarthatóság)</p> <p><b>Közlekedés, utazás</b> (közlekedési eszközök, utazás szervezése Magyarországon és Szlovákiában)</p> <p><b>Zenei kultúra</b> (mai modern könnyűzenei sláger ismerete)</p>	<p><i>Szlovák népismeret:</i> a magyarországi szlovákság jelentős képviselőihez kötődő emlékhelyek.</p> <p><i>Földrajz:</i> Magyarország, Szlovákia, környezetvédelem.</p> <p><i>Informatika:</i> a számítógép részei.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenei műfajok.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Életmód (bemutatkozás, család, szülő, gyerekek és felnőttek, napirend, egészség, egészséges életmód, betegség, szabadidő, sport)</p> <p>Közösségi élet (étkezés, ételek, egyszerű receptek, egészséges ételek, családi ünnepek, születésnap, névnap)</p> <p>Iskola, nevelés-oktatás (órarend, tantárgyak, osztályterem, versenyek)</p> <p>Kulturális élet és média (TV, számítógép, nyomtatott sajtó termékei, színház, mozi)</p>

	<p>Környezet, gazdasági élet (szülőföld, otthon, települések, falvak, városok, épületek, bevásárlás, szolgáltatások, természet, évszakok, napszakok, időjárás, környezetvédelem, fenntarthatóság)</p> <p>Közlekedés, utazás (közlekedési eszközök, utazás szervezése Magyarországon és Szlovákiában), távolsági autóbusz, vasúti közlekedés, légi közlekedés, vízi közlekedés, közlekedési szabály, iskolai kirándulás, szabadság, szlovákok lakta település, erdei iskola, sítábor, nyári egyetem, úti okmány, természeti szépség, műemlék, világörökség</p> <p>Zenei kultúra (mai modern könnyűzenei sláger ismerete)</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Az életmód, közösségi élet, iskola, nevelés-oktatás, kulturális élet és média, környezet, gazdasági élet, közlekedés, utazás, zenei kultúra témákban megfelelő szókinész és kommunikációs képesség kialakítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Projekt munkák</li> <li>○ Prezentáció</li> <li>○ szlovák nyelven ismeretterjesztő filmek, dokumentumfilmek vetítése</li> <li>○ zenei műsorok szlovák nyelven</li> </ul>

<b>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</b>	<p>A tanuló tudatosítja a kulturált véleménynyilvánítás alapelveit. Képes a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókinész használatára.</p> <p>Képes az értő olvasásra. Alkalmazza a szövegfeldolgozási és az információkezelési módokat, az adatkeresési technikákat. Szöveget kifejezően tolmácsol. Felismer különböző szövegtípusokat.</p> <p>Képes helyesen kezelni az elektronikus, internetes információforrásokat.</p> <p>Jegyzetelési technikája fejlődött. Betartja a szerkesztési, a stilisztikai, a nyelvhelyességi és helyesírási normákat különböző műfajú szövegek alkotása során. Képes a kreatív szövegalkotásra.</p> <p>Képes alkalmazni a hangtani, alaktani, jelentéstani, szófajtani, szóalkotástani, mondattani ismeretekhez kapcsolódó helyesírási szabályokat.</p> <p>Képes a hangok, a szóelemek, a szavak és a mondatok szintjének részletesebb vizsgálatára, a kiejtés és az írás szabályszerűségeinek felismerésére. A szófaji csoportok jellemző alaktani viselkedését megérti, főbb jellemzőit megnevezi. A szóbeli és írásbeli kommunikációja fejlődött: a nyelv szerkezetét, változó egységeit mondat- és szövegépítő eljárásokkal képes megfigyelni; a mondatfajtaikat a beszélt és írott nyelvben a közlési szándéknak megfelelően felismeri és alkalmazza a mindennapi kommunikációban.</p> <p>Ismeri a szlovák nyelv eredetét, a nyelv változatait, az irodalmi nyelvet, a köznyelvet, a nyelvjárásokat és a magyarországi szlovák nyelvjárásokat.</p>
---	---

	<p>Képes összehasonlítani az irodalmi nyelvet a nyelvjárásokkal.</p> <p>Képes megfigyelni a nyelv állandóságát és változását régi és mai szövegekben, értelmezi azokat.</p> <p>Képes értelmezni a lírai, epikai, drámai műfajok műfaji sajátosságait. Meg tudja nevezni a szlovák lírai alkotások motívumait. Ismeri a lírai formanyelv elemeit, a művek elemzése során képes a tanult fogalmakat használni.</p> <p>Ismeri az emberi kapcsolatok, társadalmi viszonyok, gyermeksorsok, történelmi témák ábrázolását az epikai művekben. Képes értelmezni a drámában megjelenő emberi kapcsolatokat, cselekedeteket, érzelmi viszonyulásokat, konfliktusokat.</p> <p>Mozgóképi szövegértés-képessége az életkornak megfelelő, a mediális írást értelmezni tudja.</p> <p>Szókinccse az irodalmi művek tematikájának megfelelően bővül.</p> <p>Az életmód, közösségi élet, iskola, nevelés-oktatás, kulturális élet, média, környezet, gazdasági élet, közlekedés, utazás témákban életkornak megfelelő szókinccsel és kommunikációs képességgel rendelkezik.</p>
--	--

## 8. évfolyam

### Nyelv

**2 óra/1 hét**  
**72 óra/36 hét**

Témakör	Javasolt óraszám
17. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása	15
18. Olvasás, szövegértés	20
19. Írás, fogalmazás	15
20. Helyesírás	15
21. A nyelv szerkezete	5
22. Nyelv és társadalom	2
<b>Összesen:</b>	<b>72</b>

Témakör	Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása	Javasolt óraszám: 15
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>megérti és értelmezi</b> az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő beszéd zenei eszközeit: pl. dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet; beszédhelyzet; továbbá nem nyelvi kifejezőeszközöket: arcjáték, gesztus, testtartás, távolság.</li> <li>– <b>alkalmazza</b> a szöveg tartalmát és a beszélő szándékát tükröző helyes kiejtés.</li> <li>– <b>törekszik</b> a mások véleményének meghallgatására, megértésére és tömör összefoglalására. Saját véleményt, állásfoglalást megfogalmazza.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A kulturált véleménynyilvánítás, vitázás alapelveinek tudatosítása.</p> <p>A helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs használata.</p> <p>A tömegkommunikáció formáinak, valamint néhány gyakoribb műfajának megismertetése.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> szöveg és kép kapcsolata.</p> <p><i>Ének-zene:</i> beszédhang, énekhang, beszédtempó, ritmus.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> a személyiség tisztelete.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Vélemény, vita, érv; megbeszélés, hozzászólás, felszólalás, kiselőadás, köszöntő, ünnepi beszéd. tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet, sajtóműfaj (hír, tudósítás, interjú).</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Különbféle drámajáték formák kipróbálása (pl. némajáték, helyzetgyakorlat, improvizáció, vers-és szövegmondás, színházi előadás).</li> <li>○ A közéleti kommunikáció iskolai műfajai: megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, rövid alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs, szófordulatok, mondatok alkalmazása.</li> <li>○ A tömegkommunikáció formáinak (sajtó, rádió, televízió, internet), valamint néhány gyakoribb műfajának (hír, tudósítás, interjú) megismerése.</li> </ul>	

Témakör	Olvasás, szövegértés	Javasolt óraszám: 20
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>felismeri</b> az értő olvasás és az olvasás stratégiáinak (adatok visszakeresése, a szöveg átfutása, részletes olvasás) gyakorlását a nyomtatott és az elektronikus szövegek feldolgozásakor.</li> <li>- <b>gyakorolja</b> a szöveg érzelmi-gondolati tartalmát kifejező olvasást</li> <li>- <b>felismeri</b> különböző szövegtípusok (szépirodalmi, ismeretterjesztő, tankönyvi és médiaszöveget).</li> <li>- <b>megérti</b> autentikus szövegek, ifjúsági folyóiratok írásait</li> <li>- <b>biztosan alkalmazza</b> az internetes adatkeresést, a különböző forrásokból származó adatokat</li> <li>- <b>felismeri</b> az ábrák, képek, illusztrációk szöveggel való kapcsolatának összefüggéseket.</li> <li>- <b>érthetően</b> tud folyamatosan beszélni a képleírásról</li> <li>- <b>biztosan alkalmazza</b> elektronikus és nyomtatott szótárhasználatát.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az értő olvasás és az olvasás stratégiáinak (adatok visszakeresése, a szöveg átfutása, részletes olvasás) gyakorlása a nyomtatott és az elektronikus szövegek feldolgozásakor.</p> <p>A szöveg érzelmi-gondolati tartalmát kifejező olvasás.</p> <p>Különböző szövegtípusok (szépirodalmi, ismeretterjesztő, tankönyvi és médiaszövegek) felismerése. Autentikus szövegek, ifjúsági folyóiratok írásainak megértése.</p> <p>Az internetes adatkeresés, a különböző forrásokból származó adatok megbízhatóságának és használhatóságának kérdése.</p> <p>Ábrák, képek, illusztrációk szöveggel való kapcsolatának felismerése.</p> <p>A képleírás gyakorlása.</p> <p>Elektronikus és nyomtatott szótárhasználat.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> ábrák, képek, illusztrációk értelmezése.</p> <p><i>Informatika:</i> keresési eljárások.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Adatkeresés, szépirodalmi szöveg, ismeretterjesztő szöveg, tankönyvi szöveg, médiaszöveg, szövegfeldolgozás, elektronikus szótár, nyomtatott szótár.</p>	
<b>Javasolt</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Az értő olvasás fejlesztése.</li> </ul>	



<b>tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Szöveg feldolgozási módok, adatkeresési technikák, információkezelési módok megismertetése, gyakoroltatása nyomtatott és elektronikus szövegekben.</li> <li>○ A kifejező szövegtolmácsolás képességének fejlesztése.</li> <li>○ Különböző szövegtípusok felismerésének gyakoroltatása.</li> <li>○ A kritikai gondolkodás fejlesztése: az elektronikus, internetes információforrások kezelése a megbízhatóság, hitelesség szempontjából.</li> </ul>
----------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>Írás, fogalmazás</b>	<b>Javasolt óraszám: 15</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- életkori sajátosságainak megfelelően <b>használja</b> az adatgyűjtés, jegyzet- és vázlatkészítés különböző technikákkal.</li> <li>- <b>törekszik</b> a megadott témához, problémához való célzott anyaggyűjtést (pl. adatok, példák, érvek).</li> <li>- érthetően a tanult műfajokban történő önálló szövegalkotást <b>alkalmazza</b></li> <li>- <b>használja</b> a fogalmazás folyamatközpontúságának alkalmazását.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Folyékony írástechnika, olvasható, áttekinthető, a mondanivalót tükröző, tagolt, íráskép gyakorlása.</p> <p>A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása.</p> <p>Különböző műfajú szövegek alkotása: elbeszélés, leírás, jellemzés, vélemény.</p> <p>A mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szövegek írása (önéletrajz, meghívó, értesítés, e-mail, SMS, csetelés).</p> <p>Kreatív szövegalkotás, kitalált történet írása (pl. képregény, párbeszéd írása, dramatizálás, párbeszédes forma átírása epikus formába, érvelés).</p> <p>Szövegek, ill. illusztráció közötti kapcsolat megfogalmazása.</p> <p>Szerkesztési, stilisztikai, nyelvhelyességi és helyesírási normák betartása.</p>		<p><i>Informatika:</i> a szövegszerkesztő programok lehetőségei.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tipográfia ismeretek, a képregényrajzolás lehetőségei.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> érintkezési formák; a személyiség tisztelete.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Jegyzet, elektronikus szöveg, önéletrajz, képregény, elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, illusztráció, nyelvhelyesség.</p>	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ A jegyzetelés gyakoroltatása.</li> <li>○ Különböző műfajú szövegek alkotása.</li> <li>○ A mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szövegek írása tanári segítséggel.</li> <li>○ A kreatív szövegalkotás gyakoroltatása.</li> <li>○ Szerkesztési, stilisztikai, nyelvhelyességi és helyesírási normák alkalmazásának vagy követésének segítése.</li> </ul> <p>Pl. újságok, hetilapok, magazinok – szlovák nyelven olvasása, szerkesztése</p>
-----------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Helyesírás</b>	<b>Javasolt óraszám: 15</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>érthetően</b> használja a hangtani, alaktani, jelentéstani, szófajtani, szóalkotástani, mondattani ismeretekhez kapcsolódó helyesírási szabályokat</li> <li>– önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal <b>alkalmazza</b></li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az i–í, y–ý, ä magánhangzók, az ia, ie, iu, ô kettőshangzók és a ch, l–ĺ, r–ř mássalhangzók helyesírásának gyakorlása.</p> <p>Az egyes szófajokhoz kötődő helyesírási szabályok.</p> <p>Az állandósult kifejezések helyesírása.</p> <p>Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai.</p> <p>Az írásjelek, a szöveg központosításának legfontosabb szabályai.</p> <p>A párbeszéd és az idézetek (egyenes, függő) írásmódja.</p>		<p><i>Informatika:</i> helyesírási ellenőrző programok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tipográfiai ismeretek felhasználása az esztétikus és célszerű íráskép kialakításához.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Írásjel, vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kettőspont, gondolatjel, egyenes idézet, függő idézet.</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>A hangtani, alaktani, jelentéstani, szófajtani, szóalkotástani, mondattani ismeretekhez kapcsolódó helyesírási szabályok megismertetése, gyakoroltatása.</p>	

Témakör	A nyelv szerkezete	Javasolt óraszám: 5
Tanulási eredmények	Többjelentésű szavak, azonos alakú szavak, állandósult szókapcsolatok, közmondások, szólások, hang, betű, szótag, szó, szóelem, szófaj, ige, főnév, melléknév, számnév, névmás, kijelentő mondat, felszólító mondat, kérdő mondat, óhajtó mondat, felkiáltó mondat, pont, vessző, felkiáltójel, kérdőjel, zárójel ismerete és alkalmazása.	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A szlovák hangok rendszere és főbb képzési jellemzőik:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– magánhangzók, kettőshangzók, mássalhangzók;</li> <li>– magánhangzók: rövid, hosszú;</li> <li>– kettőshangzók;</li> <li>– mássalhangzók: kemény, lágy, kettős jellegű; zöngés, zöngétlen.</li> </ul> <p>A hangok kapcsolódási szabályszerűségeinek (ritmustörvény, hasonulás, kemény szótagok, lágy szótagok) elsajátítása.</p> <p>A szavak szerkezete: szó, szótó, toldalékok.</p> <p>A szóalkotás módjainak megismerése. A prefixummal és szuffixummal történő szóképzés elsajátítása. Szóösszetételek felismerése, alkotása.</p> <p>A ragozható szófajok fajtái. A főnév, a melléknév, a számnév, a névmás, az ige fajtái, nyelvtani kategóriái, ragozásuk.</p> <p>A nem ragozható szófajok fajtái. A határozószók fajtái, képzése, fokozása. Az előjárószók rendszere. A kötőszók fajtái.</p> <p>A módosítószók stilisztikai felhasználása. Az indulatszók fajtái.</p> <p>A fő mondatrészek szerepe, funkciója és fajtái, mondatbeli viszonyaik, vonzatok. A bővítmények szerepe, funkciója és fajtái, mondatbeli viszonyaik, vonzatok.</p> <p>A mondat nyelvi funkciója, felépítése, szerkezete, mondatfajták.</p> <p>A szószerkezetek típusi, fajtái: mellérendelés, alárendelés.</p> <p>A szószerkezettípusok felépítésének megfigyelése, felismerésük és alkotásuk.</p> <p>Mondat átalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a magyar nyelv hangrendszere, a szóalkotás, a szófajok rendszere, a mondatok rendszere.</p>
Fogalmak	Ritmustörvény, hasonulás, kemény szótag, lágy szótag, kivételes szó, szótó, toldalék (prefixum, szuffixum), összetett szó, névmás, igeragozás, határozószó, helyhatározószó, időhatározó szó, okhatározószó, módhatározószó, előjárószó, vokalizált előjárószó,	

	egyszótagú előjárószo, elsődleges előjárószo, másodlagos előjárószo, kötöszo, alárendelő kötöszo, mellérendelő kötöszo, módosítószo, indulatszö, hangutánzó szö, hangulatfestö szö, fő mondatrész, alany, rejtett alany, általános alany, állítmány, igei állítmány, névszói állítmány, bővítmény, tárgy, közvetlen tárgy, közvetlen tárgy, jelző, megegyező jelző, nem megegyező jelző, határozó, helyhatározó, időhatározó, okhatározó, módhatározó, szószerkezet, alárendelő szószerkezet, mellérendelő szószerkezet, bővítmény nélküli mondatrész, bővített mondatrész, többtagú mondatrész, egytagú mondat, kéttagú mondat, alárendelő mondat, mellérendelő mondat, főmondat, mellékmondat, összetett mondat.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ A szlovák nyelv szerkezetének megfigyeltetése; a hangok, a szóelemek, a szavak és a mondatok szintjének részletesebb vizsgálata.</li> <li>○ A kiejtés és az írás összefüggésének megismertetése.</li> <li>○ Elemző képesség fejlesztése: a szófaji csoportok jellemző alaktani viselkedésének megfigyeltetése, főbb jellemzőinek megnevezése.</li> <li>○ A szóbeli és az írásbeli kommunikáció fejlesztése: a nyelv szerkezetének, változó egységeinek megfigyeltetése mondat- és szövegépítő eljárásokkal; a mondatfajták közlési szándékának felismertetése a beszélt és írott nyelvben, alkalmazásuk a mindennapi kommunikációban.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Nyelv és társadalom</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>2</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>felismeri</b> néhány helyi nyelvjárási szavakat (archaizmus, frazeologizmus)</li> <li>- <b>megérti és értelmezi</b> a szlovák nyelv eredetét; a szlovák nyelv változatainak, az irodalmi nyelvnek, a köznyelvnek, a nyelvjárásoknak, a magyarországi szlovák nyelvjárásoknak összefüggését. Az irodalmi nyelv összevetése a nyelvjárásokkal.</li> <li>- <b>törekszik</b> szókincsbővítésre, annak felismertetésre, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szerkezettel, más-más szavakkal is ki tudja fejezni.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A szlovák nyelv eredete (indoeurópai nyelvcsalád, szláv nyelvcsalád), helye a nyelvek között. A szláv nyelvek csoportjai. Az ószláv nyelv. A szlovák és a cseh nyelvrokonság bizonyítása hangtani, szókészleti hasonlóságok alapján. A szlovák nyelv változatainak, az irodalmi nyelvnek, a köznyelvnek, a nyelvjárásoknak, a magyarországi szlovák nyelvjárásoknak a megismerése. A szókészlet rétegződése; az archaizmusok, a neologizmusok, az idegen szavak, a nyelvjárási szavak, a szakszavak, a szleng, a zsargon megfigyelése, felismerése. A szókincs változása: régi és új szavak, kifejezések gyűjtése, összehasonlítása. A nyelvi változás bizonyítékai különböző korokból – pl. a 18., 19. századból – származó írott szövegeken és irodalmi példákon. A szavak típusai jelentésük szempontjából; az állandósult kifejezések, a frazeologizmusok, az egy- és többjelentésű szavak, a szinonimák, az antonimák, homonimák, stilisztikai felhasználásuk.</p>	<p><i>Szlovák népismeret:</i> a szlávok. A szlovákok letelepedése a mai Magyarország területén. <i>Történelem:</i> Nagy Morva birodalom, Ciril és Metód-nyelvtudós, a szláv írás megalkotója</p> <p><i>Magyar nyelv</i> -finnugor és szláv nyelvcsalád összehasonlítása</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Nyelvcsalád, indoeurópai nyelvcsalád, szláv nyelvcsalád, ószláv nyelv, irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, archaizmus, neologizmus, idegen szó, nyelvjárási szó, szakszó, szleng, zsargon, állandósult kifejezés, frazeologizmus, közmondás, szólás, egyjelentésű szó, többjelentésű szó, szinonima, antoníma, homonima.</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>A szlovák nyelv eredetének megismertetése. A szlovák nyelv változatainak, az irodalmi nyelvnek, a köznyelvnek, a nyelvjárásoknak, a magyarországi szlovák nyelvjárásoknak a megismertetése. Az irodalmi nyelv összevetése a nyelvjárásokkal. A nyelvi tudatosság fejlesztése: a nyelv állandóságának és változásának megfigyeltetése, értelmezésének segítése különböző régi és mai szövegekben. Szókincsbővítés, annak felismertetése, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szerkezettel, más-más szavakkal is ki lehet fejezni pl.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ internetes kutató munka egyéni és csoportos projekt – szláv nyelvcsaládok: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ különbségek, hasonlóságok</li> </ul> </li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ internetes kutató munka egyéni és csoportos projekt magyar – szlovák nyelv:</li> <li>○ hasonlóságok, szó eredete</li> <li>○ projekt munka (egyéni, csoportos)</li> <li>○ prezentáció (egyéni) - a témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven</li> </ul>
--	---

## Irodalom

**3 óra/1 hét**  
**108 óra/36 hét**

Témakör	Javasolt óraszám
9. A szlovák irodalom lírai alkotásai	15
10. Epika	15
11. Egy drámai mű feldolgozása	10
12. Magyarországi szlovák irodalom	10
13. Gyermeksorsok a világirodalomban	7
14. Műnemek és műfajok	13
15. A média és mozgókép kifejezőeszközei	15
16. Közismereti témák	23
<b>Összesen:</b>	<b>108</b>

Témakör	A szlovák irodalom lírai alkotásai	Javasolt óraszám: <b>15</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>megérti és értelmezi</b>, hogy a lírai műben az alkotó szólal meg közvetlen formában, általában egyes szám első személyben.</li> <li>- <b>felismer</b> a költő saját belső világát - érzelmi tartalmakat, azaz érzelmeit, hangulatait, élményeit, gondolatait, tapasztalatait</li> <li>- <b>megismer</b> a szlovák irodalomjellemző motívumainak jellemzőit: a szabadságért, az emberi jogokért folytatott harc, a jogtalanság, a háború elutasítása, a hazaszeretet, a becsületes emberi helytállás, a szülők iránt érzett fiúi</li> </ul>	

	<p>szerelem, a szülőföld iránti szeretet, szerelem, fájdalom</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>felismer</b>, hogy a lírai művekbe is vegyülhet időnként epikus jelleg</li> <li>- <b>értelmez</b> különféle műfajú lírai alkotásokat és meg is tanul néhányat</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Különböző témájú irodalmi alkotások feldolgozása a szlovák lírából, összehasonlítása, irodalomjellemező motívumainak megismerése pl.:</p> <p>Ján Kollár: Slávy dcéra- <i>Predspev</i></p> <p>Ludovít Štúr : <i>Na matkinej mohyle (részlet)</i></p> <p>Ludovít Štúr : <i>Rozlúčenie (részlet)</i></p> <p>Janko Kráľ: <i>Krajinská pieseň, Orol vták</i></p> <p>Andrej Sládkovič: <i>Detvan (részletek)</i>,</p> <p>Andrej Sládkovič: <i>Marína (részletek 1.; 8-10;41;72;73 versszak)</i></p> <p>Samo Chalupka: <i>Mor ho! (részlet), Turčín Poničan,</i></p> <p>Pavol Országh Hviezdoslav: <i>K ľudu, k ľudu mládež moja (részlet)</i></p> <p>Miroslav Válek : <i>Jesenná láska (zenei feldolgozás) Miroslav Žbirka</i></p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> műelemzés, költői eszközök.</p> <p><i>Informatika:</i> adatkeresés.</p> <p><i>Ének-zene</i></p>
<b>Fogalmak</b>	Lírai én, motívum, költői kép, alakzat, ismétlés, fokozás, párhuzam, ellentét, hasonlat, megszemélyesítés, metafora, allegória, szimbólum, ritmus, ütemhangsúlyos verselés, időmértékes verselés, hangsúlyváltó verselés, rím, keretes szerkezet, refrén, motívum, téma.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Szlovák lírai alkotások motívumainak megismertetése, megfigyeltetése. A lírai formanyelv (szerkezeti változatok, szókinccs, a képség eszközei) elemeinek megismertetése, a művek elemzése során a fogalmak használata.</li> <li>○ Szókinccsbővítés a művek tematikájának megfelelően.</li> <li>○ Művek szöveghű felidézése pl.:</li> <li>○ Samo Chalupka: <i>Turčín Poničan (4 versszak)</i>,</li> <li>○ Janko Kráľ: <i>Orol vták (2 versszak)</i>,</li> <li>○ Andrej Sládkovič: <i>Marína (részletek 1;41; versszak)</i></li> <li>○ Pavol Országh Hviezdoslav: <i>Dedinôčka je to (2 versszak)</i></li> <li>○ Miroslav Válek : <i>Jesenná láska - zenei feldolgozásban- Miroslav Žbirka</i></li> </ul>

Témakör	Epika	Javasolt óraszám: 15
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- epikai alkotásokban <b>azonosítja, elemzi</b> az idő- és térviszonyokat;</li> <li>- <b>érezkeli</b> az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérést;</li> <li>- <b>azonosítja</b> az előreutalásokat, késleltetéseket;</li> <li>- <b>felismeri</b> az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;</li> <li>- műelemzések nyomán <b>rögzíti</b> az egyes műfajok sajátosságait;</li> <li>- <b>képes</b> érzelmi tartalmak <b>felismerésére</b>, erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére, pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála; memoriterek (prózaepikai szövegrészletek) előadására;</li> <li>- <b>képes</b> az irodalmi élmény megosztására, olvasmányainak ajánlására;</li> <li>- <b>alkalmas</b> az önálló olvasmányválasztás indoklására.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Különböző korok epikai alkotásainak feldolgozása:</p> <p>Janko Král': <i>Kvet</i>,</p> <p>Ján Botto: <i>Žltá l'alia (részletek)</i>,</p> <p>Ján Botto: <i>Kukučka (részletek)</i></p> <p>Jozef Gregor–Tajovský: <i>Do konca (részletek)</i>, <i>Mamka Pôstková</i>, <i>Z Martina do Kestúca</i></p> <p>Janko Jesenský: <i>Malomestské rozprávky (válogatás)</i></p> <p>P. O. Hviezdoslav: <i>Zuzanka Hraškovie</i></p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> műnemek és műfajok</p> <p><i>Történelem:</i> a történelmi regény eseményei és a történelem.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> nemzedékek, család, felnőttek, gyerekek kapcsolatai.</p> <p><i>Informatika:</i> források önálló feltárása és felhasználása.</p> <p><i>Földrajz:</i> az olvasott művek topológiája.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Ballada, sűrített cselekmény, balladai homály, párbeszéd, monológ, novella, főcselekmény, mellékcselekmény, elbeszélés, regény, bonyodalom, regényhős, főhős, jellem, szerkezet, epizód.</p>	



<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Emberi kapcsolatok, társadalmi viszonyok, gyermeksorsok, történelmi témák ábrázolásának megismertetése, megfigyeltetése.</li> <li>○ A ballada, a novella, az elbeszélés, a regény műfaji sajátosságainak megismertetése.</li> <li>○ Az érzelmi tartalmak felismerésének (pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála), az erkölcsi választások értelmezésének és véleményezésének fejlesztése.</li> <li>○ Az irodalmi élmény befogadásának és megosztásának fejlesztése.</li> <li>○ Az irodalmi élmény megosztása, önálló olvasmányválasztás indoklása, olvasmányainak ajánlása.</li> <li>○ Ajánlott művek:</li> <li>○ Janko Jesenský: Malomestské rozprávky (<i>válogatás</i>)</li> <li>○ P. O. Hviezdoslav: <i>Zuzanka Hraškovie</i></li> <li>- Prezentáció – olvasmány javaslása</li> </ul>
-----------------------------------	---

Témakör	Egy drámai mű feldolgozása	Javasolt óraszám: <b>10</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>megismeri</b> a drámai műnem legfontosabb jellemzőit, a komédia műfaját közös és önálló olvasással, feldolgozással, műelemzéssel;</li> <li>- <b>képes</b> az epikai és a drámai történetmegjelenítés közötti hasonlóságok és eltérések azonosítására;</li> <li>- a drámai szerkezet, drámai jellem és nyelv néhány jellemzőjének felismerésére;</li> <li>- <b>képes</b> szituációk és instrukciók értelmezésére, esetleg megjelenítésére;</li> <li>- <b>alkalmas</b> részlet megtanulására, esetleg jelenet előadására az olvasott drámai műből, valamint egy látott jelenet (színházi előadás vagy felvétele) értelmezésére.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Helyszín- és időviszonylatok, illetve jellemek és konfliktusviszonylatok felismerése, megfigyelése a médiászövegekben (pl. rádiómű- sorban, riportban). A korosztálynak megfelelő mozgóképi szövegeken a cselekmény- és történetstruktúra, valamint az elbeszélés (narráció) megfigyelése és tudatosítása, és mindezzel összefüggésben konkrét szövegek elemzése során az</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> idő és térbeli változások megjelenítése képsorozatokkal.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> erkölcsi dilemmák.</p>

<p>expozíció, bonyodalom, lezárás már ismert fogalmainak alkalmazása. Egyszerűbb médiaszövegek létrehozásával (pl. interjú, újságcikk, közösségi portálra készülő adatlap, önportré) a képzelőerő, kifejezőkészség fejlesztése.</p> <p>Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd kialakítása, a mediális írás-olvasástudás fejlesztése.</p> <p>Pl.</p> <p>P. O. Hviezdoslav: <i>Zuzanka Hraškovie, Hájnikova žena</i> (filmes feldolgozás)</p> <p>J.G. Tajovský: <i>Ženský zákon</i></p> <p>Ján Palárik: <i>Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri obžinkoch</i></p> <p>Ajánlott:</p> <p><b>Film és színház</b></p> <p>Juraj Jakubisko: <i>Perinbaba</i></p> <p>Ernest Bryll, Katarzyna Gärtnerová : <i>Na skle maľované</i>, musical - zenés színházi előadás</p> <p>Eleonóra Gašparová: <i>Fontána pre Zuzanu</i> (Dušan Rapoš- filmes feldolgozás)</p> <p>Slovenské divadlo Vertigo - Budapest' (színházi előadás)</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Dialógus, díszlet, felvonás, feszültség, fordulópont, humor, jelenet, jelmez, komédia, komikum, konfliktus, monológ, rendező, szerep, szereplő, színmű, szöveg és mozgás, tetőpont.</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ A drámában megjelenített konfliktusok, erkölcsi választások mérlegelése és értékelése, azonosulás a műben megjelenített pozitív értékekkel, magatartásokkal.</li> <li>○ Drámai mű/vek közös és önálló olvasása, befogadása, feldolgozása; a műnem jellemzőinek (pl. szerkezet, jellem, szituáció, nyelv) feltárása.</li> <li>○ Képesség drámai hősök jellemzésére, kapcsolataik, konfliktusaik elemzésére.</li> <li>○ A tragikum/komikum mint műfajformáló minőség megértése, műbeli megjelenési formáinak felismerése. Különböző dramatikus formák kipróbálása révén (pl. helyzetgyakorlat, stílusgyakorlat, dramatikus improvizáció) az empatikus készségek fejlesztése.</li> </ul>

Témakör	Magyarországi szlovák irodalom	Javasolt óraszám: 10
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tudatosítja, hogy vannak gyakori témák, motívumok az irodalomban;</li> <li>- megismeri, hogy a tematika nem műnemhez, műfajhoz kötődik;</li> <li>- érzékeli a szövegek műfaji különbségét (mese – dokumentum; lírai mű – elbeszélés);</li> <li>- felismeri, hogy a szülőföld, az otthon, az anyanyelv gyakori érzelmi, hangulati, gondolati élmény, lírai téma;</li> <li>- felismeri, hogy a lírában megjelenő érzelmek egyetemes érvényűek.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Különbéféle témájú lírai alkotások a magyarországi szlovák lírából:  Gregor Papuček: <i>Nepoznám krajšiu reč, Pod Pilišom</i>,  Juraj Dolnozemský: <i>Naša dedina, Smerom k slovám</i>,  Alexander Kormoš: <i>Jazyk</i>, Imrich Fuhl: <i>Spomienky</i>, Veronika Halušková: <i>Zemplínska dedinka</i>.</p> <p>Különbéféle témájú alkotások a magyarországi szlovák prózairodalomból:  Michal Hrivnák: <i>Milka (részlet)</i>, Pavol Kondač: <i>Hrboľatá cesta (részlet)</i>, Zoltán Bárkányi–Valkán: <i>Maska (részlet)</i>.</p>		<p><i>Szlovák népismeret:</i>  a költők, írók szülőhelyének szlovák hagyományai</p> <p><i>Informatika:</i>  adatkeresés.</p>
<b>Fogalmak</b>	Líra, költői kép, alakzat, érzelem, hangulat, élmény, epika, próza, szülőföld, anyanyelv.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Annak felismerése, hogy a szülőföld, az otthon, az anyanyelv gyakori érzelmi, hangulati, gondolati élmény, lírai téma.</li> <li>○ Törekvés az idő- és térmegjelölések értelmezésére.</li> <li>○ Az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérés érzékelése.</li> <li>○ A jellemzés főbb eszközeinek azonosítása. Az osztállyal kooperálva a jellemek elemzése.</li> <li>○ Szókincs bővítés a művek tematikájának megfelelően.</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Művek szöveghű felidézése: Juraj Dolnozemyký: <i>Naša dedina (részlet)</i>, Alexander Kormoš: <i>Jazyk (részlet)</i>, Gregor Papuček: <i>Nepoznám krajsiu reč (részlet)</i>.</li> </ul>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>Gyermeksorsok a világirodalomban</b>	<b>Javasolt óraszám: 7</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>megismeri</b> a gyermekorsot a világirodalomban</li> <li>- <b>megismerkedik</b> az olvasmányok megközelítési szempontjaival, lehetőségeivel;</li> <li>- <b>előzetesen felkészül</b> a mű sok szempontú megközelítésére (feladatok; adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés stb.);</li> <li>- <b>képes</b> szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/írásban), pl. jellemzés, levél, elbeszélés, jellemzés nézőpontváltással, kreatív írás.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
Gyermeksorsok ábrázolása a cseh irodalomban: Božena Němcová: <i>Divá Bára</i> <i>Ajánlott irodalom:</i> angol, francia, dán, francia L. Carroll – <i>Alica v krajine zárazkov</i> Joanne Rowlingová – <i>séria kníh o Harrym Potterovi</i> H. Ch. Andersen – <i>výber z rozprávok</i> A. de Saint Exupéry – <i>Malý princ</i>		<i>Szlovák népismeret:</i> a magyarországi szlovákok hiedelemvilága. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az ifjúsági irodalom <i>Erkölcstan:</i> az ifjúsági irodalomra általánosságban jellemző, a kiskamaszkort érintő problémák feldolgozása
<b>Fogalmak</b>	Hiedelem, természetfeletti lények. Ifjúsági regény, cselekmény, tér- és időviszonyok, szerkezet, konfliktus, elbeszélői nézőpont.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Az elmélyült olvasás, a hatékony, önálló szövegfeldolgozás támogatása, felkészülés a kiválasztott regény sok szempontú megközelítésére.</li> <li>○ A szóbeli és írásbeli szövegalkotási képesség továbbfejlesztése feladatok megoldásával, pl. jellemzés, levél, elbeszélés, jellemzés nézőpontváltással, kreatív írás.</li> <li>○ Dramatikus játék előadása.</li> <li>○ Összehasonlítási alap: film &gt; &lt; könyv</li> </ul>	

Témakör	Műnemek és műfajok	Javasolt óraszám: 13
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- felismeri és elemzi a műnemek és műfajok főbb jellemzőit, a választott alkotás műfaját közös és önálló olvasással, feldolgozással, műelemzéssel;</li> <li>- elemzi a műnem szerkezet, drámai jellem és nyelv néhány jellemzőjét;</li> <li>- felismeri a tragikumot/komikumot mint műfajformáló minőséget, elemzi a műbeli megjelenési formáit.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Lírai, epikai, drámai műfajok egyszerű meghatározása, a meghatározás elemeinek szövegpéldákkal történő illusztrálása, a könnyebben besorolható olvasott művek műfaji azonosítása.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> műnemek, műfajok.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Líra, dal, epigramma, epika, ballada, elbeszélő költemény, novella, elbeszélés, regény, dráma, tragédia, komédia, tragikum, komikum, vígjáték, humor.</p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ A művekben megjelenített konfliktusok, erkölcsi választások mérlegelése és értékelése, azonosulás a műben megjelenített pozitív értékekkel, magatartásokkal.</li> <li>○ Művek közös és önálló olvasása, befogadása, feldolgozása; a műnem jellemzőinek (pl. szerkezet, jellem, szituáció, nyelv) feltárása.</li> <li>○ Képesség drámai hősök jellemzésére, kapcsolataik, konfliktusaik elemzésére.</li> <li>○ Különböző dramatikus formák kipróbálása révén (pl. helyzetgyakorlat, stílusgyakorlat, dramatikus improvizáció) az empátikus készségek fejlesztése.</li> </ul>	

Témakör	A média és mozgókép kifejezőeszközei	Javasolt óraszám: 15
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>megfigyeli</b> és azonosítja a különböző médiaszövegekben megjelenő egyszerű helyszín- és idő-, illetve konfliktusviszonylatokat.</li> <li>- képsorozattal meg <b>tud jeleníteni</b> valamely egyszerű cselekményt.</li> <li>- <b>Érti</b> a rövid, egy szálon futó, történetet bemutató művekben az ok-okozati viszonyokat, azonosítja a történet idejét és helyszínét a cselekmény kezdő-és végpontját, a cselekményelemek sorrendjét.</li> <li>- dramatikus szövegek és drámajátékok segítségével <b>képes</b> átélni mindennapi konfliktusokat.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Helyszín- és időviszonylatok, illetve karakter- és konfliktusviszonylatok felismerése, megfigyelése a médiaszövegekben (pl. rádióműsorban, riportban).</p> <p>A fordulat és epizód fogalmának magyarázata.</p> <p>A korosztálynak megfelelő mozgóképi szövegeken a cselekmény- és történet szervezés, valamint az elbeszélés (narráció) megfigyelése és tudatosulása és mindezzel összefüggésben konkrét szövegek elemzése során az exozicció, bonyodalom, lezárás már ismert fogalmainak alkalmazása.</p> <p>Egyszerűbb médiaszövegek létrehozása (pl. interjú, újságcikk, önportré).</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> idő- és térbeli változások megjelenítése képsorozatokkal.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Hős, konfliktus, cselekmény, történet, elbeszélés, exozicció, bonyodalom, lezárás, jelenet, epizód, fordulat.</p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése, az önálló és kritikus attitűd kialakítása, a mediális írás-olvasástudás fejlesztése.</li> <li>○ A médiumok nyelvi apparátusára vonatkozó alapszintű tájékozottság megszerzésének segítése.</li> </ul>	

Témakör	Közismereti témák	Javasolt óraszám: 23
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>megismeri</b> a közvetlen környezetében tapasztalt szellemi és tárgyi értékeket</li> <li>- <b>megtapasztalja</b> a családhoz, a szűkebb közösséghez, nemzetiségéhez tartozás érzését, <b>nyitottá válik</b> a családi és közösségi értékek befogadására</li> <li>- életkori sajátosságainak megfelelően <b>bemutatja</b> családját és nemzetisége értékeit</li> <li>- <b>beszámol</b> saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő rövid jellemzésével;</li> <li>- <b>leír</b> összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban;</li> <li>- <b>érthetően</b> tud folyamatosan beszélni, kisebb szünetek beiktatásával;</li> <li>- <b>megérti</b> az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;</li> <li>- <b>megérti és értelmezi</b> az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;</li> <li>- a tématarományhoz kapcsolódó kép alapján <b>kifejti</b> gondolatait, véleményét és érzéseit;</li> <li>- a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően <b>alkalmazza</b>;</li> <li>- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is <b>alkot</b> szöveget szóban és írásban;</li> <li>- véleményét szóban és írásban, tanult nyelvi eszközökkel <b>megfogalmazza</b> és arról interakciót folytat;</li> <li>- mondanivalóját <b>kifejezi</b> kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Az írásbeli és szóbeli kommunikáció különböző formáinak gyakorlása, bővítése a következő közismereti témakörökben:</p> <p><b>Életmód</b> (bemutakozás, család, szülő, gyerekek és felnőttek, napirend, egészség, egészséges életmód, betegség, szabadidő, sport, próbatételek, kaland, hősiesség, ars poetica)</p>		<p><i>Szlovák népismeret:</i> a magyarországi szlovákság jelentős képviselőihez kötődő</p>

<p><b>Közösségi élet</b> (étkezés, ételek, egyszerű receptek, egészséges ételek, családi ünnepek, születésnap, névnap)</p> <p><b>Iskola, nevelés-oktatás</b> (órarend, tantárgyak, osztályterem, versenyek)</p> <p><b>Kulturális élet és média</b> (TV, számítógép, nyomtatott sajtó termékei, színház, mozi)</p> <p><b>Környezet, gazdasági élet</b> (szülőföld, otthon, települések, falvak, városok, épületek, bevásárlás, szolgáltatások, természet, évszakok, napszakok, időjárás, környezetvédelem, fenntarthatóság)</p> <p><b>Közlekedés, utazás</b> (közlekedési eszközök, utazás szervezése Magyarországon és Szlovákiában)</p> <p><b>Zenei kultúra</b> (mai modern könnyűzenei sláger ismerete)</p>	<p>emlékhelyek.</p> <p><i>Földrajz:</i> Magyarország, Szlovákia, környezetvédelem.</p> <p><i>Informatika:</i> a számítógép részei.</p> <p><i>Ének-zen:</i> zenei műfajok.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Életmód (bemutakozás, család, szülő, gyerekek és felnőttek, napirend, egészség, egészséges életmód, betegség, szabadidő, sport, próbatételek, kaland, hősiesség, ars poetica)</p> <p>Közösségi élet (étkezés, ételek, egyszerű receptek, egészséges ételek, családi ünnepek, születésnap, névnap)</p> <p>Iskola, nevelés-oktatás (órarend, tantárgyak, osztályterem, versenyek)</p> <p>Kulturális élet és média (TV, számítógép, nyomtatott sajtó termékei, színház, mozi)</p> <p>Környezet, gazdasági élet (szülőföld, otthon, települések, falvak, városok, épületek, bevásárlás, szolgáltatások, természet, évszakok, napszakok, időjárás, környezetvédelem, fenntarthatóság)</p> <p>Közlekedés, utazás (közlekedési eszközök, utazás szervezése Magyarországon és Szlovákiában), távolsági autóbusz, vasúti közlekedés, légi közlekedés, vízi közlekedés, közlekedési szabály, iskolai kirándulás, szabadság, szlovákok lakta település, erdei iskola, sítábor, nyári egyetem, úti okmány, természeti szépség, műemlék, világörökség</p> <p>Zenei kultúra (mai modern könnyűzenei sláger ismerete)</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>Az életmód, közösségi élet, iskola, nevelés-oktatás, kulturális élet és média, környezet, gazdasági élet, közlekedés, utazás, zenei kultúra témákban megfelelő szókinccs és kommunikációs képesség kialakítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Projekt munkák</li> <li>○ Prezentáció</li> <li>○ szlovák nyelven ismeretterjesztő filmek, dokumentumfilmek vetítése</li> <li>○ zenei műsorok szlovák nyelven</li> </ul>



<p><b>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</b></p>	<p>A tanuló tudatosítja a kulturált véleménynyilvánítás alapelveit. Képes a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszéd mód, szókincs használatára.</p> <p>Képes az értő olvasásra. Alkalmazza a szövegfeldolgozási és az információkezelési módokat, az adatkeresési technikákat. Szöveget kifejezően tolmácsol. Felismer különböző szövegtípusokat.</p> <p>Képes helyesen kezelni az elektronikus, internetes információforrásokat.</p> <p>Jegyzetelési technikája fejlődött. Betartja a szerkesztési, a stilisztikai, a nyelvhelyességi és helyesírási normákat különböző műfajú szövegek alkotása során. Képes a kreatív szövegalkotásra.</p> <p>Képes alkalmazni a hangtani, alaktani, jelentéstani, szófajtani, szóalkotástani, mondattani ismeretekhez kapcsolódó helyesírási szabályokat.</p> <p>Képes a hangok, a szóelemek, a szavak és a mondatok szintjének részletesebb vizsgálatára, a kiejtés és az írás szabályszerűségeinek felismerésére. A szófaji csoportok jellemző alaktani viselkedését megérti, főbb jellemzőit megnevezi. A szóbeli és írásbeli kommunikációja fejlődött: a nyelv szerkezetét, változó egységeit mondat- és szövegépítő eljárásokkal képes megfigyelni; a mondatfajtaikat a beszélt és írott nyelvben a közlési szándéknak megfelelően felismeri és alkalmazza a mindennapi kommunikációban.</p> <p>Ismeri a szlovák nyelv eredetét, a nyelv változatait, az irodalmi nyelvet, a köznyelvet, a nyelvjárásokat és a magyarországi szlovák nyelvjárásokat. Képes összehasonlítani az irodalmi nyelvet a nyelvjárásokkal.</p> <p>Képes megfigyelni a nyelv állandóságát és változását régi és mai szövegekben, értelmezi azokat. Világos számára, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szerkezettel, más-más szavakkal is ki lehet fejezni.</p> <p>Képes értelmezni a lírai, epikai, drámai műfajok műfaji sajátosságait. Meg tudja nevezni a szlovák lírai alkotások motívumait. Ismeri a lírai formanyelv elemeit, a művek elemzése során képes a tanult fogalmakat használni.</p> <p>Ismeri az emberi kapcsolatok, társadalmi viszonyok, gyermekesorsók, történelmi témák ábrázolását az epikai művekben. Képes értelmezni a drámában megjelenő emberi kapcsolatokat, cselekedeteket, érzelmi viszonyulásokat, konfliktusokat.</p> <p>Mozgóképi szövegértés-képessége az életkornak megfelelő, a mediális írást értelmezni tudja.</p> <p>Szókincse az irodalmi művek tematikájának megfelelően bővül.</p> <p>Az életmód, közösségi élet, iskola, nevelés-oktatás, kulturális élet, média, környezet, gazdasági élet, közlekedés, utazás témákban életkornak megfelelő szókinccsel és kommunikációs képességgel rendelkezik.</p>
--	--

## SZLOVÁK NÉPISMERET

### 5-8. évfolyam

A hazai szlovák nemzetiség számára a nyelv és a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. A már évtizedek óta érzékelhető előrehaladott asszimilációs folyamat következtében megnőtt a nevelési és oktatási intézmények szerepe a nyelv, a kultúra és az identitás továbbadásában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és képességekre kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkori személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé.

Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A nemzetiség nyelvén felkínált nevelés és oktatás épít arra, hogy a nemzetiséghez tartozók ezzel a lehetőséggel minden életszakaszban élhetnek.

A nyelv magas szintű birtoklása, a helyi nyelvjárások és szokások ápolása, a történelem és a jelen ismerete – mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése. A hazai nemzetiségek számára ez meghatározó jelentőséggel bír, hiszen két anyanyelv birtokában vannak. Figyelembe kell venni ugyanakkor, hogy a már említett asszimiláció következtében az oktatási intézmények nem építhetnek a tanulók otthonról hozott nyelvi ismereteire. Az oktatás eredményességének érdekében ennek a megváltozott helyzetnek tükröződnie kell a fejlesztendő kompetenciákban és a közműveltségi tartalmakban is.

A tantárgy sajátosságából, hogy a család érték- és hagyománykövetítő szerepét és azok tiszteletét egyre inkább át kell vállalnia, adódnak a célok és feladatok is.

A szlovák nemzetiségi iskolák tanulói először élményszerű helyzetekben találkoznak a legfontosabb hagyományokkal, az életmóddal és a nemzetiség kultúrájával. Ezekre az élményekre építve cselekvés- és projektorientált oktatási formákban a fokozatosság elve alapján szereznek ismereteket a nemzetiség történeleméről, néprajzáról, nyelvéről, irodalmáról és a médiáról.

A tanulók tájékozottak abban, hogy a hagyományörzés családon kívüli színterei a különböző intézmények és szervezetek.

A népismeret tantárgy a tanulók számára lehetővé teszi, hogy toleránsak és nyitottak legyenek a mássággal szemben, amely alkalmassá teszi őket más nemzetiségek és népek elfogadására.

A heti kötelező egy tanítási óra a 7- 8. osztályokban, 1- 6 osztályokban pedig a kapcsolódó tantárgyakba integrált évi 36 óra.–A népismeret tantárgy feladata – identitás- és értékközvetítés – hatással van a módszerek megválasztására. A nyitott oktatási formákban történő tanítás olyan ismeretszerzést biztosít, amely az élménytől a cselekvésen és megértésen át a tapasztalathoz vezet.

E kreatív és cselekvésközpontú feldolgozási formák (állomásokon való tanulás, műhelytanítás, múzeumpedagógia-foglalkozások, iskolai projektek) a tanulókat olyan tapasztalatokhoz segítik, amelyekre saját környezetükben már nem tehetnek szert.

A tantárgy a kulcskompetenciák – a kommunikáció, az időben és térben való tájékozódás, a reflexiót irányító kérdések, a kritikai gondolkodás és az önálló tanulás – fejlesztése során eléri, hogy a tanulók alkalmassá váljanak önálló projektek lebonyolítására.

## Az évfolyamok óraszámai 5-8. osztályokban

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám (36x1 óra)
<b>5. évfolyam</b>	<b>1</b>	<b>36</b>
<b>6. évfolyam</b>	<b>1</b>	<b>36</b>

### 5–6. évfolyam

Az 5–6. évfolyamon a szlovák népismeret egyik fontos feladata, hogy hozzájáruljon az iskolai tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák, képességek megalapozásához. A tanuló megismerkedik a szlovák nemzetiség tárgyi és szellemi kultúrájával, a szlovákok és a hazai szlovákok történelmével, földrajzával, miközben a nemzeti öntudat és hazafias nevelés részeként kialakul benne a szülőföld, a haza, a nemzet, a nemzetiség, az anyanemzet iránti kötődés igénye. Az erkölcsi nevelés során a tanuló megérti a normakövetés fontosságát. Az állampolgárságra, demokráciára nevelés segíti őt abban, hogy megismerje jogait, beleértve a kisebbségi jogokat is, azok érvényesítési lehetőségeit, s nyitottá váljék a társadalmi jelenségek iránt. Kialakul a tanuló humánus magatartása, s felismeri társadalmi szerepeit. A tanuló egyre érzékenyebbé válik tárgyi és természeti környezete iránt. Érti a fenntarthatóság és környezettudatosság fogalmát. Kulturális kötődése a nemzetiségi sajtó irányába tereli figyelmét. Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése során a tanuló tudatosan törekszik arra, hogy szlovák nyelven fejezze ki magát, miközben esztétikai-művészeti tudatossága egyre jobban erősödik.

A tanuló megismeri a magyarországi szlovákok településeit, környékének szlovák nemzetiségi és népi hagyományait, tevékenyen vesz részt a nemzetiségi hagyományok ápolásában. Fokozatosan megismeri a szlovák nemzetiségi népzénet, néptáncokat, népköltészetet, népi díszítőművészetet, étkezési szokásokat, médiát, írókat és költőket. Erősödik benne saját nemzetisége és az anyaország értékeihez való kötődés, megismeri azok legfontosabb értékeit, kiemelkedő személyiségeit és szimbólumait. Egyre rendszeresebben vesz részt szűkebb közösségében a hagyományok ápolásában, megismer ezekhez kapcsolódó műalkotásokat. A hagyományörzés olyan hobbit, kikapcsolódást kínál számára, amely hozzásegíti lelki egészségének megőrzéséhez. Megismeri a magyarországi szlovák kultúra megőrzéséért munkálkodó intézményeket, szervezeteket, programokat. Nemzetiségi létéből adódóan nyitott más népek kultúrája iránt, ismeri a Magyarországon élő nemzetiségeket. Megismerkedik az alapvető emberi, nemzetiségi szabadság- és állampolgári jogokkal, kötelezettségekkel és az őt megillető jogok érvényesítési lehetőségeivel. Ismeri és helyesen használja az állampolgársághoz, a nemzetiségi léthez kapcsolódó alapvető fogalmakat. A tanuló képes felismerni és megfogalmazni családban betöltött szerepeket, feladatokat, megtalálja és elvégzi a rá háruló feladatokat. Egyre érzékenyebbé válik környezete állapota iránt, képes annak változásait elemi szinten értékelni. A tanuló képes új ismeretek megszerzésére szlovák nyelven. Önállóan olvas nyomtatott és elektronikus formájú szövegeket. Képes hallott és olvasott szöveg lényegének felidézésére, megértésére, értelmezésére. A tanuló mind motiváltabbá válik az IKT-eszközök használata iránt. Képes alapvető számítógépes alkalmazásokat felhasználni a tanórai és a tanórán kívüli tevékenységek során.

## 5. osztály

Témakör	Óra	Integrálás helye
<b>1. A szlovákság által lakott régiók jellemzése</b>	<b>8 óra</b>	<i>Természetismeret</i> 1 óra <i>Szlovák nyelv és irodalom</i> 6 óra <i>Digitális kultúra</i> 1 óra (ismeretszerzés a szlovák települések életéről, ismert személyeiről)
<b>2. Szlovák hagyományok, népszokások ismerete és felelevenítése</b>	<b>5 óra</b>	<i>Szlovák nyelv és irodalom</i> 3 óra <i>Technika és életvitel</i> 1 óra <i>Digitális kultúra</i> 1 óra (hagyományok interpretálása)
<b>3. A lakóhely szlovák népviselete, öltözködés</b>	<b>7 óra</b>	<i>Szlovák nyelv és irodalom</i> 3 óra <i>Testnevelés mindennapos</i> 2 óra (Az adott településre, régióra jellemző tánclépések interpretálása, rövid körtáncok, lány- és fiútáncok. Gyermekjátékok) <i>Ének</i> 2 óra (ünnepekhez kapcs. népdalok)
<b>4. Lakóhely ismerete</b>	<b>5 óra</b>	<i>Technika és életvitel</i> 3 óra Hon- és népismeret 1/2 óra (A lakóhely és környékének megismerése. Tájház látogatás.)
<b>5. Dúlőnevek</b>	<b>2 óra</b>	<i>Szlovák nyelv és irodalom</i> 1 óra <i>Természetismeret</i> 1 óra (a régió szlovák településeinek megismerése)
<b>6. Szlovák hagyományok, népszokások ismerete és felelevenítése</b>	<b>4 óra</b>	<i>Vizuális kultúra</i> 2 óra (hagyományos motívumok, fonás, szövés, faragás, külső és belső díszítések megismerése) <i>Szlovák nyelv és irodalom</i> 2 óra
<b>7. Ház körüli munkálatok</b>	<b>5 óra</b>	<i>Szlovák nyelv és irodalom</i> 4 óra <i>Ének</i> 1 óra (A népzene fontossága, egyik kifejezőeszköze a hazai szlovákok életében, népi hangszerek, népi zenekarok megismerése.)
<b>Összesen:</b>	<b>36 óra</b>	

Témakör	1. A szlovákság által lakott régiók jellemzése	Javasolt óraszám 8 óra
Tanulási eredmények	A hazai szlovákok vallásának, nyelvének, sokszínű hagyományainak megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>Magyarország soknemzetiségű ország; különbségek, hasonlóságok, népcsoportok megismerése, elfogadása. Közös múlt – közös történelem. A magyarországi szlovákság történelméről, földrajzáról és kultúrájáról gyűjtött anyagok és információk rendszerezése. Az idő ábrázolása téri-vizuális eszközökkel. Egyszerű térképek másolása (pl. nemzetiségi szlovákság megoszlását ábrázoló térképek), alaprajzok készítése. Szlovákia nagyobb városainak elhelyezkedése. Fontosabb események, jelenségek leolvasása történelmi térképekről. A magyarországi szlovák települések elhelyezkedése, Szarvas, Békéscsaba, Tótkomlós, neves személyiségek: írók, költők, festők, zeneszerzők szülőházainak megkeresése térképen. A nemzet és a nemzetiség fogalmának helyes meghatározása. A hovatartozás megfogalmazása. Kötelezettségek és jogok a szlovák kisebbség életében. A mai és régmúlt hagyományok összehasonlítása az adott nemzetiségre. A hovatartozás megfogalmazása. A tanulók keressék a választ az alábbi kérdésekre: Ki vagyok én? Mit jelent számomra a szlovák nemzetiségi lét? Melyek az egyéni és családi (öröklött) tulajdonságaim? Kire hasonlítok - hasonlóságok, különbségek? Hogyan lehet a hagyományokat továbbadni? Melyek a szlovák nemzetiség jellemzői? (Gyűjtőmunka az interneten.) Ismeretek gyűjtése a szlovákság által lakott településről és annak életéről személyes élmények alapján. Írányított beszélgetés a nemzetiség életmódjáról, lehetőségeiről. Rövid vélemény érthető megfogalmazása. Egy-egy ismert és hétköznapi ember életének elemzése- Tessedik Sámuel, Dr. Melich János, Melis György Kérdések összeállítása a település hagyányaival kapcsolatban, egy-egy történelmi személy, ismert és hétköznapi ember életének elemzése, interjú készítése. Hagyományok újjászületése. Irodalmi nyelv – nyelvjárás; szógyűjtés összehasonlítással. A korosztálynak megfelelő média rendszeres figyelemmel kísérése</p>		<p><i>Természetismeret:</i> a szlovákság által lakott települések, régiók elhelyezése a térképen, fogalmak definiálása a magyarországi szlováksággal kapcsolatban.</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> nyomtatott sajtó, tv- és rádióműsorok.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> ismeretszerzés a szlovák települések életéről, ismert személyeiről)</p>
<b>Fogalmak</b>		Nyelv, nyelvjárás, irodalmi nyelv, nemzetiség, nemzet, régió, hovatartozás.

<b>Témakör</b>	<b>2. Szlovák hagyományok, népszokások ismerete és felelevenítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Az ünnepek, az adott település hagyományainak megismerése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A hazai szlovák települések ünnepeinek, jeles napjainak felelevenítése. Családi szokások, jeles napok- születés, keresztelő, lakodalom. A helyi sajátosságok felidézése.</p> <p>Jeles napok kapcsolódó családi és egyházi hagyományok interpretálása. Rövid interjú készítése és annak dokumentálása.</p> <p>Mindenszentek és halottak napja – tisztelet és részvét nyilvánítása elhunyt szeretteink iránt.</p> <p>Az ünnep és tradíció fogalmának helyes használata.</p> <p>Kérdések összeállítása a település hagyományaival kapcsolatban.</p> <p>Hagyományok újjászületése: elfeledett szokások újraértelmezése.</p> <p>Életmód: étkezési szokások, alapanyagok, fűszerek, hétköznapi és tradicionális ünnepi ételek megismerése. Konyhaművészet megismerése.</p> <p>Helyi jellegzetes ételek megismerése.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> ünnepek, jeles napok.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> ételkészítés.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> hagyományok interpretálása</p>
<b>Fogalmak</b>	Hagyomány, dokumentáció, étkezési szokás, tradicionális, hagyomány újjászületése, alapanyag.	

<b>Témakör</b>	<b>3. A lakóhely szlovák népviselete, öltözködés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>7 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Az adott település, régió népviseletének és népzenejének megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>Érdeklődjenek a hazai szlovákság múltja és gyökerei iránt.</p> <p>A helyi népviselet ruhadarabjainak (hétköznapi, ünnepi) megismerése.</p> <p>Népi hangszerek bemutatása, megismerése és kipróbálása.</p> <p>Néhány jellemző néptánc lépés megtanulása, interpretálása, rövid körtáncok, lány- és fiútáncok.</p> <p>Gyermekjátékok, népdalok, szólások felelevenítése, prezentálása játékos formában.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> ünnepek, jeles napok.</p> <p><i>Testnevelés mindennapos:</i> Az adott településre, régióra jellemző tánc lépések interpretálása, rövid körtáncok, lány- és fiútáncok. Gyermekjátékok</p> <p><i>Ének:</i> ünnepekhez kapcsolódó. népdalok/karácsony, népi hangszerek megismerése</p>
<b>Fogalmak</b>	Hagyomány, dokumentáció, ruhadarab, hagyomány újjászületése.	

<b>Témakör</b>	<b>4. Lakóhely ismerete</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A lakóház és a kiszolgáló helyiségek berendezése. Tájházak és azok berendezéseinek megnevezése, szerepe	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>Az adott település, régió szlovák tájházának és a hozzá tartozó helyiségek megnevezései. Tájház látogatás. A lakóház és a kiszolgáló helyiségek berendezéseinek helyes használata.</p> <p>A ház körüli munkálatok felelevenítése. A gazdálkodás és a hozzá köthető naptári szokások megismerése. A hazai szlovák régiók jellegzetes foglalkozásai, közösségi munkák, állattenyésztés, hegyvidéki munkák, gyűjtögető életmód.</p>		<p><i>Technika és életvitel:</i> közösségi munkák, gazdálkodás, állattenyésztés, hegyvidéki munkák, gyűjtögető életmód</p> <p><i>Hon- és népismeret:</i> A lakóhely és környékének megismerése. Tájház látogatás.</p>
<b>Fogalmak</b>	fafaragó, állattenyésztés, mezőgazdálkodás, használati eszköz/tárgy.	

<b>Témakör</b>	<b>5. Dűlőnevek</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>2 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A hazai szlovákok jellegzetes, földrajzilag elkülöníthető településtípusa.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A lakóhely és környékének megismerése. Az adott régió szlovák településeinek megismerése. A kétnyelvű dűlőnevek megismerése.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> A lakóhely és környékének megismerése.</p> <p><i>Természetismeret:</i>a régió szlovák településeinek megismerése</p>
<b>Fogalmak</b>		dűlőnév, állattenyésztés, mezőgazdálkodás

<b>Témakör</b>	<b>6. Szlovák hagyományok, népszokások ismerete és felelevenítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Régi mesterségek fellelésének, a munkafolyamatok szlovák nyelvű rögzítésének segítése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A népművészet, mint kifejezőeszköz a szlovákok életében.  Népművészeti tárgyak a régmúltban: azok fontosságának felismerése (hímzett, szőtt, faragott, fonott tárgyak).  Külső-belső díszítések megismerése (homlokzat, belső helyiségek).  A régi mesterségek termékeinek fellelése: a gyűjtött anyagok és információk rendszerezése és prezentálása (projektek bemutatása).  Régi használati eszközök készítése hagyományos kézműves technikával, a munkafolyamatok szlovák nyelvű rögzítése.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i>  díszítőművészet szókincse.   <i>Vizuális kultúra:</i>  hagyományos motívumok, fonás, szövés, faragás. külső és belső díszítések megismerése</p>
<b>Fogalmak</b>	Ékszer, kézműves, hímzés, szövés, fonás, homlokzat, berendezési tárgy, munkafolyamat.	

<b>Témakör</b>	<b>7. Ház körüli munkálatok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Népköltészeti alkotások elsajátíttatása, szóbeli és vizuális interpretálásuk segítése, a hazai szlovák népzene alapjainak megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A népköltészeti alkotások szereplői, személyei, valamint azok cselekedeteinek rövid elemzése.  Szólások, közmondások elsajátítása.  Versek, mondókák, történetek, népdalok előadása rendezvényeken.  A cselekvés és a következmény közötti kapcsolat felismerése, gyakorlása.  Író-olvasó találkozókra való szervezett részvétel.  Idős emberek történetei, kalandjai személyes interpretálásban.  Kisebb jelenetek rövid elbeszélése, eljátszása.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> dalos könyvek, kiadványok, gyűjtések; a népköltészet és a népzene szókincse; népmesék CD-n.   <i>Ének-zene:</i> különböző zenei anyagok. A népzene fontossága, egyik kifejezőeszköze a hazai szlovákok életében, népi hangszerek, népi zenekarok megismerése.)</p>
<b>Fogalmak</b>	Közmondás, szólás, népi zenekar, húros hangszer, népmese típusa, szereplő, gyűjtő, ballada.	



**6. évfolyam**  
**Éves óraszám: 36**  
**Heti óraszám: 1**

Témakör	Óra	Integrálás helye
<b>1. A szlovákság által lakott régiók jellemzése</b>	<b>10 óra</b>	<i>Természetismeret</i> 1 óra <i>Szlovák nyelv és irodalom</i> 4 óra <i>Digitális kultúra</i> 1 óra (ismeretszerzés a szlovák települések életéről, ismert személyeiről) <i>Történelem</i> 1 óra (a hazai szlovákok történelméről) Etika 3 óra (A nemzet és a nemzetiség fogalmának helyes meghatározása. A hovatartozás megfogalmazása. Kötelezettségek és jogok a szlovák kisebbség életében.)
<b>2. Szlovák hagyományok, népszokások ismerete és felelevenítése</b>	<b>9 óra</b>	<i>Szlovák nyelv és irodalom</i> 5 óra <i>Technika és életvitel</i> 1 óra <i>Digitális kultúra</i> 1 óra (hagyományok interpretálása) Ének 1 óra (ünnepekhez kapcs. népdalok, egyházi énekek) Testnevelés 1 óra (tánclépések megtanulása)
<b>3. A lakóhely ismerete</b>	<b>4 óra</b>	<i>Szlovák nyelv és irodalom</i> 2 óra <i>Technika</i> 2 óra
<b>4. Tájházak és azok berendezéseinek megnevezése, szerepe</b>	<b>5 óra</b>	<i>Technika és életvitel</i> 2 óra <i>Vizuális kultúra</i> 3 óra (Külső-belső díszítések megismerése (homlokzat, belső helyiségek). A régen ismert foglalkozások termékeinek fellelése. A helyi népviselet ruhadarabjainak (hétköznapi, ünnepi) megismerése.
<b>5. Szlovák népzene és néptánc ápolása</b>	<b>8 óra</b>	<i>Szlovák nyelv és irodalom</i> 6 óra Ének 1 óra <i>Digitális kultúra</i> 1 óra
<b>Összesen:</b>	<b>36 óra</b>	

Témakör	. 1. A szlovákság által lakott régiók jellemzése	Javasolt óraszám 10
<b>Tanulási eredmények</b>	A hazai szlovákok vallásának, nyelvének, sokszínű hagyományainak megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>Magyarország soknemzetiségű ország; különbségek, hasonlóságok, népcsoportok megismerése, elfogadása. Közös múlt – közös történelem. Falutörténet, várostörténet. A szlovákság által lakott települések elhelyezkedése; régiók, központok- Budapest, Pilisszántó, Vanyarc, Pilisszentkereszt</p> <p>A hazai szlovákok történelméről, földrajzáról, kultúrájáról gyűjtött anyagok rendszerezése, feldolgozása írásban és szóban.</p> <p>Az idő kifejezéseinek bővítése: év, évtized, évszázad, emberöltő Kr.e., Kr. u. (esemény).</p> <p>Ismeretszerzés a szlovák települések életéről, ismert személyeiről. Egy-egy ismert és hétköznapi ember életének elemzése- Gregor Papucsek, Alexander Kormos, Juraj Dolnozemský</p> <p>A hazai szlovákok hagyományai, kultúrája, nyelvének osztályozása.</p> <p>Beszélgetés idősebb emberekkel, szógyűjtés a nyelvjárás és irodalmi nyelv kifejezéseinek összehasonlításával.</p> <p>A nyelvjárás kifejezések és irodalmi nyelv változatának összehasonlítása.</p> <p>A hazai szlovákok vallásának eloszlása.</p> <p>A nemzet és a nemzetiség fogalmának helyes meghatározása.</p> <p>A szlovák nemzeti szimbólumok megjelenítése rendezvényeken, ezek elsajátítása. A korosztálynak megfelelő szlovák weboldalak megismerése.</p> <p>Próbálják meg összehasonlítani a régi és jelenlegi élet értékrendjét.</p> <p>A hovatartozás megfogalmazása.</p> <p>Kötelezettségek és jogok a szlovák nemzetiség életében. Szabályok megléte és betartása a mindennapokban. Jogaim és kötelességeim a mindennapokban.</p> <p>A korosztálynak megfelelő média rendszeres figyelemmel kísérése.</p> <p>Irányított beszélgetés a nemzetiség életmódjáról, lehetőségeiről. Rövid vélemény érthető megfogalmazása.</p>		<p><i>Földrajz:</i> a szlovákság által lakott települések, régiók a térképen, fogalmak a magyarországi szlováksággal kapcsolatban.</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> nyomtatott sajtó, tv- és rádióműsorok.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> ismeretszerzés a szlovák települések életéről, ismert személyeiről</p> <p><i>Történelem:</i> a hazai szlovákok történelméről</p> <p><i>Etika:</i> A nemzet és a nemzetiség fogalmának helyes meghatározása.</p> <p>A hovatartozás megfogalmazása. Kötelezettségek és jogok a szlovák kisebbség életében.</p>
<b>Fogalmak</b>	Nyelv, nyelvjárás, irodalmi nyelv, nemzetiség, nemzet, régió, hovatartozás.	

<b>Tanulási eredmények</b>	<b>2. Szlovák hagyományok, népszokások ismerete és felelevenítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>9</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Az ünnepek, az adott település, régió népviseletének és népzenejének megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A hazai szlovák települések ünnepeinek, jeles napjainak felelevenítése.</p> <p>A helyi sajátosságok felidézése.</p> <p>Jeles napokhoz, egyházi ünnepekhez kapcsolódó hagyományok rövid interpretálása; rövid interjú készítése és annak dokumentálása.</p> <p>Az ünnep és tradíció fogalmának helyes használata.</p> <p>Kérdések összeállítása a település hagyományaival kapcsolatban.</p> <p>Hagyományok újjászületése: elfeledett szokások újraértelmezése.</p> <p>Életmód: étkezési szokások, alapanyagok, fűszerek, hétköznapi és tradicionális ünnepi ételek megismerése. Helyi jellegzetes ételei, konyhaművészet megismerése.</p> <p>A helyi népviselet hétköznapi és ünnepi ruhadarabjainak elsajátítása, a ruhadarabok elnevezése helyi nyelvjárásban.</p> <p>Gyermekjátékok, népdalok, szólások felelevenítése, prezentálása játékos formában.</p> <p>A népköltészeti alkotások személyei, szereplői, valamint azok cselekedeteinek elemzése A cselekvés és következményei közötti kapcsolatok felismerése, gyakorlása.</p> <p>Kisebb jelenetek rövid elbeszélése, eljátszása.</p> <p>A korosztálynak megfelelő szlovák tv- illetve rádióműsorok rendszeres figyelemmel kísérése. Információ gyűjtés az interneten.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> ünnepek, jeles napok.</p> <p><i>Technika, életvitel</i> téli tevékenységek</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> hagyományok interpretálása</p> <p><i>Ének:</i> ünnepekhez kapcs. népdalok,</p> <p><i>Testnevelés:</i> tánclépések megtanulása, népi játékok</p>
<b>Fogalmak</b>	Hagyomány, dokumentáció, étkezési szokás, tradicionális, ruhadarab, hagyomány újjászületése, alapanyag.	

<b>Témakör</b>	<b>3. Lakóhely ismerete</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A hazai szlovákok jellegzetes, földrajzilag elkülöníthető gazdálkodási formáinak, foglalkozásainak megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>Az adott régió szlovák településeinek megismerése.</p> <p>Ismeretek gyűjtése a szlovákság által lakott településről és annak életéről személyes élmények alapján.</p> <p>Segédkönyvek, atlaszok, folyóiratok, internet tartalmak használata.</p> <p>A lakóhely és környékének megismerése.</p> <p>Tájház látogatás.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> a hazai szlovákok építészete, tájházai, magángyűjteményei; a lakóhely, a lakóház és a gazdálkodás szókinccse, kétnyelvű elnevezések.</p>

<p>A lakóház és a kiszolgáló helyiségek berendezéseinek helyes használata. Az adott település, régió szlovák tájházának és a hozzá tartozó helyiségek megnevezései. A ház körüli munkálatok felelevenítése. A gazdálkodás és a hozzá köthető naptári szokások megismerése. A hazai szlovák régiók jellegzetes foglalkozásai, közösségi munkák, földművelés, gazdálkodási formák Népművészeti tárgyak fontossága a régmúltban (hímzett, szőtt, fonott, faragott tárgyak)</p>	<p><i>Technika:</i> A hazai szlovák régiók jellegzetes foglalkozásai, közösségi munkák, földművelés, gazdálkodási formák</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Molnár, méhész, fafaragó, szőlőtermesztés, dőlőnév, állattenyésztés, mezőgazdálkodás, használati eszköz/tárgy.</p>

Témakör	4. Tájházak és azok berendezéseinek megnevezése, szerepe	Javasolt óraszám 5
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>Régi mesterségek fellelésének, a munkafolyamatok szlovák nyelvű rögzítésének segítése.</p>	
<p><b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b></p>		<p><b>Integrálás helye</b></p>
<p>A népművészet mint kifejezőeszköz a szlovákok életében. Népművészeti tárgyak a régmúltban: azok fontosságának felismerése (hímzett, szőtt, faragott, fonott tárgyak). Külső-belső díszítések megismerése (homlokzat, belső helyiségek). A régen ismert foglalkozások termékeinek fellelése. A gyűjtött anyagok és információk rendszerezése és prezentálása (projektek bemutatása). Régi használati eszközök készítése hagyományos kézműves technikával, a munkafolyamatok szlovák nyelvű rögzítése. Ékszerek megismerése. A helyi népviselet ruhadarabjainak (hétköznapi, ünnepi) megismerése.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> hagyományos motívumok, fonás, szövés, faragás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> hagyományos motívumok, fonás, szövés, faragás. Külső-belső díszítések megismerése (homlokzat, belső helyiségek). A régen ismert foglalkozások termékeinek fellelése.</p> <p>A helyi népviselet ruhadarabjainak (hétköznapi, ünnepi) megismerése. Technika és életvitel</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>		<p>Ékszer, kézműves, hímzés, szövés, fonás, homlokzat, berendezési tárgy, munkafolyamat.</p>

<b>Témakör</b>	<b>5. Szlovák népzene és néptánc ápolása</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>8</b> <b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Népköltészeti alkotások elsajátítása, szóbeli és vizuális interpretálásuk segítése, a hazai szlovák népzene alapjainak megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Integrálás helye</b>
<p>A népköltészeti alkotások szereplői, személyei, valamint azok cselekedeteinek rövid elemzése.</p> <p>Szólások, közmondások elsajátítása.</p> <p>A cselekvés és a következmény közötti kapcsolat felismerése, gyakorlása.</p> <p>A népmesék osztályozásának elsajátítása.</p> <p>Rövid jelenetek elbeszélése, eljátszása.</p> <p>Altatók, versek, mondókák, történetek, népdalok előadása rendezvényeken.</p> <p>A magyarországi szlovák népmesék, balladák, népdalok és legendák gyűjtői.</p> <p>Író-olvasó találkozókra való szervezett részvétel.</p> <p>Idős emberek történetei, kalandjai személyes interpretálásban.</p> <p>Az ünnepekhez kapcsolódó rövid interjúk készítése és azok dokumentálása.</p> <p>Események, történetek elbeszélése szóban és írásban személyes megfigyelések alapján.</p> <p>A népzene fontossága, egyik kifejezőeszköze a hazai szlovákok életében, népi zenekarok megismerése.</p> <p>Népi hangszerek bemutatása, megismerése és kipróbálása. Néhány jellemző néptánc lépés megtanulása.</p> <p>Rövid gyermekjátékok, népdalok, szólások felelevenítése, prezentálása játékos formában.</p> <p>A korosztálynak megfelelő szlovák tv- illetve rádióműsorok rendszeres figyelemmel kísérése. Információgyűjtés az interneten.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> dalos könyvek, kiadványok, gyűjtések; a népköltészet és a népzene szókincse; népmesék CD-n.</p> <p><i>Ének-zene:</i> különböző zenei anyagok, népdalok, népi hangszerek megismerése</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> gyűjtőmunka</p>
<b>Fogalmak</b>	Közmondás, szólás, népi zenekar, húros hangszer, népmese típusa, szereplő, gyűjtő, ballada.	

## 7–8. évfolyam

A 7–8. évfolyamon a szlovák népismeret tantárgy alapvető feladata a már megalapozott kompetenciák fejlesztése, megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságának, variabilitásának növelése. A tanuló megismerkedik a szlovák nemzetiség tárgyi és szellemi kultúrájával, a hazai szlovákok történelmével, földrajzával, miközben a nemzeti öntudat és hazafias nevelés részeként kialakul benne a szülőföld, a haza, a nemzet, a nemzetiség, az anyanemzet iránti kötődés igénye. A tanuló egyre jobban érti a normakövetés fontosságát. Megismeri jogait, azok érvényesítési lehetőségeit. Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése hozzájárul humánus magatartásának kialakulásához. A fenntarthatóságra és környezettudatosságra való nevelés során egyre érzékenyebbé válik környezetére. Kulturális kötődése a nemzetiségi sajtó irányába tereli figyelmét. A tanuló tudatosan törekszik arra, hogy szlovák nyelven fejezze ki magát, miközben esztétikai-művészeti tudatossága egyre jobban erősödik.

A tanuló megismeri a magyarországi szlovákok szellemi és népi kultúráját. Képessé válik a magyarországi szlovákok nagyobb vallási ünnepeihez és jeles napi szokásaihoz köthető hagyományokat interpretálni szóban és írásban. Elsajátítja a szlovák népi építészet, gazdálkodás és hiedelemvilág jellegzetes jegyeit, a szlovákok hagyományos ételeit. Képes a szlovák népköltészetet (balladákat, mondákat), valamint a környezetében tevékenykedő ismert szlovák nemzetiségi személyeket, az adott település helyi sajátosságait bemutatni. Próbál összefüggéseket keresni a magyarországi szlovák települések földrajzi fekvése, társadalmi helyzete, foglalkozási struktúrája és gazdálkodása között. Megismeri Magyarország lakosságának nemzetiségi alakulását, bővíti tudását a nemzetiségi törvénnyel, érdekképviselletekkel, közélettel, sajtóval és médiával kapcsolatban. Betekintést kap a nemzetek közötti együttélésből adódó nyelvi alakulásokról. Bővíti tudását Szlovákia történetével kapcsolatban, értelmez fontosabb történelmi fogalmakat. Megismeri a nemzetiségi önkormányzatokat, a szlovák kulturális egyesületek és civil szervezetek munkáját. Aktívan tevékenykedik települése szlovák jellegű programjain, késztetést érez, hogy részt vegyen nemzetiségi tanulmányi, népismereti, nyelvi versenyein helyi, regionális és országos szinten. Egyre nagyobb biztonsággal és mind önállóbban képes felhasználni a számítógépet és az internet által biztosított szlovák nyelvű információkat. Egyre önállóbban képes összeállítani prezentációkat, beszámolókat szlovák nyelven. A tanuló képes környezettudatos döntések meghozatalára.

**7. osztály**  
**Éves óraszám: 36**  
**Heti óraszám: 1**

<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
1. A szlovák lakosság letelepedésével kapcsolatos történelmi ismeretek (Mondák, legendák a szlovák lakosság vándorlásairól)	<b>6 óra</b>
2. Ismeretek a magyarországi szlovákok hagyományairól, nyelvéről (szláv nyelvcsalád), kultúrájáról (A nyelvvel kapcsolatos ismeretek: történetek, témákhoz kapcsolódó kifejezések)	<b>3 óra</b>
<b>3. Ház körüli munkálatok</b>	<b>6 óra</b>
4. A lakóház és a kiszolgáló helyiségek berendezése.	<b>3 óra</b>
<b>5. Szlovák hagyományok, népszokások ismerete és felelevenítése</b>	<b>8 óra</b>
6. A magyarországi szlovák média. Írott, elektronikus sajtó, kiadványok.	<b>4 óra</b>
7. Szlovák népzene és néptánc ápolása	<b>6 óra</b>
<b>Összesen:</b>	<b>36 óra</b>

<b>Témakör</b>	1. A szlovák lakosság letelepedésével kapcsolatos történelmi ismeretek (Mondák, legendák a szlovák lakosság vándorlásairól)	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Ismeretszerzés segítése a szláv néptörzsekről, az első szláv államról és írásbeliségéről.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A szláv néptörzsek vándorlása, letelepedése.  A szláv őshaza megismerése.  A szláv (slovan) és szlovák népcsoport, az elnevezések jelentésének magyarázata.  A mai szláv népek elhelyezkedése Európában.  Betekintés a Nagymorva Birodalom kialakulásába, fénykorába és bukásába.  Az első szláv állam létrejöttének jelentősége.  Tájékozódás térben és időben a történelmi és földrajzi atlasz segítségével (esemény, hely, idő).</p>		<p><i>Történelem, a szlovákok és magyarok történetének közös pontjai (térképek, képek).</i></p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom: a cirill betűs írás és glagolita írásmód elemei.</i></p> <p><i>Digitális kultúra: médiatartalmak keresése</i></p>
<b>Fogalmak</b>	Szláv, őshaza, fénykor, bukás, államalapítás, állam,	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Térkép készítése, projektmunka, kutatómunka, médiatartalmak keresése	

<b>Témakör</b>	2. Ismeretek a magyarországi szlovákok hagyományairól, nyelvéről (szláv nyelvcsalád), kultúrájáról (A nyelvvel kapcsolatos ismeretek: történetek, témákhoz kapcsolódó kifejezések)	<b>Javasolt óraszám</b> <b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A magyarországi szlovák letelepedés szakaszainak és nyelvjárásainak megismertetése. Annak az előnynek a tudatosítása a tanulóban, amely a nemzetiséghez tartozásból ered, mert nyelvtudása és nemzetisége színesíti személyiségét. A tolerancia, mások elfogadásának erősítése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Miként kerültek elődeink mai településükre?  A magyarországi szlovákok letelepedési szakaszainak megismerése.  Az adott település letelepedésének körülményei, összehasonlítása a környék szlovák településeivel.  A magyarországi szlovák nemzetiség történelme és kultúrája, annak összefüggései.  Kérdések önálló megfogalmazása a magyarországi szlovákság történeti múltjáról.  Összefüggések felismerése az adott nemzetiség földrajzi elhelyezkedése között.</p>		<p><i>Földrajz: magyarországi szlovák települések (térképen, képeken).</i></p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom: nyelvjárási szövegek, a tematikai egység szókincese.</i></p>



<p>Kérdések és válaszok több népcsoport együttélésével kapcsolatban.</p> <p>Az identitás tudatossá válásának fejlesztése.</p> <p>A tanulók késztetést érezzenek a következő kérdések megválaszolására: Mit jelent számomra a szlovák nemzetiségi lét? Ragaszkodom-e a gyökereimhez? Mit jelent számomra magyarországi szlováknak lenni? Miként élhetnek együtt különböző kultúrák, népek? Milyen lehetőségei és akadályai vannak a kultúrák közötti kapcsolatoknak? Milyen szerephez jut a vallás a szórványban élő nemzetiségek életében? Hogyan lehet fenntartani a kapcsolatot az anyanemzettel?</p> <p>A magyarországi szlovák nyelvjárások főbb jellemzőinek, néhány népnyelvi szavának megismerése, hasonlóságok, különbségek keresése, területi megoszlása.</p> <p>A szlovák irodalmi nyelv és a hazai szlovákok nyelvjárásainak bemutatása.</p> <p>Összefüggések keresése a szlovák nyelvjárások és a hazai szlovák népnyelv között.</p> <p>A nyelvjárási szókincs bővítése feladatok segítségével.</p> <p>Beszélgetés a szlovák nemzetiség szerepéről, más nemzetiségekkel való együttéléséről.</p>	
<b>Fogalmak</b>	Előd, letelepedés, letelepedési szakasz, népnyelv, nyelvjárás, tolerancia, elfogadás, ragaszkodás, lehetőség.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Térkép készítése, időgrafikon, gyűjtőmunka helyi nyelvjárással kapcsolatban

<b>Témakör</b>	<b>3. Ház körüli munkálatok</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A magyarországi szlovákok gazdálkodásának, jellegzetes foglalkozásainak megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A hazai szlovákok gazdálkodásának megismerése: növénytermesztés, szőlőtermesztés, méhészet.</p> <p>Hegyi-erdei gazdálkodás megismerése: állattenyésztés, fakitermelés, erdei termékek gyűjtése.</p> <p>Helyi jellegzetes foglalkozások megismerése: drótosok, üvegesek, kosárfonók.</p> <p>A zöldségek, gyümölcsök termesztésének, feldolgozásának múltbeli és jelenkori módjai.</p> <p>Információk gyűjtése könyvtárban, múzeumban, tájházban; a helyi gyűjtemények bővítése.</p> <p>A népi bölcsességek fellelése közmondásokban, szólásokban.</p> <p>A családi és társas munkák megismerése: tollfosztás, fonás, aratás, kukoricatörés, , szüret, májusfaállítás.</p> <p>Kölcsönös segítségnyújtás, a közösségek összefogása fontosságának belátása. Szólások, közmondások gyűjtése a munkáról.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom: szólások, közmondások, a gazdálkodás szókincse.</i></p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom: szólások, közmondások.</i></p>

<b>Fogalmak</b>	Gazdálkodás, növénytermesztés, szőlőtermesztés, hegyi gazdálkodás, erdei gazdálkodás, mészégető, szénégető, kosárfonó, drótos, üveges, tollfosztás, fonás, aratás, disznótor, szüret.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Múzeum, tájház, szárazmalom látogatás, az iskolakertben való ténykedés

<b>Témakör</b>	4. A lakóház és a kiszolgáló helyiségek berendezése.	<b>Javasolt óraszám</b> <b>Órakeret</b> <b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Az alföldi és hegyvidéki településtípusok összefüggéseinek elsajátítása, a melléképületek, pincék funkcióinak megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A falusi, városi és hegyvidéki környezet különbségeinek feltárása.          Alföldi települések és azok típusainak megismerése.          Hegyvidéki települések és azok típusainak megismerése.          Az értékmegőrzés színhelyei: néprajzi múzeumok, tájházak, falumúzeumok – lehetőség szerint látogatás.          Dokumentumok olvasása és értelmezése az adott nemzetiség életmódjáról, lehetőségeiről. Önálló vélemény érthető megfogalmazása.          A lakóhely természeti szépségei, kulturális és történelmi értékeinek új feladathelyzetben való megjelenítése.          Életstílus és berendezés kapcsolatának összefüggései.          A parasztház jellegzetes elrendezése, stílusa, berendezése, hagyományos építőanyagai.          A népi munkaeszközök felismerése.          Egy-egy épület, lakóház rövid bemutatása.          A házépítéssel kapcsolatos hiedelmek – gyűjtőmunka alapján.          A népi eszközök, játékok felismerése, egy-egy épület, lakóház rövid bemutatása adott nyelven és témában.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hiedelmek.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a parasztház alaprajza.</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> magyar és szlovák hiedelmek; a lakóhely, lakóház szókinccse.</p>
<b>Fogalmak</b>	Falusi környezet, városi környezet, hegyvidéki környezet, alföldi település, hegyvidéki település, vályog, zsúpfedél, nyitott kémény, kemence, pince, istálló, szérű, pajta.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	szlovák tájház látogatása, médiatartalmak keresése, projektmunka	

<b>Témakör</b>	<b>5. Szlovák hagyományok, népszokások ismerete és felelevenítése</b>	<b>Javasolt óraszám</b>  <b>8óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Ismeretek bővítése a magyarországi szlovákok néprajzáról.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Jeles napokkal, ünnepekkel kapcsolatos önálló vélemények és kérdések megfogalmazása.</p> <p>Ünnepi hagyományok, szokások hasonlósága, különbözősége.</p> <p>Az ünnepeket bemutató történetek elbeszélése az írott sajtó és egyéb médiák által szerzett ismeretek alapján. Bepillantás néprajzkutatók, írók, költők életébe, munkásságába.</p> <p>Népszokások megléte különböző irodalmi és tudományos írásokban.</p> <p>A szlovákság kétnyelvű vallásgyakorlásának jelentősége ünnepeken: beszélgetés. személyes tapasztalatok megfogalmazása.</p> <p>Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, internetről, filmek, és egyéb források (tömegkommunikációs eszközök) anyagának felhasználásával.</p> <p>A hagyományokkal kapcsolatos önálló vélemények és kérdések megfogalmazása.</p> <p>Jellegzetes étkezési szokások a szlovák családokban, ételek készítése: alapanyagok, eszközök – gyűjtőmunka, személyes tapasztalatok alapján.</p> <p>A párválasztással kapcsolatos babonák.</p> <p>Az ünnepi és hétköznapi viselet ismerete helyi és környékbeli szinten. Jellemző motívumok, ruhadarabok megnevezése fényképek segítségével. Ruhadarabok gyűjtése, kiállítás szervezése.</p> <p>Rövid interjú készítése egy-egy népzenei vagy táncos rendezvényről.</p> <p>A hazai szlovák táncok regionális és országos szintű megismerése.</p> <p>A régióra jellemző néptáncok tanulása és bemutatása.</p> <p>Szóbeli beszámoló önálló tapasztalatokról, személyes gyűjtőmunka által szerzett ismeretek alapján. Projekt, rövid interjú készítése egy-egy népzenei vagy táncos rendezvényről.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> párválasztással kapcsolatos babonák.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népviselet régióra jellemző motívumai, díszítőelemei.</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> párválasztással kapcsolatos babonák a magyarok és szlovákok körében; az ünnepek, a népviselet, az ételek szókincse.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> <i>médiatartalmak keresése</i></p>
<b>Fogalmak</b>	Vallásgyakorlás, munkafolyamat, öltözködés, divat, étkezési szokás, babona.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Médiatartalmak keresése, hagyományos ételek készítése, projektmunka	

<b>Témakör</b>	6. A magyarországi szlovák média. Írott, elektronikus sajtó, kiadványok. <b>A magyarországi szlovák sajtó, közélet és annak képviselői – írók, költők, kutatók</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A magyarországi szlovák írott és nyomtatott sajtó, a média, a nemzetiség intézményrendszerének alapos megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A magyarországi szlovák média megjelenési formáinak ismerete: elektronikus és nyomtatott sajtó.</p> <p>A szlovák nemzetiségi tv-műsor és országos hetilap alapos áttanulmányozása.</p> <p>A helyi sajtó, tv megjelenési formáinak megismerése.</p> <p>Országos szintű kiadványok megismerése: különböző gyűjtemények, kalendáriumok.</p> <p>Bepillantás néprajzkutatók, írók, költők életébe, munkásságába.</p> <p>Beszámolók készítése ismert közéleti személyekről.</p> <p>A magyarországi szlovák érdekképviseltek (helyi, megyei, országos szintű önkormányzatok).</p> <p>A nemzetiségi jogok és kötelességek megismerése, alkalmazásának lehetőségei.</p> <p>Az anyaország és a magyarországi szlovákok fogalmának definiálása. A szlovák nemzetiség különböző érdekképviselői.</p> <p>Magyarországi szlovák nemzetiségi intézmények weboldalának tanulmányozása.</p> <p>Legyenek toleránsak másokkal szemben, alakuljon ki bennük az elfogadás.</p> <p>Kapcsolódási pontok anyanemzet és a hazai szlovákság között.</p> <p>Partnerkapcsolatok, lehetőségek kihasználása az anyanemzet és a hazai szlovákság között (erdei iskola, sítábor, elektronikus levelezés, közösségi oldalak). Legyenek toleránsak másokkal szemben, alakuljon ki bennük az elfogadás.</p> <p>Helyi, regionális és országos működésű kulturális egyesületek, civil szervezetek megismerése (zenekarok, pávakörök, táncsoportok, hagyományőrző egyesületek).</p> <p>Aktív részvétel helyi, regionális, országos szlovák programokon (verseny, nemzetiségi nap).</p> <p>Az identitás tudatossá válásának fejlesztése.</p> <p>Tudatosuljon bennük, hogy ők előnyt élveznek: nyelvtudásuk és nemzetiségük színesíti őket.</p> <p>Szlovák nyelvű weboldalak látogatása.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i></p> <p>magyarországi szlovák költők, írók; a média, a közélet szókincse.</p>
<b>Fogalmak</b>	Elektronikus sajtó, nyomtatott sajtó, írott sajtó, kiadvány, érdekképviselő, nemzetiségi önkormányzat, nemzetiségi törvény, kötelesség, kulturális egyesület, civil szervezet.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Aktív részvétel helyi, regionális, országos szlovák programokon (verseny, nemzetiségi nap).	

<b>Témakör</b>	<b>7. Szlovák népzene és néptánc ápolása</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A népballadák és a népmondák fajtáinak, stílusjegyeinek megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A népköltészeti alkotások mondanivalójának felismerése, értékelése egyes jelenetek elbeszélése, eljátszása megadott szempontok alapján.  Balladák- O zakliatej panenke, Ore Kačka, Vyletel vták, Rabovali Turci, O Šudy Katarínke- a ballada fogalma, stílusjegyei.  A hősök gondolatainak és érzelmeinek megismerése.  Egyén és történelem viszonya a balladákban.  A szlovák és a magyar balladák összehasonlítása.  Népmondák, hiedelemmondák, hiedelmek és csodák.  A mese és monda közötti különbség megfigyelése.  A magyar és szlovák mondák hasonlóságainak, különbségeinek felismerése.  Balladák, mondák előadása, eljátszása megadott szempontok alapján.  Gyűjtőmunka kiadványokból, könyvből.  A szlovák népdal- és néptáncok jellemző jegyeinek megismerése.  Népdalok és néptáncok megtanulása és gyűjtése helyi szinten (rendelkezésre álló népdal, népmese, népballada gyűjtemények, cd-k, videó felvételek felhasználása).</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> népballadai sajátosságok a műballadában; a népköltészet és a népzene szókincse; hasonlóságok/ különbségek a magyar és szlovák népballadákban.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> népballadák.</p> <p><i>Digitális kultúra: médiatartalmak keresése</i></p>
<b>Fogalmak</b>	Ballada, monda, hiedelemmonda, hiedelem, csoda, stílusjegy, mondanivaló.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p>Médiatartalmak keresése, Rövid jelenetek dramatizált előadása az adott témában. Aktív részvétel az adott nemzetiség helyi, megyei, országos programjain.</p> <p>Az adott témában meglévő tudás elbeszélése emlékezetből, élő szóban.</p>	

**8. osztály**  
**Éves óraszám: 36**  
**Heti óraszám: 1**

<b>Témakör</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
1. A szlovák lakosság letelepedésével kapcsolatos történelmi ismeretek (Mondák, legendák a szlovák lakosság vándorlásairól)	<b>5 óra</b>
2. Ismeretek a magyarországi szlovákok hagyományairól, nyelvéről (szláv nyelvcsalád), kultúrájáról (A nyelvvel kapcsolatos ismeretek: történetek, témákhoz kapcsolódó kifejezések)	<b>5 óra</b>
<b>3. Ház körüli munkálatok</b>	<b>8 óra</b>
4. A lakóház és a kiszolgáló helyiségek berendezése.	<b>3 óra</b>
<b>5.Szlovák hagyományok, népszokások ismerete és felelevenítése</b>	<b>6 óra</b>
6. A magyarországi szlovák média. Írott, elektronikus sajtó, kiadványok.	<b>6 óra</b>
7. Szlovák népzene és néptánc ápolása	<b>3 óra</b>
Összesen:	<b>36 óra</b>

<b>Témakör</b>	<b>1. A szlovák lakosság letelepedésével kapcsolatos történelmi ismeretek (Mondák, legendák a szlovák lakosság vándorlásairól)</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Ismeretszerzés segítése a szláv néptörzsekről, az első szláv államról és írásbeliségéről.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Közös múlt-közös történelem Kapcsolódási pontok anyanemzet és a hazai szlovákság között. Tájékozódás térben és időben a történelmi és földrajzi atlasz segítségével (esemény, hely, idő). Magyarország és Szlovákia elhelyezkedése, domborzata, városai. Események, jelenségek leolvasása történelmi térképekről Távolságok becslése és számítása történelmi térképeken. Kronológiai számítások, egyszerű alaprajzok készítése (pl. régi falusi házak, településrajzok). Összefüggések felismerése az adott nemzetiség földrajzi elhelyezkedése között. A magyarországi szlovák által lakott települések ismerete, jelentősebb intézményeinek alapítása. Falumúzeumok, néprajzi múzeumok, tájházak, mint az értékmegőrzés színhelyei. Információk gyűjtése személyes tapasztalatok alapján, könyvtárban, múzeumokban, tájházakban. A helyi szlovák gyűjtemények bővítése.</p>		<p><i>Történelem</i>, a szlovákok és magyarok történetének közös pontjai (térképek, képek). <i>Digitális kultúra</i>: médiatartalmak keresése</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	térképészeti ismeretek bővítése, vaktérkép, médiatartalmak keresése	

<b>Témakör</b>	<b>2. Ismeretek a magyarországi szlovákok hagyományairól, nyelvéről (szláv nyelvcsalád), kultúrájáról (A nyelvvel kapcsolatos ismeretek: történetek, témákhoz kapcsolódó kifejezések)</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A magyarországi szlovák letelepedés szakaszainak és nyelvjárásainak megismertetése. Annak az előnynek a tudatosítása a tanulóban, amely a nemzetiséghez tartozásból ered, mert nyelvtudása és nemzetisége színesíti személyiségét. A tolerancia, mások elfogadásának erősítése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Miként kerültek elődeink mai településükre? A magyarországi szlovákok letelepedési szakaszainak megismerése. Az adott település letelepedésének körülményei, összehasonlítása a környék szlovák településeivel. A magyarországi szlovák nemzetiség történelme és kultúrája, annak összefüggései. Kérdések önálló megfogalmazása a magyarországi szlovákság történeti múltjáról.</p>		<p><i>Földrajz</i>: magyarországi szlovák települések (térképen, képeken).  <i>Szlovák nyelv és irodalom</i>: nyelvjárási szövegek, a tematikai</p>

<p>A lakóhely természeti szépségei, kulturális és történelmi értékeinek új feladathelyzetekben való megjelenítése.</p> <p>A magyarországi szlovák nyelvjárások területi megoszlása, főbb jellemzői.</p> <p>A nyelvjárási szókincs bővítése feladatok segítségével.</p> <p>A szlovák irodalmi nyelv és a hazai szlovákok nyelvjárásainak bemutatása.</p> <p>Összefüggések keresése a szlovák nyelvjárások és a hazai szlovák népnyelv között.</p> <p>A nyelvjárási szókincs bővítése feladatok segítségével.</p> <p>Beszélgetés a szlovák nemzetiség szerepéről, más nemzetiségekkel való együttéléséről.</p> <p>Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, internetről, filmek, és egyéb források (tömegkommunikációs eszközök) anyagának felhasználásával.</p>	egység szókincese.
<b>Fogalmak</b>	Előd, letelepedés, letelepedési szakasz, népnyelv, nyelvjárás, tolerancia, elfogadás, ragaszkodás, lehetőség.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Szóbeli beszámoló önálló tapasztalatokról, személyes gyűjtőmunka által szerzett ismeretek alapján. Projekt, rövid interjú készítése.

<b>Témakör</b>	<b>3. Ház körüli munkálatok</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>8óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A magyarországi szlovákok gazdálkodásának, jellegzetes foglalkozásainak megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A hazai szlovákok gazdálkodásának megismerése: növénytermesztés, szőlőtermesztés, méhészet.</p> <p>Hegyi-erdei gazdálkodás megismerése: állattenyésztés, fakitermelés, erdei termékek gyűjtése.</p> <p>Helyi jellegzetes foglalkozások megismerése: drótosok, üvegesek, kosárfonók, kovácsok, mészégetők, szénégetők.</p> <p>A zöldségek, gyümölcsök termesztésének, feldolgozásának múltbeli és jelenkori módjai.</p> <p>Információk gyűjtése könyvtárban, múzeumban, tájházban; a helyi gyűjtemények bővítése.</p> <p>A népi bölcsességek fellelése közmondásokban, szólásokban.</p> <p>A családi és társas munkák megismerése: tollfosztás, fonás, aratás, kukoricatörés, disznótor, szüret, májusfaállítás.</p> <p>A fiatalok munka közbeni közös játékaik, szórakozásainak megismerése: szórakoztató történetek, elbeszélések mesélése, ismerkedés, tánc, kártya, ének.</p> <p>Kölcsönös segítségnyújtás, a közösségek összefogása fontosságának belátása.</p> <p>Szólások, közmondások gyűjtése a munkáról.</p> <p>Szóbeli beszámoló önálló tapasztalatokról, személyes gyűjtőmunka által szerzett ismeretek alapján. Projekt, rövid interjú készítése.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom: szólások, közmondások, a gazdálkodás szókincese.</i></p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom: szólások, közmondások.</i></p>



<b>Fogalmak</b>	Gazdálkodás, növénytermesztés, szőlőtermesztés, hegyi gazdálkodás, erdei gazdálkodás, mészégető, szénégető, kosárfonó, drótos, üveges, tollfosztás, fonás, aratás, disznótor, szüret.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, internetről, filmek, és egyéb források (tömegkommunikációs eszközök) anyagának felhasználásával. A hagyományokkal kapcsolatos önálló vélemények és kérdések megfogalmazása. Médiatartalmak keresése

<b>Témakör</b>	<b>4. A lakóház és a kiszolgáló helyiségek berendezése</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Az alföldi és hegyvidéki településtípusok összefüggéseinek elsajátíttatása, a melléképületek, pincék funkcióinak megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A falusi, városi és hegyvidéki környezet különbségeinek feltárása.          Alföldi települések és azok típusainak megismerése.          Hegyvidéki települések és azok típusainak megismerése.          Az értékmegőrzés színhelyei: néprajzi múzeumok, tájházak, falumúzeumok – lehetőség szerint látogatás.          A parasztház jellegzetes elrendezése, stílusa, berendezése, hagyományos építőanyagai.          A pincék jelentősége, elhelyezkedése.          A ház körül található melléképületek, közlekedési eszközök, azok funkciói.          A népi munkaeszközök felismerése.          Egy-egy épület, lakóház rövid bemutatása adott nyelven és témában.          A lakóhely természeti szépségei, kulturális és történelmi értékeinek új feladathelyzetben való megjelenítése.          Életstílus és berendezés kapcsolatának összefüggései.          A házépítéssel kapcsolatos hiedelmek – gyűjtőmunka alapján.          Dokumentumok olvasása és értelmezése az adott nemzetiség életmódjáról, lehetőségeiről. Önálló vélemény érthető megfogalmazása.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hiedelmek.   <i>Vizuális kultúra:</i> a parasztház alaprajza.   <i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> magyar és szlovák hiedelmek; a lakóhely, lakóház szókinccse.   <i>Digitális kultúra:</i> médiatartalmak keresése</p>
<b>Fogalmak</b>	Falusi környezet, városi környezet, hegyvidéki környezet, alföldi település, hegyvidéki település, vályog, zsúpfedél, nyitott kémény, kemence, pince, istálló, szérű, pajta.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, internetről, filmek, és egyéb források (tömegkommunikációs eszközök) anyagának felhasználásával. Hasonlóságok, különbségek keresése.	

<b>Témakör</b>	<b>5.Szlovák hagyományok, népszokások ismerete és felelevenítése</b>	<b>Javasolt óraszám 6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	Ismeretek bővítése a magyarországi szlovákok néprajzáról.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Jeles napokkal, ünnepekkel kapcsolatos önálló vélemények és kérdések megfogalmazása.</p> <p>A szlovákság kétnyelvű vallásgyakorlásának jelentősége ünnepeken: beszélgetés. Személyes tapasztalatok megfogalmazása.</p> <p>Ünnepi hagyományok, szokások hasonlóságának, különbözőségének feltárása.</p> <p>Az ünnepeket bemutató történetek elbeszélése az írott sajtó és egyéb médiumok által szerzett ismeretek alapján.</p> <p>Jellegzetes étkezési szokások a szlovák családokban, ételek készítése: alapanyagok, eszközök – gyűjtőmunka, személyes tapasztalatok alapján.</p> <p>Múlt és jelen összehasonlítása öltözködésünkben, étkezésünkben.</p> <p>A párválasztással kapcsolatos babonák.</p> <p>Az ünnepi és hétköznapi női és férfi viselet ismeretének bővítése.</p> <p>Mit viseltek a régmúltban az adott régióban?</p> <p>A régióra jellemző anyagok, motívumok, díszítőelemek megnevezése és összehasonlítása fényképek segítségével.</p> <p>Ruhadarabok gyűjtése, elkészítése, kiállítás, bemutató szervezése.</p> <p>Rövid interjú készítése egy-egy népzenei vagy táncos rendezvényről.</p> <p>A hazai szlovák táncok regionális és országos szintű megismerése.</p> <p>A régióra jellemző néptáncok tanulása és bemutatása.</p> <p>Rövid jelenetek dramatizált előadása az adott témában. Aktív részvétel az adott nemzetiség helyi, megyei, országos programjain.</p> <p>Az ünnepeket bemutató történetek elbeszélése az írott sajtó és egyéb médiák által szerzett ismeretek alapján. Bepillantás néprajzkutatók, írók, költők életébe, munkásságába.</p> <p>Népszokások megléte különböző irodalmi és tudományos írásokban.</p>		<p><i>Dráma és tánc:</i> néptáncok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> párválasztással kapcsolatos babonák.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népviselet régióra jellemző motívumai, díszítőelemei.</p> <p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> párválasztással kapcsolatos babonák a magyarok és szlovákok körében; az ünnepek, a népviselet, az ételek szókincse.</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> médiatartalmak keresése</p>
<b>Fogalmak</b>	Vallásgyakorlás, munkafolyamat, öltözködés, divat, étkezési szokás, babona.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Médiatartalmak keresése. Szóbeli beszámoló önálló tapasztalatokról, személyes gyűjtőmunka által szerzett ismeretek alapján. Projekt	

<b>Témakör</b>	<b>6. A magyarországi szlovák média. Írott, elektronikus sajtó, kiadványok.</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A magyarországi szlovák írott és nyomtatott sajtó, a média, a nemzetiség intézményrendszerének alapos megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>A magyarországi szlovák média megjelenési formái: elektronikus és nyomtatott sajtó, rádió- és tv-műsor.</p> <p>A szlovák nemzetiségi tv-műsor és országos hetilap alapos áttanulmányozása.</p> <p>A helyi sajtó, tv megjelenési formáinak megismerése.</p> <p>Országos szintű kiadványok megismerése: különböző gyűjtemények, kalendáriumok.</p> <p>Bepillantás néprajzkutatók, írók, költők életébe, munkásságába.</p> <p>Beszámolók készítése ismert közéleti személyekről.</p> <p>Információk gyűjtése személyes tapasztalatok alapján, könyvtárban, múzeumokban, tájházakban.</p> <p>A magyarországi szlovák érdekképviseltek (helyi, megyei, országos szintű önkormányzatok).</p> <p>A nemzetiségi törvény megismerése, a törvény fontosságának belátása.</p> <p>A nemzetiségi jogok és kötelességek megismerése, alkalmazásának lehetőségei.</p> <p>Helyi, regionális és országos működésű kulturális egyesületek, civil szervezetek megismerése (zenekarok, pávakörök, táncsoportok, hagyományőrző egyesületek).</p> <p>Aktív részvétel helyi, regionális, országos szlovák programokon (verseny, nemzetiségi nap).</p> <p>A tanulók készítenek éreztetik a következő kérdések megválaszolására: Mit jelent számomra a szlovák nemzetiségi lét? Ragaszkodom-e a gyökereimhez? Mit jelent számomra magyarországi szlováknak lenni?</p> <p>Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, internetről, filmek, és egyéb források (tömegkommunikációs eszközök) anyagának felhasználásával.</p> <p>Az identitás tudatossá válásának fejlesztése.</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i></p> <p>magyarországi szlovák költők, írók; a média, a közélet szókincse.</p>
<b>Fogalmak</b>	Elektronikus sajtó, nyomtatott sajtó, írott sajtó, kiadvány, érdekképviselő, nemzetiségi önkormányzat, nemzetiségi törvény, kötelesség, kulturális egyesület, civil szervezet.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	A magyarországi szlovák média megjelenési formáinak ismerete: elektronikus és nyomtatott sajtó.	

<b>Témakör</b>	<b>7. Szlovák népzene és néptánc ápolása</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A népballadák és a népmondák fajtáinak, stílusjegyeinek megismertetése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>Balladák, a ballada fogalma, stílusjegyei.  A hősök gondolatainak és érzelmeinek megismerése.  Egyén és történelem viszonya a balladákban.  A szlovák és a magyar balladák összehasonlítása.  Népmondák, hiedelemmondák, hiedelmek és csodák.  A mese és monda közötti különbség megfigyelése.  A magyar és szlovák mondák hasonlóságainak, különbségeinek felismerése.  Balladák, mondák előadása, eljátszása megadott szempontok alapján.  A szlovák népdal- és néptáncok jellemző jegyeinek megismerése.  Népdalok és néptáncok megtanulása és gyűjtése helyi szinten (rendelkezésre álló népdal, népmese, népballada gyűjtemények, cd-k, videó felvételek felhasználása).</p>		<p><i>Szlovák nyelv és irodalom:</i> népballadai sajátosságok a műballadában; a népköltészet és a népzene szókincse; hasonlóságok/különbségek a magyar és szlovák népballadákban.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> népballadák.</p> <p><i>Ének:</i> népdalokról tanult ismeretek bővítése</p> <p><i>Digitális kultúra:</i> médiatartalmak keresése</p>
<b>Fogalmak</b>	Ballada, monda, hiedelemmonda, hiedelem, csoda, stílusjegy, mondanivaló.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Gyűjtőmunka kiadványokból, könyvből. Médiatartalmak keresése.	

## Testnevelés és sport 5-8. évfolyam

Az alapfokú nevelés-oktatás második szakaszába lépve az 1–4. évfolyamon elkezdett sokoldalú pszichomotoros és az ezen keresztül megvalósuló kognitív, affektív-emocionális képesség-összetevők fejlesztése tovább folytatódik. A személyiségformálás – a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével, a szenzitív időszakokhoz igazodó mozgástartalmakon keresztül – a tanulási, nevelési célokat úgy valósítja meg, hogy közben a Nat kompetenciarendszerében realizálja az Európai Unió kulcskompetenciáinak fejlesztését. Kiemelt terület a személyes és társas kompetencia-összetevők rendszerében a szomatikus egészség, a szocio-emocionális jóllét, a biztonság és az emberi kapcsolatok minősége.

A testnevelés tartalmi elemei közé az 5. évfolyamtól belép a sportági alapttechnikák és taktikák rendszere, a hozzájuk kapcsolódó elméleti ismeretekkel, miközben folytatódik a széles spektrumú koordinációsképesség-fejlesztés. A nevelési szakasz elején a kondicionális képességek differenciált fejlesztése itt is elsősorban a mozgáskészségek elsajátításán, játékos gyakorláson keresztül történik, majd később fokozatosan előtérbe kerül az életkori sajátosságokhoz igazodó kondicionális képzés. A mozgástanulás folyamatában fontos szerepet kap az elméleti tudatosítás, az ok-okozati összefüggések ismertetése, mely elősegíti a mentalizációs folyamatokat. Mindez a változó környezeti feltételekhez igazodó, egyre összetettebb mozgássorok hatékony elsajátítását teszi lehetővé.

A testi-lelki egészségre nevelés célrendszere a tanulási terület egészét áthatja. A tanulók tovább bővítik az egészséges életvitel alapjaival összefüggő ismereteiket. A közvetlen mozgástapasztalattal szoros kapcsolatban álló elméleti ismeretekkel gyarapodva tudatosul bennük a különböző mozgásformák egészségmegőrző hatása. Tisztában vannak az alapszintű anatómiai, edzéselméleti törvényszerűségekkkel (pl. a bemelegítés módja, funkciói), ami a baleset-megelőzés, a biztonságos sportolás, az egészséges testi fejlődés legfőbb záloga. A testi higiéniai tevékenységeket igyekeznek mindennapi szokásrendszerükbe illeszteni, mellyel párhuzamosan a XXI. századi életforma stresszhatásainak kezelésére megfelelő stratégiákat (pl. relaxációs módszerek) sajátítanak el. A tanulóközponti szemlélettel átítatott oktatási környezetben erősödik a tanulói sportolási kedv, a mozgáshoz fűződő pozitív attitűd. Ehhez kapcsolódóan prioritást kapnak a játékos feladatmegoldások, az élményalapú tananyag-feldolgozás. A változatos munkaformák alkalmazása, a gyakran változó összetételű, képességű heterogén csoportok együttes sporttevékenysége a méltányosság, a társakhoz való alkalmazkodás, a tolerancia, a csapatszellem, az egymás tanításának lehetőségét is magába foglalja. Ez a tanulók társas kapcsolataiban az együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelés célját valósítja meg. A társas mozgásformák egyben az elfogadást, a konfliktuskezelés asszertív eszközeit kínálják. A változatos küzdőfeladatokban előtérbe kerül az iskolai küzdősportokra jellemző technikák végrehajtása és azok test-test elleni küzdelemben történő kreatív alkalmazása. Ezek az egyszerű mozgásformák esetében szabadon végrehajthatók, mások tanári irányítás mellett, a legnagyobb mozgásbiztonság elérésére törekedve, a balesetveszély minimálisra csökkentése mellett.

A tanár-diák interakciókban a pedagógus mintaadó, facilitátor szerepe a tanulók kommunikációs kultúrájának kialakításában realizálódik, mely a kooperatív jellegű

gyakorlásban kihat a diákok közötti kommunikáció minőségére is. Mindezen tényezők a mozgással, sportolással kapcsolatban jelentős attitűdformáló erőt jelentenek.

A nevelési-oktatási szakasz végéhez közeledve egyre nagyobb mértékben kapnak szerepet az induktív jellegű feladatmegoldások, melyek a gondolkodást és a problémamegoldó képességeket fejlesztik. A tanulási terület – sajátosságaiból adódóan – folyamatosan fejleszti az önismeretet, az önelfogadás képességét, melynek rendszeresen alkalmazott eszköze – a pedagógus általi előremutató formatív visszajelzések mellett – az ön- és társértékelés. Ezek a folyamatok a 7–8. évfolyamon hozzájárulnak a tanulók saját készség- és képességszintű erősségeinek, illetve hiányosságainak felismeréséhez, ezáltal a képességek tanári segítséggel tudatosan fejleszthetők. A tradicionális sportágak meghatározó szereplőinek, olimpiikonjainak megismerésével a tanulókat a nemzeti azonosságtudatra, a haza szeretetére neveljük, amelyben a példaképfarmálás is hangsúlyos szerepet kap.

Az IKT-eszközök a mozgástanulás, a diagnosztika, az egészséges életvezetés kialakításának hatékony segítői, mindemellett a konstruktív jellegű elméleti ismeretszerzést is jelentősen támogatják. Ezzel a tanulók motivációjára és digitáliskompetencia-szintjére gyakorolhatunk pozitív hatást. Az egészségfejlesztés mozgáshoz kapcsolódó eszközrendszerével tudatosítjuk a szabad levegőn, a természetes környezetben folytatott rendszeres testedzés testi és lelki jóllétet erősítő hatását, ami pozitív irányú befolyást gyakorol a tanulók környezettudatos szemléletmódjára. Ezzel a testnevelés hozzájárul a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez mint nevelési célhoz.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A tanulás kompetenciái:** A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

**A kommunikációs kompetenciák:** A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtllenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

**A digitális kompetenciák:** Az információs és tudástársadalom korában meghatározóan fontos, hogy a korszerű digitális eszközök hogyan épülnek be a nevelés, az oktatás és a képzés tanítási-tanulási folyamataiba. A digitális kompetencia főbb területeinek – digitális jelenlét, életvezetés és produktivitás – fejlesztése a testnevelésnek és egészségfejlesztésnek is egyik kiemelt célja. A digitális kompetencia a testnevelés tantárgy esetében is elengedhetetlen, példaként említhető a teljesítménymonitorozás, a mozgáselemzés, az információkeresés, -szűrés és -feldolgozás digitális eszközökkel történő megvalósítása.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A testnevelés tantárgy a személyes és társas kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** Az iskola a kiemelkedő sportszakemberek és sportolók által létrehozott kreatív produktumok megismerésének egyik helye, ami az alkotó produkálás biztosításával támogatja, hogy a tanuló értelmezni tudja a sporteredmények személyes és társadalmi életre gyakorolt hatását. A tanuló ezeknek a kompetenciáknak az elsajátításával képessé válik arra, hogy saját tanulási tevékenységében is értékesnek tartsa a testnevelés, az egészségfejlesztés kreatív ötleteit és produktumait. Önmaga kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értéknek kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A testnevelés és egészségfejlesztés a tanuló ügyességét, erejét, állóképességét, szomatikus, mentális és érzelmi teherbírást fejlesztve teszi képessé az egyént a különböző munkatevékenységek elvégzésére. A sporttevékenység hozzájárul a munkaerőkölsi tulajdonságok (például fegyelmettség, közösségi szemlélet, lelkiismeretesség, felelősségteljesség, munkaszeretet) kialakításához. A testnevelésben és a sportban alkalom nyílik a bátorságot, a kockázatot, az önállóságot, a monotóniatűrést és az innovációt igénylő tevékenységekre, a vállalkozáshoz szükséges

kezdemenyezőkészség alkalmazására és a határozott viselkedésre. Az önállóságot igénylő, döntési helyzeteket biztosító sportolás a tanulót hozzásegíti, hogy a munkavégzés során is hasonló módon cselekedjen. A testedzés, a sportolás – a szabadidő egészséges eltöltésén keresztül, rekreatív hatásával – elősegíti a munka utáni pihenést, kikapcsolódást és regenerálódást.

Az iskolai testnevelés óra keretén belül megvalósuló könnyített testnevelés esetében - amelyen egészségi állapotváltozásuk miatt ideiglenesen illetve tartósan csökkent teljesítőképességű tanulók vesznek részt – a testnevelő tanárnak az egészségi állapotot és az abból adódó egyéni sajátosságot maximálisan figyelembe véve, differenciáltan kell megvalósítania a fejlesztési feladatokat. Ezekhez a fejlesztési feladatokhoz nyújt segítséget a gyógytestnevelés témakör.

A korszerű gyógytestnevelés szemlélet, amely szakít az eddigi korrekciós gyakorlatok túlsúlyára épülő tananyagtartalommal, indokoltá teszi a mindennapos testnevelés szerves részként való megjelenését a kerettantervben. A korszerű szemléletben elvárásként jelenik meg a korrekciós gyakorlatokkal egyenlő arányban megjelenő, a kerettantervben megvalósuló témakörök elsajátítása a gyógytestnevelésre utalt tanulók körében is. A fentiek indokolják, hogy minden témakör mellett megjelennek a gyógytestnevelés specifikus gyakorlatelemei. Az önállóan megjelenő „Gyógytestnevelés” témakör csak az ezen a területen érintett tanulókra vonatkozik, mely külön órakeretben valósul meg. A gyógytestneveléssel kapcsolatos órakeret meghatározásához ad segítséget „A témakörök áttekintő táblázata” kiegészítő szövege.

Az 5-8. évfolyamon a gyógytestnevelés területén elvárás az egyéni és differenciált gyakorlatok tudatos végrehajtása, valamint, hogy a tanulók az egészségük fejlesztése érdekében tudatosan alkalmazzák a szabadidős és sportjátékokat. A gyakorlások során kiemelten jelenik meg a kontrollált légzés, a pulzusszámlálás és a relaxáció.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a különböző sportági mozgáskészségekben, valamint a motorikus képességekben a tanuló önmagához mért fejlődése. A tanultsági szint méréséhez fontosak a különböző pontérték-táblázatok, számszerűsített vagy grafikonos statisztikai eljárások, de az egyes próbákban és teszteken elért eredmények mellett legalább olyan fontos az érzelmi-akarati tényezők figyelembevétele az értékelés, osztályozás során.

## **5. évfolyam**

Az 5. évfolyamba lépő diákok testi fejlődésében a fiúk és a lányok között jellemző különbségek még nem mutatkoznak. A lányok egy hosszú (9 éves kortól tartó), mérsékelt ütemű megnyúlási szakasz közepén, míg a fiúk a pubertáskort megelőző testalkati telítődési szakaszban járnak. A két nem terhelhetősége közel azonos. A 11–12 éves diákok, a sokoldalú alapokra építkezve, eredményesen tanulnak új sportági technikákat mind a zárt, mind a nyílt jellegű mozgáskészségekben. Mozgásigényük igen jelentős, figyelmük, koncentrációképességük tartós, ami az időhatékony óraszervezéssel tovább segíti a pszichomotoros tanulási folyamatokat. A korosztály kondicionális képzésében kiemelt szerepet kap a gerincoszlop tartóizmainak, a törzs általános erő-állóképességének folyamatos fejlesztése. Fontos az aerob állóképesség kezdetben játékos formájú, majd egyre inkább tartós



futással történő növelése, ugyanakkor az intenzív anaerob munkavégzés kerülendő. A koordinációs képességek közül kiemelten fejleszhető a ritmusérzék, az egyensúlyozó képesség, a téri tájékozódó képesség, emellett a nyílt jellegű mozgásformákban megmutatkozó összekapcsolási-átállási képesség is dinamikusan javul. A sportjátékok oktatásában a technikai képzés mellett megjelennek az emberelőnyös és létszámazonos kisjátékok alaptaktikai elemei (add és fuss; szélességi és mélységi mozgások), először célfelület nélkül, majd célfelülettel. Továbbra is hangsúlyos szerepet kapnak a sportjátékokat előkészítő testnevelési játékok. Az ízületi és izomzati mozgékonyosság a prepubertás idején még mindkét nemnél jól fejleszhető, így ebben az időszakban a dinamikus és statikus nyújtó hatású feladatokkal egyaránt eredményes a rendszeres gyakoroltatás, ezzel is elősegítve a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását.

Az önvédelmi és küzdősportok a test-test elleni játékos küzdőgyakorlatok megtanításán túl a sportági képzésre helyezik a hangsúlyt. Míg az eddigi játékok és feladatok olyan játékos mozgásformákon keresztül csináltak kedvet a küzdelemhez, melyek a különböző küzdősportok mozgástechnikáihoz hasonló elemeket tartalmaztak, most a három iskolai küzdősport, a birkózás, a judo és a karate mozgásanyagára kerül a hangsúly. E gyakorlatok kondicionális képességfejlesztő hatásai elsősorban az erő-állóképesség, a gyorsaság fejlesztésében érezhetőek, valamint a gerincoszlop tartóizmai, a hát- és a hasizmok erősítése terén, valamint a gerinc egészséges, fiziológiás tartásának javításában realizálódnak. A karate lazító és nyújtó gyakorlatai a csípő- és bokaízület, valamint az egész alsó végtag ízületi mozgástartományának növelésével járulnak hozzá az egészséges fejlődéshez.

Az önvédelmi és küzdősportok a koordinációfejlesztés szempontjából elsősorban a kognitív koordinációs képességeket fejlesztik az ellenfél eltérő mozgására adott folyamatosan változó reakciók miatt. A téri tájékozódó képesség, a reakcióképesség, a ritmusképesség, a kinesztézis, a mozgásszabályozó és átalakító képesség folyamatos fejlődésen mennek át a sportági mozgásanyag tanítása révén.

A test-test elleni küzdelem tekintetében továbbra is kiemelt fejlesztési terület a tanuló személyisége, hiszen a sportági technikák nagy koncentrációval történő végrehajtása az önuralom és akaraterő próbája elé állítja a tanulót.

Az 5–6. évfolyam tanulóinak példaképválasztó igénye a megfelelő irányba terelve elősegíti a hosszú távú elköteleződésüket a szabadidős és/vagy versenysport felé. A tanulók a versengésen alapuló mozgásformákat szeretik, melyek – jól megszervezett, kooperációs elemekben gazdag, a társak eltérő képességeit tiszteletben tartó, a fair play szellemiségét prioritásként kezelő viselkedésmintákkal – kontrollált módon kiválóan gyakoroltathatók. Oktatásmódszertani szempontból a tanórák jelentős részét a mozgásos tartalmak bemutatásán, bemutattatásán alapuló képi, vizuális forrásokra épülő direkt oktatási stratégiák jellemzik, de megjelennek már az indirekt módszertani elemek is.

A tanulók a gyógytestnevelés mozgásformáiban – a korrekciós gimnasztika gyakorlatok mellett – elsajátítják a nyújtó hatású, valamint az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő, optimális aerob terhelést biztosító gyakorlatokat, melyek elváltozásukra, betegségeikre nézve

is kedvező hatásúak. A testnevelési játékokkal párhuzamosan megismerkednek az állapotuk javulását szolgáló szabadidős és sportjátékokkal is.

**A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

### **MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS**

- a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készségszinten kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma készségszintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akaratit erőfeszítéseit;
- minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik.

### **MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS**

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között;
- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készségszintű kivitelezésére;
- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza.

### **VERSENGÉSEK, VERSENYEK**

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

### **PREVENCIÓ, ÉLETVITEL**

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére;
- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületvédelmi szempontból helyes végrehajtását;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.

### **EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS**

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

## Az éves óraszám felosztása

**Alapóraszám 170 óra/év**

**5 óra/hét (3 óra testnevelés +2 óra mindennapos testnevelés)**

	Témakör neve	Javasolt óraszám
1.	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	15
2.	Atlétikai jellegű feladatmegoldások	20
3.	Torna jellegű feladatmegoldások	20
4.	Sportjátékok	25
5.	Mindennapos testnevelés (Testnevelési és népi játékok)	68 óra
6.	Önvédelmi és küzdősportok	14
7.	Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	8
	<b>Összes óraszám:</b>	<b>170</b>

TÉMAKÖR	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	JAVASOLT ÓRASZÁM 15 óra
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;</li> <li>– a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.</li> </ul>	
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Rendgyakorlatok - térbeli alakzatok kialakítása.</i> Az óra szervezéséhez szükséges térformák alakzatok és kialakításuk. Sorakozó vonalban, oszlopban. Tér- és távköz felvétele. Nyitódás, zárkózás. Igazodás, takarás. testfordulatok. Megindulás, megállás. Fejlődés, szakadozás.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus</li> </ul>		<p><i>Matematika:</i> számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> testünk, életműködéseink, az</p>

<p>gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő pontos és rendszeres kivitelezése</li> <li>– 2-3 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatsor összeállítása tanári kontrollal</li> <li>– Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása</li> <li>– Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban</li> <li>– Mozgékony, hajlékony, fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal)</li> <li>– A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok gyakorlása</li> <li>– A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását, ellazulását szolgáló gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok helyes végrehajtása</li> <li>– Légzőgyakorlatok összeállítása segítséggel, azok végrehajtása</li> <li>– A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása</li> <li>– A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása</li> <li>– Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló (kis tanári segítséggel) összeállítása, végrehajtása</li> <li>– a terhelések utáni nyújtó gyakorlatok jelentőségének megismerése</li> <li>– A stressz fogalmának, fajtáinak beazonosítása, pozitív megküzdési stratégiáinak megismerése</li> <li>– Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása</li> <li>– Egyszerű és összetett gimnasztikai gyakorlatok zenére</li> </ul>	<p>emberi szervezet.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy és környezetkultúra, vizuális kommunikáció.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Rendgyakorlatok, szabad-, társas-, szer-, és kéziszergyakorlat, bemelegítés, levezetés, képességfejlesztés, erő, gyorsaság, állóképesség, koordinációs képesség, erősítés, nyújtás, mobilizáció, testtartás, életmód, egészséges táplálkozás. poradové cvičenia, cvičenia s náčiním, rozcvičenie, ukľudnenie, rozvoj</p>

	<p>schopností, sila, rýchlosť, vytrvalosť, koordinačné schopnosti, posilovanie, strečing, mobilizácia, držanie tela, životospráva, zdravá výživa</p> <p>menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; szergyakorlatok, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz, keringésfokozás</p> <p>Bežecské úlohy, útvary: kruh, rad, zástup, cvičenie s náčiním, pokyn, demonštrácia, ukážka, relaxácia, stres, natiahnutie svalu, svalový krč, svalová horúčka (svalovica)</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>NETFIT</b></p> <p>A gyógytestnevelés-órák keretében a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók ismerik, elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4-8 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárulnak a biológiailag helyes testtartás kialakításához.</p> <p>Megismerik és alkalmazzák azokat a relaxációs gyakorlatokat, amelyek pozitívan hatnak elváltozásukra, betegségeikre.</p>

<b>TÉMAKÖR</b>	<b>Sportjátékok</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 25 ÓRA</b>
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;</li> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;</li> <li>– a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;</li> <li>– a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.</li> </ul>	

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak elsajátítása</li> <li>– Folyamatos csapatjáték kialakítása könnyített szabályok mellett</li> <li>– A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés</li> <li>– 1-1 elleni játéksituációkban a labdatartás, labdafedezés alapelveinek tudatos alkalmazása</li> <li>– Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámaazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása</li> <li>– Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása</li> <li>– A sportjátékokban megjelenő egyéni és csapatrész támadó, védekező alaptaktikai és ezekre épülő technikai elemeinek (emberfogás, területvédekezés, letámadás, támadóalakzat) megismerése, gyakorlása</li> <li>– Kézilabda <ul style="list-style-type: none"> <li>• A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések elsajátítása</li> <li>• Az egy és két kézzel történő labdaátadások helyben és mozgásból, labdaátvételek különböző irányokból</li> <li>• Az „add és fuss” elv alkalmazása az egyszerű és összetett labdás koordinációs gyakorlatokban (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban)</li> <li>• Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek alkalmazása 1-1 elleni játékokban</li> <li>• Kapura dobások helyből, kilépéssel, 3 lépésből, különböző támadó helyekről</li> <li>• Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, a szabaddobás, a büntetődobás, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására</li> </ul> </li> </ul>	<p><i>Matematika:</i> logika, térbeli tájékozódás, alakzatok</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció</p> <p><i>Természetismeret:</i> mechanikai törvényszerűségek, az emberi szervezet működése, energianyerési folyamatok.</p>

- A szélességi vonalvédekezés (6-0-ás területvédekezés) megismerése
- A kapus alaphelyzetének kialakítása; magasan, félmagasan, laposan és pattanásból érkező labdák védési technikájának elsajátítása kézzel és lábbal

*Játékok, versengések:* kosárlabdajáték könnyített szabályokkal, kosárra dobó versenyek, részvétel az iskolai mini kosárbajnokságban.

– Kosárlabda

- A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések megtanulása, végrehajtása kontrollált környezetben, egyszerűbb játéksituációkban
- Labdavezetés irányváltásokkal, ritmikus labdavezetés, rövid és hosszú indulás, együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, sarkazás, labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok elsajátítása megadott feltételekkel
- Labdaátadások kétkezes mellsővel és felsővel, egykezes felső és alsó, illetve egykezes tolt átadással helyben, különböző irányokba történő kilépéssel és mozgásból mozgó társnak (páros és hármas lefutás)
- A helyből történő kosárra dobás, egy-két labdaleütésből, majd folyamatos labdavezetésből és társtól kapott labdából történő fektetett dobás technikájának ismerete, gyakorlati elsajátítása
- 1-1 elleni játék gyakorlása a támadó és védő játékosok személyének meghatározásával, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval)
- 2-0-ás és 3-0-ás gyorsindulások labda nélküli támadó mozgásának elsajátítása (páros lefutás, hármas lefutás, hármas nyolcas)
- Létszámazonos kisjátékokban a támadó és védő szerepek gyakorlása
- Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására

- Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos szabálmódosításokkal

*Játékok, versengések:* játékos feladatok pl.: zsinórlabda

A röplabdajáték szabadidőben, szabadtéren, strandon játszható egyszerű játékformáinak megismerése.

– Röplabda

- A labda nélküli alaphelyzet, valamint az érkező labdához történő helyezkedés tudatosítása
- A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás jellegzetes mozgásdinamikájának elsajátítása egyéni és páros gyakorlatokban
- Kisjátékokban (2-2, 3-3, 4-4) a nyitásfogadás, feladás elsajátításával törekvés a három érintéssel történő játékra könnyített feltételek mellett
- Helyezkedési módok megismerése a különböző csapatlétszámú játékokban
- Forgásszabály alkalmazása
- A csapattársak közötti kommunikáció jelentőségének tudatosítása az eredményes játék érdekében

*Játékok, versengések*

A technikai és taktikai feladatok megoldását előkészítő, valamint a begyakorlást elősegítő játékok és játékos feladatok.

Részvétel az iskolai kispályás bajnokságban.

– Labdarúgás

- A labda nélküli technikai elemek, mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások ismerete, alkalmazása a játék folyamatában
- Labdavezetések és labdaátadások gyakorlása a lábfej különböző részeivel, laposan és levegőben érkező labdák átvételének alkalmazása talppal, belsővel
- Alakzattartással történő labdás koordinációs passzgyakorlatok
- Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával
- A labda nélküli támadó szerepek (helyezkedési módok) megismerése 2-0-ás, 3-0-ás gyakorlási helyzetekben



	<ul style="list-style-type: none"> <li>● A különböző védős szerepek megismerése (passzsávok lezárása, optimális távolságtartás a támadótól, célfelülethez igazított helyezkedés)</li> <li>● Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás taktikai helyzetben</li> <li>● Változatos alakú, méretű pályán az 1-1 és 2-2 elleni játéksituációk védő és támadó szerepeinek gyakorlása különböző méretű, elhelyezkedésű, számú célfelületre, a labda méretének, anyagának változtatásával</li> <li>● 2-1, 3-1 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok helyezkedésének gyakorlása</li> <li>● Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal</li> <li>● A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával</li> </ul> <p>– Floorball</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Labda nélküli technikai elemek, mint az alapállás, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltatással elsajátítása</li> <li>● Labdabiztonságot növelő gyakorlatok</li> <li>● Labda terelése egyenes vonalban és irányváltatással</li> <li>● Labdaütések palánkra és társnak</li> <li>● Lövések és húzások közötti különbség megéreztetése</li> <li>● Folyamatos labdaátadások társnak</li> <li>● Kapura lövések helyből, labdavezetésből és kapott labdából</li> <li>● Kapus alaphelyzetének kialakítása, kapura lőtt labdák védekezője nagypályán kézzel, kispályán állásban ütővel, lábbal, féltérdelő pozícióból ütővel, lábbal</li> <li>● 1-1, 2-1 elleni kisjátékok, a támadójátékosok együttműködése és a védőjátékos helyezkedésének gyakorlása</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Elszakadás a védőtől, laza emberfogásos védekezés, testcsel, kétkezes mellső átadás, mini kosárlabda, fair-play. Játékelemek, labdaátadás, átvétel, kispályás labdarúgás,</p> <p>únik od obrancu, obrana, finta telom, prihrávka od prs, mimi basketbal, vhadzovanie, voľný hod, trestný hod, herné činnosti, podávanie lopty, mini futbal</p>	

	<p>kétszer indulás, lépéshiba, alsó egyenes nyitás, védőérintés, támadóérintés, állásrend, röplabda – forgás, hosszú- és rövidindulás, egy-és kétütemű megállás, sarkazás, indulócsel, fektetett dobás, labda fedezése, bedobás, szabaddobás, szabadrúgás, büntetődobás, büntetőrúgás, alakzattartásos passzgyakorlat, alakzatbontó és alakzattartó helyezkedés, kényszerítő átadás, területvédekezés, emberfogás, egykezes tolt átadás, páros és hármas lefutás, floorball – ütőfogás, labdahúzás és -lövés, kapuelőtér</p> <p>dvoj štart, chybný krok, podanie zdola, obrana, útok, postavenie, rotácia, volejbal, krátke-, dlhé štarty, pivot, štartová kľučka, dvojtakt, bránenie lopty, vhadzovanie, voľný hod, voľný kop, trestný hod, trestný kop, udržanie útvaru, nútené prihrávanie, obrana, prihrávky jednoruč, držanie rakety, strel'ba, územie brankára</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek a sportjátékok adaptált formáival. A megismert sportjátékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását. A gyógytestnevelés-óra keretében a sportjátékok rekreációs lehetőségként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg.</p>

<b>TÉMAKÖR</b>	<b>Atlétikai jellegű feladatmegoldások</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 20</b>
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;</li> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;</li> <li>– magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajtás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit.</li> </ul>	

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	Kapcsolódási pontok
<p>Játékok, versengések</p> <p>Az atlétikai versenyszámok elsajátítását és begyakorlását segítő játékos feladatmegoldások, testnevelési játékok és versenyek. rajtversenyek. Váltóversenyek. Helyből távolugró versenyek. Távol-, és magasugró versenyek.</p> <p>Kislabdahajító versenyek helyből és nekifutással. Célba dobó versenyek.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Futóiskolai és futófeladatok egyenesen és íven, előre, hátra, oldalra mozgás közben 20–40 m hosszán</li> <li>– Ugrófeladatok el- és felugrással, akadályokra és akadályok átugrásával</li> <li>– Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből, térdelőrajt 20–30 m kifutással időre, sprintfutások 30–60 m-en időre</li> <li>– Váltófeladatok alsó és felső váltással párban és csapatban, helyben és mozgás közben</li> <li>– Dobógyakorlatok 1–3 kg-os tömött labdával fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban, beszökkenéssel, dobások különböző eszközökkel (labdák, karikák, szivacsgerely, szoknyás labda, sípóló rakéta)</li> <li>– Távolugrás lépő technikával, rövid nekifutásból emelt elugró helyről és elugró gerendáról 4–10 lépés nekifutásból</li> <li>– Felugrások egy lábról gumiszalagra, lécre, szemből és oldalról nekifutással 5–7 lépésből, átlépő, hasmánt technikával</li> <li>– Az állóképesség, a szív működés és a testtömegkontroll összefüggéseinek megismerése</li> <li>– Folyamatos futások egyenletes ritmusban és tempóváltással 8-10 percen keresztül</li> <li>– Az atlétika főbb versenyszabályainak megismerése, gyakorlatban történő alkalmazás</li> </ul>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmusgyakorlatok, ritmusok.</p> <p><i>Természetismeret:</i> energianyérés, szénhidrátok, zsírok, állóképesség, erő, gyorsaság.</p> <p><i>Földrajz:</i> térképismeret.</p> <p><i>Informatika:</i> táblázatok, grafikonok.</p>
<p><b>FOGALMAK</b></p>	<p>Állórajt, vágta-, tartós futás, váltás, futóiskola, el-, és felugrás, hajítás, lökés, edzettség.</p> <p>štarty, šprint, vytrvalostný beh, bežecká abeceda, odskok, náskok, hod, vrh, trénovanosť</p> <p>elrugaskodó láb, lendítő láb, térdelőrajt, hibás rajt, váltójel, váltótávolság, tempóérzék, pulzus, átlépő technika, lépő technika, nekifutási távolság, optimális sebesség, kidobási vonal, bástya, dobószektor, hasmánt technika</p> <p>odrazová noha, švihová noha, nízky štart, štafeta, tempo, pulz, kročná technika, rozbehová vzdialenosť, optimálna rýchlosť, odhodový sektor</p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>NETFIT</b></p> <p>A <b>gyógytestnevelés-órán</b> atlétikai jellegű feladatokkal tovább fejleszhető a tanulók állóképessége. A differenciált, egyénre (szabott) adaptáltan megvalósuló futó-, szökdelő- és ugrófeladatok elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését. A dobógyakorlatok differenciált alkalmazásával jól fejleszhető a tanulók törzsizomzata.</p>
-------------------------------	--

<b>TÉMAKÖR</b>	<b>Torna jellegű feladatmegoldások</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 ÓRA</b>
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;</li> <li>– a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;</li> <li>– a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére.</li> </ul>	
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyosság, izomérzékelés) további fejlesztése</li> <li>– A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése</li> <li>– A cselekvési biztonság növelése</li> <li>– Segítségadás tanítása, tanulása</li> <li>– Igényesség kialakítása az esztétikus test iránt, valamint a „tornászos” mozgás elsajátítására</li> <li>– A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása</li> <li>– Preakrobatikus és akrobatikus elemek, egyensúlyi elemek, gurulások, emelések, fellendülések, billenések, átfordulások</li> </ul>		

végrehajtása

- Gimnasztikus elemek (csak lányok) – lépések, járások, testsúlyáthelyezések, szökkenések, ugrások, fordulatok – kivitelezése
- Egyensúlyozási gyakorlatok megvalósítása helyben helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, valamint helyváltoztatással eltérő irányokba tornapadon, annak merevítő gerendáján és/vagy gerendán
- Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötelen), vándormászás lefelé; függeszkedési kísérletek, mászóversenyek
- A női és férfitorna főbb versenyszámainak, azok alapvető szabályainak megismerése

#### *Játékok, versengések*

Ügyesség és erőfejlesztés. Akadály és váltóversenyek.

Talajon:

- Gurulóátfordulások előre-hátra különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe
- Fejállás
- Kézállásba fellendülés segítségadással, fálnál és önállóan
- Kézenátfordulás oldalra mindkét irányba
- Repülő gurulóátfordulás
- Híd, mérlegállás és spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése
- Összefüggő talajgyakorlat összeállítása
- Ugrószelekre:
  - Keresztbe állított ugrószelekrelyen zsugorkanyarlati átugrás, huszárugrás és guggoló átugrás
  - Hosszába állított ugrószelekrelyen felguggolás után gurulóátfordulás előre, leguggolás, valamint leterpesztés
  - Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaskodással
- Gerendán:
  - Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és lábterpesztéssel leugrás
  - Érintőjárás; hármas lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás
  - Gerendán: támaszhelyzeten át fel- és leugrás
- Gyűrűn:
  - (Fiúknak) Érintő magas gyűrűn: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület; zsugorlefűgés; lefűgés; fellendülés lebegő függésbe; hátsó függésből emelés lebegő

<p>függésbe; homorított leugrás</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Gyűrűn: hátsó függés; fellendülés lebegő függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás</li> <li>• (Lányoknak) Lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsugorlefűggés</li> </ul>	
<p><b>FOGALMAK</b></p>	<p>gurulóátfordulás, tigrisbukfenc, kézen-átfordulás, segítségnyújtás, kotúl', kotúl' letmo, premet, dopomoc függeszkedés, támlázás, fejjállás, talajgyakorlat, terpeszleugrás, lefüggés, lebegőfüggés, hátsó függés, zsugorlefűggés, homorított leugrás, érintőjárás, hármaslépés, fellendülés, ellendülés, billenés, átfordulás, zsugorkanyarlati átugrás, huszárugrás, guggoló átugrás zvis, podpor, stoj na hlave, prostné cvičenie, roznožka, zvis strnhlav, zvis vzesmo, zvis vzadu, zoskok, chôdza, výšvih, odbočka, skrčka</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a torna jellegű gyakorlatok a kontraindikált gyakorlatok kivételével elősegítik a törzsizomzat fejlesztését, a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását.</p>

TÉMAKÖR	Alternatív környezetben úzhető mozgásformák	JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA
<p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan</li> <li>– felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</li> </ul>	

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	Kapcsolódási pontok
<p>gyaloglás, kirándulás, kocogás, tartós futás a szabadban, asztalitenisz, tollaslabda, métajáték Egyéb szabadidős mozgásos, táncos tevékenységek.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, strandkézilabda, lovaglás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)</li> <li>– Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása (síelés, szánkózás, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrakenuzás)</li> <li>– A térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések megismerése, alkalmazása segítséggel</li> <li>– Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata</li> <li>– Szabadtéri akadálypályák leküzdése</li> <li>– A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása</li> </ul> <p>Frizbi Mindennapos tesibe</p> <p><i>Dobások</i> párokban, csoportokban (5–7 fő), állóhelyben, majd mozgásban és helycseréssel. Folyamatos passzolások.</p> <p><i>Nyitások</i> meghatározott távolságra. Célbadobások a koronggal a zónába.</p> <p><i>Védekező mozgások</i>, ugrások, elkapások.</p> <p>Tájfutás</p> <p><i>A térkép.</i> A térképi ábrázolás. A térképek típusai. A természetjárás fontosabb térképtípusai. Város- és parktérképek.</p> <p>Útvonaltervezés a várostérképen.</p> <p><i>Túra</i> a városban – csoportokban. Felkészülés a túrára:</p>	<p>Természetismeret: időjárési ismeretek tájékozódás térképhasználat gravitáció szabadesés forgómozgás az emberi szervezet működése.</p>

<p>tervkészítés, a szükséges tárgyak összeírása stb. Túra jelzett turistautakon. A térkép követése tanári irányítással.  <i>Az iránytű és a tájoló.</i> A tájolás. Távolságmérések a térképen. Távolságmérési gyakorlatok. Városi túra tervezése és önálló feladat megoldása. Turista- és tájfutó térképek jelrendszere. Túra tervezése: menetrend, távolságmérések, menetidő-megállapítás stb. <i>Tájékozódás a terepen</i> (gyakorlatok az iskola környékén). Terepgyakorlatok – vezetővonal-követés gyakorlása tájfutó térképpel közösen, majd kisebb csoportokban, futással. A tájékozódási ismeretek bővítése és rendszerezése. Önálló feladatmegoldást igénylő tevékenységre történő felkészítés.</p> <p><b>Korcsolyázás</b>  <i>Gyakorlatok jégre lépés előtt:</i> állások egy lábon, guggolások, törzshajlítások; járások, lépések előre, hátra, oldalra.  <i>Jéghez szoktatás:</i> esés-felállás; gimnasztikai gyakorlatok palánkfogással és a palánk fogása nélkül; harántcsúszások előre, hátra.  <i>Egyenes korcsolyázás:</i> alapállás; két lábon siklás előre, hátra (palánk fogással is); halacska (palánk fogással); halacska két lábon, egy lábon; halacska váltott lábon; lökés egy lábon.</p> <p><b>Játékok, versengések</b>  Cicajáték” koronggal. Siklóverseny; „gyűjtögető”; baglyos játék. „Rollerezés” – egy lécs felcsatolásával, vonalban, párokban. Siklás „alagútban”. Váltóversenyek tárgyak felemelésével, illetve lerakásával. Hóekeívelések párokban, egymás mellett és mögött. Váltóverseny, egyéni és csapat célba dobó verseny koronggal, mérkőzések. Versenyek meghatározott távon. Ügyességi versenyek. Szlalom verseny kapuk között, hóekeíveléssel.  Egyéni és csapat váltóversenyek</p>	<p><b>Megismerni, felfedezni szűkebb környezetünk, hazánk legszebb tájait Hazaszeretetre nevelés</b></p>
<p><b>FOGALMAK</b></p>	<p>Frizbi, korong, , térképismeret, korcsolya, alpesi sí, sportszerűség, frizbi, puk, znalost' mapy, korčule, lyžovanie, športovost' természetjárás, vízi túra, környezetvédelem, streetball, tájfutás, jégkorong, erdei tornapálya, térkép, turistajelzések, turistika, vodná turistika, ochrana prírody, streetball, orientačný beh, ľadový hokej, lesná telesná dráha, mapa, turistické značky,</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati</p>



	<p>betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképeség pozitív irányú megváltozását.</p>
--	--

TÉMAKÖR	Önvédelmi és küzdősportok	JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 ÓRA
<p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p>	<p>Balesetek elkerülése érdekében az alapvető eséstechnikák és önvédelmi fogások elsajátítása.</p> <p>Az alapvető önvédelmi szabályok, a leggyakoribb vészhelyzetek elkerülésének, a menekülés, segítségkérés módjának és lehetőségeinek ismerete.</p> <p>Annak belátása, hogy a küzdősportokat csakis önvédelemre használhatják.</p> <p>Törekvés az önfegyelemre, önszabályozásra.</p> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;</li> <li>– a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védekeket és ellentámadásokat.</li> </ul>	
<p><b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása</li> <li>– Küzdőjátékok közben a tervszerű gondolkodás és a kreativitás, a hatékony problémamegoldás fejlesztése</li> <li>– A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett</li> <li>– Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt</li> </ul>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> keleti és ősi magyar harci kultúrák</p> <p><i>Természetismeret:</i> izmok, ízületek, anatómiai ismeretek, testi és lelki harmónia</p>

<p>fejlesztő társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszköz nélküli és eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával</li> <li>– A küzdelem tanult technikai elemeinek tudatos alkalmazása</li> <li>– A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra épülő páros küzdőjátékok képességfejlesztő célú alkalmazása</li> <li>– Egy- és kétkezes lefogások (csuklófogás, átkarolás, fojtás, hajfogás) elleni védekező mozgások gyakorlása</li> <li>– Eszköz-, majd társemelés technikájának elsajátítása (egyenes derék, lábbal emelés)</li> <li>– Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak elméleti tudatosítása</li> <li>– Előre, hátra és oldalra történő esések gyakorlása fokozatosan emelkedő súlyponti helyzetből indítva egyénileg, majd társakkal</li> <li>– Oldalra esés technikájának elsajátítása oldalterpeszállásból indulva mindkét irányba</li> <li>– Egy választott küzdősport korosztály-specifikus alaptechnikájának és elméleti ismereteinek elsajátítása</li> <li>– Birkózás <ul style="list-style-type: none"> <li>• A birkózásban használatos különböző fogásmódok megismerése (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás, alkarfogás, könyökfogás)</li> <li>• A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok jártasság szintű végrehajtása <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül</li> <li>○ Hídban forgási kísérletek</li> <li>○ Hídból kifordulás fejtámaszba</li> <li>○ Hídba vetődés fejtámaszból társ segítségével</li> </ul> </li> <li>• Birkózó alapállás technikájának elsajátítása</li> <li>• Birkózó alapfogásban (páros felkarfogás) társ tolása, majd húzása egyenes vonalban (előre-hátra)</li> </ul> </li> </ul>	
--	--

- Grundbirkózás párokban, csoportban birkózó fogásban végrehajtott húzások-tolások alkalmazásával
- Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alapttechnikájának megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben
  - Mögé kerülés karberántással: támadó és védekező technika
  - Mögé kerülés: könyökelütéssel, kibújással

– Karate

- Alapvető karateállások és testtartások megismerése
- Alapállásból helyváltoztatások előre és hátra rögzített kartartásokkal
- Alapvető karateütések technikájának elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elől lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán)
- Oldalra csapás az ököl alsó részével és csapás az ökölháttal alapütések megismerése
- Az előre rúgás alapttechnikájának végrehajtása
- A tanult ütések, rúgások gyakorlása helyváltoztatás nélkül különböző karateállásokban, különböző magasságokba
- Alapvető védekező technikák elsajátítása helyben (az arc védeése, a test, törzs védeése, kétkezes védeés, öv alatti terület védeése, védeés a tenyér élével)
- A tanult ütések, rúgások gyakorlása különböző magasságokba, helyváltoztatás közben
- A kiinduló helyzetből történő ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának megismerése, gyakorlása
- Kata gyakorlatot előkészítő összefüggő gyakorlatlánc végrehajtása
- Egyszerű kézzel (fejre és testre irányuló egyenes ütés) és lábbal (testre irányuló egyenes rúgás) történő támadások biztonságos kontrollált végrehajtása és azok védeése a megfelelő biztonságos végrehajtási távolság kialakításával
- A védekezés utáni ellentámadás praktikus és biztonságos végrehajtása mindkét oldalról

– Dzsúdó

- Földharcttechnikák, rézsútos (egyik kéz karra fog, másik kéz a nyaka alatt) és oldalsó leszorítás technikák végrehajtása társon, valamint ezekből való

<p>szabadulások</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Szabadulási kísérletek (20-25 mp) leszorítástechnikákból</li> <li>• Földharcjátékok leszorítástechnikák végrehajtására törekedve</li> </ul> <p>Önvédelem  <i>Önvédelmi fogások:</i> szabadulások egy és kétkezes lefogásból, átkarolásból.  <i>Grundbirkózás:</i> Fogáskeresések állásban, megfogások és fogásmódok (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás).  Alapállások, alaphelyzetek gyakorlása, fogáskeresés játékosan.</p> <p>Dzsúdó:  Eséstechnikák. Állásküzdelem: fogáskeresés, fogásbontás, küzdőmozgás játékosan.  <i>Képességfejlesztés:</i> Az elvárt képesség kialakításához szükséges speciális és küzdősportokra jellemző bemelegítő gyakorlatok: kúszások, mászások, valamint speciális egyéni és páros képességfejlesztő gyakorlatok.</p> <p>Játékok, versengések  Küzdőjátékokat előkészítő érintéses feladatok és játékok.  húzások, tolások előkészítése páros küzdőjátékokkal.</p>	
<p><b>FOGALMAK</b></p>	<p>Dzsúdó, önvédelmi technika, eséstechnika, állásküzdelem, fogáskeresés, fogásbontás, agresszió,  Dzudo, sebaobrana, technika pádov, boj v stoj, hl'adanie hmatu, otvorit' hmat, agresia  lefogás, rézsútleszorítás, oldalsó leszorítás, karberántás, könyökfelütés, kibújás, oldalsó leszorítások, csuklófeszítés, tatami, tompítás, birkózófogás, fogáskeresés, fogásbontás, egyensúlybontás, társemelés, egyenes ütés, karate védéstechnikák, ellentámadás, küzdőtávolság, ötlépéses alapküzdelem  zápasenie, karate džudo</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán a tanuló</b> megismeri az önvédelmi és küzdősportok azon technikai gyakorlatait, amelyek az egészségi állapotával kapcsolatban nem ellenjavalltak és alkalmazásukkal növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző technikai gyakorlatok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>

Témakör	Mindennapos testnevelés (Testnevelési és népi játékok)	Javasolt óraszám 68 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;</li> <li>– a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.</li> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.</li> <li>– a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.</li> <li>– nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.</li> <li>– a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</li> </ul>	
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Igényesség kialakítása az esztétikus test iránt</li> <li>-Folyamatos futások egyenletes ritmusban és tempóváltással</li> <li>-4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő pontos és rendszeres kivitelezése</li> <li>– Folyamatos csapatjáték kialakítása könnyített szabályok mellett</li> <li>– A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása</li> <li>– Egyensúlyozási gyakorlatok megvalósítása helyben helyzetváltatásokkal és különböző kartartásokkal</li> </ul>		<p><b>Ének</b></p> <p><b>Matematika</b></p> <p><b>Természetismeret</b></p>

- A figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. keresztező fogó, mozgásutánzó fogók, labdavezetési fogók) a teljes játéktér felölő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése
- A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása
- Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkénszer bekapcsolásával
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, egyéni és csapatjátékokban
- Kézilabda
- Kosárlabda
- Röplabda
- Labdarúgás
- Floorball
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos versengések alkalmazása
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben)
- A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések
- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámaonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámaonos

<p>pontszerző kisjátékokban a védő szerepek gyakorlása (a passzások lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal</li> <li>– A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, strandkézilabda, lovaglás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)</li> <li>– Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása (síelés, szánkózás, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrakenuzás)</li> <li>– A térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések megismerése, alkalmazása segítségével</li> <li>– Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata</li> <li>– Szabadtéri akadálypályák leküzdése</li> <li>– A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	természetjárás, vízi túra, környezetvédelem, streetball, tájfutás, jégkorong, erdei tornapálya, térkép, turistajelzések, környezetvédelem Odborné výrazy daných športových odvetví
<b>Javasolt tevékenységek</b>	modern tánc, társas tánc

<b>TÉMAKÖR</b>	<b>Gyógytestnevelés</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM:</b> A jogszabályokban és a helyi tantervben rögzítettnek megfelelően <sup>1</sup>
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív</li> </ul>	

<sup>1</sup> A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a Gyógytestnevelés témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óra szánt éves óraszám 30–50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A Gyógytestnevelés témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő tanár.

	<p>környezetben történő felhasználására, végrehajtására;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával, készségszinten úszik;</li> <li>– a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat;</li> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre;</li> <li>– tudatosan, összehangoltan végzi a korrekciós gyakorlatait és uszodai tevékenységét, azok megvalósítása automatikussá, mindennapi életének részévé válik;</li> <li>– rendszeresen végez számára megfelelő vízi játékokat, és hajt végre úszástechnikákat;</li> <li>– megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;</li> <li>– a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;</li> <li>– a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.</li> </ul>
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK</b>	
<p>A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, annak szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A helyes légzéstechnika elsajátítása</li> <li>– Egyszerűbb légzőgyakorlatok összeállítása</li> <li>– A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségadással, majd anélkül</li> <li>– A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása, megtartása, tudatosítása</li> <li>– A 4-5 gyakorlatból álló, a biomechanikailag helyes testtartást kialakítását elősegítő gyakorlatsor önálló</li> </ul>	



<p>összeállítása kis tanári segítséggel</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Összetett korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, önálló végrehajtása, alkalmazása</li> <li>– A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok önálló összeállítása tanári segítséggel, azok tudatos, pontos végrehajtása</li> <li>– Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés</li> <li>– Mozdás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása</li> <li>– Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismertetése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül</li> </ul>	
<b>FOGALMAK</b>	vázizomzat, izomérzékelés, önállóan végzett otthoni gyakorlatok, kontraindikált gyakorlatok, légzőizmok

## 6. évfolyam

Az 5. évfolyamba lépő diákok testi fejlődésében a fiúk és a lányok között jellemző különbségek még nem mutatkoznak. A lányok egy hosszú (9 éves kortól tartó), mérsékelt ütemű megnyúlási szakasz közepén, míg a fiúk a pubertáskort megelőző testalkati telítődési szakaszban járnak. A két nem terhelhetősége közel azonos. A 11–12 éves diákok, a sokoldalú alapokra építkezve, eredményesen tanulnak új sportági technikákat mind a zárt, mind a nyílt jellegű mozgáskészségekben. Mozgásigényük igen jelentős, figyelmük, koncentrációképességük tartós, ami az időhatékony óraszervezéssel tovább segíti a pszichomotoros tanulási folyamatokat.

A korosztály kondicionális képzésében kiemelt szerepet kap a gerincoszlop tartóizmainak, a törzs általános erő-állóképességének folyamatos fejlesztése. Fontos az aerob állóképesség kezdetben játékos formájú, majd egyre inkább tartós futással történő növelése, ugyanakkor az intenzív anaerob munkavégzés kerülendő. A koordinációs képességek közül kiemelten fejleszthető a ritmusérzék, az egyensúlyozó képesség, a téri tájékozódó képesség, emellett a nyílt jellegű mozgásformákban megmutatkozó összekapcsolási-átállási képesség is dinamikus javul. A sportjátékok oktatásában a technikai képzés mellett megjelennek az emberelőnyös és létszámazonos kisjátékok alaptaktikai elemei (add és fuss; szélességi és mélységi mozgások), először célfelület nélkül, majd célfelülettel. Továbbra is hangsúlyos szerepet kapnak a sportjátékokat előkészítő testnevelési játékok. Az ízületi és izomzati mozgékonyság a prepubertás idején még mindkét nemnél jól fejleszthető, így ebben az időszakban a dinamikus és statikus nyújtó hatású feladatokkal egyaránt eredményes a rendszeres gyakoroltatás, ezzel is elősegítve a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását.

Az önvédelmi és küzdősportok a test-test elleni játékos küzdőgyakorlatok megtanításán túl a sportági képzésre helyezik a hangsúlyt. Míg az eddigi játékok és feladatok olyan játékos mozgásformákon keresztül csináltak kedvet a küzdelemhez, melyek a különböző küzdősportok mozgástechnikáihoz hasonló elemeket tartalmaztak, most a három iskolai küzdősport, a birkózás, a judo és a karate mozgásanyagára kerül a hangsúly. E gyakorlatok kondicionális képességfejlesztő hatásai elsősorban az erő-állóképesség, a gyorsaság fejlesztésében érezhetőek, valamint a gerincoszlop tartóizmai, a hát- és a hasizmok erősítése terén, valamint a gerinc egészséges, fiziológiás tartásának javításában realizálódnak. A karate lazító és nyújtó gyakorlatai a csípő- és bokaízület, valamint az egész alsó végtag ízületi mozgástartományának növelésével járulnak hozzá az egészséges fejlődéshez.

Az önvédelmi és küzdősportok a koordinációfejlesztés szempontjából elsősorban a kognitív koordinációs képességeket fejlesztik az ellenfél eltérő mozgására adott folyamatosan változó reakciók miatt. A téri tájékozódó képesség, a reakcióképesség, a ritmusképesség, a kineztezés, a mozgásszabályozó és átalakító képesség folyamatos fejlődésen mennek át a sportági mozgásanyag tanítása révén.

A test-test elleni küzdelem tekintetében továbbra is kiemelt fejlesztési terület a tanuló személyisége, hiszen a sportági technikák nagy koncentrációval történő végrehajtása az önuralom és akaraterő próbája elé állítja a tanulót.

Az 5–6. évfolyam tanulóinak példaképválasztó igénye a megfelelő irányba terelve elősegíti a hosszú távú elköteleződésüket a szabadidős és/vagy versenysport felé. A tanulók a versengésen alapuló mozgásformákat szeretik, melyek – jól megszervezett, kooperációs elemekben gazdag, a társak eltérő képességeit tiszteletben tartó, a fair play szellemiségét prioritásként kezelő viselkedésmintákkal – kontrollált módon kiválóan gyakoroltathatók. Oktatásmódszertani szempontból a tanórák jelentős részét a mozgásos tartalmak bemutatásán, bemutattatásán alapuló képi, vizuális forrásokra épülő direkt oktatási stratégiák jellemzik, de megjelennek már az indirekt módszertani elemek is.

A tanulók a gyógytestnevelés mozgásformáiban – a korrekciós gimnasztika gyakorlatok mellett – elsajátítják a nyújtó hatású, valamint az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő, optimális aerob terhelést biztosító gyakorlatokat, melyek elváltozásukra, betegségükre nézve is kedvező hatásúak. A testnevelési játékokkal párhuzamosan megismerkednek az állapotuk javulását szolgáló szabadidős és sportjátékokkal is.

**A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

### **MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS**

- a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készségi szinten kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma készségi szintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik.

## **MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS**

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között;
- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készség szintű kivitelezésére;
- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza.

## **VERSENGÉSEK, VERSENYEK**

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

## **PREVENCIÓ, ÉLETVITEL**

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére;
- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületvédelmi szempontból helyes végrehajtását;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.

## **EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS**

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

### **Az éves óraszám felosztása**

**Alapóraszám 170 óra/év**

**5 óra/hét (3 óra testnevelés +2 óra mindennapos testnevelés)**

	<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
<b>1.</b>	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	<b>6</b>
<b>2.</b>	Úszás	<b>36 óra</b>
<b>3. 4.</b>	Sportjátékok	<b>16</b>
<b>4. 2.</b>	Atlétikai jellegű feladatmegoldások	<b>16</b>

<b>5. 3.</b>	<b>Torna jellegű feladatmegoldások</b>	<b>16</b>
<b>6. 7.</b>	<b>Alternatív környezetben űzhető mozgásformák</b>	<b>4</b>
<b>7. 6.</b>	<b>Önvédelmi és küzdősportok</b>	<b>8</b>
<b>(5.)</b>	Mindennapos testnevelés (Testnevelési és népi játékok)	<b>68 óra</b>
	<b>Összes óraszám:</b>	<b>170 óra</b>

<b>TÉMAKÖR</b>	<b>Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 ÓRA</b>
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;</li> </ul> <p>a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet</p>	
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása</li> <li>– 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő pontos és rendszeres kivitelezése</li> <li>– 2-3 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatsor összeállítása tanári kontrollal</li> <li>– Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása</li> <li>– Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban</li> <li>– Mozgékony, hajlékony, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal</li> </ul>		<p><i>Matematika:</i> számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> testünk, szerveink működése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> környezeti kultúra, kommunikáció.</p>

<p>(zsámoly, pad, bordásfal)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok gyakorlása</li> <li>– A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását, ellazulását szolgáló gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok helyes végrehajtása</li> <li>– Légzőgyakorlatok összeállítása segítséggel, azok végrehajtása</li> <li>– A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása</li> <li>– A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása</li> <li>– Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló (kis tanári segítséggel) összeállítása, végrehajtása</li> <li>– a terhelések utáni nyújtó gyakorlatok jelentőségének megismerése</li> <li>– A stressz fogalmának, fajtáinak beazonosítása, pozitív megküzdési stratégiáinak megismerése</li> <li>– Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása</li> <li>– Egyszerű és összetett gimnasztikai gyakorlatok zenére</li> </ul>	<p>Ének-zene,</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Rendgyakorlatok, szabad-, társas-, kéziszer-gyakorlatok, bemelegítés, levezetés, képességfejlesztés, erő, gyorsaság, állóképesség, koordinációs képesség, erősítés, nyújtás, prevenció, megelőzés, biomechanikailag helyes testtartás, relaxáció, fittség, edzettség, érzelem- és feszültség szabályozás, életmód, egészséges táplálkozás.</p> <p>poradové cvičenia, cvičenia s náčiním, rozcvičenie, ukladnenie, rozvoj schopností, sila, rýchlosť, vytrvalosť, koordináčne schopnosti, posilovanie, strečing, prevencia, správne držanie tela, reflexia, tréningosť, životaspráva,</p> <p>menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; szergyakorlatok, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz, keringésfokozás</p> <p>Bežecské úlohy, útvary: kruh, rad, zástup, cvičenie s náčiním, pokyn, demonštrácia, ukážka, relaxácia, stres, natiahnutie svalu, svalový kŕč, svalová horúčka (svalovica)</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>Netfit</b></p> <p><b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók ismerik, elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4-8 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú</p>

	megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárulnak a biológiailag helyes testtartás kialakításához. Megismerik és alkalmazzák azokat a relaxációs gyakorlatokat, amelyek pozitívan hatnak elváltozásukra, betegségeikre.
--	---

TÉMAKÖR	Úszás	JAVASOLT ÓRASZÁM: 36 óra
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p>Az uszoda higiénés szabályainak betartása. Az úszás szerepe az egészséges életmódban, életvédelemben.</p> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával, készségszinten úszik;</li> <li>– rendszeresen végez számára megfelelő vízi játékokat, és hajt végre úszástechnikákat;</li> <li>– tudatosan, összehangoltan végzi a korrekciós gyakorlatait és uszodai tevékenységét, azok megvalósítása automatikussá, mindennapi életének részévé válik.</li> </ul>	
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások automatizálása</li> <li>– A balesetek megelőzésére tett intézkedések megismerése</li> <li>– A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése</li> <li>– A vízben végezhető játékok tanulása, az úszások megszerettetése</li> <li>– A korábban elsajátított úszásnem(ek) gyakorlása, technikájának javítása (amennyiben a tanuló az 1–4. osztályban tanult úszni)</li> <li>– Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása</li> <li>– Hátúszórajt és a fejesugrás elsajátítása</li> <li>– Merülési versenyek, úszóversenyek</li> <li>– A folyamatos úszások távolságának, időtartamának fokozatos</li> </ul>		<i>Természetismeret:</i> közegellenállás, a víz tulajdonságai, felhajtóerő, víz és vízszennyezés, személyi higiénia, testápolás

<p>növelése</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése</li> <li>– Differenciált gyakorlás az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően</li> </ul> <p>Hátúszás  <i>Feladatok háton:</i> lábtempó, kartempó,  Kar és lábtempó összekapcsolása, technikai gyakorlatok, levegővétel.</p> <p>Gyorsúszás  <i>Lábtempó, kartempó, kar-, és lábtempó összekötése</i>  <i>Levegővétel:</i> gyakorlása, összekötése a kar-, és lábtempóval.  <i>Úszások a mélyvízben</i>  <i>Rajtok</i>  <i>Ugrások:</i> merülések, taposások, fejesugrás a mélyvízbe.  <i>Játékok, versengések</i>  Fogójátékok, játékos, kooperatív vízbe ugrások; feladatok labdával és különböző eszközökkel.  Egyéni, sor-, és váltóversenyek, víz-alámerülési versenyek.  Versenyek mély vízben víz alatti feladatokkal.  Úszóversenyek fejes-, vagy talpas ugrással a tanult úszásnemekben.</p>	
<b>FOGALMAK</b>	vízbiztonság, életvédelem úszásnem, hátúszórajt, rajtfejes, taposás, intenzív úszás, állóképesség
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán</b> a hát- és gyorsúszás technikajavító gyakorlatai, valamint az egyéb vízben végzett gyakorlatok mellett megjelenik a mellúszás differenciált alkalmazása is. A különböző úszásnemek alkalmazásával a tanuló elváltozásainak figyelembevételével valósul meg a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése.

<b>TÉMAKÖR</b>	<b>Sportjátékok</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 ÓRA</b>
----------------	---------------------	-------------------------------------

<p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;</li> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;</li> <li>– a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;</li> <li>– a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.</li> </ul>
<p><b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b></p>	
	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Matematika:</i> logika, valószínűség számítás, térbeli alakzatok, tájékozódás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy és környezetkultúra, vizuális kommunikáció</p> <p><i>Természetismeret:</i> mechanikai törvényszerűségek; Az emberi szervezet működése</p>
<p><b>Kulcsfogalmak/ fogalmak Fogalmak</b></p>	<p>Védőtől való elszakadás, emberfogásos védekezés, kétkezes mellső átadás, mini kosárlabda. Ütközés, testcsel, sáncolás, laza és szoros emberfogás, bedobás, szabaddobás, büntetődobás, fair play, Játékelemek, labdaátadás, labdaátvétel, labdahúzogatás, labdagörgetés, csüd, szerelés, dekázás, partdobás, kigurítás-kirúgás, kispályás labdarúgás,összjáték.</p> <p>únik od obrancu, obrana, prihrávka od prs, mini basketbal, vhadzovanie, voľný hod, trestný hod, herné jednotky, podávanie lopty, mini futbal, súhra</p> <p>kétszer indulás, lépéshiba, alsó egyenes nyitás, védőérintés, támadóérintés, állásrend, röplabda – forgás, hosszú- és rövidindulás, egy-és kétütemű</p>



	<p>megállás, sarkazás, indulócsel, fektetett dobás, labda fedezése, bedobás, szabaddobás, szabadrúgás, büntetődobás, büntetőrúgás, alakzattartásos passzgyakorlat, alakzattartó és alakzattartó helyezkedés, kényszerítő átadás, területvédekezés, emberfogás, egykezes tolt átadás, páros és hármas lefutás, floorball – ütőfogás, labdahúzás és -lövés, kapuelőtér</p> <p>dvoj štart, chybný krok, podanie zdola, blok, smeč, postavenie, rotácia, volejbal, krátke-, dlhé štarty, pivot, štartová kľučka, dvojtakt, bránenie lopty, vhadzovanie, voľný hod, voľný kop, trestný hod, trestný kop, udržanie útvaru, nútené prihrávanie, obrana, prihrávky jednoruč, držanie rakety, streľba, územie brankára</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek a sportjátékok adaptált formáival. A megismert sportjátékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképeség pozitív irányú megváltozását. A gyógytestnevelés-óra keretében a sportjátékok rekreációs lehetőségként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg.</p>

TÉMAKÖR	Atlétikai jellegű feladatmegoldások	JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 ÓRA
TANULÁSI EREDMÉNYEK	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;</li> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;</li> <li>– magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit.</li> </ul>	

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Futóiskolai és futófeladatok egyenesen és íven, előre, hátra, oldalra mozgás közben 20–40 m hosszan</li> <li>– Ugrófeladatok el- és felugrással, akadályokra és akadályok átugrásával</li> <li>– Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből, térdelőrajt 20–30 m kifutással időre, sprintfutások 30–60 m-en időre</li> <li>– Váltófeladatok alsó és felső váltással párban és csapatban, helyben és mozgás közben</li> <li>– Dobógyakorlatok 1–3 kg-os tömött labdával fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban, beszőkkenéssel, dobások különböző eszközökkel (labdák, karikák, szivacsgerely, szoknyás labda, sípoló rakéta)</li> <li>– Távolugrás lépő technikával, rövid nekifutásból emelt elugró helyről és elugró gerendáról 4–10 lépés nekifutásból</li> <li>– Felugrások egy lábról gumiszalagra, lécre, szemből és oldalról nekifutással 5–7 lépésből, átlépő, hasmánt technikával</li> <li>– Az állóképesség, a szív működés és a testtömegkontroll összefüggéseinek megismerése</li> <li>– Folyamatos futások egyenletes ritmusban és tempóváltással 8–10 percen keresztül</li> <li>– Az atlétika főbb versenyszabályainak megismerése, gyakorlatban történő alkalmazása</li> </ul> <p>Szökdelések, ugrások: Szökdelő, ugróiskolai gyakorlatok. Helyből távolugrás folyamatosan is.</p> <p>Dobások: Kislabdahajítás célba és távolba nekifutással. Súlylökés helyből.</p> <p>Játékok, versengések Az atlétikai versenyszámok elsajátítását és begyakorlását segítő játékos feladatmegoldások, testnevelési játékok, versenyek. Rajtversenyek. Futóversenyek 60 m-es távon, térdelő rajttal. Váltóversenyek. Helyből távolugró versenyek. Távol-, és magasugró versenyek. Kislabdahajító versenyek helyből és nekifutással. Súlylökő versenyek. Célba dobó versenyek.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmusgyakorlatok, ritmusok.</p> <p><i>Természetismeret:</i> energianyerés, szénhidrátok, zsírok, állóképesség, erő, gyorsaság.</p> <p><i>Informatika:</i> táblázatok, grafikonok.</p>

<p><b>FOGALMAK</b></p>	<p>Állórajt, vágtafutás, tartós futás, váltófutás, alsó váltás, aerob állóképesség, futóiskola, irambeosztás, el- és felugrás, hajítás, lökés, edzettség.          štarty, sprint, vytrvalostný beh, štafetový beh, bežecká abeceda, odskok, náskok, hod, vrh, trénovanosť</p> <p>elrugaszkodó láb, lendítő láb, térdelőrajt, hibás rajt, váltójel, váltótávolság, tempóérzék, pulzus, átlépő technika, lépő technika, nekifutási távolság, optimális sebesség, kidobási vonal, bástya, dobószektor, hasmánt technika</p> <p>odrazová noha, švihová noha, nízky štart, štafeta, tempo, pulz, kročná technika, rozbehová vzdialenosť, optimálna rýchlosť, odhodový sektor</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>Netfit</b>  <b>A gyógytestnevelés-órán</b> atlétikai jellegű feladatokkal tovább fejleszthető a tanulók állóképessége. A differenciált, egyénre (szabott) adaptáltan megvalósuló futó-, szökdelő- és ugrófeladatok elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését. A dobógyakorlatok differenciált alkalmazásával jól fejleszthető a tanulók törzsizomzata.</p>

<p><b>TÉMAKÖR</b></p>	<p><b>Torna jellegű feladatmegoldások</b></p>	<p><b>JAVASOLT ÓRASZÁM:16 ÓRA</b></p>
<p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;</li> <li>– a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;</li> <li>– a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére.</li> </ul>	

<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyosság, izomérzékelés) további fejlesztése</li> <li>– A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése</li> <li>– A cselekvési biztonság növelése</li> <li>– Segítségadás tanítása, tanulása</li> <li>– Igényesség kialakítása az esztétikus test iránt, valamint a „tornászos” mozgás elsajátítására</li> <li>– A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása</li> <li>– Preakrobatikus és akrobatikus elemek, egyensúlyi elemek, gurulások, emelések, fellendülések, billenések, átfordulások végrehajtása</li> <li>– Gimnasztikus elemek (csak lányok) – lépések, járások, testsúlyáthelyezések, szökkenések, ugrások, fordulatok – kivitelezése</li> <li>– Egyensúlyozási gyakorlatok megvalósítása helyben helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, valamint helyváltoztatással eltérő irányokba tornapadon, annak merevítő gerendáján és/vagy gerendán</li> <li>– Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén), vándormászás lefelé; függeszkedési kísérletek, mászóversenyek</li> <li>– A női és férfitorna főbb versenyszámainak, azok alapvető szabályainak megismerése</li> <li>– Talajon: Gurulóátfordulások előre-hátra különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe Fejállás Kézállásba fellendülés segítségadással, falnál és önállóan Kézenátfordulás oldalra mindkét irányba Repülő gurulóátfordulás Híd, mérlegállás és spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése Összefüggő talajgyakorlat összeállítása</li> <li>– Ugrószekrényen: Keresztbe állított ugrószekrényen zsugorkanyarlati átugrás, huszárugrás és guggoló átugrás Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás után</li> </ul>	

gurulóátfordulás előre, leguggolás, valamint leterpesztés  
Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaskodással

– Gerendán:

Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás;  
felguggolás és lábterpesztéssel leugrás

Érintőjárás; hármás lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is;  
mérlegállás

Gerendán: támaszhelyzeten át fel- és leugrás

– Gyűrűn:

(Fiúknak) Érintő magas gyűrűn: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület; zsugorlefuggés; lefuggés; fellendülés lebegő függésbe; hátsó függésből emelés lebegő függésbe; homorított leugrás

Gyűrűn: hátsó függés; fellendülés lebegő függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás

(Lányoknak) Lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsugorlefuggés

Torna

*Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok:* Akadályokon fel-, le-, át- és lemászások, kúszások, támlázások különböző irányokba. Mellső fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás.

Zsugorfejállás. Fejállás, különböző lábtartásokkal. Fellendülés kézállásba, bordásfalnál

Ugrások: keresztbe ill. hosszában állított 2-4.részes ugrószekrényen: felguggolás, homorított leugrás;

*Egyensúlyozó gyakorlatok:* Egyensúlyozó járások, játékos feladatok gerendán, ferde padon, fordulatokkal.

érintőjárás, hármáslépés, fordulatokkal és szökdelésekkel.

*Játékok, versengések.*

Játékos és utánzó feladatokkal ügyesség és erőfejlesztés. Akadály és váltóversenyek a tornaszerek felhasználásával.

Összefüggő talajgyakorlat (fiúk-lányok), gerendagyakorlat (lányok) önálló összeállítása, bemutatása a társak pontozásával.

Ritmikus gimnasztika (lányok) *Előkészítő mozgások:* az RG-re jellemző tartásos és mozgásos gyakorlatelemek.

*Fő mozgások:* Testsúlyáthelyezések különböző irányokba, különböző kar- és törzsmozgásokkal kombinálva. Járások: alapforma, guggoló, lábujjon-, sarkon-, külső talpélenjárás, érintő-, hintajárás. Járások láblendítéssel, térdemeléssel, sarokemeléssel;

<p>hajlított járás, különböző kar- és törzsmozgásokkal kombinálva, különböző irányba, fordulatokkal is. Ritmizált lépések: keringő-, ridalépés, zárt és nyitott hármaslépés, váltólépés egyszerű formái különböző kar-, ill. törzsmozgásokkal, fordulatokkal kombinálva. Futások: alapforma, térdemeléssel, sarokemeléssel, ollózó-, harántterpesztéssel – különböző kar-, ill. törzsmozgásokkal, fordulatokkal kombinálva. Szökdelések: térdemeléssel, sarokemeléssel, harántterpesztéssel, oldalterpesztéssel, őztartással, lábkeresztezéssel, fordulattal, galoppszökdelés, szökdelés őztartással, szökdelő hármaslépés, koppantó szökdelés, indiánszökdelés – különböző kar-, ill. törzsmozgásokkal, fordulatokkal kombinálva. Ugrások: ugrássorozatok, hajlított olló, olló, őz, hajlított őz, terpeszugrás, bicskaugrás, összeugrások térd- és láblendítéssel. Egyensúlyozás: lábujjon térdemeléssel előre, oldalra; hajlított lábemeléssel hátra (attitude). Forgások: lépőforgás (tour chaine), egyszerű fordulatok, forgások egy lábon.</p> <p><i>Kötélgyakorlatok:</i> rövidkötél-gyakorlatok, lendítések, lengetések, körzések, nyolcas körzések, áthajtások, keresztáthajtások, dobások-elkapások, testre csavarások, talajra ütések, pörgetések, különböző irányokban és síkokban kötve egyszerű testtechnikai elemekkel.</p> <p><i>Játékok, versengések</i></p> <p>Átfutások, átugrások oszlopban kötél felhasználásával.</p> <p>Páros gyakorlatok kötéllel. Játékos feladatok, egyéni és páros versengések kötél áthajtásokkal, más feladatokkal.</p> <p>Aerobik (lányoknak-fiúknak)</p> <p><i>Alapállás:</i></p> <p>2–4 ütemű <i>alaplépések (Low-impact):</i> járás (march), sarokérintés (heel dig), támadólépés (lounge), lábujjérintés (toe touch), kitörés (squat), térdlendítés (knee lift), saroklendítés (leg curl), lép-zár-lépés (step-touch), keresztlépés (grapevine), A-lépés (A step), V-lépés (V step), bokszlépés (boks step), stb.</p> <p><i>Zenére történő mozgások aerobik alaplépésekkel</i></p> <p>4x8 ütemű egyszerű koreográfia</p>	
<p><b>FOGALMAK</b></p>	<p>Tornászos testtartás, támlázás, tigrisbukfenc, kézenátfordulás, zsugorkanyarlati ugrás, guggoló átugrás, huszárugrás, alaplendület függésben, zsugorlefüggés, lefüggés, lebegőfüggés, összefüggő gyakorlat, segítségnyújtás, biztosítás, tornaverseny, pontozás, RG, hintajárás, keringőlépés, ridalépés, hármaslépés, olló, őzugrás, terpeszugrás, bicskaugrás, lépőforgás. Aerobik, fitnesz, támadólépés, kitörés, A-lépés, V-lépés, boxlépés</p> <p>kotúl', kotúl' letmo, premet, dopomoc</p>

	függeszkedés, támlázás, fejállás, talajgyakorlat, terpeszleugrás, lefüggés, lebegőfüggés, hátsó függés, zsugorlefüggés, homorított leugrás, érintőjárás, hármaslépés, fellendülés, ellendülés, billenés, átfordulás, zsugorkanyarlati átugrás, huszárugrás, guggoló átugrás zvis, podpor, stoj na hlave, prostrné cvičenie, roznožka, zvis strmhlav, zvis vznesmo, zvis vzadu, zoskok, chôdza, výšvih, odbočka, skrčka
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán</b> a torna jellegű gyakorlatok a kontraindikált gyakorlatok kivételével elősegítik a törzsizomzat fejlesztését, a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását.

<b>TÉMAKÖR:</b>	<b>Alternatív környezetben űzhető mozgásformák</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM:8 ÓRA</b>
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</li> </ul>	
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, strandkézilabda, lovaglás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)</li> <li>– Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása (síelés, szánkózás, korcsolyázás,</li> </ul>		<p><i>Természetismeret:</i> időjárás ismeretek, tájékozódás, térképhasználat, iránytű használat, gravitáció, szabadesés, forgómozgás, siklás stb.</p>

jégkorong, kajakozás, túrakenuzás)

- A térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések megismerése, alkalmazása segítséggel
- Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése
- A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása

Az évszaknak, a körülményekhez és a feltételekhez igazodó fizikai aktivitások: gyalogos, kerékpártúrák, kirándulás, kocogás, tartós futás, tájfutás, BMX, görkoresolya, korcsolya, szánkózás, hógolyózás, alpesi sí, asztalitenisz, tollaslabda, floorball, frizbi, számháború, métajáték.

Például:

Frizbi

*Dobások* párokban, csoportokban (5–7 fő), állóhelyben, majd mozgásban és helycseréssel. Folyamatos passzolások.

*Nyitások* meghatározott távolságra. Célbadobások a koronggal a zónába.

*Védekező mozgások*, ugrások, elkapások.

Tájfutás

*A térkép.* A térképi ábrázolás. A térképek típusai. A természetjárás fontosabb térképtípusai. Város- és parktérképek. Útvonaltervezés a várostérképen.

*Túra* a városban – csoportokban. Felkészülés a túrára: tervekészítés, a szükséges tárgyak összeírása stb. Túra jelzett turistautakon. A térkép követése tanári irányítással.

*Az iránytű és a tájoló.* A tájolás. Távolságmérések a térképen. Távolságmérési gyakorlatok. Városi túra tervezése és önálló feladat megoldása. Turista- és tájfutó térképek jelrendszere. Túra tervezése: menetrend, távolságmérések, menetidő-megállapítás stb.

*Tájékozódás a terepen* (gyakorlatok az iskola környékén).

Terepgyakorlatok – vezetővonal-követés gyakorlása tájfutó térképpel közösen, majd kisebb csoportokban, futással. A tájékozódási ismeretek bővítése és rendszerezése. Önálló feladatmegoldást igénylő tevékenységre történő felkészítés.

Korcsolyázás

*Gyakorlatok jégre lépés előtt:* állások egy lábon, guggolások,



<p>törzshajlítások; járások, lépések előre, hátra, oldalra.  <i>Jéghez szoktatás:</i> esés-felállás; gimnasztikai gyakorlatok palánkfogással és a palánk fogása nélkül; harántcsúszások előre, hátra.  <i>Egyenes korcsolyázás:</i> alapállás; két lábon siklás előre, hátra (palánk fogással is); halacska (palánk fogással); halacska két lábon, egy lábon; halacska váltott lábon; lökés egy lábon.</p> <p>Játékok, versengések  Egyéni és csapat váltóversenyek. Ügyességi versenyek tárgyak alkalmazásával.  Az edzettség növelése az alternatív környezetben üzhető sportok által.</p>		
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>A választott aktivitásoknak megfelelő fogalmak, pl.:  frizbi, korong, zóna, , térképtípusok, korcsolyázás, alpesi sí, sí-KRESZ stb.  frizbi, puk, zóna, tpy máp, korčuľovanie, lyžovanie</p> <p>természetjárás, vízi túra, környezetvédelem, streetball, tájfutás, jégkorong, erdei tornapálya, térkép, turistajelzések, környezetvédelem  Odborné výrazy daných športových odvetví: turistika, vodná turistika, ochrana prostredia, streetball, orientačný beh, ľadový hokej, lesná telesná dráha, mapa, turistické značky</p>	
<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását.</p>	
<p><b>TÉMAKÖR</b></p>	<p><b>Önvédelmi és küzdősportok</b></p>	<p><b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA</b></p>
<p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p>	<p>A balesetek elkerülése szempontjából elengedhetetlenül fontos alapvető eséstechnikák és önvédelmi fogások elsajátítása.  A tanult technikák változó körülmények közötti alkalmazása, jártassági szint elérése.  Az alapvető önvédelmi szabályok, a leggyakoribb vészhelyzetek elkerülésének, a menekülés a segítségkérés módjainak és lehetőségeinek ismeretei.</p>	

	<p>Annak belátása, hogy a küzdősportokat csakis önvédelemre lehet használni.</p> <p>Törekvés az önfegyelemre, önszabályozásra.</p> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;</li> <li>– a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védéseket és ellentámadásokat.</li> </ul>
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása</li> <li>– Küzdőjátékok közben a tervszerű gondolkodás és a kreativitás, a hatékony problémamegoldás fejlesztése</li> <li>– A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett</li> <li>– Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszköz nélküli és eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása</li> <li>– A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával</li> <li>– A küzdelem tanult technikai elemeinek tudatos alkalmazása</li> <li>– A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra épülő páros küzdőjátékok képességfejlesztő célú alkalmazása</li> </ul>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> keleti kultúrák.</p> <p><i>Természetismeret:</i> izmok, ízületek, anatómiai ismeretek, testi és lelki harmónia.</p>

- Egy- és kétkézes lefogások (csuklófogás, átkarolás, fojtás, hajfogás) elleni védekező mozgások gyakorlása
- Eszköz-, majd társemelés technikájának elsajátítása (egyenes derék, lábbal emelés)
- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak elméleti tudatosítása
- Előre, hátra és oldalra történő esések gyakorlása fokozatosan emelkedő súlyponti helyzetből indítva egyénileg, majd társakkal
- Oldalra esés technikájának elsajátítása oldalterpeszállásból indulva mindkét irányba
- Egy választott küzdősport korosztály-specifikus alaptechnikájának és elméleti ismereteinek elsajátítása
- Birkózás
  - A birkózásban használatos különböző fogásmódok megismerése (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás, alkarfogás, könyökfogás)
  - A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok jártasság szintű végrehajtása
    - Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül
    - Hídban forgási kísérletek
    - Hídból kifordulás fejtámaszba
    - Hídba vetődés fejtámaszból társ segítségével
  - Birkózó alapállás technikájának elsajátítása
  - Birkózó alapfogásban (páros felkarfogás) társ tolása, majd húzása egyenes vonalban (előre-hátra)
  - Grundbirkózás párokban, csoportban birkózó fogásban végrehajtott húzások-tolások alkalmazásával
  - Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben
    - Mögé kerülés karberántással: támadó és védekező technika

- Mögé kerülés: könyökfelütéssel, kibújással

– Karate

- Alapvető karateállások és testtartások megismerése
- Alapállásból helyváltoztatások előre és hátra rögzített kartartásokkal
- Alapvető karateütések technikájának elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elől lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán)
- Oldalra csapás az ököl alsó részével és csapás az ökölháttal alapütések megismerése
- Az előre rúgás alaptechnikájának végrehajtása
- A tanult ütések, rúgások gyakorlása helyváltoztatás nélkül különböző karateállásokban, különböző magasságokba
- Alapvető védekező technikák elsajátítása helyben (az arc védeése, a test, törzs védeése, kétkezes védeés, öv alatti terület védeése, védeés a tenyér élével)
- A tanult ütések, rúgások gyakorlása különböző magasságokba, helyváltoztatás közben
- A kiinduló helyzetből történő ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának megismerése, gyakorlása
- Kata gyakorlatot előkészítő összefüggő gyakorlatlánc végrehajtása
- Egyszerű kézzel (fejre és testre irányuló egyenes ütés) és lábbal (testre irányuló egyenes rúgás) történő támadások biztonságos kontrollált végrehajtása és azok védeése a megfelelő biztonságos végrehajtási távolság kialakításával
- A védekezés utáni ellentámadás praktikus és biztonságos végrehajtása mindkét oldalról

– Dzsúdó

- Földharctechnikák, rézsútos (egyik kéz karra fog, másik kéz a nyaka alatt) és oldalsó leszorítás technikák végrehajtása társon, valamint ezekből való szabadulások
- Szabadulási kísérletek (20-25 mp)

<p>leszorítástechnikákból</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Földharcjátékok leszorítástechnikák végrehajtására törekedve</li> </ul> <p>Önvédelem</p> <p><i>Önvédelmi fogások:</i> szabadulások egy és kétkezes lefogásból, átkarolásból.</p> <p><i>Grundbirkózás:</i> Fogáskeresések állásban, megfogások és fogásmódok (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás). Alapállások, alaphelyzetek gyakorlása, fogáskeresés játékosan.</p> <p>Dzsúdó:</p> <p>Eséstechnikák. Állásküzdelem: fogáskeresés, fogásbontás, küzdőmozgás játékosan.</p> <p><i>Képességfejlesztés:</i> Az elvárt képesség kialakításához szükséges speciális és küzdősportokra jellemző bemelegítő gyakorlatok: kúszások, mászások, valamint speciális egyéni és páros képességfejlesztő gyakorlatok.</p> <p>Játékok, versengések</p> <p>Küzdőjátékokat előkészítő érintéses feladatok és játékok. húzások, tolások előkészítése páros küzdőjátékokkal.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Dzsúdó, önvédelmi technika, eséstechnika, állásküzdelem, fogáskeresés, fogásbontás, földharc, fairplay, agresszió, asszertivitás.</p> <p>Džudo, sebaobrana, technika pádov, boj v stoji, hl'adanie hmatu, otvorit' hmat, agresia</p> <p>lefogás, rézsútleszorítás, oldalsó leszorítás, karberántás, könyökfelütés, kibújás, oldalsó leszorítások, csuklófeszítés, tatami, tompítás, birkózófogás, fogáskeresés, fogásbontás, egyensúlybontás, társemelés, egyenes ütés, karate védéstechnikák, ellentámadás, küzdőtávolság, ötlépéses alapküzdelem</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán a tanuló</b> megismeri az önvédelmi és küzdősportok azon technikai gyakorlatait, amelyek az egészségi állapotával kapcsolatban nem ellenjavalltak és alkalmazásukkal növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző technikai gyakorlatok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>

Témakör	Mindennapos testnevelés (Testnevelési és népi játékok)	Javasolt óraszám 68 óra
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;</li> <li>– a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.</li> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.</li> <li>– a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.</li> <li>– nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.</li> <li>– a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezetére tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</li> </ul>	
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Igényesség kialakítása az esztétikus test iránt</li> <li>-Folyamatos futások egyenletes ritmusban és tempóváltással</li> <li>-4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő pontos és rendszeres kivitelezése</li> <li>– Folyamatos csapatjáték kialakítása könnyített szabályok mellett</li> <li>– A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása</li> <li>– Egyensúlyozási gyakorlatok megvalósítása helyben helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal</li> <li>– A figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. keresztező fogó, mozgásutánzó fogók,</li> </ul>		<p><b>Ének</b>  <b>Matematika</b>  <b>Természetismeret</b>  <b>SZLOVÁK</b>  <b>NÉPISMERET 4 ÓRA</b></p>

labdavezetéses fogók) a teljes játékeret felölő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése

- A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása
- Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkénszer bekapcsolásával
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, egyéni és csapatjátékokban
- Kézilabda
- Kosárlabda
- Röplabda
- Labdarúgás
- Floorball
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos versengések alkalmazása
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben)
- A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések
- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámozonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámozonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek gyakorlása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni

<p>védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal</li> <li>– A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, strandkézilabda, lovaglás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)</li> <li>– Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása (síelés, szánkózás, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrakenuzás)</li> <li>– A térképolvásás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések megismerése, alkalmazása segítséggel</li> <li>– Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata</li> <li>– Szabadtéri akadálypályák leküzdése</li> <li>– A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása</li> </ul>		
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>természetjárás, vízi túra, környezetvédelem, streetball, tájfutás, jégkorong, erdei tornapálya, térkép, turistajelzések, környezetvédelem</p> <p>Odborné výrazy daných športových odvetví</p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p>modern tánc, társas tánc</p>	
<p><b>TÉMAKÖR</b></p>	<p><b>Gyógytestnevelés</b></p>	<p><b>JAVASOLT ÓRASZÁM:</b> A jogszabályokban és a helyi tantervben rögzítettnek megfelelően<sup>2</sup></p>
<p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p>	

<sup>2</sup> A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a Gyógytestnevelés témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óra szánt éves óraszám 30–50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A Gyógytestnevelés témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő tanár.



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására;</li> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával, készségszinten úszik;</li> <li>– a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat;</li> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre;</li> <li>– tudatosan, összehangoltan végzi a korrekciós gyakorlatait és uszodai tevékenységét, azok megvalósítása automatikussá, mindennapi életének részévé válik;</li> <li>– rendszeresen végez számára megfelelő vízi játékokat, és hajt végre úszástechnikákat;</li> <li>– megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;</li> <li>– a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;</li> <li>– a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.</li> </ul>
--	--

**FEJLESZTÉSI FELADATOK**

A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, annak szerves részeként.

Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:

- A helyes légzéstechnika elsajátítása
- Egyszerűbb légzőgyakorlatok összeállítása
- A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségével, majd anélkül
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása, megtartása, tudatosítása
- A 4-5 gyakorlatból álló, a biomechanikailag helyes

<p>testtartást kialakítását elősegítő gyakorlatsor önálló összeállítása kis tanári segítséggel</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Összetett korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, önálló végrehajtása, alkalmazása</li> <li>– A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok önálló összeállítása tanári segítséggel, azok tudatos, pontos végrehajtása</li> <li>– Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés</li> <li>– Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása</li> <li>– Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismertetése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül</li> </ul>	
<p><b>FOGALMAK</b></p>	<p>vázizomzat, izomérzékelés, önállóan végzett otthoni gyakorlatok, kontraindikált gyakorlatok, légzőizmok</p>

## 7. évfolyam

A pubertáskorba lépő tanulók testalkati, pszichomotoros és lelki értelemben egyaránt jelentős változásokon mennek keresztül. A fiúknál jelentkező erőteljes megnyúlási szakasz a már stabilizálódott mozgáskészségek, koordinációs képességek színvonalát ronthatja, míg a leányok testalkati átrendeződése inkább kondicionális értelemben okozhat teljesítményromlást. Különösen kiemelendő az aerob állóképesség visszaesése, amely többek között a leányok megváltozott érdeklődési köréből adódó mozgásigény-csökkenés eredménye. A két nem közötti testalkati eltérés a terhelhetőség különbségében is jelentősen megmutatkozik.

Ebben a korban a kondicionális fejlesztés egyre inkább különvlik a koordinációs képzéstől. Ezzel párhuzamosan a motiválás eszközeként a tudatosítás, az ok-okozati összefüggések feltárása, a mindennapi életben történő használhatóság megemlítése egyaránt belső motivációs többletet nyújt. A serdülőkorra tehető a mozgásszervi betegségek számának ugrásszerű növekedése. Ebből kiindulva kiemelt szerepet kell szánni a saját testtömeget felhasználó vagy kisebb súlyú eszközökkel támogatott relatíverő-növelésnek, de különösen a törzsizom erő-állóképessége javításának, valamint az aerob állóképesség fejlesztésének. A koordinációs képzés terén szenzitív időszaknak tekinthető a téri-tájékozódó és az összekapcsolási-átállási képesség fejleszthetősége. Serdülőkorban a fiúk ízületi, izomzati mozgékonyága jelentősen visszaeshet, melynek mértékét rendszeres gyakorlással mérsékelhetjük. A sportjátékok oktatásában a nagyobb létszámmal végzett játékok összetettebb taktikai lehetőségei egyre jobban kihasználhatók, miközben csoportos

feladatokkal a szabálykövető magatartásforma, a társak elfogadása, az együttműködés készsége szinten realizálódhat.

A nevelési-oktatási folyamatok során a tanulók szélsőséges és hullámzó érzelmi állapota a pedagógustól – a következetesség betartása mellett – nagyfokú türelmet és elfogadást igényel. Ez megfelelő rugalmasságot, empátiát feltételez az értékelés és az osztályozás területén is. A gondolkodás fejlesztését szolgáló deduktív jellegű tanulási helyzetek egyre nagyobb arányban alkalmazhatók. A tanulók az elméleti ismereteik gyarapodásával tudatosabban kezdik értelmezni az egészségorientált képességeiket felmérő tesztek eredményeit, miközben felismerik erősségeiket és hiányosságait.

Az önvédelmi és küzdősportok területén a kondicionális képességek fejlődésével párhuzamosan bekapcsolódik az oktatásba a technikák mozgásdinamikájának célszerű növelése, a megfelelő balesetvédelmi előírások és követelmények fokozott megtartása mellett. Mivel a tanulók által kivitelezett technikák egyre erősebbek, folyamatos hangsúly van a társak iránti tisztelet, tolerancia gyakorlásán, valamint a maximális önkontroll megvalósításán. A tanári irányítás kiemelt jelentőséget kap a nyílt készséget feltételező mozgásformáknál. A gyógytestnevelés gyakorlatainak végrehajtása eléri a készsége szintet. Egyik fő cél a tanulók mozgásszervi elváltozását és betegségét illetően a javító, korrigáló gyakorlatok, valamint az optimális aerob terhelést szolgáló mozgásformák tudatos alkalmazása a mindennapi életben. Emellett cél a megismert szabadidős és sportjátékok adaptív alkalmazása az egészségi állapot javítása érdekében.

**A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

#### **MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS**

- a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készsége szinten kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma készsége szintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik.

#### **MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS**

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között;
- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készsége szintű kivitelezésére;
- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza.

#### **VERSENGÉSEK, VERSENYEK**

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

## PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére;
- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületvédelmi szempontból helyes végrehajtását;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.

## EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

**Alapóraszám**                    **170 óra**  
**5 óra/hét (3 óra testnevelés +2 óra mindennapos testnevelés)**

### Az éves óraszám felosztása

	<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt Óraszám</b>
<b>1.</b>	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	<b>15 óra</b>
<b>2.</b>	<b>Sportjátékok</b>	<b>25</b>
<b>3.</b>	<b>Atlétikai jellegű feladatmegoldások</b>	<b>20</b>
<b>4.</b>	<b>Torna jellegű feladatmegoldások</b>	<b>20</b>
<b>5.</b>	<b>Alternatív környezetben üzhető mozgásformák</b>	<b>8</b>
<b>6.</b>	<b>Önvédelmi és küzdősportok</b>	<b>14</b>
<b>7.</b>	<b>Mindennapos testnevelés</b> (Testnevelési és népi játékok)	<b>68 óra</b>
<b>8.</b>	<b>Összes óraszám:</b>	<b>170</b>

<b>TÉMAKÖR</b>	<b>Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 ÓRA</b>
<b>TANULÁSI</b>		

<p><b>EREDMÉNYEK</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;</li> <li>– a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.</li> </ul>
<p><b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b></p>	
<p>Gyermekjoga gyakorlatok. Motoros, illetve fittségi tesztek végrehajtása.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása</li> <li>– 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok ismertetés utáni pontos és rendszeres végrehajtása, alkalmazása</li> <li>– 5-6 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítása, végrehajtása tanári kontrollal</li> <li>– A bemelegítés és a harmonikus erőfejlesztés egészségmegőrző hatásának tudatosítása, alapelveinek elsajátítása</li> <li>– Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása</li> <li>– Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban</li> <li>– Mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal)</li> <li>– A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása, azok gyakorlása</li> <li>– A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, azok</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Matematika:</i> számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások.</p> <p><i>Természetismeret:</i> testünk, életműködéseink.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy és környezetkultúra, vizuális kommunikáció</p>

<p>helyes végrehajtása</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Lézőgyakorlatok végrehajtása</li> <li>– A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása, alkalmazása</li> <li>– A különböző mozgatórendszeri sérülések megelőzését, rehabilitációját érintő elemi szintű alapelvek, eljárások megismerése</li> <li>– Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása, végrehajtása</li> <li>– A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása</li> <li>– A terhelések után végzett nyújtó hatású gyakorlatok jelentőségének ismerete, azok összeállítása tanári segítséggel</li> <li>– A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák tanári segítséggel történő alkalmazása</li> <li>– Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása</li> <li>– Összetett gimnasztikai gyakorlatok, illetve egyszerűbb gimnasztikai gyakorlatok lépéskombinációkkal zenére</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, szergyakorlatok</p> <p>pochody, bežecké úlohy, nástupy, vytvorenie radov, pokyny, ukážka, relaxácia, stres, cvičenia s náčiním (švihadlo, lopta, kruhy)</p> <p>pozor, pohov, utvoriť rad, dvojrad, rozcvičenie, krúženie, úklony, predklony, záklony, sedy, ľahy, kľuky, skoky, poskoky, preskoky, lavičky, rebriny, lano</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>NETFIT</b></p> <p><b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók ismerik, elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4-8 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárul a biológiailag helyes testtartás kialakításához. Megismerik és alkalmazzák azokat a relaxációs gyakorlatokat, amelyek pozitívan hatnak elváltozásukra, betegségükre.</p>

<p><b>TÉMAKÖR:</b></p>	<p><b>Sportjátékok</b></p>	<p><b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 25 ÓRA</b></p>
<p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;</li> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;</li> <li>– a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;</li> <li>– a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.</li> </ul>	
<p><b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása</li> <li>– A folyamatos csapatjáték kialakítása az adott sportág versenyszabályai mellett</li> <li>– A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés</li> <li>– 1-1 elleni játéksituációkban a labdatartás, labdafedezés célszerű és tudatos alkalmazása</li> <li>– Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása</li> <li>– Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása</li> <li>– Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása</li> <li>– A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó</li> </ul>		<p><i>Matematika:</i> logika, valószínűség-számítás, térbeli alakzatok, tájékozódás</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy és környezetkultúra, vizuális kommunikáció</p> <p><i>Fizika:</i> mozgások, ütközések, erő, energia</p> <p><i>Biológia, egészségtan:</i> az emberi szervezet működése, energianyerési</p>

<p>gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</li> <li>– Kézilabda <ul style="list-style-type: none"> <li>● A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során</li> <li>● Beugrásos és felugrásos kapura dobások előzetes lendületszerzésből</li> <li>● Az egy és két kézzel történő labdaátadások pontosságának, távolságának növelése helyben és mozgásból, alkalmazásuk gyors indulásokban és lerohanásokban</li> <li>● A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban)</li> <li>● Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek összekapcsolása kapura dobásokkal</li> <li>● Kapura dobások bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból, félaktív, majd aktív védőjátékos ellen</li> <li>● Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben</li> <li>● Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban</li> <li>● A kapus alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben</li> </ul> </li> <li>– Kosárlabda <ul style="list-style-type: none"> <li>● A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben</li> <li>● A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban</li> <li>● Labdaátadások különböző módjainak a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása</li> <li>● 1-1 elleni játék gyakorlása labdaszerzést követően,</li> </ul> </li> </ul>	<p>folyamatok</p>
---	-------------------



<p>indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Emberelőnyös és létszámazonos helyzetekben gyorsindulások, lerohanások kosárra dobással befejezve</li> <li>● Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitáson alapuló szabálmódosításokkal</li> <li>● Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékokban</li> <li>● Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében</li> <li>● Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben</li> </ul> <p>– Rőplabda</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● A felső egyenes nyitás alaptechnikájának elsajátítása, gyakorlása célfelületre</li> <li>● Távolról érkező labda megjátszása társnak (nyitásfogadás, ellenfél térfeléről érkező labda) alkar- és kosárérintéssel</li> <li>● A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás gyakorlása célfelület beiktatásával, készségszintű alkalmazása különböző játékhelyzetekben</li> <li>● Kisjátékokban (2-2, 3-3, 4-4) a nyitásfogadás, feladás elsajátításával törekvés a három érintéssel történő labdamegjátszásra</li> <li>● Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban. A 6-6 elleni játék alapfelállításának ismerete</li> <li>● Forgácsszabály önálló és tudatos alkalmazása</li> </ul> <p>– Labdarúgás</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások ismerete – alkalmazása a játék folyamatában</li> <li>● Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) alkalmazása a játékhelyzethez igazodva</li> <li>● Alakzattartással, alakzatabontással- és építéssel történő labdás koordinációs passzgyakorlatok</li> <li>● Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás, majd 2-1-es taktikai helyzetben</li> <li>● 3-2, 4-2 és 4-3 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása</li> </ul>	
--	--

- Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával
  - Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal
  - A területvédekezés alkalmazása a játékban
  - Egy- és kétudvaros emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának gyakorlása
  - A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával
- Floorball
- Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltóztatással – alkalmazása a játék folyamatában
  - Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása a játékhelyzethez igazodva
  - Labdaátadások társnak palánk segítségével
  - Labdatartást fejlesztő játékok
  - Kapura lövések labdavezetésből
  - Szabad ütések, büntető ütések gyakorlása
  - Kapus alaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák védeése
  - Csereszituációk gyakorlása
  - 2-2, 3-2, 3-3 elleni kisjátékok a támadó játékosok együttműködése és a védőjátékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása
  - Létszámazonos kisjátékok a módosított szabályok szerint

#### Kosárlabdázás

##### *Játékok, versengések*

A kosárlabdázás technikai és taktikai készletének tökéletesítése, a játékelemek begyakorlása játékos feladatok és testnevelési játékok alkalmazásával. Kosárlabdázás labdavezetés nélkül, könnyített szabályokkal a szabályok körének bővítése. Kosárra dobó versenyek a kosárlabdázás megszerettetése, rekreációs sportágként is gyakorolható

#### Röplabdázás

*Egyenes leütés:* a mozgássor gyakorlása labda és zsinór nélkül, majd zsinórnál és pontosan feladott labdából.

*Feladás-leütés:* az egyenes leütés gyakorlása pontosan feladott labdából.

Egyéni sáncolás: a sáncolás mozgássorozatának folyamatos végrehajtása egyénileg falnál, zsinórnál, hálónál. Párokban a zsinór és a háló fölött szerepcserével.

Feladás-leütés-sáncolás s: csoportokban szerepcserével.

*Taktikai gyakorlatok:* Támadási alapformák. Helyezkedés. Az ütés, sáncolás fedezése.

Szabadidőben szabadtéren, strandon is játszható egyszerűsített formában is.

### Kézilabdázás

Átadások: test előtti átadások, test mögötti átadások, oldalról jövő labda elkapása.

Kapura lövések: lendületszerzésből, felugrásból, átlövés felugrásból, bedőléssel, bevetődéssel védővel szemben.

*Kapusmunka:* helyezkedés, támadás, ill. védekezés esetén.

Védés kézzel-lábbal, indítások megelőzése.

*Taktika:* Egyéni taktika - betörések egyénileg labdával és labda nélkül. Kitámadás, halászás, szerelés, elzárás. Védőtől való elszakadás, melléállásos elzárás, gyors indítások. Lerohanásos támadások rendezetlen védelemmel szemben. Ötletjáték.

Csapatrész és csapattaktika: 1:1,2:1,, 2:2, 3:2, 3:3 elleni játék.

Védekezés emberfogással.

### *Játékok, versengések*

A kézilabdajáték technikai taktikai készletének tökéletesítése, a játékelemek begyakorlása játékos feladatokkal, a testnevelési játékok alkalmazásával. Célba dobó versenyek, játék könnyített szabályokkal.

### Labdarúgás

Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával, felugrásból.

Cselezés: testcsel, labda elhúzása oldalra labdavezetésből, labdaátvétel testcselrel. Átadócsel, rúgócsel, rálépés, hátrahúzás. Helyezkedés a támadó és a kapu közé. Partdobás.

*Taktikai gyakorlatok:* Gyors támadásba rendeződés és visszarendeződés. Poszt vagy udvaros gyakorlás. Helyezkedés.

Emberfogás poszt szerint. Támadásban a védőtől való elszakadás, üres helyre helyezkedés. Egyből játék, 4:2 elleni játék.

<p><i>Játékok, versengések</i></p> <p>A játékelemek elsajátítását és rögzítését segítő játékos feladatok, testnevelési játékok. cserefoci. Lábtenisz meghatározott szabályokkal. Vonal foci.</p> <p>Labdavezető, dekázó, célba rúgó és fejelő versenyek egyénileg és csoportosan. Kispályás labdarúgó mérkőzések. Játék egy kapura két labdával.</p> <p>Részvétel az iskolai bajnokságban.</p> <p>A labdarúgás mint játék, kiválóan alkalmas a szabadtéren végezhető fizikai rekreációs tevékenységre.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>védőtávolság, félaktív védő, aktív védő, felső egyenes nyitás, feladás, sáncolás, egyenes leütés, gyorsindítás, lerohanás, bedőlés, bevetődés, hármas nyolcas, tempódobás, átadócsel, rúgócsel, alakzatbontásos és építésszerű passzgyakorlat, területnyitás, pontrúgás, beugrásos és felugrásos kapura lövés, dugattyúmozgás, kosárlabda – indulási jog, megelőző szerelés, floorball – szabadütés, büntetőütés, védekezés, csere</p> <p>obrana, obranca, podanie zhora, nahrávka, blok, smeč, kop do brány, basketbal, florbal, obrana,</p> <p>(basketbal, basketbalová lopta, košík, dvojtakt, rozohrávanie, hráč, útočník, obranca, hádzaná, hádzanárska lopta, brankár, brána, polčas, futbal, futbalová lopta, aut, trestný kop, ofsajd, rozhodca, volejbal, volejbalová lopta, siet', útočné územie, čiara, florbal, hokejka, prilba, rukavice, kopačky)</p>
<p>Javsolt tevékenységek</p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek a sportjátékok adaptált formáival. A megismert sportjátékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképeség pozitív irányú megváltozását. A gyógytestnevelés-óra keretében a sportjátékok rekreációs lehetőségként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg.</p>

TÉMAKÖR	Atlétikai jellegű feladatok feladatmegoldások	JAVASOLT ÓRASZÁM: 20
TANULÁSI EREDMÉNYEK	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;</li> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;</li> <li>– magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit.</li> </ul>	
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképeség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása</li> <li>– Futóiskolai gyakorlatok (taposó futás, ollózó futás, saroklendítés, térdemelés, keresztező futás), futófeladatok (repülő és fokozó futás) különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással</li> <li>– Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgáskészség- és mozgásképeség-fejlesztéssel</li> <li>– A tartós futás egészségmegőrző, ideális testtömeg elérését, megtartását elősegítő intenzitászónájának megismerése, ellenőrzése (pulzusmérés)</li> <li>– Egyenletes futások tempótartással 8-12 percig, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban</li> <li>– Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből (indiánszökdelés, indiánszökdelés azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozatelugrások,</li> </ul>		<p><i>Ének-zene:</i> ritmusgyakorlatok, ritmus.</p> <p><i>Biológia</i> egészségtan: energianyerés, szénhidrátok, zsírok, állóképesség, erő, gyorsaság.</p> <p><i>Informatika:</i> táblázatok, grafikonok.</p>

<p>szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Dobógyakorlatok könnyített és nehezített szerekkel egy és két kézzel, rögzített helyzetből és lendületből társhoz, célra és távolságra</li> <li>– Távolugrás közepes (6–10 lépés) és hosszabb (10–14 lépés) nekifutással, lépő technikával homokba, szivacsba, emelt elugró helyről és elugró gerendáról</li> <li>– Magasugrás átlépő, hasmánt vagy flop technikával 5–9 lépés lendületszerzéssel</li> <li>– Súlylökés 3–4 kg-os szerrel, egy kézzel helyből szemből és oldalról, oldalt beszökkenéssel vagy háttal becsúszással</li> <li>– Kislabdahajítás 5–7 lépéses dobóritmussal, két-három keresztlépéssel célra és távolságra</li> <li>– Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</li> <li>– Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása</li> </ul> <p>Az atlétika sportágtörténetének, világcsúcsainak, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</p> <p>Futások, rajtok</p> <p>Váltófutás: a váltózónában egyenesen, játékosan és versenyszerűen, egykezes váltással. Tartós futás a táv-, és az intenzitás növelésével. Futás feladatokkal, akadályokkal..</p> <p>Szökdelések, ugrások</p> <p>Játékok, versengések</p> <p>Az atlétikai versenyszámok eredményes elsajátítása versenyszerűen alkalmazott testnevelési játékokkal: játékos feladatok.</p> <p>Iskolai, házi versenyek</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>flop technika, olimpiai versenyszámok, világcsúcs, résztáv, pihenőidő; nyugalmi, munka- és terheléses pulzus; váltogatott iramú futás, ferde hajítás, függőleges és vízszintes vektor, támaszhelyzet, koordináció, kondíció</p> <p>flop, olympijské disciplíny, svetový rekord, pulz, kooordinácia, kondícia (behy na krátke, stredné vzdialenosti, vytrvalostný beh, hod loptičkou, vrh guľou, skok do diaľky, skok do výšky, štafetový beh, štarty, nízky štart, rozcvičenie, uvoľnenie)</p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>NETFIT</b></p> <p>A <b>gyógytestnevelés-órán</b> atlétikai jellegű feladatokkal tovább fejleszhető a tanulók állóképessége. A differenciált, egyénre adaptáltan megvalósuló futó-, szökdelő- és ugrófeladatok elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését. A dobógyakorlatok differenciált alkalmazásával jól fejleszhető a tanulók törzsizomzata.</p>
-----------------------------------	--

<b>TÉMAKÖR</b>	<b>Torna jellegű feladatmegoldások</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 ÓRA</b>
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;</li> <li>– a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;</li> <li>– a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére.</li> </ul>	
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A torna jellegű mozgásformák egészségfejlesztő szerepének tudatosítása</li> <li>– A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása</li> <li>– A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyosság, izomérzékelés) további fejlesztése</li> <li>– A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése, a segítségadás elsajátítása</li> <li>– Az önkontroll, az együttműködés és a segítségnyújtás</li> </ul>		<p><i>Fizika:</i> az egyszerű gépek működési törvényszerűségei, forgatónyomaték, egyensúly, reakcióerő, hatásidő, tömegközpon</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> egyensúlyérzékelés, izomérzékelés.</p>

<p>fontosságának kialakítása</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése</li> <li>- Differenciált gyakorlás a testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően</li> <li>- (Csak lányok) Gimnasztikus – lépéseket, járásokat, testsúly-áthelyezéseket, szökkenéseket, ugrásokat, fordulatokat tartalmazó – gyakorlatok kivitelezése</li> <li>- A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek megismerése</li> <li>- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása</li> <li>- (Választható anyagként) Alapvető ugrások elsajátítása minitrampolinon vagy gumiasztalon</li> <li>- A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</li> <li>- A női és férfitorna meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</li> <li>- Talajon: <ul style="list-style-type: none"> <li>● Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is</li> <li>● Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal</li> <li>● Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre</li> <li>● Kézen átfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel</li> <li>● Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk)</li> <li>● Csúsztatás nyújtott ülésből hason fekvésbe és vissza (lányok)</li> <li>● Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúk)</li> <li>● Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel</li> </ul> </li> <li>- Ugrószekrényen: <ul style="list-style-type: none"> <li>● Keresztbe állított ugrószekrényen guggoló átugrás</li> <li>● Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás, leterpesztés</li> <li>● Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással</li> </ul> </li> <li>- Gerendán: <ul style="list-style-type: none"> <li>● Érintőjárás; hármás lépés fordulatokkal, szökdelésekkel</li> </ul> </li> </ul>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmus és tempó</p>
---	--



<p>is; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Független repülés különböző kiinduló helyzetekből</li> <li>• Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok</li> </ul> <p>– Gyűrűn:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• (Fiúknak) Magas gyűrűn: alaplendület; zsugorlefuggés; lendület előre zsugorlefuggésbe; zsugorlefuggésből ereszkedés hátsó lefuggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből</li> <li>• (Lányoknak) Érintő magas gyűrűn: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefuggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás</li> <li>• Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek felfelé; mászóversenyek</li> </ul> <p>Torna (talajtorna, szertorna)  Aerobik: (fiúknak-lányoknak)  Alaplépések, lépéskombinációk irányváltatásokkal, forgással, karmunkával, komplett gyakorlatlánc zenére.</p> <p>Ugrókötel gyakorlatok lányoknak és fiúknak is  <i>Lengetések:</i> oldalt, elől, fent, fűnyíró, 8-as figura.  <i>Kötéláthajtások:</i> egy-, illetve páros lábon szökdelések előre-hátra; kötéláthajtás helyben és mozgásközben.  <i>Kombinációk.</i>  <i>Fordulatok.</i></p> <p>Játékok, versengések  Testnevelési játékok a tornaszerek célszerű felhasználásával.  Játékos feladatok ugrókötéllal, kötélahajtással.  Összefüggő talajgyakorlat: lányoknak-fiúknak;  gerendagyakorlat lányoknak összekötő elemek felhasználásával;  Tehetséggondozás: versenyeken való részvétel, irányítás a versenysport felé.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>repülő-guruló átfordulás, vetődés, guggolóátugrás, vándormászás, homorított leugrás, ugrókötel gyakorlat, statikus és dinamikus egyensúlyérzékelés, statikus nyújtás.</p> <p>kotul' letmo, skrčka, šplh na lano, zoskok, švihadlo, rovnovážne</p>

	<p>cvičenia</p> <p>futólagos kézállás, csúsztatás, vetődés, összekötő elemek, erőfejlesztés, izomcsoport</p> <p>stoj na rukách, (žinenka, koberec, lano, švédska debňa, mostík, lavička, rebriny, kotúl vpred, vzad, stoj na hlave, mostík, sviečka, váha, premet bokom, preskok, skrčka, roznožka, zoskok, letová fáza, odraz, nábeh, náskok, náčinie, náradie)</p>
<b>Javasolt tevékenység</b>	<b>A gyógytestnevelés-órán</b> a torna jellegű gyakorlatok, a kontraindikált gyakorlatok kivételével, elősegítik a törzsizomzat fejlesztését, a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását.

<b>TÉMAKÖR:</b>	<b>mozgásformák</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA</b>
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezetére tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</li> </ul>	
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>		<b>Kapcsolódási pontok.</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása</li> <li>– Az időjárás, az öltözködés, a sporttáplálkozás és a sporttevékenység összefüggéseinek megértése</li> <li>– Az egészségmegőrző mozgásformák kategóriáinak intenzitás szerinti beazonosítása, szerepének megismerése az egészségtudatos életvezetésben</li> <li>– A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás erdőben, streetball, strandkézilabda, strandröplabda, nordic walking,</li> </ul>		<p><i>Földrajz:</i></p> <p>időjárási ismeretek, tájékozódás, térképismeret</p> <p>A természetben található élőlények</p>

<p>lovaglás, falmászás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségszintű elsajátítása (síelés, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrakenuzás)</li> <li>– Térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések ismerete, alkalmazása</li> <li>– Erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek tudatos használata</li> <li>– Szabadtéri akadálypályák leküzdése</li> <li>– A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás tudatosítása</li> <li>– Az alternatív környezetben űzhető sportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</li> <li>– Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</li> </ul> <p>Az évszaknak megfelelő és a körülményekhez igazodó fizikai aktivitás: gyalogos-, kerékpártúrák, kirándulás, kocogás, tartós futás a szabadban, tájfutás; kerékpározás, BMX, görkorcsolya, gördeszka; hógolyózás, szánkózás, korcsolyázás, alpesi-síelés; asztalitenisz, tollaslabda, floorball, T ball, frizbi, Turul, Nordic Walking. Játékok a szabadban pl. számháború, partizán, Métajátékok.</p> <p>Például:</p> <p>Korcsolyázás: az 5-6. évfolyam tudásanyagának bővítése.  <i>Technikai alapok:</i> elrugaszkodás, pihenés, támaszhelyzet;  <i>Előrekorcsolyázás:</i> egyéni és páros gyakorlatok a jégpálya hosszában-keresztben, siklás jobb és bal lábon.  <i>Hátrakorcsolyázás:</i> lépegetés hátra állásban, guggolásban, folyamatosan; ívben korcsolyázás: tárgyak, társak kerülése.</p> <p>Asztalitenisz: folyosón, szabadban felállított asztalokon is.  <i>Előkészítő gyakorlatok:</i> a játékoknál felsorolt gyakorlatok.  <i>Technikai elemek:</i> alapállás, ütőtartás; lábmunka, tenyeres hosszú adogatás, fonák hosszú adogatás, alapszervák.</p> <p>Nordic Walking(NW)  <i>Technikai elemek:</i> Alaplépés, a diagonális lépés elsajátítása, (az ellentéte kar és lábmunka összehangolása). A bot aktív és</p>	<p><i>Biológia, egészségtan:</i>  anatómiai ismeretek,</p>
---	--

<p>funkcionális használata.(lendülete ad, elősegíti az erő kifejtést, egyensúlyozó hatás). Az alaplépés automatizálása különféle terepviszonyok között. (puha, kemény talaj, emelkedő, lejtő stb.). Gyaloglólépés, futó és ugrótechnikák.</p> <p><b>Turul</b>  <i>Technikai elemek:</i> adogatás, adogatás átlósan és egyenesen; a labda megütése alulról és felülről, falra, háló felett.</p> <p>Játékok, versengések  <i>Korcsolyázás:</i> korcsolyaversenyek, játékos rajtolási és megállási gyakorlatok.  <i>Asztalitenisz:</i> labdapattogatás az ütő tenyeres, ill. fonák oldalán, különböző testhelyzetekben. Ütögetés falra, párokban.  Rövidített, szabályos játszmák.  <i>Turul:</i> ütögetések és nyitások különböző méretű és felületű célba. Egyéni, páros és vegyes páros játszmák mérkőzéseszerűen.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Előre-, hátrakorcsolyázás; tenyeres adogatás, fonák adogatás, alapszerva, Nordic Walking, diagonál lépés, Turul, egészségvédő hatás, rekreáció  korčuľovanie, cibul'ky, forhand, bekhand, ochrana zdravia, rekreácia</p> <p>strandkézilabda, strandröplabda, tájoló, égtájak, folyadékpótlás, napsugárzás, egészség</p> <p>Plážová hádzaná, plážový volejbal, buzola, svetová strany, pitný režim, žiarenie, zdravie</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőkéesség pozitív irányú megváltozását.</p> <p>A gyógytestnevelés-óra keretében a szabadtéri mozgásformák, sportjátékok, valamint a természetben üzhető mozgásformák a rekreáció lehetőségeként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg</p>

<b>TÉMAKÖR:</b>	<b>Önvédelmi és küzdősportok</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 ÓRA</b>
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p>Az önvédelmi módszerek megismerése. A gyakorlatok kontrollált végrehajtása. Különböző eséstechnikák biztonságos végrehajtása társ közreműködésével is. Állásküzdelem kialakítása a dzsúdó elsajátított dobásaival. Veszélyes helyzetek, fenyegetettség felismerése, viselkedésminták. A sportszerű győzni akarás kinyilvánítása. Önfegyelem, fájdalomtűrés.</p> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;</li> <li>– a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védéseket és ellentámadásokat.</li> </ul>	
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása</li> <li>– A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitas kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett. Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva</li> <li>– Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása</li> <li>– A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával</li> <li>– A jogszerű önvédelem fogalmi keretrendszerének, lehetőségeinek, jogi szabályozásának elsajátítása</li> <li>– A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok rendszeres képességfejlesztő célú alkalmazása</li> <li>– Tervszerű gondolkodást, problémamegoldó készséget fejlesztő összetett játékok, különböző küzdőtechnikák alkalmazásával, húzások, tolások, billentések, egyensúlyi helyzet megbontása és visszaszerzése</li> </ul>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> keleti és ősi magyar harci kultúrák.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> izmok, ízületek, anatómiai alapismeretek, testi-lelki harmónia.</p>

- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átisméltése, elméleti tudatosítása
- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készségszintű elsajátítása
- Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák gyakorlása egyénileg, társakkal
- Dzsúdógurulás alapttechnikájának megismerése, végrehajtása harántterpeszállásból mindkét irányba, előre és hátra
- A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítás és végrehajtása tanári kontrollal
- A tradicionális magyar küzdősportok (birkózás, karate, ökölvívás, dzsúdó) történetének, meghatározó hazai személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése, a sportágak szabályrendszerének átisméltése
- Birkózás
  - A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok készségszintű végrehajtása
  - Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül
  - Hídban forgás
  - Hídba vetődés fejtámaszból
  - Birkózó alapfogásban társ egyensúlyának kibillentése húzások, tolasok kombinált alkalmazásával
  - Páros földharcjátékok (pl. hátára, hasára fordítás, eszközszerzés, mögé kerülés birkózás térdelésben) eszközzel vagy anélkül
  - Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alapttechnikájának jártasságszintű elsajátítása a páros gyakorlatokban
    - Mögé kerülés karberántással: támadó és védekező technika
    - Mögé kerülés: könyökfelütéssel, kibújással
  - Parter helyzetből induló birkózótechnikák megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben
    - Karfelszedés könyökhajlatnál és átfordítás
    - Túlso karbehúzás
- Karate
  - Az alapvető karateállások és testtartások elnevezésének ismeretében azok önálló bemutatása
  - Az alapvető karateütések technikájának készségszintű elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elől lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán), gyakorlása helyváltoztatás közben
  - Rúgások alapttechnikájának önálló végrehajtása, készségszintű elsajátítása helyben
  - Oldalra rúgás technikája
  - Oldalra csapás technikája

<ul style="list-style-type: none"> <li>● Rúgás- és ütőkombinációk végrehajtása helyváltoztatás közben</li> <li>● A test különböző magasságaiban (fej, törzs, öv alatt) végrehajtott támadások elleni védekező technikák ellentámadásokkal</li> <li>● Az egy- és háromlépéses alapküzdelem mozgásanyagának megismerése, gyakorlása</li> <li>● Az ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának jártasságszintű végrehajtása</li> <li>● Szabad küzdelmet előkészítő játékos gyakorlatok</li> <li>● A Heian 1 (vagy annak megfelelő) kata összefüggő gyakorlatanyagának végrehajtása, önálló bemutatása</li> <li>● Egyenes, köríves és kalapácsütés, csapás ökölháttal, valamint az egyenes és köríves rúgás, oldalra rúgás védési technikáinak elsajátítása</li> <li>● A védő technikákhoz tartozó stabil állás alkalmazása. A tanult védő technikák kivitelezése helyben és mozgásban, ellentámadással</li> <li>● Kötött formagyakorlat bemutatása (kata) a tanult technikák kivitelezésével, a sportágra jellemző mozgásdinamikával, számolásra és számolás nélkül, önállóan</li> </ul> <p>– Dzsúdó</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Az előre, hátra és oldalra történő társas eséstechnikák gyakorlása (pl.: társ által övvel lábat meghúzva, térdelőtámaszból a társ általi kézkihúzással)</li> <li>● Földharcjátékok leszorítástechnikák végrehajtására törekedve</li> <li>● Nagy külső horogdobás végrehajtása</li> <li>● Nagy belső horogdobás végrehajtása</li> </ul> <p>Önvédelem, önvédelmi fogások</p> <p>Szabadulás fojtásfogásból. felső egykezes kalapácsütés, egyenes ütés és köríves ütés véde, háritása. Egyenes rúgás háritása. Véde után a tanult dobástechnikák alkalmazása.(pl. oldalra kitéréssel, majd külső horogdobás)</p> <p>Dzsúdó</p> <p><i>Különböző eséstechnikák tompító felületének elsajátítása alacsony talaj közeli helyzetekben. Zuhanó esések előre, hátra oldalra - különböző kiindulási helyzetekből (térdelés, nyújtott ülés, hajlított állás). Társas rávezető gyakorlatok.</i></p> <p><i>Földharc technikák: leszorítás technikák ismeret.</i></p> <p>Mini földharc küzdelem leszorítási technikák befogására irányulóan.</p> <p><i>Állás küzdelem (dzsúdó)</i></p> <p>Játékok, versengések</p> <p>Az állás és földharc küzdelmet előkészítő páros küzdőjátékok.</p>	
---	--

<p>Állásban végzett játékok. Emeléseket előkészítő páros küzdőjátékok. Állasküzdelmek azonos súlyú partnerekkel a dzsúdó és a grundbirkózás elsajátított elemeinek alkalmazásával. Tehetséggondozás, a versenysport felé irányított felkészítés.</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>Egyenes ütés, egyenes rúgás, fojtásfogás, leszorítás felső egyenes kalapácsütés</p> <p>jogszerű önvédelem, egyensúlyi helyzet kibillentése, fair play, oldalsó csúsztatott esés, földharc, társ felemelése, parter helyzet, egyenes ütés, köríves ütés, kalapácsütés, egyenes rúgás, köríves rúgás, nagy külső horogdobás (osoto gari), nagy belső horogdobás (emelő védés (age uke)), alkar védés kifelé és befelé (soto ude uke és uchi ude uke), alsó söprő védés (gedan barai), ellentámadás hátul levő kézzel (gjaku tsuki), kumite, kata</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán a tanuló</b> megismeri az önvédelmi és küzdősportok azon technikai gyakorlatait, amelyek az egészségi állapotával kapcsolatban nem ellenjavalltak és alkalmazásukkal növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző technikai gyakorlatok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>

<b>Témakör</b>	<b>Mindennapos testnevelés (Testnevelési és népi játékok)</b>	<b>javasolt óraszám: 68 óra</b>
<b>nincs</b>		
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;</li> <li>– a testnevelési és sportjáték közben a célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;</li> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;</li> <li>– a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.</li> </ul>	
<b>Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása</li> <li>– A manipulatív mozgásformákkal nehezített, figyelemmegosztást</li> </ul>		



igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. labdavezetési fogók) a teljes játékeret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése

- A játékhelyzethez igazodó legmegfelelőbb együttműködési lehetőségek kiválasztására épülő testnevelési játékok gyakorlása (pl. 3 csapat egymás ellen, joker játékosok az oldalvonalon)
- A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása
- Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló, dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkénszerű bekapcsolásával
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő, egyre összetettebb mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban)
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámaazonos pontszerző kiséjátékokban a támadó szerepek készségszintű elsajátítása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal
- Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámaazonos pontszerző kiséjátékokban a védő szerepek készségszintű elsajátítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal

<b>fogalmak</b>	döntéshelyzet, játékstratégia, szabálykövető magatartás, fair play, célfelülethez igazított emberfogás, üres területre helyezkedés Odborné výrazy daných športových odvetví
<b>Javasolt tevékenységek</b>	társas tánc, modern tánc <b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek azokkal a testnevelési és népi játékokkal, amelyeket elváltozásuktól, illetve betegségeiktől függetlenül végezhetnek. A megismert testnevelési és népi játékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását, a testedzéssel kapcsolatos pozitív attitűd kialakítását.

<b>TÉMAKÖR:</b>	<b>Gyógytestnevelés</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM:</b> A jogszabályokban és a helyi tantervben rögzítettnek megfelelően <sup>3</sup>
<b>nincs</b>		
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására;</li> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával, készségszinten úszik;</li> <li>– a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat;</li> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre;</li> <li>– tudatosan, összehangoltan végzi a korrekciós gyakorlatait és uszodai tevékenységét, azok megvalósítása automatikussá, mindennapi életének részévé válik;</li> <li>– rendszeresen végez számára megfelelő vízi játékokat, és hajt végre úszástechnikákat;</li> <li>– megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;</li> </ul>	

<sup>3</sup> A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a Gyógytestnevelés témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-órára szánt éves óraszám 30–50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A Gyógytestnevelés témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő tanár.

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;</li> <li>– a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.</li> </ul>
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p>– A gyógytestnevelés fejlesztési feladatainak megjelenése a különböző témakörökbe ágyazottan, azok szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A helyes légzéstechnika elsajátítása</li> <li>• Légzőgyakorlatok önálló összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</li> <li>• A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségadással, majd anélkül</li> <li>• A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása, megtartása</li> <li>• A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítségével</li> <li>• Összetett korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, önálló végrehajtása</li> <li>• Egyszerűbb korrekciós gimnasztikai gyakorlatok összeállítása tanári segítséggel</li> <li>• A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok önálló összeállítása tanári kontrollal, a testgyakorlatok tudatos, pontos végrehajtása</li> <li>• Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés</li> <li>• Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása</li> <li>• Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismertetése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül</li> <li>• A gyógytestnevelés specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</li> <li>• A gerinc elváltozásához, belgyógyászati betegségekhez vezető káros életviteli szokások beazonosítása, ok-okozati összefüggéseinek megértése</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	káros életviteli szokások, gerincferdülés, helytelen testtartások, terheléshatár lá životospráva, lordóza, kyfóza, zlé držanie tela, zaľaženie

## 8. évfolyam

A pubertáskorba lépő tanulók testalkati, pszichomotoros és lelki értelemben egyaránt jelentős változásokon mennek keresztül. A fiúknál jelentkező erőteljes megnyúlási szakasz a már stabilizálódott mozgáskészségek, koordinációs képességek színvonalát ronthatja, míg a leányok testalkati átrendeződése inkább kondicionális értelemben okozhat teljesítményromlást. Különösen kiemelendő az aerob állóképesség visszaesése, amely többek között a leányok megváltozott érdeklődési köréből adódó mozgásigény-csökkenés eredménye. A két nem közötti testalkati eltérés a terhelhetőség különbségében is jelentősen megmutatkozik.

Ebben a korban a kondicionális fejlesztés egyre inkább különválik a koordinációs képzéstől. Ezzel párhuzamosan a motiválás eszközeként a tudatosítás, az ok-okozati összefüggések feltárása, a mindennapi életben történő használhatóság megemlézése egyaránt belső motivációs többletet nyújt. A serdülőkorra tehető a mozgásszervi betegségek számának ugrásszerű növekedése. Ebből kiindulva kiemelt szerepet kell szánni a saját testtömeget felhasználó vagy kisebb súlyú eszközökkel támogatott relatíverő-növelésnek, de különösen a törzsizom erő-állóképessége javításának, valamint az aerob állóképesség fejlesztésének. A koordinációs képzés terén szenzitív időszaknak tekinthető a téri-tájékozódó és az összekapcsolási-átállási képesség fejleszthetősége. Serdülőkorban a fiúk ízületi, izomzati mozgékonyága jelentősen visszaeshet, melynek mértékét rendszeres gyakorlással mérsékelhetjük. A sportjátékok oktatásában a nagyobb létszámmal végzett játékok összetettebb taktikai lehetőségei egyre jobban kihasználhatók, miközben csoportos feladatokkal a szabálykövető magatartásforma, a társak elfogadása, az együttműködés készsége szinten realizálódhat.

A nevelési-oktatási folyamatok során a tanulók szélsőséges és hullámzó érzelmi állapota a pedagógustól – a következetesség betartása mellett – nagyfokú türelmet és elfogadást igényel. Ez megfelelő rugalmasságot, empátiát feltételez az értékelés és az osztályozás területén is. A gondolkodás fejlesztését szolgáló deduktív jellegű tanulási helyzetek egyre nagyobb arányban alkalmazhatók. A tanulók az elméleti ismereteik gyarapodásával tudatosabban kezdik értelmezni az egészségorientált képességeiket felmérő tesztek eredményeit, miközben felismerik erősségeiket és hiányosságaikat. Az önvédelmi és küzdősportok területén a kondicionális képességek fejlődésével párhuzamosan bekapcsolódik az oktatásba a technikák mozgásdinamikájának célszerű növelése, a megfelelő balesetvédelmi előírások és követelmények fokozott megtartása mellett. Mivel a tanulók által kivitelezett technikák egyre erősebbek, folyamatos hangsúly van a társak iránti tisztelet, tolerancia gyakorlásán, valamint a maximális önkontroll megvalósításán. A tanári irányítás kiemelt jelentőséget kap a nyílt készséget feltételező mozgásformáknál.

A gyógytestnevelés gyakorlatainak végrehajtása eléri a készsége szintet. Egyik fő cél a tanulók mozgásszervi elváltozását és betegségét illetően a javító, korrigáló gyakorlatok, valamint az optimális aerob terhelést szolgáló mozgásformák tudatos alkalmazása a mindennapi életben. Emellett cél a megismert szabadidős és sportjátékok adaptív alkalmazása az egészségi állapot javítása érdekében.

**A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

### **MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS**

- a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készsége szinten kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma készsége szintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akaratit erőfeszítéseit;
- minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik.

### **MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS**

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között;

- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készségszintű kivitelezésére;
- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza.

#### **VERSENGÉSEK, VERSENYEK**

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

#### **PREVENCIÓ, ÉLETVITEL**

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére;
- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületvédelmi szempontból helyes végrehajtását;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.

#### **EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS**

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

**Óraszám: Alapóraszám 170 óra**

**5 óra/hét (3 óra testnevelés +2 óra mindennapos testnevelés)**

#### **Ajánlás az éves óraszám felosztásához**

	<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt Óraszám</b>
<b>1.</b>	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	<b>15 óra</b>
<b>2.</b>	<b>Sportjátékok</b>	<b>25</b>
<b>3.</b>	<b>Atlétikai jellegű feladatmegoldások</b>	<b>20</b>
<b>4.</b>	<b>Torna jellegű feladatmegoldások</b>	<b>20</b>
<b>5.</b>	<b>Alternatív környezetben űzhető mozgásformák</b>	<b>8</b>
<b>6.</b>	<b>Önvédelmi és küzdősportok</b>	<b>14</b>
<b>7.</b>	<b>Mindennapos testnevelés</b> (Testnevelési és népi játékok)	<b>68 óra</b>
<b>8.</b>	<b>Összes óraszám:</b>	<b>170</b>

<b>TÉMAKÖR</b>	<b>Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 ÓRA</b>
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;</li> <li>– a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.</li> </ul>	

<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása</li> <li>– 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok ismertetés utáni pontos és rendszeres végrehajtása, alkalmazása</li> <li>– 5-6 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítása, végrehajtása tanári kontrollal</li> <li>– A bemelegítés és a harmonikus erőfejlesztés egészségmegőrző hatásának tudatosítása, alapelveinek elsajátítása</li> <li>– Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása</li> <li>– Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban</li> <li>– Mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zámoly, pad, bordásfal)</li> <li>– A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása, azok gyakorlása</li> <li>– A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, azok helyes végrehajtása</li> <li>– Légzőgyakorlatok végrehajtása</li> <li>– A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása, alkalmazása</li> <li>– A különböző mozgatórendszeri sérülések megelőzését, rehabilitációját érintő elemi szintű alapelvek, eljárások megismerése</li> <li>– Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása, végrehajtása</li> </ul>	<p><i>Matematika:</i> számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások.</p> <p><i>Természetismeret:</i> testünk, életműködéseink.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy és környezetkultúra, vizuális kommunikáció</p>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása</li> <li>– A terhelések után végzett nyújtó hatású gyakorlatok jelentőségének ismerete, azok összeállítása tanári segítséggel</li> <li>– A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák tanári segítséggel történő alkalmazása</li> <li>– Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása</li> <li>– Összetett gimnasztikai gyakorlatok, illetve egyszerűbb gimnasztikai gyakorlatok lépéskombinációkkal zenére</li> </ul>	
<p style="text-align: center;"><b>Fogalmak</b></p>	<p>menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, szergyakorlatok</p> <p>pochody, bežecké úlohy, nástupy, vytvorenie radov, pokyny, ukážka, relaxácia, stres, cvičenia s náčiním (švihadlo, lopta, kruhy)</p> <p>pozor, pohov, utvoriť rad, dvojrad, rozcvičenie, krúženie, úklony, predklony, záklony, sedy, ľahy, kľuky, skoky, poskoky, preskoky, lavičky, rebriny, lano</p>	
<p style="text-align: center;"><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>NETFIT</b></p> <p><b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók ismerik, elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4-8 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárul a biológiailag helyes testtartás kialakításához. Megismerik és alkalmazzák azokat a relaxációs gyakorlatokat, amelyek pozitívan hatnak elváltozásukra, betegségükre.</p>	

<b>TÉMAKÖR:</b>	<b>Sportjátékok</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 25 ÓRA</b>
<p style="text-align: center;"><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;</li> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;</li> <li>– a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;</li> <li>– a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.</li> </ul>	

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása</li> <li>– A folyamatos csapatjáték kialakítása az adott sportág versenyszabályai mellett</li> <li>– A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés</li> <li>– 1-1 elleni játéksituációkban a labdatartás, labdafedezés célszerű és tudatos alkalmazása</li> <li>– Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása</li> <li>– Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása</li> <li>– Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása</li> <li>– A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</li> <li>– Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</li> <li>– Kézilabda <ul style="list-style-type: none"> <li>● A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során</li> <li>● Beugrásos és felugrásos kapura dobások előzetes lendületszerzésből</li> <li>● Az egy és két kézzel történő labdaátadások pontosságának, távolságának növelése helyben és mozgásból, alkalmazásuk gyors indulásokban és lerohanásokban</li> <li>● A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban)</li> <li>● Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek összekapcsolása kapura dobásokkal</li> <li>● Kapura dobások bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból, félaktív, majd aktív védőjátékos ellen</li> <li>● Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben</li> <li>● Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban</li> <li>● A kapus alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben</li> </ul> </li> </ul>	<p><i>Matematika:</i> logika, valószínűség-számítás, térbeli alakzatok, tájékozódás</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tárgy és környezetkultúra, vizuális kommunikáció</p> <p><i>Fizika:</i> mozgások, ütközések, erő, energia</p> <p><i>Biológia, egészségtan:</i> az emberi szervezet működése, energianyerési folyamatok</p>



- Kosárlabda
  - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben
  - A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban
  - Labdaátadások különböző módjainak a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása
  - 1-1 elleni játék gyakorlása labdaszerzést követően, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval)
  - Embereelőnyös és létszámaazonos helyzetekben gyorsindulások, lerohanások kosárra dobással befejezve
  - Létszámaazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitáson alapuló szabálymódosításokkal
  - Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban
  - Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében
  - Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben
- Röplabda
  - A felső egyenes nyitás alapttechnikájának elsajátítása, gyakorlása célfelületre
  - Távolról érkező labda megjátszása társnak (nyitásfogadás, ellenfél térfeléről érkező labda) alkar- és kosárérintéssel
  - A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás gyakorlása célfelület beiktatásával, készségszintű alkalmazása különböző játékhelyzetekben
  - Kisjátékokban (2-2, 3-3, 4-4) a nyitásfogadás, feladás elsajátításával törekvés a három érintéssel történő labdamegjátszásra
  - Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban. A 6-6 elleni játék alapfelállásának ismerete
  - Forgásszabály önálló és tudatos alkalmazása
- Labdarúgás
  - A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások ismerete – alkalmazása a játék folyamatában
  - Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak

(lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) alkalmazása a játékhelyzethez igazodva

- Alakzattartással, alakzatbontással- és építéssel történő labdás koordinációs passzgyakorlatok
- Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás, majd 2-1-es taktikai helyzetben
- 3-2, 4-2 és 4-3 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása
- Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával
- Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal
- A területvédekezés alkalmazása a játékban
- Egy- és kétudvaros emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának gyakorlása
- A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepatintott labdával

– Floorball

- Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása a játék folyamatában
- Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása a játékhelyzethez igazodva
- Labdaátadások társnak palánk segítségével
- Labdatartást fejlesztő játékok
- Kapura lövések labdavezetésből
- Szabad ütések, büntető ütések gyakorlása
- Kapus alaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák védeése
- Csereszituációk gyakorlása
- 2-2, 3-2, 3-3 elleni kisjátékok a támadó játékosok együttműködése és a védőjátékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása
- Létszámazonos kisjátékok a módosított szabályok szerint

### Kosárlabdázás

#### *Játékok, versengések*

A kosárlabdázás technikai és taktikai készletének tökéletesítése, a játékelemek begyakorlása játékos feladatok és testnevelési játékok alkalmazásával. Kosárlabdázás labdavezetés nélkül, könnyített szabályokkal a szabályok körének bővítése. Kosárra dobó versenyek.

a kosárlabdázás megszerettetése, rekreációs sportágként is gyakorolható  
Röplabdázás

*Egyenes leütés:* a mozgássor gyakorlása labda és zsinór nélkül, majd zsinórnál és pontosan feladott labdából.

*Feladás-leütés:* az egyenes leütés gyakorlása pontosan feladott labdából.

Egyéni sáncolás: a sáncolás mozgássorozatának folyamatos végrehajtása egyénileg falnál, zsinórnál, hálónál. Párokban a zsinór és a háló fölött szerepcserével.

Feladás-leütés-sáncolás: csoportokban szerepcserével.

*Taktikai gyakorlatok:* Támadási alapformák. Helyezkedés. Az ütés, sáncolás fedezése.

Szabadidőben szabadtéren, strandon is játszható egyszerűsített formában is.

Kézilabdázás

Átadások: test előtti átadások, test mögötti átadások, oldalról jövő labda elkapása.

Kapura lövések: lendületszerzésből, felugrásból, átlövés felugrásból, bedőléssel, bevetődéssel védővel szemben.

*Kapusmunka:* helyezkedés, támadás, ill. védekezés esetén. Védés kézzel-lábbal, indítások megelőzése.

*Taktika:* Egyéni taktika - betörések egyénileg labdával és labda nélkül. Kitámadás, halászás, szerelés, elzárás. Védőtől való elszakadás, melléállásos elzárás, gyors indítások. Lerohanásos támadások rendezetlen védelemmel szemben. Ötletjáték.

Csapatrész és csapattaktika: 1:1,2:1,, 2:2, 3:2, 3:3 elleni játék.

Védekezés emberfogással.

*Játékok, versengések*

A kézilabdajáték technikai taktikai készletének tökéletesítése, a játékelemek begyakorlása játékos feladatokkal, a testnevelési játékok alkalmazásával. Célba dobó versenyek, játék könnyített szabályokkal.

Labdarúgás

Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával, felugrásból.

Cselezés: testcsel, labda elhúzása oldalra labdavezetésből, labdaátvétel testcsellel. Átadócsel, rúgócsel, rálépés, hátrahúzás.

Helyezkedés a támadó és a kapu közé. Partdobás.

*Taktikai gyakorlatok:* Gyors támadásba rendeződés és visszarendeződés. Poszt vagy udvaros gyakorlás. Helyezkedés.

Emberfogás poszt szerint. Támadásban a védőtől való elszakadás,

<p>üres helyre helyezkedés. Egyből játék, 4:2 elleni játék.</p> <p><i>Játékok, versengések</i></p> <p>A játékelemek elsajátítását és rögzítését segítő játékos feladatok, testnevelési játékok. cserefoci. Lábtenisz meghatározott szabályokkal. Vonal foci.</p> <p>Labdavezető, dekázó, célba rúgó és fejelő versenyek egyénileg és csoportosan. Kispályás labdarúgó mérkőzések. Játék egy kapura két labdával.</p> <p>Részvétel az iskolai bajnokságban.</p> <p>A labdarúgás mint játék, kiválóan alkalmas a szabadtéren végezhető fizikai rekreációs tevékenységre.</p>		
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>védőtávolság, félaktív védő, aktív védő, felső egyenes nyitás, feladás, sáncolás, egyenes leütés, gyorsindítás, lerohanás, bedőlés, bevetődés, hármas nyolcas, tempódobás, átadócsel, rúgócsel, alakzatabontásos és építéssel passzgyakorlat, területnyitás, pontrúgás, beugrásos és felugrásos kapura lövés, dugattyúmozgás, kosárlabda – indulási jog, megelőző szerelés, floorball – szabadütés, büntetőütés, védekezés, csere</p> <p>obrana, obranca, podanie zhora, nahrávka, blok, smeč, kop do brány, basketbal, florbal, obrana,</p> <p>(basketbal, basketbalová lopta, košík, dvojtakt, rozohrávanie, hráč, útočník, obranca, hádzaná, hádzanárska lopta, brankár, brána, polčas, futbal, futbalová lopta, aut, trestný kop, ofsajd, rozhodca, volejbal, volejbalová lopta, sieť, útočné územie, čiara, florbal, hokejka, prilba, rukavice, kopačky)</p>	
<p>Javsolt tevékenységek</p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek a sportjátékok adaptált formáival. A megismert sportjátékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását. A gyógytestnevelés-óra keretében a sportjátékok rekreációs lehetőségként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg</p>	
<p><b>TÉMAKÖR</b></p>	<p><b>Atlétikai jellegű feladatok feladatmegoldások</b></p>	<p><b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 20</b></p>
<p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;</li> <li>– magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit.</li> </ul>
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképesség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása</li> <li>– Futóiskolai gyakorlatok (taposó futás, ollózó futás, saroklendítés, térdemelés, keresztező futás), futófeladatok (repülő és fokozó futás) különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással</li> <li>– Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgáskészség- és mozgásképesség-fejlesztéssel</li> <li>– A tartós futás egészségmegőrző, ideális testtömeg elérését, megtartását elősegítő intenzitászónájának megismerése, ellenőrzése (pulzusmérés)</li> <li>– Egyenes futások tempótartással 8-12 percig, futások 100–400 m-es távolságon egyenes és változó iramban</li> <li>– Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből (indiánszökdelés, indiánszökdelés azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozatugrások, szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon</li> <li>– Dobógyakorlatok könnyített és nehezített szerekekkel egy és két kézzel, rögzített helyzetből és lendületből társhoz, célra és távolságra</li> <li>– Távolugrás közepes (6–10 lépés) és hosszabb (10–14 lépés) nekifutással, lépő technikával homokba, szivacsba, emelt elugró helyről és elugró gerendáról</li> <li>– Magasugrás átlépő, hasmánt vagy flop technikával 5–9 lépés lendületszerzéssel</li> <li>– Súlylökés 3–4 kg-os szerrel, egy kézzel helyből szemből és oldalról, oldalt beszökkenéssel vagy háttal becsúzással</li> <li>– Kislabdahajítás 5–7 lépéses dobóritmussal, két-három keresztlépéssel célra és távolságra</li> <li>– Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári</li> </ul>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmusgyakorlatok, ritmus.</p> <p><i>Biológia egészségtan:</i> energianyerés, szénhidrátok, zsírok, állóképesség, erő, gyorsaság.</p> <p><i>Informatika:</i> táblázatok, grafikonok.</p> <p><i>Földrajz:</i> térképismeret.</p>

<p>kontrollal</p> <p>– Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása</p> <p>Az atlétika sportágtörténetének, világsúcsainak, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpiikonjainak megismerése</p> <p>Futások, rajtok</p> <p>Váltófutás: a váltózónában egyenesen, játékosan és versenyszerűen, egykezes váltással. Tartós futás a táv-, és az intenzitás növelésével. Futás feladatokkal, akadályokkal..</p> <p>Szökdelések, ugrások</p> <p>Helyből távolugrás.</p> <p>Játékok, versengések</p> <p>Az atlétikai versenyszámok eredményes elsajátítása versenyszerűen alkalmazott testnevelési játékokkal: játékos feladatok.</p> <p>Iskolai, házi versenyek</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>flop technika, olimpiai versenyszámok, világsúcs, résztáv, pihenőidő; nyugalmi, munka- és terheléses pulzus; változtatott iramú futás, ferde hajítás, függőleges és vízszintes vektor, támaszhelyzet, koordináció, kondíció</p> <p>flop, olympijské disciplíny, svetový rekord, pulz, kooordinácia, kondícia</p> <p>(behy na krátke, stredné vzdialenosti, vytrvalostný beh, hod loptičkou, vrh guľou, skok do diaľky, skok do výšky, štafetový beh, štarty, nízky štart, rozcvičenie, uvoľnenie)</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>NETFIT</b></p> <p>A gyógytestnevelés-órán atlétikai jellegű feladatokkal tovább fejleszthető a tanulók állóképessége. A differenciált, egyénre adaptáltan megvalósuló futó-, szökdelő- és ugrófeladatok elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését. A dobógyakorlatok differenciált alkalmazásával jól fejleszthető a tanulók törzsizomzata.</p>

TÉMAKÖR	Torna jellegű feladatmegoldások	JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 ÓRA
<p><b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós</li> </ul>	

	<p>gyakorlatokat;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet;</li> <li>– a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére.</li> </ul>
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A torna jellegű mozgásformák egészségfejlesztő szerepének tudatosítása</li> <li>– A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása</li> <li>– A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyosság, izomérzékelés) további fejlesztése</li> <li>– A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése, a segítségadás elsajátítása</li> <li>– Az önkontroll, az együttműködés és a segítségnyújtás fontosságának kialakítása</li> <li>– A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése</li> <li>– Differenciált gyakorlás a testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően</li> <li>– (Csak lányok) Gimnasztikus – lépéseket, járásokat, testsúly-áthelyezéseket, szökkenéseket, ugrásokat, fordulatokat tartalmazó – gyakorlatok kivitelezése</li> <li>– A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek megismerése</li> <li>– A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása</li> <li>– (Választható anyagként) Alapvető ugrások elsajátítása minitrampolinon vagy gumiasztalon</li> <li>– A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</li> <li>– A női és férfitorna meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</li> <li>– Talajon: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is</li> <li>• Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal</li> <li>• Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre</li> </ul> </li> </ul>	<p><i>Fizika:</i> az egyszerű gépek működési törvényszerűségei, forgatónyomaték, egyensúly, reakcióerő, hatásidő, tömegközpon</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> egyensúlyérzékelés, izomérzékelés.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus és tempó</p>

- Kézen átfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel
  - Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk)
  - Csúsztatás nyújtott ülésből hason fekvésbe és vissza (lányok)
  - Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúk)
  - Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel
- Ugrószekrényen:
- Keresztbe állított ugrószekrényen guggoló átugrás
  - Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás, leterpesztés
  - Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással
- Gerendán:
- Érintőjárás; hármás lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzetben át fel- és leugrás
  - Függőleges repülés különböző kiinduló helyzetekből
  - Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok
- Gyűrűn:
- (Fiúknak) Magas gyűrűn: alaplendület; zsugorlefüggés; lendület előre zsugorlefüggésbe; zsugorlefüggésből ereszkedés hátsó lefüggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből
  - (Lányoknak) Érintő magas gyűrűn: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefüggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás
  - Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötelen), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek felfelé; mászóversenyek

Torna (talajtorna, szertorna)

Aerobik: (fiúknak-lányoknak)

Alaplépések, lépéskombinációk irányváltoztatásokkal, forgással, karmunkával, komplett gyakorlatlánc zenére.

Ugrókötel gyakorlatok lányoknak és fiúknak is

*Lengetések:* oldalt, elől, fent, fűnyíró, 8-as figura.

*Kötéláthajtások:* egy-, illetve páros lábon szökdelések előre-hátra; kötéláthajtás helyben és mozgásközben.

*Kombinációk.*

*Fordulatok.*

Játékok, versengések

Testnevelési játékok a tornaszerek célszerű felhasználásával.

Játékos feladatok ugrókötel, kötélahajtással.

Összefüggő talajgyakorlat: lányoknak-fiúknak; gerendagyakorlat lányoknak összekötő elemek felhasználásával;

Tehetséggondozás: versenyeken való részvétel, irányítás a versenysport felé.



<b>Fogalmak</b>	<p>repülő-guruló átfordulás, vetődés, guggolóátugrás, vándormászás, homorított leugrás, ugrókötel gyakorlat, statikus és dinamikus egyensúlyérzékelés, statikus nyújtás.</p> <p>kotúľ letmo, skrčka, šplh na lano, zoskok, švihadlo, rovnovážne cvičenia</p> <p>futólagos kézállás, csúsztatás, vetődés, összekötő elemek, erőfejlesztés, izomcsoport</p> <p>stoj na rukách, (žinenka, koberec, lano, švédska debňa, mostík, lavička, rebriny, kotúľ vpred, vzad, stoj na hlave, mostík, sviečka, váha, premet bokom, preskok, skrčka, roznožka, zoskok, letová fáza, odraz, nábeh, náskok, náčinie, náradie)</p>
<b>Javasolt tevékenység</b>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán</b> a torna jellegű gyakorlatok, a kontraindikált gyakorlatok kivételével, elősegítik a törzsizomzat fejlesztését, a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását.</p>

<b>TÉMAKÖR:</b>	<b>Alternatív környezetben úzhető mozgásformák</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA</b>
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</li> </ul>	
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</b>		<b>Kapcsolódási pontok.</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása</li> <li>– Az időjárás, az öltözködés, a sporttáplálkozás és a sporttevékenység összefüggéseinek megértése</li> <li>– Az egészségmegőrző mozgásformák kategóriáinak intenzitás szerinti beazonosítása, szerepének megismerése az egészségtudatos</li> </ul>		<p><i>Földrajz:</i> időjárás ismeretek, tájékozódás, térképismeret A természetben</p>

<p>életvezetésben</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás erdőben, streetball, strandkézilabda, strandröplabda, nordic walking, lovaglás, falmászás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)</li> <li>– Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségszintű elsajátítása (síelés, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrakenuzás)</li> <li>– Térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések ismerete, alkalmazása</li> <li>– Erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek tudatos használata</li> <li>– Szabadtéri akadálypályák leküzdése</li> <li>– A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás tudatosítása</li> <li>– Az alternatív környezetben üzhető sportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</li> <li>– Egy tradicionális, természetben üzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</li> </ul> <p>Az évszaknak megfelelő és a körülményekhez igazodó fizikai aktivitás: gyalogos-, kerékpártúrák, kirándulás, kocogás, tartós futás a szabadban, tájfutás; kerékpározás, BMX, görkorcsolya, gördeszka; hógolyózás, szánkózás, korcsolyázás, alpesi-síelés; asztalitenisz, tollaslabda, floorball, T ball, frizbi, Turul, Nordic Walking. Játékok a szabadban pl. számháború, partizán, Métajátékok.</p> <p>Például:</p> <p>Korcsolyázás: az 5-6. évfolyam tudásanyagának bővítése.  <i>Technikai alapok:</i> elrugaszkodás, pihenés, támaszhelyzet;  <i>Előrekorcsolyázás:</i> egyéni és páros gyakorlatok a jégpálya hosszában-keresztben, siklás jobb és bal lábon. <i>Hátrakorcsolyázás:</i> lépegetés hátra állásban, guggolásban, folyamatosan; ívben  korcsolyázás: tárgyak, társak kerülése.</p> <p>Asztalitenisz: folyosón, szabadban felállított asztalokon is.  <i>Előkészítő gyakorlatok:</i> a játékoknál felsorolt gyakorlatok.  <i>Technikai elemek:</i> alapállás, ütőtartás; lábmunka, tenyeres hosszú adogatás, fonák hosszú adogatás, alapszervák.</p> <p>Nordic Walking(NW)  <i>Technikai elemek:</i> Alaplépés, a diagonális lépés elsajátítása, (az ellentéte kar és lábmunka összehangolása). A bot aktív és funkcionális használata.(lendülete ad, elősegíti az erőkifejtést,</p>	<p>található élőlények</p> <p><i>Biológia, egészségtan:</i>  anatómiai ismeretek,</p>
--	---

<p>egyensúlyozó hatás). Az alaplépés automatizálása különféle terepviszonyok között. (puha, kemény talaj, emelkedő, lejtő stb.). Gyaloglólépés, futó és ugrótechnikák.</p> <p><b>Turul</b>  <i>Technikai elemek:</i> adogatás, adogatás átlósan és egyenesen; a labda megütése alulról és felülről, falra, háló felett.</p> <p>Játékok, versengések  <i>Korcsolyázás:</i> korcsolyaversenyek, játékos rajtolási és megállási gyakorlatok.  <i>Asztalitenisz:</i> labdapattogtatás az ütő tenyeres, ill. fonák oldalán, különböző testhelyzetekben. Ütögetés falra, párokban. Rövidített, szabályos játszmák.  <i>Turul:</i> ütögetések és nyitások különböző méretű és felületű célba. Egyéni, páros és vegyes páros játszmák mérkőzészerűen.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Előre-, hátrakorcsolyázás; tenyeres adogatás, fonák adogatás, alapszerva, Nordic Walking, diagonál lépés, Turul, egészségvédő hatás, rekreáció  korčuľovanie, cibul'ky, forhand, bekhand, ochrana zdravia, rekreácia</p> <p>strandkézilabda, strandröplabda, tájoló, égtájak, folyadékpótlás, napsugárzás, egészség  Plážová hádzaná, plážový volejbal, buzola, svetová strany, pitný režim, žiarenie, zdravie</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképeség pozitív irányú megváltozását.</p> <p>A gyógytestnevelés-óra keretében a szabadtéri mozgásformák, sportjátékok, valamint a természetben üzhető mozgásformák a rekreáció lehetőségeként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg.</p>

TÉMAKÖR:	Önvédelmi és küzdősportok	JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 ÓRA
TANULÁSI EREDMÉNYEK	<p>Az önvédelmi módszerek megismerése. A gyakorlatok kontrollált végrehajtása. Különböző eséstechnikák biztonságos végrehajtása társ közreműködésével is. Állásküzdelem kialakítása a dzsúdó elsajátított dobásaival. Veszélyes helyzetek, fenyegetettség felismerése, viselkedésminták. A sportszerű győzni akarás kinyilvánítása. Önfegyelem, fájdalomtűrés.</p> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;</li> <li>– a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütések, rúgásokat, védéseket és ellentámadásokat.</li> </ul>	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása</li> <li>– A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitas kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett. Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva</li> <li>– Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása</li> <li>– A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával</li> <li>– A jogszerű önvédelem fogalmi keretrendszerének, lehetőségeinek, jogi szabályozásának elsajátítása</li> <li>– A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok rendszeres képességfejlesztő célú alkalmazása</li> <li>– Tervszerű gondolkodást, problémamegoldó készséget fejlesztő összetett játékok, különböző küzdőtechnikák alkalmazásával,</li> </ul>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> keleti és ősi magyar harci kultúrák.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> izmok, ízületek, anatómiai alapismeretek, testi-lelki harmónia.</p>

<p>húzások, tolások, billentések, egyensúlyi helyzet megbontása és visszaszerzése</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átisméltése, elméleti tudatosítása</li> <li>– Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készségszintű elsajátítása</li> <li>– Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák gyakorlása egyénileg, társakkal</li> <li>– Dzsúdógurulás alaptechnikájának megismerése, végrehajtása harántterpeszállásból mindkét irányba, előre és hátra</li> <li>– A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</li> <li>– A tradicionális magyar küzdősportok (birkózás, karate, ökölvívás, dzsúdó) történetének, meghatározó hazai személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése, a sportágak szabályrendszerének átisméltése</li> <li>– Birkózás <ul style="list-style-type: none"> <li>• A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok készségszintű végrehajtása</li> <li>• Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül</li> <li>• Hídban forgás</li> <li>• Hídba vetődés fejtámaszból</li> <li>• Birkózó alapfogásban társ egyensúlyának kibillentése húzások, tolások kombinált alkalmazásával</li> <li>• Páros földharcjátékok (pl. hátára, hasára fordítás, eszközszerzés, mögé kerülés birkózás térdelésben) eszközzel vagy anélkül</li> <li>• Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának jártasságszintű elsajátítása a páros gyakorlatokban <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Mögé kerülés karberántással: támadó és védekező technika</li> <li>○ Mögé kerülés: könyökelütéssel, kibújással</li> </ul> </li> <li>• Parter helyzetből induló birkózótechnikák megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Karfelszedés könyökhajlatnál és átfordítás</li> <li>○ Túlsó karbehúzás</li> </ul> </li> </ul> </li> <li>– Karate <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az alapvető karateállások és testtartások elnevezésének ismeretében azok önálló bemutatása</li> <li>• Az alapvető karateütések technikájának készségszintű elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elől lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán), gyakorlása helyváltoztatás közben</li> <li>• Rúgások alaptechnikájának önálló végrehajtása, készségszintű elsajátítása helyben</li> </ul> </li> </ul>	
---	--

<ul style="list-style-type: none"> <li>● Oldalra rúgás technikája</li> <li>● Oldalra csapás technikája</li> <li>● Rúgás- és ütésekkombinációk végrehajtása helyváltoztatás közben</li> <li>● A test különböző magasságaiban (fej, törzs, öv alatt) végrehajtott támadások elleni védekező technikák ellentámadásokkal</li> <li>● Az egy- és háromlépéses alapküzdelem mozgásanyagának megismerése, gyakorlása</li> <li>● Az ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának jártasságszintű végrehajtása</li> <li>● Szabad küzdelmet előkészítő játékos gyakorlatok</li> <li>● A Heian 1 (vagy annak megfelelő) kata összefüggő gyakorlatanyagának végrehajtása, önálló bemutatása</li> <li>● Egyenes, köríves és kalapácsütés, csapás ökölháttal, valamint az egyenes és köríves rúgás, oldalra rúgás védési technikáinak elsajátítása</li> <li>● A védő technikákhoz tartozó stabil állás alkalmazása. A tanult védő technikák kivitelezése helyben és mozgásban, ellentámadással</li> <li>● Kötött formagyakorlat bemutatása (kata) a tanult technikák kivitelezésével, a sportágra jellemző mozgásdinamikával, számolásra és számolás nélkül, önállóan</li> </ul> <p>– Dzsúdó</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Az előre, hátra és oldalra történő társas eséstechnikák gyakorlása (pl.: társ által övvel lábat meghúzva, térdelőtámaszból a társ általi kézkihúzással)</li> <li>● Földharcjátékok leszorítástechnikák végrehajtására törekedve</li> <li>● Nagy külső horogdobás végrehajtása</li> <li>● Nagy belső horogdobás végrehajtása</li> </ul> <p>Önvédelem, önvédelmi fogások</p> <p>Szabadulás fojtásfogásból. felső egykezes kalapácsütés, egyenes ütés és köríves ütés védeése, háritása. Egyenes rúgás háritása. Védés után a tanult dobástechnikák alkalmazása.(pl. oldalra kitéréssel, majd külső horogdobás)</p> <p>Dzsúdó</p> <p><i>Különböző eséstechnikák tompító felületének elsajátítása alacsony talaj közeli helyzetekben. Zuhanó esések előre, hátra oldalra - különböző kiindulási helyzetekből (térdelés, nyújtott ülés, hajlított állás). Társas rávezető gyakorlatok.</i></p> <p><i>Földharc technikák: leszorítás technikák ismeret.</i></p> <p>Mini földharc küzdelem leszorítási technikák befogására irányulóan.</p> <p><i>Állás küzdelem (dzsúdó)</i></p>	
--	--

<p>Játékok, versengések Az állás és földharc küzdelmet előkészítő páros küzdőjátékok. Állásban végzett játékok. Emeléseket előkészítő páros küzdőjátékok. Állasküzdelmek azonos súlyú partnerekkel a dzsúdó és a grundbirkózás elsajátított elemeinek alkalmazásával. Tehetséggondozás, a versenysport felé irányított felkészítés.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Egyenes ütés, egyenes rúgás, fojtásfogás, leszorítás felső egyenes kalapácsütés</p> <p>jogszerű önvédelem, egyensúlyi helyzet kibillentése, fair play, oldalsó csúsztatott esés, földharc, társ felemelése, parter helyzet, egyenes ütés, köríves ütés, kalapácsütés, egyenes rúgás, köríves rúgás, nagy külső horogdobás (osoto gari), nagy belső horogdobás (emelő védés (age uke)), alkar védés kifelé és befelé (soto ude uke és uchi ude uke), alsó söprő védés (gedan barai), ellentámadás hátul levő kézzel (gjaku tsuki), kumite, kata karate, zápasenie, džudo</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<p><b>A gyógytestnevelés-órán a tanuló</b> megismeri az önvédelmi és küzdősportok azon technikai gyakorlatait, amelyek az egészségi állapotával kapcsolatban nem ellenjavalltak és alkalmazásukkal növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző technikai gyakorlatok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.</p>

Témakör	Mindennapos testnevelés (Testnevelési és népi játékok)	javasolt óraszám: 68 óra
Tanulási eredmények	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;</li> <li>– a testnevelési és sportjáték közben a célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;</li> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;</li> <li>– a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.</li> </ul>	

Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása</li> <li>– A manipulatív mozgásformákkal nehezített, figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. labdavezetéses fogók) a teljes játékkeret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése</li> <li>– A játékhelyzethez igazodó legmegfelelőbb együttműködési lehetőségek kiválasztására épülő testnevelési játékok gyakorlása (pl. 3 csapat egymás ellen, joker játékosok az oldalvonalon)</li> <li>– A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása</li> <li>– Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló, dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása</li> <li>– A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések</li> <li>– A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkénszerű bekapcsolásával</li> <li>– 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása</li> <li>– Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban</li> <li>– Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása</li> <li>– Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)</li> <li>– A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő, egyre összetettebb mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban)</li> <li>– Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámaazonos pontszerző kispjátékokban a támadó szerepek készség szintű elsajátítása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal</li> <li>– Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámaazonos pontszerző kispjátékokban a védő szerepek készség szintű elsajátítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme)</li> <li>– A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és</li> </ul>	



sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal	
<b>fogalmak</b>	döntéshelyzet, játékstratégia, szabálykövető magatartás, fair play, célfelülethez igazított emberfogás, üres területre helyezkedés Odborné výrazy daných športových odvetví
<b>Javasolt tevékenységek</b>	társas tánc, modern tánc <b>A gyógytestnevelés-órák keretében</b> a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek azokkal a testnevelési és népi játékokkal, amelyeket elváltozásuktól, illetve betegségüktől függetlenül végezhetnek. A megismert testnevelési és népi játékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását, a testedzéssel kapcsolatos pozitív attitűd kialakítását.

<b>TÉMAKÖR:</b>	<b>Gyógytestnevelés</b>	<b>JAVASOLT ÓRASZÁM:</b> A jogszabályokban és a helyi tantervben rögzítettnek megfelelően <sup>4</sup>
<b>TANULÁSI EREDMÉNYEK</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására;</li> <li>– ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;</li> <li>– az elsajátított egy (vagy több) úszásnembben helyes technikával, készségszinten úszik;</li> <li>– a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat;</li> <li>– egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre;</li> <li>– tudatosan, összehangoltan végzi a korrekciós gyakorlatait és uszodai tevékenységét, azok megvalósítása automatikussá,</li> </ul>	

<sup>4</sup> A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a Gyógytestnevelés témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-óraóra szánt éves óraszám 30–50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A Gyógytestnevelés témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő tanár.

	<p>mindennapi életének részévé válik;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rendszeresen végez számára megfelelő vízi játékokat, és hajt végre úszástechnikákat;</li> <li>– megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;</li> <li>– a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;</li> <li>– a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;</li> <li>– a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.</li> </ul>
<b>FEJLESZTÉSI FELADATOK</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A gyógytestnevelés fejlesztési feladatainak megjelenése a különböző témakörökbe ágyazottan, azok szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani: <ul style="list-style-type: none"> <li>• A helyes légzéstechnika elsajátítása</li> <li>• Légzőgyakorlatok önálló összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</li> <li>• A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségével, majd anélkül</li> <li>• A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása, megtartása</li> <li>• A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítségével</li> <li>• Összetett korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, önálló végrehajtása</li> <li>• Egyszerűbb korrekciós gimnasztikai gyakorlatok összeállítása tanári segítségével</li> <li>• A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok önálló összeállítása tanári kontrollal, a testgyakorlatok tudatos, pontos végrehajtása</li> <li>• Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés</li> <li>• Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása</li> <li>• Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismertetése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül</li> <li>• A gyógytestnevelés specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</li> </ul> </li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>• A gerinc elváltozásához, belgyógyászati betegségekhez vezető káros életviteli szokások beazonosítása, ok-okozati összefüggéseinek megértése</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>káros életviteli szokások, gerincferdülés, helytelen testtartások, terheléshatár zlá životospráva, lordóza, kyfóza, zlé držanie tela, zaťaženie</p>

## Történelem 5-8. évfolyam

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja. A kerettanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákon keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja. Ez a megközelítés hozzásegíti a tanulót, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat, és ezáltal erősödhet benne a hazaszeretet érzése.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

**A tanulás kompetenciái:** A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

**Kommunikációs kompetenciák:** A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

**Digitális kompetenciák:** A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű

történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegét, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, életutakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

**A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értékteremtő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.

**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

A kerettanterv témakörönként határozza meg a javasolt óraszámot. Ezek összege megfelel az évi teljes óraszámnak, amely elegendő a témák ismeretanyagának feldolgozásához és a tanulási eredményekhez kapcsolódó kompetenciák elsajátításához. A kerettantervben meghatározott tanulási tartalmak azonban átlagos esetben a javasolt órakeret kb. 80%-ában feldolgozhatók.

A helyi tanterv alapján a tanár a kerettantervből évente két témát mélységelvű feldolgozásra jelöl ki, amelyre több idő, a javasolt időkereten felül összesen további 6–10 óra tervezhető. Ezeknek legalább 70%-a magyar történelmi témájú legyen. A mélységelvű tanítás lehetőséget ad az adott téma részletesebb ismeretekkel, többféle megközelítési móddal és tevékenységgel történő feldolgozására. A mélységelvű témák esetében nagyobb lehetőség nyílik a

projektmunkára, illetve a múzeumi órák és a témával kapcsolatos tanulmányi kirándulások szervezésére.

A *Témakörönként* megjelenő tantervi táblázatok magukba foglalják a hozzájuk tartozó *Témákat*, a konkrétabb tartalmakat feltüntető *Altémákat*, valamint az egyes témakörökhöz kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat. Minden fogalmi elem csak egyszer fordul elő, annál a témakörnél, ahol kötelező elemként először szerepel a tantervben. A táblázat utolsó oszlopában feltüntetett *Fejlesztési feladatok* teljesítésével valósulnak meg az előírt tanulási eredmények.

A táblázat alatt témakörönként felsorolt *Javasolt tevékenységek* nem kötelező elemei a tantervnek, de eredményessé tehetik a tananyag feldolgozását és a szaktanári munkát. Ezek köre természetesen bővíthető különféle tanulási eljárásokkal, módszerekkel.

## 5-8. évfolyam

Az általános iskolai történelemtanítás és –tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a magyar és egyetemes történelem legalapvetőbb történeteivel, tényeivel, jelenségeivel, eseményeivel és szereplőivel. A magyar történelem eseményeiről és hőseiről kialakított kép, a büszkeségre okot adó történelmi cselekedetek, eredmények és emberi teljesítmények megismerése megalapozza a hazaszeretet érzését.

A tantárgy tanulása során bővülő ismeretei és a különböző tevékenységek által alakuljanak ki a tanulóban a történelemtanításról és társadalmi kérdésekről való tájékozódás és gondolkodás legalapvetőbb kompetenciái, amelyek segítik, hogy megértse a múlt és jelen társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális jelenségeit. Az általános iskolai történelemtanítás megalapozza a tanulóban az aktív állampolgári létezéshez szükséges kompetenciákat.

Az általános iskolai történelemtanításnak egyszerre célja és feltétele a tanuló kíváncsiságának és tudásvágyának felkeltése és ébren tartása a történelem, illetve a közéleti kérdések iránt. Az egyes témák, tanítási módszerek és tanulói tevékenységek kiválasztása során mindig szem előtt kell tartani a tanulás élményszerűségének követelményét. A tanuló képzeletét, fantáziáját és érzelmeit megragadó témák, történetek és tevékenységek révén válhat eredményessé a történelem tanulása. A különböző korok életmódját tárgyaló témakörök és a történelmi portrék jó alkalmat adnak a szemléletes és élményszerű megjelenítésre (pl. képek, filmek, modellek, zenék, hangdokumentumok), a tanuló életéhez, érdeklődéséhez köthető témák tárgyalására, valamint érdekes, megrázó vagy éppen tréfás, de mindenképpen elgondolkodtató történetek elbeszélésére, illetve megjelenítésére.

A történelemtanulás ugyan az ötödik évfolyamon kezdődik, de iskolai előzményekre is támaszkodik; az 1–4. évfolyamon elsajátított kompetenciákra éppúgy, mint az alsó tagozat történelmi tárgyú olvasmányaira, illetve a tanulóknak a nemzeti ünnepek iskolai megünneplése és az emléknapiak nyomán keletkező tudására.

A kerettanterv évenként 5–8 *témakör* feldolgozását írja elő. Az egyes témakörök 2–7 témát tartalmaznak, ami tanévenként összesen 18–20 témát jelent.

Miközben az éves időkeret a korábbi tantervekhez képest nem változott, a minimálisan kötelező témák, fogalmak és egyéb adatok/lexikai egységek száma a korábbiaknál kevesebb lett. A

meghatározott tananyagrészek feldolgozása átlagos esetekben a javasolt idő mintegy 80 %-át veszi igénybe. Mindez időt és alkalmat ad a tevékenység alapú tanulásra, az ismeretek alkalmazására, a tanulási eredményekben megfogalmazott kompetenciák fejlesztésére a tanár által leghatékonyabbnak tartott (pl. egyéni, kooperatív) tanulási technikák alkalmazására. Továbbá ez által lehetőség nyílik a helyi tantervben megfogalmazott helytörténeti vagy egyéb témák beemelésére, speciális foglalkozások szervezésére (pl. múzeumi, könyvtári órák, közös filmnézés), illetve tantárgyközi projektek megvalósítására.

## 5–6. évfolyam

Az általános iskola 5–6. évfolyamán a történelemtanítás bevezeti a tanulót a történelmi múlt megismerésébe. A tantárgy iránti érdeklődés felkeltése, a pozitív hozzáállás megteremtése és a legfontosabb ismeretek elsajátítása mellett ekkor kezdődik a történelemtanuláshoz szükséges alapvető tanulásmódszertani jártasságok, készségek kialakítása. A tanuló egyfelől megismerkedik az ókor, középkor, kora újkor és az újkor történelmének néhány jellemző vonásával, jelenségével, a magyar történelem legfontosabb fordulópontjaival, hőseivel és szereplőivel a 19. század közepéig. Elsajátítja, és alkalmazni kezdi a kulcsfogalmakat, gyakorolja a változatos tevékenységformákat – információszerzés és -feldolgozás; tájékozódás időben és térben; történetek megértése, elbeszélése, megvitatása stb. –, amelyek megalapozzák történelemtanulási készségeinek fejlődését, történelmi gondolkodásának kialakulását.

Ebben a szakaszban elsősorban konkrét történelmi események és élethelyzetek, szokások képszerű bemutatása, történetek elmesélése a jellemző. A tantervi témakörök egy jelentős részét történeti korok szerint beágyazott életmódtörténeti és portré témák adják. Előbbiek a régmúlt korok embereinek életét mutatják be egy-egy konkrét település és nép mikrovilágán, illetve az ezekhez kapcsolódó történeteken keresztül. A kerettanterv a települések esetében ajánlásokat fogalmaz meg, amelyekről a helyi tantervek összeállítása során a pedagógusok régiójuknak megfelelően eltérhetnek. További fontos alapelv a jelenség alapú megközelítés, vagyis a tanuló nem általános modelleken, hanem egyes települések/népek életén keresztül ismerkedik meg az ókor, a középkor, a kora újkor és az újkor világával. A portré típusú témakörök a magyar történelem néhány kiemelkedő személyiségének, hősének életét, cselekedeteit és történelmi jelentőségét dolgozzák fel, miközben megismertetik a tanulót a hozzájuk fűződő történeti hagyománnyal.

Az általános iskolában a történettanításon alapuló történelemtanítás, vagyis a történetmesélés, a szemléletesség és a tevékenységközpontú megközelítés a témák kiválasztásának, illetve feldolgozásának egyaránt fontos vezérelve. Az egyes korszakok életmódját bemutató témakörök, témák, a kiemelkedő személyiségeket bemutató portrék eredményes bemutatásához a tanuló képzeletét megragadó történeteken, a személyes életéhez kapcsolódó élményeken keresztül vezet a sikeres történelemtanítás útja. Ugyanakkor a történetek feldolgozásán keresztül fejlődik a tanulónak a történelemtanuláshoz elengedhetetlen narratív kompetenciája is.

## **FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)**

### **TÖRTÉNELMI ISMERETEK**

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket;
- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra;
- ismeri a középkori és újkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni a középkori és újkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a honfoglalástól napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a középkor és újkor világképének fő vonásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit a középkorban és újkorban, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori és újkori európai történelmi folyamatokban.

### **ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT**

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források);
- képes magatartásformák megfigyelésére és jellemzésére;
- megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes különbséget tenni források között típus és kontextus alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel;



- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni.

## **TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN**

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját;
- használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

## **SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ**

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi kérdések tárgyalása során alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást állít össze és mutat be;
- egyszerű történelmi kérdésekről véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

## TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fiktív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről;
- felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korrallal;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre;
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

**A tanuló az 5–6. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:**

*Értelmező kulcsfogalmak:* történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség.

*Tartalmi kulcsfogalmak:*

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduradalom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

**Az 5–6. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 136 óra.**

**Két mélységelvű téma javasolt óraszám: 6–10 óra**

Minden évfolyam éves óraszámra a kéthetes projekt óraszámával egészül ki a teljes éves óraszámra.

	Heti óraszám	Éves óraszám
5. évfolyam	2	68
6. évfolyam	2	68

### Történelem 5. évfolyam

Témakör	Javasolt óraszám
1. Személyes történelem	7
2. Fejezetek az ókor történetéből	13
3. A kereszténység	5
4. A középkor világi	13
5. Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	20
Mélységelvű témához	10
<b>+ Projekt</b>	<b>4 óra</b>
<b>Összes óraszám</b>	<b>68</b> <b>+4 óra projekt</b>

### Történelem 6. évfolyam

Témakör	Javasolt óraszám
1. Képek és portrék a magyar állam virágkorából	10
2. Új látóhatárok	11
3. Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	14
4. Élet a kora újkori Magyarországon	6
5. Forradalmak kora	5
6. A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	15
Mélységelvű témához	7
<b>+Projekt</b>	<b>4 óra</b>
<b>Összesen óraszám</b>	<b>68</b> <b>+4 óra projekt</b>

## 7–8. évfolyam

Az általános iskola 7–8. évfolyamának történelemtanításánál az életkori sajátosságok figyelembevételével már törekedni kell az események és folyamatok összetettebb bemutatására. A tanuló ekkor már a magasabb szintű, elvontabb fogalmi gondolkodásra is képessé válik, ezért a képszerűség és a történettanításon alapuló történelemtanítás elvének alkalmazása mellett megkezdődik az elemző jellegű feldolgozás: összetett okok és következmények feltárása, az egyes történelmi jelenségek és folyamatok több szempontú értelmezése. A tevékenység alapú tanulásnak továbbra is meghatározó szerepe van, ezért a kerettantervi beosztás időt hagy és lehetőséget teremt a műveltető történelemtanulásra, az ismeretek szélesebb körű alkalmazására, a kooperatív technikák előtérbe helyezésére, a sokoldalú kompetenciafejlesztésre, amelyek már a középiskolai történelem tanulmányokra, követelményekre való felkészítést is kell, hogy szolgálják.

Mivel a 7–8. évfolyamra a tanuló formálódó absztrakt gondolkodása a jellemző, ez megengedi, hogy a tananyag alapvetően kronologikus elrendezésű legyen, ami a legalkalmasabb a mai világot meghatározó 19–20. századi folyamatok értelmezésére. Az egyetemes és a magyar történelmi témák vegyesen, korszakokhoz köthető témakörökbe rendezve jelennek meg. Kisebb mértékben, de továbbra is jellemző, hogy a tanterv az általános jelenségeket a magyar történelem példáin keresztül dolgozza fel. Az eseménytörténetet két tematikus és négy szintetizáló témakör egészíti ki. Utóbbiak hosszszetszeti jellegűek: a demográfia, a demokrácia, az egyes kiemelt régiók történetét, valamint a nemzeti kultúránk és történelmünk eredményeit tekintik át a kezdetektől napjainkig. Legfőbb céljuk a négy év alatt tanultak áttekintése, illetve ezeknek a témáknak magasabb szintű, integráló, szintetizáló értelmezése.

### FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

#### TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- ismeri az újkori és jelenkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni az újkori és jelenkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a 1849-től napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a 19. és 20. század fontosabb politikai eszméivel és azok hatásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. és 20. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri az első és a második világháború legfontosabb eseményeit, jellemzőit, valamint napjainkra is hatással bíró következményeit;
- fel tudja idézni az első és második világháború borzalmainak, érveket tud felsorakoztatni a békére való törekvés mellett;
- ismeri a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit, az emberiség ellen elkövetett bűneiket, ellentmondásaikat és ezek következményeit, továbbá a velük szembeni ellenállás példáit;

- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit néhány történelmi korszakban, beleértve a határon kívüli magyarság sorsát, megmaradásáért folytatott küzdelmét, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot az újkorban és jelenkorban az európai történelmi folyamatokban, valamint napjaink globális folyamataiban;
- ismeri hazája államszervezetét.

## **ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT**

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek megfigyeléséből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat, tételmondatokat) elbeszélő vagy leíró, illetve rövidebb magyarázó írott és hallott szövegekből és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok, médiatárak, filmek; nyomtatott és digitális, szöveges és vizuális források);
- képes élethelyzetek, magatartásformák megfigyelésére és értelmezésére;
- megadott szempontok alapján tudja értelmezni és rendszerezni a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra, grafikon vagy diagram kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán, grafikonon, diagramon ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes egyszerű esetekben forráskritikát végezni, valamint különbséget tenni források között típus és szövegösszefüggés alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel, párhuzamot tud vonni különböző típusú (pl. szöveges és képi) történelmi források tartalma között;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni különböző források hitelességéről és releváns voltáról;

## **TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN**

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény, jelenség és történelmi folyamat időpontját;

- biztonsággal használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, folyamatra, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- ismeretei segítségével időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, ikonikus szimbólumokat, tárgyakat, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- biztonsággal használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek, folyamatok leolvasására, értelmezésére, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

## **SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ**

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan, folyamatos beszéddel képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményét megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró, valamint rövidebb magyarázó szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel, folyamatokkal, kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi és társadalmi kérdések tárgyalása során szakszerűen alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket készíteni és kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tabló, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást és digitális prezentációt állít össze és mutat be önállóan;
- egyszerű történelmi kérdésekről önálló, tárgyilagos véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja és megérti - adott esetben elfogadja - mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

## **TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS**

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fikatív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni, értelmezni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel, folyamatokkal és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;

- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és adatokkal, érvekkel alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít, álláspontjukat azonosítja;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről, folyamatokról;
- felismeri és értékeli a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korral;
- társadalmi és erkölcsi problémákat azonosít adott történetek, történelmi események, különböző korok szokásai alapján;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre, folyamatokra;
- feltételezéseket fogalmaz meg néhány fontos történelmi esemény és folyamat feltételeiről, okairól és következményeiről, és tényekkel alátámasztja azokat;
- több szempontból képes megkülönböztetni a történelmi jelenségek és események okait és következményeit (pl. hosszú vagy rövid távú, gazdasági, társadalmi vagy politikai);
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

**A tanuló az 7–8. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:**

*Értelmező kulcsfogalmak:* történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség, értelmezés, történelmi nézőpont.

*Tartalmi kulcsfogalmak:*

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

**A 7–8. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 136 óra.**

**Két mélységelvű téma javasolt óraszám: 6–10 óra**

Minden évfolyam éves óraszámja a kéthetes projekt órázával egészül ki a teljes éves órázámmra.

	Heti óraszám	Éves óraszám
7. évfolyam	2	68
8. évfolyam	2	68

### Történelem 7. évfolyam

Témakör	Javasolt óraszám
1. A modern kor születése	5
2. A dualizmus kora: felzárkózás Európához	7
3. Az első világháború és következményei	11
4. Totális diktatúrák	5
5. A Horthy-korszak	9
6. A második világháború	10
7. A megosztott világ	5
8. Magyarország szovjetizálása	10
Mélységelvű témához	6
<b>+Projekt</b>	<b>4 óra</b>
<b>Összesen óraszám</b>	<b>68</b> <b>+4 óra</b>

### Történelem 8. évfolyam

Témakör	Javasolt óraszám
1. A forradalomtól az ezredfordulóig	20
2. Együttélés a Kárpát-medencében	8
3. Népesedés és társadalom	5
4. A demokratikus állam	7
5. Régiók története	14
6. Mérlegen a magyar történelem	8
Mélységelvű témához	6
<b>+Projekt</b>	<b>4 óra</b>
<b>Összesen óraszám</b>	<b>68</b> <b>+4 óra</b>



## Történelem 5. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>I. Személyes történelem</b>		<b>Javasolt óraszám</b>  <b>7 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>Körülöttem a történelem</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Családi fotóalbum és személyes tárgyak.</li> <li>• Személyes történetek dokumentálása, elbeszélése.</li> <li>• Egy nap dokumentálása.</li> <li>• Kódexkészítés (valamely magyar kódex mintájára pl. Képes krónika).</li> </ul>	
	<i>Címer, zászló, pecsét, az idő mérése</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Címerek és zászlók alkotóelemei saját település és Magyarország címere és zászlaja példáján.</li> <li>• A hitelesítés eszköze, a pecsét (pl. az Aranybulla pecsétje).</li> <li>• Személyes címer-, zászló- és pecsétkészítés.</li> <li>• Az időszámítás.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Egyszerű, személyes történetek elmesélése.</li> <li>• Családi fotók, tárgyak, történetek gyűjtése és rendszerezése.</li> <li>• Címer, zászló, pecsét készítése önállóan vagy társakkal.</li> <li>• Információk gyűjtése képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint.</li> </ul> <p>A történelmi idő ábrázolása vizuális eszközökkel</p>			<i>Erkölcstan: A család</i>
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalma = Pojmy: kódex=kodex</i></p> <p><i>Kronológia = Chronológia: Kr. e. és Kr. u., évszázad=storočie, őskor=pravek, ókor=starovek, középkor=sredovek, újkor=novovek, jelenkor/modern kor=najnovší vek</i></p>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Képpel illusztrált, írott összefoglaló készítése egy meghatározó személyes élményről.</li> <li>• Kódexlap készítése, pl. a Képes krónika alapján.</li> <li>• Időszalag készítése.</li> <li>• Ország, település, iskola, sportegyesület és egyéb címerek gyűjtése.</li> <li>• Címerek értelmezése tanári irányítással.</li> </ul>		

Témakör	II. Fejezetek az ókor történetéből		Javasolt óraszám 13 óra
Témák	<i>Az ókori Egyiptom világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Földművelés a Nílus mentén.</li> <li>• Hitvilág és halottkultusz a piramisok és a Királyok Völgye példáján: Memphis és Théba.</li> <li>• A legjelentősebb találmány: az írás.</li> </ul>	
	<i>Az ókori Hellász öröksége</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mindennapok egy görög városban: Athén és lakói.</li> <li>• Görög istenek, az olümpiai játékok.</li> <li>• Az athéni és spártai nevelés.</li> </ul>	
	<i>Az ókori Róma öröksége</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Róma alapítása a mondákban.</li> <li>• Egy római polgár mindennapjai.</li> <li>• A gladiátorviadatok és a kocsiversenyek.</li> <li>• Római emlékek Pannóniában.</li> </ul>	
	<i>A görög-római hadviselés</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Görög hadviselés a marathóni csata példáján.</li> <li>• Nagy Sándor hadserege és hódításai.</li> <li>• Az ókor „tankjai”: Hannibál elefántjai.</li> <li>• Caesar légiói.</li> </ul>	
	<i>Képek a népvándorlás korából</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A Római Birodalom szétesése.</li> <li>• A Hun Birodalom.</li> <li>• Attila és hadjáratai: az ókor egyik legnagyobb csatája (a catalaunumi csata).</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Információk gyűjtése az ókori és a modern olimpiai játékokról, és összehasonlításuk.</li> <li>• Az ókori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása.</li> <li>• Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.</li> <li>• A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősközhöz kapcsolódó történetek felidézése.</li> <li>• Mai magyar településnevek azonosítása az ókori Pannónia térképén.</li> <li>• A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése a térképén.</li> <li>• A nomád életmód, gazdálkodás és hadviselés alapvető jellegzetességeinek felidézése.</li> </ul> <p>Történelmi mozgások (pl. hadmozdulatok, hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképén.</p>	<p><i>Idegen nyelvek:</i> néhány példa a görög/latin szavak átvételére a tanult idegen nyelvben.</p> <p><i>Matematika:</i> Euklidész, Pitagorasz, a római számok.</p> <p>: A vallási közösség és vallási intézmény. A nagy világvallások világképe és erkölcsi tanításai.</p> <p><i>Természetismeret:</i> A félsziget fogalma, jellegzetességei a gazdasági életben. A Balkán-félsziget és az Itáliai félsziget Európa térképén. A vulkánok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> ókori épületek maradványai (pl. az athéni Akropolisz, a római Colosseum); a görög és római emberábrázolás, portrészobrászat; korakeresztény és bizánci templomok.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Részletek népszerű játékfilmekből. (Pl. Wolfgang Petersen: Trója; Oliver Stone: Nagy Sándor; William Wyler: Ben Hur; Ridley Scott: Gladiátor; Franco</p>

	<i>Zeffirelli: Jézus élete.)</i>
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> öntözéses földművelés, fáraó=faraón, piramis= ihlan, hieroglifa= hieroglyf, városállam= polis, jósva, többistenhit, olümpiai játékok, provincia= provincia, rabszolga=otrok, gladiátor=gladiator, amfiteátrum, falanx, légio= légia, népvándorlás= st'ahovanie národov.</p> <p><i>Személyek:</i> Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila.</p> <p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása.</p> <p><i>Topográfia:</i> Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Képek gyűjtése és rendszerezése ókori épületekről.</li> <li>• Térképvázlat készítése egy ókori város jellegzetes épületeinek és közterületeinek (pl. piac, kikötő) feltüntetésével.</li> <li>• Egy szabadon választott pannóniai település megtekintése.</li> <li>• Tabló készítése az ókori civilizációk kulturális örökségéről.</li> <li>• Egy ókori ütközet rekonstruálása (film, kép, ábra, térképvázlat segítségével).</li> <li>• A Szépművészeti Múzeum egyiptomi kiállítása néhány darabjának megtekintése és feldolgozása.</li> <li>• Helyi ókori tárgyú gyűjtemény néhány darabjának megtekintése és feldolgozása.</li> <li>• Ókori témájú film vagy filmrészlet megtekintése és megbeszélése.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>III. A kereszténység</b>		<b>Javasolt óraszám</b>  <b>5 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>Az Ószövetség népe</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes.</li> <li>• Az önálló zsidó állam alapítói: Dávid és Salamon története.</li> </ul>	
	<i>Jézus élete, tanításai és a kereszténység</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Történetek az Újszövetségből.</li> <li>• A kereszténység főbb tanításai.</li> <li>• A kereszténység elterjedése.</li> <li>• A keresztény hitélet szinterei és szertartásai.</li> <li>• A kereszténység jelképei.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Jézus élete legfontosabb eseményeinek bemutatása.</li> <li>• Jézus erkölcsi tanításainak értelmezése.</li> <li>• A kereszténység fő jellemzőinek és elterjedésének bemutatása.</li> </ul> <p>A Héber Biblia máig ható innovációi: egyistenhit, tízparancsolat, heti pihenőnap</p>			<i>Magyar nyelv és irodalom: bibliai történetek (pl. teremtéstörténet és a vízözön története a Bibliában).</i>
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> egyistenhit= jednobožstvo, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, kereszttség és úrvacsora.</p> <p><i>Személyek:</i> Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok.</p> <p><i>Topográfia:</i> Jeruzsálem, Betlehem.</p>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A bibliai történeteket ábrázoló képek, művészeti alkotások gyűjtése.</li> <li>• Tematikus képgaléria összeállítása a zsidó és keresztény vallásról megadott szempontok alapján.</li> <li>• Képek gyűjtése bibliai helyszínekről.</li> <li>• Pál apostol missziós útjainak követése tematikus térképen.</li> </ul>		

Témakör	IV. A középkor világai		Javasolt óraszám  13 óra
Témák	<i>Élet a várban – egy magyar vár (pl. Visegrád) és uradalom bemutatásával</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Királyok és nemesek</li> <li>• Várépítészet – híres magyar középkori várak.</li> <li>• Egy uradalom működése, a falvak világa (a jobbágyok élete).</li> </ul>	
<i>Élet a kolostorban – egy magyar kolostor (pl. Pannonhalma) bemutatásával</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A középkori egyházszerkezet.</li> <li>• A szerzetesség és a kolostor.</li> <li>• Román és gótikus templomépítészet – híres magyar középkori egyházi emlékek.</li> <li>• Oktatás a középkorban.</li> </ul>		
<i>Élet a középkori városban – egy magyar város (pl. Buda) bemutatásával</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A céhek.</li> <li>• A városi polgárok.</li> <li>• Városépítészet – híres magyar középkori városok.</li> <li>• Könyvnyomtatás és reneszánsz.</li> </ul>		
<i>A kereszties lovagok világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az iszlám–arab kihívás.</li> <li>• A nehézlovas harcmódot.</li> <li>• Keresztesek a Szentföldön.</li> <li>• A lovagi életforma és kultúra.</li> </ul>		
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A középkori és a mai életforma néhány jellegzetességének összehasonlítása.</li> <li>• A középkori kultúra főbb vonásainak felidézése.</li> <li>• Az egyes középkori társadalmi rétegek életformája közti eltérések összehasonlítása.</li> <li>• A középkori város és a falu összehasonlítása megadott szempontok alapján (pl. jellegzetes foglalkozások, életmód).</li> <li>• A középkori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása.</li> <li>• A középkori páncélos lovag felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.</li> </ul>			<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Középkori témájú mesék, mondák a királyokról, lovagokról, földesurakról.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> A híresebb középkori városok nevének helyes</p>

	<p>kiejtése a tanult nyelven.</p> <p><i>Matematika:</i></p> <p>Az „arab” számok eredete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>A középkori építészet, a román és a gótikus stílus jellemzői; középkori freskók, táblaképek, üvegablakok és oltárszobrok. Reneszánsz paloták.</p> <p>A reneszánsz nagy mesterei.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i></p> <p>Érdekességek a testedzés történetéből – a parasztnok sportjai, lovagi játékok.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>Részletek népszerű játékművekből</p>
<p><b>Fogalmak/Pojmy</b></p>	<p><i>Fogalmak:</i> földesúr=zemepán, lovag=rytier, nemes=šľachtic, uradalom, jobbágy=poddaný, robot, pápa= pápež, szerzetes= mních, bencés rend, pálos rend, kolostor=kláštor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, polgár, céh=cech, iszlám vallás.</p> <p><i>Személyek:</i> Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed.</p> <p><i>Topográfia:</i> Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.</p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Alaprajz készítése vagy értelmezése egy középkori városról, uradalomról, várról vagy kolostorról.</li> <li>• Tablókészítés a középkori magyar templomokról.</li> <li>• Céhszabályzat vagy cégér készítése önállóan vagy társakkal.</li> <li>• Egy középkori ütközet rekonstruálása (film, kép, ábra, térképvázlat segítségével).</li> <li>• Beszámoló készítése egy lovagi tornáról és/vagy a lovagi erényekről.</li> <li>• Egy lehetséges karriertörténet bemutatása a középkorból (inasból céhmester, apródból lovag, jobbágyból püspök).</li> <li>• Montázs összeállítása a középkort idéző képekből megadott szempontok alapján (pl. foglalkozás, viselet, jelentős események stb.).</li> </ul>
-------------------------------	--

Témakör	<b>V. Képek és portrék az Árpád-kor történetéből</b>		<b>Javasolt óraszám</b>  <b>20 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>Történetek a magyarok eredetéről</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A hun-magyar eredettörténet a krónikákban: Hunor, Magor; Csaba királyfi.</li> <li>• Az Árpád-ház eredettörténete: Emese álma, vérszerződés.</li> </ul>	
	<i>Honfoglalás és kalandozások</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Álmos és Árpád alakja a krónikákban.</li> <li>• A honfoglalás: Etelközből a Kárpát-medencébe.</li> <li>• Történetek a kalandozó magyarokról.</li> </ul>	
	<i>Szent István és a magyar állam</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Géza és István alakja a krónikákban.</li> <li>• István harca Koppánnal és a koronázás.</li> <li>• Államalapítás: egyházszervezés, vármegyék és törvények.</li> </ul>	



	<i>Árpád-házi királyportrék</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Szent László, a lovagkirály.</li> <li>• Könyves Kálmán, a művelt király.</li> <li>• III. Béla, a nagyhatalmú király.</li> <li>• II. András és az Aranybulla</li> <li>• IV. Béla és a tatárjárás.</li> </ul>	
	<i>Árpád-kori szentek</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Szent Gellért.</li> <li>• Szent Erzsébet.</li> <li>• Szent Margit.</li> </ul>	
	<i>Árpád-kori győztes harcok és csaták</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A pozsonyi csata.</li> <li>• Német támadások nyugatról: felperzselt föld és a vértesi csata. Nomád támadások keletről: a kerlési csata.</li> </ul>	
	<i>Magyarország koronázási jelvényei</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Szent Korona.</li> <li>• Palást, jogar, országalma.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése.</li> <li>• A tanult mondai történetek felidézése, a mondai hősök szándékainak azonosítása.</li> <li>• Mondai szereplők felismerése képek, művészeti alkotások alapján.</li> <li>• Rekonstrukciós rajzok, ábrák elemzése és/vagy készítése a honfoglaló magyarok viseletéről, lakóhelyéről, fegyverzetéről.</li> <li>• Történetek felidézése az Árpád-kori magyar történelemből.</li> <li>• A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.</li> </ul> <p>A tanult uralkodók elhelyezése az időszalagon</p>			<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>A hun-magyar mondakör. Részletek magyar szentek legendáiból.</p> <p><i>Természetismeret:</i></p> <p>A Kárpát-medence tájegységei, gazdaságföldrajzi jellegzetességeik.</p> <p><i>Ének-zene:</i></p> <p>A magyar népzene régi rétegű és új stílusú népdalai, a népi tánczene.</p>

	<p><i>Ének-zene:</i></p> <p>A magyar népzene régi rétegű és új stílusú népdalai, a népi tánczene.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>Festmények, szobrok és filmek a magyar mondavilágról, a vérszerződésről, a honfoglalásról és az államalapításról. Népvándorlás kori tárgyak. A román stílus hazai emlékei.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>Részletek népszerű játékfilmekből. (Pl. Koltay Gábor: <i>Honfoglalás</i>; Koltay Gábor: <i>István, a király</i>.)</p>
<p><b>Fogalmak/Pojmy</b></p>	<p><i>Fogalmak:</i> hunok, finnugor, törzs=kmeň, vérszerződés= pokrvný zväzok, fejedelem= panovník, honfoglalás=príchoddo vlasti, székelyek, kalandozás= potulka, vármegye=stolica, tized=desiatok, ispán=Zupan, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok.</p> <p><i>Személyek:</i> Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.</p> <p><i>Kronológia:</i> 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.</p> <p><i>Topográfia:</i> Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Császárság.</p>

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az Árpád-kori magyar történelem kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése.</li> <li>• Képszeállítás készítése a Szent Lászlót megőrkítő freskókból a Kárpát-medencében.</li> <li>• A történelmi alakok megjelenítése szerepjátékkal egy konkrét történelmi helyzetben.</li> <li>• Információk gyűjtése és megbeszélése az Árpád-kor uralkodóiról, szentjeiről.</li> <li>• A Szent Korona és a koronázási jelvények megtekintése.</li> </ul>	
<b>Mélységelvű témához</b>	<b>Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10 óra</b>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <p>Az eddig tanult ismeretek, fogalmak átisméltése, rendszerezése, ismeretek mélyítése, összefoglalása.</p>		
<b>Fogalmak</b>	Az adott témakörhöz kapcsolódó fogalmak.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Gondolattérkép készítése	

## Történelem 6. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>I. Képek és portrék a magyar állam virágkorából</b>		<b>Javasolt óraszám</b> <b>10 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>Magyar királyportrék a 14–15. századból</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Károly és az aranyforint.</li> <li>• Nagy Lajos, a hódító.</li> <li>• Luxemburgi Zsigmond, a császár.</li> </ul>	
	<i>Hunyadi János, a törökverő</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hunyadi János, a sokoldalú hadvezér.</li> <li>• A nándorfehérvári diadal.</li> </ul>	
	<i>Hunyadi Mátyás, a reneszánsz uralkodó</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mondák és történetek Mátyás királyról.</li> <li>• A fekete sereg.</li> <li>• Mátyás reneszánsz udvara.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése.</li> <li>• Tematikus térkép értelmezése és/vagy térképvázlat készítése Nagy Lajos hódításairól/Hunyadi János hadjáratairól.</li> <li>• A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.</li> </ul>			<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> népmesék és mondák Mátyás királyról. Arany János: Toldi.</p> <p><i>Ének-zene:</i> reneszánsz zene Mátyás király udvarából.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A gótikus és a reneszánsz stílus építészeti emlékei Magyarországon.</p> <p>A középkori Buda műemlékei.</p> <p>Mátyás visegrádi palotája. A Corvinák.</p>

<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> aranyforint, kormányzó= správca krajiny, végvár= pohraničný hrad, szekérvár, zsoldos= žoldniersky.</p> <p><i>Személyek:</i> I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–1490 Mátyás uralkodása.</p> <p><i>Topográfia:</i> Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A korszak kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése, rendszerezése az egyes uralkodócsaládok szerint.</li> <li>• A nándorfehérvári csata rekonstruálása (ábra, térképvázlat, kép, film, animáció segítségével).</li> <li>• Mátyás, a reneszánsz uralkodó – beszámoló készítése a királyi udvarban tett képzeletbeli látogatásról.</li> <li>• A Nemzeti Múzeum középkori magyar gyűjteménye néhány darabjának megtekintése és feldolgozása.</li> <li>• Látogatás a visegrádi várban és/vagy királyi palotában.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>II. Új látóhatárok</b>		<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Témák</b>	<i>A földrajzi felfedezések</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A felfedező útjai.</li> <li>• A világkereskedelem kialakulása.</li> <li>• Gyarmatosítás Amerikában: az őslakosság sorsa, ültetvények és rabszolgák.</li> </ul>	<b>11 óra</b>
	<i>Korai kapitalizmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A tőkés gazdálkodás kibontakozása és a polgárosodó életmód.</li> <li>• A manufaktúrák, a világkereskedelem kialakulása.</li> <li>• Az első bankok és tőzsdék.</li> </ul>	
	<i>A vallási megújulás</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Egyházi reformtörekvések a kora újkorban.</li> <li>• Reformáció és katolikus megújulás.</li> </ul>	

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az anyanyelvi kultúra és oktatás felvirágzása magyar példák alapján.</li> <li>• Vallási türelem Erdélyben.</li> </ul>	
	<i>Az új világkép kialakulása</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A természettudományok fejlődése: a kopernikuszi fordulat.</li> <li>• A középkorot felváltó világkép: a felvilágosodás.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A nagy felfedezők útjainak bemutatása térképen.</li> <li>• A céhek és a manufaktúrák összehasonlítása.</li> <li>• A világkereskedelem útvonalainak bemutatása térkép segítségével.</li> <li>• A reformáció és katolikus megújulás hatásának feltárása az anyanyelvi kultúra és oktatás területén.</li> </ul> <p>Érvelés a vallási türelem mellett.</p>			<p><i>Vizuális kultúra:</i> A protestáns templomok külső-belső arculata.</p> <p>A barokk stílus jellegzetességei. A versailles-i palota és Szentpétervár. A barokk legnagyobb mesterei.</p> <p><i>Ének-zene:</i> a barokk és a klasszikus zene néhány mestere.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> részletek népszerű játékfilmekből (pl. <i>Ridley Scott: A Paradicsom meghódítása; Eric Till: Luther; Mel Gibson: A hazafi</i>).</p>
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> gyarmat= kolónia, manufaktúra= manufaktúra, tőkés=kapitalista, bérmunkás= námedzný robotník, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás= osvietenstvo</p>		

	<p><i>Személyek:</i> Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete.</p> <p><i>Topográfia:</i> Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak.</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Olyan termékek gyűjtése, amelyek a földrajzi felfedezéseknek köszönhetően kerültek a világkereskedelembé.</li> <li>• Hasonlóságok és különbségek megállapítása a megismert felekezetek templomairól készült fotók alapján.</li> <li>• A saját településen (vagy környékén) található különböző felekezetekhez tartozó templomok megtekintése.</li> <li>• Információk gyűjtése a magyar reformáció néhány képviselőjéről.</li> <li>• Egy természettudós (pl. Kopernikusz, Newton) életének és munkásságának bemutatása: plakáton, prezentációval, kiselőadáson.</li> <li>• Táblázat készítése a középkor és az újkor világképének összehasonlításához megadott szempontok alapján.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>III. Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből</b>		<b>Javasolt óraszám</b>
			<b>14 óra</b>
<b>Témák</b>	<p><i>A török háborúk hősei</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• II. Lajos és a mohácsi csata.</li> <li>• Buda eleste és az ország három részre szakadása.</li> <li>• A várháborúk hősei (pl. Dobó; Zrínyi, a szigetvári hős).</li> </ul>		
	<p><i>Bocskai, Bethlen és Zrínyi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bocskai István fejedelem, a hajdúk vezére.</li> <li>• Bethlen Gábor, Erdély fejedelme.</li> <li>• Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér.</li> <li>• Buda visszavétele: a török kiűzése.</li> </ul>		
	<p><i>II. Rákóczi Ferenc és szabadságharca</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Rákóczi fordultatos életpályája Munkácstól Rodostóig.</li> <li>• Történetek a Rákóczi-szabadságharc idejéből.</li> </ul>		

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• A szatmári béke: függetlenség helyett megbékélés a birodalommal.</li> </ul>	
	<i>Mária Terézia</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mária Terézia, a családanya és uralkodó.</li> <li>• Intézkedései Magyarországon.</li> <li>• A magyar huszárok és a berlini huszárcsíny.</li> <li>• Főúri kastélyok a művelődés szolgálatában (pl. Eszterháza, Gödöllő).</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A mohácsi csata eseményeinek rekonstruálása animációs film és térkép alapján.</li> <li>• A három részre szakadt ország és a fontosabb török hadjáratok bemutatása tematikus térképen.</li> <li>• A török- és Habsburg-ellenes harcok hőseiről szóló történetek elbeszélése, irodalmi szövegek felidézése.</li> <li>• Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről.</li> <li>• A három részre szakadt ország térképének értelmezése.</li> <li>• Annak a bemutatása, hogy milyen hatással volt a török uralom Magyarország fejlődésére.</li> </ul> <p>II. Rákóczi Ferenc életútjának és személyiségének bemutatása.</p>			<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Gárdonyi Géza: Egri csillagok. Arany János: Szondi két apródja.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Népdalok a török korból, kuruc dalok. A barokk zene. A tárogató.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Részletek népszerű játékfilmekből. (Pl. Várkonyi Zoltán: Egri csillagok)</p>
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> szultán= sultán, janicsár= janičiar, török hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc=boj za slobodu, trónfosztás= detronizácia.</p> <p><i>Személyek:</i> I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia.</p>		



	<p><i>Kronológia:</i> 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc.</p> <p><i>Topográfia:</i> Mohács, Eger, Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Képek, ábrázolások gyűjtése magyar végvárakról, kiállítás rendezése.</li> <li>• Egy játékfilm megnézése és megbeszélése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről.</li> <li>• Egy a Rákóczi-szabadságharcot bemutató műalkotás (pl. festmény, népdal, regény) feldolgozása.</li> <li>• Vélemény megfogalmazása, vita a szatmári békéről.</li> <li>• A magyar huszárokról szóló történetek gyűjtése, elbeszélése.</li> <li>• A huszárok fegyverzetének és öltözetének bemutatása.</li> <li>• Képek gyűjtése főúri kastélyokról.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>IV. Élet a kora újkori Magyarországon</b>		<b>Javasolt óraszám</b>
			<b>6 óra</b>
<b>Témák</b>	<p><i>Élet a török hódoltság kori Magyarországon – egy konkrét település (pl. Debrecen vagy Kecskemét) bemutatásával</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A török uralom.</li> <li>• A mezőváros élete.</li> <li>• Szarvasmarha-kereskedelem.</li> </ul>	
	<p><i>Élet a 18. századi Magyarországon – egy konkrét település (pl. Temesvár) bemutatásával</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Magyarország újranépesülése és újranépesítése.</li> <li>• Népek és vallások együttélése.</li> <li>• A barokk városépítészet.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A kora újkori életmód összehasonlítása a maival.</li> <li>• A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján.</li> <li>• A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével.</li> </ul>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> Jelentősebb barokk műemlékek Magyarországon.</p> <p>Az erdélyi építészet jellegzetességei.</p> <p>A török hódoltság műemlékei: mecsetek és fürdők.</p>
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> nemzetiség=národnošt, ortodox, barokk.</p> <p><i>Topográfia:</i> Debrecen, Temesvár.</p>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A török kori magyar kereskedelem fő irányainak és árucikkeinek nyomon követése tematikus térkép segítségével.</li> <li>• Prezentáció vagy plakát készítése ősi magyar állatfajtaokról.</li> <li>• Térképvázlat rajzolása vagy makett készítése egy mezővárosról.</li> <li>• Képek gyűjtése a magyarországi barokk építészetéről.</li> <li>• Egy barokk templom megtekintése a saját településen.</li> </ul>	

Témakör	V. Forradalmak kora		Javasolt óraszám
			<b>5 óra</b>
<b>Témák</b>	<p><i>Ipari forradalom</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Gyapotból pamut.</li> <li>• A textilipar fejlődése.</li> <li>• A gőzgép. Bányászat, gyáripar, vasútépítés.</li> <li>• Gyerekek és felnőttek mindennapjai egy iparvárosban.</li> </ul>		
	<p><i>Társadalmi-politikai forradalom</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A köztársaság kísérlete Franciaországban.</li> <li>• A forradalmi terror.</li> <li>• Napóleon a császár és hadvezér.</li> </ul>		

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vélemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól.</li> <li>• A francia forradalom értékelése; pozitívumok és negatívumok azonosítása.</li> </ul> <p>Napóleon alakjának, történelmi szerepének megítélése különböző források alapján.</p>	<p><i>Természetismeret:</i> az iparfejlődés környezeti hatásai.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Marseillaise, a nagy romantika mesterei.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a kort bemutató történelmi festmények.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> részletek népszerű játékfilmekből (pl. Andrzej Wajda: Danton;</p>
<p><b>Fogalmak/Pojmy</b></p>	<p><i>Fogalmak:</i> ipari forradalom, gyár= závod, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség= nezamestnanost', forradalom=revolúcia, diktatúra= diktatúra.</p> <p><i>Személyek:</i> James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata.</p> <p><i>Topográfia:</i> Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A manufaktúrák és a gyárak működésének összehasonlítása megadott szempontok alapján.</li> <li>• Beszélgetés a gyermekmunkáról.</li> <li>• Napóleon oroszországi hadjáratának követése térképen.</li> <li>• Napóleon-ábrázolások gyűjtése.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>VI. A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora</b>		<b>Javasolt óraszám</b> <b>15 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>A reformkor</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Széchenyi István alkotásai.</li> <li>• A jobbágyfelszabadítás kérdése.</li> <li>• A magyar nyelv és a nemzeti kultúra ügye.</li> </ul>	
	<i>A forradalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A március 15-i események és a 12 pont.</li> <li>• Kossuth Lajos szerepe.</li> <li>• Az áprilisi törvények.</li> <li>• A Batthyány-kormány.</li> </ul>	
	<i>Képek a szabadságharc történetéből</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Történetek a szabadságharc idejéből.</li> <li>• Görgei Artúr, a hadvezér.</li> <li>• A tavaszi hadjárat.</li> <li>• A Függetlenségi nyilatkozat.</li> <li>• A fegyverletétel és megtorlás – Arad.</li> </ul>	
	<i>A kiegyezés</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az ellenállás formái.</li> <li>• Deák Ferenc szerepe.</li> <li>• A kiegyezés megkötése.</li> <li>• Az Osztrák-Magyar Monarchia megszületése.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A reformkor legfontosabb problémáinak bemutatása.</li> <li>• 1848. március 15-e eseményeinek felidézése képek, dokumentumok, visszaemlékezések, filmrészletek és/vagy dramatikus jelenetek segítségével.</li> <li>• A kor történelmi szereplőinek jellemzése; tevékenységük bemutatása.</li> <li>• A zsidóság pozitív szerepe a szabadságharcban.</li> <li>• A tavaszi hadjárat hadmozdulatainak végigkövetése térképen.</li> <li>• A szabadságharcot követő megtorlás néhány konkrét esetének bemutatása (aradi vértanúk, a zsidóságot sújtó közösségi büntetés)</li> </ul> <p>A kiegyezés értékelése.</p>			<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Csokonai, Kölcsey, Vörösmarty és Petőfi versei. Jókai Mór: A kőszívű ember fiai.</p> <p>Erkel: Himnusz, Egressy Béni: Szózat, 1848-as dalok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a kort bemutató</p>

	<p>történeti festmények.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret: részletek népszerű játékfilmekből pl.: Bereményi Géza: A Hídember</i></p>
<p><b>Fogalmak/Pojmy</b></p>	<p><i>Fogalmak:</i> országgyűlés=snem, közteherviselés, jobbágyfelszabadítás, sajtószabadság, cenzúra= cenzúra, miniszterelnök= ministerský preseda</p> <p>honvédség, kiegyezés=vyrovnanie.</p> <p><i>Személyek:</i> Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.</p> <p><i>Topográfia:</i> Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Monarchia.</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tablókészítés a kor legfontosabb szereplőiről.</li> <li>• Képek gyűjtése Széchenyi gyakorlati tevékenységéről.</li> <li>• Folyamatábra készítése az európai és a magyar forradalmak események összefüggéseiről.</li> <li>• Térképvázlat készítése a március 15-i eseményekről.</li> <li>• Kvíz készítése a március 15-i eseményekről és szereplőikről.</li> <li>• Poszter, kiselőadás, prezentáció készítése a szabadságharc egy híres csatájáról.</li> <li>• 1848–49-es emlékhelyek felkeresése a környéken.</li> <li>• Képek gyűjtése a szabadságharc honvédeinek egyenruháiról és fegyvereiről.</li> <li>• Történelmi portré készítése Széchenyi Istvánról és/vagy Kossuth Lajosról és/vagy Deák Ferencről.</li> <li>• Mikrotörténeti kutatás: egyéni sorsok feltérképezése, a szabadságharc pozitív szerepet betöltő nemzetiségi vagy zsidó származású résztvevőinek bemutatása.</li> </ul>

<b>Mélységelvű témához</b>	<b>Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>7 óra</b>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b> Az eddig tanult ismeretek, fogalmak átisméltése, rendszerezése, ismeretek mélyítése, összefoglalása.		
<b>Fogalmak</b>	Az adott témakörhöz kapcsolódó fogalmak.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>Gondolattérkép készítése</b>	

## Történelem 7. évfolyam

<b>Témakör</b>	<b>I. A modern kor születése</b>		<b>Javasolt óraszám</b>  <b>5 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>A nemzeti eszme és a birodalmak kora</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A nemzeti eszme és a nemzetállamok Európája.</li> <li>• A világ nagyhatalmai és ellentéteik a 20. század kezdetén.</li> <li>• Gyarmatbirodalmak a világ térképén.</li> </ul>	
	<i>Politikai eszmék: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A liberalizmus.</li> <li>• A konzervativizmus.</li> <li>• A szocializmus és kommunizmus eszméje.</li> <li>• A keresztényszocializmus.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A 20. század eleji nagyhatalmak azonosítása, és a korabeli világra gyakorolt hatásuk feltárása térképek és egyszerű ábrák segítségével.</li> <li>• A politikai eszmék legjellemzőbb gondolatait megjelenítő néhány egyszerű és rövid forrás értelmezése és azonosítása.</li> </ul> <p>A 19. századi politikai eszmék céljainak és jellemzőinek rendszerezése</p>			<p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>A XIX-XX. század fordulójának stílusirányzatai.</p> <p><i>Ének-zene:</i></p> <p>Liszt Ferenc zenéje. A kort idéző híres operarészletek.</p>
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> nacionalizmus=nacionalizmus, liberalizmus=liberalizmus, konzervativizmus=konzervativizmus, demokrácia=demokracia, szocializmus, kommunizmus=kommunizmus, keresztényszocializmus.</p> <p><i>Személyek:</i> Bismarck, Marx.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1871 Németország egyesítése.</p>		

	<i>Topográfia:</i> Németország, Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Németország területi egyesítés előtt és utáni térképének összehasonlítása, értékelése.</li> <li>• Magyarázatok keresése és azok megvitatása egyes államok létrejöttének és megerősödésének okaira (pl. Amerikai Egyesült Államok).</li> <li>• Ismerkedés nemzeti jelképekkel (zászlók, himnuszok).</li> <li>• Összehasonlító táblázat készítése a korszak politikai eszméiről.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>II. A dualizmus kora: felzárkózás Európához</b>		<b>Javasolt óraszám</b> <b>5 óra</b>
<b>Témák</b>	<p><i>A modernizálódó Magyarország</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Magyar feltalálók és találmányok, az ipar fejlődése.</li> <li>• Vasútépítés, folyószabályozás.</li> <li>• Egy világváros kiépülése – az urbanizáció Budapest példáján.</li> </ul>	<p><i>A millenniumi Magyarország</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A soknemzetiségű ország.</li> <li>• A zsidó emancipáció, a hazai zsidóság szerepe a magyarországi modernizációban.</li> <li>• A cigányság helyzete, hagyományos mesterségek.</li> <li>• A millenniumi ünnepek.</li> <li>• A legjelentősebb kulturális alkotások.</li> </ul>	



Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A millenniumi Budapest bemutatása.</li> <li>• A dualizmus kori vidék és város lakóinak és életmódjának bemutatása.</li> <li>• A 20. század eleji és korunk életmódja közötti különbségek azonosítása.</li> <li>• A korszak gazdasági és technikai fejlődésének bemutatása.</li> <li>• A korszak ipari fejlődésének nyomon követése diagramok, táblázatok segítségével.</li> </ul>	<p><i>Fizika:</i></p> <p>Korabeli felfedezések, újítások, találmányok (pl. autó, izzó, telefon). Ezek működésének elvei</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Arany János: A walesi bárdok; Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>A magyar történeti festészet példái.</p> <p>A századforduló magyar építészeti emlékei és legismertebb festői (Pl. Rippl-Rónai József, Csontváry Kosztka Tivadar).</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i></p> <p>A családok eltérő helyzete, életszínvonala a XIX. század végén.</p>

<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> közös ügyek, dualizmus=dualizmus, MÁV, Millennium=milénium, emancipáció, urbanizáció=urbanizacia.</p> <p><i>Személyek:</i> Andrássy Gyula.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1896 a Millennium.</p> <p><i>Topográfia:</i> Budapest.</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak valamely jeles magyar tudósáról, feltalálójáról.</li> <li>• Képek gyűjtése a dualizmus kori társadalmi csoportok és nemzetiségek életéről.</li> <li>• Képgyűjtemény (tabló) összeállítása a millenniumi Budapestről internetes források alapján.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>III. Az első világháború és következményei</b>		<b>Javasolt óraszám</b>
			<b>11 óra</b>
<b>Témák</b>	<p><i>Az első világháború, Magyarország a háborúban</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A halálos lövés: a világháború kirobbanása.</li> <li>• A hadviselő felek: az antant és a központi hatalmak.</li> <li>• Az állóháború.</li> <li>• Magyarok a világháborúban.</li> <li>• A hátország megpróbáltatásai.</li> <li>• Lenin és a bolsevik hatalomátvétel.</li> </ul>		
	<p><i>Magyarország 1918–1919-ben</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A forradalmi kísérlet – elhibázott kül- és katonapolitika.</li> <li>• Magyarország megszállásának folyamata.</li> <li>• A tanácsköztársaság hatalomra kerülése és bukása.</li> <li>• Az ellenforradalom.</li> </ul>		

	<p><i>A trianoni békediktátum</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A Párizs környéki békék alapelvei, a vesztesek büntetése.</li> <li>• A trianoni békediktátum – a megcsonkított Magyarország.</li> <li>• Magyarország területi, népességi és gazdasági veszteségei.</li> <li>• A kisantant.</li> </ul>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>			<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A fontosabb hadviselő országok csoportosítása a szövetségi rendszerek szerint.</li> <li>• Az első világháborús hadviselés összehasonlítása a korábbi háborúkéval.</li> <li>• A háborús körülményeket bemutató különböző típusú források gyűjtése, feldolgozása.</li> <li>• Európa háború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a változások értelmezése.</li> <li>• A történelmi Magyarország szétesésének bemutatása térképen az elcsatolt területek történelmi megnevezésével.</li> <li>• Vélemény megfogalmazása a történelmi Magyarország felbomlásának okairól.</li> <li>• A trianoni békediktátum területi és demográfiai következményeinek értékelése.</li> </ul>			<p><i>Földrajz:</i></p> <p>Európa, és benne a Balkán helye a mai földrajzi térképeken.</p> <p><i>Kémia:</i></p> <p>Vegyifegyverek kémiai alapjai.</p> <p><i>Ének-zene:</i></p> <p>Katonanóták archív felvételekről</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>Korabeli fotók, albumok; részletek a Magyar évszázadok című tévésorozatból.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>Játékfilmek részletei (Pl. Jean Renoir: <i>A nagy ábránd</i>; Stanley Kubrick: <i>A dicsőség ösvényei</i>; Delbert Mann: <i>Nyugaton a helyzet változatlan stb.</i>)</p>

	<i>Informatika:</i> Adatok gyűjtése történelmi eseményekről és személyekről az interneten.
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> antant=antant, központi hatalmak=ústredná moc, front=front, állóháború=stojatá vojna, hátország=zázemie, bolsevik, tanácsköztársaság=republika rád, vörösterror, fehér különítményes megtorlások, kisantant= malý antant.</p> <p><i>Személyek:</i> Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1920. június 4. a trianoni békediktátum.</p> <p><i>Topográfia:</i> Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria.</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Grafikonok, táblázatok elemzése a háború legfontosabb adatairól (pl. résztvevők száma, veszteségek, háborús kiadások, fegyverek száma stb.).</li> <li>• Első világháborús emlékhelyek és emlékművek, sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.</li> <li>• Első világháborús kiállítás megtekintése.</li> <li>• Első világháborús katonadalok gyűjtése és eléneklése.</li> <li>• Trianon a gyermek szemével – kortárs visszaemlékezések felkutatása és megbeszélése.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>IV. Totális diktatúrák</b>		<b>Javasolt óraszám</b>  <b>5 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>A kommunista Szovjetunió</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Lenin és Sztálin diktatúrája.</li> <li>• Az államosítás.</li> <li>• A terror és a munkatáborok.</li> </ul>	
	<i>A nemzetiszocialista Németország</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A nemzetiszocializmus: fajelmélet és antiszemitizmus.</li> </ul>	

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• A náci hatalomátvétel, a hitleri diktatúra és terror.</li> <li>• A hitleri Németország terjeszkedése: Ausztria és Csehszlovákia.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A kommunista Szovjetunió és a nemzetiszocialista Németország jellemzőinek azonosítása képi és szöveges forrásokban.</li> <li>• A totális diktatúrák összehasonlítása (pl. jelképek, ideológiák, hatalmi eszközök).</li> </ul> <p>Érvelés a 20. század kirekesztő ideológiáival szemben.</p>			<p><i>Földrajz:</i></p> <p>Kelet- és Közép-Európa térképe.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>Dokumentum- és játékfilmek, fotók, albumok. Játékfilmek (pl. <i>Chaplin: Modern idők</i>,</p>
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> személyi kultusz=kult osobnosti, GULAG=gulag, totális állam=totalitny štát , nemzetiszocializmus, antiszemitizmus=antisemitizmus, fasizmus=fašizmus.</p> <p><i>Személyek:</i> Sztálin, Hitler.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1933 a náci hatalomátvétel</p> <p><i>Topográfia:</i> Szovjetunió, Szibéria (munkatáborok).</p>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• GULÁG táborok és a náci koncentrációs táborok helyszíneinek térképen való azonosítása.</li> <li>• Film vagy filmrészletek megtekintése a nemzetiszocialista és/vagy a kommunista diktatúráról.</li> </ul>		

<b>Témakör</b>	<b>V. A Horthy-korszak</b>		<b>Javasolt óraszám</b>
			<b>9 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>A politika irányai</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Horthy, a kormányzó.</li> <li>• Antikommunizmus és revíziós törekvések.</li> <li>• A politikai antiszemitizmus.</li> <li>• Bethlen István miniszterelnöksége.</li> <li>• Külpolitikai kényszerpályák.</li> </ul>	

	<i>Gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Gazdasági eredmények.</li> <li>• Az oktatás, a kultúra és a tudomány néhány kiemelkedő képviselője.</li> <li>• Társadalmi rétegződés és érintkezési formák Magyarországon.</li> <li>• Életmód, szabadidő, sport.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A Horthy-korszak gazdasági, kulturális, politikai és társadalmi eredményeinek és problémáinak felidézése.</li> <li>• Az antiszemitizmus megnyilvánulásainak azonosítása források alapján.</li> <li>• Magyarország külpolitikai céljainak és lehetőségeinek bemutatása.</li> <li>• A társadalmi változások bemutatása szöveges és képi források alapján.</li> </ul> <p>A korszak egy kiemelkedő személyiségének bemutatása.</p>		<p><i>Biológia-egészségtan:</i></p> <p>Szent-Györgyi Albert izolálja a C-vitamint.</p> <p><i>Ének-zene:</i></p> <p>Kodály Zoltán és Bartók Béla zeneszerzői jelentősége.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>Aba-Novák Vilmos: Hősök kapujának freskói Szegeden, Derkovits Gyula: Dózsa-sorozata.</p>	
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> revízió=revízia<sub>2</sub>, numerus clausus, pengő.</p> <p><i>Személyek:</i> Bethlen István, Klebelsberg Kuno, Szent-Györgyi Albert.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1920–1944 a Horthy-korszak</p>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vázlatkészítés idézetek és képi források felhasználásával a Horthy-korszak társadalmáról.</li> <li>• Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak jeles személyiségeinek egyikéről.</li> </ul>		

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Plakátok, korabeli történetek, versek, dalok gyűjtése a revíziós törekvésekről.</li> <li>• Fotók, illusztrációk gyűjtése az ipar (közlekedés) modernizációjáról.</li> <li>• Képek gyűjtése az oktatás, a tudomány, a sportélet új intézményeiről.</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>VI. A második világháború</b>		<b>Javasolt óraszám</b> <b>10 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>Háború földön, tengeren és levegőben.</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A hadviselő felek: a tengelyhatalmak és a szövetségesek.</li> <li>• Sztálin-Hitler paktum, kezdeti német sikerek.</li> <li>• A háború európai frontjai és a csendes-óceáni hadszíntér.</li> <li>• Fordulatok a háborúban: Sztálingrád és Normandia, Berlin, az atombomba.</li> <li>• Európa felosztása.</li> </ul>	
	<i>Magyarország a világháború idején</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A revíziós eredmények</li> <li>• A Szovjetunió elleni háború – a 2. magyar hadsereg a Donnál.</li> <li>• Német megszállás.</li> <li>• A kiugrási kísérlet és a nyilas hatalomátvétel.</li> <li>• A hadszíntérré vált Magyarország.</li> </ul>	
	<i>A háború borzalmai</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A totális háború.</li> <li>• A világháború fegyverei.</li> <li>• A hátszág szenvedései.</li> <li>• Az ellenállás formái.</li> <li>• A bombázások és városi harcok – Budapest példáján.</li> </ul>	

	<p><i>A holokauszt</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A náci koncentrációs és megsemmisítő táborok.</li> <li>• Az európai és magyarországi zsidótörvények.</li> <li>• Kísérlet az európai és a magyar zsidóság és cigányság elpusztítására.</li> <li>• Áldozatok és bűnösök, felelősség és embermentés: néhány kiemelkedő példa.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A nemzetiszocialista Németország és a kommunista Szovjetunió szerepének feltárása a háború kirobbantásában.</li> <li>• A második világháború fordulópontjainak felidézése.</li> <li>• A háború fegyvereinek és borzalmainak bemutatása különböző források alapján.</li> <li>• Magyarország területi változásait és világháborús részvételét, valamint a második világháború főbb eseményeit bemutató térképek értelmezése.</li> <li>• A magyar külpolitika háború előtti és alatti törekvéseinek és mozgásterének bemutatása.</li> <li>• Ítélet megfogalmazása a második világháborús népiirtásokról és háborús bűnökről.</li> <li>• A magyar honvéd helytállásának felidézése források alapján.</li> </ul> <p>Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Radnóti Miklós: Nem tudhatom.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>Eredeti fotók, háborús albumok.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>Dokumentumfilmek (pl. a második világháború nagy csatái), játékfilmek (pl. Andrzej Wajda: <i>Katyń</i>; Michael Bay: <i>Pearl Harbor – Égi háború</i>; Joseph Vilsmaier: <i>Sztálingrád</i>; Andrzej Wajda: <i>Csatorna</i>; Ken Annakin: <i>A leghosszabb nap</i>; A halál ötven órája; Rob Green: <i>A bunker</i>).</p>	



<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> tengelyhatalmak=, szövetségesek, bécsi döntések, nyilasok, totális háború= totalitná vojna, holokauszt=holokaust, gettó, deportálás=deportácia, koncentrációs tábor, zsidótörvények.</p> <p><i>Személyek:</i> Franklin D. Roosevel, Churchill, Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon.</p> <p><i>Topográfia:</i> Sztálingrád, Normandia, Hirosima, Don-kanyar, Auschwitz.</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Képek gyűjtése a német haderő és a szövetségesek magyarországi pusztításának eszközeiről és helyszíneiről.</li> <li>• Ismeretek szerzése és megvitatása a holokauszt történetét feldolgozó gyűjtemények, online adatbázisok segítségével (pl. látogatás a Holokauszt Emlékközpontban).</li> <li>• A holokausztról szóló visszaemlékezések, irodalmi és filmfeldolgozások egy-egy részletének megbeszélése.</li> <li>• Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.</li> <li>• Egy magyarországi embermentő (pl. Boldog Salkaházi Sára) tevékenységének megismerése és értékelése.</li> </ul> <p>Második világháborús emlékhelyek, emlékművek és sírhelyek feltérképezése és felkeresése a</p>

<b>Témakör</b>	<b>VII. A megosztott világ</b>		<b>Javasolt óraszám</b>
<b>Témák</b>	<p><i>A hidegháború</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A kétpólusú világ – a vasfüggöny leereszkedése.</li> <li>• Németország kettéosztása.</li> <li>• Fegyverkezési verseny a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok között.</li> <li>• Hidegháborús konfliktusok: Korea, Kuba.</li> </ul>	<b>5 óra</b>
<p><i>A Nyugat</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A nyugati demokrácia és piacgazdaság.</li> <li>• A jóléti társadalom.</li> <li>• Az új tömegkultúra kialakulása.</li> </ul>		

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A második világháború után kialakult világrendet bemutató térkép áttekintése és értelmezése.</li> <li>• A nyugati demokrácia és a szovjet diktatúra összehasonlítása.</li> <li>• A nyugati világ és a keleti blokk életkörülményeinek összehasonlítása.</li> <li>• A hidegháború korabeli és a mai világhatalmi viszonyok összehasonlítása.</li> <li>• A hidegháborús korszak alapvető jellemzőinek, történelmi szereplőinek azonosítása képek, szöveges források alapján.</li> <li>• Gyűjtött információk értelmezése a hidegháború korának néhány világpolitikai válságáról (pl. Korea, Kuba, Berlin).</li> </ul> <p>Információk szerzése, rendszerezése és értelmezése a két szuperhatalom fegyverkezési versenyről diagramok, táblázatok, képek és térképek segítségével.</p>	<p><i>Földrajz:</i></p> <p>Kisebb államok és nagyhatalmak gazdasági, területi méreteinek összevetése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>A korszak jellemző képzőművészeti alkotások. Köztéri szobrok. Modern építészet.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>Játékfilmek (pl. Dror Zahavi: <i>Légihid – Csak az ég volt szabad</i>, Andrzej Wajda: <i>Hamu és gyémánt</i>).</p> <p><i>Ének-zene:</i></p> <p>Penderecki: Hirosima emlékezete; Britten, Ligeti György.</p>
<p><b>Fogalmak/Pojmy</b></p>	<p><i>Fogalmak:</i> Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború=studená vojna, vasfüggöny=železná opona, berlini fal, szuperhatalom=supermoc, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam.</p> <p><i>Személyek:</i> Hruscsov, Kennedy.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása.</p>

	<i>Topográfia:</i> Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Észak- és Dél-Korea, Kuba.
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A jóléti állam jellemzőinek összegyűjtése és értékelése.</li> <li>• Internetes és egyéb források alapján képes gyűjtemény összeállítása az új tömegkultúra jellemző tárgyairól, eseményeiről.</li> <li>• Poszterek készítése a nyugati és keleti blokk országainak életmódjáról.</li> <li>• Kiselőadás tartása egy hidegháborús konfliktusról.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>VIII. Magyarország szovjetizálása</b>		<b>Javasolt óraszám</b>
			<b>10 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>A kommunista diktatúra kiépítése Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Háborús pusztítás és szovjet megszállás, deportálások a szovjet munkatáborokba.</li> <li>• Bűnbakká tett németek és magyarok – kitelepítések, lakosságcsere.</li> <li>• Az 1945-ös és 1947-es választások.</li> <li>• Egypártrendszer, államosítás, diktatúra.</li> </ul>	
	<i>A Rákosi-diktatúra</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az ÁVH működése.</li> <li>• A személyi kultusz.</li> <li>• Az egyházüldözés.</li> <li>• A tervgazdaság működése.</li> </ul>	
	<i>Deportálások „békeidőben”</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A deportálások és üldözések okai.</li> <li>• A határon túli magyarok megpróbáltatásai: deportálások Csehszlovákiában; szovjet, román és jugoszláv munkatáborok.</li> <li>• Magyarországi kitelepítések és munkatáborok.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>Magyarország szovjet megszállása következményeinek felidézése.</li> <li>A tömeges deportálások jellemzőinek azonosítása visszaemlékezések és egyéb források alapján.</li> <li>A Rákosi-rendszer jellemzőinek, bűneinek azonosítása források, képek, filmrészletek alapján.</li> </ul> <p>A határon túli magyarok megpróbáltatása-inak bemutatása különböző források alapján.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról;  Tamás Lajos: Piros a vér a pesti utcán; Márai Sándor: Mennyből az angyal.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>Az ötvenes évek építésze. Az első lakótelepek. A korszak jellemző képzőművészeti alkotásai.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>Játékfilmek (pl. Bacsó Péter: A tanú; Goda Krisztina: Szabadság, szerelem).</p>
<p><b>Fogalmak/Pojmy</b></p>	<p><i>Fogalmak:</i> malenkij robot, államosítás=zoštátnenie , tervgazdaság=planove hospodárstvo, Államvédelmi Hatóság (ÁVH).</p> <p><i>Személyek:</i> Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra.</p> <p><i>Topográfia:</i> Recsk, Hortobágy, Duna-delta.</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Jelszavak, csasztuskák, viccek gyűjtése a Rákosi-diktatúra idejéből.</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Új iparvárosok azonosítása térképen.</li> <li>• Egy játékfilm vagy filmrészlet megtekintése a korszakból vagy a korszakról.</li> <li>• Saját vélemény megfogalmazása a Rákosi-diktatúráról.</li> <li>• Kitelepítésekről, deportálásokról szóló visszaemlékezések részleteinek közös feldolgozása.</li> </ul>
--	---

<b>Mélységelvű témához</b>	<b>Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		
Az eddig tanult ismeretek, fogalmak átismétlése, rendszerezése, ismeretek mélyítése, összefoglalása.		
<b>Fogalmak</b>	Az adott témakörhöz kapcsolódó fogalmak.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>Gondolattérkép készítése</b>	

## Történelem 8. évfolyam

Témakör	I. A forradalomtól az ezredfordulóig		Javasolt óraszám
<b>Témák</b>			<b>20 óra</b>
	<i>Az 1956-os forradalom és szabadságharc</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Október 23., a forradalom kirobbanása.</li> <li>• A pesti srácok és szabadsághősök.</li> <li>• A forradalom lakóhelyünkön és környékén.</li> <li>• Szovjet tankokkal a népakarat ellen.</li> <li>• A forradalom jelképei.</li> <li>• A magyar forradalom a világtörténelem színpadán.</li> </ul>	
	<i>A kádári diktatúra</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A kádári megtorlás.</li> <li>• A pártállam működése: az elnyomás változó formái.</li> <li>• Ellenőrzött társadalom, tömegszervezetek.</li> </ul>	
	<i>Élet a Kádár-rendszerben</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A paraszti gazdaságok felszámolása, téeszesítés.</li> <li>• A szocialista modernizáció – „a legvidámabb barakk”.</li> <li>• A hiánygazdaság.</li> <li>• A második gazdaság kiépülése.</li> <li>• Életszínvonal-politika és eladósodás.</li> </ul>	
	<i>A kétpólusú világ megszűnése és a rendszerváltoztatás Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A Szovjetunió és a szocialista rendszer országainak válsága.</li> <li>• Az ellenzék megszerveződése Magyarországon.</li> <li>• A tárgyalásos rendszerváltoztatás.</li> <li>• A kétpólusú világ megszűnése.</li> </ul>	

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az első szabad országgyűlési és önkormányzati választás.</li> <li>• Antall József kormánya.</li> </ul>	
	<i>Magyarország a rendszerváltoztatás után</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A demokrácia és a piacgazdaság kiépítése.</li> <li>• A többpártrendszer működése.</li> <li>• Gazdasági válság és felzárkózás – vesztesek és nyertesek.</li> <li>• A társadalom átalakulása.</li> <li>• Magyarország NATO-tagsága.</li> </ul>	
Ismeretek/Fejlesztési feladatok			Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Beszámolók készítése az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseiről.</li> <li>• Az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlások kegyetlenségének bemutatása példákon keresztül.</li> <li>• Érvek gyűjtése a Kádár-rendszer diktatórikus jellegének alátámasztására.</li> <li>• A Kádár-rendszerről szóló különböző jellegű források elemzése, értelmezése.</li> <li>• A Kádár-rendszer és napjaink életkörülményeinek összehasonlítása.</li> <li>• A rendszerváltoztatás jelentőségének, következményeinek bemutatása.</li> </ul> <p>A magyar történelem legfontosabb politikai eseményeinek időrendbe állítása a rendszerváltoztatástól napjainkig.</p>			<p><i>Vizuális kultúra:</i> Dokumentum- és játékfilmek, a Mementó Szoborpark. Makovecz Imre építésze, Erdélyi Miklós művészete</p>
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> Molotov-koktél, sortüzek, munkásőrség= obotnícka milícia, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő= priekopnícky, termelészövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, <u>rendszerváltoztatás</u>, privatizáció, jogállam, <u>többpártrendszer</u>.</p> <p><i>Személyek:</i> Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1999 Magyarország belép a NATO-ba.</p>		

	<i>Topográfia: Corvin köz, Mosonmagyaróvár.</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Információgyűjtés a „pesti srácokról”.</li> <li>• Térképvázlat készítése az 1956-os események budapesti helyszíneiről.</li> <li>• Interjú készítése egy 1956-os visszaemlékezővel.</li> <li>• 1956-os emlékhelyek és emlékművek, sírok feltérképezése a lakóhelyen és környékén.</li> <li>• Az 1956-os forradalom és a Kádár-rendszer korszakával kapcsolatos játékfilm/ filmrészlet megtekintése és értelmezése.</li> <li>• Tablókészítés az úttörő mozgalom jellemzőiről a világnézeti nevelésben betöltött szerepéről.</li> <li>• Gazdasági és társadalmi diagramok, grafikonok elemzése a szocializmus válságának időszakából.</li> <li>• Retró-kiállítás rendezése.</li> <li>• Családi emlékek bemutatása, visszaemlékezések gyűjtése, interjú készítése tanári útmutatás alapján a Kádár-rendszerrel és a rendszerváltoztatás időszakából.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>II. Együttélés a Kárpát-medencében</b>		<b>Javasolt óraszám</b>
			<b>8 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>A határon túli magyarok</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Határon túli magyarlakta területek.</li> <li>• Fordulópontok a határon túli magyarok történetében: a történelmi Magyarország felosztása, a revízió, magyarelles megtorlások, rendszerváltoztatás.</li> <li>• A kisebbségi lét nehézségei egykor és ma: adminisztratív intézkedések és mindennapok.</li> <li>• Kivándorlás és asszimiláció.</li> </ul>	
	<i>A magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Magyarország nemzetiségi arányainak változása.</li> <li>• Az asszimiláció folyamata.</li> <li>• Fordulópontok a nemzetiségek történetében: 1848–49-es szabadságharc, a történelmi Magyarország</li> </ul>	



		<p>felosztása, a magyarországi németek kitelepítése.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• A hazai cigány/roma népesség története.</li> <li>• A nemzetiségi jogok a mai Magyarországon.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A határon túli magyarság története főbb fordulópontjainak áttekintése 1920-tól napjainkig.</li> <li>• Példák gyűjtése a határon túli magyarság életéből a hűsége és helytállásra.</li> <li>• A határon túli magyar kisebbségi lét nehézségeinek bemutatása.</li> <li>• A Kárpát-medence 1910-es és 1990 utáni etnikai térképének összehasonlítása a magyarság és a nemzetiségek elhelyezkedése szempontjából.</li> <li>• Példák gyűjtése a nemzeti összetartozás megnyilvánulásairól az anyaországi és a határon túli magyarság kapcsolatában.</li> <li>• Példák gyűjtése a Kárpát-medence népeinek együttműködésére és konfliktusaira a történelem során.</li> </ul> <p>A magyarországi nemzetiségek 19-20. századi története főbb jellemzőinek, fordulópontjainak felidézése.</p>			
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> kitelepítés, asszimiláció= asimilácia.</p> <p><i>Személyek:</i> Esterházy János, Márton Áron.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1944–1945 magyarellenes atrocitások.</p> <p><i>Topográfia:</i> Szlovákia, Ukrajna.</p>		
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kiselőadás készítése egy példamutató életút (pl. Esterházy János, Márton Áron) fordulópontjairól.</li> <li>• Beszámoló készítése az erdélyi falurombolási tervről (pl. Bözödújfalú).</li> <li>• Határon túli területek meglátogatása tanulmányi kirándulás kereteiben (pl. Határtalanul program).</li> <li>• Az erdélyi, kárpátaljai, felvidéki és délvidéki magyarok életviszonyainak összehasonlítása egymással és a hazai viszonyokkal.</li> </ul> <p>Tabló vagy prezentáció készítése a hazai cigányság korabeli életmódjáról</p>		

<b>Témakör</b>	<b>III. Népesedés és társadalom</b>		<b>Javasolt óraszám</b> <b>5 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>A hagyományos/ agrártársadalmak</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Letelepedés és élelemtermelés: növénytermesztés és állattenyésztés.</li> <li>• Önellátás, árutermelés, kereskedelem.</li> <li>• A népességnövekedés korlátai.</li> <li>• A hagyományos társadalom (hierarchia és család).</li> </ul>	
	<i>A modern/ipari társadalmak</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az ipari forradalmak hatásai: népességrobbanás és városiasodás.</li> <li>• Népességnövekedés a fejlődő és népességfogyás a fejlett világban.</li> <li>• A migráció.</li> <li>• A modern/ipari társadalom (egyenjogúság és individualizmus).-</li> <li>• A női szerepek változásának áttekintése a történelem során.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A népesedés nagy korszakainak és azok jellemzőinek felidézése.</li> <li>• Információk gyűjtése az élelemtermelés fejlődéséről (például régészeti leletek alapján).</li> <li>• A népességváltozás okainak és következményeinek bemutatása.</li> <li>• Hasonlóságok és különbségek megállapítása az egyes népesedési korszakok és folyamatok között.</li> <li>• Vita a modern kori demográfiai folyamatokról és azok várható hatásairól.</li> </ul>			
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> házasítás, nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció.</p> <p><i>Személyek:</i> Semmelweis Ignác.</p>		

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A népesedéstörténet statisztikai adatainak értelmezése, csoportosítása és felhasználása állítások alátámasztására vagy cáfolására.</li> <li>• Fiktív napló készítése különböző korban és társadalmi helyzetben élő nők életéről, mindennapjairól.</li> <li>• Beszélgetés a népességnövekedés és csökkenés okairól és hatásairól.</li> <li>• A migráció okainak és hatásainak megvitatása.</li> </ul>
-------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>IV. A demokratikus állam</b>		<b>Javasolt óraszám</b>  <b>7 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>A modern demokrácia gyökerei</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az athéni demokrácia működése.</li> <li>• A parlamentáris rendszer működése Nagy-Britanniában.</li> <li>• Az elnöki rendszer működése az Amerikai Egyesült Államokban.</li> </ul>	
	<i>A modern magyar állam</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az Alaptörvény.</li> <li>• Az Országgyűlés, a kormány és az igazságszolgáltatás.</li> <li>• Az országgyűlési és önkormányzati választási rendszer.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A demokrácia kialakulása, állomásainak felidézése és működésének jellemzése a különböző történelmi korszakokban.</li> <li>• Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában).</li> <li>• Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatábrán.</li> <li>• A brit parlamentáris és az amerikai elnöki rendszer összehasonlítása.</li> <li>• Áttekintő ábra értelmezése a magyarországi államszervezetről és a választási rendszerről.</li> </ul>			
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<i>Fogalmak:</i> népgyűlés= ľudové zhromaždenie hatalmi ágak, alkotmány= konštitúcia, elnök= predseda, általános választójog.		

	<p><i>Személyek:</i> Periklész, George Washington.</p> <p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776 az amerikai Függetlenségi nyilatkozat, 2012 Magyarország Alaptörvénye.</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában).</li> <li>• Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatábrán.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>V. Régiók története</b>		<b>Javasolt óraszám</b>
			<b>14 óra</b>
<b>Témák</b>	<i>Magyarország és az Európa Unió</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az Európai Unió születése és bővülése.</li> <li>• Az európai integráció céljai, eredményei és gondjai.</li> <li>• Magyarország európai uniós tagsága.</li> </ul>	
	<i>Közép-Európa</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A régió sajátosságai (jellemzően kontinentális helyzet, birodalmi függés és nemzeti sokszínűség).</li> <li>• A második világháború hadszíntere.</li> <li>• A szovjet megszállás.</li> <li>• A visegrádi együttműködés.</li> </ul>	
	<i>Az Amerikai Egyesült Államok</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az Amerikai Egyesült Államok létrejötte.</li> <li>• Az amerikai polgárháború okai és eredményei.</li> <li>• Az Amerikai Egyesült Államok világhatalommá válása.</li> </ul>	
	<i>India</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az indiai civilizáció vallási és kulturális alapjai.</li> <li>• A brit gyarmati uralom.</li> <li>• Gandhi és a függetlenségi mozgalom.</li> </ul>	

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• A jelenkori India ellentmondásai.</li> </ul>	
	<i>Kína</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A kínai civilizáció vallási és kulturális alapjai.</li> <li>• Kína félgymarmati sorban.</li> <li>• A japán megszállás.</li> <li>• Mao Ce-tung és a kommunista diktatúra.</li> <li>• A gazdasági óriás.</li> </ul>	
	<i>A Közel-Kelet</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az Oszmán Birodalom felbomlása.</li> <li>• Izrael állam létrejötte.</li> <li>• Az olaj szerepe a régió történetében.</li> <li>• Az iszlám és az iszlamizmus.</li> <li>• Etnikai, vallási és gazdasági törésvonalak.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>			<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az Európai Unió céljainak felidézése.</li> <li>• Az európai integráció eredményeinek és problémáinak áttekintése.</li> <li>• A közép-európai régió középkori, újkori és mai térképeinek összehasonlítása.</li> <li>• A közép-európai népek helyzetének összehasonlítása a középkortól napjainkig.</li> <li>• Az Amerikai Egyesült Államok szuperhatalmi helyzetének elemzése és értékelése katonai, politikai, gazdasági és kulturális téren.</li> <li>• Kína világgazdasági és világpolitikai szerepének megvitatása.</li> </ul> <p>A közel-keleti konfliktusról megfogalmazott álláspontok és érvek azonosítása, beszélgetés a békés megoldási módokról.</p>			
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<p><i>Fogalmak:</i> <u>integráció</u>, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, <u>polgárháború</u>, nagy fal, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán.</p> <p><i>Személyek:</i> Lincoln, Gandhi, Mao Ce-tung.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba.</p> <p><i>Topográfia:</i> Brüsszel, Lengyelország, Csehország, Közel-Kelet, Izrael.</p>		

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Információk gyűjtése a visegrádi együttműködés előzményeiről és jelenlegi tartalmáról.</li> <li>• Az Amerikai Egyesült Államok világhatalmi szerepének elemzése gazdasági adatsorok segítségével.</li> <li>• Különböző források gyűjtése az indiai és kínai civilizáció történetéből, ezek alapján ismertető, prezentációk készítése.</li> <li>• Az Oszmán Birodalom, valamint a Közel-Kelet területi változásainak nyomon követése történelmi térképeken.</li> <li>• Beszámolók, prezentációk készítése az arab-izraeli konfliktusról (pl. az izraeli határ változásai, az olajválság).</li> </ul>
-------------------------------	--

Témakör	VI. Mérlegen a magyar történelem		Javasolt óraszám  8 óra
Témák	<i>Lábnymaink a nagyvilágban</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Világjáró magyarok (utazók, felfedezők).</li> <li>• Tudósok és feltalálók (pl. informatika, autóipar, űrkutatás).</li> <li>• Világraszóló sportsikerek – magyarok az olimpiákon.</li> <li>• Magyar művészek a világban.</li> </ul>	
	<i>A magyar megmaradás kérdései</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Magyarország mint szuverén európai hatalom a középkorban.</li> <li>• A török kor: a középkori örökség pusztulása és az etnikai arányok romlása.</li> <li>• Az Osztrák-Magyar Monarchia, a Közép-Európát sikeresen egyesítő birodalom.</li> <li>• Trianon máig tartó hatásai: a kisállami lét kényszerpályái a nagyhatalmak árnyékában.</li> <li>• Új típusú kapcsolatépítés a rendszerváltoztatás után a kisebbségbe került magyarsággal.</li> <li>• A magyar megmaradás titkai: szabadságharcok, békés építkezés.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Valamely területen kiemelkedő eredményt elérő magyarok tevékenységének felidézése, bemutatása.</li> <li>• A Magyar Királyság középkori sikeressége okainak felidézése.</li> <li>• Érvek gyűjtése a Habsburg Birodalomhoz tartozásunk előnyei és hátrányai mellett a 18. században és a 19. század első felében.</li> </ul> <p>Levert szabadságharcaink értékelése az utóbb elért eredmények alapján</p>		
<b>Fogalmak/Pojmy</b>	<i>Javasolt személyek (altémánként 1-2):</i> Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Világjáró magyar utazókról szóló beszámolók készítése.</li> <li>• Kiselőadások, bemutatók készítése magyar tudósokról, feltalálókról, találmányokról, olimpikonokról, művészekről.</li> <li>• Referátum készítése egy magyar Nobel-díjas tudósról (pl. Szent-Györgyi Albert, Gábor Dénes stb.).</li> <li>• Prezentáció készítése egy sikeres magyar sportolóról.</li> <li>• Példák gyűjtése kisebbségben élő magyarság megmaradásáért folytatott küzdelem formáira és képviselőire.</li> </ul>	

<b>Mélységelvű témához</b>	<b>Ismeretek elmélyítése, összefoglalás, ellenőrzés, számonkérés</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>6 óra</b>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b> Az eddig tanult ismeretek, fogalmak átisméltése, rendszerezése, ismeretek mélyítése, összefoglalása.		
<b>Fogalmak</b>	Az adott témakörhöz kapcsolódó fogalmak.	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<b>Gondolattérkép készítése</b>	

# **Biológia**

## **7.- 8. évfolyam**

### *A biológia helye a természettudományos nevelésben*

A biológia tanulása-tanítása továbbviszi a korábbi években elkezdett fogalmi fejlődés folyamatát, elmélyíti és rendszerezi a kulcsfogalmak köré szervezett elméleti tudást. Eszközöket ad a tanulók kezébe, amelyekkel a körülöttük lévő élővilágot tanulmányozhatják, meggyőzi őket az így szerzett tudás megbízhatóságáról. A tanulók önmagukat mint biológiai lényt is vizsgálják, a sejtektől a szervrendszereken át a szervezet egészéig felépítve az emberi testről és szellemi, lélektani működéséről alkotott képüket. A tanulók képet kapnak a biológia kulcsfogalmairól, alapvető elméleteiről, de lehetőségük van az érdeklődésüknek megfelelő, elmélyültebb vizsgálódásra is, ami utat nyit az élettudományok és a hozzájuk kapcsolódó életpályák felé. Ezt szolgálhatja egy-egy részterület pl. projektalapú vizsgálata az iskolai laboratórium eszközeivel, a tanulók lakóhelyi és természeti környezetének felfedezésével.

### *Fogalmi fejlődés, elmélet-gyakorlat viszonya*

A kulcsfogalmak és elméletek fejlesztése a tapasztalati alapoktól a tudományos igényű értelmezésekig fokozatosan és differenciáltan történhet. Egy-egy bonyolultnak tűnő fogalom bevezethető az említés, ismerkedés szintjén, de a következő tanulási kör lehetőséget ad a tanulóknak az újabb elemek beépítésére vagy akár a fogalmi váltásra is. A műveltségi jellegű tudás esetében a tanulók a saját szavaikkal is hűen visszaadhatják a fogalmak jelentését, de a szakértői jellegű, továbbtanulást előkészítő tudás megkívánja a definíciók és tudományos elnevezések használatát. Az aktív tanulási módszerek alkalmazása több időt igényel, de a tanulók így azokat a vizsgálati és gondolkodási műveleteket is gyakorolhatják, amelyeknek az iskolán kívül a mindennapi életben is hasznát vehetik.

### *A tanulás-tanítás fejlesztési céljai és módszerei*

A tanult ismereteket a tanulók olyan gondolkodási sémákba illeszthetik, mint pl. a törzsfajlódás, az egyedfejlődés, a felépítés és működés, az alkalmazkodás vagy az egyensúly. A gondolkodás fejlesztése magában foglalja a biológiai szerveződési szintek elemzését, a részekre bontás és egységben látás képességét, a változások és folyamatok azonosítását, a rendszer és környezete közötti kapcsolatok feltárását. A biológia jó lehetőséget ad a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére is, amiben egyszerre lehet jelen az elemzés, az alkalmazás és az alkotás készsége. A kutatási készségeket a tudományosan vizsgálható problémák felismerése, a kutatási kérdés megfogalmazása, a hipotézisalkotás, a kísérlettervezés és -kivitelezés, az eredmények rögzítése és értelmezése fejlesztheti. Ezek a készségek a mindennapi életben is alkalmazhatóak, így a természettudományos műveltség részét is képezik. Az értékek és attitűdök formálásának fontos eszköze a kritikai gondolkodás, a több szempontú megközelítések alkalmazása. A természeti környezet védelme számos ponton kerül ellentétbe a rövid távon nyereséges, de önpusztító gazdálkodás haszonélvezőinek igényeivel. Természet és gazdálkodás összhangja vezethet a fenntartható életminőséghez. Az egészségnevelés sem hatékony csupán az elméleti megfontolásokra építve, szükség van az egészség értékékként való kezelésére és az ennek megfelelő életvezetés kialakítására.



A hatékony tanulás interakciókra épül, ezért a kommunikáció és együttműködés fejlesztését is be kell illeszteni a tanulás-tanítás folyamatába. Ezt a rendszeres tanuló-tanuló, tanuló-tanár interakciók biztosíthatják. A meglévő tudás felszínre hozása és megosztása a tanórákon kívül a virtuális közösségekben, osztálytermi alkalmazásokban is történhet. A csoportos tanulási helyzetek fejleszthetik az együttműködési készségeket, erősíthetik a felelősség vállalásának képességét. A digitális készségek fejlesztését a biológiai vizsgálatokban alkalmazható mérő és adatbázis jellegű alkalmazások segíthetik, de a mobiltelefonnal történő fotózás vagy videózás is hasznos lehet. Ebben a tanulási környezetben a tanár szerepe is megváltozik; kiemelt célja a tanulók önszabályozó tanulási képességének erősítése és az ehhez szükséges megfelelő támogatás személyre szabott biztosítása.

A biológia tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A tanulás kompetenciái:** A biológiai megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát, míg a tudás alkalmazhatóságának tapasztalata az önirányító tanulás képességét erősíti. Tantárgyhoz kapcsolódó, napról napra frissülő információk keresése, az ezekre a forrásokra épített tanulás fejleszti az önálló tanulás képességét.

**A kommunikációs kompetenciák:** A természet megfigyelése és a tapasztalatok megfogalmazása fejleszti a tanuló szókincsét, anyanyelvi kifejezőkészségét. Az élő rendszerek és életjelenségek ábrák, képek, mozgóképek formájában is vizsgálhatók, ez fejleszti a képzeletet, a képek és a nyelvi kifejezőmódok közötti átalakítás képességét. A csoportos, interaktív tanulási helyzetek a vélemények felszínre hozását, a tudás közös építését és megosztását segítik.

**A digitális kompetenciák:** A közvetlen tapasztalatszerzés mellett a tanuló digitális forrásokból szerezhet információkat a természeti környezetéről. A könyvtári és egyéb adatbázisokban végzett célzott keresése kiegészül a tárolás, rendezés és átalakítás műveleteivel. Megfelelő tanári támogatással a tanuló maga is alkotóvá válhat, személyre szabott tananyagokat hozhat létre, eredményeit megoszthatja társaival.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A biológiai vizsgálatok során a tanuló alkalmazza az analitikus és a szintetizáló gondolkodás műveleteit, összehasonlítja a különféle állapotokat és következtet a változások, folyamatok és egyensúlyok kialakulására. Az elvégzett megfigyelések és kísérletek számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell. A megismert biológiai elméletek alkalmazása többféle kontextusban, pl. a fenntarthatóság, a biotechnológia vagy az egészség összefüggésében, deduktív gondolkodás útján történhet. A biológiai jelenségek leírása gyakran csak statisztikai szemlélettel lehetséges, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítása az analógiás gondolkodást fejleszti. Az élet egymásra épülő szerveződési szintjeinek megértése rendszerszintű, komplex gondolkodást igényel.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** Az ember biológiai és társadalmi lény, a biológia tanulása hozzásegít e kettősség tudatos szemléletéhez. A tanuló felismeri az öröklött és a szerzett tulajdonságaiban rejlő lehetőségeit, a testi és szellemi képességek kibontakoztatásának személyes felelősségét. Az önismeret fejlesztését szolgálják az interaktív

tanulási formák, a fejlesztő szemléletű ön- és társértékelés. A tanuláshoz nyújtott megfelelő tanári támogatás, az egymástól tanulás növeli a közösségi összetartozás érzését, a segítség adásának és elfogadásának képességét.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** Az élő természeti környezetből érkező érzelmi hatások befogadása, ezek kreatív alkotásokban történő kifejezése segíti a biológia nevelési céljainak elérését.

**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A mezőgazdaság, az élelmiszeripar, az orvostudomány és a gyógyszeripar a folyamatos innovációra épül, az erre való felkészítés a biológia tanulásának is feladata.

A környezetismeret tantárgy a gyerekek mindennapi tapasztalatára, élményeire építve vizsgálja a növény- és állatvilágot, az emberi szervezetet és a környezeti folyamatokat. Ebben a tanulási szakaszban is végeznek a tanulók megfigyeléseket, egyszerűbb méréseket és kísérleteket, de ez még inkább a gyermeki kíváncsiság által irányított, kevésbé tudatos tevékenység. A természettudomány tantárgy keretében növények és állatok, az ember szervezete és egészsége, valamint az életközösségek megismerése részletesebben és elmélyültebben történik. A biológia önálló és mindenki számára kötelező tantárgyként a 7. évfolyamon jelenik meg, fontos, hogy a tanulók a két év során teljes képet kapjanak az élet biológiai értelmezéséről, az élővilágról és az ember szervezetéről és egészségéről. Az elméleti ismeretek a természettudományok általános és a biológia sajátos kulcsfogalmai köré szerveződnek, céljuk a biológiai alapkultúra megszerzése. A jelenségeket bemutató, élményalapú, aktív tanulási módszerek alkalmazásával jobban megőrizhető a gyermeki kíváncsiság, ennek feltétele a vizsgálatokra alkalmas tanulási környezet és a természetben való tanulás lehetőségének biztosítása. Alkalmat kell adni a tanulónak a természeti környezet megfigyelésére, a rendszerek és folyamatok feltárására, következtetések levonására és élmények szerzésére, kihasználva az értelmi és érzelmi nevelés egymást erősítő hatását.

Tanévi óraszám: 102 óra + 6 projektóra.

### Heti és éves óraterv

	<b>A tantárgy heti óraszám</b>	<b>A tantárgy éves óraszám</b>
7. évfolyam	1,5 óra	54 óra
8. évfolyam	1,5 óra	54 óra

## 7. évfolyam

<b>Témakörök</b>	<b>Témakör neve</b>	<b>Helyi tanterv óraszám</b>
A biológia tudományának céljai és vizsgálati módszerei	A biológia tudománya	3
Az élet kialakulása és szerveződése	Az élet kialakulása és szerveződése	6
Az élet formái, működése és fejlődése	Az élővilág fejlődése	6
	Az élővilág országai	10
A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	Bolygónk élővilága	10
Életközösségek vizsgálata	Életközösségek vizsgálata	10
A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	A természeti értékek védelme	6
Projektóra		3
	<b>Összes óraszám:</b>	54

<b>Témakör</b>	<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám:</b>
A biológia tudományának céljai és vizsgálati módszerei	A biológia tudománya	<b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a biológia tudományának kutatási céljait, elismeri a tudósok munkáját és felelősségét, képet alkot a biológia fejlődéséről, érti a jelenkori kutatások jelentőségét;</li> <li>– érti és példákkal igazolja, hogy a tudományos elképzelések az adott kor tudásán és világképén nyugszanak, fejlődésük és cseréjük a megismerési folyamat természetes jellemzője;</li> <li>– a biológiai jelenségekkel kapcsolatban kérdéseket, előfeltevéseket fogalmaz meg, tudja, hogy ezek akkor vizsgálhatók tudományosan, ha lehetőség van a bizonyításra vagy cáfolatra;</li> <li>– tisztában van a mérhetőség jelentőségével, törekszik az elérhető legnagyobb pontosságra, de tisztában van ennek korlátaival is;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megkülönbözteti a bulvár, a népszerűsítő és a tudományos típusú közléseket, médiatermékeket, törekszik a megtévesztés, az áltudományosság leleplezésére.</li> </ul>	
	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– útmutató alapján, másokkal együttműködve kísérleteket hajt végre, azonosítja és beállítja a kísérleti változókat, a kapott adatok alapján következtetéseket fogalmaz meg;</li> <li>– a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A Föld élővilágának teljességét magában foglaló bioszféra fogalmának értelmezése, megismerésének és védelmének a biológia kutatási céljaként való azonosítása</li> <li>– A biológia kutatási céljainak megismerése, néhány jelentős felismerés és felfedezés történeti bemutatása, értékelése</li> <li>– A biológiai ismeretek gyarapodásának a technológiai és gazdasági fejlődéssel való összefüggésének felismerése, az emberi életmódra gyakorolt hatásának értékelése</li> <li>– A természettudományos vizsgálatok feltételeinek és alapvető módszereinek elvi ismerete, gyakorlati alkalmazásuk megalapozása</li> <li>– A tényekre alapozottsággal kapcsolatos igény megszilárdítása, az áltudományos, manipulatív közlések és a tudományos források közötti különbségtétel</li> </ul>		<p>Matematika:</p> <p>táblázatok, rajzos modellek, diagramok, grafikonok leolvasása, megértése.</p>
<b>Fogalmak</b>	bioszféra, élettudományok, tudományos probléma, hipotézis, kísérlet, kísérleti változó, rendszer, környezet, szerveződési szint, tudományos közlemény, áltudomány	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kiselőadások, poszterek készítése az élettudományok és az orvoslás történetének egy-egy nevezetes személyiségéről, az ókortól napjainkig (Pl. Arisztotelész, Galenus, Linné, Darwin, Watson és Crick)</li> </ul>	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Rövid beszámolók készítése az utóbbi évtizedekben orvosi Nobel-díjjal elismert, biológiai kutatásokkal megalapozott felfedezésekről (témák, kutatók, alkalmazások), beszélgetés a jelentőségükről</li> <li>– A modern biológiai kutatások és a biotechnológia területeit és alkalmazási lehetőségeit bemutató kiselőadások, posztterek készítése, ezekkel kapcsolatos vélemények gyűjtése, megfogalmazása és megvitatása</li> <li>– A tudományos és a hétköznapi megfigyelés különbségeinek bemutatása konkrét példákon keresztül</li> <li>– Áltudományos hírek gyűjtése a médiából és azok tudományos tényekre alapozott cáfolata</li> <li>– Kisfilmek megtekintése a biológia tudomány részterületeiről, a modern biológiáról</li> </ul>
-------------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>6óra</b>
Az élet kialakulása és szerveződése	Az élet kialakulása és szerveződése	
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tényekre alapozott érveket fogalmaz meg a baktériumok jelentőségével kapcsolatban, értékeli egészségügyi, környezeti és biotechnológiai jelentőségüket;</li> <li>– vázlatrajz, fotó vagy mikroszkópos megfigyelés alapján felismeri és megnevezi a sejtmagvas sejtípus legfontosabb alkotórészeit, megfogalmazza a sejtekben zajló életfolyamatok lényegi jellemzőit;</li> <li>– képek, videók és mikroszkópos megfigyelések alapján összehasonlítja a növényi és az állati sejtek felépítését és működését, példák alapján értelmezi az egysejtű életmód jellegzetességeit;</li> <li>– érti a többsejtűek szerveződési típusainak különbségét, szerepét a fajok elterjedésében és a köztük kialakult munkamegosztásban.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A mikroszkópok működési elvének megismerése, a használat készségének fejlesztése</li> <li>– A mikroorganizmusok és a földi élet kialakulása közötti kapcsolat felismerése, a földi anyagforgalmi ciklusokban játszott szerepük értelmezése</li> <li>– A biológiai energiaforrás szerepének megértése, típusainak megkülönböztetése</li> <li>– A növényi és az állati sejttípusok összehasonlítása, anyagcseretípusok megkülönböztetése az energia- és a szénforrás alapján</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Egy hétköznapi kifejezés (rendszerezés) alkalmi jelentésének felismerése; a szöveg egységei közötti tartalmi megfelelés felismerése. Kulturált könyvtárhasználat.</p> <p><i>Matematika:</i> Halmazok eszközzellegű használata. Fogalmak egymáshoz való viszonya: alá- és fölérendeltségi viszony; mellérendeltség. Rendszerezést segítő eszközök és algoritmusok.</p> <p><i>Fizika:</i> lencsék, tükrök, mikroszkóp.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> tájékozódás a térben és időben.</p>

<b>Fogalmak</b>	fénymikroszkóp, sejt, sejtalkotó, baktérium, biológiai információ, gén, anyagcsere, szénforrás, energiaforrás, fotoszintézis, légzés, egysejtű, telep, szövet
<b>Javasolt tevékenységek</b>	Fénymikroszkóp beállítása, egysejtűek megfigyelése természetes vízmintában vagy tenyészetben, növényi szövetpreparátumok készítése, állati szövetmetszetek vizsgálata, a látottak rögzítése rajzban, mobiltelefonnal és rövid szöveges leírással Fénymikroszkópos sejtalkotók ábrázolása állati és/vagy növényi sejt rajzán
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A sejtek felépítését és működését bemutató animációk, videók keresése, a látottak megbeszélése, összefoglalása</li> <li>– A sejt felépítését és működését értelmező, a tanulók meglévő tudására épülő analógiák keresése és megbeszélése (pl. vár, város, gyár), rajzos vázlat készítése</li> <li>– A baktériumok sokféle biológiai szerepének bemutatása konkrét példákon keresztül</li> <li>– Papucsállatka-tenyészet készítése és vizsgálata</li> </ul> Növényi és állati sejtmodell készítése néhány alapvető különbség hangsúlyozásával

<b>Témakör</b>	<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám:</b>
Az élet formái, működése és fejlődése	Az élővilág fejlődése	<b>6 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> <li>– a biológiai problémák vizsgálatában figyelembe veszi az evolúciós fejlődés szempontjait, a földtörténeti időskálán el tudja helyezni ennek mérföldköveit, érti, hogy a mai emberi faj is az evolúció során alakult ki;</li> <li>– értelmezi a rátermettség és a természetes szelekció fogalmát, tudja, hogy azt a véletlenszerű események és az önszerveződés is befolyásolhatják;</li> <li>– elfogadja, hogy minden ember egy fajhoz tartozik és a nagyraszok értékükben nem különböznek, a biológiai és kulturális örökségük az emberiség közös kincse.</li> </ul>	

	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;</li> <li>– digitális eszközökkel képeket, videókat, adatokat rögzít, keres és értelmez, kritikus és etikus módon használ fel, alkotásokat készít; önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az evolúciós idődimenziók felmérése, élőlények sokféleségét kialakító mechanizmusok megértése, a természetes szelekció, valamint a semleges folyamatok jelentőségének felismerése</li> <li>– Az élővilág sokféleségének értékelése</li> <li>– Az élővilág fejlődését befolyásoló tényezők elemzése, az alkalmazkodással összefüggő változások azonosítása néhány példán keresztül</li> <li>– Az állatvilág fejlődése és az emberi evolúció közötti kapcsolat felismerése, a kutatás és bizonyítás módszereinek áttekintése</li> <li>– Az emberi evolúció főbb lépéseinek (agytérfogat, testtartás, tűz- és eszközhasználat, viselkedés, kommunikáció) azonosítása</li> <li>– Rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok biológiai vizsgálatokkal összefüggő jelentőségének megértése</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés - a szöveg egységei közötti tartalmi megfelelés felismerése; a szövegben megfogalmazott feltételeket teljesítő példák azonosítása.</p> <p><i>Matematika:</i> Fogalmak egymáshoz való viszonya: alá- és fölérendeltségi viszony; mellérendeltség értelmezése. Tárgyak, jelenségek, összességek</p> <p>összehasonlítása mennyiségi</p>



	<p>tulajdonságaik (méret) szerint; becslés, nagyságrendek.</p> <p><i>Informatika:</i> adatok gyűjtése az internetről.</p> <p><i>Kémia:</i> a víz szerkezete és tulajdonságai, oldatok, szerves anyagok.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>evolúció, természetes kiválasztódás, alkalmazkodás, rátermettség, fajok sokfélesége, emberi evolúció, ősemberek, nagyrazsok, Homo sapiens</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az élővilág fejlődését bemutató időszak készítése, a fontosabb mérföldkövek megjelenítése</li> <li>– A környezet és az élőlények testfelépítése, életmódja közötti összefüggést bemutató példák elemzése, az alkalmazkodás tényezőinek és konkrét módjainak megfogalmazása</li> <li>– A nagyrazsok képviselőinek testfelépítése és a környezethez való alkalmazkodás közötti összefüggések bemutatása</li> <li>– Emberelődök testfelépítését (csontváz, testalkat, végtagok, koponya) bemutató rajzok, rekonstrukciók összehasonlítása, a különbségek azonosítása, a fejlődési folyamat néhány jellemzőjének megfogalmazása</li> <li>– Az emberré válás folyamatát bemutató videó elemzése</li> </ul>

<p><b>Témakör</b></p> <p>Az élet formái, működése és fejlődése</p>	<p><b>Témakör neve</b></p> <p>Az élővilág országai</p>	<p><b>Javasolt óraszám:</b></p> <p>10 óra</p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alaktani jellemzők összehasonlítása alapján felismer néhány fontosabb növény- és állatcsoportot, ezekbe besorolást végez;</li> <li>– konkrét példák vizsgálata alapján összehasonlítja a gombák, a növények és az állatok testfelépítését, életműködéseit és életmódját, ennek alapján érvel az önálló rendszertani csoportba sorolásuk mellett.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;</li> <li>– biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét.</li> </ul>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az élőlények sokféleségében való eligazodás szükségességének és módszereinek azonosítása, a hierarchia és a leszármazási rokonság elvének felismerése</li> <li>– A gombák, a növények és az állatok külön országba sorolása melletti érvek megfogalmazása, fontosabb rendszertani csoportjaik alaktani és szervezettani jellemzése, néhány példafaj bemutatása</li> <li>– Kirándulások, természetben végzett megfigyelések során élőlénycsoportok, fajok azonosítása határozókönyvek és mobilalkalmazások segítségével</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Egy hétköznapi kifejezés (rendszerezés) alkalmi jelentésének felismerése; a szöveg egységei közötti tartalmi megfelelés felismerése. Kulturált könyvtárhasználat.</p> <p><i>Matematika:</i> Halmazok eszközjellegű használata.</p>

	<p>Fogalmak egymáshoz való viszonya: alá- és fölérendeltségi viszony; mellérendeltség. Rendszerezést segítő eszközök és algoritmusok.</p> <p><i>Földrajz: a természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi és időtartambeli különbségei.</i></p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: tájékozódás a térben és időben.</i></p>
<b>Fogalmak</b>	<p>fejlődéstörténeti rendszer, rendszertani kategóriák, faj, kettős nevezéktan, virágtalan növények, virágos növények, férgek, ízeltlábúak, puhatestűek, és a gerincesek osztályai</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Növény- és állatismeret segédkönyv (vagy hasonló kézikönyvek), mobiltelefon-applikációk és weboldalak keresése, használati módjuk tanulmányozása</li> <li>– Növény és/vagy állatfajok rendszertani besorolását ábrázoló diagramok rajzolása (pl. halmazábra, fogalomtérkép, táblázat)</li> <li>– Az élővilág országait bemutató törzsfá rajzolása, rövid jellemzések készítése az egyes országokról</li> <li>– Kiselőadás Darwin és Linné munkásságáról</li> <li>– A természetes és mesterséges rendszerezés összehasonlítása különböző feladatokkal, élőlények elnevezése játékos feladatokkal</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Mikroorganizmusok (planktonikus élőlények) és telepes élőlények mikroszkópos vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése</li> <li>– Fajok felismerése terepgyakorlaton, fajlista készítése a közvetlen környezetben</li> <li>– Kiselőadás a gombaszedéssel és -fogyasztással kapcsolatos tudnivalókról</li> <li>– Virágtalan, valamint egy- és kétszikű növények vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése</li> <li>– Gyűrűsférges, puhatestűek, ízeltlábúak vizsgálata, tapasztalatok rajzos rögzítése</li> <li>– Kiselőadás összeállítása az állatvilág „legjeiről”</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám:</b>
A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	Bolygónk élővilága	10 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alapfokon ismeri a földrészek, óceánok legjellegzetesebb növény- és állatfajait;</li> <li>– a földrészek természetes növényzetét ábrázoló tematikus térképek, fényképek, ábrák segítségével azonosítja bolygónk biomjait;</li> <li>– néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek éghajlati övezetei, kialakult talajtípusai és az ott élő növényvilág közötti kapcsolatokat;</li> <li>– néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek jellegzetes növényei és az ott élő állatvilág közötti kapcsolatot;</li> <li>– néhány tengeri növény- és állatfaj megismerése során felismeri, hogy bolygónk legnagyobb életközössége a világtengerekben él.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <p>leírások, fotók, ábrák, filmek alapján értelmezi és bemutatja az élőlények környezethez való alkalmazkodásának jellegzetes módjait és példáit.</p>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Bolygónk nagy életközösségeinek azonosítása tematikus térképen, a kontinensek néhány jellegzetes növény- és állatfajának megismerése</li> <li>– Az élőlények testfelépítése, életmódja, életciklusa és a biom ökológiai feltételei közti kapcsolat elemzése</li> <li>– Az európai magashegységekben kialakuló függőleges zonalitás okainak megértése, néhány jellegzetes életközösség, faj azonosítása</li> <li>– Óceánok, tengerek és édesvízi életközösségek néhány jellegzetes élőlényének megismerése</li> <li>– Táplálkozási láncok és hálózatok összeállítása a biomok élőlényeiből</li> <li>– A fajok elterjedését, annak változását befolyásoló tényezők konkrét példák alapján történő elemzése</li> <li>– Rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok biológiai vizsgálatokkal összefüggő jelentőségének megértése</li> </ul>	<p><i>Matematika:</i> táblázatok, rajzos modellek, diagramok, grafikonok leolvasása, megértése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés - a szöveg egységei közötti tartalmi megfelelés felismerése; szövegben elszórt, explicite megfogalmazott információk azonosítása, összekapcsolása, rendezése.</p> <p><i>Fizika:</i> Az energia-megmaradás elvének alkalmazása.</p>
	<p>Az energiatermelés módjai, kockázatai. A Nap energiatermelése. Időjárási jelenségek, a földfelszín és az időjárás kapcsolata. Csapadékfajták. Természeti katasztrófák. Viharok, árvizek, földrengések, cunamik</p>

<b>Fogalmak</b>	tápláléklánc, táplálékhálózat, elterjedési terület, éghajlati övezet, biomok, vízi életközösségek, függőleges zonalitás	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A kontinensek élővilágát bemutató természetfilmek feladatlapos elemzése, a látottak megbeszélése</li> <li>– A kontinensek, éghajlati övek jellemző életközösségeit bemutató tematikus térképek rajzolása, poszterek készítése</li> <li>– Adatok gyűjtése a környezeti tényezők és az élőlények testfelépítése, életmódja közötti összefüggésről, ezek alapján néhány jellegzetes példa bemutatása</li> <li>– Tűrőképességi görbék elemzése, az elterjedés és a környezeti igények közötti kapcsolat vizsgálata</li> <li>– Táplálkozási piramis/hálózat rajzolása a biomokra jellemző élőlényekről kapott vagy gyűjtött információk alapján</li> <li>– Növényföldrajzi és állattani elterjedési térképek értelmezése, összehasonlítása, a változások okainak és lehetséges következményeinek megbeszélése</li> <li>– A bioszférát, a biomokat kutató természettudósok (pl. Balogh János, Jacques-Yves Cousteau, Yann Arthus-Bertrand, Sir David Attenborough) filmrészleteinek megtekintése, megbeszélése</li> </ul>	
<b>Témakör</b> Életközösségek vizsgálata	<b>Témakör neve</b> Életközösségek vizsgálata	<b>Javasolt óraszám:</b> 10 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– másokkal együttműködve vizsgál környezetében található életközösségeket, az elkészített rajzok, fotók, videók és adatok alapján elemzi az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kapcsolatokat;</li> <li>– életközösségek vizsgálata, valamint ábrák, animációk alapján magyarázza az életközösségekben zajló anyagforgalom folyamatát, felismeri az élőlények közötti táplálkozási kapcsolatokat, táplálkozási piramist szerkeszt;</li> <li>– leírások, filmek és saját megfigyelései alapján elemzi az állatok viselkedésének alaptípusait, ezek lényegi jellemzőit konkrét példák alapján bemutatja;</li> <li>– esetleírások, filmek és saját megfigyelései alapján felismeri az adott életközösségek biológiai értékeit, értékeli a lakóközösségben található életközösségek környezeti állapotot és életminőséget javító hatását.</li> </ul>	

	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– leírások, fotók, ábrák, filmek alapján értelmezi és bemutatja az élőlények környezethez való alkalmazkodásának jellegzetes módjait és példáit;</li> <li>– a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki;</li> <li>– önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kölcsönhatások azonosítása, környezeti igény és tűrőképesség vizsgálata</li> <li>– A levegő, a víz és a talaj minőségi jellemzőinek vizsgálata, főbb típusainak megkülönböztetése, természetes összetevők és szennyezők azonosítása, mérési adatok értelmezése</li> <li>– Az élőhely fogalmának ismerete, jellemzőinek és típusainak vizsgálatokban történő azonosítása, az élőhelyi környezethez való alkalmazkodás módjainak és példáinak elemzése</li> <li>– Az életközösségek rendszerként való értelmezése, a kölcsönhatások és hálózatok vizsgálatokban történő felismerése, ciklikus és előrehaladó változási folyamatok azonosítása</li> <li>– Az indikátorszervezetek jelentőségének megértése, felismerésük és alkalmazásuk a konkrét vizsgálatokban</li> </ul>	<p><b>Kémia:</b></p> <p>A víz szerkezete és jellegzetes tulajdonságai.</p> <p><b>Földrajz:</b></p> <p>Tájékozódás a térképen.</p> <p><b>Matematika:</b></p> <p>Modellezés, összefüggések megjelenítése.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>életközösség, élőhely, környezeti igény, tűrőképesség, indikátorszervezet, populációs kölcsönhatás, évszakos és napi változási ciklus, társulások fejlődése, szukcesszió</p>

<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Egyszerű levegőminőség- (pl. ülepedő por), vízminőség- (pl. gyorsteszték, algák és egysejtűek megfigyelése) és talajvizsgálatok (pl. szemcseméret, víztartalom, pH) elvégzése, mintavétel és elemzés</li> <li>- Az intézmény közelében lévő természetes vagy természetközeli életközösség rendszeres megfigyelése, adatok gyűjtése, elemzése. Természetes életközösségek vizsgálata kirándulás, erdei iskola keretében, természettudományos, természetvédelmi és művészeti tevékenységek (fotózás, rajzolás, tárgykészítés) ötvözése</li> <li>- Kiállítás, bemutatónap szervezése, a terepen végzett vizsgálatok és az alkotómunka eredményeinek megosztása az intézményen belül és (lehetőség szerint) a helyi közösségben</li> <li>- Kiselőadás készítése idegenhonos inváziós növény- és állatfajokról</li> <li>- Zuzmók elterjedésének vizsgálata az iskola környezetében, autóforgalommal terhelt és kevésbé forgalmas területen</li> </ul>
--------------------------------------	---

<p><b>Témakör</b></p> <p>A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései</p>	<p><b>Témakör neve</b></p> <p>A természeti értékek védelme</p>	<p><b>Javasolt óraszám:</b></p> <p><b>6 óra</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- érti és elfogadja, hogy az élő természet rendelkezik olyan értékekkel, amelyeket törvényi eszközökkel is védeni kell, ismeri ennek formáit, felhívja a figyelmet az általa észlelt természetkárosításra;</li> <li>- az életformák sokféleségét megőrzendő értéként kezeli, felismeri a benne rejlő esztétikai szépséget, érvel a biológiai sokféleség veszélyeztetése ellen;</li> <li>- tájékozódik a környezetében található védett fajokról, életközösségekről, ezek eszmei értékéről és biológiai jelentőségéről, ismeri a hazai nemzeti parkok számát, területi elhelyezkedését, bemutatja védendő életközösségeik alapvető jellemzőit;</li> </ul>	



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– egységben látja az életközösségek múltbeli, jelenkori és várható jövőbeli állapotát, azok jövőbeli állapotára valószínűségi előrejelzést fogalmaz meg, felismeri és vállalja a jövőjük iránti egyéni és közösségi felelősséget.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz;</li> <li>– a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki;</li> <li>– önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A természetvédelem szükségessége melletti érvelés, az alkalmazható egyedi és rendszerszintű módszerek és szabályozási elvek ismerete</li> <li>– A gazdálkodás, a települések és az infrastruktúra fejlődése által előidézett, a természeti környezetre gyakorolt hatások azonosítása, konkrét példák adatokra alapozott, több szempontú értékelése</li> <li>– Nemzeti parkjaink elnevezésének, területi elhelyezkedésének és sajátos biológiai értékeinek ismerete</li> <li>– A védett faj, az eszmei érték fogalmának értelmezése konkrét példák alapján</li> </ul>	<p>Matematika: Táblázatok, diagramok.</p> <p>Földrajz: Tájékozódás a térképen.</p>
<b>Fogalmak</b>	tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, nemzeti park, védett faj, eszmei érték

<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szerepjáték, storyline (kerettörténet) feladat, strukturált vita valamely természetvédelemmel összefüggő probléma (pl. veszélyeztetett élőhelyek, fajok védelme) több szempontú elemzésére, a megoldási lehetőségek keresése</li> <li>– Az iskola vagy a lakóhely közelében vállalható környezetvédelmi önkéntes tevékenység megismerése</li> <li>– A hazai nemzeti parkok életközösségeit, jellegzetes élőlényeit bemutató kiselőadások, virtuális séták összeállítása</li> </ul>
--	---

## 8. évfolyam

<b>Témakörök</b>	<b>Témakör neve</b>	<b>Helyi tantervi óraszám</b>
A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	A természeti értékek védelme	2
Az élővilág és az ember kapcsolata A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság	10
Az emberi szervezet felépítése, működése	Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség	5
	Az emberi szervezet II. – Anyagforgalom	8
	Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás	6
	Szaporodás, öröklődés, életmód	10
Életmód és egészség	Egészségmegőrzés, elsősegély	10
<b>Projektóra</b>		3
	<b>Összes óraszám:</b>	54

<b>Témakör</b>	<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám:</b>
A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései	A természeti értékek védelme	<b>2 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– érti és elfogadja, hogy az élő természet rendelkezik olyan értékekkel, amelyeket törvényi eszközökkel is védeni kell, ismeri ennek formáit, felhívja a figyelmet az általa észlelt természetkárosításra;</li> <li>– az életformák sokféleségét megőrzendő értéknek kezeli, felismeri a benne rejlő esztétikai szépséget, érvel a biológiai sokféleség veszélyeztetése ellen;</li> <li>– tájékozódik a környezetében található védett fajokról, életközösségekről, ezek eszmei értékéről és biológiai jelentőségéről, ismeri a hazai nemzeti parkok számát, területi elhelyezkedését, bemutatja védendő életközösségek alapvető jellemzőit;</li> </ul>	

	<p>egységben látja az életközösségek múltbeli, jelenkori és várható jövőbeli állapotát, azok jövőbeli állapotára valószínűségi előrejelzést fogalmaz meg, felismeri és vállalja a jövőjük iránti egyéni és közösségi felelősséget.</p> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz;</li> <li>– a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki;</li> <li>– önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket.</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A gazdálkodás, a települések és az infrastruktúra fejlődése által előidézett, a természeti környezetre gyakorolt hatások azonosítása, konkrét példák adatokra alapozott, több szempontú értékelése</li> <li>– Az ökológiai elvek érvényesítési lehetőségeinek felismerése a gazdálkodás, az építészet, a tájmegőrzés vagy a turizmus esetében</li> <li>– A lakóhely közelében lévő védett területről önálló információ- és adatgyűjtés, a természetvédelemben való önkéntes szerepvállalásra való indíttatás erősítése</li> </ul>	<p>Matematika:</p> <p>Algoritmus követése, értelmezése, készítése.</p> <p>Változó helyzetek megfigyelése; a változás kiemelése (analízis)</p> <p>Adatok gyűjtése, rendezése, ábrázolása.</p> <p>Táblázatok, rajzos modellek, diagramok, grafikonok leolvasása, megértése.</p>

<b>Fogalmak</b>	ökoturizmus, ökogazdálkodás, urbanizáció, környezettudatosság
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A lakóhely természetvédelmi értékeinek és környezeti problémáinak bemutatása projekt munka keretében</li> <li>– Kirándulás valamely hazai nemzeti parkba, részvétel vezetett túrán, megfigyelés, fotózás, rajzolás, az eredményekből kiállítás rendezése</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám:</b>
<p>Az élővilág és az ember kapcsolata</p> <p>A fenntarthatóság fogalma, biológiai összefüggései</p>	<p>Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság</p>	<p><b>10 óra</b></p>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kritikusan és önkritikusan értékeli az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását, életvitelében tudatosan követi a természet- és környezetvédelem szempontjait;</li> <li>– ismeri a növények gondozásának biológiai alapjait, több szempontot is figyelembe véve értékeli a növények, a növénytermesztés élelmezési, ipari és környezeti jelentőségét;</li> <li>– kritikusan vizsgálja a haszonállatok tartási módjai és a fajra jellemző igények közötti ellentmondásokat, ismeri és érti a nagyüzemi technológiák és a humánus állattartási módok közötti különbségeket;</li> <li>– példák alapján elemzi a globális környezeti problémák gazdasági és társadalmi összefüggéseit, a megelőzés, a kárcsökkentés és az alkalmazkodás stratégiáit.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;</li> <li>– természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz;</li> <li>– önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket.</li> </ul>	

Ismeretek/ <i>Fejlesztési feladatok</i>	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A biológiai sokféleség beszűkülését előidéző okok és a lehetséges veszélyek felismerése, az ellenük megtehető intézkedések példáinak elemzése</li> <li>– Az emberi populáció növekedésével, a települések és a gazdálkodás átalakulásával járó hatások konkrét példák alapján való elemzése, az élővilág változásával való összefüggésének vizsgálata</li> <li>– A fogyasztói létforma és a Föld véges erőforrásai közötti ellentmondás felismerése, a fenntarthatóság problémájának több szempontú elemzése</li> <li>– Az ökológiai gazdálkodás, a génmegőrzés biológiai alapjainak megteremtését és megőrzését szolgáló eljárások elvi ismerete, példákon alapuló bemutatása</li> <li>– Az éghajlatváltozási modellek által a bioszféra jövőjére adott előrejelzések értékelése, a megelőzés, hatáscsökkentés és alkalmazkodás módjainak áttekintése</li> </ul>	<p>Matematika: modellezés, összefüggések megjelenítése.</p> <p>Fizika: Az energiamegmaradás elvének alkalmazása. Az energiatermelés módjai, kockázatai. A Nap energiatermelése.</p> <p>Időjárási jelenségek, a földfelszín és az időjárás kapcsolata.</p> <p>Csapadékfajták.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>biológiai sokféleség, fajgazdagság, fajtanemesítés, génmegőrzés, globális probléma, éghajlatváltozás, monokultúra, biogazdálkodás, tájgazdálkodás, fenntarthatóság</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Információgyűjtés, rajzos vázlat szerkesztése az intézménynek helyet adó település, az iskola környezetének jellegzetes gazdálkodási és településformáló tevékenységeiről</li> <li>– A helyi szinttől a régió, a kontinensen át a globális szintig átívelő, a természetvédelemmel összefüggő esetek, példák keresése, az összefüggések feltárása</li> </ul>

<p style="text-align: center;"><b>Témakör</b></p> <p>Az emberi szervezet felépítése, működése</p>	<p style="text-align: center;"><b>Témakör neve</b></p> <p style="text-align: center;"><b>Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség</b></p>	<p style="text-align: center;"><b>Javasolt óraszám:</b></p> <p style="text-align: center;"><b>5 óra</b></p>
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az emberi test megfigyelése alapján azonosítja a főbb testtájakat és testrészeket, elemzi ezek arányait és szimmetriaviszonyait;</li> <li>– felismeri az emberi bőr, a csontváz és a vázizomzat főbb elemeit, ezek kapcsolódási módjait, értelmezi a mozgási szervrendszer felépítése és az ember mozgásképessége közötti összefüggéseket;</li> <li>– alapvető mozgástípusok és egyes sportok esetében elemzi a mozgásszervrendszer működésének jellemzőit, igyekszik ezeket fizikai fogalmakkal és elvekkkel magyarázni;</li> <li>– tudja, hogy a testünk alapfelépítése az evolúciós fejlődés eredménye, de az öröklött adottságaink az egyedfejlődés során formálódnak egyénivé, ebben nagy szerepet játszik az életmódunk is;</li> <li>– felismeri a gyakorolt sportok testi és lelki fejlesztő hatását és a velük járó terheléseket, baleseti veszélyeket, tanácsokat fogalmaz meg ezek elkerülésére.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;</li> <li>– biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét;</li> <li>– a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki;</li> <li>– kiegyensúlyozott saját testképpel rendelkezik, figyelembe véve az egyéni adottságokat, a nem és a korosztály fejlődési jellegzetességeit, valamint ezek sokféleségét.</li> </ul>	

<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Tájékozódás az emberi testen, a testtájak és szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen</li> <li>– Az emberi kültakaró szövettani rétegeinek azonosítása ábrákon, az egyes rétegek, szervek funkciójának ismertetése</li> <li>– A gerincoszlop tájékainak és részeinek megnevezése, a végtagok és függesztőövek, a mellkas csontjainak megmutatása csontvázon vagy képeken és saját testen</li> <li>– A mozgásszervrendszerre jellemző főbb kötő-, támasztó- és izomszövet csoportok vizsgálata, a szerkezet és működés kapcsolatának értelmezése</li> <li>– A végtagok hajlító- és feszítőizmai elhelyezkedésének megmutatása, az arc izmainak összefüggésbe hozása a mimika és az artikuláció képességével</li> <li>– Sportok mozgásformáiról saját fotók és videók készítése, ezek elemzése a tanult anatómiai és biomechanikai elvek alapján</li> </ul>	<p>Magyar nyelv és irodalom: a szöveg elemei közötti ok-okozati, általános-egyes vagy kategória-elem viszony felismerése</p> <p>Matematika: modellezés, összefüggések megjelenítése. Szimmetria, tükrözés.</p> <p>Kémia: az oldatok kémhatása</p> <p>Fizika: erő, forgatónyomaték, mechanikai egyensúly</p> <p>Informatika: adatok gyűjtése az internetről.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>kültakaró, bőr(szövet), csont(szövet), koponyacsontok, gerincoszlop, csigolyák, bordák, a végtagok alapfelépítése, függesztőövek, izom(szövet), hajlító- és feszítőizmok, mimikai izmok</p>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az emberi test (férfi és női) anatómiáját bemutató videók, animációk, mobiltelefonos applikációk keresése, használata a testkép fejlesztésében</li> <li>– Mikroszkópi metszetek (és/vagy mikrofotók) vizsgálata, rajzos vázlat készítése (pl. bőr, csont, izomszövet)</li> </ul> <p>A bőr rétegeinek megfigyelése állati szöveteken (pl. sertésszalonna), a bőr-, köröm- és hajápolással kapcsolatos kiselőadások tartás</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A mozgásszervrendszer egyes részeinek felépítését és működését bemutató mozgatható makettek készítése (pl. kéz, kar)</li> </ul>



	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Csontok szöveti felépítésének és összetételének vizsgálata: mészkőtartalom savval történő, a fehérjetartalom égetéssel történő igazolása, a tapasztalatok rajzos rögzítése</li> <li>- A gerincoszlop és a talpboltozat hajlatai jelentőségének vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése</li> <li>- Egyszerű biometriai mérések elvégzése saját testen és/vagy társakon, arányok, szimetriaviszonyok, méreteloszlás (min., max., átlag) számítása, ábrázolása (bilaterális szimmetria, aranymetszés aránya)</li> <li>- Vita a testképzavarok kialakulásának okairól, a kortársak, a média és a család szerepének elemzése. Egyszerűbb biomechanikai elemzések elvégzése (pl. emelő elv szemléltetése, erők összegződése, gyorsulás stb.)</li> </ul>
--	---

<p><b>Témakör</b></p> <p>Az emberi szervezet felépítése, működése</p>	<p><b>Témakör neve</b></p> <p><b>Az emberi szervezet II. – Anyagforgalom</b></p>	<p><b>Javasolt óraszám:</b></p> <p><b>8 óra</b></p>
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ábrák, makettek alapján felismeri az ember anyagforgalmi szervrendszereinek fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését;</li> <li>– szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja a táplálkozási, keringési, légzési, kiválasztási szervrendszerek alapvető biológiai funkcióit, az életfolyamatok lépéseit;</li> <li>– ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;</li> <li>– útmutató alapján, másokkal együttműködve kísérleteket hajt végre, azonosítja és beállítja a kísérleti változókat, a kapott adatok alapján következtetéseket fogalmaz meg;</li> <li>– biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét.</li> </ul>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A belső szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen</li> <li>– A táplálkozási szervrendszer főbb részeinek, a tápcsatornaszakaszok funkcióinak, a szakaszok szövettani és szervi felépítésének és működésének értelmezése, az emésztés és felszívódás folyamatának megértése</li> </ul>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tápanyagok élettani szerepének megértése, az energiatartalom és összetétel adatainak értelmezése</li> <li>– A légzőszervrendszer szövettani és szervi felépítésének, a légcseré- és a gázcsere-folyamatok helyének és funkcióinak azonosítása, biológiai hátterének megértése</li> </ul>	<p>Matematika: Adatok rendezése, ábrázolása.</p> <p>Matematikai modellek (pl. függvények, táblázatok, rajzos modellek, diagramok, grafikonok) értelmezése, használata.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A szervezet folyadéktereinek és a keringési szervrendszer szerveinek azonosítása, biológiai funkciójának a felépítés és működés alapján való megértése</li> <li>– A vérkép, a vér összetételének jellemzése, a főbb alakos elemek és vérplazma funkcióinak azonosítása, a véralvadási folyamat kiváltó okainak és jelentőségének felismerése</li> <li>– A kiválasztó szervrendszer főbb feladatainak, szerveinek azonosítása, működési elvének megértése</li> </ul>	<p>Magyar nyelv és irodalom: a szöveg egységei közötti tartalmi megfelelés felismerése; a szövegben alkalmazott speciális jelrendszerek működésének magyarázata (táblázat).</p> <p>Kémia: a legfontosabb tápanyagok (zsírok, fehérjék, szénhidrátok) kémiai felépítése.</p> <p>Informatika: adatok gyűjtése az internetről, prezentáció készítése.</p> <p>Technika: betegjog</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>tápcsatorna, tápanyag, emésztőnedv, felszívódás, máj, hasnyálmirigy, felső és alsó légutak, tüdő, légcseré és gázcsere, szív, szívciklus, értípusok, véralvadás, vérkép, vese, só- és vízháztartás, kiválasztás</p>

<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az emberi test belső szerveit bemutató makettek, torzók tanulmányozása</li> <li>– Szövetteni ábrák, fotók elemzése, humán szövetteni metszetek mikroszkópos vizsgálata</li> <li>– A táplálkozási szervrendszer működését bemutató folyamatvázlat rajzolása, az emésztés és felszívódás legfontosabb részfolyamatainak ábrázolása</li> <li>– Élelmiszerek összetételi adatainak (címkéinek) gyűjtése, az adattípusok (tápanyagfajták, energiatartalom) értelmezése</li> <li>– Étrendtervezéssel összefüggő társas feladatok tervezése, elvégzése (pl. rajzolt, fotózott alapanyagokból tányérok, menük összeállítása)</li> <li>– A nyál és az epe emésztő szerepének vizsgálata, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése</li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Információk keresése a dohányzás káros hatásairól, a lehetséges egészségügyi kockázatok bemutatása, érvelés a saját és mások egészségmegőrzése mellett</li> <li>– Donders-féle tüdőmodell és dohányzó gép PET palackból való elkészítése</li> <li>– A szívciklust és az érrendszer működését bemutató animációk keresése, értelmezése</li> <li>– Sertésszív boncolása, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése</li> <li>– A keringési és a légzési szervrendszer működésével összefüggő megfigyelések és egyszerűbb mérések, kísérletek elvégzése (pl. pulzuszám, légzésszám, vitálkapacitás, kilélegzett levegő CO<sub>2</sub>-tartalma)</li> <li>– Sertésvese boncolása, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése</li> <li>– Dializáló készülék működési elvének megismerése, a művesekezelés lényegének közös értelmezése videó segítségével</li> </ul>

<p>Az emberi szervezet felépítése, működése</p>	<p style="text-align: center;"><b>Témakör neve</b></p> <p style="text-align: center;">Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás</p>	<p style="text-align: center;"><b>Javasolt óraszám:</b></p> <p style="text-align: center;"><b>6 óra</b></p>
<p style="text-align: center;"><b>Tanulási eredmények</b></p> <p>– meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki.</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ábrák, makettek alapján felismeri az ember ideg- és hormonrendszerének fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését;</li> <li>– szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja az ideg- és hormonrendszer alapvető biológiai funkcióit, értelmezi a szabályozás elvét;</li> <li>– felismeri, hogy az immunrendszer is információkat dolgoz fel, azonosítja a rendszer főbb szerveit, sejtes elemeit és kémiai összetevőit;</li> <li>– ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;</li> <li>– biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét;</li> </ul> <p>a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza</p>	
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az idegrendszer feladatának, működési módjának megértése, a központi és környéki idegrendszer, a gerincvelő és az agyvelő felépítésének vázlatos ismerete, az akaratlagos és a vegetatív szabályozási módok megkülönböztetése</li> <li>– Az érzékelési képességek (látás, hallás, kémiai és mechanikai érzékelés) és az ezeknek megfelelő érzékszervek felépítésének és működésének megértése</li> <li>– megőrzésében játszott szerepük értékelése</li> </ul>	<p>Fizika:</p> <p>A hang keletkezése, hangforrások, a hallás fizikai alapjai. Hangerősség, decibel. Zajszennyezés.</p> <p>A fény. A szem és a látás fizikai alapjai.</p> <p>Látáshibák és javításuk.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>– A hormonrendszer feladatának, működési módjának megértése, a főbb hormontermelő szervek azonosítása, a termelt hormonok hatásainak bemutatása, az idegi és a hormonális szabályozás kapcsolatának megértése</li> <li>– Az immunrendszer és a keringési szervrendszer közötti kapcsolat felismerése, a védekezésben szerepet játszó fontosabb sejttípusok és kémiai anyagok azonosítása, a veleszületett és szerzett immunitás megkülönböztetése</li> </ul> <p>A védőoltások működési módjának megértése, az egyéni és a közösségi egészség</p>	<p>Matematika: Változó helyzetek megfigyelése, a változás kiemelése (analízis) Modellek megértése, használata.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: Szövegértés- a szöveg elemei közötti ok-okozati, általános-egyes vagy kategória-elem viszony magyarázata: egy hétköznapi probléma megoldása a szöveg tartalmi elemeinek felhasználásával.</p> <p>Informatika: szövegszerkesztés</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>központi és környéki idegrendszer, gerincvelő, érző- és mozgatópálya, reflex, belső elválasztású mirigy, hormon és receptor, agyalapi mirigy, pajzsmirigy, mellékvese, nemi mirigyek és hormonjaik, immunrendszer, veleszületett és szerzett immunitás, védőoltás</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az agy és a gerincvelő szöveti felépítését, elhelyezkedését, felépítését bemutató ábrák, fotók, makettek, animációk, mobiltelefonos applikációk elemzése, a főbb részek azonosítása</li> <li>– Gerincvelői reflexet bemutató animációk keresése, a részek azonosítása, a működés megbeszélése</li> <li>– A szem és a fül felépítését és működését (látás, hallás, helyzet- és mozgásérzékelés) bemutató animációk keresése, megbeszélése</li> <li>– A látáshibák típusait bemutató ábrák, animációk összehasonlítása, a javítási lehetőségek (pl. szemüvegek) megbeszélése</li> <li>– Halláskárosodást okozó hatásokat, veszélyeket bemutató információk keresése, érvelés a halláskárosodás megelőzése mellett</li> </ul>

<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A szem működésével kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: pupilla – szemlencse működése, térlátás – szintévesztés vizsgálata</li> <li>– A hallással kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: hallásküszöb, frekvenciatartomány, térbeliség</li> <li>– Kémiai ingerek érzékelésével kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: a négy alapíz érzékelése, szaglászvizsgálat</li> <li>– Bőrzérezéssel kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: testrészek tapintópont sűrűség vizsgálata, hideg- és melegpontok vizsgálata</li> <li>– Összefoglaló táblázat szerkesztése a belső elválasztású mirigyekről, fontosabb hormonjaikról és azok hatásairól, a működési zavarok tüneteiről</li> <li>– Az immunrendszer működését bemutató rajzfilm megnézése, válaszolás feladatlapos kérdésekre</li> <li>– Információk keresése a Magyarországon kötelező védőoltásokról, az egyéni és a közösségi védettség fogalmának, kapcsolatának megbeszélése</li> </ul>
--	---

<b>Témakör</b> <b>Az emberi szervezet felépítése, működése</b>	<b>Témakör neve</b> <b>Szaporodás, öröklődés, életmód</b>	<b>Javasolt óraszám:</b> <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– azonosítja az emberi egyedfejlődés főbb szakaszait, bemutatja az emberi nemek testi különbözőségének kialakulását, tisztában van a felelős szexuális magatartás ismérveivel, értékeli a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségét;</li> <li>– értékeli a személyi és környezeti higiénia egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni, egyéni képességeihez mérten tisztán, rendben tartja környezetét.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét;</li> <li>– az egészséggel, életmóddal foglalkozó weboldalak, tematikus médiaforrások információit kritikusan elemzi, igyekszik tudományos bizonyítékokra alapozott híreket, érveket és tanácsokat elfogadni;</li> <li>– tényekkel igazolja a testi és lelki egészség közötti kapcsolatot, tud ennek egyéni és társadalmi összefüggéseiről, érvel az egészségkárosító szokások és függőségek ellen.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A női és a férfi nemi szervrendszer külső és belső felépítésének elemzése képek, ábrák alapján, a női és férfi másodlagos nemi jellegek kialakulásának bemutatása</li> <li>– A másodlagos nemi jellegek kialakulását bemutató ábrák, animációk tanulmányozása, a fejlődési folyamat időbeli jellegzetességeinek és egyéni eltéréseinek megbeszélése</li> <li>– Az ivarsejtek képződési helyének azonosítása, a tulajdonságok átörökítésében és a változékonyság biztosításában játszott szerepük magyarázása</li> </ul>	<p>Informatika:szaktárgyi oktatóprogram használata</p> <p>Fizika: ultrahangos vizsgálatok az orvosi diagnosztikában.</p> <p>Matematika: ciklusonként átélt idő és lineáris időfogalom; időtartam, időpont.</p>	



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A megtermékenyítés feltételeinek ismerete, a fogamzásgátló módszerek működésének megértése</li> <li>– A fogamzástól a születésig tartó magzati fejlődés főbb jellemzőinek és feltételeinek ismerete, a szülés fő szakaszainak és körülményeinek megbeszélése</li> <li>– A gének szerepének felismerése, az utódnemzedékek kialakulására vezető genetikai folyamatok egyszerű öröklésmenetek példáján történő elemzése</li> <li>– A testi és a nemi kromoszómák megkülönböztetése, a nem meghatározásában játszott szerepük ismerete, a nemhez kapcsolt öröklődés néhány példájának áttekintése</li> <li>– Annak felismerése, hogy az ember öröklött hajlamainak kifejeződését a környezet is befolyásolja, ezért a tudatosabb életmóddal magunk is tehetünk egészségünkért</li> <li>– A felelős szexuális magatartás jellemzőinek ismerete, a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségének értékelése.</li> </ul>	<p>Magyar nyelv és irodalom: szövegértés- a szöveg egységei közötti tartalmi megfelelés felismerése; a szöveg elemei közötti ok-okozati, általános- egyes vagy kategória elem viszony felismerése; a bibliográfiai rendszer mibenléte és alkalmazása; a szövegben megfogalmazott feltételeket teljesítő példák azonosítása.</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>női és férfi ivarszervek, nemi jellegek, hímivarsejt és petesejt, gén, kromoszóma, minőségi és mennyiségi tulajdonság, öröklésmenet, megtermékenyítés, embrió, magzati fejlődés, szülés</p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az emberi nemek anatómiai különbségeit (elsődleges és másodlagos nemi jellegek) bemutató képek, animációk, mobiltelefonos applikációk tanulmányozása, a különbségek megfogalmazása</li> <li>– A nemi érés folyamatáról, egyéni eltéréseiről szóló információk keresése, vélemények megvitatása</li> <li>– A megtermékenyítést és a magzati fejlődést bemutató fotósorozatok, animációk és videók tanulmányozása, ezek alapján folyamatvázlat készítése, rajzolása</li> <li>– Ábrák elemzése a szülés folyamatáról</li> <li>– Családi öröklésmeneteket bemutató ábrák, képek, családfák elemzése, a hasonlóságok és különbségek megfogalmazása egy-egy példán</li> <li>– Genetikai betegségeket bemutató esettanulmányok megbeszélése, az esetek közötti hasonlóságok és különbségek megfogalmazása</li> </ul>	

Témakör	Témakör neve	Javasolt óraszám:
Életmód és egészség	Egészségmegőrzés, elsősegély	10 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőit, igyekszik tudatosan alakítani étkezési szokásait, törekszik az életmódjának megfelelő energia- és tápanyagbevitelre, a normál testsúly megőrzésére;</li> <li>– ismeri a kórokozó, a fertőzés és a járvány fogalmait, megkülönbözteti a vírusos és bakteriális fertőző betegségeket, felismeri az antibiotikumok helyes használatának fontosságát;</li> <li>– tudja, hogy a daganatos betegségek kialakulását az életmód és a környezet is befolyásolja, és hogy gyógyításuk esélyét a korai felismerés nagymértékben növeli;</li> <li>– érti az orvosi diagnosztikai eljárások célját, ismeri azok alapelvét és néhány főbb módszerét, értékeli a megfelelő diagnózis felállításának jelentőségét;</li> <li>– felméri a baleseti sérülések kockázatait, igyekszik ezeket elkerülni, a bekövetkezett balesetek esetében felismeri a sérülés, vérzés vagy mérgezés jeleit, ezekről megfelelő beszámolót tud adni;</li> <li>– a bekövetkezett balesetet, rosszulletet felismeri, segítséget (szükség esetén mentőt) tud hívni, valamint a tőle elvárható módon (életkori sajátosságainak megfelelően) elsősegélyt tud nyújtani: a sérült vagy beteg személy ellátását a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül megkezdeni (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása);</li> </ul> <p>tudja alkalmazni az alapszintű újraélesztést mellkaskompressziók és lélegeztetés (CPR) kivitelezésével, felismeri ennek szükségességét.</p> <p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– az egészséget személyes és közösségi értéként értelmezi, érdeklődik az egészségmegőrzéssel kapcsolatos információk iránt, mérlegeli azok tudományos hitelességét, kritikusan kezeli a gyógyszerekkel, gyógyászattal kapcsolatos reklámokat;</li> <li>– tényekkel igazolja a testi és lelki egészség közötti kapcsolatot, tud ennek egyéni és társadalmi összefüggéseiről, érvel az egészségkárosító szokások és függőségek ellen;</li> <li>– természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz.</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– az egészséggel, életmóddal foglalkozó weboldalak, tematikus médiaforrások információit kritikusan elemzi, igyekszik tudományos bizonyítékokra alapozott híreket, érveket és tanácsokat elfogadni; értékeli a személyi és környezeti higiénia</li> <li>– egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni, egyéni képességeihez mérten tisztán, rendben tartja környezetét</li> </ul>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az antibiotikumok betegségek elleni hatásosságának elmagyarázása, annak megértése, hogy a helytelen antibiotikum-használat felgyorsítja az ellenálló baktériumok kialakulását</li> <li>– A daganatos betegségek környezeti és életmódbeli kockázati tényezőinek áttekintése, a megelőzés lehetőségeinek megvitatása, a személyre szabott terápia jelentőségének felismerése</li> <li>– Az orvosi szűrővizsgálatok és diagnosztikai eljárások céljainak azonosítása egy-egy példán keresztül, annak értékelése, hogy a diagnózis az orvos egészségügyi-jogi érvényű felelős nyilatkozata a személy egészségi állapotáról</li> <li>– Az elsősegélynyújtás lépéseinek elvi ismerete, szimulációkkal történő gyakorlása, szükség esetén alkalmazása, a sérült vagy beteg személy ellátásának (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása) megkezdése a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül</li> <li>– Az alapszintű újraélesztést szükségessé tevő helyzet felismerése, mellkaskompressziókkal történő alkalmazása</li> </ul>	<p>Informatika: adatok gyűjtése az internetről.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: a szöveg elemei közötti ok-okozati, általános-egyes vagy kategória-elem viszony felismerése.</p> <p>Kémia: az oldatok kémhatása</p> <p>Testnevelés: a bemelegítés szerepe a balesetek megelőzésében.</p>
<b>Fogalmak</b>	fertőzés, járvány, stressz, rákkeltő anyag/hatás, személyi higiénia, ételmiszer-összetétel és -minőség, lelki egészség, függőség, szűrővizsgálat, diagnosztikai eljárások, elsősegélynyújtás, alapszintű újraélesztés

<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Népegészségügyi adatsorok, grafikonok értelmezése (pl. szív- és érrendszeri betegségek, rákstatistikák, fertőző betegségek), a bemutatott helyzettel összefüggő értékelések megfogalmazása</li> <li>– Egészségnap szervezése, egészségmegőrzési tanácsadó szakértők meghívása, videóinterjúk készítése</li> <li>– Különböző élelmiszerek összetételét felsoroló információs anyagok összegyűjtése, összehasonlítása</li> <li>– Életkornak megfelelő étrendek összeállítása, iskolai kóstoló és/vagy vásár rendezése egyszerűen elkészíthető, egészséges ételekből (büféárak, sütemények)</li> <li>– Járványok, egyes fertőző betegségek történetéről szóló kiselőadások, házi dolgozatok készítése</li> <li>– Napjaink egyes nagyobb járványairól szóló esettanulmányok, filmek elemzése, a tanulságok megbeszélése</li> <li>– Alapvető elsősegélynyújtási ismeretek alkalmazásának gyakorlati bemutatása (pl. vérzések, gyakori rosszullétek, égési sérülések, sportbalesetek esetén)</li> <li>– Az egészséges életmód betegségmegelőzésben játszott szerepének bemutatása konkrét betegségcsoportok példái alapján</li> </ul>
--	--

# Fizika

## 7–8. évfolyam

A fizika tantárgy oktatására a 3 – 4. osztályban tanult környezetismeret, illetve az 5 – 6. osztályban tanult természettudomány oktatását követően kerül sor. Az 5. – 6. évfolyamon a természetismeret oktatását szakos kollégák tartják az előkészíteni kívánt szaktantárgynak megfelelően. 7. - 8. évfolyamon a fizika tantárgyat önálló tantárgyként tanítjuk.

A kerettanterv témakörei, a megtanítandó ismeretek és fejlesztési feladatok egyfelől lehetővé teszik a Nat által az adott nevelési szakaszra előírt tanulási eredmények megvalósulását, másrészt a fizika oktatására vonatkozó általános alapelvek érvényesülését. Ennek megfelelően a témák szorosan kapcsolódnak a hétköznapi problémákhoz, természeti jelenségekhez és technikai alkalmazásokhoz. A kerettanterv alkalmazásával tervezett oktatási, tanulási folyamat mélyíti a szükséges szakmai ismereteket, támogatja a tudásalkalmazást, összekapcsolja a tantárgyon belüli és a tantárgyak közötti releváns információkat és szervesen épít a jelenség és tevékenység alapú tudásszervezés alapelveire. Ezeknek a céloknak a megvalósulását szolgálják a fizika tudományával, annak munkamódszerével valamint a globális környezeti problémákkal foglalkozó témakörök.

Az internethasználattal és prezentációk készítésével kapcsolatos tanulási eredmények megvalósulása megfelelő órászervezéssel, a digitális technológia tanári irányítás melletti önálló használatával biztosítható. Ezeket az alábbiakban soroljuk fel:

- A tanuló fizikai szövegben, videóban el tudja különíteni a számára világos és nem érthető, további magyarázatra szoruló részeket;
- az internet segítségével adatokat gyűjt a legfontosabb fizikai jelenségekről;
- tanári útmutatás felhasználásával magabiztosan használ magyar nyelvű mobiltelefonos/táblagépes applikációkat fizikai tárgyú információk keresésére;
- ismer megbízható fizikai tárgyú magyar nyelvű internetes forrásokat;
- egyszerű számítógépes prezentációkat készít egy adott témakör bemutatására;
- projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző prezentációkat hoz létre a tapasztalatok és eredmények bemutatására;
- értelmezi a sportolást segítő kisalkalmazások által mért fizikai adatokat. Méréseket végez a mobiltelefon szenzorainak segítségével.

A tananyag által kijelölt a témaköröket a két évfolyamra elosztottuk. Részben azért is, mert a tananyag csak A mindenki számára kötelező minimum mellett minden évben a tanmenetben jelenik meg a tanulócsoporthoz sajátosságaihoz igazítva a plusz tartalom. Az egyes témák során Minden tanév elején meghatározzuk a projekt időszakok (két hetes intervallum) témáját, melybe a fizika tantárgy odaillo témakörét részletesebben is kifejtjük. Építünk a tanulók együttműködésére, adatgyűjtésére a világhálón. A tanulás sikerességének kritériuma lehet az

értelmes és motiváló közös munka, olyan csoportmunka, melyben mindenki megtalálhatja a saját szerepét, s ezáltal sikerélményhez, pozitív természettudományos attitűdhöz juthat.

A tanulók értékelésének módszerei:

- szóbeli és írásbeli feleletek eredménye
- témazáró dolgozatok eredménye. Az értékelés során megjelenhet a
- prezentációra alapuló szóbeli felelet, a teszt, az esszé, az önálló munka, az aktív tanulás közbeni tevékenység értékelése
- csoportmunka csoportos értékelése is.

A cél az, hogy a tanulók képesek legyenek megérteni a megismert jelenségek lényegét, az alapvető technikai eszközök működésének elvét, az időszerű társadalmi-gazdasági kérdések, problémák jelentőségét, s a fizika hozzájárulását a megoldási törekvésekhez.

### **A 7–8. évfolyamon a fizika tantárgy alapóraszám: 102 óra.**

A Nemzeti alaptanterv fő témakörei

A javasolt kontextusalapú tananyag-felépítés nagyfokú rugalmasságot tesz lehetővé. Így a fizikai ismeretek feldolgozása mind diszciplináris, mind integrált oktatás formájában megvalósítható.

1. Fizikai jelenségek megfigyelése, egyszerű értelmezése
2. Mozgások a környezetünkben, a közlekedés
3. A levegő, a víz, a szilárd anyagok
4. Fontosabb mechanikai, hőtani, elektromos és optikai eszközeink működésének alapjai, fűtés és világítás a háztartásban
5. Az energia megjelenési formái, megmaradása, energiatermelés és felhasználás
6. A Föld, a Naprendszer és a Világegyetem, a Föld jövője, megóvása.

## **Fizika 7.osztály**

<b>Témakör neve</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
Bevezetés a fizikába	4
Az energia	5
Mozgás közlekedés és sportolás közben	10
Lendület és egyensúly	10
Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben	14
Hullámok	5
Környezetünk globális problémái	3
Projekt	3
<b>Összes óraszám:</b>	<b>51+3</b>

Témakör	1. Bevezetés a fizikába	Javasolt óraszám 4 óra
Tanulási eredmények	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– jó becsléseket tud adni egyszerű számítás, következtetés segítségével;</li> <li>– értelmezi a sportolást segítő kisalkalmazások által mért fizikai adatokat. Méréseket végez a mobiltelefon szenzorainak segítségével;</li> <li>– értelmezni tud egy jelenséget, megfigyelést valamilyen korábban megismert vagy saját maga által alkotott egyszerű elképzelés segítségével.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeléseket és kísérleteket végez a környezetében, az abból származó tapasztalatokat rögzíti;</li> <li>– hétköznapi eszközökkel méréseket végez, rögzíti a mérések eredményeit, leírja a mérésorozatokban megfigyelhető tendenciákat, ennek során helyesen használja a közismert mértékegységeket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A testek mérhető tulajdonságai: a hosszúság, térfogat, tömeg jele, mértékegységei és mérőeszközei, a mértékegységek átváltása.</li> <li>– Az alapvető fizikai mennyiségek jellemző értékeinek tapasztalati becslése.</li> <li>– Az eltelt idő és a hőmérséklet jele, mértékegységei. A Celsius-skála.</li> <li>– A távolság, a térfogat, az eltelt idő, a tömeg, a hőmérséklet közvetlen mérése a rendelkezésre állóeszközökkel (beleértve a mobiltelefon óráját vagy a digitális konyhai mérleget, más konyhai mérőeszközt).</li> <li>– A mérés pontosságának becslése ismételt mérések, illetve az eszköz jellemző adatainak ismeretében. A mérési eredmények összehasonlítása.</li> <li>– Azonos anyagból készült különböző tömegű testek tömegének és térfogatának kapcsolata. Az anyagra jellemző sűrűség megállapítása.</li> <li>– Sűrűségadatok használata a tömeg vagy térfogat kiszámolására.</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	mérés - <i>meranie</i> , hosszúság - <i>dlžka</i> , térfogat - <i>objem</i> , tömeg - <i>hmotnost'</i> , sűrűség - <i>hustota</i> , idő - <i>čas</i> , hőmérséklet - <i>teplota</i> , a mérés pontossága, a mért adatok átlaga, becslés,	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Adott idejű folyamatok létrehozása (pl. 1 perc alatt leguruló golyó).</li> <li>– Szilárd, folyékony és légnemű anyagok térfogatának értelmezése, mérése.</li> <li>– Az emberi test méreteihez kötött távolságok vizsgálata.</li> <li>– Időtartam becslése (pl. 1 perc elteltének becslése számolással).</li> <li>– Távolságok mérése digitális térképeken.</li> <li>– Külső hőmérséklet vizsgálata egy adott időszakban, az eredmények ábrázolása, átlagérték kiszámítása.</li> <li>– Szilárd és folyékony anyagok sűrűségének összehasonlítása, illetve becslése csoportos kísérletezés során.</li> </ul>	

Témakör	2. Az energia	Javasolt óraszám 5 óra
Tanulási eredmények	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tisztában van azzal, hogy az energiának ára van, gyakorlati példákon keresztül ismerteti az energiatakarékosság fontosságát, ismeri az energiatermelés környezeti hatásait, az energiabiztonság fogalmát;</li> <li>– előidézi egyszerű energiaátalakulással járó folyamatokat (melegítés, szabadesés), megnevezi az abban szereplő energiákat;</li> <li>– ismeri a zöldenergia és fosszilis energia fogalmát, az erőművek energiaátalakításban betöltött szerepét, az energiafelhasználás módjait és a háztartásokra jellemző fogyasztási adatokat;</li> <li>– átlátja a táplálékok energiatartalmának szerepét a szervezet energiaháztartásában és az ideális testsúly megtartásában.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az energiahordozók jellemzése, csoportosítása: fosszilis energia, zöldenergia.</li> <li>– Az energia árának becslése néhány fűtési-melegítési módszer (például gázkonvektor, elektromos vízmelegítő) esetében a háztartás számláinak segítségével.</li> <li>– A rugalmas energia mozgási energiává alakulásának (rugós eszközzel kilőtt golyó), a helyzeti energia mozgási energiává alakulásának (zuhanó test) megfigyelése. A mozgási energia belső energiává alakulásának (összedörzsölt tenyér) megfigyelése.</li> <li>– Az erőművekben bekövetkező energiaátalakulások vizsgálata, az energia megmaradása.</li> <li>– A szélenergia, napelemek, napkollektor működésének értelmezése.</li> <li>– Néhány energiatakarékossági lehetőség gyakorlatban való közvetlen megfigyelése, működési elve: termosztátos fűtőeszköz, hőszigetelés.</li> <li>– A táplálkozási problémák fizikai hátterének megismerése: az energiafogyasztás és bevitel egyensúlyának vizsgálata az élelmiszerek energiatartalmát megadó adatok segítségével.</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	teljesítmény - <i>vykon</i> , energiahordozók, zöldenergia, fosszilis energia - <i>energia</i> , energiatakarékosság, energiamegmaradás, rugalmas energia, helyzeti energia, mozgási energia, belső energia	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A jövő lehetséges energiaforrásaival kapcsolatos ismeretek gyűjtése, bemutatása.</li> <li>– A háztartásban használatos izzók gazdaságosságának összehasonlítása.</li> <li>– Az emberi szervezet energiafelhasználásának elemzése.</li> <li>– Az energiatakarékosság lehetséges módszereinek vizsgálata a közvetlen környezetben.</li> <li>– A diák egy átlagos napjának végiggondolása energiafogyasztás szempontjából. Milyen energiahordozókat használt, milyen energiaszükségletet elégített ki, a felhasznált energiamentiség becslése.</li> </ul>	



Témakör	3. Mozgás közlekedés és sportolás közben	Javasolt óraszám 10 óra
<p><b>Tanulási eredmények</b></p>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;</li> <li>– felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;</li> <li>– tisztában van az önvezérelt járművek működésének elvével, illetve néhány járműbiztonsági rendszer működésének fizikai hátterével.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megfelelően tudja összekapcsolni a hely- és időadatokat. Különbséget tesz az út és elmozdulás fogalma között. Ismeri, és ki tudja számítani az átlagsebességet, a mértékegységeket megfelelően használja. Tudja, hogy lehetnek egyenletes és nem egyenletes mozgások. Ismeri a testek sebességének nagyságrendjét;</li> <li>– meghatározza az egyenes vonalú egyenletes mozgást végző test sebességét, a megtett utat, az út megtételéhez szükséges időt;</li> <li>– tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;</li> <li>– megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A hely megadása, a környezetben tapasztalható mozgások megfigyelése, csoportosítása a pálya és a helyváltoztatás gyorsasága alapján.</li> <li>– A sebesség nagysága, iránya, mértékegysége</li> <li>– A közel állandó sebességű mozgások (mozgólépcső, autó, korcsolya) megfigyelése, kialakulásuk körülményei, Newton első törvénye.</li> <li>– A megtett út, az utazásból hátralévő idő kiszámolása a sebesség nagyságának segítségével.</li> <li>– Az elejtett test mozgásának vizsgálata. A nehézségi erő és a nehézségi gyorsulás. Newton 2. törvénye.</li> <li>– A gyorsuló és kanyarodó autó sebesség változását okozó külső hatás (súrlódás, súrlódási erő) azonosítása.</li> <li>– A sebességváltozást okozó erő nagyságának és a tömeg szerepének megfigyelése fékezés során.</li> <li>– Az önvezérelt autó működési elve.</li> <li>– A légzsák és a biztonsági öv működésének fizikai magyarázata.</li> </ul>		

<b>Fogalmak</b>	hely - <i>miesto</i> , pálya.- <i>dráha</i> , elmozdulás, út - <i>cesta</i> , átlagsebesség, kölcsönhatás.- <i>vzájomné spôsobenie</i> , gyorsulás.- <i>zrychlenie</i> , nehézségi gyorsulás, erő, Newton első és második törvénye
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Anyaggyűjtés és beszélgetés Newton vagy Galilei életéről, sokoldalú kutatásairól.</li> <li>– Sebességrekordok gyűjtése, vizsgálata.</li> <li>– Közlekedéstervezés pl. valamilyen applikáció segítségével, az átlagsebességek vizsgálata.</li> <li>– Sebesség mérésére szolgáló eljárás kidolgozása.</li> <li>– Mozgás elemzése valamilyen telefonos applikáció segítségével.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>4. Lendület és egyensúly</b>	<b>Javasolt óraszám 10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;</li> <li>– felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;</li> <li>– megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– egyszerű eszközökkel létrehoz periodikus mozgásokat, méri a periódusidőt, fizikai kísérleteket végez azzal kapcsolatban, hogy mitől függ a periódusidő;</li> <li>– tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;</li> <li>– tisztában van a rugalmasság és rugalmatlanság fogalmával, az erő és az általa okozott deformáció közötti kapcsolat jellegével. Be tudja mutatni az anyag belső szerkezetére vonatkozó legegyszerűbb modelleket, kvalitatív jellemzőket.</li> </ul>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A lendület kiszámítása, a lendület megmaradásának vizsgálata néhány hétköznapi helyzetben.</li> <li>– A rakéta mozgásának kísérleti vizsgálata (léggömb-rakéta), fizikai magyarázata. Newton harmadik törvénye.</li> <li>– Körmozgások és lengések (például a hinta lengései) megfigyelése, a periódusidő mérése. A periódusidőt befolyásoló tényezők azonosítása.</li> <li>– A környezetünkben megfigyelhető nyugvó testek egyensúlyának vizsgálata. Annak magyarázata, hogy miért nem esik le, miért nem fordul el a test.</li> <li>– Rugalmas és rugalmatlan alakváltozások megfigyelése, a kétféle viselkedés összehasonlítása.</li> </ul>	

	– Szemléletes kép kialakítása a szilárd anyagok belső szerkezetéről.
<b>Fogalmak</b>	lendület - <i>hybnost'</i> , a lendület megmaradása, periódusidő, fordulatszám, egyensúly.- <i>rovnováha</i> , amplitúdó rezgésszám, rugalmas alakváltozás, Newton harmadik törvénye
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Egyszerű ütközések kísérleti vizsgálata a lendületmegmaradás szemléltetésére.</li> <li>– Egyes háztartási eszközök, mint egyszerű gépek erőátvitelének vizsgálata.</li> <li>– A Föld mozgási periódusainak vizsgálata az időszámítás szempontjából.</li> <li>– Anyaggyűjtés és beszélgetés: Arkhimédész és gépei.</li> <li>– Néhány gép (például: emelők, gőzgép, elektromos motor, benzinmotor) működésének megfigyelése, gazdaságot, társadalmat megváltoztató hatásának bemutatása.</li> <li>– A szilárd anyagok belső szerkezetét ábrázoló rajz vagy demonstrációs eszköz készítése.</li> </ul>

<b>Témakör</b>	<b>5. Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben</b>	<b>Javasolt óraszám 14 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát;</li> <li>– ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– jellemzi az anyag egyes halmazállapotait, annak sajátságait, ismeri a halmazállapot-változások jellemzőit, a halmazállapot-változások és a hőmérséklet alakulásának kapcsolatát;</li> <li>– tudja magyarázni a folyadékokban való úszás, lebegés és elmerülés jelenségét, az erre vonatkozó sűrűségfeltételt;</li> <li>– tudja, miben nyilvánulnak meg a kapilláris jelenségek, ismer ezekre példákat a gyakorlatból (pl. növények tápanyagfelvétele a talajból);</li> <li>– kísérletezés közben, illetve a háztartásban megfigyeli a folyadékok és szilárd anyagok melegítésének folyamatát, és szemléletes képet alkot a melegedést kísérő változásokról, a melegedési folyamatot befolyásoló tényezőkről.</li> </ul>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A jég olvadásának és a víz fagyásának kísérleti vizsgálata, a hőmérséklet időbeli változásának megfigyelése. Az olvadáspont.</li> <li>– A környezetben lezajló termikus kölcsönhatások felismerése, összegyűjtése.</li> <li>– A leves, a tea melegítésének megfigyelése. A melegítés gyorsaságát meghatározó fizikai körülmények kísérleti vizsgálata, egyszerű magyarázata.</li> <li>– A víz forrásának kísérleti megfigyelése, a hőmérséklet mérése: forráspont, vízgőz.</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- A halmazállapotok és halmazállapot-változások értelmezése az anyagot alkotó részecskék (apró golyók) egyszerű modelljének felhasználásával.</li> <li>- A téli fagy romboló erejének fizikai magyarázata, a fagyás megfigyelése jégkocka készítés során.</li> <li>- A víz tapasztalati tulajdonságainak kísérleti vizsgálata és értelmezése: összenyomhatatlanság, sűrűség, folyékonyság.</li> <li>- A nyomás jele, mértékegysége. Alkalmazása a felületre ható erő kiszámolására.</li> <li>- A hidrosztatikai nyomás kísérleti vizsgálata, a mélységtől való függés és az iránytól való függetlenség felismerése. A hidrosztatikai nyomás kiszámolása.</li> <li>- Az acélból készült hajók úszásának fizikai magyarázata, a sűrűségfeltétellel és Arkhimédész-törvényének segítségével.</li> <li>- Kapilláris jelenségek megfigyelése a háztartásban (felmosás, szivacs).</li> <li>- Szilárd anyagok melegítésének kísérleti megfigyelése, a tapasztalt hőtágulás, hővezetés kvalitatív fizikai magyarázata.</li> <li>- A levegő fizikai tulajdonságai: nyomás, hőmérséklet, páratartalom.</li> <li>- A szél, az eső, a harmat, a dér, a hó, a jégeső és a felhők kialakulásának egyszerű fizikai magyarázata.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	légnemű.- <i>plynný</i> , folyékony. - <i>tekutý</i> , szilárd.- <i>pevný</i> , fagyás.- <i>zmznutie</i> , olvadás <i>-topenie</i> , párolgás.- <i>vyparovanie</i> , lecsapódás.- <i>zrúžanie</i> , forrás.- vrenie; kapilláris csövek, nyomás.- <i>tlak</i> , hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő, úszás.- <i>plavba</i> , lebegés.- <i>levitácia</i> , sűrűségfeltétel, termikus kölcsönhatás, melegítés, felvett és leadott hó, nyomáskülönbség	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Hőmérő készítése.</li> <li>- A nyomás időjárástól és magasságtól való függésének kísérleti vizsgálata.</li> <li>- A páratartalom változásának kísérleti vizsgálata egyszerű mérőeszközzel, a páratartalom hatása a lakókörnyezetre, az emberi szervezetre.</li> <li>- Úszó sűrűségmérő működésének vizsgálata, értelmezése.</li> <li>- Cartesius-bűvár készítése.</li> <li>- A kapilláris jelenségek szerepe a természetben, anyaggyűjtés.</li> <li>- Az álló, ülő, fekvő ember által a talajra kifejtett nyomás becslése.</li> <li>- Beszélgetés az alábbi kérdésekről: Hogyan érzékeljük a levegő nyomását, miért pattog a fülünk, ha gyorsan emelkedünk vagy süllyedünk?</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>6. Hullámok</b>	<b>Javasolt óraszám 5 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- érti a hullámmozgás lényegét és a jellemző legfontosabb mennyiségeket: frekvencia, amplitúdó, hullámhossz, terjedési sebesség;</li> <li>- megfigyeli az elterjedt hangszereket használat közben, felismeri azok működési elvét;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a hallás folyamatát, a levegő hullámzásának szerepét a hang továbbításában. Meg tudja nevezni a halláskárosodáshoz vezető főbb tényezőket.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Rugalmas kötélén, rugón kialakított állóhullámok megfigyelése, jellemzése.</li> <li>– A víz hullámok kísérleti vizsgálata, a mozgás leírása.</li> <li>– A haladó hullámok kialakulásának elvi magyarázata. Az amplitúdó, a frekvencia, a hullámhossz.</li> <li>– A levegőben terjedő lökéshullám megfigyelése egyszerű kísérleti eszközökkel. A terjedési sebesség becslése.</li> <li>– A hang tulajdonságainak (hangmagasság, hangerő) fizikai magyarázata.</li> <li>– Egyes hangszerek hangképzésének elve, a hangszerek megfigyelése működés közben.</li> <li>– A hallás mechanizmusának fizikai lényege, a hallást károsító tényezők ismerete.</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	állóhullám, hullámhossz, frekvencia, hullám terjedési sebessége, hangmagasság, hangerő	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A cunami jelenségének megismerése, magyarázata.</li> <li>– Hangok keltése, elemzése egyszerű esetekben pl. audacity programmal.</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>7. Környezetünk globális problémái</b>	<b>Javasolt óraszám 3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– környezetében zajszintméréseket végez számítógépes mérőeszközzel, értelmezi a kapott eredményt.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az emberi tevékenység természetre gyakorolt hatása: az ökológiai lábnyom.</li> <li>– A zajszennyezés fogalma.</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	ökológiai lábnyom.- <i>ekologická stopa</i> , környezettudatosság.- <i>enviromentálna uvedomelosť</i> , zajszennyezés.- <i>hluková zát'až</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A zajszint mérése mobiltelefonnal vagy más alkalmas eszközzel.</li> <li>– Saját ökológiai lábnyom csökkentését eredményező tevékenységek tervezése.</li> </ul>	

## Fizika – 8. évfolyam

Témakör neve	Javasolt óraszám
Bevezetés a fizikába	4
Az energia	3
Elektromosság a háztartásban	14
Világítás, fény, optikai eszközök	12
Hullámok	5
Környezetünk globális problémái	3
Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata	10
Projekt	3
<b>Összes óraszám:</b>	<b>51+3</b>

Témakör	7.Bevezetés a fizikába	Javasolt óraszám 4 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– jó becsléseket tud adni egyszerű számítás, következtetés segítségével;</li> <li>– értelmezi a sportolást segítő kisalkalmazások által mért fizikai adatokat. Méréseket végez a mobiltelefon szenzorainak segítségével;</li> <li>– értelmezni tud egy jelenséget, megfigyelést valamilyen korábban megismert vagy saját maga által alkotott egyszerű elképzelés segítségével.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyeléseket és kísérleteket végez a környezetében, az abból származó tapasztalatokat rögzíti;</li> <li>– felismeri a tudomány által vizsgálható jelenségeket, azonosítani tudja a tudományos érvelést, kritikusan vizsgálja egy elképzelés tudományos megalapozottságát;</li> <li>– ismeri a fizika fontosabb szakterületeit;</li> <li>– tájékozott a fizika néhány új eredményével kapcsolatban.</li> </ul>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A fizika tudománya által vizsgálható jelenségek felismerése, a tudományos megismerés ismérvei.</li> <li>– Az alapvető fizikai mennyiségek jellemző értékeinek tapasztalati becslése.</li> <li>– A fizika szakterületei, néhány újabb eredmény egyszerű bemutatása, egy állítás tudományos megalapozottságának kritikus vizsgálata.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	mérés, a mérés pontossága, a mért adatok átlaga, becslés, tudományos eredmény.- <i>vedecký výsledok</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A Föld éghajlatának globális változásával kapcsolatos hőmérsékleti adatsorok elemzése.</li> <li>– Bemutató készítése a fizika egyik nevezetes felismeréséről. Milyen előzményei voltak, milyen bizonyítékok támasztják alá, milyen viták kísérték a felismerés megfogalmazását?</li> </ul>	

Témakör	2. Az energia	Javasolt óraszám 5 óra
Tanulási eredmények	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tudatában van az emberi tevékenység természetére gyakorolt lehetséges negatív hatásainak és az ezek elkerülésére használható fizikai eszközöknek és eljárásoknak (pl. porszűrés, szennyzők távolról való érzékelése alapján elrendelt forgalomkorlátozás).</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tisztában van azzal, hogy az energiának ára van, gyakorlati példákon keresztül ismerteti az energiatakarékosság fontosságát, ismeri az energiatermelés környezeti hatásait, az energiabiztonság fogalmát;</li> <li>– ismeri a jövő tervezett energiaforrásaira vonatkozó legfontosabb elképzeléseket;</li> <li>– kvalitatív ismeretekkel rendelkezik az energia szerepéről, az energiaforrásokról, az energiaátalakulásokról.</li> </ul>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A teljesítmény használata az energiafogyasztás meghatározására.</li> <li>– A lakásban található legnagyobb fogyasztók kiválasztása, jellemző adataik (teljesítmény, energiafogyasztás) áttekintése.</li> <li>– A háztartásban használt energiahordozók megismerése: elektromos áram, földgáz, szén, fa.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	energiafogyasztás, teljesítmény, energiahordozók, energiabiztonság, energiatakarékosság. – <i>úspora energie</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az emberiség energiafogyasztásának és a rendelkezésre álló energiaforrások mennyiségének áttekintése, az energiabiztonság fogalma.</li> <li>– A jövő lehetséges energiaforrásaival kapcsolatos ismeretek gyűjtése, bemutatása.</li> </ul>	

Témakör	3. Elektromosság a háztartásban	Javasolt óraszám 14 óra
Tanulási eredmények	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a legfontosabb saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működésének fizikai lényegét;</li> <li>– ismeri a villamos energia felhasználását a háztartásban, az energiatakarékosság módozatait, az érintésvédelmi és biztonsági rendszereket és szabályokat;</li> <li>– felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;</li> <li>– megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).</li> </ul>	

	<p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri az elektromos állapot fogalmát, kialakulását, és megmagyarázza azt az anyagban lévő töltött részecskék és a közöttük fellépő erőhatások segítségével;</li> <li>– szemléletes képe van az elektromos áramról, ismeri az elektromos vezetők és szigetelők fogalmát;</li> <li>– használja a feszültség, áramerősség, ellenállás mennyiségeket egyszerű áramkörök jellemzésére;</li> <li>– tudja, hogy a Földnek mágneses tere van, ismeri ennek legegyszerűbb dipól közelítését. Ismeri az állandó mágnes sajátosságait, az iránytűt.</li> </ul>		
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 60%; text-align: center;"><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></td> <td style="width: 40%; text-align: center;"><b>Kapcsolódási pontok</b></td> </tr> </table>		<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az elektromos állapot kialakulásának megfigyelése kísérletezés közben, magyarázata a töltött részecskék és atomról alkotott egyszerű elképzelés (elektron, proton, atommag) segítségével.</li> <li>– A villámok kialakulásának fizikai magyarázata.</li> <li>– Szemléletes kép alkotása az elektromos – egyen és váltakozó – áramról. Egyen és váltakozó-áramú eszközök azonosítása a környezetünkben.</li> <li>– A feszültség és áramerősség jele, mértékegysége, feltüntetése az elektromos eszközökön.</li> <li>– Az áramerősség várható értékének meghatározása az ellenállás ismeretében. A technikai alkalmazásokban gyakori szigetelő és vezető anyagok ellenállásának mérése.</li> <li>– Az egyszerű áramkör részei: áramforrás, kapcsoló, fogyasztók, vezeték.</li> <li>– Elemek és akkumulátorok jellemző adatainak összehasonlítása</li> <li>– Az emberre veszélyes feszültség és áramerősség értékek. Az áramütés hatása.</li> <li>– A Joule-hő meghatározása. A vasaló, a hajszárító, a vízmelegítő működési elve: a fűtőszál kialakítása és szerepe.</li> <li>– Áramütés-veszélyes helyzetek a lakásban: A rövidzár, a biztosíték és a földelés szerepe az elektromos eszközök biztonságos használata során.</li> <li>– Az iránytű használatának fizikai alapja.</li> <li>– Jedlik Ányos munkássága és az elektromos motor. A transzformátor működésének megfigyelése.</li> </ul>			
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>atom.- <i>bunka</i>, elektromos állapot.- <i>elektrický stav</i>, elektromos áram – <i>elektrický proud</i>, feszültség.-<i>napätie</i>, áramerősség - <i>prúd</i>, ellenállás.-odboj, Ohm törvénye, áramforrászdoj <i>energie</i>, fogyasztó.- <i>spotrebovač</i>, Joule-hő, áramütés, elektromos energia, teljesítmény, dipólus, transzformátor</p>		
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A dörzselektromos jelenség kísérleti vizsgálata például léggömbök felhasználásával.</li> <li>– Háztartási eszközök elektromos tulajdonságainak vizsgálata.</li> <li>– Az elektromos biztosíték szerepe és működése a háztartásban.</li> <li>– Elemek és akkumulátorok környezeti hatásának elemzése.</li> <li>– Adatok gyűjtése a Föld mágneses teréről.</li> <li>– LED-et tartalmazó egyszerű áramkör készítése, az áramkörbe illesztett változó ellenállású elem (változó hosszúságú grafitbél, termiszor, fotoellenállás, potencióméter) hatásának megfigyelése, lehetőség szerint a feszültség és áramerősség mérése az áramkörben.</li> </ul>		



Témakör	4. Világítás, fény, optikai eszközök	Javasolt óraszám 12 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;</li> <li>– felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;</li> <li>– gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legelemibb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri az aktuálisan használt elektromos fényforrásokat, azok fogyasztását és fényerejét meghatározó mennyiségeket, a háztartásban gyakran használt áramforrásokat;</li> <li>– ismeri a látás folyamatát, a szem hibáit és a szemüveg szerepét ezek kijavításában, a szem megerőltetésének (például számítógép) következményeit;</li> <li>– ismeri néhány gyakran használt optikai eszköz részeit, átlátja működési elvüket;</li> <li>– tisztában van a fény egyenes vonalú terjedésével, szabályos visszaverődésének törvényével, erre hétköznapi példákat hoz.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A fény egyenes vonalú terjedésének megfigyelése, kísérleti vizsgálata, demonstrálása párhuzamos nyaláb vagy kis teljesítményű (az egészségre veszélytelen) lézer segítségével.</li> <li>– A síktükörben látható tükörkép kialakulásának magyarázata a fény szabályos visszaverődésével, a fénysugár útjának megrajzolásával.</li> <li>– A háztartásban használt fényforrások és azok tulajdonságainak (a fény színe, a fényerősség, a kibocsátott fény térbeli eloszlása, az energiahatékonyság, ár, élettartam) megismerése, a működésükhöz szükséges áramforrás kiválasztása.</li> <li>– A fénytörés jelenségének megfigyelése.</li> <li>– A gyűjtőlencse optikai tulajdonságainak kísérleti vizsgálata. A nagyító képalkotásának fizikai magyarázata.</li> <li>– A látás folyamatának fizikai magyarázata. Jellegzetes lencsehibák: rövidlátás, távollátás, ezek korrekciója szemüveggel, kontaktlencsével, lézeres beavatkozással. A szem egészségvédelme.</li> <li>– Megfigyelések nagyítóval vagy mikroszkóppal illetve távcsővel vagy látcsővel.</li> <li>– A távcső és mikroszkóp részeinek vizsgálata, működésének fizikai magyarázata.</li> </ul>		
<b>Fogalmak</b>	fényforrás.- <i>zdroj svetla</i> , szabályos visszaverődés, tükör.- <i>zrkadlo</i> , fénytörés, lencse.- <i>šošovka</i> , gyűjtő és szórólencse, fókusz távolság, fókuszpont	

<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A környezetben található fényforrások megfigyelése, néhány fényforrás (kerékpáros lámpák) szétszerelése, az alkatrészek szerepének megvizsgálása.</li> <li>– A környezetben létrejövő árnyékok megfigyelése, fényképezése, kialakulásának magyarázata a fény egyenes vonalú terjedésével.</li> <li>– A Hold árnyéka a Földön: a napfogyatkozás, a Föld árnyéka a Holdon: holdfogyatkozás.</li> <li>– Optikai illúziók vizsgálata.</li> <li>– A különböző élőlények látórendszere, látástartománya: anyaggyűjtés, projektmunka.</li> <li>– Camera obscura készítése.</li> <li>– Az iskola világítási rendszerének megismerése közvetlen megfigyelés segítségével. Hány darab és milyen világítótest van használatban, mennyi ideig működnek, milyen rendszerességgel, mennyit fizet az iskola ezért az energiáért?</li> </ul>
-------------------------------	---

Témakör	5. Hullámok	Javasolt óraszám 5 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legelemibb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát;</li> <li>– érti a színek kialakulásának elemi fizikai hátterét.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– érti a hullámmozgás lényegét és a jellemző legfontosabb mennyiségeket: frekvencia, amplitúdó, hullámhossz, terjedési sebesség.</li> </ul>	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A fény hullámtermészetének ismerete.</li> <li>– A színek észlelésének magyarázata, a kiegészítő színek.</li> <li>– Kísérleti vizsgálata és magyarázata annak, miért függ a tárgyak színe a megvilágító fény színétől.</li> <li>– A felhők, az ég, a növényzet, a tenger, a folyók színének egyszerű magyarázata.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	hullám.- <i>vlna</i> , állóhullám, hullámhossz, frekvencia, hullám terjedési sebessége, szivárvány.- <i>dúha</i> , szivárvány színei, kiegészítő színek	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szivárvány létrehozása, megfigyelése a természetben.</li> <li>– Fényfestés, játékok, kísérletek színekkel.</li> <li>– Színek kikeverése festékekkel.</li> </ul>	

Témakör	6. Környezetünk globális problémái	Javasolt óraszám 3 óra
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri az éghajlatváltozás problémájának összetevőit, lehetséges okait. Tisztában van a hagyományos ipari nyersanyagok földi készleteinek végességével és e tény lehetséges következményeivel.</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p>	

	– ismeri az ózonpajzs elvékonyodásának és az ultraibolya sugárzás erősödésének tényét és lehetséges okait.	
	<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az ózonpajzs elvékonyodásának hatása, a Földet ért ultraibolya sugárzás erősödése, az ózonpajzs védelmében hozott intézkedések.</li> <li>– Az éghajlatváltozás okai és következményei. Az éghajlat változására utaló fizikai mennyiségek értékeinek vizsgálata.</li> <li>– A tengerszint emelkedésének fizikai okai.</li> <li>– A tüzelőanyagok elégetésének szerepe az üvegházhatás kialakulásában.</li> <li>– A fényszennyezés megfigyelése.</li> <li>– Innovatív technológiák a környezet és az ember védelmében: porszűrők működési elve, hangszigetelés, energiatakarékos eszközök használata, a levegőben található szennyezők távolról történő mérése alapján elrendelt forgalomkorlátozás.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	éghajlatváltozás.- <i>zmena podnebia</i> , üvegházhatás – <i>skleníkový efekt</i> , fényszennyezés.- <i>svetelné znečistenie</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Sötét és világos felületek fényelnyelési tulajdonságainak kísérleti vizsgálata (természeti megfigyelése).</li> <li>– A globális éghajlatváltozás bizonyítékainak gyűjtése, vizsgálata, a lehetséges következmények elemzése, az emberi cselekvés lehetőségeinek megvitatása, a tudomány szerepének mérlegelése.</li> <li>– Üvegházhatás megfigyelése, értelmezése (pl. üvegház, napon álló autó).</li> </ul>	

<b>Témakör</b>	<b>7. Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata</b>	<b>Javasolt óraszám 10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<p><b>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;</li> <li>– ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát;</li> <li>– megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).</li> </ul> <p><b>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– érti a nappalok és éjszakák változásának fizikai okát, megfigyelésekkel feltárja a holdfázisok változásának fizikai hátterét. Látja a Nap szerepét a Naprendszerben mint gravitációs centrum és mint energiaforrás;</li> <li>– ismeri a csillagok fogalmát, számuk és méretük nagyságrendjét. Ismeri a világűr fogalmát, a csillagászati időegységeket (nap, hónap, év) és azok kapcsolatát a Föld és Hold forgásával és keringésével;</li> <li>– ismeri a csillagképek, a Sarkcsillag, valamint a Nap égi helyzetének szerepét a tájékozódásban;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tisztában van a galaxisok mibenlétével, számuk és méretük nagyságrendjével. Ismeri a Naprendszer bolygóinak fontosabb fizikai jellemzőit;</li> <li>– tisztában van az űrkutatás aktuális céljaival, legérdekesebb eredményeivel.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A Nap fizikai jellemzői. A Nap energiájának forrása.</li> <li>– A Föld Nap körüli mozgásának, a Hold Föld körüli mozgásának fizikai jellemzői.</li> <li>– Anyaggyűjtés arról, hogyan változtatták meg Kopernikusz és Kepler felismerései a korábbi világgépet.</li> <li>– A Nap járásának megfigyelése egy bot árnyékának segítségével, az égtájak meghatározása.</li> <li>– A Hold megfigyelése, felszíni formáinak magyarázata: meteorok.</li> <li>– Anyaggyűjtés arról, hogyan figyelte meg Galilei a Holdat és hogyan értelmezték a látottakat.</li> <li>– A Hold fázisainak megfigyelése, fizikai magyarázata a Nap, Föld, Hold helyzete alapján.</li> <li>– Föld típusú bolygók és óriásbolygók, a bolygók jellegzetességeinek egyszerű fizikai magyarázata.</li> <li>– A csillagok sajátosságai, megkülönböztetésük a bolygóktól, látszólagos mozgásuk fizikai értelmezése, a legfontosabb csillagképek megfigyelése.</li> <li>– Ismerkedés az égbolt egyéb égi objektumaival: a Tejútrendszer, galaxisok, fekete lyukak. Az objektumok legfontosabb fizikai jellemzőinek feltérképezése.</li> <li>– Az űrkutatás aktuális céljai, legfontosabb irányai: az űrszondák, a nemzetközi űrállomás, az űrtávcsövek, a műholdak tevékenységének bemutatása.</li> <li>– A világűr kutatásának kérdései: élet a Világegyetemben, a Világegyetem keletkezése és fejlődése.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	napközéppontú világgép.- <i>heliocentrický stetový obraz</i> , földtípusú bolygó, óriásbolygó, holdfázis, fogyatkozások.- <i>zatmenia</i> , csillag.- <i>hviezda</i> , galaxis, fekete lyuk, fényév.- <i>svetelný rok</i>	
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A Hold megfigyelése szabad szemmel és távcsővel.</li> <li>– Az aktuális csillagászati hírek elemzése.</li> <li>– Beszélgetés a világűr méreteiről s az értelmes élet lehetőségeiről a világűrben</li> <li>– Beszélgetés a fény véges sebességéről, s a csillagos ég ebből következő látványáról</li> <li>– Útikalauz űrturistáknak: a Naprendszer égitestjeinek érdekességei az odalátogató szempontjából</li> <li>– Olyan jelenségek és megfigyelések összegyűjtése, amik azt támasztják alá, hogy a Föld gömbölyű, nem pedig lapos</li> </ul>	

## Földrajz 7-8. évfolyam

A földrajztudomány a természeti és társadalmi-gazdasági környezet jelenségeit, folyamatait – a természet- és társadalomtudományok vizsgálati módszereire egyaránt építve – mutatja be, ezáltal sajátos helyet foglal el, és összekapcsolja a természet- és társadalomtudományokat. E sajátossága alapján válik a földrajz szintetizáló, a természeti és társadalmi-gazdasági jelenségeket és folyamatokat összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban feldolgozó tantárggyá. A tanítás során különös hangsúlyt kap, hogy a tanulók megértsék Földünk, mint egységes rendszer sérülékenységet, ahol az ember természeti és társadalmi lényként él, létezése és tevékenysége növekvő mértékben átalakítja, és ezzel veszélyezteti ennek a rendszernek az egyensúlyát, amelynek következményei az emberiség jelene és jövője szempontjából igen súlyosak is lehetnek. A földrajz tantárgy komplex természet- és társadalomtudományi szemléletének köszönhetően feltárja az egyensúly megbomlásának természeti és társadalmi okait, megoldást keres az egyensúly helyreállítására. Szemléletformálásra képes, ezért kiemelkedően fontos szerepet tölt be a környezettudatosság kialakításában.

A földrajz az a tantárgy, amelyből a tanulók megismerhetik szűkebb és tágabb természeti, társadalmi-gazdasági környezetünk jellemzőit, a körülöttük zajló folyamatokat – melyeknek önmaguk is részesei – és ezek összefüggéseit, kölcsönhatásait, a környezetben való tájékozódást, a benne történő eligazodást segítő alapvető eszközöket és módszereket. A földrajz a természet- és társadalomföldrajz, valamint a regionális tudomány mellett integrálja a földtani, a légkörtani, a hidrológiai, a talajtani és a planetológiai-csillagászati tudást, valamint megjelenít gazdaságtudományi, szociológiai, demográfiai, etikai, néprajzi, politológiai ismereteket is.

Napjaink földrajzoktatásában a hangsúlyt az információk tudatos keresésére, értelmezésére, az összefüggések feltárására, a megszerzett információk alkalmazását lehetővé tevő képességek kialakítására helyezi. Az élményszerű, a hétköznapi megfigyeléseken, tapasztalatokon és információgyűjtésen alapul. A jelenségek okait és következményeit is feltárja. Mindez a természeti-környezeti és a társadalmi-gazdasági folyamatokat szintetizálva, a jelen eseményein túlmutatva értékelésre, problémamegoldásra, jövőképzésre ösztönöz.

A földrajzoktatás a különböző geoszférákban zajló jelenségek, folyamatok természet- és társadalomtudományi szempontú vizsgálatával a komplexitást szem előtt tartó, szintetizáló gondolkodás kialakítására törekszik. Az önálló földrajzi ismeretszerzés és -feldolgozás, valamint a problémaorientált, elemző és értékelő gondolkodás fejlesztésével hozzájárul az információs társadalomra jellemző hír- és információáradatban történő eligazodáshoz, a felelős és tudatos állampolgári szerepvállalás kialakításához.

A földrajztanítás fontos feladata annak felismertetése és tudatosítása, hogy a környezettudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó gondolkodás és cselekvés az élhető jövő, a fenntartható környezet záloga. A Föld tűrőképességét veszélyeztető problémák felismertetése, a már észlelhető és várható következmények beláttatása, a lehetséges megoldások keresése és bemutatása döntő szerepet játszik a cselekvőképes, a környezetért felelősséggel tenni akaró magatartás kialakításában.

A korszerű, a tanulók érdeklődését felkelteni képes földrajzoktatás használja a térinformatikai, illetve infokommunikációs eszközöket, ezzel hozzájárul a tanulók digitális kompetenciájának fejlődéséhez, tudatos eszközhasználóvá válásukhoz.

Mindennapjainkat, életvitelünket, szokásainkat jelentősen átalakította és folyamatosan formálja a globalizáció. Ezért is fontos feladat, hogy a tanulók megértsék, hogyan válnak globális

folyamatokká, jelenségekké az egyes regionális történések, és ez a folyamat hogyan befolyásolja mindennapi életünket. A globális világ nyújtotta lehetőségek mellett fontos a nemzeti és az európai önazonosság felvállalása és ezek értékeinek megőrzése. Hazánk nemzeti értékeinek és a globális világban betöltött szerepének megismertetésével a földrajz hozzájárul a szülőföldhöz és a magyarsághoz való kötődés kialakításához és elmélyítéséhez.

A térbeli társadalmi egyenlőtlenségek által kiváltott folyamatok földrajzi okainak és lehetséges természeti és társadalmi-gazdasági következményeinek bemutatása révén, hozzájárul az empatikus, problémamegoldó gondolkodás, illetve az érvek ütköztetésére épülő vitakultúra kialakulásához.

A tantárgy a jelen folyamataira, történéseire és azok jövőbeli következményeire fókuszál, így hozzájárul az érdeklődés felkeltéséhez az aktuális, körülöttünk zajló társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok megismerése, megértése, megvitatása, továbbá a logikus érveken alapuló véleménynyilvánítás iránt. Napjaink társadalomföldrajzi, vallásföldrajzi és etnikai földrajzi folyamatainak bemutatása révén hozzájárul a toleráns és etikus, egymás tiszteletét szem előtt tartó magatartás kialakulásához is.

A földrajz a helyi, regionális és globális gazdasági-pénzügyi folyamatok megismertetésével elősegíti a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, rugalmas és vállalkozóképes állampolgári gondolkodás és viszonyulás kialakulását. Fontos feladata, hogy a mindennapi életben hasznosítható gazdasági és pénzügyi ismeretek bemutatásával hozzájáruljon az értő és felelős pénzügyi döntési képesség kialakításához. A tantárgy komplexitására, szintetizáló jellegére, a tantárgy által közvetített földrajzi-földtani, környezeti, gazdasági ismeretekre, gondolkodás- és szemléletmódra építve a tanulók ilyen irányú pályaorientációját is jelentősen támogatja.

A földrajz tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

**A tanulás kompetenciái:** Szüntelenül változó és globalizálódó világunk megismeréséhez, megértéséhez elengedhetetlen a folyamatos tájékozódás, információszerzés és a nyitott gondolkodás, amely elképzelhetetlen a tanuló kezdetben még irányított, majd egyre önállóbbá váló információszerző tevékenysége nélkül. A tanulás-tanítási folyamatnak hozzá járul az információszerzés és -feldolgozás készségének fejlesztéséhez, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek kritikus felhasználására. A földrajztanulás célja, hogy elősegítse a megszerzett ismeretek alkalmazását a mindennapi élet különböző területein, támogassa az egyéni igényekkel összhangban lévő önirányító és önfejlesztő tanulás képességének fejlődését. Cél, hogy a tanuló képes legyen a földrajzi-földtudományi, gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi jellegű információk felismerésére és összegyűjtésére a valós térben (például terepen) csakúgy, mint különböző információhordozókból (például újságcikkek, grafikonok, térképek, híradások, forrásszövegek, karikatúrák, képek, ábrák elemzése révén).

**A kommunikációs kompetenciák:** A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával a földrajztanítás segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. A földrajzi információk értelmezése során fejlődik a tanuló érvelésen alapuló egészséges vitakészsége. A kommunikációs kompetenciák fejlesztését segítik a földrajzi tartalmú információk értelmezését elváró írásbeli és szóbeli – közöttük a prezentációhoz kapcsolódó – feladatok megoldása. A különböző forrásokból gyűjtött információk, leírások értelmezése és feldolgozása hozzájárul a szövegértési kompetencia fejlesztéséhez.

**A digitális kompetenciák:** A korszerű földrajzoktatás elképzelhetetlen a digitális világ nyújtotta aktuális információk tanításba való beépítése nélkül. Ehhez szükség van a tanuló digitális kompetenciáinak alkalmazására. A tanulási-tanítási folyamat tudatosan épít a digitális térképek, térinformatikai szoftverek alkalmazására, elemzések elvégzésére, földrajzi összefüggések felismerésére és megértésére. Az adatok összegyűjtése és felhasználása mellett fontos feladatnak tartja az adatbázisok, információforrások értő szemléletének kialakítását, a tudatos felhasználóvá válás támogatását. A projektfeladatok, önálló vagy csoportban végzett kutatások fejlesztik a tudatos közösségi információáramlást, a tudás hálózatos megosztásának képességét. A földrajztanítás tudatosan épít a tanuló prezentációs képességére, ösztönzi a földrajzi folyamatok digitális eszközökkel történő bemutatását.

**A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A földrajztanítás során a földrajzi problémák kezdetben közös, majd csoportos vagy önálló megoldásán keresztül lehetőség nyílik a gondolkodási készségek, elsősorban az elemzés, a rendszerezés, a valós vagy modellkísérleteken alapuló tapasztalást követő következtetés és problémamegoldás fejlesztésére. A földrajztanítás fontos célja az analógiás gondolkodás, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási készségének fejlesztése. A különböző földrajzi folyamatok vizsgálata során szükség van az analitikus és a szintetizáló gondolkodásra. Előtérbe kerül az új megoldási ötletek megfogalmazása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése, ezzel párhuzamosan pedig nagy hangsúlyt kap a tanulói döntéshozatal, az alternatívák végiggondolása, a kockázatvállalás, az értékelés, az érvelés és a legjobb megoldási lehetőségek kiválasztása. Fontos feladat a mérlegelő gondolkodás megerősítése.

**A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A földrajz elsősorban a társadalomföldrajzi témák feldolgozásával hozzájárul a világ társadalmi-kulturális sokszínűségének megismertetéséhez, ehhez társul a más kultúrák, szokások iránti érdeklődés és tisztelet kialakulásának támogatása. A csoportos és interaktív munkamódszerek alkalmazása során lehetőség nyílik az egyéni és a kollektív felelősség tudatosítására. A kooperatív módszerek alkalmazása lehetővé teszi a tanuló szociális kompetenciáinak fejlesztését, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy későbbi élete során képes legyen hatékony és konstruktív módon részt venni a társadalmi életben, és szükség esetén kezelni tudja a felmerülő konfliktusokat.

**A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A világ társadalmi, kulturális sokszínűségének bemutatásával a földrajzoktatás segíti a kulturális értékek megismerését, emellett hozzájárul a kulturális identitás tudatosításához, a kulturális értékeink és hagyományaink megőrzése iránti igény kialakításához. Az önállóan vagy csoportosan létrehozott produktumot (például modell, prezentáció) elváró feladatok hozzájárulnak a kreatív alkotás és önkifejezés képességének fejlődéséhez.

**Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** Modern földrajzoktatásunk révén napjaink társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatainak megismerése nagymértékben hozzájárul a társadalmi-gazdasági élet eseményeiben történő eligazodáshoz, az aktív, kreatív, a körülményekhez rugalmasan alkalmazkodó állampolgárrá váláshoz. Az oktatás a modern gazdasági élet sikeres szereplőinek bemutatásával hozzájárul az innováció szerepének, a munkaerőpiac igényeinek megismeréséhez, ez pedig hatással van a munkavállalói és a vállalkozói kompetencia fejlődésére.

Az önálló földrajz tantárgy tudatosan épít a korábban már megszerzett ismeretekre és a már meglévő kompetenciákra.

A 7–8. osztályos tananyag a földrajzi tartalmakat a földrajzi tér fokozatos kitágításával, a közelítől a távoli felé, azaz a közvetlen lakóhely (település) felől Magyarország földrajzán keresztül a kontinentális, majd végül a globális folyamatok felé haladva mutatja be, de mindvégig szem előtt tartja az életkori sajátosságoknak megfelelő, a tapasztalatokra, a konkrét jelenségekre, folyamatokra építő tananyag-felépítést. Az ismereteket a földrajzi szempontból tipikus természet- és társadalomföldrajzi folyamatokra, összefüggésekre fűzi fel, és középpontba állítja a földrajzi eredetű problémák komplex bemutatását.

A földrajzoktatás a jelen folyamataira, jelenségeire és azok lehetséges következményeire helyezi a hangsúlyt, tudatosan épít a különböző digitális és hagyományos térképi, vizuális és szöveges adatforrásokból megszerzhető információkra. Ezáltal a tanulókat felkészíti az önálló információszerezésre és az információk mérlegelő értelmezésére, továbbá hozzájárul az önálló véleménynyilvánítás és a felelős döntéshozatal képességének kialakításához.

Kiemelten fontos a személyes érdeklődés felkeltése a szűkebb, majd a tágabb környezetünk, illetve a bolygónk egészét érintő földrajzi jelenségek, folyamatok, problémák megismerése és megértése iránt. Cél, hogy kialakítsa az önálló földrajzi tudásbővítés igényét és képességét. Az egyes témák feldolgozásánál fontos szempont, hogy gyakorlati, a mindennapi életben hasznosítható ismeretek elsajátításával és képességek kialakításával történjen.

A földrajz szemléletformáló, szintetizáló tantárgyként olyan, a hétköznapokban használható ismereteket, eszközöket, módszereket ad a tanulók kezébe, amelyek segítik a tájékozódást mind összetettebbé váló világunkban, és hozzájárulnak ahhoz, hogy felnőtt életükben felelős, környezettudatos, aktív állampolgárrá váljanak.

Kiemelt feladat a Föld megismertetésén keresztül a földrajzi gondolkodás tudatos fejlesztése. Ehhez kapcsolódóan a témakörök feldolgozása során a tanuló:

- megismeri hazánk és Európa, majd a távoli kontinensek legalapvetőbb természet- és társadalomföldrajzi jellemzőit, melynek során kialakul a Földről alkotott, a valóságot visszatükröző kognitív térképe;
- földrajzi tartalmú adatok, adatsorok alapján következtéseket von le, következményeket fogalmaz meg;
- megadott szempontok alapján rendszerezi földrajzi ismereteit, rendszerbeli viszonyokat állapít meg;
- összehasonlítja tipikus tájakat, megfogalmazza azok közös és eltérő földrajzi vonásait;
- megkülönbözteti a tényeket a véleményektől.

Ugyanígy minden témakör feldolgozásakor kiemelt figyelmet szán a földrajzi tartalmú információszerezés és -feldolgozás, a digitális eszköz-használatára. Ennek megfelelően a tanuló:

- megadott szempontok alapján információkat gyűjt hagyományos és digitális információforrásokból;
- adatokat rendszerez és ábrázol digitális eszközök segítségével;
- digitális eszközök segítségével bemutatja szűkebb és tágabb környezetének földrajzi jellemzőit;



- megadott szempontok alapján tájakkal, országokkal kapcsolatos földrajzi tartalmú szövegeket, képi információhordozókat dolgoz fel;
- közvetlen környezetének földrajzi megismerésére terepvizsgálódást tervez és kivitelez.

## 7. évfolyam

**Tanévi óraszám: 51 óra +3 projektóra** (34 tanítási hétre számolva) **Heti óraszám: 1,5 óra** (félévenkénti váltással, heti 2 illetve heti 1 óra)

(Első félév: 34 óra, második félév: 17 óra)

<b>Témakör</b>	<b>Helyi tantervi</b>
<b>Tájékozódás a földrajzi térben</b>	<b>4 óra</b>
<b>Távoli kontinensek eltérő fejlettségű térségei, tipikus tájai Az Európán kívüli kontinensek földrajza</b>	<b>30 óra</b>
<b>A földrajzi övezetesség rendszere</b>	<b>10 óra</b>
<b>Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa</b>	<b>7óra</b>
<b>+ projekt</b>	<b>3 óra</b>
<b>Összes óraszám:</b>	<b>51 óra + 3 projektóra</b>

<b>Témakör</b>	<b>Tájékozódás a földrajzi térben</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>4 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- használja a földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközöket</li> <li>- tájékozódik különböző típusú és tartalmú térképeken, biztonsággal leolvassa azok információtartalmát, a térképen elhelyez földrajzi elemeket;</li> <li>- gyakorlati feladatokat (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) old meg nyomtatott és digitális térkép segítségével;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- el tud készíteni egyszerű térkép-vázlatokat, útvonalterveket;</li> <li>- azonosítja a jelenségek időbeli jellemzőit.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek használatával, elemzésével és összehasonlításával a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése</li> <li>- A terepi tájékozódási, valamint a térképalapú távolság- és helymeghatározási feladatok megoldása kapcsán a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése</li> <li>- Hagyományos és digitális térképen történő távolság- és helymeghatározás segítségével a térbeli tájékozódás és a logikai gondolkodás fejlesztése</li> <li>- Különböző időpontban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése</li> <li>- Gyakorlati feladatok megoldása (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) terepen, valamint nyomtatott és digitális térképek és online felületek segítségével</li> <li>- Különböző típusú és tartalmú térképek tudatos használata a tanuláshoz</li> <li>- A földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és egyes digitális eszközök ismerete</li> <li>- A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek, műholdképek, légifelvételek sajátosságainak felismerése, a mindennapi életben való felhasználásuk lehetőségeinek ismerete</li> <li>- Különböző időpontban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése, problémák megoldása</li> <li>- A térkép fogalmának és jelrendszerének ismerete</li> <li>- A hagyományos és digitális térképek fajtáinak ismerete</li> <li>- Távérzékelés és földrajzi alkalmazásainak (műholdképek, légifelvételek) ismerete</li> <li>- A földrajzi helymeghatározás módszereinek ismerete</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Matematika:</i>  Időegységek, időtartammérés, számok a számegyenesen   modellek és diagramok megértése, adatleolvasás. Adatok jegyzése, ábrázolása</p> <p><i>Informatika:</i>  adatgyűjtés az internetről, tematikus térképek</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>földrajzi fókálózat, keresőhálózat, világtérkép /<i>svetová(é) strana(y)</i>, méretarány, aránymérték, szintvonal</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Egy adott útvonal (pl. osztálykirándulás) útvonalának tervezése nyomtatott és digitális térképek, online felületek segítségével</li> <li>- Iránytű, térkép, GPS használatának gyakorlása terepi tájékozódási feladatok, kereső játékok során</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Távolság és hely meghatározása térképen, illetve terepen</li> <li>- Játékos feladatok a földrajzi helyek meghatározására megadott földrajzi koordináták segítségével</li> <li>- Alaprajzkészítés, térképvázlat-készítés szöveg, leírás alapján</li> <li>- Tematikus térképek megadott szempontok szerinti elemzése</li> <li>- Különböző időpontokban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése</li> </ul>
<b>Topográfiai ismeretek</b>	

<b>Témakör</b>	<b>A földrajzi övezetesség rendszere</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>10 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- bemutatja a földrajzi övezetesség rendszerét, ismerteti az övezetek, övek kialakulásának okait és elhelyezkedésének térbeli jellemzőit;</li> <li>- összehasonlítja az egyes övezetek, övek főbb jellemzőit, törvényszerűségeket fogalmaz meg velük összefüggésben.</li> <li>- példákat nevez meg a természeti adottságok gazdálkodást, életvitelt befolyásoló szerepére;</li> <li>- helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságokat, összefüggéseket felismer;</li> <li>- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, ok-okozati összefüggéseket fogalmaz meg;</li> <li>- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;</li> <li>- az egyes térségek kapcsán földrajzi és környezeti veszélyeket és problémákat fogalmaz meg, valamint reflektál azokra;</li> <li>- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére</li> </ul>	

<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A földrajzi övezetesség (vízszintes, függőleges) elrendeződésének megismerésével a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése</li> <li>– Az egyes övezetek, övek főbb természeti jellemzőinek megismerésével és rendszerezésével az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése</li> <li>– Környezettudatosság fejlesztése az egyes övezeteket, öveket érintő környezeti problémák megismertetésével</li> <li>– A vízszintes és függőleges övezetesség összefüggéseinek bemutatásával a természettudományos szemlélet fejlesztése</li> <li>– A kontinensekről, tipikus tájakról tanult regionális földrajzi ismeretek és a földrajzi övezetesség során tanult ismeretek szintézise</li> <li>– Az összefüggésekben történő földrajzi gondolkodás fejlesztése a földrajzi helyzet, a természeti adottságok és a társadalmi-gazdasági folyamatok közötti kölcsönhatás bemutatásával</li> <li>– Az időjárás és az éghajlat kapcsolatának értelmezése</li> <li>– Az egyedi földrajzi jellemzők alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése</li> <li>– A földrajzi övezetesség rendszerének kialakulásának értelmezése</li> <li>– A forró, a mérsékelt és a hideg övezet törvényszerűségeinek és jellemzőinek értelmezése</li> <li>– A függőleges övezetesség kialakulásának összefüggéseinek megértése</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Matematika:</i> modellek és diagramok megértése, adatleolvasás. Adatok jegyzése, ábrázolása</p> <p><i>Informatika:</i> adatgyűjtés az internetről, tematikus térképek</p> <p><i>Fizika:</i> fény, hullám, hőmérséklet, halmazállapot, csapadék</p> <p>légköri jelenségek fizikai törvényszerűségei</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> életfeltételek, életközösségek, biomok, ökológiai kapcsolatrendszer</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>éghajlat/<i>podnebie</i>, éghajlati diagram, fenntarthatóság/<i>udržateľnosť</i>, forró övezet /<i>horúce pásmo</i>, forróövezet övei, függőleges övezetesség, hideg övezet /<i>chladné pásmo</i>, hideg övezet övei, környezetkárosítás/ <i>škody na životnom prostredí</i>, mérsékelt övezet /<i>mierne pásmo</i>, mérsékelt övezet övei, tipikus táj</p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Montázs készítése egy éghajlati területre jellemző képekből</li> <li>– Az éghajlati övezetek bemutatása prezentáció/kiselőadás segítségével</li> <li>– Képzeltbeli riport készítése: Hogyan zajlik egy adott övben (pl. egy térítői öv) élő gyerek egy napja?</li> <li>– A földrajzi övezetesség kialakulásának összefüggéseit mutató magyarázó ábrák, modellek közös értelmezése, ok-okozati összefüggések megfogalmazása</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Éghajlati diagram alapján rövid ismertető leírás készítése az adott éghajlatról</li> <li>– Mit viszek a bőröndben? Egy adott éghajlati területre utazó bőröndjének összeállítása</li> <li>– Szerepjáték: élethelyzetek – pl. piaci vásárlás – egy adott éghajlatú területen</li> <li>– Éghajlattal kapcsolatos szövegek értelmezése grafikus rendező segítségével</li> <li>– Lényegkiemelés a témához illeszkedő szövegből pl. szójegyzékkészítéssel, páros szövegfeldolgozással, ablakmódszerrel</li> <li>– Az éghajlatok jellemzőinek megfogalmazása, összefüggések feltárása tematikus térképek segítségével</li> <li>– Összefogásra, cselekvésre felhívó plakát készítése az egész Földet érintő éghajlatváltozás megállításáért</li> <li>– Filmrészletek, képek, leírások alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése</li> </ul>
<b>Topográfiai ismeretek</b>	

<b>Témakör</b>	<b>Az Európán kívüli kontinensek földrajza</b>	<b>Javasolt óraszám 30 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megnevez az egyes kontinensekre, ország csoportokra, meghatározó jelentőségű országokra jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokat, ott előállított termékeket, szolgáltatásokat;</li> <li>– probléma- és értékközpontú megközelítéssel jellemzi Európa és az Európán kívüli kontinensek tipikus tájait, településeit, térségeit;</li> <li>– bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit.</li> <li>– ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;</li> <li>– népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;</li> <li>– foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;</li> <li>– híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;</li> <li>– nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat;</li> <li>– a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A kontinensek főbb országainak, ország csoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a világtér-szemlélet fejlesztése</li> <li>– A földrajzi tényezők életmódot, gazdálkodást meghatározó szerepének bemutatása</li> <li>– A gazdasági fejlettség területi különbségeinek, annak okainak, illetve társadalmi és környezeti következményeinek feltárása</li> <li>– Összefüggések felismerése példákon keresztül a társadalmi-gazdasági jellemzők és a természeti adottságok, a történelmi események, a világban zajló gazdasági folyamatok kapcsolataiban</li> <li>– Tájékozódás az ábrázolt térben, a térbeli viszonyok felismerése térkép segítségével</li> <li>– A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján</li> <li>– Az országok közötti különböző típusú együttműködések (környezeti, gazdasági stb.) szükségességének igazolása példák alapján</li> <li>– Tipikus tájak, települések, térségek több szempont szerinti logikus bemutatása</li> <li>– A problémamegoldó és az értékelő gondolkodás fejlesztése Afrika, Ázsia és Amerika társadalmi jellemzőinek, ellentmondásainak példáján</li> <li>– Az analógiás gondolkodás fejlesztése a tipikus tájak elemzésének példáján</li> <li>– A sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási képességének fejlesztése Afrika, Ázsia, Amerika társadalmi és gazdasági jellemzői példáján</li> <li>– A személyes és társas kompetenciák fejlesztése a különböző tanulási stratégiák alkalmazásával</li> <li>– A véleményalkotás és vitakészség fejlesztése a kontinensek kulturális sokszínűségének jellemzői alapján</li> <li>– A környezettudatosság fejlesztése az elsivatagosodás, a világtengert veszélyeztető folyamatok, az árvizek, a trópusi</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Biológia- egészségtan:</i> életfeltételek</p> <p>A forró övezet, a mérsékelt övezet, a hideg övezet és a tengerek élővilága</p> <p><i>Történelem és társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>Gyarmatosítás, ókori öntözéses kultúrák, ókori jelentős ázsiai kultúrák</p> <p>Nagy földrajzi felfedezések, hajózás</p> <p>Urbanizáció, technológiai fejlődés, gazdasági hatalom váltás</p> <p><i>Erkölcstan:</i> lokális cselekvés, globális problémák.</p> <p><i>Matematika:</i> ok-okozati gondolkodás, modellezés</p>

<p>esőerdők irtásának és egyéb környezetszennyező tevékenységek példáján</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Afrika társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi jellemzők és problémák ismerete(elsivatagosodás, éhínség, aszály); Afrika társadalmi és gazdasági fejlődésének problémái, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon; afrikai példák ismeret a természeti tényezők és a gazdasági, társadalmi viszonyok közötti kapcsolatokra</li> <li>– Ausztrália és Óceánia természeti, társadalmi és gazdasági jellemzőinek és problémáinak ismerete</li> <li>– A sarkvidékek és a világtenger jellemzői és problémái, a sarkvidékeket és a világtengert veszélyeztető folyamatok ismeret</li> <li>– Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének természeti és társadalmi-gazdasági tényezőinek ismerete, jellemzői és problémái, élet az óriásvárosokban. Az Amerikai Egyesült Államok gazdasági fejlődésének és világgazdasági szerepének ismerete, az amerikai kultúra megismerése a mindennapokban. Latin-Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzőinek és problémáinak, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatoknak az ismerete</li> <li>– Ázsia társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi folyamatok és természeti veszélyek ismerete (árvizek, földrengések, tájfunok, tengerszint emelkedése). Ázsia társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzőinek és problémáinak, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatoknak, Ázsia kulturális sokszínűségének megismerése. Japán, illetve a világgazdaság kelet- és délkelet-ázsiai szereplőinek társadalmi és gazdasági fejlődésének, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatoknak, a tipikus tájakon történő életnek és gazdálkodásnak a megismerése. Kína társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatainak és problémáinak (népesedési problémák, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatoknak az ismerete. India társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatainak és problémáinak (népesedési problémák, kétarcúság), a környezet állapotát veszélyeztető folyamatoknak az ismerete</li> </ul>	<p><i>Fizika:</i> Felhajtóerő, hőszigetelés. A tengermozgások fizikai alapjai</p> <p>Légköri jelenségek fizikai törvényszerűségei, természeti katasztrófák</p> <p><i>Kémia:</i> ózon, sósvíz és édesvíz, vízszennyezés</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>éhségövezet/<i>hladová zóna</i>, eladósodás/<i>zadlženost'</i>, élelmezési válság/<i>potravinová kríza</i>, elsivatagosodás/<i>rozširovanie púští</i>, emberfajták/<i>Pudské rasy</i>, gazdasági szerkezet/<i>ekonomická struktúra</i>, globalizáció/<i>globalizácia</i>, népességgrobbanás/<i>populačná explóziia</i>, népességtömörülés/<i>aglomerácie obyvatel'stva</i>,</p>

	<p>nyomornegyed/<i>chudobná štvrť</i>, őslakos/<i>domorodec</i>, rezervátum, termelési módok/<i>výrobné metódy</i> (farmgazdaság/<i>farmárske hospodárstvo</i>, monokultúra/<i>mono kultúra</i>, nagybirtok/<i>veľkostatok</i>, nomád pásztorkodás/<i>kočovníe pastierstvo</i>, oázisgazdálkodás/<i>vedenie oáza</i>, parasztgazdaság/<i>sedliarské hospodárstvo</i>, teraszos művelés/<i>terasovitě obrábanie pôdy</i>, ültetvényes gazdálkodás/<i>plantážové hospodárenie</i>, vándorló [nomád] állattenyésztés/<i>kočovní chov zvierat</i>, vegyes gazdálkodás/<i>zmiešané hospodárstvo</i>, tömegturizmus/<i>masová turistika</i>, túlhalászás/<i>nadmerný rybolov</i>, túllegeltetés/<i>nadmerné pastierstvo</i>, városfejlődés/<i>rozvoj mesta</i>, világvallások/<i>svetové náboženstvá</i>, világ gazdasági hatalom/<i>svetová ekonomická moc</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Kontinensekre, országokra jellemző képek keresése az interneten, azokból montázs készítése</li> <li>– Kontinensek földrajzi jellemzőit összehasonlító grafikus rendező készítése</li> <li>– Az én kontinensem – szubjektív térkép készítése egy adott kontinensről</li> <li>– Az egyes kontinensek tipikus tájainak bemutatása tanulócsoportok által készített modellek segítségével</li> <li>– Az egyes kontinensekkel kapcsolatos kvízzjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen</li> <li>– A kontinens országainak, ország csoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínpítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével</li> <li>– Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására</li> <li>– Távoli népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínpítés módszerével</li> <li>– Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, következtetések megfogalmazása</li> <li>– Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése</li> <li>– Virtuális séta, kirándulás összeállítása egy kiválasztott világörökségi helyszínen, illetve országban</li> <li>– Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása</li> <li>– Élménybeszámoló egy átélt vagy elképzelt távoli utazásról, irányított szempontok alapján</li> <li>– Fejlettségbeli területi különbségek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása</li> <li>– Ország, illetve táj névjegyeinek tervezése és elkészítése</li> </ul>



	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Projektmódszer: tematikus (pl. sivatagok, világvárosok stb.) világméretű út összeállítása és bemutatása</li> <li>– A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján. Környezeti problémák okozta élethelyzetek bemutatása szerep-, empátia- és helyzetgyakorlással</li> <li>– Kommentek írása a híradásokban közölt regionális földrajzi információkra</li> <li>– Élet az óriásvárosokban az Amerikai Egyesült Államokban – képregény készítése</li> <li>– Gyűjtőmunka: kulturális hatások mindennapjainkban, pl. az amerikai és a kínai kultúra hatásának példái a mindennapokban</li> <li>– Egy tipikus tájat bemutató képzeletbeli fotókiállítás ismertetőjének elkészítése pármunkában</li> <li>– Hajónapló készítése földrajzi jellemzők felhasználásával, pl. Dél-Amerika képzeletbeli körülhajózása alapján</li> </ul>
<p><b>Topográfiai ismeretek</b></p>	<p><b>Afrika</b></p> <p><i>Szerkezeti egységek, tájak:</i> Afrikai-árokrendszer, Atlasz, Kelet-afrikai- magasföld, Kilimandzsáró (Kilimandzsáró-csoport), Kongó-medence, Madagaszkár, Szahara, Teleki-vulkán; Száhel (öv)</p> <p><i>Vízrajz:</i> Csád-tó, Guineai-öböl, Kongó, Nílus, Szuezi-csatorna, Tanganyika-tó, Viktória-tó, Vörös-tenger</p> <p><i>Országok:</i> Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kenya, Marokkó, Nigéria</p> <p><i>Városok:</i> Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó</p> <p><b>Amerika</b></p> <p><i>A földrész részei:</i> Észak-Amerika, Közép-Amerika, Dél-Amerika</p> <p><i>Tájak:</i> Alaszka, Amazonas-medence, Andok, Antillák, Appalache-hegység (Appalache), Brazil-felföld, Floridai-félsziget (Florida), Grönland, Guyanai-hegyvidék, Hawaii-szigetek, Kaliforniai-félsziget, Kordillerák, Labrador-félsziget (Labrador), Mexikói-fennsík, Mississippi-alföld, Mount St. Helens, Paraná-alföld, préri, Sziklás-hegység, Szilícium-völgy</p> <p><i>Vízrajz:</i> Amazonas, Colorado, Karib-tenger, Mexikói-öböl, Mississippi, Nagy-tavak, Niagara-vízesés, Panama-csatorna, Szt. Lőrinc-folyó</p> <p><i>Országok:</i> Argentína, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Kanada, Mexikó</p> <p><i>Városok:</i> Brazíliaváros, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC</p>

	<p><b>Ausztrália és Óceánia</b></p> <p><i>Tájak:</i> Ausztráliai-alföld, Nagy- Artézi-medence, Nagy-korallzátony, Nagy- Vízválasztó-hegység, Új-Guinea</p> <p><i>Országok:</i> Ausztrália, Új-Zéland</p> <p><i>Városok:</i> Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington</p> <p><b>Ázsia</b></p> <p><i>A földrész meghatározó egységei, jelentős földrajzi helyszínek:</i> Arab-félsziget, Csomolungma (Mt. Everest), Dekkán-fennsík, Dél-kínai- hegyvidék, Fudzsi, Fülöp-szigetek, Góbi, Himalája, Indokínai-félsziget, Japán-szigetek, Kaszpi-mélyföld, Kaukázus, Kínai-alföld, Kis-Ázsia, Koreai-félsziget, Közép-szibériai- fennsík, Krakatau, Nyugat-szibériai-alföld, Szibéria, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Turáni-alföld</p> <p><i>Vízrajz:</i> Aral-tó, Bajkál-tó, Boszporusz, Eufrátesz, Holt-tenger, Indus, Jangce, Japán-tenger, Jeges-tenger, Jenyiszej, Gangesz, Kaszpi-tenger, Ob, Perzsa-öböl (Perzsa (Arab)- öböl), Sárga-folyó, Tigris</p> <p><i>Országok:</i> Egyesült Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia</p> <p><i>Városok:</i> Bagdad, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Mekka, Peking, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi</p>
--	--

Témakör	Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa	Javasolt óraszám 7 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;</li> <li>– népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;</li> <li>– értelmezi a mindennapi életben jelen lévő pénzügyi tevékenységeket, szolgáltatásokat;</li> <li>– megnevezi a vállalkozás működését befolyásoló tényezőket.</li> <li>– példákat sorol a globalizáció mindennapi életünket befolyásoló folyamataira;</li> <li>– érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– életkori sajátosságainak megfelelő helyzetekben alkalmazza pénzügyi ismereteit (pl. egyszerű költségvetés készítése, valutaváltás, diák vállalkozás tervezése);</li> <li>– foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Adatok gyűjtése és értelmezése, különféle szemléletes formában történő megjelenítése a pénz és a munka világához kapcsolódóan</li> <li>– A felelős döntéshozatal, a következményekért vállalt felelősség az életkori sajátosságoknak megfelelő pénzügyi döntések meghozatalában. A pénzügyi, gazdasági tények és az egyéni vélemények közötti különbség felismerése</li> <li>– A hitelfelvétel és a fejlődés, illetve az eladósodás kapcsolatának megértése; a döntést és az értelmes kockázatvállalást befolyásoló érvek megfogalmazása egy esetleges hitelfelvétellel kapcsolatban</li> <li>– Foglalkoztatási adatok értelmezése és elemzése, következtetések levonása; mindennapi életből vett példák alapján annak felismerése, hogy a munka világa folyamatosan változik</li> <li>– A fogyasztóvédelem szerepének, az egyszerű bolti vásárlással összefüggő fogyasztói jogok fontosságának felismerése mindennapi élethelyzetekben</li> <li>– Az energiahatékony, energia- és nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás és életvitel szemléletének megismerésével a környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása</li> <li>– A mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével, a tanuló saját életében is alkalmazható egyszerű költségvetés készítésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése</li> <li>– Pénzügyi költségtervek készítése, egyszerű pénzügyhöz kapcsolódó logikai és számítási feladatok megoldása során a matematikai eszköztudás alkalmazása</li> <li>– A globalizációval, a munkavállalással, a személyes pénzügyi döntésekkel kapcsolatos témák, illetve különböző forrásokból gyűjtött pénzügyi adatok feldolgozása során a véleményalkotás és vitakészség fejlesztése</li> <li>– Az élethelyzetekből vett példák, helyzetgyakorlatok során a döntési képesség fejlesztése; a tényeken alapuló véleményformálás képességének támogatása</li> <li>– A helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságok, összefüggések felismerése</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a gazdasági ágak történelmi kialakulása, nemzetközi együttműködése.</p> <p><i>Matematika:</i> mennyiségek összehasonlítása, százalékszámítás, egyenes arányosság</p> <p><i>Informatika:</i> adat-és ténygyűjtés az internetről</p> <p><i>Technika és életvitel:</i> környezettudat magatartás, fenntarthatóság</p> <p>gazdasági ágazatok, munkavállalás, megélhetés, takarékoság</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- A piacgazdaság működésének alapvető földrajzi vonatkozásainak megismerése</li> <li>- A pénz és a pénzügyi szolgáltatások szerepének, valutaváltás megismerése</li> <li>- Hitelfelvétel, a kockázatvállalás és a fejlődés, illetve az eladósodás összefüggéseinek felismerése</li> <li>- A globalizáció és a mindennapi élet kapcsolata, a globalizáció és a globális problémák kialakulásának összefüggéseinek a felismerése</li> <li>- A fenntarthatóságot szem előtt tartó fogyasztói magatartás jellemzőinek kialakítása</li> <li>- A munka világának, résztvevőinek és jellemzőinek megismerése</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	családi költségvetés/ <i>rodinný rozpočet</i> , eladósodás/ <i>zadlženost'</i> , globalizáció/ <i>globalizácia</i> , hitel/ <i>úver</i> , munkanélküli/ <i>nezamestnaný</i> , munkavállaló/ <i>zamestnanec</i> , pénz/ <i>peniaze</i> , tőzsde/ <i>burza</i> , valuta/ <i>mena</i> , valutaváltás/ <i>zmenáreň</i> , világtermék/ <i>svetový produkt</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Pénzügyi döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal</li> <li>- A piac és a tőzsde működésének bemutatása szimulációs játékkal</li> <li>- Munkaerőpiaci döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal</li> <li>- Bankok portáljáról összegyűjthető ajánlatok alapján a bankokban igénybe vehető szolgáltatások megismerése</li> <li>- Beszélgetés, pénzügyi kérdezz-felelek a tanítási órára meghívott pénzügyi szakemberrel</li> <li>- Helyzetgyakorlat: az energiatudatos fogyasztói döntés meghozatala a környezeti és pénzügyi szempontok együttes mérlegelésével (pl. energiatakarékos izzó, napelemes akkutöltő, háztartási gépek energiaosztálya)</li> <li>- Adatgyűjtés internetről valutaárfolyamokkal kapcsolatosan, az adatok és a változások következményeinek közös értelmezése</li> <li>- Osztálykirándulás költségtervének elkészítése csoportmunkában</li> <li>- Foglalkoztatási adatok gyűjtése és közös értelmezése, az adatok szemléletes megjelenítése</li> <li>- Beszélgetés az internetes vásárlás, e-bankolás jellemzőiről, előnyökről, veszélyekről</li> </ul>
<b>Topográfiai ismeretek</b>	

## 8. évfolyam

**Tanévi óraszám: 51 óra +3 projektóra** (34 tanítási hétre számolva) **Heti óraszám: 1,5 óra** (félévenkénti váltással, heti 2 illetve heti 1 óra)

(Első félév: 17 óra, második félév: 34 óra)

<b>Témakör</b>	<b>Helyi tantervi</b>
<b>Európa földrajza</b>	<b>22 óra</b>
<b>A Kárpát-medence térsége</b>	<b>6 óra</b>
<b>Magyarország földrajza</b>	<b>20 óra</b>
<b>Közvetlen lakóhelyünk földrajza</b>	<b>7óra</b>
<b>+ projekt</b>	<b>3 óra</b>
<b>Összes óraszám:</b>	<b>51 óra + 3 projektóra</b>

<b>Témakör</b>	<b>Európa földrajza</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>22 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– megnevez az egyes kontinensekre, országcsoportokra, meghatározó jelentőségű országokra jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokat, ott előállított termékeket, szolgáltatásokat;</li> <li>– probléma- és értékközpontú megközelítéssel jellemzi Európa és az Európán kívüli kontinensek tipikus tájait, településeit, térségeit;</li> <li>– ismerteti az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőit, példákkal igazolja világgazdasági szerepét</li> <li>– ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;</li> <li>– népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;</li> <li>– foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;</li> <li>– bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;</li> <li>– ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;</li> <li>– híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;</li> <li>– reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik;</li> <li>– nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.</li> </ul>
<p><b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Európa főbb országainak, ország csoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a térszemlélet fejlesztése</li> <li>– A problémamegoldó gondolkodás, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése az Európát jellemző nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek, jellemző társadalmi-gazdasági folyamatainak elemzése során</li> <li>– Egyes országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése által a szociális kompetenciák fejlesztése</li> <li>– Európa térségeinek természeti-környezeti, valamint társadalmi-gazdasági jellemzőinek és folyamatainak komplex, problémacentrikus látásmóddal történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése</li> <li>– A témába vágó aktualitásokra, híradásokban közölt regionális földrajzi információkra történő reflektálással a felelős önálló véleményformálás fejlesztése</li> <li>– Európa főbb országainak, ország csoportjainak, meghatározó jelentőségű társadalmi-gazdasági folyamatainak megnevezése</li> <li>– Az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőinek ismertetése, világgazdasági szerepének igazolása példákkal</li> <li>– Tipikus európai tájak, települések, térségek jellemzése, komplex és problémacentrikus vizsgálata</li> <li>– Az Európai Unió és Európa jövőjének a fenntartható fejlődés jegyében történő elemzése</li> <li>– Európa sokszínű kulturális örökségének és jövőjére vonatkozó folyamatok megismerése</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> A természeti adottságok és a történelmi események kapcsolat. Európa, mint évszázadokon át a Föld legfejlettebb és vezető térsége; az integráció története, intézményrendszere. Infrastruktúra és fejlődés.</p> <p>Földrajzi fekvés szerepe a világgazdasági helyzetben; nagy földrajzi felfedezések; munkamegosztás. Gyarmatosítók, gyarmatosítás következményei.</p> <p>Ipari forradalom, technológiai kapcsolatok, technológiai váltás.</p> <p>Szocialista világrend, hidegháború, Szovjetunió, Osztrák-Magyar Monarchia, világháború.</p>

		<p><i>Informatika:</i> bemutató készítése</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> életkor; életközösségek</p> <p><i>Matematika:</i> kritikai gondolkozás, nagyságrendi viszonyítás</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>agglomeráció/<i>aglomerácie</i>, deltatorokolat/<i>delta</i>, előregedő társadalom/<i>starnúca spoločnosť</i>, Európai Unió/<i>Európska únia</i>, fjord/<i>fjord</i>, gazdasági szerkezetváltás/<i>ekonomická reštrukturalizácia</i>, gleccser/<i>ľadovec</i>, jégkorszak/<i>doba ľadová</i>, K+F (innováció)/<i>výskum a vývoj (inovácia)</i>, karsztvidék/<i>kras</i>„kék banán”/”<i>modrý banán</i>”, munkanélküliség/<i>nezamestnanosť</i>, „napfényövezet”/”<i>slnéčné zóny</i>”, tagolatlan part/<i>nedelená časť</i>, tagolt part/<i>klbová časť</i>, tölcsértorkolat/<i>ústie</i>, vendégmunkás/<i>hostovské pracovníkov</i></p>	
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az én Európám – szubjektív térkép készítése Európáról</li> <li>– Európa tipikus tájainak bemutatása tanulócsoportok által készített modellek segítségével</li> <li>– Európával kapcsolatos kvízzjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen</li> <li>– A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínpítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével</li> <li>– Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására</li> <li>– Európai népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínpítés módszerével</li> <li>– Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, komplex elemzése</li> <li>– Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése</li> <li>– Helyzetgyakorlat a külföldön történő tanuláshoz, munkavállaláshoz kapcsolódóan</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Virtuális séta összeállítása egy kiválasztott európai nemzeti parkban, geoparkban, világörökségi helyszínen</li> <li>– Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása</li> <li>– Élménybeszámoló egy átélt vagy elképzelt európai utazásról, irányított szempontok alapján</li> <li>– Gyűjtőmunka új európai nagyberuházásokról, az Európai Unióban található cégek magyarországi telephelyválasztásáról</li> <li>– A településen és környékén európai támogatásból megvalósult fejlesztések bemutatása önálló gyűjtőmunka alapján</li> <li>– Európa fejlettségbeli területi különbségeinek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása</li> <li>– Európa jövője – plakátkészítés</li> <li>– Ország, illetve táj névjegyének tervezése és elkészítése</li> <li>– Projektműködés: tematikus (pl. kikötők, magashegységi tájak stb.) európai körutazás összeállítása és a tervek bemutatása</li> </ul>
<p><b>Topográfiai ismeretek</b></p>	<p><i>A földrész részei: Dél-Európa/Južná Európa, Észak-Európa/Severná Európa, Kelet-Európa/Východná Európa, Közép-Európa/Stredná Európa, Nyugat-Európa/Západná Európa</i></p> <p><i>Egyéb földrajzi helyszínek: Alpok, Appenninek, Appennini-félsziget, Azori-szigetek, Balkán-félsziget, Balkán-hegység, Brit-szigetek, Cseh-medence, Ciprus, Dalmácia, Dinári-hegység, Duna-delta, Etna, Finn-tóvidék, Francia-középhegység, Genfi-tó, Germánalföld, Holland-mélyföld, Izland, Kárpátok/Karpaty Kelet-európai-síkság, Kréta, Lengyel-alföld, Lengyel-középhegység, Londoni-medence, Mont Blanc, Morva-medence, Német-középhegység, Párizsi-medence, Pennine-hegység (Pennine), Pireneusi (Ibériai)-félsziget, Pireneusok, Skandináv-félsziget, Skandináv-hegység, Szicília, Szilézia, Urál, Vezúv;</i></p> <p><i>Vízrajz: Adriai-tenger/ Jadranské more, Balti-tenger/Baltské more, Boden-tó, Dnyeper, Duna/Dunaj, Duna–Majna–Rajna vízi út, Ebro, Elba, Északi-tenger/ Severné more, Fekete-tenger/Čierne more, Földközi-tenger/Stredozemne more, La Manche, Ladoga-tó, Odera, Olt, Pó, Rajna, Rhône, Szajna, Száva, Temze, Vág/Váh, Visztula, Volga</i></p> <p>Európa országai, jelentős gazdasági és kulturális központjai</p>



Témakör	A Kárpát-medence térsége	Javasolt óraszám 6 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rendszerezi, csoportosítja és értékeli Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, illetve bemutatja a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit;</li> <li>– példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat.</li> <li>– elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;</li> <li>– bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és a fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;</li> <li>– következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;</li> <li>– híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;</li> <li>– nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.</li> </ul>	
<b>Ismeretek/Fejlesztési feladatok</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A térszemlélet fejlesztése Magyarország területének a Kárpát-medence egészében való földrajzi értelmezésével</li> <li>– A felelős, tényeken alapuló véleményalkotás képességének támogatása a Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának példáján</li> <li>– Az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése a medencejelleget közvetlen és közvetett földrajzi következményeinek felismerésével</li> </ul>	<b>Kapcsolódási pontok</b>  <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> A természeti adottságok és a történelmi események kapcsolata.  Infrastruktúra és	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- A szociális kompetencia fejlesztése a Kárpát-medence népeinek, országainak együttműködésében rejlő lehetőségek és korlátok felismerésével</li> <li>- A Kárpát-medence és környezete természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak rendszerezése, értékelése</li> <li>- Az egyes nagytájak, illetve régiók természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése és összehasonlítása</li> <li>- A Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásához vezető okok, összefüggések és következmények értelmezése</li> <li>- A Kárpát-medence idegenforgalmi adottságainak, az idegenforgalom jelentőségének értékelése</li> <li>- A Kárpát-medence térségében meglévő területi fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek feltárása</li> <li>- A medence mint társadalmi-gazdasági egység</li> <li>- Medencejelleg és következményei a Kárpát-medencében</li> <li>- A Kárpát-medence térségének nagytájai</li> <li>- Természeti erőforrások, táji és kulturális értékek a Kárpát-medence térségében</li> </ul>	<p>fejlődés.</p> <p>Földrajzi fekvés szerepe a világ gazdasági helyzetben;</p> <p>Ipari forradalom, technológiai kapcsolatok, technológiai váltás.</p> <p>Szocialista világrend, hidegháború, Szovjetunió, Osztrák-Magyar Monarchia, Magyar Királyság, magyar kultúra; I. és II. világháború</p> <p>Trianoni szerződés és következményei.</p> <p>Szovjetunió, Jugoszlávia, délszláv háború</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> tájjal, szülőfölddel kapcsolatos irodalmi művek.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> nép, nemzet, nemzetiség, etnikum</p> <p><i>Fizika:</i> fizikai folyamatok a földkéregben, földfelszínen, légkörben</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> éghajlatok; életközösségek</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i></p>
--	---

	szlovák nemzetiség; nemzetiségi kultúra, hagyományok
<b>Fogalmak</b>	autonómia/ <i>autonómia</i> , éghajlatváltozás/ <i>klimatická zmena</i> , erdőgazdálkodás/ <i>lesné hospodárstvo</i> , gazdasági átalakulás/ <i>ekonomická transformácia</i> , húzóágazat/ <i>kl'účový sektor</i> , idegenforgalom/ <i>cestovný ruch</i> , nemzeti kisebbség/ <i>národnostná menšina</i> , népességvándorlási folyamatok/ <i>procesy migrácie obyvateľstva</i> , néprajzi csoport/ <i>etnografická skupina</i> , néprajzi táj/ <i>etnografická krajina</i> , tájhasználat/ <i>využívanie pôdy</i> , talajpusztulás/ <i>ničenie pôdy</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Élmenybeszámoló készítése egy Kárpát-medencében tett kirándulásról</li> <li>– Tértagítás és térszűkítés, tájrendszerezés képek és térképrészletek alapján Magyarország és a Kárpát-medence viszonylatában</li> <li>– Fotógaléria összeállítása a Kárpát-medence tájainak és országainak bemutatására, narráció elkészítése pármunkában</li> <li>– A térségben előforduló környezeti és természeti veszélyek bemutatása irányított esetelemzéssel</li> <li>– A medencejelleg következményeinek feltárása logikai lánc alkotásával</li> <li>– A térség erőforrásainak rendszerezése táblázatban, időbeli változásának bemutatása diagramon</li> <li>– Az egyes nagytájak természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése játékos formában képek, fotómontázs, irodalmi részlet, lényegkiemelő tanulói rajz stb. alapján</li> <li>– Projektfeladat: utazási kiállítás tervezése a Kárpát-medence természeti és kulturális értékeinek bemutatására</li> <li>– Kooperatív módszerek alkalmazásával adatgyűjtés, -rendszerezés és -bemutatás a Kárpát-medence térségének társadalmi-gazdasági folyamatiról, a területi fejlettség különbségeiről</li> <li>– Projektfeladat: egy Kárpát-medencei osztálykirándulás útvonalának és programtervének kidolgozása</li> </ul>
<b>Topográfiai ismeretek</b>	<i>Tájak, történelmi és néprajzi tájnevek:</i> Bécsi-medence, Burgenland (Őrvidék), Csallóköz, Délvidék, Déli-Kárpátok, Erdély/ <i>Sedmohardsko</i> , Erdélyi-középhegység, Erdélyi-medence, Északkeleti-Kárpátok/ <i>Severo-východné Karpaty</i> , Északnyugati-

	<p>Kárpátok/ <i>Severo-západné Karpaty</i>, Felvidék/, Hargita, Kárpátalja/<i>Podkarpatsko</i>, Kárpát-medence/ <i>Karpatská kotlina</i>, Keleti-Kárpátok/<i>Východné Karpaty</i>, Magas-Tátra/<i>Vysoké Tatry</i>, Székelyföld, Vajdaság/ <i>Vojvodina</i>, Vereckei-hágó;</p> <p><i>Városok</i>: Arad, Beregszász, Csíkszereda, Eszék, Kassa/<i>Košice</i>, Kolozsvár, Marosvásárhely, Munkács, Nagyvárad, Pozsony/<i>Bratislava</i>, Révkomárom/<i>Komárno</i>, Szabadka, Székelyudvarhely, Temesvár, Újvidék, Ungvár</p>
--	--

<b>Témakör</b>	<b>Magyarország földrajza</b>	<b>Javasolt óraszám</b> <b>20 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rendszerezi, csoportosítja és értékeli Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, illetve bemutatja a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit;</li> <li>– összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket;</li> <li>– ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában.</li> <li>– népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;</li> <li>– következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;</li> <li>– elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;</li> <li>– híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;</li> <li>– reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik.</li> </ul>	

Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak feldolgozása során a térszemlélet, valamint a hagyományos és digitális térképhasználat fejlesztése</li> <li>– Egy-egy kis- és középtáj vagy település komplex módon, több szempontú megközelítéssel történő vizsgálata során a problémamegoldó, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése</li> <li>– A Magyarországgal kapcsolatos földrajzi ismeretek feldolgozása során az önálló és hiteles információszerzés, valamint a felelős véleményalkotás fejlesztése</li> <li>– Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak, valamint környezeti jellemzőinek Kárpát-medencei kitekintésben történő értelmezésével a Magyarországhoz és a magyarsághoz való kötődés elmélyítése</li> <li>– Véleményalkotás, logikus érvelés és vitában való részvétel képességének fejlesztése földrajzi témájú szövegekben bemutatott hazai természeti, környezeti és társadalmi jelenségekhez, folyamatokhoz, információkhoz kapcsolódóan</li> <li>– A szociális és vállalkozói kompetencia fejlesztése Magyarországgal kapcsolatos feladatok társakkal együttműködésben való megoldása, tudásmegosztás során</li> <li>– A kommunikációs és esztétikai kompetenciák fejlesztése Magyarország témakörben önállóan készített prezentáció bemutatásával</li> <li>– Következtetés a Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire</li> <li>– Kárpát-medencei kitekintésben Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásai, környezeti jellemzői</li> <li>– Magyarország természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőiből fakadó előnyei és hátrányai a fenntartható fejlődés jegyében</li> <li>– Egy kistáj, középtáj vagy település komplex és problémaközpontú vizsgálata</li> <li>– Magyarország nemzetközi gazdasági szerepének igazolása példák alapján</li> <li>– Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzőinek értékelő megközelítése és megoldási-fejlesztési javaslatok</li> <li>– Magyarország idegenforgalmi adottságai és a fenntarthatóság jegyében történő jövőbeli fejlesztése</li> <li>– A Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek vizsgálata, továbbá a társadalmi-</li> </ul>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>Magyarország történelme. Osztrák-Magyar Monarchia, Magyar Királyság, I. és II. világháború, Trianoni békeszerződés, következményei.</p> <p>A természeti adottságok és a történelmi események kapcsolata.</p> <p>Népesedési ciklus, infrastruktúrafejlődés a történelmi Magyarországon. Kommunikáció és technológia fejlődés.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> tájjal, szülőfölddel kapcsolatos irodalmi művek.</p> <p>Szöveges információgyűjtés</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> ökológia és természetvédelem;</p> <p><i>Kémia:</i> karsztosodás; vízszennyezés, talajszennyezés, újrahasznosítás</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> hagyományos és megújuló energia, környezetvédelem, fenntarthatóság</p> <p><i>Matematika:</i> Modellek megértése. Adatok</p>

<p>gazdasági jellemzők értékelő megközelítéssel történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése</p>	<p>jegyzése, ábrázolása. Ok-okozati gondolkodás, kritikai gondolkodás</p> <p><i>Erkölcstan:</i> nép, nemzet, nemzetiség, etnikum</p> <p><i>Hon-és népismeret:</i> nemzeti kultúra, néprajzi csoport, népszokások</p> <p><i>Fizika:</i> fizikai folyamatok a földkéregben, földfelszínen, légkörben</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> éghajlatok; életközösségek; egészségmegőrzés</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i> szlovák nemzetiség; nemzetiségi kultúra és hagyományai; kisebbségi önkormányzat</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>erőforrás/<i>zdroje</i>, falu/<i>dedina</i>, folyószabályozás/<i>zregulovanie riek</i>, folyó vízjárása/<i>vodný stav rieky</i>, hungarikum/<i>hungaricum</i>, kontinentális éghajlat/<i>kontinentálne podnebie</i>, közigazgatás/<i>verejné spavovanie</i>, medencejelleg/<i>kotlinský ráz</i>, nemzetiség/<i>národnosť</i>, öregedő társadalom/<i>starnúca spoločnosť</i>, táj/<i>kraj</i>, talaj/<i>pôda</i>, tanya/<i>samota</i> természetes szaporodás és fogyás/<i>prirodzená pribúdanie a ubúdanie</i>, területi fejlettség-különbség/<i>rozdiel územného rozvoja</i>, tranzitforgalom/<i>tranzitná doprava</i>, város/<i>mesto</i>, világörökség/<i>svetové kultúrne dedičstvo</i></p>
<p><b>Javasolt tevékenységek</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak megadott szempontok alapján történő feldolgozása hagyományos és digitális térképek, internetről gyűjtött adatok felhasználásával, kooperatív módszer alkalmazásával</li> <li>– A topográfiai ismeretek elmélyítése online topográfiai játékok segítségével</li> <li>– Projektfeladat: osztálykirándulás tervezése Magyarország egy kiválasztott középtájának megismerésére</li> <li>– Prezentáció készítése egy kiválasztott tájról vagy településről</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági adatsorok rendszerezése, szemléletes ábrázolása és az adatok értelmezése</li> <li>– Disputa a híradásokban megjelent hazai, természeti, környezeti és társadalmi-gazdasági jelenségekről, folyamatokról</li> <li>– Nemzeti értékek, hungarikumok bemutatására iskolai kiállítás szervezése</li> <li>– Hazánk területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulását ábrázoló képekhez, rövidfilmekhez narráció készítése</li> <li>– Hazánk nemzetközi gazdasági szerepének igazolása a média és az internet segítségével</li> <li>– Interaktív termékbemutató összeállítása a magyar gazdaság nemzetközi jelentőségű termékeiből</li> <li>– Magyarország idegenforgalmi adottságainak és lehetőségeinek bemutatása képeslapok, tájfotók segítségével</li> <li>– Projektfeladat: akcióterv készítése természeti és társadalmi-gazdasági értékeink megőrzésére</li> <li>– Magyarország szerepvállalásának ismertetése a nemzetközi környezetvédelmi programokban, internetes források felhasználásával</li> <li>– Projektfeladat: plakát, szórólap készítése Magyarország idegenforgalmi értékeiről</li> <li>– Gondolattérkép készítése Magyarország és az Európai Unió kapcsolatáról</li> <li>– Turisztikai kiadványok, pl. szórólapok, tájékoztatók alapján Magyarország idegenforgalmi adottságainak feldolgozása kooperatív módszerek alkalmazásával</li> <li>– Projektfeladat: beszámoló készítése a saját település (vagy egy választott kistáj, középtáj) hagyományos és megújuló energiaforrásairól, az adott térségben a fenntarthatóságot szem előtt tartó törekvésekről</li> </ul>
<p><b>Topográfiai ismeretek</b></p>	<p><i>Nagytájak:</i> Alföld/<i>Dolná zem</i> Dunántúli-dombvidék/<i>Zadunajská pahorkatina</i>, Dunántúli-középhegység/<i>Zadunajské stredohorie</i>, Északi-középhegység/<i>Severné stredohorie</i>, Kisalföld/<i>Malá nížina</i>, Alpokalja</p> <p><i>Egyéb földrajzi helyszínek:</i> Aggteleki-karszt, Badacsony, Bakony, Balaton-felvidék, Baradla-barlang, Baranyai-dombság, Bodrogek, Borsodi-medence, Börzsöny, Budai-hegység, Bükk, Bükk-fennsík, Csepel-sziget, Cserhát, Cserhát, Dráva menti síkság (Dráva-mellék), Duna–Tisza köze, Dunakanyar, Gerecse, Hajdúság, Tokaj-Hegyalja, Hortobágy, Írott-kő, Jászság, Kékes, Kiskunság, Körös–Maros köze, Kőszegi-hegység, Marcal-medence, Mátra, Mecsek, Mezőföld, Mohácsi-sziget, Móri-árok, Nagyunság, Nógrádi-medence, Nyírség, Órség, Pesti-síkság, Pilis, Belső-Somogy, Külső-Somogy, Soproni-hegység, Szigetköz, Szekszárdi-dombság, Szentendrei-sziget,</p>

	<p>Tapolcai-medence, Tihanyi-félsziget, Tiszántúl, Tolnai-dombság, Velencei-hegység, Vértes, Villányi-hegység, Visegrádi-hegység, Zalai-dombság, Tokaji (Zempléni)-hegység;</p> <p><i>Vízrajz:</i> Balaton, Bodrog, Dráva, Duna/<b>Dunaj</b>, Fertő, Hernád, Hévíztó, Ipoly/ <b>Ipeľ</b>, Kis-Balaton, Körös, Maros, Mura, Rába, Sajó, Sió, Szamos, szegedi Fehér-tó, Szelidi-tó, Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Zagyva, Zala;</p> <p><i>Magyarország nemzeti parkjai, világörökségi helyszínei, régiói, megyéi, megyeszékhelyei:</i> Körös-Maros Nemzeti Park/<i>Körös-Maros Národny park</i></p>
--	---

<b>Témakör</b>	<b>Közvetlen lakóhelyünk földrajza</b>	<b>Javasolt óraszám</b>
		<b>3 óra</b>
<b>Tanulási eredmények</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– bemutatja és értékeli lakókörnyezetének földrajzi jellemzőit, ismeri annak természeti és társadalmi erőforrásait;</li> <li>– szűkebb és tágabb környezetében földrajzi eredetű problémákat azonosít, magyarázza kialakulásuk okait.</li> <li>– elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;</li> <li>– összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket;</li> <li>– javaslatot fogalmaz meg lakókörnyezete jövőbeli, környezeti szempontokat szem előtt tartó, fenntartható fejlesztésére;</li> <li>– érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett.</li> </ul>	



Ismeretek/Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanuló szűkebb lakókörnyezetének társadalmi és gazdasági problémáinak felismerésével és ezekre vonatkozó megoldási javaslatok elkészítésével a döntési képesség, valamint a szociális és vállalkozói kompetenciák fejlesztése</li> <li>– Az adott terület komplex földrajzi elemzése során a rendszerben és összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése</li> <li>– A lakóhely jelenét, illetve annak jövőbeli fejlődését segítő és nehezítő természet- és társadalomföldrajzi folyamatok felismerése, valamint feldolgozása eredményeként a fenntartható fejlődés és környezettudatosság fejlesztése</li> <li>– A lakókörnyezet környezeti problémáinak bemutatása</li> <li>– Véleményalkotás a lakóhely jelenét, illetve annak jövőbeli fejlődését segítő és nehezítő természet- és társadalomföldrajzi folyamatokról</li> <li>– Nyitottság a lakóhellyel és annak környezetével kapcsolatos információk megismerése iránt, információk gyűjtése írott és elektronikus forrásokból, azok értelmezése és rendszerezése</li> <li>– A földrajzi tudás alkalmazása a mindennapi életben a következmények tudatában meghozott környezettudatos döntésekben</li> <li>– A szűkebb lakókörnyezet (település és környezete) földrajzi helyzetének, természeti és kulturális értékeinek bemutatása</li> <li>– A lakókörnyezet földrajzi jellemzőiből fakadó előnyeinek és hátrányainak mérlegelése, a lakókörnyezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése</li> </ul>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>Magyarország történelme.</p> <p>Nemzetiségek Magyarországon</p> <p>A magyarországi szlovákság története. Szlovákok betelepítése</p> <p>Osztrák-Magyar Monarchia, Magyar Királyság, I. és II. világháború</p> <p>A természeti adottságok és a gazdasági fejlődés kapcsolata.</p> <p>Migráció</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> tájjal, szülőfölddel kapcsolatos irodalmi művek.</p> <p>Szöveges információgyűjtés</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> ökológia és természetvédelem; Nemzeti Parkok; környezettudatosság.</p> <p><i>Kémia:</i> vízszennyezés, talajszennyezés, szikesedés;</p> <p>újrahasznosítás</p> <p><i>Technika, életvitel és</i></p>

	<p><i>gyakorlat:</i>  hagyományos és megújuló energia, természeti érték, környezetvédelem, fenntarthatóság</p> <p><i>Erkölcstan:</i> nép, nemzet, nemzetiség, etnikum</p> <p><i>Hon-és népismeret:</i>  nemzeti kultúra, kulturális érték, néprajzi csoport, népszokások</p> <p><i>Szlovák népismeret:</i>  szlovák nemzetiség; nemzetiségi kultúra és hagyományai; kisebbségi önkormányzat</p> <p>A magyarországi szlovákság története. Szlovákok betelepítése.</p> <p><i>Matematika:</i> Modellek megértése. Adatok jegyzése, ábrázolása. Kritikai gondolkodás</p> <p><i>Informatika:</i>  internetalapú szolgáltatások használata</p>
<b>Fogalmak</b>	kulturális érték/ <i>kultúrna hodnota</i> , természeti érték/ <i>prírodná hodnota</i>
<b>Javasolt tevékenységek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– A Föld háromdimenziós megjelenítését lehetővé tevő program segítségével a közvetlen környezet virtuális felfedezése</li> <li>– Szituációs játék – önkormányzati ülés, melynek témája a lakókönyezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Irányított beszélgetés a helyi írott és elektronikus médiából gyűjtött földrajzi tartalmú információkról</li> <li>– Helyzetgyakorlat: idegenvezetés a településen</li> <li>– Ötlebörze a szűkebb lakókörnyezet társadalmi és gazdasági problémáinak feltárására, és az ezekre vonatkozó megoldási javaslatok megfogalmazása</li> <li>– Projektfeladat: poszter, prezentáció vagy rövid videofilm készítése a szűkebb lakóhely természeti és kulturális értékeiről</li> <li>– Projektfeladat: tanösvény és térkép tervezése a szűkebb lakóterület természeti és kulturális értékeihez kapcsolódóan</li> <li>– Projektfeladat: helyismereti vetélkedő szervezése a közvetlen környezet természeti és kulturális értékeinek megismerésére</li> </ul>
<b>Topográfiai ismeretek</b>	Békés megye, Szarvasi járás, Szarvas